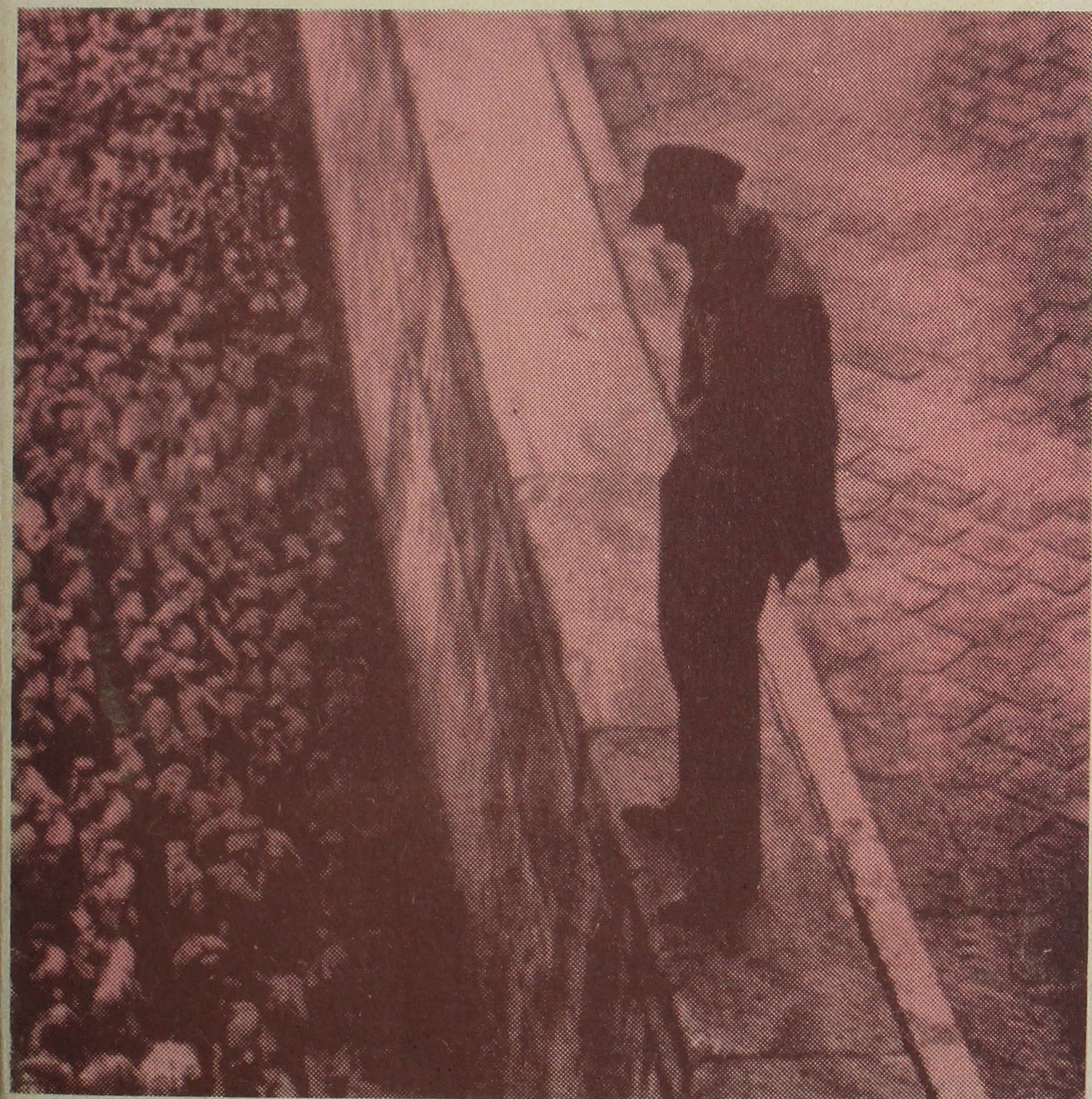
ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

JAARGANG 1-2
1932-1933

van Joop, Kees, Nico en Els gekregen.

W.H. Luckhardt
2 april 1981

GRONDSLAGEN

Anarcho-syndicalistisch tijdschrift

1932-1935

Een herdruk van het theoretisch orgaan
van het
Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
onder redaktie van
Arthur (Müller) Lehning
ingeleid door
Evert van der Tuin

Amsterdam
Anarchistiese Uitgaven
1978

Het anarcho-syndikalistische tijdschrift *Grondslagen* werd van 1932 tot 1936 onder redaktie van Arthur (Müller) Lehning uitgegeven als theoretisch orgaan van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond (NSV). Het NSV werd in juli 1923 opgericht door een grote minderheid van syndikalisten die het in 1893 door Christiaan Cornelissen gestichte Nationaal Arbeids Secretariaat (NAS) verlieten, nadat een kleine meerderheid in deze vakorganisatie zich had uitgesproken voor toetreding tot de Rode Vakverenigings Internationale (RVI), de in 1921 gestichte vakbondssektie van de Kommunistische Internationale. Het NSV sloot zich aan bij de in december 1922 opgerichte Internationale Arbeiders Associatie (IAA), waarin een groot deel van de revolutionair-syndikalistische arbeidersbeweging uit Latijns-Amerika en Europa verenigd was.
Aanvankelijk bleef het NSV zich baseren op de traditioneel syndikalistische principes zoals door de Franse Conféderation Général du Travail (GGT) geformuleerd in de Charte van Amiens (1906). In dit handvest verklaarde de GGT zich a-politiek en a-godsdienstig en gaf ze aan de arbeiders te willen organiseren ongeacht hun politieke of godsdienstige overtuiging.
Omdat enerzijds het ledental van het NSV snel slonk, terwijl anderzijds het NAS zich losmaakte van de RVI, ondernam het NSV-bestuur in juli 1927 pogingen om tot een hereniging met het NAS te komen, en in februari 1928 sprak het NSV-kongres zich met een minimale meerderheid inderdaad voor een fusie uit. Hierop scheidde een deel van de minderheid zich van het NSV af om in april 1928 het Syndicalistisch Verbond van Bedrijfsorganisaties (SVB) op te richtén. Deze organisatie, waartoe ondermeer Albert de Jong en Arthur Lehning behoorden, stelde zich op de grondslag van het anarcho-syndikalisme, zoals dat in 1927 in Lehnings brochure *Anarcho-syndicalisme* in Nederland geïntroduceerd was. Zij stelden zich op een raden-standpunt, wezen de 'ongeacht-clausule' af en eisten een aktieve bestrijding van alle politieke partijen. Toen de fusie tussen het NAS en het NSV vanwege de te kleine meerderheid niet werd uitgevoerd keerde het SVB in 1929 weer terug in het sterk gedecimeerde NSV, dat nu spoedig de anarcho, syndikalistische standpunten overnam.

Het anarcho-syndikalisme is een libertaire stroming die vooral ontstond ten gevolge van het verloop van de Russische revolutie. De ontwikkelingen in Rusland betekenden voor de anarchisten enerzijds een bevestiging van hun opvattingen over staatssocialisme en politieke partijen, doch konfronteerde hen anderzijds met het falen van de anarchistische en syndikalistische groepen. Hieruit trok men de kon-

klusie dat er te veel aandacht besteed was aan zelforganisatie, terwijl de voor het welslagen van de revolutie noodzakelijke organisatie van de arbeidersklasse in zelfstandige ekonomische organisaties ernstig verwaarloosd was. Om die noodzakelijke organisatie van de arbeidersklasse tot stand te brengen dienden de anarchisten zich te richten op de syndikalistische vakorganisaties. Het anarcho-syndikalisme kan dus worden gekarakteriseerd als een vereniging van de anarchistische beginselen met de syndikalistische praktijk.
Samen met de syndikalistische Freie Arbeiter Union Deutschlands (FAUD) waren uitgewezen Russische anarcho-syndikalisten de belangrijkste krachten achter de vorming van de Internationale Arbeiders Associatie, waarin het anarcho-syndikalisme internationaal gestalte kreeg. Enerzijds was de vorming van de IAA een reaktie op de oprichting van de Rode Vakverenigings Internationale, die beschouwd kan worden als een poging om de grote revolutionaire arbeidersorganisaties die vanwege hun a-politieke traditie bezwaren hadden tegen aansluiting bij de uit politieke partijen bestaande Komintern onder de invloed van Moskou te brengen. Anderzijds kunnen we de oprichting van de IAA beschouwen als een logisch vervolg op het in 1913 in Londen gehouden kongres van syndikalistische vakorganisaties, waarvan de slotresolutie in een drietal opzichten als voorloper van de beginselverklaring van de IAA kan worden gezien: men sprak zich uit voor de vernietiging van het kapitalisme en van de staat, voor regeling van porduktie en distributie door de ekonomische organisaties en voor de direkte aktie, die alle partijpolitieke aktie uitsloot. De in 1922 aangenomen beginselverklaring van de IAA sprak zich uit voor bestrijding van kapitalisme en staat en voor reorganisatie van het maatschappelijk leven op grondslag van het vrije kommunisme door de direkte aktie der onderdrukten. Dit kon slechts gebeuren door de ekonomische organisatie van de arbeidersklasse, die de grondslag moest vormen van het toekomstige radensysteem.

De redaktie van *Grondslagen* stelde zich ten doel aandacht te besteden aan de theoretische en historische achtergronden van het anarcho-syndikalisme en aan de ekonomische, politieke en morele voorwaarden voor een revolutionaire omvorming van de maatschappij. Voorts zou het blad politieke gebeurtenissen en de ontwikkeling van de arbeidersbeweging in het algemeen bespreken. Veel van de artikelen in *Grondslagen* moeten dan ook worden gelezen in een ruime historische kontekst.
Grondslagen verscheen in een tijd waarin sprake was van een ernstige krisis van het kapitalisme, die gepaard ging met politieke en ekonomische reaktie welke het scherpst tot uiting kwam in de fascistische machtsovername's in Italië en Duitsland. In deze tijd richtte de aandacht van de IAA – en nauw daarmee samenhangend die van

Grondslagen – zich vooral op de ontwikkelingen in Spanje. Men was zich ervan bewust dat een 'Spaanse Oktober' niet kon uitblijven en realiseerde zich dat de meer dan een miljoen leden tellende anarcho-syndikalistische Confederación Nacional del Trabajo (CNT) in de op handen zijnde sociale revolutie een rol van doorslaggevende betekenis zou kunnen spelen. Spanje werd ook beschouwd als misschien wel de laatste mogelijkheid om het oprukkend fascisme een halt toe te roepen.

Grondslagen werd tot 1935 hoofdzakelijk vanuit het buitenland geredigeerd, in verband met het feit dat Arthur Lehning zich als sekretaris van de IAA eerst te Berlijn, en later in Spanje bevond. Het blad bereikte nooit een grotere oplage dan enkele honderden exemplaren en in 1936, vlak voor het begin van de Spaanse revolutie, moest de uitgave van het blad dan ook om voornamelijk financiële redenen gestaakt worden.

Evert van der Tuin

Amstelveen, juni 1978

Bibliografische aantekeningen

ALGEMEEN. Een kort inleidend overzicht van de opvattingen van het revolutionaire syndikalisme is te vinden in de brochure van Clara Meijer Wichman, *De direkte arbeidersorganisatie.* De relaties tussen revolutionair syndikalisme, anarcho-syndikalisme en anarchisme worden besproken in Arthur Lehnings *Anarcho-syndicalisme* (een herdruk van de hierboven genoemde brochure uit 1927, waaraan een artikel van Anton Constandse is toegevoegd) en in zijn *De Arbeid vrij* (enkele artikelen uit De Syndicalist, het weekblad van het NSV, en een voor het NSV gehouden referaat over Rationalisatie en de zes-urige arbeidsdag). Al deze publicaties zijn verschenen bij de Anarchistische Uitgaven te Amsterdam.

HET NSV. De AU bereidt ook de uitgave voor van een gedetailleerd overzicht van geschiedenis en ideeën van het NSV, dat door Volkert Bultsma en Evert van der Tuin is geschreven op grond van het beschikbare bronnenmateriaal. Het NSV komt ook uitvoerig ter sprake in de door Jaap Kloosterman voorbereide publikatie van een reeks artikelen van Lehning uit de jaren 1926-1936, die onder de titel *Anarchosyndicalisme* bij Uitgeverij het Wereldvenster te Baarn het licht zal zien; in dit boek wordt eveneens veel aandacht besteed aan IAA en CNT.

DE IAA. De literatuur over de IAA is nog altijd schaars. Vermelding verdient de herdruk van een door de organisatie zelf uitgegeven herdenkingsbundel, *IAA: 10 Jahre internationaler Klassenkamf* (Hamburg, MaD Verlag, 1973), waarin enkele vooraanstaande anarcho-syndikalisten – naast Lehning ook Rudolf Rocker, Alexander Schapiro, Augustin Souchy e.a. – geschiedenis en politiek van de Internationale toelichten. Van de herinneringen van Rocker, die integraal in het Spaans verschenen, is een gedeeltelijke duitse uitgave beschikbaar, *Aus den Memoiren eines deutschen Anarchisten* (Frankfurt/M, Suhrkampf, 1974); vooral over de oprichting van de IAA bevat dit boek veel interessant materiaal. Iets hierover is tevens te vinden in het werk van Hans Manfred Bock, *Syndikalismus und Linkskommunismus von 1918-1923* (Meisenheim/Glan, Anton Hain, 1969), dat ondermeer de FAUD tot onderwerp heeft. (Over de FAUD verscheen ook een studie van Angela Vogel, *Der deutsche Anarcho-Syndikalismus,* (Berlijn, Karin Kramer, 1977).

DE CNT. Over de Spaanse burgeroorlog en de rol van de CNT daarin bestaat een zeer omvangrijke literatuur, zodat hier volstaan moet worden met de vermelding van het meest recente standaardwerk, van de hand van Burnett Bolloten, *La Révolution espagnole* (Parijs, Ruedo Ibérico, 1977). In het nederlands bestaat Jacques Giele's *Arbeiderszelfbestuur in Spanje* (Amsterdam AU, 1975), waarin de Catalaanse kollektivisaties uit de jaren 1936-1939 worden behandeld. Een belangrijk rapport over de CNT van vóór de Burgeroorlog, speciaal voor de IAA door Schapiro opgesteld, is door Kloosterman gedeeltelijk gepubliceerd onder de titel *'Bericht über die Confederación Nacional del Trabajo (CNT) und den Aufstand in Spanien im Januar 1933'* (in: *Jahrbuch Arbeiterbewegung,* bd. 4, Frankfurt/M, Fischer, 1976). Voor een anarchistische kritiek op de CNT raadplege men de studies van Vernon Richards, *Lessons of the Spanish Revolution* (Londen, Freedom Press, 1972) en van Carlos Semprun Maura, *Révolution et contre-révolution en Catalogne* (Tours, Mama, 1974).

INHOUDSOPGAVE

1e Jaargang

Nummer 1 – januari 1932

Nummer 2 – maart 1932

Nummer 3 – mei 1932

Nummer 4 – juli 1932

Nummer 5 – september 1932

INHOUDSOPGAVE

1e Jaargang

Nummer 1 – januari 1932

Nummer 2 – maart 1932

Nummer 3 – mei 1932

Nummer 4 – juli 1932

Nummer 5 – september 1932

INHOUDSOPGAVE

IIIe Jaargang

Nummer 1 – (z.m.) 1934

Nummer 2/3 – (z.m.) 1934

Nummer 4 – (z.m.) 1934

Nummer 5/6 – (z.m.) 1934

IVe Jaargang

Nummer 1 – (z.m.) 1935

Nummer 2 – (z.m.) 1935

Nummer 3 – (z.m.) 1935

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

1932

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

REDACTIE: ARTHUR MÜLLER LEHNING

Nummer 4 – (z.m.) 1935

Nummer 5/6 – (z.m.) 1935

Nummer 4 – (z.m.) 1935

Nummer 5/6 – (z.m.) 1935

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 1 JANUARI 1932

BOEKBESPREKING

GRONDSLAGEN

De crisis van het kapitalisme, die met den wereldoorlog begon beteekende tevens een crisis van het socialisme en de politieke en economische chaos waarin zich sindsdien de wereld bevindt vond zijn neerslag in een verwarring der socialistische arbeidersbeweging. In dezen chaos en in deze verwarring dreigde het socialisme zèlf te verzinken. De russische revolutie kon één oogenblik het geloof in het socialisme vernieuwen en tot socialistische daden inspireeren. In een wereld, die door het kapitalisme in een zee van bloed en razernij was gestort was zij voor millioenen het symbool en de belichaming van vrijheid en van bevrijding. Zij was en blijft het wereldhistorische oogenblik waarop de kapitalistische oorlog omsloeg in den oorlog tegen het kapitalisme. Met de ontaarding der russische revolutie gingen ook de verwachtingen onder, die zij had gewekt. De wereldreaktie begon.

Het socialistische ontredderingsproces zette zich voort. Geen weerstand scheen meer mogelijk tegen de vervalsching van alle socialistische waarden, tegen de verleugening van alle socialistische waarheden. Er is voor het socialisme geen grooter en schaamteloozer hoon denkbaar dan alles wat sinds tien jaar i n n a a m v a n h e t s o c i a l i s m e gebeurt. De praktische grondslag der socialistische beweging: a c t i e v e z e l f b e v r ij d i n g werd ondermijnd door het noodlottige geloof en de niet minder noodlottige praktijk van een, onder alle mogelijke namen, zich universeel verspreidend staatsdespotisme. En dat, terwijl men het doel van het socialisme zou mogen noemen: d e m a a t s c h a p p ij v a n d e n s t a a t t e v e r l o s s e n en voor zulk een definitie zou men zich niet slechts op Proudhon en Bakoenin maar ook op Marx en Engels kunnen beroepen. In het verbond op leven en dood van de opportunistische en reformistische sociaaldemokratie met de bourgeoisie en den kapitalistischen staat en in den ondergang der russische revolutie in partijdiktatuur en staatsterreur heeft zich het definitieve bankroet van het staatssocialisme in al zijn schakeeringen gemanifesteerd. De geheele ontwikkeling der revoluties na den wereldoorlog is één tragische en historische bevestiging van Bakoenins woord, dat de staat de dood is voor de revolutie en het socialisme en dat een omwenteling die den staat herstelt niet den weg baant voor de vrijheid maar voor de reaktie en het despotisme.

Maar ook het vrije socialisme, het zoogenaamde „anti-autoritaire" socialisme, dat sinds tientallen van jaren alle nadruk gelegd had op het levensgevaar voor het socialisme van partij, parlement en staat werd door de historische ontwikkeling sinds den oorlog tot een kritische zelfherziening gedwongen. Het min of meer utopistische geloof, dat het voldoende zou zijn om de oude machten te vernietigen, dat na de ineenstorting van den staat door „de algemeene staking" de „vrije maatschappij" als het ware van zelf zou verschijnen brak aan de historische werkelijkheid stuk. Het ekonomische leven der maatschappij was intusschen te zeer een eenheid en te ingewikkeld geworden om met de wat simpistische theorie der „zelfstandige kommune" te kunnen worden opgelost.

In niet mindere mate als de bevestiging van zijn juiste kritiek op het staatssocialisme bleek het gebrek aan een eigen positief, concreet en opbouwend program De eisch van een praktisch program van opbouw werd door de russische revolutie onverbiddelijk gesteld Deze construktieve vernieuwing van het vrije socialisme kwam tot uitdrukking in het a n a r c h o - s y n d i c a l i s m e. Ze kwam tevens hierin tot uiting, dat tegenover de p r o p a g a n d a van min of meer los samenhangende groepen de o r g a n i s a t i e der arbeidersklasse op e k o n o m i s c h e b a s i s werd gesteld. Los van alle en tegen alle politieke partijen kan alleen op deze wijze de nationale en internationale eenheid van de arbeidersklasse — van hoofd-, hand- en landarbeiders — worden tot stand gebracht noodig voor den weerstand o n d e r en tot

vernietiging van het kapitalisme. Socialisme beteekent: de vervanging van ekonomische uitbuiting en politieke onderdrukking door de organisatie van den arbeid. Daarom blijft de vernietiging van den staat in al zijn vormen een voorwaarde voor een socialistische maatschappij. Daarnaast blijft echter de voornaamste eisch: de praktische voorbereiding tot overname van het ekonomische leven door de arbeiders zèlf.
Tegelijkertijd met deze „syndicalistische" oriënteering van het anarchisme vond in meerdere landen een „anarchistische" ontwikkeling plaats van het syndicalisme. Tot den wereldoorlog was het syndicalisme in verschillende landen op een a-politiek beginsel gebaseerd In dit negatieve beginsel kwam zijn wil tot zelfstandigheid tot uiting. Het was onafhankelijk van de politieke partij, het stond afwijzend tegenover het parlementarisme, en vijandig tegenover den staat. Maar de revolutionnaire ontwikkeling heeft dezen a-politieken grondslag volkomen ondermijnd. In zooverre het syndicalisme revolutionnair gebleven was dreigde het een slachtveld te worden voor politieke partijen, wier doel het was de economische organisatie slechts als „bijwagen" te gebruiken voor hun staatssocialistische en diktatorische doeleinden. Wilde het syndicalisme zelfstandig en onafhankelijk blijven dan kon het niet meer „neutraal" staan tegenover de politieke partij: het moest partij, parlement en staat bestrijden als onvereenigbaar met het syndicalistische doel. Het moest van a-perlementair: anti-parlementair worden. En buitendien: een revolutionnaire arbeidersbeweging zou alle socialistische en revolutionnaire beteekenis verliezen als zij niet stelling nam tegenover de huidige problemen die de revolutie had gesteld. Zij moest haar houding bepalen ten opzichte van diktatuur en staat. Zij moest kiezen tusschen twee onvereenigbare wegen, tusschen twee onverzoenlijke tegenstellingen: staatssocialisme of vrij socialisme, bolsjewisme of anarchosyndicalisme. Met de vervanging van zijn a-politieke beginsel door de positieve doelstelling van een staatlooze, vrij-communistische maatschappij was de eigen positieve politiek, de taktiek en de organisatie van het syndicalisme bepaald. Internationaal vond het anarcho-syndicalisme zijn uitdrukking in de I.A.A. Op den grondslag van de beginselen van Bakoenin vereenigt zij op ekonomische basis de revolutionnaire syndicalisten der geheele wereld.

Aan de historische en theoretische grondslagen van deze beweging en aan de ekonomische en moreele grondslagen van een revolutionnaire omwenteling der maatschappij zal dit tijdschrift in de eerste plaats worden gewijd. Daarnaast eischen de politiek-economische gebeurtenissen hun overzicht, tevens de ontwikkeling der arbeidersbeweging in het algemeen. Ook aan cultureele verschijnselen voor zoover deze voor de arbeidersbeweging van belang zijn zal de aandacht worden besteed. Helaas: de omvang van dit orgaan laat de realisatie van dit program slechts in beperkte, in te beperkte, mate toe. Bij de uitgave van dit blad was het N.S.V.-bestuur aan een congresbesluit, wat de prijs betreft, en daarmee aan den omvang, gebonden. Wij hoopen, dat de belangstelling voor dit tijdschrift groot genoeg zal zijn om weldra een uitbreiding mogelijk te maken, die aan doel en aan de taak die het zich stelt beantwoordt.

REDACTIE

DE POLITIEK DER INTERNATIONALE

Dit artikel werd speciaal geschreven voor het „Syndicalistisch Jaarboekje 1932". Wegens plaatsgebrek moest het daar worden bekort. Wij drukken het hier nu in z'n geheel af.

De Internationale Arbeiders Associatie is in 1922, op een critiek moment voor de arbeidersbeweging in de verschillende landen, gesticht. De ontwaakte russische beer wierp zijn schaduwen over het wereldkapitalisme. En hoewel in den Sowjetstaat zelf de onvermijdelijke breuk tusschen den russischen staat en het russische proletariaat zich reeds duidelijk afteekende, zag de arbeidersbeweging van over de geheele wereld, vooral haar linkervleugel, in de economische ontwikkeling van Rusland een, zij het ook slechts gedeeltelijke, verwezenlijking van haar vrijheidsdroom.
De Roode Vak Internationale, een jaar te voren door de russische communistische partij gesticht, betrok de revolutionnaire vakbeweging van tal van landen in haar invloedssfeer. Frankrijk, Spanje, Italië waren op het eerste congres van de R.V.I. vertegenwoordigd. Men geloofde nog aan de mogelijkheid van samenwerking tusschen de staatsgezinde en centralistische vakbeweging en de anti-staatsgezinde en federalistische syndicalisten.
Er kwam niets van terecht. Reeds in 1921 gaf het bewuste deel van de arbeidersklasse zich volkomen rekenschap van de imperialistische, veroveringszuchtige plannen van het bolsjewisme. Het voorvoelde de noodlottige rol, die de sowjetstaat in de ontwikkeling van de socialistische en libertaire gedachten over de geheele wereld zou spelen, en het voorzag, dat alleen een aaneensluiting der revolutionnaire krachten in staat zou zijn een dam op te werpen tegen het dictatoriale en demoraliseerende optreden van de leidende Leninisten, en het wereldproletariaat weer zou kunnen bezielen in zijn strijd, onverzoenlijker dan ooit te voren tegen het kapitalisme en bolsjewisme, tegen den witten en den rooden staat.
De Internationale Arbeiders Associatie, onder directen invloed van de Eerste Bakoeninistische Internationale tot stand gekomen, had als onmiddellijke taak de revolutionnaire elementen uit de arbeidersbeweging aller landen in een hecht verband te vereenigen. Een moeilijke en zware taak: hoe moeilijk beseft men eerst als men niet slechts denkt aan de verschillende ideologische stroomingen, die de federalistische arbeidersbeweging doorploegen: vanaf het zuivere syndicalisme, „dat zichzelf genoeg is" tot aan de onverdraagzaamheid van de dogmatische anarchisten, maar ook aan de verschillende, sterk uiteenloopende strijdmethoden, die in de verschillende landen worden voorgestaan, aan de verschillende wijzen van organisatie van de vakvereenigingen, aan de vaak lijnrecht tegenstrijdige geaardheden van de strijders.
Deze eerste periode van innerlijke organisatie van de I.A.A. is nu bijna beëindigd. Er is geen land meer, in Europa en in Amerika, waar de gedachten, voorgestaan door de I.A.A. niet hebben wortel geschoten, en in de meeste dier landen worden de secties van de I.A.A. steeds grooter en van steeds meer beteekenis.
Waar de dictatuur in enkele landen ieder revolutionnair verzet heeft kunnen vernietigen, is dit slechts een kwestie van tijd. En bij het eerste gloren van den aanbrekenden dageraad zal men zien, dat de neergeslagen secties van de I.A.A. zich weer oprichten, — als in Spanje, Portugal en Zuid-Amerika — of nieuwe organen zullen vormen, gebaseerd op de beginselen van het revolutionnaire, anti-staatsgezinde syndicalisme, als in Rusland of in Polen.

De I.A.A. staat los van iedere politieke partij, is met geen harer verbonden, bestrijdt ze alle. Zij stelt als haar einddoel een vrije communistische samenleving die zich ontwikkelt op de grondslagen van het libertaire federalisme. Zij verklaart tevens, dat de arbeidersklasse der geheele wereld van stonde af aan ongeacht de oogenblikkelijke veroveringen met betrekking tot verbetering van de huidige arbeidsvoorwaarden, den weg moet effenen voor de verwezenlijking van haar einddoel, door een politiek, economisch en sociaal systeem uit te werken, dat in staat is, den dag na den val van het oude regime, kapitalisme en staat te vervangen door de economische uitbuiting en de onderdrukking op politiek, religieus en maatschappelijk terrein op te heffen.
Gezien deze juiste en scherp omlijnde houding, die geen aanleiding kan geven tot eenig misverstand, is de verhouding van de I.A.A. tot de andere arbeidersinternationales niet minder omlijnd en scherp omschreven: in den strijd voor onmiddellijke verbeteringen zijn overeenkomsten en gemeenschappelijk overleg tusschen de internationale, nationale, gewestelijke en plaatselijke organisaties mogelijk en wenschelijk, opdat de georganiseerde arbeidersklasse haar eischen met des te meer kans op succes kenbaar kan maken.
Zeker: zelfs binnen het raam van die partieele eischen stuiten de I.A.A. en haar landelijke secties op het bekrompen en verouderde reformisme van de andere arbeidersorganisaties, in de eerste plaats op dat van de organisaties van de Internationale van „Amsterdam", van het I.V.V. Zoo heeft de I.A.A. op haar congres te Luik, in 1928, den belangrijken eisch van den zesurendag gesteld. Deze eisch, waarvan de innerlijke waarde misschien nog grooter is dan die van den strijd voor den achturendag, die bijna vijftig jaar geleden eèn aanvang nam, wordt door de amsterdamsche Internationale slechts sinds zeer korten tijd anders dan alleen ironisch beschouwd. Deze veranderde houding is, helaas, niet zoozeer toe te schrijven aan den druk van de bij haar aangesloten arbeidersmassas dan wel aan de steeds wanhoopiger wordende toestand der steeds toenemende werkloosheid en aan het feit, dat zelfs in kapitalistische kringen de zesurendag (met de gebruikelijke slag om den arm die bij de kapitalisten gewoonte is) een dringende kwestie begint te worden.
Ondanks haar verlangen een actie te ondernemen of er aan deel te nemen, die alle socialistische arbeidersorganisaties van over de geheele wereld zou kunnen omvatten, moet men echter niet verwachten, dat de I.A.A., wat haar internationale actie betreft, zou kunnen hopen tot een of andere overeenstemming te geraken met Amsterdam en nog veel minder met „Moscou", welks nieuw-kapitalistische doeleinden zich weinig bekommeren om de eischen van het proletariaat, dat het beweert te vertegenwoordigen.

Nog minder kan de I.A.A. verwachten, dat een van de arbeidersorganisaties die op reformistischen of dictatorialen grondslag staan, ook maar de geringste revolutionnaire actie beginnen voor eischen, die een sociaal karakter dragen, waarvan de eerste onvermijdelijke stap de afschaffing van het kapitalistische regime zou zijn en de ondergang van den centralistischen staat.

De I.A.A. heeft dus, hoe zwak in aantal zij op het oogenblik moge zijn, een tweede belangrijke taak te vervullen: vanaf heden de sociale revolutie te doen beschouwen als een economisch en politiek verschijnsel, dat een wezenlijk deel uitmaakt van den georganiseerden strijd van de arbeidersklasse, de gedachte van de sociale revolutie van het domein der mythe in dat der onmiddellijke werkelijkheid

over te brengen. Met andere woorden, de I.A.A. moet, in eng contact met haar nationale secties en onder den directen invloed van de practische aanwijzingen dier secties, een plan van economischen, politieken en socialen wederopbouw van de huidige maatschappij uitwerken.

De huidige verwarring op economisch gebied, die een rechtstreeksch gevolg is van de verwarring van het wereldkapitalisme tegenover de tallooze problemen, die het niet bij machte is op te lossen, geeft alle troeven in handen van een revolutionnaire organisatie, die deze taak op zich zou *willen* nemen.

Geen maatschappelijk probleem is onoplosbaar, indien aan het beginsel dat tot oplossing er van geroepen is de idee ten grondslag ligt van zelforganisatie, van vrijheid van individu en gemeenschap, van anti-autoritair federalisme.

Nu is de I.A.A. de eenige arbeidersorganisatie, die juist gebaseerd is op deze hoeksteenen van het libertaire socialisme. Zij is dientengevolge de eenige organisatie, die in staat is de taak van den wederopbouw ter hand te nemen.

Wat moet dus de politiek van de I.A.A. zijn ten opzichte van de buitengewoon belangrijke problemen, waartegenover de wereld in het algemeen en de arbeidersklasse in het bijzonder zich heden gesteld ziet?

Zij moet in de eerste plaats bestaan in het bestudeeren, tot in de kleinste bijzonderheden, van het huidige functioneeren van landbouw en industrie en van de ruil en de distributie der agrarische en industrieele producten; van het ingrijpen van de arbeidersorganisaties in het productieproces door het stichten van contrôlecommissies in de bedrijven, fabrieken, werkplaatsen, scheepswerven, bureau's en in de productie-eenheden in den landbouw (boerderijen, pachthoeven enz.).

Verder moet zij, op grond van deze studie, de revolutionnaire kaders van de sociale reconstructie in het leven roepen, — de economische stormtroepen — die den dag na de ineenstorting van het kapitalisme *practisch* het tot stand komen van een nieuw systeem kunnen ter hand nemen, dat, dank zij de bovenomschreven grondbeginselen, weer de eenheid zal kunnen herstellen der geheele arbeidersklasse, die niets liever wil dan te werken in het algemeen belang, zonder daarbij haar eigen welvaart op de een of andere wijze te schaden.

Deze politiek van de I.A.A. is zooals vanzelf spreekt, veel minder een politiek van haar administratief bureau of secretariaat dan wel noodzakelijkerwijze van de revolutionnaire arbeidersorganisaties van ieder land. De critieke situatie, waarmee ieder land op het oogenblik te kampen heeft, met moeilijkheden waarbij het onafwijsbaar gaat om zijn of niet-zijn van het geheele bestaande stelsel, eischen onverbiddelijk van de revolutionnaire arbeidersbeweging, zoowel van het eene land als van het andere, den moed om tot heroïsche oplossingen te komen en het zoeken van den praktischen weg om deze oplossingen te realiseeren.

De I.A.A. zelf, en haar instanties, hebben tot taak deze studies alsmede de eventueele pogingen voor een maatschappelijke organisatie, deze ontwerpen van ekonomische oplossingen tot één hecht geheel samen te vatten om aan het internationale proletariaat een uitgewerkt program van socialen wederopbouw te kunnen voorleggen waarvan de onvermijdelijke voorwaarde altijd blijft: de algemeene staking met onteigend karakter en de sociale revolutie.

De I.A.A. kan en moet deze taak ter hand nemen en zij zal haar tot een goed einde brengen, zooals zij ook met succes de verbinding van alle waarachtig revolutionnaire elementen over de geheele wereld tot stand heeft weten te brengen. De invloed van een dergelijk plan van actie en wederopbouw zal daarenboven, de arbeidersklasse die nog steeds in de netten van de politikanten van alle schakeering, reformisten en dictatorialen, verstrikt is, met nieuwen moed bezielen.

Het groote werk van de I.A.A. is dus nog slechts aan het begin. Zij behoeft niet slechts den steun van al haar landelijke secties, maar ook dien van alle elementen, die doordrongen zijn van den anti-staatsgezinden en federalistischen geest — in de eerste plaats van de revolutionnaire anarchisten. Is deze steun verzekerd, dan zal men de I.A.A. spoedig haar program van actie en wederopbouw zien formuleeren, waartegen alle reactionnaire machten van het burgerlijke- en marxistische kapitalisme zich ongetwijfeld te pletter zullen loopen.

ALEXANDER SCHAPIRO

DE GEVAREN DER NATIONALE IDEOLOGIE VOOR DEN BEVRIJDINGSSTRIJD VAN HET PROLETARIAAT. *)

Wie gemeend heeft, dat na de wereldoorlog de nationalistische tendenzen zouden gaan verdwijnen, is bedrogen uitgekomen. Juist het tegendeel is het geval. Het nationalisme is sterker geworden dan te voren en is nu de ideologische facade van de moderne reaktie, die wij kennen als fascisme. Het moderne fascisme is niet een beweging, die ontstaan is uit een gemeenschap van gelijkgezinde ideeën; het draagt niet alleen in elk afzonderlijk land een eigen karakter, maar het varieert ook binnen dezelfde landsgrenzen in de meest uiteenloopende kleuren — van een kleurloos republikanisme tot het uiterste monarchisme. Wat deze verschillende vormen van fascisme gemeen hebben, is alleen de militair-„poetschistische" methode en de uitgesproken nationalistische gezindheid van zijn aanhangers. En laten wij ons niet bedriegen: het is niet slechts een beweging van de bevoorrechte klassen in de maatschappij, al is het onmiskenbaar, dat ze door dezen gesteund en bevorderd wordt en in de grond van de zaak slechts hun belangen behartigt. Maar het is onmiskenbaar, dat het moderne nationalisme ook in de breede lagen der bevolking een duidelijke weerklank vindt. Niets zou gevaarlijker zijn, dan voor dit feit de oogen te sluiten. En dit is niet slechts een feit in de landen met uitgesproken fascistische regeeringsvorm, maar ook in die landen, waar op 't oogenblik de democratie nog een soort van schijnbestaan leidt.

Juist in een tijd als de onze, nu ten gevolge van de oorlog en de verarming der massa's overal een verslapping der sociale gevoelens merkbaar wordt en alle vaste begrippen aan 't wankelen gebracht zijn en oude en nieuwe gedachten bont door elkaar krioelen, is zoo'n beweging nog belangrijk gevaarlijker en noodlottiger dan in normale tijden. De triomftocht van het fascisme in de Oostelijke randstaten, zoowel als in Polen, Bulgarije, Joego-Slavië, Roemenië, Hongarije, enz., de invloed die het ook in Italië heeft weten te krijgen en de versterking der nationaal-socialistische beweging in Duitschland, Oostenrijk enz., zijn verschijnselen, die voor de naaste toekomst van beslissende beteekenis zijn en in geen geval genegeerd mogen worden. Het is dus vóór alles noodzakelijk, tegenover de nationalistische strevingen een bewuste en duidelijke houding aan te nemen en zich niet voortdurend in uitersten te bewegen, die in goedkoope leuzen hun uitdrukking vinden, maar de kern der zaak in het geheel niet raken.

Er was een tijd, dat alle richtingen van het autoritaire socialisme, op een paar kleine uitzonderingen na, het begrip van internationaliteit opvatten als een volkomen opgaan van de afzonderlijke volken in een abstrakte voorstelling der menschheid. Men zag in de bonte verscheidenheid van volksaard en taal slechts een kunstmatig geschapen hinderpaal tegen de verbroederingswenschen der lijdende menschheid en droomde van een spoedige afschaffing van al deze verschillen, van de

*) Referaat gehouden op het IVde Kongres der I.A.A. te Madrid.

invoering eener algemeene wereldtaal, die alle oudere talen verdringen zou en meer dergelijke dingen. Deze naïve opvattingen, wier vertegenwoordigers geen flauw besef hadden van de diepte van het vraagstuk, zijn ook nu nog niet geheel verdwenen, maar moesten in 't algemeen toch plaats maken voor andere opvattingen. De socialistische arbeiderspartijen der latere jaren hebben natuurlijk niets meer gemeen met de ideeën van hun voorloopers uit den tijd van het zoogenaamde „Handwerks-burschen"-Kommunisme. Maar ze hebben ook al lang de houding laten varen, die b.v. de duitsche sociaal-democratie langen tijd heeft ingenomen en waarvan Marx en Engels de tolk waren, toen zij in het „kommunistische manifest" verklaarden, dat het moderne proletariaat geen vaderland bezit en men aan het proletariaat dus niet kan afnemen, wat het nooit heeft bezeten. De gedachte, dat niet de zoogenaamde politieke en nationale veranderingen, maar de klasseverschillen en ekonomische tegenstellingen de beslissende elementen voor de arbeidersklasse zijn, vindt tegenwoordig in de sociaal-democratie nog slechts enkele aanhangers. Ook in dit opzicht is de invloed van Marx en Engels door die van Lassalle verdrongen, die geheel en al nationalistisch ingesteld was.

In verschillende landen, vooral in de angelsaksische staten, heeft de vraag van het internationalisme in de breede massa's der in vakvereenigingen en politieke partijen georganiseerden nooit een diepgaande belangstelling gewekt. Maar ook daar, waar in de arbeidersorganisaties vroeger deze belangstelling bestaan heeft, zooals b.v. in de rijen der duitsche sociaal-democraten, is ze reeds lang verdwenen en heeft plaats gemaakt voor een bekrompen politiek. De groote meerderheid der partij en der met haar verbonden vakorganisatie had reeds lang haar nationale hart ontdekt en beschouwde de verdediging van het vaderland als een vaderlandslievende en socialistische plicht. Hoe zeer het deze lieden ernst geweest is met deze „plicht", heeft ons de oorlogspolitiek der meeste socialistische partijen in de jaren van 1914 tot 1918 duidelijk genoeg gedemonstreerd. Dat zelfs de vreeselijke ervaringen van deze bloedige vier jaar op de leiders der duitsche sociaaldemocratie geen noemenswaardigen indruk gemaakt hebben, dat bewijst hun houding in het zoogenaamde Roerkonflikt. Ze hebben niets geleerd en niets vergeten en hebben de elementairste belangen der duitsche arbeiders opnieuw ondergeschikt gemaakt aan de belangen van het grootkapitaal en van de grootindustrie, in naam der zoogenaamde nationale belangen, die in werkelijkheid slechts de belangen van Stinnes en de duitsche grootkapitalisten zijn geweest.

Maar niet alleen de sociaaldemocratie, ook haar zorgenkind, de Communistische Partij, liet zich door de nationalistische metaphysica volkomen op sleeptouw nemen en poogde de sociaal-demokratie zelfs nog te overtreffen in vaderlandslievende houding en nationalistisch gebral. Men sprak reeds over den opmarsch van het russische Roode Leger en van de beslissing aan den Rijn.

Overigens is de Communistische Partij onlangs tot haar oude liefde teruggekomen, doordat ze voor de laatste verkiezingen voor den Rijksdag een program uitgewerkt had, dat wat zijn praktische eischen betreft, geheel en al aan het arsenaal van het zoogenaamde nationaal-socialisme ontleend is: Zoo zeer, dat het orgaan van Hitler, de leider der duitsche fascisten, schrijven kon: „Het nieuwe program der duitsche communistische partij, beteekent onze tot-nu-toe-grootste overwinning, want tandeknarsend moet de bolsjewistische leiding onze leuzen stelen, waaraan ze nu nadrukkelijk programmatische beteekenis toekent".

Dit gevaarlijke spel met het pasklaarmaken van nationalistische ideeën voor de zoogenaamde belangen van het socialisme is des te verwerpelijker, daar het in dit geval niet ontstaan is uit de innerlijke drang der duitsche communisten, maar een

gevolg is van de methoden der buitenlandsche politiek van de russische regeering. Een regeering die zich tegenover de geheele wereld socialistisch noemt en wier vertegenwoordigers tot nu toe niet moede werden, iedere andere richting in de arbeidersbeweging als kontra-revolutionnair te betitelen, ofschoon zij zelf tot nu toe steeds bereid was met de vertegenwoordigers der ergste reactie in Europa samen te gaan, wanneer de belangen van de russische staat dit eischten. Terwijl bij de overige socialistische arbeiderspartijen de sterke ontwikkeling der nationalistische gedachten voor het grootste deel is toe te schrijven aan hun langjarige deelneming aan de burgerlijke politiek, hebben we hier met een verschijnsel te doen, dat een direkt gevolg is van het staatsbelang en de staatspolitiek van de zoogenaamde Sovjet-republiek.

Juist het roerkonflikt in zijn verschillende ontwikkelingsfasen, dat zoowel de sociaaldemokraten als de kommunisten aanleiding gegeven heeft, de „nationale belangen" te verdedigen, is de best denkbare illustratie van het feit, dat de kapitalistische belangenpolitiek de ware achtergrond is van de nationalistische ideologie. De bezetting van het Roergebied was slechts een logisch gevolg van dezelfde misdadige machtspolitiek van het kapitalisme, welke ten slotte tot het ontketenen van den wereldoorlog geleid heeft, die de volkeren vier jaar lang op de slachtbank sleepte. In dit konflikt ging het vrijwel uitsluitend om de belangentegenstellingen tusschen de duitsche en de fransche grootindustrie, welke het militaire geweld voorloopig ten gunste van Frankrijk beslist had. Evenals de vertegenwoordigers der duitsche grootindustrie gedurende de oorlog de meest fanatische verdedigers van het annexatiebeginsel geweest zijn, stond achter de zoogenaamde „nationale politiek" van Poincaré de onverbloemde annexatielust der fransche grootindustrie en haar machtig orgaan, het „Comité des Forges". Dezelfde doeleinden, die de politiek der duitsche groot-industrieelen destijds najoeg, werden later door de fransche grootindustrie ter hand genomen. Het ging om de oprichting van bepaalde monopolies op het europeesche vasteland onder de heerschappij van bepaalde kapitalistische groepeeringen, voor wie het zoogenaamde „nationaal belang" nog altijd de ideologische dekmantel voor haar brutale zakenbelangen geweest is. De fransche grootindustrie bereidde reeds lang een vereeniging voor van de lotharingsche ijzermijnen met de kolenmijnen in het Roergebied, in de vorm van een reusachtige mijnbouwtrust, die haar het onbeperkte monopolie op het vasteland verzekeren zou. En daar de belangen der groot-industrieelen overeenstemden met de belangen der O.W.-ers der herstelbetalingen en door de militaire kosten in ieder opzicht begunstigd werden, was de bezetting van het Roergebied slechts een kwestie van tijd.

Doch eer het nog zoover kwam, vonden tusschen de vertegenwoordigers der fransche en der duitsche grootindustrie onderhandelingen plaats, om een vreedzame, dat beteekent in dit geval: een „zakelijke" oplossing der kwestie tot stand te brengen, waarbij beide partijen naar evenredigheid van hun krachten voordeel zouden hebben. Een dergelijke overeenkomst zou ook tot stand gekomen zijn, want de vertegenwoordigers der duitsche grootindustrie zouden lak gehad hebben aan de zoogenaamde „nationale belangen", als zij daarbij hun schaapjes op 't droge hadden kunnen brengen. Maar daar hun door de engelsche kolenindustrie, waarvoor een mijnbouwtrust op het vasteland een zware slag zou geweest zijn, grootere voordeelen aangeboden werden, ontdekten ze plotseling hun nationale hart en lieten het op militaire bezetting van het Roergebied aankomen. Tezamen met de arbeiders en ambtenaren georganiseerd in politieke partij en vakvereeniging organiseerden zij het lijdelijk verzet en de door Stinnes' beïnvloede pers putte zich uit in nationalistische propaganda, om in het land de haat tegen de „erfvijand" tot ziedens toe aan te

wakkeren. En toen het lijdelijk verzet, dat het duitsche volk ontzaglijke offers kostte, eindelijk moest worden opgegeven, toen wachtte meneer Stinnes niet op de regeering-Stresemann, maar onderhandelde op eigen houtje met de Franschen. En alsof dit niet genoeg was, trachtte hij de fransche bezettingsautoriteiten er nog toe te bewegen, de duitsche arbeiders in het bezette gebied de tien-urige arbeidsdag op te dringen, aan dezelfde arbeiders, die nog kort tevoren zijn bondgenooten geweest waren in zijn strijd tegen de fransche regeering. Is er een betere illustratie van de eigenlijke bedoelingen onzer nationalistische voorvechters denkbaar?
Poincaré nam het ingebreke blijven van Duitschland inzake de kolenleverantie aan Frankrijk als voorwendsel, om zijn troepen het Roergebied te laten binnenrukken. In werkelijkheid was dit slechts een doorzichtige truc, om deze imperialistische rooftocht een wettelijke dekmantel te geven. Dat blijkt reeds hieruit, dat Frankrijk tegenwoordig op Engeland na het kolenrijkste land van Europa is en gedwongen was op de invoer van kolen uit het Saargebied een extra belasting van 10% te leggen om de fransche kolen op de inlandsche markt te beschermen. Een feit is, dat men 20% van deze kolen naar Duitschland teruggezonden heeft en slechts 35% ervan de fransche industrie ten goede kwam.
Aan de andere kant hebben de duitsche grootindustrieelen en hun bondgenooten, de grootgrondbezitters, die zich tot nu toe uit de ontzettende nood van het duitsche volk onmetelijke winsten vergaard hadden, bij de verdediging van hun particuliere belangen alles in het werk gezet, om het fransche imperialisme zooveel mogelijk het werk te vergemakkelijken. Zij zijn het geweest, die zich van het begin af aan tegen alle pogingen, om een stabiliseering van de mark te verkrijgen, ten sterkste verzet hebben, omdat zij daardoor de belasting der grootindustrie en van het grootgrondbezit het gemakkelijkst konden saboteeren en de herstelbetalingen bijna volkomen op de schouders van het arbeidende volk konden afwentelen. Ten gevolge van deze duistere manipulaties ontwikkelde zich niet alleen een geheel leger van valutaspeculanten, die uit de rampzalige verarming der massa ontzaglijke winsten trokken, maar men gaf daarmee ook aan de fransche kapitalisten de gelegenheid, uit de duitsche valuta-ellende extra winsten te schrapen. Zoo leverde duitschland, volgens de verklaring van den franschen minister van financiën Laseyrie tot einde September 1921 brandstoffen ter waarde van 2571 millioen francs, waarvoor het echter op grond van de waardedaling der mark slechts voor 980 millioen francs gecrediteerd werd. Zoo schiep het zakenegoïsme van onze duitsche patriotten nog een bijzondere bron van inkomsten voor den zoogenaamden „erfvijand", ten koste van de ontzettende uitbuiting der duitsche arbeiders.
De kapitalistische pers in Frankrijk liet niet af, het fransche volk telkens weer te verzekeren, dat Duitschland betalen moest, omdat anders Frankrijk voor een bankroet stond en evenals in Duitschland zijn er helaas ook in Frankrijk nog honderdduizenden arbeiders, die zulke bewegingen maar gelooven. Een feit is, dat van de geweldige geldsommen, die Duitschland aan Frankrijk afstaan moest, slechts een klein gedeelte aan den wederopbouw der verwoeste gebieden, dat is dus aan het volk zelf, ten goede gekomen is, terwijl het leeuwenaandeel in de onverzadigbare zakken van een kleine, bevoorrechte minderheid is gevloeid. Zoo is vastgesteld, dat van de 11.4 milliard goudmarken, die duitschland tot 31 December 1921 als herstelbetalingen aan Frankrijk afgestaan heeft, slechts 2.8 milliard voor den wederopbouw gediend hebben; 4.3 milliard werden alleen voor de bezetting en de intergeallieerde commissies verbruikt.

RUDOLF ROCKER

(Wordt vervolgd)

OVERZICHT

HET „CONFLICT" IN MOEKDEN EN GENÈVE

Indien een deel der arbeidersklasse niet beneveld was door een steriele en naïve heilsverwachting van een imperialistischen statenbond en een ander deel niet beneveld was door een bolschewistische hysterie, die ieder conflict in den kosmos als een onderdeel van het komplot der wereldbourgeoisie tegen het — reeds sinds lang: contra-revolutionnaire en staatskapitalistische — „proletarische vaderland" beschouwt, dan zou er misschien een grootere aandacht en een helderder begrip en een konsekwentere houding der socialistische arbeidersbeweging te verwachten zijn bij een situatie, die door een onafhankelijk, gematigd conservatief, engelsch weekblad — the weekend review — kort en bondig als een japansch Agadir werd gekenmerkt. In tijdstip, belangrijkheid en mentaliteit te vergelijken met de beruchte agressieve imperialistische houding van Duitschland, die rechtstreeks tot 1914 leidde, is, met andere woorden, de japansche inval in Mandsjoerije te beschouwen als een imperialistisch voorspel van den onvermijdelijken imperialistischen oorlog.
De huidige japansche inval in Mandsjoerije is niets anders dan een rechtstreeksche voortzetting van de koloniale roofpolitiek der europeesche kapitalistische staten in Azië in de loop der 19e eeuw. Tegen het einde dier eeuw sloot het jonge, snel opgekomen, japansche kapitalisme zich bij de imperialistische rooftocht ten koste van het Hemelsche Rijk aan.
Het oogmerk van Japan was op het noord-oostelijke deel van China gericht; zijn doel was een macht te worden op het vasteland. De verschillende oorlogen, die het sindsdien voerde hadden geen andere oorzaak dan deze. Maar reeds bij den eersten oorlog, dien het in 1894—1895 tegen China voerde bleek, dat de openlijke roof van groote gebieden van het chineesche Rijk niet meer mogelijk was: ze werd verhinderd door de onderlinge concurrentiestrijd der imperialistische machten. In schijn werd voor de rest van China een politieke onafhankelijkheid gehandhaafd. De brutale annexatie maakte plaats voor de politiek der „nederzettingen", der „concessies", der „invloedsferen" en de weldra vooral door Amerika voorgestane politiek der „open deur". China werd aan waar slachtveld voor het internationale imperialisme. Toen Japan na den gewonnen oorlog in 1895 o.a. een deel van Zuid-Mandsjoerije met belangrijke strategische havens, in bezit wilde nemen greep Rusland — gesteund door Frankrijk en Duitschland — in. Japan werd gedwongen het vredesverdrag te herzien en moest met enkele eilanden en een oorlogsschatting genoegen nemen. Wel verloor China Korea, dat „onafhankelijk" werd en voor Japan een gunstige uitvalspoort werd tot verdere verovering van het vasteland. In 1910 werd Korea door Japan geannexeerd.
De russische hulp voor China bleek niet geheel belangeloos. Als garantie voor de leeningen aan China, dat niet in staat was uit eigen middelen de bedragen voor de oorlogsschatting op te brengen, kreeg het concessies tot het aanleggen van een spoorweg in het zelfde gebied dat Japan had willen annexeeren! Eenige jaren later nam het dit gebied met de havens Port Arthur en Dairen in bezit. Ook Frankrijk kreeg voor zijn ondersteuning nieuwe concessies. In Zuid-China, aansluitend bij Annam, dat het reeds in bezit genomen had. Dit alles lokte het protest uit van Engeland. Om het „evenwicht" in deze roofpolitiek te herstellen kreeg het de haven van Wei Hai Wei in „pacht". Duitschland kreeg weldra ook een deel van de buit: Kiautschau in pacht en belangrijke ekonomische concessies in de provincie Sjantoeng. Zoo verloor langzamerhand China zijn beste havens; het werd gedwongen zijn belangrijkste streken te verpachten; tegen de afgedwongen concessies kon het zich

niet verweren; — het verzet en de haat tegen de „vreemdelingen" kwam in den beruchten opstand der boxers tot uiting (1900). „Voor de geschiedenis blijft de boxeropstand een daad van zelfverdediging en zelfbehoud van een volk, dat door vreemdelingen geplunderd, mishandeld, bedrogen, en beleedigd werd".*)
In 1905 nam Japan revanche. Het verklaarde Rusland den oorlog. Met de overwinning van Japan was de imperialistische machtstrijd definitief beslist. (Maar de imperialistische tegenstelling tusschen Rusland en Japan bleef steeds bestaan tot

*) Roy in zijn uitermate belangrijk boek „Revolutie en Contra-Revolutie in China", (Berlijn, 1930, pag. 157) dat een overzicht geeft van de geheele chineesche ontwikkeling, in het bijzonder ook van de historie der nationale beweging, der „Kuo Ming Tang" en van de ontwikkeling der laatste jaren. Roy was voor de Communistische Internationale in het beslissende jaar 1927 in China werkzaam. Zijn uiteenzetting bevestigt opnieuw de noodlottige rol die Sovjet-Rusland in China — en niet alleen in China — heeft gespeeld. Deze politiek hielp de nationale bourgeoisie, dit wil praktisch zeggen de militaire dikatuur in het zadel en daarmee de contra-revolutie, waarvan de terreur zonder voorbeeld is. Naar de schatting van Roy zijn in een jaar (vanaf Maart 1927) 275.000 boeren en arbeiders gemassacreerd. (pag. 405). Ofschoon Roy de gevolgde bolschewistische taktiek aan een vernietigende kritiek onderwerpt staat hij volkomen op het sovjet-russische standpunt van de steun aan de ontwikkeling van nieuwe nationale kapitalismen. De — natuurlijk: „dialectische" — fundeering van dat standpunt is van een verbluffende simpelheid en bewijst tot welke onnoozelheden zelfs verstandige menschen — waartoe men Roy mag rekenen — kunnen komen als zij door een dogma zijn verblind. Daar de maatschappij verschillende stadia — aldus dit betoog — moet doorloopen tot het hoogtepunt van het kommunisme is de strijd voor alle tusschenstadia objektief een deel van den strijd voor het kommunisme. Met deze „dialectische" opvatting der geschiedenis zijn de kommunisten van meening, aldus Roy, de onderdrukte volken in hun bevrijdingstrijd te moeten steunen, daar deze strijd een stadium voorbereidt, die het kommunisme mogelijk maakt. Daarom is de nationale revolutie, ofschoon historisch „burgerlijk-demokratisch" van karakter toch een deel der wereldrevolutie.
Op deze wijze alle gebeurtenissen als voorstadium van een eindstadium beschouwend wordt alle praktijk hoogst „redelijk" en de historie „dialectisch". Maar vanuit socialistisch oogpunt kan zulk een zinledig dialectisch gegoochel natuurlijk geen rechtvaardiging en geen fundeering zijn voor de contra-revolutionnaire praktijken der Sovjet-Regeering, die de nationale kapitalistische bourgeoisie ondersteunt ten koste van de arbeiders en boeren in de desbetreffende landen. In de praktijk en „historisch" gezien loopt deze redeneering uit op een apologie van Tsjang Kai Tsjek, op een apologie der contra-revolutie. (Overigens: hadden revolutionnairen naar deze opvatting in 1917 in Rusland niet de burgerlijke demokratie moeten ondersteunen, die immers „historisch" en „dialectisch" en zelfs naar de marxistische geschiedbeschouwing pas het stadium voor de socialistische revolutie moest mogelijk maken?) De historische waarheid is natuurlijk deze, dat de steun van Sovjet-Rusland aan staten en aan bewegingen, die „historisch" en „objectief" kapitalistisch en contra-revolutionnair zijn niet zoo zeer ontpringt aan deze aanvechtbare philosofie van een dialectisch geschiedsproces dan wel aan de politieke belangen van den staatskapitalistischen Sovjet-staat. De feiten bewijzen, dat deze belangen herhaaldelijk lijnrecht ingaan tegen de elementaire belangen van een desbetreffend proletariaat. Wie in Sovjet-Rusland nog steeds het „proletarische vaderland" ziet en in een naïef geloof van meening is, dat alles wat Moskou doet en laat in het belang der wereldrevolutie is aanvaardt dat alles natuurlijk goedsmoeds daar dit immers een deel vormt van de moskausche „wereldrevolutie". De dialectische ring is zoodoende toch weer gesloten. Praktisch beteekent dit echter, dat men niet meer blindelings op de dialectiek der geschiedenis vertrouwt maar op de alwijsheid van de heerschers in het Kremlin. Op het oogenblik beteekent dit dus dat men bij iedere oekaze van Stalin meejuicht in het koor: wat Stalin doet is wel gedaan en dat men in de „stalinistische bureaukratie" om zoo te zeggen een „voorstadium" van de wereldrevolutie ziet. — Maar deze dialectische konsekwentie heeft zelfs Roy niet aanvaard: hij is door de Communistische Internationale uitgesloten en behoort nu tot de Communistische Oppositie. (Manabendra Nath Roy is indiër van geboorte en op het oogenblik door de engelsch-indische regeering gearresteerd. Zijn leven is in gevaar. Vergl. de oproep voor Roy door H. Roland Holst in „de Wapens Neder", Dec. 1931).

op den huidigen dag.) Japan kon zijn wenschen van tien jaar vroeger realiseeren. Weer tien jaar later dwong het China bij het beruchte verdrag der „21 vragen", in Mei 1915, tot concessies die China tot een vazalstaat maakten. In 1917 trad China tot de geallieerden toe met het doel dit verdrag te annuleeren. Op de conferentie van Washington in 1921 werd Japan tot concessies gedwongen. Dit „verdrag der negen mogendheden" was het begin van een erkenning der chineesche autonomie. (o.a. douane-autonomie).
Intusschen brak een nieuwe phase van de nationale revolutie aan. Ze sloeg om in een weergalooze contra-revolutie en eindigde voorloopig met de militaire diktatuur van Nanking. Zonder dat het land echter werkeijk tot rust kwam. In den strijd tusschen Noord en Zuid speelden ook de imperialistische staten hun rol. Zij steunden het avonturierspel van rivaliseerende en omkoopbare generaals — tevens in het belang der bewapeningsindustrie, (o.a. van het nederlandsche staatsbedrijf „De Hembrug") — om in den algemeenen chaos hun slag te slaan. Zoo was de heerscher van Mandsjoerije, de generaal Tjang Tso Lin een instrument van het imperialistische Japan, en maakte de handhaving van de „regeering van Peking" pas mogelijk. Toen Tsjang Hsue-Liang, die zijn vader als dikatator van Mandsjoerije was opgevolgd plotseling naar het kamp van Nanking overliep ontging Japan nog eens de politieke macht in Mandsjoerije. In September 1931 achtte Japan het oogenblik gekomen om met geweld zijn doel te bereiken: Mandsjoerije ook in politiek opzicht te annexeeren. Zoo groot als Duitschland en Frankrijk samen, met een bevolking van ongeveer 28 millioen, van wie 95% chineezen, met rijke mijnen aan ijzer, steenkool en goud, belooft Mandsjoerije een der rijkste landen der wereld te worden. Het vormt een natuurlijk expansiegebied voor het opkomende chineesche kapitalisme. Daarentegen is het reeds sinds een kwart eeuw een typisch-imperialistisch gebied voor het japansch kapitalisme: het levert zoowel grondstoffen als een afzetgebied voor zijn industrie. Het geïnvesteerde japansche kapitaal in landbouw, mijnen, industrie, banken en vooral: in spoorwegen en transport bedraagt 2500 millioen gulden. Het leeuwenaandeel hiervan heeft de ZUID MANDSJOERIJSCHE SPOORWEGMIJ.,*) die een monopoliepositie heeft, en waarvan de aandeelen gedeeltelijk in handen van de japansche regeering zijn. Behalve over het spoorwegnet beschikt deze onderneming over hotels, hospitalen, scholen, lokomotief-industrieën, havenwerken, gas- en electrische bedrijven in de groote steden als Moekden, Dairen, Port Arthur en over kolenmijnen, dokwerken enz. in andere deelen van China.

Het is dus in overeenstemming met alle regelen der imperialistische kunst, dat Japan dit gebied dat het voor een groot deel reeds ekonomisch geannexeerd heeft, ook politiek wenscht te administreeren. Dat zijn militaire aktie gemotiveerd wordt met den noodzakelijken strijd tegen de bandieten — tot wier bestaan de imperialisten het hunne hebben bijgedragen — terwille van de bescherming der rechtmatige belangen — ook dàt is volkomen in orde. De „pacificatie" der Franschen in Noord-Afrika, der Engelschen in India, de roemruchtige krijgsverrichtingen van Van Heutz in ons koloniale wingewest enz. hadden nooit iets anders dan een welbegrepen „orde" tot doel. De bijzondere omstandigheid in dit geval was gelegen in het feit, dat zich alles afspeelde op het grondgebied van den chineeschen staat, wiens souvereiniteit door alle andere landen is erkend en die lid is van den Volkenbond. Zooals ook Japan. Zij hadden met alle andere leden van den Volkenbond plechtig verklaard heeft

*) In Aug. 1906 bij keizerlijk decreet in het leven geroepen. „Ze was in werkelijkheid bedoeld als een groote kolonisatiecompagnie, maar geheel onder regeeringscontrôle". (Parlett, „Diplomatie Events in Manchuria" p. 19, gec. in Sino-Japanese relations, p. 14)

„de onaantastbaarheid van het gebied en van de politieke onafhankelijkheid van hun medeleden tegen iederen aanval van buiten te waarborgen". Maar Japan stoorde zich niet aan de plechtige artikelen van het pact. Het stoorde zich evenmin aan het plechtig onderteekende Kellogg-pact, waarbij de hooge contracteerende partijen plechtig verklaren, dat zij van oorlog als instrument van nationale politiek afzien. De militaire opmarsch sinds den 18en September was een flagrante schending van beide „plechtige" verdragen.

Maar niet Japan alleen schond het pact van den Volkenbond. De Raad van den Volkenbond volgde Japan. Ofschoon het pact uitdrukkelijk vaststelt, dat iedere oorlog of bedreiging met oorlog een aangelegenheid is van den geheelen bond, en volgens art. 16 verklaart, dat als een lid in strijd met zijn aangegane verplichtingen tot den oorlog overgaat, dit als een oorlogshandeling tegen alle leden wordt aangezien, heeft de Raad geweigerd de flagrante schending van het pact door Japan als zoodanig te erkennen. Daardoor kon de Raad afzien van de ekonomische en militaire maatregelen, die het verplicht zou geweest zijn tegenover Japan te nemen.

Over de gevolge procedure van den Volkenbond kan men kort zijn. De ironie van het noodlot wilde het, dat de raadszitting, die voor de tweede maal zich met het „conflict" bezig hield in de zaal plaats vond waar het Kellogg-pact met cinematografische humbug „plechtig" onderteekend was. Terwijl men te Parijs praatte en steeds opnieuw Japan verzocht zijn troepen terug te trekken ging Japan met de militaire bezetting rustig maar zeker voort. Steden werden gebombardeerd en de chineesche troepen van alle strategische punten verdreven.

De beslissing die de Raad in deze zaak heeft genomen is een oordeel over den Volkenbond. Een oordeel zonder beroep. De „commissie", die ten slotte is ingesteld en die wel geen andere taak zal hebben, dan ter plaatse te constateeren dat de militaire bezetting intusschen volledig en een feit is geworden, heeft zelfs den schijn niet meer kunnen redden. Zelfs voor degenen, die nooit eenig vertrouwen in dezen imperialistischen statenbond hebben gehad heeft de armzaligheid van dit ontmaskerend fiasco bijna iets pijnlijks....

Waarom deed de Volkenbond niets? Waarom kwamen de leden hun verplichtingen niet na? Terwijl reeds een ekonomische boycot Japan tot den terugtocht had kunnen dwingen? Waarom kon de Volkenbond niets doen? — Om deze eenvoudige reden: dat de werkelijke taak van dezen statenbond niet daarin bestaat het imperialisme van zijn leden te beteugelen. Een aktie tegen Japan zou bedenkelijke gevolgen kunnen hebben. Afgezien van het feit, dat een militaire aktie op grond van art. 16 — dus een kleine Volkenbondsoorlog — zich vermoedelijk niet tot Mandsjoerije zou beperken, maar weldra heel Azië zou dreigen in vlam te zetten en daarmee den wereldbrand zou ontketenen. Maar ook zonder dit vooruitzicht: een aktie tegen Japan zou gevaarlijke konsekwenties voor de leden van den Volkenbond, als Frankrijk en Engeland met zich mee brengen. Zij hebben dezelfde imperialistische concessies als die van Japan. Dezelfde imperialistische belangen. Indien heden China de steun kreeg van den Volkenbond waarop het krachtens de plechtige verdragen recht had, dan zou het zich morgen op deze beslissing kunnen beroepen tegenover andere mogendheden....

Maar met of zonder ingrijpen van den Volkenbond: China blijft wat het was: een slachtveld van het internationale imperialisme. Het blijft een aziatische balkan. Het is een kruitvat, dat Oost en West verbindt.

Voor een nederlandsche arbeidersklasse, wier regeering met behulp van galgen en digoelkampen 50 millioen aziaten onderdrukt, is er een dubbele reden niet passief toe te zien bij wat in het „verre" Oosten gebeurt. Wie niet blind is voor de feiten

begrijpt, dat wat zich nu, gesanktionneerd door het instituut van Genève, aan de „pacifistische" kust afspeelt het imperialistische voorspel is van den imperialistischen oorlog.
En de plechtige verdragen op grond waarvan pacifisten gelooven, dat in het kapitalisme, dat onder het kapitalisme de imperialistische oorlog te vermijden zou zijn? — Ze hebben zich onthuld, wat ze in de grond van de zaak steeds waren, en wat ze straks, als men een oorlog weer een oorlog zal noemen en niet in volkenbondsjargon een „conflict", zullen blijken te zijn: vodjes papier.

VAN NOSKE TOT HITLER

De geschiedenis der demokratische republiek in Duitschland is de geschiedenis van het verraad der sociaal-demokratie. Ze is tevens het meest weergalooze voorbeeld van het bankroet der demokratie in de historie der moderne staten De geschiedenis der demokratische republiek sinds de revolutie van 1918 is de geschiedenis van de groei der contra-revolutie.
Een halve eeuw had de sociaal-demokratie verklaard, dat slechts de politieke macht veroverd moest worden om het socialisme „in te voeren". De staat moest veroverd worden om het staatssocialisme door te voeren. In November 1918 stortte het oude regime ineen. De „revolutie" was niets anders dan het produkt van de nederlaag. Maar de „politieke macht" was veroverd. Ze was zonder strijd in handen gevallen van de keizersocialisten, die vier jaar lang den bloedigen godsvrede hadden gesloten met monarchie en bourgeoisie.
Maar ondanks de verovering der politieke macht werd de tijd voor het socialisme niet rijp verklaard! In plaats van de marxistische socialiseering kregen de duitsche arbeiders van hun sociaaldemokratische regeering een plakaat met het opschrift: „Socialisme is Arbeid", waarmee, wel te verstaan, de arbeid bedoeld werd tot herstel van het kapitalisme, dat door den oorlog en de nederlaag tot in zijn grondvesten was geschokt. Na den godsvrede in dienst van den kapitalistischen oorlog kwam nu de godsvrede in dienst van het kapitalistische herstel: de Arbeitsgemeinschaft, de samenwerking met de ondernemersklasse.
De staat en de orde waren weer hersteld. Wat nog aan revolutie over was werd door Noske weggemoord. Tegelijkertijd werd het fundament voor een nieuw militarisme gelegd. In plaats van het socialisme kreeg het duitsche proletariaat zijn nationale vergadering en de „meest vrije grondwet der wereld". Maar van deze grondwet kon een gedelegeerde op het laatste congres der S.D.P. te Leipzig verklaren: „Het eenige artikel van deze grondwet dat nog in kracht is, is het artikel 48, dat alle demokratische grondrechten buiten werking zet". In plaats van klassenstrijd: verzoening van kapitaal en arbeid; in plaats van direkte ekonomische aktie: het stembillet; in plaats van socialisme: sociale wetgeving. Maar het ware karakter der sociale demokratie is onthuld. In ekonomisch opzicht is heden de duitsche arbeidersklasse machteloos aan het gerationaliseerde kapitalisme uitgeleverd. In politiek opzicht bleek de sociaaldemokratische republiek een ware broeiplaats voor de reaktie.
De militaire contra-revolutie door den sociaaldemokraat Noske georganiseerd was niet alleen een restauratie van het militarisme maar tevens de basis voor de georganiseerde contra-revolutie, voor de militaristische fascistische reaktie. Steeds als de burgerlijke kapitalistische republiek in gevaar was riep de sociaaldemokratie om de generaals en om de diktatuur. In 1919, in 1921, toen na de „Kapp-Putsch" het Kapp-leger gebruikt werd om den opstand in het Roergebied neer te slaan en duizenden arbeiders te massacreeren, in 1923 toen onder het voorwendsel van den strijd

DIE BEFREIUNG DER ARBEITERKLASSE MUSS DAS WERK DER ARBEITER SELBST SEIN!

Preis 15 Pfennige

DER SYNDIKALIST

hervorgegangen aus der „Einigkeit", die bei Kriegsausbruch am 8. August 1914 nach 18 jährigem Bestehen verboten wurde

Verantwortlicher Redakteur: Helmut Rüdiger, Berlin • Verlag: Reinhold Busch, Berlin S 14, Märkisches Ufer 20 • Fernruf: F 7 Jannowitz 2783 • Postscheckkonto: Reinhold Busch, Berlin 428 63

Einzelnummer 15 Pfg. • Durch die Expedition unter Kreuzband monatlich für In- und Ausland 80 Pfg. • Postabonnement vierteljährlich 2,00 RM zuzüglich Bestellgeld

ORGAN DER FREIEN ARBEITER-UNION DEUTSCHLANDS (ANARCHO-SYNDIKALISTEN) ANGESCHLOSSEN AN DIE INTERNATIONALE ARBEITER-ASSOZIATION

Der Polizeipräsident
IA 60 H/18 31.

Berlin, den 11. Dezember 1931

VERBOT

Auf Grund des § 13 des Gesetzes zum Schutze der Republik vom 25. März 1930 (RGBl. I. S. 91), des § 86 RStGB., des § 12 der Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 28. März 1931 in Verbindung mit § 1 Ziff. 1 der Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 28. März 1931 (RGBl. I. S. 79) und des § 2 der 2. Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 10. August 1931 verbiete ich die in Berlin erscheinende periodische Druckschrift „Der Syndikalist", Organ der Freien Arbeiter-Union Deutschlands (Anarcho-Syndikalisten) einschließlich der Kopfblätter mit sofortiger Wirkung bis zum 11. März 1932 einschließlich. Das Verbot umfaßt auch jede angeblich neue Druckschrift, die sich sachlich als die alte darstellt oder als ihr Ersatz anzusehen ist.

Gegen das Verbot ist die Beschwerde zulässig; sie hat keine aufschiebende Wirkung. Die Beschwerde ist bei mir einzureichen.

Sollte von dem Beschwerderecht Gebrauch gemacht werden, so empfiehlt es sich, zur Beschleunigung der Angelegenheit, die Beschwerdeschrift in fünffacher Ausfertigung vorzulegen.

Gründe:

Am 7. November 1931 mußte die Nr. 45 der vorgenannten Druckschrift beschlagnahmt und eingezogen werden, weil in dem Artikel „Zwiebelvariante: Der Pepst weint" eine böswillige Verächtlichmachung einer Religionsgemeinschaft des öffentlichen Rechts und ihrer Einrichtungen, Gebrauche oder Gegenstände ihrer religiösen Verehrung erblickt wurde und durch die Verbreitung der Zeitschrift die öffentliche Sicherheit und Ordnung gefährdet worden wäre (§ 12 Abs. 1 in Verbindung mit § 1 Abs. 1 Ziff. 3 der Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 28. März 1931 und § 2 Abs. 1 der 2. Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 10. August 1931).

Am 30. November 1931 mußte die Nr. 48 der Druckschrift ebenfalls auf Grund des § 12 Abs. 1 in Verbindung mit § 1 Abs. 1 Ziff. 1, 2 und 3 der Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 28. März 1931 und gemäß § 2 Abs. 1 der 2. Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 10. August 1931 für den Bereich des Freistaates Preußen beschlagnahmt und eingezogen werden, weil in dem Artikel „Alarm! Die Arbeiterschaft steht vor großen Entscheidungen!" mit Bezug auf die angeblichen Ausführungen des Bischofs Dr. Schreiber eine Religionsgesellschaft des öffentlichen Rechts und ihre Einrichtungen böswillig verächtlich gemacht wurde und durch die Verbreitung der Ausführungen über die Bürgerkriegsrüstung der faschistischen Parteien sowie die Ausführungen in dem Artikel „Kritisches zur Parole des Mieterstreiks" in den Endausführungen „Eine so umfassende Art ist zugleich neben der Besetzung der Betriebe und dem Generalstreik Ausgangspunkt der sozialen Revolution" die öffentliche Sicherheit und Ordnung gefährdet worden wäre.

Diese beiden Beschlagnahmen sind wirkungslos geblieben, denn in Nr. 50 vom 12. Dezember 1931 sind erneut Ausführungen enthalten, die gegen die gesetzlichen Bestimmungen verstoßen.

Auf Seite 2 der vorgenannten Druckschrift heißt es:

> „Vorbereitung des Generals reiks gegen den Faschismus, Weitertreibung dieser solidarischen Abwehraktion des Proletariats zu einer aktiven Neubelebung des Klassenkampfes mit den Waffen fortschreitender, direkter sozialrevolutionärer Aktionen — zum entschiedenen Kampf gegen das kapitalistische System selbst als die Grundwurzel des Faschismus! Kampf für den Sozialismus!"

Diese Sätze können als Aufforderung nur dahin verstanden werden, den politischen Generalstreik mit allen Mitteln, d. h. auch mit Gewalt, durchzuführen. Hierin ist ein Verstoß gegen den § 86 des Reichsstrafgesetzbuchs zu erblicken, denn zu dem Generalstreik wird nicht aufgefordert aus wirtschaftlichen Gründen, sondern aus rein politischen Gründen, wie die Ueberschrift des Artikels bereits zeigt, um die staatlichen Verhältnisse im Sinne der Syndikalisten zu ändern. Die Aeußerungen der Druckschrift verstoßen gleichzeitig gegen den § 1 Ziff. 1 der Verordnung des Reichspräsidenten zur Bekämpfung politischer Ausschreitungen vom 28 März 1931. Sie enthalten eine Aufforderung bzw. Anreizung zum Ungehorsam gegen die vom Staat erlassenen Gesetze.

Abgesehen davon aber sind die Aeußerungen geeignet, die öffentliche Sicherheit und Ordnung zu gefährden. Eine Gefährdung der öffentlichen Sicherheit und Ordnung ist weiter in der Veröffentlichung auf Seite 5 „Leipzig macht Weltpolitik" zu erblicken. In diesem Artikel wird eine angebliche Aenderung des amerikanischen Journalisten Knickerbocker wiedergegeben, die sich die Druckschrift ausdrücklich zu eigen macht, wie sich aus dem letzten Satz ergibt, in dem es heißt:

> „Uns kann es nur recht sein, wenn auf diese Weise das Märchen von der deutschen Friedfertigkeit durch diejenigen selbst zerstört wird, die es geflissentlich in der ganzen Welt verbreiten."

Die Verbotsdauer von drei Monaten ist angemessen, mit Rücksicht darauf, daß innerhalb kurzer Zeit zwei Nummern wegen Gefährdung der öffentlichen Sicherheit und Ordnung beschlagnahmt werden mußten.

gez. Grzesinski

tegen de separatische militaire dikatuur in Beieren, de militaire diktatuur werd verklaard. Met behulp der sociaaldemokratie werd de grondwet weer eens buiten werking gezet en marcheerde het republikeinsche leger Saksen binnen om de parlementaire regeering uit de ministeries te halen. Nog eens overwon de contra-revolutie.

Hoe zou een sociaaldemokratie in staat zijn een fascisme te bestrijden, dat ideologisch volkomen met de militaristische en nationalistische praktijk der sociaaldemokratie overeenstemt? Hoe wil deze militaristische nationalistische sociaaldemokratie een „nationaal-socialisme" bestrijden, dat immers óók voor de verzoening van kapitaal en arbeid is, dat óók voor den „nationalen staat" en de diktatuur is en waarvan het socialisme precies zoo theoretisch is als dat der pantserkruiser-socialisten.

De ontwikkeling van het particuliere kapitalisme tot het collectief kapitalisme, de uitschakeling der concurrentie en haar vervanging door prijsmonopolie en prijsdiktatuur, gepaard gaande met de „economische crisis" werd voor den kleinburgerlijken middenstand méér nog dan voor de arbeidersklasse tot een ware catastrophe. De ekonomische en sociale basis voor een fascistische beweging in grooten omvang was daarmee gegeven. De fantastische, demagogische leuzen van Hitler, de voorspiegeling van een nationale diktatuur, die het duitsche volk zou „bevrijden" konden millioenen aantrekken omdat dit alles ontsprong aan een tweevoudige realiteit: de ekonomische ontworteling en het bankroet der demokratie.

Om het gevaar voor de diktatuur van Hitler af te weren heeft de duitsche sociaaldemokratie niets beters weten te doen dan die van Brüning in het leven te roepen. Om de dreigende diktatuur te bestrijden werden alle demokratische vrijheden buiten werking gezet. Het parlament werd naar huis gestuurd — hetgeen een eerste stap tot bestrijding van de reactie had kunnen zijn — om plaats te maken voor de diktatuur, waarbij de arbeidersklasse praktisch leeft onder den staat van beleg.

De politike reaktie ging gepaard met een ware cultureele reaktie. Ook de geestelijke vrijheid werd het slachtoffer van de marxistische-katholieke coalitie. De sociaaldemokratie werd door Brüning „getolereerd": ze mocht de duizenden baantjes voor haar funktionarissen in den apparat van den staat en der sociale wetgeving behouden, maar moest zich een willig werktuig toonen tot bescherming van de belangen van Rome. „God en de staat" hadden zich weer eens gevonden. De religie beschermd door de staatsdiktatuur, de Index als staatsdecreet, roomsche dogma's beschermd door sociaaldemokratische politie — ziedaar de apotheose der sociaaldemokratische republiek.

Economische, politieke en geestelijke reactie, het staatsdespotisme in zijn volmaaktheid — ziedaar het einde van den „demokratischen" „weg naar de macht".

Nadat het orgaan der duitsche syndikalisten reeds tweemaal in beslag was genomen, — eenmaal wegens een artikel over krokodillentranen van de Paus! — werd „Der Syndikalist" den 11en December door den sociaaldemokratischen „Polizeipräsident" Grzesinsky — den opvolger van Zörgiebel! — liefst meteen voor drie maanden verboden. Het verbod was gebaseerd op de volgende slotpassage van een artikel: „Algemeene staking tegen het fascisme" in het nummer van 12 December:

„Voorbereiding van de algemeene staking tegen het fascisme, doorzetting van deze solidaire afweeraktie van het proletariaat tot een aktieve vernieuwing van den klassenstrijd met het wapen van direkte sociaal-revolutionnaire akties die moeten voeren tot den beslissenden strijd tegen het kapitalistische stelsel, dat de grondoorzaak van het fascisme vormt! Strijd voor het socialisme!"

Ieder commentaar is hier overbodig. Het dokument van den door „Genosse" Grzesinsky verboden „Syndikalist" moge als illustratie dienen van wat hier vooraf gaat.

A. M. L.

DE ECONOMISCHE RESOLUTIE VAN HET IVe CONGRES DER I.A.A.

De Internationale Arbeiders Associatie werd op het internationale congres der revolutionnaire syndikalisten 25 December 1922 — 2 Januari 1923 te Berlijn gesticht. Gebaseerd op de beginselen van Bakoenin zet zij de anti-staatsgezinde en federalistische traditie van de Eerste Internationale voort.

De pogingen de revolutionnaire syndikalisten der geheele wereld te vereenigen, die reeds voor den oorlog waren begonnen werden door den wereldoorlog onderbroken en dan door de russische revolutie vertraagd. De sympathie en solidariteit van alle revolutionnairen met de russische revolutie deed haar invloed nog gelden bij het stichten der Roode-Vak-Internationale van Moskou. Door de bekende historische omstandigheden — de blokkade en isolatie van Sovjet-Rusland — duurde het eenigen tijd eer de waarheid van den ondergang der revolutie in partij- en staatsdiktatuur ook in het buitenland bekend was. De vervolging en uitmoording der anarchisten en anarcho-syndikalisten in Rusland deed echter spoedig het ware karakter van Sovjet-Rusland begrijpen. De breuk van alle anti-staatsgezinde socialisten, van alle revolutionnaire syndikalisten, met de R.V.I., die nooit iets anders was dan een filiale der Komintern, d.w.z. der russische regeering, werd weldra voltrokken. Het congres van Berlijn stelde vast, dat een revolutionnair-syndicalistische eenheid slechts buiten de R.V.I. en tegen de R.V.I. mogelijk was. In de twee landen waar de aanhangers van Moskou en van Berlijn nog in één organisatie waren kon de splitsing niet uitblijven: In 1923 werd door 21 organisaties van het N.A.S. het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond gesticht; in 1926 de Confédération Generale du Travail Syndicaliste Revolutionnaire (C.G.T.S.R.) in Frankrijk. Met uitzondering van de amerikaansche I.W.W. zijn heden de syndicalistische centrales van alle landen in de I.A.A. vereenigd.

De I.A.A. werd gesticht op een oogenblik toen de wereldreaktie, die onverminderd aanhoudt, reeds was begonnen. De roode terreur in Rusland, het fascisme in Italië en Spanje, de diktaturen in Zuid-Amerika — in landen waar de syndicalistische beweging zijn grootste organisaties had — heeft in het bijzonder verhinderd, dat de I.A.A. tot nu toe haar volle kracht kon ontplooien. Maar intusschen is zij voort gegaan met de eenheid op grond van haar beginselen hechter te maken. En met de val van de spaansche diktatuur is een eerste

bres in de muur der wereldreaktie geslagen. De geheele revolutionnaire arbeidersbeweging in Spanje was weldra weer in de spaansche sektie der I.A.A., in haar Confederación National del Trabajo georganiseerd.
Te Madrid vond van 16 — 21 Juni 1931 het IVe congres der I.A.A. plaats. (Het IIe congres vond te Amsterdam plaats in Maart 1925, het IIIe te Luik in Mei 1928). Het congres sloot onmiddellijk aan bij het nationale, buitengewone congres der C.N.T., waarop reeds 632.000 arbeiders en boeren door 432 gedelegeerden vertegenwoordigd waren.
Organisaties der volgende landen waren op het I.A.A.-congres vertegenwoordigd: Argentinië, Brazilië, Bolivia, Burgarije, Cuba, Costa Rica, Duitschland, Frankrijk, Guatamala, Mexico, Nederland, Noorwegen, Portugal, Paraguay, Peru, Salavador, Spanje en Zweden.
Een kort verslag van de besprekingen, de tekst van de referaten en alle aangenomen resoluties vindt men in het protokol.
[IV. Weltkongress der Internationalen Arbeiter-Assoziation Madrid vom 16. bis 21. Juni. Herausgegeben vom Sekretariat der I.A.A. Sitz Berlin. Zu beziehen vom Asy-Verlag. 91 pag.]
Naast referaten van Rocker over de. nationale ideologie en van Albert Jensen over de politieke demokratie werd vooral het ekonomische vraagstuk behandeld: het agrarische vraagstuk (door Orobon Fernandez), rationalisatie (door A. Schapiro), economische crisis (o.a. op grond van een voor het congres geschreven studie van Chr. Cornelissen), de arbeidstijd en internationale klassenstrijd (door A. Souchy). De op grond van deze referaten aangenomen resoluties het economische vraagstuk betreffend werden tot één resolutie vereenigd, die hier volgt.

RED.

RESOLUTIES OVER DE HUIDIGE ECONOMISCHE VRAAGSTUKKEN

Het vierde wereldcongres der I.A.A. verklaart, dat bij het uitstippelen van de revolutionnaire tactiek der arbeidersklasse in haar strijd voor de uiteindelijke bevrijding van het kapitalisme in stad en land, arbeiders en boeren tot dezelfde uitgebuite en onderdrukte klasse behooren, en dat de organisatiemethoden der arbeiders in stad en land gezamenlijk op dezelfde wijze moeten worden uitgewerkt.

I

In overeenstemming hiermede verklaart het congres met betrekking tot HET LANDABEIDERSVRAAGSTUK:

1. dat voor de overwinning van een werkelijk sociale en socialistische revolutie het organiseeren, de voorbereiding en deelname der landarbeidersbevolking op grond van de beginselen en de tactiek der I.A.A. vereischt is;

2. dat deze arbeid des te noodzakelijker is, waar de vrijheidlievend-syndicalistische beweging in tegenstelling tot de politieke partijen en de vakvereenigingscentrales met sociaaldemocratische en bolsjewistische tendens, die door de Tweede en Derde Internationale en door het Internationale Vakverbond en de Roode Vakvereenigings-Internationale vertegenwoordigd zijn, geen enkele richting van het proletariaat het recht toekent, de politieke staatsmacht te monopoliseeren, om democratische of dictatoriale regeeringsfuncties uit te oefenen, maar streeft naar de vernietiging van iedere politieke en economische tirannie, en naar de daadwerkelijke bevrijding der arbeiders in stad en land door het scheppen van een vrije maatschappij van de georganiseerde producenten, een doel, dat de revolutionnaire vorming en samenwerking der arbeiders van stad en land vereischt, en niet de onderdrukking van de eene groep door de andere.

3. dat het, om de landarbeiders in den strijd te betrekken, noodzakelijk is, de verscheidenheid en verschillende geaardheid van het werkende landproletariaat in aanmerking te nemen en tevens te beseffen, dat er, naast de landarbeiders die voor loon werken, nog andere groepen landarbeiders zijn (zetboeren en kleine pachters) die eveneens uitgebuit worden en door de hebzucht van den fiscus en van het op woekerwinsten beluste bank- en handelskapitaal van de opbrengst van hun arbeid beroofd worden,

4. dat, gezien de bovengenoemde feiten, de secties van de I.A.A. haar bijzondere aandacht wijden aan de propaganda op het land, dat zij zich met het vormen en versterken van vakvereenigingen op het land moeten bezighouden, waarin daglooners, zetboeren en kleine pachters, ieder in aparte secties, moeten worden tezamengebracht, en die door een gemeenschappelijken band van solidariteit verbonden zijn tegen het front der uitbuiters, dat door grootgrondbezitters, staat en kapitalisme gevormd wordt. Deze vakbonden moeten zich tot landelijke en internationale organisaties aaneensluiten, voor zelfverdediging en voor samenwerking op tactisch, technisch en moreel gebied.

5. Het programma der revolutionnaire vakvereenigingen op het land sluit aan bij de eischen van het oogenblik, die geschikt zijn om den geestelijken en materieelen toestand van hun leden langs den weg van den klassenstrijd te verbeteren, doch met het uitgesproken doel, door de revolutie de kapitalistische maatschappijorde te vernietigen en door een politiek en economisch, vrij-socialistisch, regime te vervangen, dat voor goed een einde maakt aan de uitbuiting en overheersching van den eenen mensch door den andere.

6. De opstelling van directe eischen op het platteland sluit aan bij de plaatselijke, gewestelijke en nationale verhoudingen, waarbij er evenwel naar gestreefd moet worden, de positie van kapitalisme, staat en grootgrondbezit systematisch te verzwakken. In het algemeen kunnen de volgende strijdleuzen worden aangeheven:

a. Verheffing van den levensstandaard der daglooners op het land door verhooging der loonen en verkorting van den arbeidstijd, die in geen geval langer mag zijn dan de arbeidstijd van den industriearbeider.

b. Afschaffing van diverse betalingen en grondrente, van schulden en hypothecaire lasten, van die bezittingen, waarvan de grond door de eigenaars zelf zonder gebruik van vreemde arbeidskrachten voor hun eigen levensonderhoud bewerkt wordt.

c. Afschaffing van de pachtbetaling en van betalingen in natura, die de kleine pachters aan de grootgrondbezitters en eigenaars moeten doen.

d. Onteigening zonder schadeloosstelling van het grootgrondbezit ten bate van de landarbeidersvakorganisaties en arme werklooze landarbeiders, die den grond onder contrôle van de landarbeidersorganisaties moeten bewerken.

Al deze eischen, die door andere kunnen worden aangevuld, moeten door een intensieve propaganda en met behulp van stakingen en verzet van iedere soort ondersteund worden, om het landarbeidersproletariaat uit zijn lange slaap te wekken, den klassenstrijd openlijk op het platte land uit te dragen en de werkende plattelandsbevolking organisatorisch en revolutionnair voor te bereiden. De arbeidersorganisaties en de pers van de I.A.A. ondersteunen de landarbeiders in hun strijd, practisch en moreel, zooveel in hun vermogen is.

7. Het congres ziet de beteekenis en noodzakelijkheid van de door strijd verkregen verbeteringen op moreel en practisch gebied binnen het raam van de kapitalistische maatschappij-orde volkomen in, is echter van meening, dat de strijd voor dergelijke verbeteringen slechts een voorbereiding mag zijn voor den eindstrijd, die door een gemeenschappelijke actie van industrie- en landproletariaat een eind maakt aan het kapitalistische systeem met zijn onderdrukkings- en uitbuitingsinstellingen. In overeenstemming met deze gedachte stelt zich de syndicalistische landarbeidersbeweging als einddoel van haar optreden de taak, de breede massa's van landarbeiders voor te bereiden

a. voor de revolutie,

b. voor het libertaire communisme,

c. voor de samenwerking op economisch gebied van de kleine boeren en pachters.

8. Om de revolutie voor te bereiden is het noodzakelijk, onder de uitgebuite landarbeidersbevolking den geest van den opstand te wekken en wakker te houden, door hun aan te toonen, dat de oorzaak van hun ellende en hun uitbuiting in het kapitalistische systeem en in den staat gelegen zijn, en daarmee staan en vallen; dat de afdracht aan den staat, de woeker, de door het bank- en handelskapitaal gepleegde uitbuiting en de monopoliseering van den grond en der productiemiddelen slechts kunnen verdwijnen, als de staat en kapitalisme, die ze in leven houden vernietigd worden; dat de zoogenaamde agrarische hervormingen, waardoor de staat het revolutionnaire streven op het land op behendige wijze tracht in te dammen, door de grond in kleine lapjes te verdeelen, slechts demagogische manoeuvres zijn, die de nood en de armoede van kleine pachters, kleine boeren en landarbeiders niet afdoend kunnen opheffen, zooals blijkt uit de resultaten van de agrarische hervormingen in 14 europeesche landen onmiddellijk na den wereldoorlog; dat de bevrijding der uitgebuitenen op het land slechts mogelijk wordt wanneer ze in machtige, revolutionnaire vakbonden georganiseerd zijn, zoodat ze gezamenlijk tegen al hun uitbuiters kunnen strijden.

9. De voorbereiding van de landarbeiders voor den socialistischen opbouw is de belangrijkste en de moeilijkste taak van het syndicalisme op het platte land. De belangrijkste, omdat zonder haar de consequente ontwikkeling der sociale revolutie niet mogelijk is. De moeilijkste, omdat de traditie en de subjectieve hindernissen — achterlijkheid op cultureel gebied, eigendomsinstinct, egocentrisch individualis-

me — de opvoeding van de massa's der landarbeiders voor de socialistische doelstelling bemoeilijken. De syndicalistische landarbeidersbeweging kan en moet deze moeilijkheden overwinnen door duidelijke, diepgaande, en onvermoeide propaganda van haar doelstellingen, en door opvoedende propaganda en vakvereenigingswerkzaamheid, die bij de landarbeiders het solidaire bewustzijn wekt en ze in staat stelt in hun eigen belang met volkomen overgave aan het tot stand komen van een socialistische maatschappij-orde mee te werken.

10. Het congres verklaart, dat de socialisatie van den grond en van de voor de bewerking van den grond en de opbrengst van den landbouw benoodigde machines en gereedschappen evenals het beheer daarvan door de vereenigde producenten op het platte land de noodzakelijke voorwaarde vormt voor een socialistische huishouding, die de arbeidersbevolking het volle genot van haar arbeidsproduct waarborgt. Dit fundamenteele programpunt berust op de volgende overwegingen:

a. dat de verdeeling van den grond onder de landarbeiders met de daaraan verbonden onvermijdelijke gevolgen van op zichzelf staande bewerking en individueelen handel het socialisme practisch uitsluiten en rechtstreeks op de ophooping van goederen en de wederopbouw van het kapitalisme uitloopt;

b. dat in het economisch leven van een revolutionnair land de verzorging met landbouw- en industrieproducten en de uitwisseling daarvan systematisch georganiseerd moet plaats hebben, en los moet worden gemaakt van toevallige omstandigheden en schommelingen, die de individueel geleide landbouw noodzakelijk met zich brengt en die voor de ontwikkeling der revolutie gevaarlijk kunnen zijn.

c. dat de gemeenschappelijke bewerking van den grond, die het gebruik van den modernen technischen vooruitgang in den landbouw in de sterkste mate mogelijk maakt, noodzakelijkerwijze binnen korten tijd tot een productievergrooting ten bate der gemeenschap zal leiden en er toe zal bijdragen, de ontwikkeling van de revolutie te waarborgen.

Met betrekking tot de economische problemen besluit het congres

II. OVER DE ECONOMISCHE CRISIS:

Overwegende,

dat de periodiek optredende economische crisissen met haar fatale gevolgen voor het proletariaat onder het kapitalistische systeem onvermijdelijk zijn en slechts met dit systeem kunnen verdwijnen, dat de aard der tegenwoordige economische crisis door de kapitalistische rationalisatie tot een aanzienlijke vermindering van de koopkracht der arbeidersklasse gevoerd heeft die door de massale ontslagen van arbeiders veroorzaakt werd,

dat er binnen het raam van het kapitalisme geen middel ter voorkoming van economische crisissen bestaat, en dat de kartels en trusts eer tot een verscherping dan tot een verzachting van de crisissen bijdragen, dat het streven de uitvoer te vergrooten of de werkloozen tot emigratie te noopen, niets tegen de economische crisissen vermogen, maar deze slechts naar een ander land kunnen verplaatsen,

dat het uitvoeren van bepaalde werken door daartoe aangewezenen, zooals in de werkverschaffingen, de economische crisis slechts kan verzwakken, maar daarentegen deze ook verlengt en zelfs bij tijden een verspilling van menschelijken arbeid zou kunnen beteekenen,

dat ook het staatskapitalisme of het staatssocialisme niet tegen economische crisissen

beveiligd is, daar ook dit systeem de productie niet onmiddellijk op het verbruik kan instellen en het loonsysteem handhaaft,
is het IV de congres der Internationale Arbeiders-Associatie van meening:

1. Alleen de volledige omvorming van de kapitalistische maatschappij-orde tot een socialistische die ingesteld is op het gebruik schept de mogelijkheid crisissen te voorkomen, door de productie onmiddellijk aan het verbruik aan te passen. Deze socialistische huishouding, gebaseerd op het gebruik, moet berusten op federalistische economische organisaties, waarvan de kernen de door hand- en hoofdarbeiders geleide bedrijven zijn.

2. Deze omvorming kan slechts langs den weg der sociale revolutie doorgevoerd worden. Om zich echter op het oogenblik reeds tegen de noodlottige uitwerking van de economische crisis te verdedigen, moeten de arbeiders:

a. hun loonen door middel der directe actie verdedigen en een eenheidsloon eischen, dat de eerste stap is naar een internationaal eenheidsloon:

b. in alle industrieele en landbouw-ondernemingen vertegenwoordigers (bedrijfsraden) benoemen, die tot taak hebben, het aanstellen en het ontslag van arbeiders en de veiligheid in het bedrijf te contoleeren, de overproductie te beperken, hetwelk de eerste stap in de richting van de contrôle der productie door de vakvereenigingen zou beteekenen. Het aanstellen van deze vertegenwoordigers (bedrijfsraden) en de uitoefening van deze contrôle zal het mogelijk maken, de werkloosheid effectief te bestrijden en het recht op arbeid van allen door verkorting van den arbeidstijd te eischen;

c. de boekhouding met behulp van de technische en administratieve krachten uit het bedrijf controleeren; aard en bestemming der bestellingen onderzoeken, in- en verkoopsprijs vaststellen, om aan de hand van de cijfers de mogelijkheid eener bevrediging van de eischen der arbeiders met betrekking tot hun loonen en hun sociale levensverhoudingen door de ondernemersklasse te kunnen controleeren.

Vanuit dit gezichtspunt legt het congres er den nadruk op, dat een dergelijke contrôle, waarvan het einddoel de onteigening van het kapitalisme en het overnemen van de ondernemingen door de arbeiders is, buiten elke arbeidsgemeenschap met het kapitaal moet plaats hebben, en evenzeer buiten elke contrôle en deelname van den staat, zuiver door de werkzaamheid der vakvereenigingen.
Deze contrôle zal de arbeiders in staat stellen, met hun eigen middelen zonder toestemming van de ondernemers, en, zoo noodig, ondanks deze, te leeren, de bedrijven in socialistischen zin te leiden en te beheeren. Haar doorvoering hangt dus alleen van het organisatievermogen van het proletariaat af.

III. OVER DE RATIONALISATIE.

Overwegende,

dat bij de moderne ontwikkeling der economische krachten de georganiseerde arbeidersklasse haar aandacht uitsluitend er op richten moet, deze ontwikkeling in het belang der arbeidersklasse uit te buiten;
dat de gedachte de techniek te vervolmaken op zichzelf door ons moet worden toegejuicht;
dat deze vervolmaking niet slechts de technisch-machinale krachten, maar ook de spier- en geestkracht der arbeiders moet omvatten;

dat desniettegenstaande bij datgene, wat men nu rationalisatie blijft noemen, deze technische vervolmaking slechts in het belang van de winst van het wereldkapitalisme, en dus tot schade van de arbeidersklasse plaats vindt;
dat de kapitalistische rationalisatie wel een verhooging der winsten van de industriebaronnen met zich brengt, maar het levensniveau der arbeidersklasse in materieel, geestelijk en lichamelijk opzicht voelbaar naar omlaag drukt;
dat het hoofddoel van een rationeele vervolmaking der arbeidsmethoden en der industrieele techniek in een intensievere productie en een aanzienlijke beperking der productiekosten en dus in een verhoogde afzet en gebruik van de producten gelegen zou moeten zijn;
dat een op breedere grondslagen berustende verdeeling der op deze wijze verkregen rijkdommen indirect een nog grootere productie noodig zou maken en dientengevolge een radicale oplossing van het internationale werkloozenvraagstuk zou opleveren;
dat deze internationale arbeidersorganisatie alle voorstellen over de technische verbetering van productie en consumptie als ook de rationalisatie der arbeidsmethoden alleen behoort te bestudeeren met het doel, de belangen en rechten der arbeiders te verdedigen;
acht het wereldcongres het noodig, dat de arbeidersklasse in het algemeen en de secties der I.A.A in het bijzonder de volgende maatregelen nemen:

1. in de eerste plaats de werkmethoden van het revolutionnaire syndicalisme en de reorganisatie van zijn organisatie vanaf de bedrijfsraden tot de internationale zelf door de plaatselijke organisaties enz. tot de industriefederaties, te vervolmaken,
2. personen aan te wijzen, die tot taak hebben, in verbinding met de bedrijfsraden de technische studiecommissie der industrieele vakvereenigingen van de door de ondernemers beoogde vervolmakingen en veranderingen in de arbeidsvoorwaarden op de hoogte te stellen,
3. binnen het raam der industriefederaties studiecommissies te vormen, die harerzijds de verbeteringen en veranderingen moeten onderzoeken, die de ondernemers willen invoeren, om de daaraan waarschijnlijk verbonden gevolgen van het standpunt der daarbij geinteresseerde arbeiders te bepalen en vast te stellen, en om hun loons-, arbeids- en levensverhoudingen te verbeteren.
4. de studiecommissies der industriefederaties het verzamelde materiaal aan den economischen raad der afzonderlijke vakvereenigingen en aan de daarbij belanghebbende internationale industriefederaties te doen zenden, die harerzijds de plicht hebben, den internationalen economischen raad op de hoogte te houden.

IV. OVER DE VERKORTING VAN DEN ARBEIDSTIJD.

Hoe waar het ook is, dat de crisis der werkloosheid eerst mèt het kapitalistische economische systeem zal verdwijnen, niet minder waar is het, dat de invoering van een arbeidstijd van ten hoogste zes uur per dag er toe zal bijdragen, de millioenen werkloozen weer in het productieproces te betrekken, en zoodoende de voorwaarden te scheppen voor het weder opvatten van den materieelen, intellectueelen en moreelen strijd tegen de bolwerken van de tegenwoordige monopolistische en onvrije maatschappijorde.
De zesurige arbeidsdag bij behoud van vol loon, zou het meest afdoende verzet van het proletariaat zijn tegen de door de opvoering van het mechanisme arbeidsproces veroorzaakte lichamelijke en moreele uitputting.
Nadat alle pogingen, die door het kapitalisme en het reformisme tien jaar tot bestrijding van de werkloosheid in het werk zijn gesteld zonder resultaat gebleven

zijn in het Congres van Amsterdam, dat een van de belangrijkste en dringendste [illegible] van de arbeidersbeweging daarin gelegen is, de propaganda en den practischen strijd voor de verkorting van den arbeidstijd [illegible], en de 6-urige werkweek [illegible].

V. OVER DEN INTERNATIONALEN KLASSENSTRIJD.

Het Vijfde congres van de Internationale Arbeiders Associatie gaat ervan uit, dat zich sedert de laatste tien jaar groote veranderingen in de structuur van het kapitalisme hebben voltrokken: de concentratie van het kapitaal is steeds verder voortgeschreden. Het individueele kapitalisme ontwikkelde zich tot het collectieve kapitalisme, [illegible] vroeger [illegible] bestonden, hebben [illegible] zich tot internationale kartels en trusts vereenigd.
De rechtstreeksche vijand van de arbeidersklasse is niet meer [illegible] de kleine fabrikant [illegible], maar de macht der [illegible] nationale en internationale [illegible] trusts. Deze hebben de gezamenlijke grondstoffenvoorraden en afzetmarkten voor de geheele wereld onder hun controle gebracht. Zij beheren de [illegible] en de producten [illegible] om de prijzen hoog te houden. [illegible] het ... der arbeiders [illegible] verhooging van hun [illegible] gevolgd [illegible] in staat hun materieele behoeften te bevredigen.
Het gevolg van de kapitalistisch-imperialistische economische politiek is een [illegible] der arbeidende klasse, die in haar consequentie in een [illegible]. Maar niet alleen als consumenten, ook als producenten ondervinden de arbeiders [illegible] de uitwerking van de [illegible] kapitalistische [illegible]. Het internationale syndicalisme [illegible] op de [illegible] economische politiek [illegible] alle economische en sociale [illegible] het internationale [illegible] des klassenstrijd en de solidariteit der [illegible] arbeiders [illegible].
[illegible] het inzicht, dat de strijd der arbeidersklasse tegen het internationale kapitalisme [illegible] economische en sociale [illegible] directe actie [illegible] gevoerd moet worden, stelt het Vijfde congres der Internationale Arbeiders Associatie zich op den grondslag van den internationalen klassenstrijd.
Als onmiddellijk te realiseeren doelstellingen van den internationalen klassenstrijd noemt het Vijfde Congres der Internationale Arbeiders Associatie: het doorvoeren van den verkorting van den arbeidstijd, een internationaal [illegible] arbeidsvoorwaarden, [illegible]. Het congres is de meening, dat door de verwezenlijking van deze doelstellingen een daadwerkelijke verbetering in den toestand van de arbeidersklasse zal worden bereikt.
De [illegible] van den internationalen klassenstrijd kan slechts door de sociale revolutie worden [illegible]. [illegible] het kapitalisme zal [illegible] en de [illegible] socialistische maatschappij. Bij het [illegible] de [illegible] het economische leven op [illegible] wijze te beheeren.

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBON

JAARGANG 1 NUMMER 2 MAART 193

P. KROPOTKIN, DE ARBEIDERSBEWEGING EN DE INTERNATIONALE ORGANISATIE DER ARBEIDERS. [1])

Het arbeidersprobleem, of juister het probleem van de taak en het belang van de arbeidersbeweging in de sociale revolutie, brengt opnieuw onrust in de anarchistische rijen.

De nieuwe generatie, die is opgegroeid onder de omstandigheden, in het leven geroepen door den oorlog en de revoluties — den onteerenden oorlog en de onteerde revoluties — beschouwde de partijdicipline met belangstelling, ja, zelfs met warme sympathie. Zij wendde zich tot de kracht van de partij en de macht van haar „apparaat" als tot krachten, die bij machte zouden zijn wonderen te bewerken. Een dergelijke afwijkende meening in de richting van een gediciplineerde machtsformatie riep noodzakelijkerwijze een soortgelijke houding in het leven ten opzichte van de organisaties, die buiten den invloedssfeer van de partij werken, en in de eerste plaats ten opzichte van de organisaties der arbeidersklasse. Deze houding ten opzichte van de organismen der arbeidersklasse, welke houding eigen is aan alle partijen uit alle tijden, is die van den „leider" tegenover den „troep", komt het zuiverste tot uiting in de verovering dier organisaties voor de „moreele" leiding (en dan voor de leiding zonder meer), dier organismen in het belang der veroveraars.

Een dergelijke ideologie is, dank zij het voorbeeld van het russische bolsjewisme, dat tot het einde toe deze tactiek van verovering der vakvereenigingen heeft kunnen doorzetten, zelfs tot in de rijen der anarchisten doorgedrongen.

Er bestaat nog een andere strooming in den boezem van het anarchisme, de „klassieke" strooming, die van meening is, dat, welke ook het belang moge zijn van den strijd der arbeidersklasse voor verbetering van haar arbeids- en bestaansvoorwaarden, de taak der anarchisten een geheel andere is. Het werk in de vakvereenigingen komt eerst in de tweede plaats. De anarchisten moeten de propaganda voor hun gedachten versterken, en zich onthouden van elk contact met het „onvermijdelijke reformisme" der arbeidersorganisaties.

Desondanks baseeren de „zuivere" anarchisten, evengoed als de „partij"-anarchisten, hun theorieën en tactiek nog steeds op de ideologische grondslagen, die ons door de vaders van het anarchisme — door Bakoenin en Kropotkine — zijn nagelaten. Zij beschouwen zich als hun leerlingen, en beweren hun werk voort te zetten. Maar ondertusschen vergeten zij, dat Bakoenin het meest actieve lid was van de internationale organisatie van vakvereenigingen — de Eerste Internationale — en dat in al zijn werken

[1]) Deze studie verscheen in de russische herdenkingsuitgave DE IDEEëN VAN KROPOTKINE, gepubliceerd ter gelegenheid van den tienden herdenkingsdag van den dood van Kropotkine door de Federatie van Anarcho-Communistische Groepen in de Ver. Staten, onder redactie van G. Maximov. (P. A. Kropotkin i jevo oetchenia, Chicago 1931, 321 pag.)

als een roode draad het doel van deze arbeidersorganisatie tot uiting kwam, waarvan hij de gepassioneerde propagandist was. Trouwens, men heeft reeds genoeg geschreven over de opvattingen van Bakoenin met betrekking tot de taak en het doel van de arbeidersbeweging — veel meer dan over het standpunt van Kropotkine ten opzichte van dit probleem. Het kan dus van belang zijn, dit hiaat in onze anarchistische literatuur, zij het ook slechts gedeeltelijk, aan te vullen. Kropotkin's standpunt ten opzichte van de arbeidersklasse in het algemeen, en niet slechts ten opzichte van den arbeider als onderdrukt individu, te vervolgen, aan de hand van zijn actie, zijn werk en geschriften kan van groot belang en tevens zeer leerzaam zijn, in het bijzonder voor die anarchisten, waarover wij zooeven hebben gesproken.

In de eerste plaats moeten wij constateeren dat wij nauwelijks eenige aanwijzingen betreffende deze vraag, die wij ons hebben gesteld, zullen vinden in de meest bekende werken van Kropotkine: „Woorden van een Opstandeling" (1879—1882), „De Verovering van het Brood" (1886—1890), „De Anarchie, haar Filosofie, haar Ideaal" (1869), „Gedenkschriften" (1899)[1]).
Hoe moeten wij een dergelijk hiaat in de voornaamste werken van Kropotkine verklaren, waar hij in tal van artikelen, waarop wij straks zullen terugkomen, juist deze vraag, tot in bijzonderheden, heeft behandeld?

Kropotkine nam als grondeenheid voor de anarchistische toekomstmaatschappij, de gemeente, en als eenheidsvorm der maatschappij, de federatie dier gemeenten.

Na zijn vlucht uit de Peter-en-Paulvesting, ging Kropotkine naar Zwitserland (1876) waar hij al spoedig lid werd van de Jurafederatie en vriendschap sloot met James Guillaume, Elisée Reclus, en andere bekende strijders van de Internationale. Hij toog onmiddellijk aan het werk en ontwikkelde in „Le Révolté" (De opstandeling) de gedachten van die Internationale. nationale.
Er bestond toentertijd geen arbeidersbeweging in de huidige beteekenis van het woord. De Internationale, verzwakt door de vervolgingen van de regeeringen eenerzijds en door de marxistische splitsing anderzijds, liep op haar eind. De communes van Lyon en van Parijs lagen allen nog versch in het geheugen. De strijd der arbeidersklasse had een tamelijk tam, onbepaald en vormeloos karakter: Men zocht naar nieuwe vormen en nieuwe tactiek. Het was dus heel natuurlijk en begrijpelijk, dat de communes, die door de macht van den staat verpletterd waren, de vaandels en de propagandamiddelen der anarchistische gedachten werden. Zoodoende werd de commune, in dien tijd, de eenige levende vorm, die een soliede basis kon leveren, waarop men de toekomstige maatschappij kon opbouwen. En men kan gemakkelijk begrijpen, dat Kropotkine, toen hij de grondslagen en beginselen voor een vrije maatschappij bestudeerde, de commune tot den hoeksteen van een systeem van maatschappelijken wederopbouw maakte.

---

1) met uitzondering van enkele bladzijden over de Internationale.

Later, met de ontwikkeling van de arbeidersbeweging, leerde Kropotkine, zooals wij straks zullen zien, een anderen weg, een anderen vorm van maatschappelijken wederopbouw op federatieven, socialistischen en antistaatsgezinden grondslag kennen.

Zoo zou men kunnen aannemen, dat Kropotkine, toen hij zijn theorie van de commune uitwerkte en de anarchistische ideologie versterkte en verdiepte, de arbeidersbeweging geheel negeerde, en haar niet het minste belang toekende. Maar in werkelijkheid was dat in het geheel niet het geval.

Het leven schiep zijn eigen werktuigen. De arbeiders vereenigden zich, organiseerden zich, bespraken de vraagstukken van den dag, voerden actie, streden; in een woord, de beweging groeide. En natuurlijk ontging dat alles aan Kropotkine niet.

Kropotkine achtte het noodzakelijk, de revolutionnaire krachten te organiseeren, en nergens bleef hij, in zijn werken, staan bij het vraagstuk van de organisatie van de anarchistische groepen. Wij zullen verder op zien, dat hij zonder ophouden de anarchisten aanspoorde, zich bij de arbeidersorganisaties aan te sluiten, en binnen het raam dier organisaties te werken. Hij was van meening, dat de sociale revolutie zich slechts door middel van de arbeidersorganisaties kon voltrekken, daarom vond hij ook, dat de plaats van de anarchisten in die organisaties was.

Lid geworden van de Jurafederatie, nam Kropotkine een werkzaam aandeel in de internationale arbeidersbeweging dier dagen. Hij werkte mee aan het „Bulletin" van de Jurafederatie, en in het nummer van 29 Juli 1877, schreef hij:

„Wij hebben vertrouwen in het gezonde verstand van het volk. Het zal begrijpen, dat men slechts bereikt, wat men zich ten doel stelt, en dat men zelfs dat niet in een slag kan bereiken. Het zal begrijpen, dat het niet langer de rechten van den burger, maar dat het de rechten van den arbeider zijn, die wij moeten proclameeren. Als het eenmaal tot de overtuiging is gekomen, dat zonder economische vrijheid geen politieke vrijheid mogelijk is, zal het begrijpen, dat die overtuiging geen leeg woord kan blijven...... Wij hebben dus niets anders te doen dan openlijk de economische vrijheid te eischen, dan te zeggen dat er geen heil bestaat zonder de onteigening en de afschaffing van de bourgeoisie, en de vernietiging van den staat en van alle burgerlijke instellingen".
Reeds in de eerste dagen van zijn optreden in Europa omschreef Kropotkine aldus nauwkeurig het onafscheidelijke karakter van de economische en de politieke vrijheid, en de noodzakelijkheid van een strijd op beide fronten. Deze gedachte, die stelling nam tegenover de sociaaldemocratische theorie, die den staat als een onmisbare instelling beschouwt, die bijdraagt tot de voortschrijdende ontwikkeling der menschheid, en tegenover de „zuivere" syndicalisten, die over het probleem van den staat het stilzwijgen bewaren, deze gedachte werd de grondslag van de filosofie van Kropotkine. Meer

dan eens kwam Kropotkine terug op de noodzaak van een gelijktijdigen strijd op economisch en op politiek terrein. Zoo, in 1895, toen hij de vraag van den samenhang van economie en politiek onderzocht, kwam Kropotkine tot de conclusie, dat de sociaaldemocraten ten onrechte de uitbuiting alleen op economisch terrein erkenden:

„Ongetwijfeld veroorzaken de economische omstandigheden de slavernij. Ongetwijfeld zal de slaaf van den grond of van de machine nooit een vrije burger zijn. Ongetwijfeld zal de politieke slavernij blijven, zoo lang de economische slavernij zal bestaan.
Maar van die beide vormen van onderdrukking, de economische en de politieke, kan geen van beide als de moeder van de andere beschouwd worden. Beide gaan zij hand aan hand, en de eene brengt altijd weer de andere voort."
Zoodoende bracht Kropotkine de economische slavernij in verband met de staatsslavernij: „Daar de staat de politieke vorm is, waardoor de economische onderdrukking werd mogelijk gemaakt, en in stand wordt gehouden, is de economische bevrijding niet mogelijk zonder tevens het staatsmechanisme te vernietigen, door middel waarvan de economische onderdrukking zal worden bestendigd zoo lang de staat bestaat." [1])

Deze wet van de ontwikkeling, zooals Kropotkine het noemt, kan worden uitgedrukt in de formule: KAPITAAL + MACHT = ONDERDRUKKING.

Tien jaar voor de Charte d'Amiens [2]) van het fransche syndicalisme waarschuwde Kropotkine de arbeidersbeweging reeds voor het feit, dat haar strijd gelijktijdig tegen het kapitaal en tegen de staatsmacht moet worden gericht, en vestigde hij daarop reeds de aandacht.

Kropotkine onderzocht niet alleen de formules voor de revolutie, maar ook haar methodes. Hij had, op een der vergaderingen van de Jurafederatie, een rapport overhandigd, dat als volgt eindigde:

---

[1]) „Les Temps Nouveaux", 1895, No. 11.
[2]) Onder de zoogenaamde „charte van Amiens" wordt de resolutie verstaan, die het congres der C.G.T. in 1906 te Amiens aannam en die tot den oorlog de ideologische basis van het fransche syndicalisme vormde. In deze resolutie werd o.a. gezegd, dat het de taak is van het syndicalisme de volkomen bevrijding voor te bereiden, die slechts gerealiseerd kan worden door de kapitalistische expropriatie. Het syndicaat, dat op het oogenblik een orgaan van weerstand is zal in de toekomst een orgaan zijn van produktie en distributie, de basis der sociale reorganisatie. — Tevens werd in de resolutie een opvattig tot uitdrukking gebracht, die hier te lande bekend en berucht is als het „ongeacht-standpunt". De C.G.T. vereenigt, aldus luidde de beroemde zin, „**buiten iedere politieke school** de klassenbewuste arbeiders voor den strijd tegen loonstelsel en patronaat". Vrij om buiten de organisatie er een bepaalde „philosophische of politieke opvatting" op na te houden werd den leden verzocht deze opvattingen niet binnen de organisatie tot uitdrukking te brengen. De ontwikkeling sinds den oorlog bewees voldoende dat de „ongeacht-clausule" geen voldoende waarborg was voor de „zelfstandigheid" en „onafhankelijkheid" van het syndicalisme — evenmin van het fransche als van het hollandsche dat belichaamd was in het N.A.S. De „onafhankelijkheid" van het syndicalisme, en het doel dat het syndicalisme zich stelde kon slechts gehandhaafd blijven door de vervanging van het neutrale ongeacht standpunt door een eigen zelfstandige politiek, door de aanvaarding van het positieve program van het staatlooze socialisme. (Red.)

„Als de onteigening eenmaal is doorgevoerd, en de kracht van het verzet van de zijde der kapitalisten is gebroken, zal zich noodzakelijkerwijze, na een periode van zoeken, een nieuwe organisatievorm voor de productie en het ruilverkeer ontwikkelen, eerst op beperkte, later op breedere schaal...... Wij meenen ons niet te vergissen als wij nu reeds verklaren, dat de grondslagen voor de nieuwe organisatie, althans in de romaansche landen, de vrije federaties voor de groepen van producenten zullen zijn, en de vrije federaties van de gemeenten en van de groepen van onafhankelijke gemeenten." [1])

Kropotkine beschouwde de Eerste Internationale als een groot anarchistisch succes, en wekte voortdurend iedereen op, om deze organisatie met alle kracht te steunen. Zoo schreef Kropotkine bijvoorbeeld in antwoord op het artikel van Laveleye „Grootheid en verval van de Internationale":

„De Internationale Arbeiders Associatie, hoe men haar ook moge noemen, kan niet ten gronde gaan. Zij werd vanzelf geboren uit de huidige economische omstandigheden, daar de belangen der arbeiders in alle landen dezelfde zijn, en daar zij in alle landen op dezelfde wijze beleedigd worden...... Is het niet natuurlijk dat zij, die onder dezen stand van zaken lijden, zich van stad tot stad, van provincie tot provincie, van land tot land verbinden om eindelijk weer de beheerschers te worden van den grond van de fabrieken, en van hun eigen arbeid? Het leed is het gemeenschappelijk deel van alle landen, het verzet moet, uit dien hoofde, eveneens internationaal worden. Armzalige afscheidingen vormen uw politieke grenzen! Over de muren van uw forten heen en ondanks de wachthuisjes van uw douanen hebben wij elkaar als broeders weten te begroeten. Alle staten zijn gedoemd te verdwijnen, en zullen worden vervangen door de Federatie van de groepen der Internationale". [2])

Op het congres van de Jurafederatie, in 1880, was Kropotkine een van de meest actieve leden, en er bestaat niet de minste twijfel aan, dat hij de volgende resolutie van het congres ten volle onderschreef:

„Het congres beveelt den secties dit middel (het zenden van een specialen afgevaardigde om afdeelingen te stichten in de plaatsen, die buiten de arbeidersbeweging waren gebleven) aan, om de organisatie van de krachten der arbeiders meerdere uitbreiding te geven." [3])

Eenigen tijd voor het congres van de revolutionnaire socialisten te Londen in Juli 1881, schreef Kropotkine op de voorpagina van „Le Révolté", op de plaats en in de plaats van het hoofdartikel, de volgende woorden als een oproep, gericht tot de afgevaardigden:

---

[1]) Conclusies van een rapport over de anarchistische gedachte met betrekking tot haar practische verwerkelijking, voorgelezen op de vergadering van de Jurafederatie door Levachoff (pseudoniem van Kropotkine) „Le Révolté", 1/XI/1879.

[2]) „De begrafenis van de Internationale door den heer De Laveleye", Le Révolté, 17 April 1880, Ongeteekend artikel.

[3]) „Le Révolté", 17 October 1880.

„Over vijf dagen zullen de afgevaardigden van de revolutionnair-socialistische organisaties van geheel Europa in Londen bij elkaar komen op het internationale congres...... Van onzen kant spreken wij onze beste wenschen uit voor het algeheele welslagen van dit congres. Deze wenschen kunnen wij overigens in weinige woorden samenvatten: dat de revolutionnaire socialisten van alle schakeeringen en block toetreden tot de rijen der Internationale Arbeiders Associatie.
Wij zijn er ten zeerste van overtuigd dat...... de afgevaardigden op dit congres vereenigd zich ervan kunnen overtuigen, dat de Internationale Arbeiders Associatie alle verwachtingen van het wereldproletariaat belichaamt, en dat voorzeker noch de statuten van de Internationale, noch de geest, die haar bezielt, verhinderen, dat die verwachtingen op krachtiger wijze tot uiting komen. Wij hopen dat dit congres, na de huidige Internationale beter te hebben leeren kennen, den kreet zal aanheffen: Leve de Internationale Arbeiders Associatie, en wij hopen tevens, dat wij spoedig een regelmatig congres van de I.A.A. zullen meemaken, waarbij zich dan de groote massa der arbeiders zal hebben aangesloten, zoodat het machtige organisme weer zal herleven, dat vroeger de bourgeoisie en de regeeringen heeft doen sidderen, en dat weldra bij machte zal zijn, hun den doodslag toe te brengen door de sociale revolutie".[1])
Het congres, dat Kropotkine bijwoonde, heeft het niet anders begrepen, en Kropotkine schreef veertien dagen later:
„De vereeniging van de revolutionnaire socialisten der beide werelden, waarvan wij zoo dikwijls gedroomd hebben, is eindelijk op het congres te Londen tot stand gekomen...... Allen, die onvoorwaardelijk en zonder voorbehoud de sociale revolutie wenschen, en die inzien, dat de revolutie slechts met revolutionnaire middelen kan worden voorbereid, reiken elkaar heden de hand, en vormen een enkele groote en machtige organisatie, de Internationale Arbeiders Associatie".[2])
Eenige maanden later, na zijn verbanning uit Zwitserland, riep Kropotkine, een der beschuldigden in het proces van Lyon uit, terwijl hij zich tot zijn rechters wendde:
„Zeker, het zou heel mooi geweest zijn, als wij U hadden kunnen verklaren, dat wij tot de Internationale behoorden. Maar wij kunnen dat niet, omdat die groote arbeidersorganisatie niet meer in Frankrijk bestaat sedert de onrechtmatige wet van 1872 haar heeft vernietigd...... Nooit zal ik het als een misdaad beschouwen, tot de arbeiders der beide werelden te zeggen: Arbeiders, als de bourgeoisie U tot de ellende doemt en druipt van haat, reikt elkaar de hand over de grenzen heen, weest broeders."[3])
Kropotkine kwam dikwijls op de Eerste Internationale terug, want hij beschouwde haar als een volmaakte organisatie voor den strijd voor de sociale revolutie. Gedurende de laatste jaren van den oorlog en in de jaren van de revolutie, die hij in Rusland had meegemaakt, kreeg het vraagstuk van het

[1]) „Le Révolté", 9 Juli 1881. Ongeteekend artikel.
[2]) „Le Révolté", 23 Juli 1881. Ongeteekend artikel.
[3]) „Le Révolté", 20 Januari — 3 Februari 1883.

revolutionnaire syndicalisme meer en meer zijn belangstelling. Meer en meer werden de practische problemen van de taak der arbeidersklasse in het algemeen en van de anarchisten in het bijzonder behandeld, en Kropotkine besloot de discussies gewoonlijk met te verwijzen naar het verleden: „Maar dat alles werd al gezegd en gedaan in de secties van de Eerste Internationale".

Ja, tegen het kapitalisme, en tevens tegen de staatsmacht, dat is de leus, dat is het program. Dat is de weg naar het einddoel.

Maar Kropotkine zag volkomen in, dat, zoo de strijd tegen het kapitaal niet kon worden gewonnen zonder den gelijktijdigen strijd tegen den staat, de strijd tegen den staat nog veel minder mogelijk was zonder den strijd tegen het kapitaal.

Hij zag in, dat daar de arbeiders de grondslag vormen voor de sociale revolutie, de economische strijd noodzakelijkerwijze de hefboom van alle practische activiteit moest zijn.
„Daar de vijand, dien wij den oorlog verklaren, het kapitaal is, moeten wij ons daartegen met alle kracht keeren, zonder ons van dat doel te laten afbrengen door de schijnbare agitatie van de politieke partijen. De groote strijd, waartoe wij ons voorbereiden, is in wezen een economische strijd, het is op economisch gebied dat onze activiteit tot uiting zal moeten komen. Laten wij ons uitsluitend op dat standpunt stellen, en wij zullen zien, hoe de groote massa der arbeiders onze rijen zal komen versterken, hoe zij zich zullen vereenigen rond de vaandels van de Liga der Arbeiders." [1])
„...... Als wij er in slagen binnen enkele jaren een dergelijke organisatie op te bouwen, kunnen wij er zeker van zijn, dat de volgende revolutie niet verloren zal gaan......" [2])
Kropotkine gaat voort, op die manier de arbeiders op te wekken, hun eigen krachten voor de sociale revolutie te organiseeren, en de anarchisten op te wekken, een werkzaam aandeel in dien strijd te nemen.

Hij schreef geregeld in „Le Révolté", die van 1887 tot 1894 „La Révolte" (De Opstand) werd. Behalve de artikelen die achtereenvolgens zijn verschenen, zij het in „De Verovering van het Brood", zij het in „Woorden van een Opstandeling", of ook in „De groote Revolutie" schreef hij bij het begin van elk jaar een algemeen overzicht van den internationalen toestand. Deze periodieke verslagen behandelden altijd de ontwikkeling van de arbeidersbeweging, haar belang, haar successen, en haar toekomstige eischen. Zoo wijst Kropotkine bijvoorbeeld in zijn overzicht van het jaar 1887 op de gevaren van het parlementarisme, de versterking van het offensief van de arbeidersmassa's, en het oorlogsgevaar in Europa. Hoe zal dat alles afloopen, vraagt Kropotkine zich af, en hij geeft ten antwoord:

„En dan zullen of de gemeenten communes zijn in de ware beteekenis van het woord, d.w.z. communistische communes, en dan zullen zij de indringers

[1]) „L'organisation ouvrière", „Le Révolté", 10 December 1881. Ongeteekend artikel.
[2]) Idem, ibidem, 24 December 1881. Ongeteekend artikel.

verjagen en de sociale revolutie in Europa brengen, of wel ze zullen slechts jacobijnen zijn, zij zullen het proletariaat vergeten, en dan zal in Europa de sombere nacht van de reactie komen".[1])
Juist dertig jaar later werd de russische revolutie „slechts een jacobijnsche". De profetie van Kropotkine werd ten volle bevestigd. Europa is heden ten dage ten prooi aan een zwarte reactie.

„Welke ook de ontwikkeling der gebeurtenissen in dit opzicht zal zijn, niemand kan het voorspellen. Maar dat de proletariërs het weten: van hen, en van hen alleen hangt het welslagen van de revolutie af. Niemand zal zich om hen bekommeren, als zij niet voor zichzelf opkomen. Geen van de beide partijen — heden socialistisch, morgen jacobijnsch — zal zich met hen bemoeien, als zijzelf niet onmiddellijk tot de onteigening overgaan, als zij zich niet organiseeren, om alles, wat zij verbruikt hebben, opnieuw voort te brengen."[2])

Tenslotte spreekt Kropotkine van de taak van de anarchisten, van de noodzakelijkheid voor hen, om zich te organiseeren:

„Dan zullen de anarchisten tot hun recht kunnen komen, en de taak kunnen vervullen, die hun in de toekomstige revolutie toekomt. Dien dag zullen zij een sterke onvergetelijke macht vormen, want zij zullen de dicipline kennen, waarvan Bakoenine droomde, die voortvloeit uit de eenheid van het leven en op de gelijkgerichte activiteit, en niet uit de gehoorzaamheid aan de bevelen van enkele individuen, of van een min of meer ernstige meerderheid".[3])

Waar zouden de anarchisten dus heen moeten gaan, en waar zou hun vereeniging tot stand kunnen komen?

„Men heeft dikwijls gezegd: „Onze taak is van te voren bepaald. Als het volk in de straat is, zullen wij den strijd slechts door daden behoeven te wekken." Accoord. Maar dan nog moet de massa ons kennen, en moeten de anarchisten in zichzelve den moed voelen, dien strijd te openen, en daarvoor is een groote voorbereiding noodig".

„...... Zij (de massa) wil optrekken, en het is onze taak haar daarbij te helpen, en de eerste stappen te doen, die haar van de revolutie scheiden. En daarom moeten wij een zijn met het volk, dat niet langer geisoleerde daden wenscht, maar de menschen van de daad in zijn midden moet hebben."[4])
Kropotkine becritiseerde het isolement van de anarchisten. Hij bemerkt de sporen van een zekere aristocratische neiging onder enkele anarchisten, en tracht hen het gecompliceerde raderwerk van de huidige industrie te doen begrijpen:

„Gaat het erom, om onze kennis onder ons te houden, om er onze bijeen-

[1]) „Het jaar 1887", „La Révolte", 14—20 Januari 1888. Ongeteekend artikel.
[2]) „Het jaar 1887", „La Révolte", 14—20 Januari 1888. Ongeteekend artikel.
[3]) „Het jaar 1887" (vervolg), 28 Januari — 3 Februari 1888. Ongeteekend artikel.
[4]) „De eerste Mei 1891", „La Révolte", 18—24 October 1890. Ongeteekend artikel.

komsten mee op te luisteren? ...... Is het om te doen, zooals zoovele bourgeois doen, die hun kennis voor hun wetenschappelijke bijeenkomsten bewaren, hun kranten, hun boeken, zonder ze uit te dragen onder hen, die ze het meest noodig hebben? Is het om op onze beurt den bourgeois uit te hangen dat wij ons hebben getooid met het groote woord anarchie, dat toch in de allereerste plaats beteekent dat we een moeten zijn met het volk, en met het volk moeten samenwerken?" ...... „En in plaats ieder van die organisatoren apart te nemen, en ieder hunner te overtuigen, zooals Fanelli dat in Spanje heeft gedaan en Bakoenine overal, ... draait hij hem dadelijk den rug toe, en beklaagt zich over zijn domheid, als de nieuweling groote oogen opzet, als hij hoort verkondigen, dat de diefstal den eigendom zal vernietigen, en dat enkele dynamietpatronen, waarmee men zelfs geen deur kan opblazen, voldoende zijn om de sociale revolutie te maken".[1])

De kolommen van „La Révolte" staan vol aanteekeningen en artikelen, die zonder eenigen twijfel van de hand van Kropotkine zijn, en die de arbeidersbeweging in al haar onderdeelen bestudeeren. Dikwijls bracht hij verslagen over de arbeidersbeweging in Engeland, waar hij toen woonde. Die beweging in Engeland was veel reformistischer en corporatiever dan in de latijnsche landen. Toch schreef Kropotkine ter gelegenheid van het congres van de vakvereenigingen in Liverpool in 1890, dat „dit congres een gebeurtenis van belang is in de geschiedenis van de arbeidersbeweging. Het breekt de oude vakvereenigingstraditie. Het opent een nieuwen weg. Nu is het aan de socialisten om hun ideeën in dat milieu uit te zaaien, dat niet langer het oude reactionnaire milieu is, en dat doen ook tal van anarchisten reeds in de provincie en hun aantal neemt met den dag toe.[2])

Kropotkine maakt zich heelemaal niet bezorgd over het feit, dat de arbeidersorganisaties zich vooral met de partieele verbeteringen van hun arbeids- en bestaansvoorwaarden bezighouden. De anarchisten moeten zich onder geen omstandigheden op grond van die schijnbare tegenstrijdigheid tusschen de grondgedachten van de anarchie en die kleine dagelijksche strijd van de arbeidersmassas aan die organisaties onttrekken. Die vraag behandelt Kropotkine in de artikelen „De arbeidersorganisaties"[3]) en „De nieuwe ontwikkeling van de arbeidersbeweging"[4]). Toen Lagardelle, in zijn critiek op de houding van bepaalde anarchisten ten opzichte van het syndicalisme dit probleem in „Les Temps Nouveaux" opwierp, kwam Kropotkine, die door Lagardelle indirect in de discussie betrokken was, opnieuw op die vraag terug:

„...... Zeer zeker doen de anarchisten, als ze lid worden van een vakvereeniging, een consessie, evenals ze dat doen als ze den titel van hun krant deponeeren, als zij toestemming vragen voor een meeting, zelfs als zij een

[1]) „De eerste Mei 1891", „La Révolte", 1—7 November 1890. Ongeteekend artikel.
[2]) „De arbeidersbeweging in Engeland", „La Révolte", 13—19 September 1890. Ongeteekend artikel.
[3]) „La Révolte", 27 Februari — 4 Maart en 5—11 Maart 1892.
[4]) „La Révolte", 24—30 September 1892.

huurcontract teekenen...... of zich de handboeien laten aanleggen zonder er met een vuistslag op te antwoorden. ...... Als men het vakvereeniginsleven binnentreedt, laat men zich zeker, evenals in het parlement, door het milieu beinvloeden.
Maar het verschil tusschen de vakvereeniging en het parlement is, dat de eene een strijd organisatie tegen het kapitaal is, terwijl de andere, het parlement wel te verstaan, een organisatie is tot instandhouding van den staat, van het gezag. De eene wordt soms revolutionnair, de andere nooit. ...... De eene, (het parlement) boezemt ons in beginsel afkeer in, de andere is slechts een voorbijgaande en te veranderen vorm van een strijd, dien de meesten van ons aanvaarden".
Als echter de vakvereenigingen een sociaaldemocratische hiërarchie gaan aannemen, zouden wij er niet toe kunnen toetreden alvorens ze te hebben vernietigd."[1])

Voortgaande ontwikkelt Kropotkine dan de gedachte van de fundamenteele beteekenis van de vakvereenigingen, en hij zegt:

„De arbeidersorganisaties vormen de eenige macht, die werkelijk in staat is de sociale revolutie te voltrekken, en waar de arbeidersorganisaties zich niet hebben laten beheerschen door de heeren, die de macht willen veroveren, en waar zij hand in hand met de anarchisten zijn blijven optrekken — zooals ze dat in Spanje hebben gedaan — hebben zij gedeeltelijk onmiddellijke resultaten bereikt — ...... en anderzijds een breede propaganda voor de sociale revolutie gemaakt, — voor de revolutie die zal komen, niet van de zijde van de heeren in de regeeringen, maar van onderen af, van de zijde der arbeidersorganisaties.[2])

Laten wij deze lange samenvatting onderbreken, en wijzen op de ommekeer, die zich sindsdien in de rijen der anarchisten, maar ook in die der syndicalisten, heeft voltrokken. Een kwart eeuw later is het reeds niet langer noodig, de arbeidersbeweging er op te wijzen, dat zij „hand in hand met de anarchisten" moet optrekken, maar moet gesproken worden van de dringende en onontkoombare noodzaak voor de anarchisten, om hand in hand met het revolutionnaire, federalistische syndicalisme op te trekken.

Laten wij opnieuw een artikel van Kropotkine nemen.

„......Diegenen onder de anarchisten, die altijd van meening zijn geweest, dat de arbeidersbeweging, georganiseerd volgens de beroepen voor den directen strijd tegen het kapitaal — tegenwoordig noemt men dat in Frankrijk „syndicalisme" en „directe actie" — de ware macht vormt, die in staat is, de sociale revolutie te brengen en te verwezenlijken

[1]) „De anarchisten en de vakvereenigingen", Temps Nouveaux, 25 Mei 1917. Dit uittreksel komt voor in een „niet aan degenen, voor wie hij bestemd was, verzonden brief", gedateerd „April 1898", die voor de eerste maal in dit artikel van Kropotkine werd afgedrukt.
[2]) Idem, ibidem.

door de gelijkelijke hervorming van de consumptie en de productie — diegenen onder ons die deze gedachten reeds vijf en dertig jaar verdedigd hebben, zijn slechts trouw gebleven aan de grondgedachte van de Internationale, zooals deze vanaf 1864 door de Franschen (in tegenstelling tot Marx en Engels) werd opgevat...... Die Internationale was een groote syndicalistische vakbeweging, die toen reeds al datgene voorstond, wat die heeren in het syndicalisme beweren te hebben gevonden.

„...... En nu het proletariaat, dat walgt van de parlementaire sociaaldemocratie, terugkeert tot de oude gedachte van den directen internationalen strijd tegen het kapitaal, zullen wij zien, dat het weer dezelfde heeren zijn die trachten, deze beweging te gebruiken om er een politieke loopbaan door te beginnen. Welnu, wij zullen hen bestrijden, zooals wij hun voorgangers hebben bestreden, om altijd weer de gedachte hoog te houden van de bevrijding van het proletariaat door de directe en agressieve strijd tegen zijn belagers."[1])

Wij hebben het noodig geacht dit lange citaat hier te geven, omdat het duidelijk en ondubbelzinnig ten standpunt van Kropotkine met betrekking tot de beteekenis van de revolutionnaire vakbeweging weergeeft. Wij komen nu in een periode van geweldige ontwikkeling van het syndicalisme, niet alleen in Frankrijk, maar in alle andere landen. De Eerste Internationale herleeft. Door den ernstigen, internationalen strijd van het proletariaat beginnen de grenzen te verdwijnen. De internationale solidariteit wordt meer en meer werkelijkheid, en Kropotkine gaat voort, in zijn periodieke overzichten de arbeiders in het algemeen en de anarchisten in het bijzonder op te wekken, de Internationale weer op te bouwen. In zijn overzicht, verschenen in het eerste nummer van de „Temps Nouveaux" (4 Mei 1895) analyseert Kropotkine den „drang naar de anarchie in de verschillende landen", zoekt hij dien drang in de boezem „der klasse, die lijdt om alles voort te brengen".

„Schiet de gedachte van internationale vereeniging van alle onderdrukten wortel onder hen...... Omvatten zij internationaal in eenzelfde haat alle uitbuitersbendes, onverschillig of ze zich japansche of fransche, duitsche of engelsche patriotten noemen?"

„Geboren in den schoot van het volk, onder de inspiratie van het volk in de Internationale Arbeiders Associatie, en op het oogenblik gesterkt door den steun, dien zij vindt in de wetenschap, moet die gedachte tot het volk terugkeeren, in zijn schoot groeien, het bezielen met haar onweerstaanbaren drang.

„Daar alleen kan zij tot volle ontwikkeling komen. Daar alleen zal zij vasten vorm kunnen aannemen, en zal zij de vormen vinden, die de oude wereld, die ten onder gaat, zullen vervangen, en de maatschappij opbouwen op de

[1]) Idem, ibidem.

nieuwe grondslagen van de gelijkheid, de volkomen vrijheid van het individu, en de broederschap van alle menschen."[1])

Kropotkine volgde voortdurend en zonder vooringenomenheid de vooruitgang van de gedachten en de grondbeginselen van de Internationale. Ik zou, bij voorbeeld, het vermaarde internationale socialisten congres te Londen in 1896 kunnen vermelden — vermaard omdat het den anarchisten verhinderd heeft er aan deel te nemen.
Kropotkine vergelijkt dit congres van de politiekers met de bijeenkomsten van de arbeiders:

„......Toen begreep men (tijdens de Eerste Internationale) dat het, wilde de sociale revolutie zich kunnen voltrekken noodzakelijk was, dat de geest van het volk nieuwe vormen zou vinden voor den maatschappelijken wederopbouw, — vormen, die noch het vertegenwoordigende regeeringsstelsel, noch de staat kunnen zijn, maar iets volkomen nieuws, dat voortvloeit en zich aansluit bij de moderne productie en het moderne verkeer...... Iets dat zal voortvloeien uit den strijd van de arbeiders tegen het kapitaal, uit hun nationale en internationale verbonden uit de gemeenschappelijke belangen die de arbeiders van beide werelden hebben ondanks alle politieke stelsels en politieke grenzen, uit de gedachten die in hun midden opkomen.

„...... En terwijl de internationale congressen van de verschillende beroepen (zooals het congres van de glasbewerkers, dat zoo juist beëindigd is) of wel de internationale conferenties, die zonder drukte door de engelsche dokwerkers met de amerikaansche dokwerkers zijn gehouden, of kort geleden met de belgische dokwerkers, de groote internationale arbeidersbewegingen zullen voorbereiden, die den arbeidstijd zullen beperken, en ook, zeer waarschijnlijk, de onteigening van de dokken zullen veroorzaken, — terwijl dat alles zich afspeelt, blijven de internationale socialistencongressen nu reeds 28 jaar, wat het laatste congres is geweest: botsingen van persoonlijkheden en persoonlijke eerzuchten".[2])

Nadat hij verder is ingegaan op de taak der arbeidersorganisaties tegenover de politieke partijen, besluit Kropotkine zijn overzicht met een onderzoek naar de belangentegenstellingen tusschen de stad en het platte land:

„Niemand...... kan spreken uit naam van deze duizenden en duizenden belangen. Niemand, behalve het totaal dier belangen, die zelf spreken, en vooral handelen, en die hun eigen belang in den strijd zelve leeren kennen.[3])

Nadat hij alle bewegingen van dien tijd — coöperatieve, communistische, sociaaldemocratische, anarchistische — heeft onderzocht, voegt Kropotkine er aan toe:

[1]) „Het gevolg van de vervolgingen", Temps Nouveaux, No. 1, 4—10 Mei 1895.
[2]) „De Internationale Congressen en het Congres van Londen", Temps Nouveaux, 29 Augustus — 4 September 1896.
[3]) Idem, ibidem, 10—16 October 1896.

„Dan hebben wij een geweldige, ontzaggelijke, colossale corporatieve arbeidersbeweging, die, onder het nederige mom van loonsverhooging en verkorting van den arbeidstijd misschien reeds meer gedaan heeft dan alle andere bewegingen om de rechten van den mensch in den arbeider te versterken, en die zich niets minder ten doel stelt dan de meesters uit de fabriek, uit de mijn, uit het transportwezen te verdrijven door middel van de guerillastrijd, die zij dagelijks tegen hem voert."[1])

En hier volgt een korte beoordeeling van de engelsche arbeidersbeweging, geschreven ter gelegenheid van het jaarlijksche congres der Trade Unions:

„De vakbeweging is reeds een vijandelijk leger, dat zich richt tegen de hoogburchten van het kapitalisme. Zij neemt nog slechts voorbereidende maatregelen, dat zonder twijfel; maar zij eindigt met de erkenning dat er niets kan gebeuren zoolang de mijnen, de machines, de grond en het kapitaal, in de handen der gepriviligeerden zijn.

„...... Het is het bezit nemen van het kapitaal en de organisatie van de productie en het verbruik door de producenten zelve zonder tusschenkomst van den staat, dringt zich onvermijdelijk op.
„Dat de vakvereenigingen tot onteigening zullen moeten komen, is duidelijk. Dat zij het, desnoods met geweld, zullen doen, onmogelijk daaraan te twijfelen. Maar als de onteigening is voltrokken of zelfs nog maar begonnen, zullen zij niet aan een parlement of aan een Volksstaat vragen ze te organiseeren.

„Als de mijnen of de fabrieken eenmaal in hun macht zijn, zullen zij produceeren. Hiertoe zijn zij al georganiseerd."[2])

De Sociale Revolutie, doorgevoerd door middel van de verovering van de fabriek en de werkplaats, en de internationale vereeniging van de arbeiders worden al vaker de propagandamiddelen van Kropotkine.

Bij zijn terugkeer uit de Vereenigde Staten, waar hij, in 1897, een reeks lezingen had gehouden, bracht Kropotkine op een ter gelegenheid van zijn terugkeer op Januari 1898 te Londen belegde meeting de broederlijke en solidaire groeten over van de amerikaansche arbeiders. Bij die gelegenheid ontwikkelde hij de gedachte van de onteigening als de consequentie van den strijd der vakbeweging, van de coöperaties, die zich met de distributie tegen kostprijs bezighouden, en van de commune, die bezit neemt van de gronden, de huizen, en van alles, wat dienen kan om in de behoeften van haar leden te voorzien. „En dat zijn reeds", zei Kropotkine, „drie bewegingen die een begin vormen", en hij voegde er aan toe:

„De internationale vereeniging, die alle beroepen omvat, dat is de hoofdtoon, die in alle redevoeringen heeft weerklonken.

---
[1]) Idem, ibidem.
[2]) Temps Nouveaux, 19—25 September 1896.

De macht, die daaruit voor de revolutie zou voortvloeien. Voorzeker zou het een overwinning zijn geweest, als de fransche en belgische mechaniciens zes maanden geleden in staking zouden zijn gegaan. Het zou hebben beteekend, dat de arbeiders tegenover de patroons hun recht hadden verdedigd, de industrie te beheeren. Het was een nieuwe uitdaging geweest aan het kapitalisme:

„Je zegt dat jij het recht hebt de industrie te beheeren? Wij ontkennen dat recht. *Wij* zullen de industrie regelen, *wij* zullen den arbeidstijd bepalen, *wij* zullen bepalen, wat er geproduceerd moet worden, en dan zullen wij uitmaken, wat er overblijft van je aanspraken op winst."

„De Vakvereenigingsinternationale! Maar die internationale was reeds lang geleden gesticht. Zij zou zonder twijfel verleden jaar zomer op het congres te Londen reeds tot stand zijn gekomen, als niet de politiekers, de socialistische afgevaardigden hadden getracht, dit congres *hun* gezag op te leggen, *hun* recht om de geheele arbeidersbeweging te beheerschen.

Laten wij hopen, dat de vakvereenigingen elkaar in den vervolge zullen weten te vinden, dat zij *haar* congressen zullen weten uit te schrijven, en dat zij een ieder buiten de deur zullen zetten, die zijn recht zou komen verkondigen, om de vakvereenigingen te beheerschen."

Het is zelfs heden nog niet overbodig aan die hoop te herinneren, nu dergelijke aspiraties en pretenties de arbeidersbeweging te beheerschen niet alleen door de sociaaldemocraten (in Duitschland), niet alleen door de bolsjewisten (in Rusland) geuit worden, maar zelfs door zekere anarchisten die door den bolsjewistischen bacil zijn besmet.

(Slot volgt). ALEXANDER SCHAPIRO.

DE GEVAREN DER NATIONALE IDEOLOGIE VOOR DEN BEVRIJDINGSSTRIJD VAN HET PROLETARIAAT.

In Duitschland evenals in Frankrijk is het lijdende deel steeds de arbeidersklasse, uit wier huid het kapitalisme in beide landen riemen snijdt. Terwijl het kapitalisme in alle oorlogvoerende landen en ook in de zoogenaamde neutrale landen door ontzaglijke oorlogswinsten bijna in z'n eigen vet stikte, moesten millioenen proletariërs met hun bloed de slagvelden der geheele wereld mesten; ook tegenwoordig, nu de oorlog alleen van vorm veranderd is, zijn het alleen de werkenden die het gelag betalen, terwijl de kapitalistische ondernemers uit de ellende der volkeren klinkende munt slaan.

Een van de meest tragische verschijnselen van deze tijd is, dat de overgroote meerderheid der in vakvereenigingen en politieke partijen georganiseerde arbeiders geheel onverschillig staat tegenover de diepere oorzaken van deze verschijnselen. Het jarenlange deelnemen aan de parlementaire lichamen der burgerlijke maatschappij, het deelnemen der arbeiderspartijen aan de regeering zelf wat vooral na de oorlog nog toenam, het zich instellen op de methodes der kapitalistische politiek, brachten mee, dat de arbeidersbeweging langzamerhand met den tegenwoordigen staat vergroeid is en een soort aanhangsel ervan is geworden.

In de meeste landen werden vrijwel alle vakvereenigingen en politieke partijen een

noodzakelijk bestanddeel van den nationalen staat en werkten ze in dezen geest. De houding van deze lichamen tijdens de wereldoorlog heeft dat duidelijk genoeg bewezen. In bijna alle oorlogvoerende staten sloten de socialistische partijen en de vakvereenigingen, die onder hun invloed stonden, met de bezittende klassen van hun land, wier brutale belangenpolitiek de oorlog ontketend had, den zoogenaamden „godsvrede" en offerden de belangen der klasse op aan de zoogenaamde „belangen der natie". Bij deze opvatting behoeft het niet te verwonderen, dat de veelgeprezen internationale solidariteit van het proletariaat in de meeste gevallen tot nu toe slechts een zuiver platonische beteekenis krijgen kon. In de werkelijkheid bestaat het internationalisme van de zoogenaamde socialistische arbeiderspartijen en hun vakvereenigingsaanhang, waarover op kongressen en bij paradegelegenheden zoo veel wordt gesproken, louter uit eenige holle frasen en heeft tot nu toe geen ernstige proef kunnen doorstaan. Terwijl de arbeiderspartijen der verschillende landen hun aktie trachtten aan te passen aan de buitenlandsche politiek van hun respectievelijke staten, vernietigden zij bewust of onbewust de groote gedachte eener socialistische ideeën- en belangengemeenschap van het arbeidende volk aller landen, die bij de grenzen van den nationalen staat geen halt maakt.

Deze waarlijk socialistische idee, die de meest vooruitstrevende vertegenwoordigers der Eerste Internationale als doel der arbeidersbeweging voor oogen stond, is tegenwoordig door de meesten vergeten. En toch bevat deze gedachte alles, wat aan de arbeidersbeweging beteekenis kan geven voor een daadkrachtige vormgeving aan een nieuwe socialistische kultuur in de toekomst. Zonder deze gedachte zal zij zich binnen het kapitalistische stelsel hopeloos te pletter loopen en nooit de grenzen van onbeteekenende verbeteringen en doodgewone loonkwesties overschrijden. Want het zich neerleggen bij den nationalen staat beteekent tevens het zich neerleggen bij de kapitalistische ekonomische orde, die eraan ten grondslag ligt.

Niet de veroveringen van de macht, maar het uitschakelen van den staat en van ieder politiek machtsbeginsel uit het maatschappelijk leven is het ware politieke doel van het socialisme. Uitgaande van het inzicht, dat de heerschappij van de mensch over de mensch haar tijd gehad heeft, moeten de arbeidenden van alle landen zich vertrouwd maken met de gedachte aan het beheer over zaken, om de verovering van grond en bodem en van de bedrijven, en hun beheer door de producenten zelf, voor te bereiden en tot daad te maken. Dat alleen onderscheidt de arbeidersbeweging principieel van de „politiekers" der radikale bourgeoisie.

Het is zaak, tegenover de wereld van het kapitalisme de wereld van den georganiseerden arbeid te stellen, die gedragen door de socialistische ethiek van ware solidariteit, streeft naar het einde van elken vorm van uitbuiting en onderdrukking en dit doel ten grondslag ligt aan al haar praktische methodes. Dat alleen maakt de arbeidersbeweging tot een zelfstandige faktor in de kapitalistische maatschappij en tot drager van een nieuw maatschappelijk kultuurbeginsel. Ieder groot maatschappelijk ideaal, dat in staat is, massa's in beweging te brengen en ze met de geest van een nieuwe toekomst te vervullen, verkrijgt slechts dan kracht en levenswarmte, als het zich in alle vraagstukken van het dagelijksch leven praktisch voelbaar maakt en wel in de geest van zijn oorspronkelijke doelstellingen. Een arbeidersbeweging, die haar heil louter zoekt in de maatschappelijke en politieke welvaart van den eigen staat, onbekommerd of deze welvaart verkregen wordt door de ellende en schaamtelooze onderdrukking der arbeiders in andere landen, is niet socialistisch, maar staat volkomen op de bodem der kapitalistische maatschappij. Aan dit feit kunnen ook de mooiste socialistische verklaringen niets veranderen.

Helaas echter is dit de houding van de meeste tegenwoordige arbeidersorganisaties, onverschillig of het vakvereenigingen of politieke partijen zijn.

Zulk een houding is niet alleen in tegenspraak met alle beginselen van een socialistische ethiek, maar schaadt ook de werkelijke belangen der arbeiders in 't algemeen en verhinderd door haar kortzichtigheid de praktische oplossing van problemen. Wanneer het den arbeiders van een of ander land door onverschillig welke oorzaken gelukt, hun levenspositie te verbeteren, dan wordt deze betrekkelijke verbetering steeds bedreigd, zoolang er in andere landen een proletarische bevolking is, die op grond van een imperialistische machtspolitiek tot koelies verlaagd wordt en door de omstandigheden gedwongen, op de rand van de honger te leven. Juist de tegenwoordige ekonomische wereldkrisis toont ons maar al te duidelijk, waarheen zulk een politiek leidt. De geweldige problemen, die voor de arbeiders van alle landen ontstaan zijn door de ontwikkeling van het moderne kollektieve kapitalisme en de zoogenaamde rationalisatie der produktie, kunnen alleen opgelost worden door, aan geen nationale grenzen gebonden, gelijk gerichte doelstellingen en methoden van de arbeiders in alle bestaande staten die de belangengemeenschap van alle arbeidenden tot grondslag hebben.

Het is haast niet te begrijpen, hoe, met het oog op deze steeds duidelijker aan het licht tredende verschijnselen, onder de socialisten van de verschillende richtingen nog altijd menschen gevonden worden, die zich gewillig voor de wagen der nationalistische reaktie laten spannen. Daaraan is naar onze meening het bekrompen geloof in de heiligheid van den staat bij de groote meerderheid der moderne socialisten schuld. Evenals zij zich de maatschappij slechts kunnen voorstellen in de vorm van een staat, zoo begrijpen zij het volk slechts in het dwangbuis van een natie.

Maar tusschen volk en natie bestaat hetzelfde verschil als tusschen maatschappij en staat. „De maatschappij is", om met Thomas Paine[1]) te spreken, „in elk geval een zegen; de staat echter is in het beste geval slechts een noodzakelijk kwaad en in het ergste geval een onverdraaglijk kwaad. De maatschappelijke organisatie is een natuurlijk bouwwerk, dat zich onder de invloed van bepaalde noodzakelijkheden van beneden naar boven ontwikkelt en het behartigen van algemeene belangen tot grondslag heeft. Staatsorganisatie is een kunstmatige schepping, die de mensch van boven af opgedwongen wordt en wier eigenlijke bedoeling te zoeken is in de verdediging van bevoorrechte minderheden in de samenleving ten koste van het algemeen.

Een volk is het natuurlijk produkt van een maatschappelijke organisatie, een zich-aaneensluiten van menschen, dat bepaald wordt door grootere of kleinere verwantschap van afstamming, algemeene vormen en eigenaardigheden van kultuur en gemeenschappelijkheid van taal, gewoonten, overleveringen enz. Deze gemeenschappelijke trek leeft en werkt in elk afzonderlijk lid van het gezamenlijke volk en vormt een belangrijk bestanddeel van zijn individueel en sociaal bestaan. Deze gemeenschappelijke trek kan evenmin kunstmatig gekweekt als gewelddadig vernietigd worden, tenzij men alle leden van het volk zou willen uitroeien. Een volk kan aan vreemde heerschappij onderworpen en in zijn natuurlijke ontwikkeling

---

[1]) Thomas Paine (1737—1809) engelsch schrijver, quaker. Vertrok naar Amerika waar hij de onafhankelijkheid der nieuwe wereld verkondigde. Hij schreef over „de dwaasheid en de domheid der regeeringen" en tot verdediging van de, door Burke aangevallen, fransche revolutie: „De rechten van den mensch". Werd ter dood veroordeeld, ontvluchtte naar Frankrijk, waar hij door Robespierre gevangen werd gezet. Werd na diens val bevrijd. (Red.)

kunstmatig tegengewerkt worden, maar nooit gelukt het, zijn natuurlijke, psychische en kultureele eigenaardigheden en aanleg gewelddadig te verstikken. Integendeel, juist onder het vreemde juk treden deze des te duidelijker aan het licht en bieden om zoo te zeggen een beschermmiddel voor het behoud van het volksbestaan. De ervaringen der Engelschen met de Ieren, der Oostenrijkers met de Tschechen en Zuid-Slaviërs, der Duitschers met de Polen, om maar eenige voorbeelden te noemen, zijn klassieke bewijzen voor de onbuigzame taaiheid der saamhorigheidsgevoelens van een volk, gebaseerd op zijn maatschappelijk bestaan. Ook de Joden kunnen hier als typisch voorbeeld genoemd worden. Niet zelden zien wij zelfs, dat wanneer een onderdrukt volk kultureel op een hoogere trap staat dan zijn onderdrukkers, de laatsten om zoo te zeggen door die hoogere kultuur worden opgezogen. Zoo veroverden mongoolsche krijgsbenden China en dwongen de Chineezen een Mandsjoe als keizer op; maar in de loop van eenige generaties veranderden de Mongolen in Chineezen, daar hun primitieve kultuur niet opgewassen was tegen de groote en fijne kultuur der Chineezen. Hetzelfde verschijnsel zagen wij in Italië, dat eeuwenlang blootgesteld was aan de invallen van barbaarsche volksbenden. Maar de hoogontwikkelde kultuur van Italië zegevierde telkens weer over het brutale geweld der barbaren, die er tenslotte slechts toe bijdroegen, deze kultuur te verjongen en opnieuw te bevruchten. En dat is heel natuurlijk, want een volk laat zich evenmin gewelddadig vreemde zeden, gewoonten en gedachten opdwingen, als men in staat is een enkeling gewelddadig in het dwangbuis van een vreemde individualiteit te persen. Daar, waar men een natuurlijke toenadering en een langzame ineensmelting van verschillende volkeren ziet tot stand komen, geschiedt dit steeds vrijwillig en geheel onbewust, door natuurlijke aanpassing, nooit langs de weg van het brutale geweld.

De natie echter is steeds het kunstmatig produkt van een staatsorganisatie, evenals ook het nationalisme in de grond niets anders voorstelt dan de ideologie van den staat, een soort politieke theologie. Het behooren tot een natie wordt verkregen door uiterlijke omstandigheden en kwesties van staatsrecht, waarachter zich natuurlijk steeds de afzonderlijke belangen van bepaalde klassen verbergen. Een handvol politici en diplomaten, die eenvoudig de zaakwaarnemers zijn van bevoorrechte minderheden in den staat, beslist willekeurig over nationaal bestaan en toekomst van bepaalde menschengroepen, die zich aan hun machtsgebod moeten onderwerpen, zonder dat men hun zelf het recht van bestemming toestaat. Zoo gingen b.v. de bewoners der tegenwoordige fransche Riviera op 'n avond als Italianen naar bed en ontwaakten de volgende morgen als Franschen, omdat een aantal politiekers aldus over hun lot beslist hadden. De Helgolanders waren een onderdeel der engelsche natie en loyale onderdanen van het duitsche koningshuis, totdat het hun regeering plotseling behaagde, hen aan Duitschland te versjacheren. Daarmee werd hun nationale band radikaal verwisseld en wat daags te voren hun grootste verdienste was, werd daags daarna tot de zwartste misdaad. Zulke voorbeelden zijn er bij de vleet in de geschiedenis. Ze zijn teekenend voor de geheele ontwikkeling van de moderne staat. Men bekijke slechts even de idiote en stumperige beslissingen van het vredesverdrag van Versailles en men heeft de beste illustratie van de wijze waarop tegenwoordig naties gefabriceerd worden.

Een feit is het, dat alle groote staten in europa uit dozijnen kleine volkeren en stammen bestaan, die dikwijls zelfs door afstamming en taal van elkaar gescheiden zijn, maar door de belangen van een vorstenhuis of wegens ekonomische belangen gewelddadig tot een natie omgesmolten werden. Zelfs daar waar de nationale eenwording door de geest van een groote volksbeweging gedragen werd, zooals dit

in Italië en Duitschland het geval was, lag er steeds een reaktionnaire gedachte aan ten grondslag, die vanzelf tot de ergste gevolgen moest leiden. Daaraan veranderen ook de revolutionnaire methoden niets, waartoe het nationalisme zeer dikwijls zijn toevlucht genomen heeft. Mazzini en zijn aanhangers waren, wat hun methodes betreft, zeker revolutionnair, maar hun politieke gedachtengang en hun streven naar de eenheidsstaat waren volstrekt reaktionnair en noodlottig voor de kultuur. Van de „politieke theologie" van Mazzini[1]) naar het fascisme van Mussolini was maar één stap.

Men werpe een blik op de nieuwbakken staten, die na de oorlog in europa ontstaan zijn. Dezelfde nationale minderheden, die vroeger niet ophielden te klagen over het geweld, dat hun door vreemde onderdrukkers aangedaan werd, toonen zich nu, na het bereiken van het doel hunner wenschen, als de ergste onderdrukkers der nationale minderheden in hun eigen land. In naam der nationale bevrijding hebben zij het juk der vreemde heerschappij van hun schouders geworpen, om in plaats daarvan een juk op zich te nemen, dat dikwijls nog drukkender is dan het vorige. Polen, Joego-Slavië en de randstaten tusschen Rusland en Duitschland zijn een klassiek voorbeeld voor onze bewering. En dat is heel natuurlijk, want de kleine staten zijn er steeds op bedacht, in de voetstappen der groote te treden en hun allures over te nemen. Het beste bewijs, dat een harmonisch samenleven der volkeren binnen het kader van het tegenwoordige staatsstelsel volstrekt onmogelijk is. Juist de moderne, konstitutioneele staat was het, die het begrip van natie en het wezen van het nationalisme tot in de uiterste konsekwenties doorgevoerd heeft. De absolute monarchie, die om zoo te zeggen het fetischistische tijdperk in de ontwikkelingsgeschiedenis van de staat vertegenwoordigt, waarin de koning de zichtbare uitdrukking van het geheele stelsel was, behandeld de breede massa harer rechtlooze onderdanen als een groote, melkgevende kudde. Om deze reden betrok men deze slechts in heel enkele gevallen in de landsverdediging, die aan een leger van beroepssoldaten toevertrouwd werd. Eerst de moderne staat, die aan zijn burgers, door het verleenen van kiesrecht, zoogenaamd medezeggingschap aan de regeering verleend heeft, bracht de nationale idee tot werkelijken bloei. De burger, die men met zijn pasverworven rechten hypnotiseerde, moest nu ook de uit genoemde rechten voortvloeiende plichten mee op zich nemen. De stembus werd tot offeraltaar der menschelijke persoonlijkheid, het stembiljet tot oorkonde van vrijwillige geestelijke en ekonomische slavernij voor de massa.

De fransche Jacobijnen schiepen eerst het abstrakte staatsbegrip en in samenhang daarmee de abstrakte voorstelling van de natie. Sindsdien werd de idee der nationale eenheid de leuze der meeste burgerlijke partijen, van welke onze moderne staatssocialisten deze erfenis overgenomen hebben, evenals zoo veel andere dingen. De nationale eenheid werd tot samenvatting van de kultureele ontwikkeling, tot symbool van het leven als volk; iedere hinderpaal, die men haar in den weg legde, gold

---

[1]) Giuseppe Mazzini (1805—1872), revolutionnair italiaansch patriot, die voor de eenheid van Italië streed op de basis van een gecentraliseerde burgerlijke republiek. Naar gelang hij nationalistischer werd, veranderde zijn houding ten opzichte van de revolutionnaire socialisten. Tenslotte viel hij zelfs de Parijsche Commune en de Internationale aan; o.a. in zijn artikel van den 13en Juli 1871 in zijn blad „La Roma del Popolo". Naar aanleiding van dit artikel schreef Bakoenin een artikel: „Réponse d'un International à Mazzini" (Antwoord van den Internationaal aan M.), Aug. 1871 (herdrukt in de Oeuvres, Vol. VI pag. 109—129, Paris, 1913). Dit artikel werd later als inleiding opgenomen in het werk: „La Théologie Politique de Mazzini et l'Internationale" (de politieke theologie van M. en de Internationale) (Neuchâtel, 1871), dat een nieuw antwoord aan M. was. Dit werk zou herdrukt worden in het zevende deel der „Oeuvres", dat echter nooit verscheen. (Red.)

als een bedreiging der nationale kultuur. En deze „fable convenue", dit sprookje, dat men stilzwijgend als waarheid aangenomen heeft, houdt nog heden de geesten geboeid, ofschoon de geschiedenis ons juist het tegendeel bewijst. Juist de tijdperken van zoogenaamde „nationale versplintering" waren tot nu toe de grootste kultuurperioden in de geschiedenis, terwijl daarentegen de tijdperken van „nationale eenheid" perioden van kultureele ondergang en verval waren.

Het oude Griekenland, dat zoowel nationaal als politiek volkomen versplinterd was, gaf ons desalniettemin een kultuur, die ons in vele opzichten nu nog tot voorbeeld kan strekken. En toen later Alexander van Macedonië met het zwaard de grieksche eenheid tot stand bracht, vervielen de kultureele krachten van het land tegelijk met het streven naar kultuur, daar al deze dingen zich slechts in vrijheid kunnen ontwikkelen.

De groote bloeitijd der vrije steden in de middeleeuwen was een tijdperk van de uiterste nationale versplintering; niettegenstaande dat werd in die tijd een kultuur geboren, die sindsdien haar gelijke niet meer gevonden heeft in europa. De geweldige monumenten der architektuur, der schilderkunst en der beeldhouwkunst uit die tijd zijn schitterende bewijzen van deze groote phase van menschelijke ontwikkeling. Toen echter later de staat op de puinhoopen dezer kultuur het banier der „nationale eenheid" plantte, smolten de laatste overblijfselen van kultureele grootheid als sneeuw voor de zon en een tijdperk van vreeselijke oorlogen en barbaarsche verwoestingen brak over europa los.

(Slot volgt).

RUDOLF ROCKER.

OVERZICHT

OORLOG IN SHANGHAI

Met de bezetting van Mandsjoerije was de imperialistische veldtocht van Japan nog niet beëindigd. In plaats dat Japan de eisch van den Volkenbond opvolgde en zijn troepen uit Mandsjoerije terug trok lagen weldra 45 japansche oorlogsschepen en 50.000 soldaten voor Shanghai, de belangrijkste handelshaven van China en de „nederzetting" bij uitnemendheid van het internationale imperialisme. Het beroep van China op den Volkenbond was tevergeefs. Het „conflict" nam weldra afmetingen aan waarbij het — ook zonder oorlogsverklaring — niet goed mogelijk was anders dan van o o r l o g te spreken. Ditmaal boden de Chineezen aan de japansche invasie weerstand. Tsjapei, de noordelijke voorstad van Shanghai, werd door de japansche marine en luchtvloot gebombardeerd en verwoest. De wijze waarop Japan zijn „rechtmatige belangen" verdedigde verontrustte tenslotte de groote mogendheden, die Japan de vrije hand hadden gelaten in Mandsjoerije. De nota's aan het adres van Japan werden dringender; tevens dirigeerden de blanke imperialisten tal van oorlogsschepen naar de pacifistische kust.

Wat stond er, wat staat er op het oogenblik, op het spel? Niets meer of minder dan de verdeeling van de chineesche buit is weer eens aan de orde. „Waarom bestaat China nog op het oogenblik" vroeg Soen Jat Sen in zijn „Drie beginselen", die tot partijprogram werden der Koeo Ming Tang. De

oorzaak ligt daarin, luidde het antwoord, dat alle machten ons uitbuiten wilen; geen macht gunt aan een andere voordeelen......

China vormt met zijn bevolking van bijna 500 milloenen menschen het belangrijkste gebied, dat in de imperialistische wereld nog overgebleven is waar het kapitalisme nog groote mogelijkheden heeft. De garantie van de onafhankelijkheid der chineesche Republiek gegeven door de groote mogendheden was, in de grond van de zaak, ook niets anders dan de garantie voor gelijke rechten van „koloniseering" van China. Naargelang echter het kapitalistische proces zich in China vastzette en doorzette kwam eenerzijds een chineesche bourgeoisie op, die de voordeelen der kapitalistische uitbuiting voor zich zelf opeischte, anderzijds ontstond bij de ontwikkeling van het industrieele kapitalisme in China zelf een proletariaat, gevormd uit de door het kapitalistische waren-proces ontwortelde landbevolking.

In den loop der vorige eeuw kwamen de „vreemdelingen" naar China, bezetten de beste havens, vormden er hun „nederzettingen": de invalspoorten voor den handel in het onmetelijke China. De douanerechten hadden de vreemdelingen meestal in handen, als pand voor de leeningen ter betaling van de oorlogsschulden. De invoerrechten waren zoo laag, dat de binnenlandsche produkten niet met de buitenlandsche concureeren konden. Millioenen boeren en handwerkers werden in hun levensonderhoud bedreigd. De ontwikkeling der industrialisatie in China zelf, sinds den oorlog — vooral van de katoenindustrie — versnelde dit proces waarbij de oude produktieverhoudingen steeds meer werden vernietigd. Het internationale kapitaal vond in China een voortreffelijk afzetgebied: goedkoope grondstoffen en goedkoope arbeidskrachten: koelies, — mannen, vrouwen en kinderen — ontwortelde verpauperiseerde volksmassas, verarmde boeren en handwerkers. Het grootste gedeelte van het kapitaal der industrieele ondernemingen is in handen der buitenlanders. Sinds den oorlog is het aandeel dat Japan aan het ekonomische leven van China heeft onophoudelijk gestegen. Van alle buitenlandsche ondernemingen zijn meer dan de helft japansch. De industrie ontwikkelde zich hoofdzakelijk in Shanghai, voornamelijk katoenindustrie. In 1915 had Japan er 3 ondernemingen, in 1931 reeds 45. Van de 33.580 weefstoelen die de chineesche katoenindustrie in 1931 telde waren er 14.082 in japansche handen. Van jaar tot jaar steeg het bedrag van het japansche kapitaal dat in China werd belegd.

De binnenlandsche markt van Japan is slechts een gering afzetgebied voor zijn hoog ontwikkeld industrieel produktie-apparaat. Geen industrieel land is als Japan op afzet naar het buitenland aangewezen. Men schat dat de afzet der japansche industrieprodukten voor meer dan 50% op het buitenland aangewezen is. De twee belangrijkste landen voor den japanschen uitvoer waren India en China. N a a r C h i n a g i n g m e e r d a n e e n d e r d e v a n d e g e h e e l e j a p a n s c h e u i t v o e r. Was Mandsjoerije vóóral belangrijk voor de grondstoffen voor de japansche industrie (ten deele ook Zuid-China), het overige China was voor Japan in de eerste plaats afzetgebied voor zijn waren.

De oorlog, die Japan op het oogenblik tegen China voert is een strijd om

zijn afzetmarkt in China Het bombardement van Tsjapei beoogde de chineesche boycot te breken. Na de inval in Mandsjoerije heeft het chineesche volk dit machtigste wapen tegenover het in militair opzicht sterkere Japan aangewend. In 1925 heeft Engeland gemerkt wat een chineesche boycot beteekent. De engelsche handel op China heeft zich nog niet van den slag hersteld. De huidige boycot, die China tot een nationale eenheid vereenigt wordt heftiger gevoerd dan ooit een andere te voren. De japansche handel ligt stil. De japansche voorraden in de fabrieken en opslagplaatsen en in de chineesche havensteden kunnen nergens worden afgezet. De japansche scheepvaart op China ligt dood. De industrie in Japan zelf wordt tenslotte door den boycot getroffen.

Opnieuw is gebleken wel een geweldig wapen het sociaal-ekonomisch middel van den boycot is. De Japanners kunnen wel de chineesche havens bombardeeren en bezetten maar de Chineezen niet dwingen hun waren te koopen. De bezetting van groote deelen van China of ook maar van de belangrijkste havensteden zou bij Amerika en de europeesche mogendheden te groot verzet uitlokken. De schending van het Volkenbonds- en Kellogg-pact is van ondergeschikt belang. De poging met geweld de chineesche markt voor Japan te monopoliseeren zou echter de oorlog beteekenen. Reeds hield de amerikaansche marine met haar geheele vloot haar manoeuvres in den Pacifistischen Oceaan. Tevens werd een wet aangenomen om de uitbreiding van de vloot tot het maximum op te voeren en voor de volgende tien jaar 988 millioen dollar meer voor nieuwen aanbouw uit te geven.

Intusschen maakte het amerikaansch-europeesche munitiekapitaal goede winsten. In de huidige crisis is een oorlog eenvoudig een uitkomst, te meer daar bij de huidige oorlogstechniek het niet alleen kanonnen- en kruitfabrieken zijn die tot de industrie behooren die in oorlog hándelt en die van lijken lééft...... Terwijl de Volkenbond zich in juridische moeilijkheden bevond en niet wist wel artikel aan te wenden vertrokken uit alle havens de schepen met oorlogsmateriaal naar het Oosten voor China èn Japan. De blanke imperialistische staten zijn te zeer met hun belangen op tal van wijzen en tegenstrijdig in het chineesche-japansche conflict verwikkeld om de lawine die reeds aan het rollen is terug te kunnen houden.

De veldtocht die den 19en September in Mandsjoerije begon en die tot Shanghai werd voortgezet is het begin van een nieuwe phase van den strijd der imperialististen onderling en tevens tegen het opkomende nationale China. Het gaat om de vraag wie het meeste profijt zal trekken bij de uitbuiting van 500 millioen Chineezen. Op welke wijze deze strijd zal worden uitgevochten heeft Tsjapei en Woesoeng welsprekender dan de Volkenbondsvergaderingen gedemonstreerd. De blanke arbeidersklasse is blijkbaar niet doordrongen van het wereldoorlogsgevaar dat dreigt; niet doordrongen van het feit dat zij te kiezen heeft tusschen de vernietiging van het huidige imperialistische kapitalisme of nog eens: milioenen dooden. Want de tegenwoordige wereldcrisis van het kapitalisme met zijn ekonomische chaos, met zijn wereldwerkloosheid en zijn ontwapeningsconferenties is pas het voorspel. De ware kapitalistische crisis is pas de onvermijdelijke imperialistische oorlog.

De uiterste poging tot verhindering van de oorlogsmateriaaltransporten naar het Oosten zou een demonstratie en een voorbereiding geweest zijn hoe gemeenschappelijk met de gekleurde arbeidersklasse tegen den, door blank en geel imperialisme georganiseerden wereldoorlog, te strijden. Het zou niet slechts de beste steun geweest zijn voor het chineesche volk dat, evenals japansche soldaten, tenslotte voor nationaal kapitalistische belangen in den strijd wordt gevoerd maar ook een belangrijke stap op den weg naar werkelijke zelfbevrijding.

A. M. L.

BOEKBESPREKING

JEAN GRAVE, LE MOUVEMENT LIBERTAIRE SOUS LA 3e RÉPUBLIQUE, ED. LES OEVRES REPRÉSENTIVES, PARIS, 1930

De mémoires van Jean Grave! De geschiedenis van den heroischen tijd van het anarchisme, van den tijd, dat het beste gedeelte der kunstenaars, schrijvers en geleerden onbevangen hun instemming met de libertaire arbeidersbeweging betuigden, van den tijd dat de bijna klassieke litteratuur van het anarchisme ontstond, maar — en dat is misschien de teleurstelling bij het lezen van dit zoo boeiende werk — ook alleen maar de geschiedenis van de bladen Le Révolté, La Révolte en Les Temps Nouveaux en van de beweging, die zich om deze bladen groepeerde. Toch is met groote dankbaarheid en ontroering dat men dit leven van vijfendertigjarigen propagandaarbeid leest, sober beschreven, in een eenvoudigen ietwat gedrongen stijl, zooals de geheele mensch Grave is. Zijn leven was de krant, die iedere week weer uit moest komen, het blad uit de befaamde, bijna beruchte Rue Mouffetard 140, dat algemeen het blaadje van Reclus en Kropotkin werd genoemd, meer echter het blad van Grave was.

Stepnjak vertelt ergens — ik meen in zijn Onderaardsch Rusland — over de groote helden der Revolutie en vermeldt een naamloozen typograaf, die langen tijd — hij werd door de Russische politie gezocht — in een donkere achterkamer een geheim revolutionnair blad zette en drukte. Hij deed zijn plicht, naast Kropotkin, naast Perowskaja, Vera Zassoelitsj, naast zoo vele anderen wier namen door alle tijden met bewondering en vereering genoemd zullen worden — zijn plicht als onbekende, eenvoudige drukker. Dezelfde grootheid en toewijding vinden wij ook bij Grave, ook al trad hij meer op den voorgrond en kon hij de anarchistische idee, zij het ook die welke reeds door Kropotkin en Reclus geformuleerd was, zelf verbreiden omdat hij schrijven kon.

Kropotkin en Reclus hadden het grootste aandeel gehad in Le Révolté, toen dit nog in Genève uitkwam; later in Parijs was Grave de eenige geheel zelfstandige redacteur geworden. Betrouwbaar, met groot uithoudingsvermogen en vele goede journalistieke eigenschappen was het de man wien Kropotkin en Reclus met dankbaarheid alles konden overlaten. Onbewust — en dit leest men gemakkelijk in zijn mémoires — is Grave dan ook het blad als iets persoonlijks van hem gaan beschouwen, hetgeen later in 1919, toen Tsjerkessow en Paul Reclus opnieuw een Temps Nouveaux uit wilde geven, vooral bleek. Het feit prikkelde hem ten zeerste, hoewel hij toch medewerkte.

Wat ons tegenvalt in deze mémoires is een zekere begrensdheid. Nergens ziet Grave de beweging in zijn geheel, overziet ook niet altijd het verband met dat wat in het buitenland gebeurde. Alles wat hij deed, draait om het blad, dat — het zij gezegd — ook wel de bron was van de geheele anarchistische beweging uit dien tijd.

Het brengt vele bijzonderheden, die misschien niet algemeen bekend zijn. Toch, als men de oude jaargangen van de Révolté, Révolte en Temps Nouveaux doorgelezen heeft, leert het ons weinig nieuws. Vele artikelen die Grave citeert las ik in de oude bladen over en dan wordt men telkens weer getroffen door de scherpte, het inzicht en de geheele grootsche toon van onze litteratuur uit dien tijd. De tijd zelf was bewogen en Grave schrijft dan ook, dat men in de jaren 1882—1886 overtuigd was aan

den vooravond van de revolutie te staan en niet alleen in Frankrijk, maar ook in andere landen.
Interessant om te lezen is zijn hinkende kritiek op het individueel anarchisme, wat hij zonder meer als hetzelfde beschouwt als het „anarchistisch banditisme". Verwonderlijk eigenlijk omdat toch Kropotkin voor den oorlog reeds in zijn La Science moderne et l'Anarchie uitvoeriger hierover had geschreven in geheel andere termen. Grave bestreed echter van meet af aan het individualisme, maar zijn methode van bestrijden is gespeend van elk theoretisch inzicht en doet zeer vreemd aan; velen van de z.g. individualisten noemt hij eenvoudig politiespionnen, o.a. een Armand, die op het oogenblik nog altijd L'Endehors uitgeeft. Hij zelf is nuchterder, simplistischer, maar ook van een hooggestemde moraliteit; en hij verwijt Kropotkin, vooral echter Reclus, hun verdraagzaamheid en goedheid tegenover deze uitingen, ja scherp valt hij ze daarover aan, maar toch vereert hij deze beide mannen, die zelf trotsch waren Grave hun vriend te kunnen noemen en treffend juist is zijn eenvoudige bewering dat de dood van hen beiden een verlies was voor de anarchistische beweging, dat nog door niemand hersteld kan worden; hun plaats is ledig gebleven!
Van belang voor de mentaliteit van deze periode is het hoofdstuk over de „Société des Gens de Lettres". In zijn litterair bijvoegsel was Grave gewoon verschillende stukken belangrijke litteratuur te publiceeren. Aan de levende auteurs werd toestemming gevraagd en zij gaven dat over 't algemeen gaarne. De Société des Gens de Lettres had echter een contract met haar leden, dat deze reeds gepubliceerd werk niet gratis voor herpublicatie mochten afstaan; aan den anderen kant kwam de Société voor de belangen van haar leden op, wanneer een blad ongevraagd iets overnam. Vele bekende auteurs kwamen in conflict met de Société of met Grave. Zola, Octave Mirbeau, Paul Bonnetain, Descaves, Geoffroy, Stuart-Merril, Aurelien Scholl, Courteline, Jean Richepin, allen hadden de Révolte toegestaan werk te publiceeren. Mirbeau, Bonnetain, Scholl en enkele anderen gingen in verzet tegen de Société. Zola echter gedroeg zich „correct", hield zich aan de statuten van de Société. De toen reeds schatrijke Zola stelde Grave zeer teleur, maar later bij de Affaire Dreifus werd het contact met de Anarchisten en vooral ook met Grave hersteld en schreef hij eenige scherpe artikelen tegen de verbanning van enkele revolutionnairen. Mirbeau, edel en spontaan als immer, schreef een vlammend protest in de Echo de Paris tegen de Société.
Ook onder de schilders had de Révolte zijn aanhangers en het waren niet de minst bekende. Schilders als Steinlen, van Dongen (hoe zielig verburgerlijkte deze!) Grandjouan, Herman-Paul, Jourdain, Signac, Poulbot, Pissarro, Luce, van Rijsselberghe, Valloton, Kupka, Willette, Maurin e.a. gaven hun schilderijen, die later duizenden op zouden brengen, gaarne voor de tombola's die gehouden moesten worden om de beweging of de krant geld te verschaffen en tijden lang kwam er geen brochure van de Temps Nouveaux uit die niet een omslagteekening had van een dezer kunstenaars, terwijl het blad gedurende een lange periode politieke prenten van hen bracht. Pissarro, een der fijnste impressionisten, betaalde verschillende malen de schulden van het blad en was altijd bereid, zooals de meeste schilders, geldelijk te steunen. Terecht, het is een heroische tijd, die aan ons voorbijgaat, een tijd dat de beste cultuurdragers blijde de anarchistische idee durfde te belijden.
Droevig, teleurstellend is het einde van het boek. De Oorlog! Wij weten hoe enkele anarchisten, onder wie Kropotkin, Grave en Cornelissen de belangrijkste waren, mannen die jaren lang hadden gestreden voor den vrede en den oorlog als een kapitalistisch uitvloeisel hadden uitgekreten, zich mede lieten slepen. Niet te uitvoerig schrijft Grave hierover; ook hij is geschokt in 1914, de kameraden die bij hem kwamen vroegen hem „wat te doen". En dan schrijft Grave eenige zinnen die misschien veel doen begrijpen: „Wij hadden iets moeten doen! Maar wat? Men kan zich met een handjevol menschen niet verzetten tegen zulk een ramp". En er volgt een uitlating, die wel in haar kritiek op de beweging juist is, maar nooit een verontschuldiging voor zijn eigen houding kan zijn. Hij verwijt de libertairen dat zij nooit een organisatie hebben kunnen scheppen, die in staat was hen bij een te houden. — „Ongeorganiseerd, klein in aantal, hielden zij zich immer buiten de massa en waren zij tot onmacht gedoemd". Maar Grave wist zeker, dat het beter is persoonlijk onder te gaan, integer en zonder te transigeeren, dan te overwinnen

met de groote massa met opoffering van zijn ideeën. Het anarchisme was nooit een massabeweging en het is de vraag of het in dien tijd van Grave, Kropotkin en Reclus, die toch waarlijk groot was, tot taak had massabeweging te worden. Zij waren de eenzame pioniers de „voortrekkers", wier invloed zeer merkbaar was op een geheele cultuurperiode. En dat vergaten zij in den oorlog! Toch zijn vele van zijn verwijten gegrond en bitter klinkt het, hoewel wij de waarheid er van voelen: „Veel hebben wij over de revolutie gesproken, maar nooit gaven wij ons rekenschap wat een revolutie is, noch onder welken vorm zij zich voor zou doen!" En deze regels van Grave — die gestreden had tegen den oorlog en toch ook geleden had onder het échec van de geheele sociale beweging bij het uitbreken van den oorlog, zijn — ook al beging hij een fout en al was hij een der eersten geweest in de anarchistische beweging, die daar niet aan gedacht had — een waarschuwing, die mij een brief in herinnering brengt dien ik in 1923 van Emma Golman ontving. Waarschuwend ook, schreef zij: „Ik hoop, dat de kameraden alle persoonlijke wrijvingen achterwege laten en dat het voorbeeld van het fiasco en de tragedie van Rusland een aansporing zal zijn om voor den komenden grooten strijd beter voorbereid te zijn als het, jammer genoeg, onze russische kameraden waren. Nog nooit tevoren heeft de staatsidee zulk een bankroet beleefd. Des te belangrijker is het dat het anarchisme een einde maakt met het kleinzielige groepengedoe en het een organisatorische basis krijgt. Ik weet dat onze kameraden het beste willen maar ze leven nog veel te veel in het verleden, in hun kleine groepen. Aan de meesten ontbreekt het begrip voor de groote massa's die immers tenslotte de groote omwenteling tot stand moeten brengen en die voor deze omwenteling voorbereid moeten worden."
En zijn wij op 't oogenblik in 1932 verder gekomen? Waren de lessen nog niet hard genoeg?
De mémoires eindigen met een brief in facsimile van Kropotkin, waarin deze Grave bezweert de arbeiders in Frankrijk tot verzet te brengen tegen de Duitsche legers, België te heroveren en Parijs te verdedigen, te strijden in het leger tegen het Duitsche imperialisme." Overwint Duitschland, dan zijn wij een eeuw te achter met de beschaving in Europa". Het is een der zwartste pagina's van het anarchisme. Hoeveel beter hielden zich Faure, Rocker, Malatesta en onze Domela Nieuwenhuis. In den oorlog was ik als 17-, 18-jarige jongen met het anarchisme bekend geworden. In angstige haast las ik over de ideeën en theorieën wat ik te pakken kon krijgen, vooral de bekende Fransche uitgaven van Stock, de rood gebonden deeltjes van Grave, Reclus, Kropotkin, Malato, Cornelissen e.a. Ik was vol bewondering voor deze mannen, maar de beweging zelf kende ik bijna niet. Op een communistische vergadering schreeuwde de Visser, dat de anarchisten, met Kropotkin voorop, met de geällieerden mee waren gegaan. Ik kon het niet gelooven, protesteerde, en 's avonds schreef ik Domela, van wien ik den volgenden dag het onderstaande briefje kreeg:
„Inderdaad, Kropotkine is bevangen door den oorlogsroes. Hij heeft zich partij gesteld en propaganda gemaakt voor de geällieerden. Het internationale standpunt heeft hij, helaas! ten offer gebracht aan het nationale. Zijn liefde voor Frankrijk, vanwaar de meeste groote denkbeelden uitgingen en de dankbaarheid voor de gastvrijheid in Engeland ondervonden, hebben hem parten gespeeld. Tot mijn en anderer spijt, maar het is niet anders. Voor zijn grootheid ware het wenschelijk geweest, dat hij vóór dien tijd gestorven was. Helaas! dit heeft niet zoo mogen zijn."
Streng, ontroerend, als dit oordeel is, teekent het geheel de persoonlijkheid van Domela Nieuwenhuis. En het is met dezelfde droevige gedachte, dat wij de lectuur van Grave's herinneringen besluiten. Zijn geheele leven is vol grootschen en edelen strijd, maar het einde stemt droevig en is niet zonder tragiek. De tijd had hem achterhaald.

A. B.

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 3 MEI 193

[illegible]

[illegible] van Kropotkin, waarin deze Grave [illegible] de arbeiders in Frankrijk [illegible] verzet te [illegible] tegen de Duitsche horde, België te handhaven en Parijs te verdedigen, [illegible] in het leger tegen het Duitsche imperialisme. [illegible] Duitschland [illegible] Europa". Het is [illegible] de zwartste [illegible] van het anarchisme. [illegible] hebben zich Faure, [illegible] en [illegible] in den oorlog van 14 [illegible] jaren [illegible] met het anarchisme bekend [illegible]. In [illegible] las ik [illegible] en [illegible] de bekende Fransche [illegible] Grave, [illegible] Kropotkin, Malato, Cornelissen enz. Ik [illegible] maar de beweging zelf kende ik nog niet. [illegible] dat de anarchisten met Kropotkin [illegible]

[illegible] Kropotkin is [illegible] zich [illegible] propaganda [illegible] Het internationale [illegible] Een [illegible] personen [illegible] Ik [illegible] de persoonlijkheid van Domela Nieuwenhuis. En het is [illegible] dat [illegible] de [illegible] van Grave's [illegible] [illegible] A. G.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 3 MEI 1932

KROPOTKIN's ANARCHISME.

In velerlei opzichten was Kropotkin een optimist, maar hij was geen utopist. Het anarchisme was voor hem minder een bepaald maatschappelijk ideaal, een als ideaal beschouwde maatschappij-toestand, dan wel een bepaald beginsel van maatschappelijk leven, van maatschappelijke ontwikkeling. De sociale revolutie had dan ook niet een Duizendjarig Anarchistisch Rijk in te luiden, maar den weg vrij te maken voor een socialistische ontwikkeling. Het socialisme moest de basis leggen voor een nieuwe ontwikkeling der menschheid zoowel op ekonomisch als op politiek gebied.

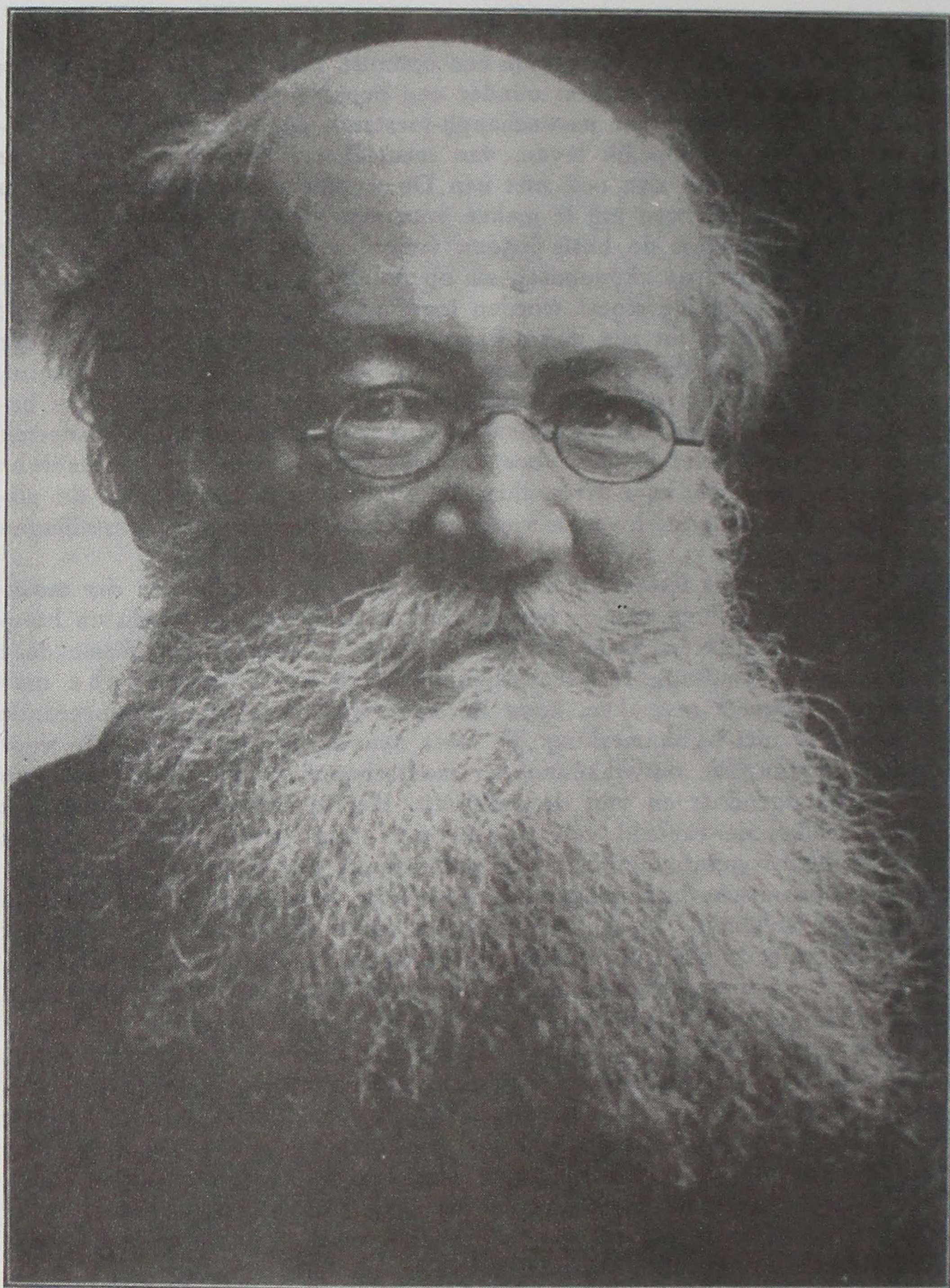
Deze nieuwe weg, die moest worden ingeslagen om tot een harmonie der belangen te komen, tot een maatschappij zonder uitbuiting, en dus: zonder klassen, moest een einde maken aan iedere vorm van regeeringssysteem, aan alle soorten van diktatuur. Socialisme kon voor hem niet anders beteekenen dan anarchistisch socialisme, en dus de ontkenning van alle soorten van staats-socialisme. Zooals voor de grondleggers van het marxistische socialisme, was ook voor Kropotkin de *staat* niet anders dan de uitdrukking, dan de konsekwentie van de ekonomische klassentegenstellingen der maatschappij.

De staat is volgens Kropotkin een *kunstmatige* organisatie der maatschappij, een instelling van de heerschende klassen om hun macht en heerschappij te handhaven. Daar het juist de taak is van het socialisme deze kunstmatige organisatie te vernietigen en weer een *organische* ontwikkeling mogelijk te maken, komt de staat voor deze revolutionneerende omwenteling niet in aanmerking. Te meer daar de eerste voorwaarde voor zulk een natuurlijke ontwikkeling der maatschappij de vernietiging is van het privaateigendom en van de autoriteit. Het is Proudhon geweest, die het duidelijkst de eenheid van *kapitaal en autoriteit* gezien heeft en helder geformuleerd dat de vooruitgang een tweevoudige zaak is: wie de ekonomische bevrijding wil moet ook de bevrijding van de politieke organisatie willen: de afschaffing van den staat. De geschiedenis van het kapitaal is niet te schrijven zonder de geschiedenis der autoriteit. Het zijn de beide vormen waardoor minderheden steeds in staat geweest zijn, en in staat zijn hun heerschappij te grondvesten en te handhaven.

Aan de arbeiders te verkondigen, dat het socialisme te verwezenlijken is, of ook maar d eerste stap op weg naar het socialisme mogelijk zou zijn, door het in bezit nemen van de regeeringsmachine, dat is, schreef hij, een kolossale historische vergissing, die aan misdadigheid grenst. De verovering van de regeering, de verwisseling van personen, die regeeren, zal het socialisme niet bevorderen, maar slechts het oogenblik vertragen, waarop de arbeidersklasse begrijpen zal, dat zij het zelf moet zijn, die geheel nieuwe ekonomische en politieke vormen in het leven moet roepen.

Een profetisch woord over deze verovering der regeeringsmacht — geschreven in 1900 — is letterlijk in vervulling gegaan:

De sociaaldemokratische partij is de partij geworden van de socialistische reaktie, „de partij, die op een goeden dag zal trachten de revolutie te smoren in naam van het socialisme, want het socialisme kan niet reformis-

tisch zijn: als het weigert revolutionnair te zijn valt het noodzakelijkerwijze in handen van de reaktie".
Voor een socialistische opbouw is van een regeering, of ze zich „Diktatuur van het Proletariaat" of „Voorloopige regeering" noemt, niets te verwachten. Van te voren staat vast, dat ze niets voor de revolutie doen kan, want de nieuwe instellingen moeten door het volk zelf worden uitgewerkt en tot stand gebracht. Welke vormen de staat ook aanneemt: ze blijft een hindernis voor de sociale revolutie en het socialisme. De staat moet daarom niet veroverd of veranderd, maar vernietigd. Met den staat zal geen bevrijding der arbeidersklasse mogelijk zijn. Als de revolutie het staatsmonster niet vernietigt, zal de staat de revolutie vernietigen.

In al zijn werken vindt men echter tevens de gedachte terug, dat de sociale revolutie gedoemd is te mislukken, indien niet door de arbeidersklasse zèlf de nieuwe instellingen in het leven geroepen worden, die staat en kapitalisme moeten vervangen. Vanaf 1880, toen Kropotkin voor de eerste maal een program voor het communistische anarchisme formuleerde, omdat hij het noodzakelijk achtte nauwkeurig het doel te formuleeren dat men bereiken wilde, om in overeenstemming daarmee de methoden van aktie vast te stellen, tot zijn „Nawoord" van zijn „Woorden van een Opstandeling" van 1920, heeft hij de gedachte eener konstruktieve revolutie altijd weer herhaald. En al heeft zich zijn terminologie in de loop der jaren gewijzigd: zijn grondgedachte was steeds, dat het de arbeidersorganisatie's moesten zijn, die de vormen der nieuwe maatschappij uit te werken hadden.
Kropotkin was lid der Eerste Internationale — „in den grond van de zaak een Internationale van vakorganisatie's" — en hij heeft het opkomende fransche syndikalisme als de voortzetting der bakoenistische Internationale begroet.
Het sprak vanzelf dat Kropotkin in 1917 ook de sovjets als de uitdrukking van het syndikalistisch socialisme en van een konstruktieve revolutie begroette. Maar tevens heeft hij zeer vroeg gezien en uitgesproken, dat de communistische staatsdiktatuur alle beteekenis aan de sovjets ontnam. In zijn „Brief aan de Arbeiders van West-Europa", van 28 April 1919, schreef hij, dat naar zijn meening de poging om een communistische republiek te vormen op den grondslag van een streng gecentraliseerd staatscommunisme, onder de ijzeren wet van een partij-diktatuur gedoemd was op een mislukking uit te loopen. De sovjet-gedachte, die reeds in 1905 opkwam en onmiddellijk na de Februari-revolutie gerealizeerd werd, de gedachte van raden van arbeiders en boeren, die het politieke en ekonomische leven van een land zouden beheerschen verliest alle beteekenis zoolang een land wordt geregeerd door een partij-diktatuur.
De ervaringen der revolutie's na den oorlog en in het bijzonder het verloop der russische revolutie hebben ertoe geleid dat de kerngedachten van Kropotkin's sociologie heden helderder worden begrepen.
Hij zelf trouwens heeft in het „Nawoord" van zijn meest bekende werk, veertig jaar nadat dit geschreven werd en nà de ervaringen der russische

revolutie deze opvattingen nogmaals onderstreept. Evenals Bakoenin heeft ook Kropotkin de voornaamste taak der anarchisten steeds gezien in hun werk in de ekonomische organisaties der arbeidersklasse. Want deze ekonomische organisaties zijn het, die alleen in staat zijn een konstruktieve sociale revolutie door te voeren en deze voor te bereiden.

A. MULLER LEHNING.

P. KROPOTKIN, DE ARBEIDERSBEWEGING EN DE INTERNATIONALE ORGANISATIE DER ARBEIDERS. (Slot).

Wij zijn in 1905. De eerste acte van de groote russische revolutie speelt zich af. De blikken van West-Europa zijn naar het Oosten gericht, naar de slavische ziel, vol van mysteriën. De grondvesten van het tsaristische regime laten het eerste onheilspellende gekraak hooren. Het jonge Rusland is uit zijn lange slaap ontwaakt, en met hem de arbeiders en de boeren.

Natuurlijk concentreerde Kropotkine al zijn aandacht op de gebeurtenissen in Rusland. In het eerste russische anarchistische orgaan „Chljeb i Volja" (Brood en Vrijheid), dat door zijn kameraden in West-Europa was opgericht, schrijft hij voortdurend over alle brandende kwesties, die aan de orde zijn. En al spoedig dringt dezelfde vraag zich weer aan hem op: Wie veroorzaken de sociale revolutie? Welke krachten zullen haar verwezenlijken? Welke taak valt den anarchisten ten deel?

„De plicht van iederen anarchist", schrijft hij, „en van elken waarachtigen socialist, die noch zichzelf, noch zijn partij onfeilbaar acht, is met alle kracht mee te werken aan de organisatie van onafhankelijke vakvereenigingen, zooals de Eerste Internationale dat heeft gedaan, om de belangen van de arbeiders te verdedigen en om vormen te vinden voor een maatschappelijk leven op communistischen grondslag, dat aan de behoefte aan vrijheid en gelijkheid zal kunnen voldoen die onder de arbeiders leeft. ...... Die vormen der socialistische maatschappij zullen door de arbeidersmassas zelf moeten worden ontdekt en uitgewerkt, zonder de compromissen en concessies, die de politiekers haar zouden kunnen opleggen".[1])

In een artikel waarin hij de grondslagen van een russische arbeidersconfederatie ontwikkelt, en over de doeleinden van een dergelijke organisatie spreekt, zegt Kropotkine:

„Zonder den dagelijkschen strijd voor den achturendag en partieele verbeteringen van de levensvoorwaarden der arbeiders in het algemeen te verwerpen, vooral als die strijd een revolutionnair karakter krijgt, zien wij in dien strijd slechts een middel, om de arbeiders onderling te vereenigen voor een ernstigeren en natuurlijk meer revolutionnairen strijd: voor de

---

1) „De russische vakbeweging" Chljeb i Volja, No. 21—22, 1906. Ongeteekend artikel.

socialisatie van alle productiemiddelen, en om de geheele industrie in handen der arbeiders te leggen." [1])

En voor deze gedachte, steeds hetzelfde Leitmotiv. Op het congres van de russische anarchisten in Londen in 1906 dient Kropotkine een rapport in, over „onze houding ten opzichte van de arbeiders- en boerenorganisaties". Hier volgen zijn conclusies:

„Het is de plicht der anarchisten, een te zijn met de arbeiders, en niet toe te staan dat de politieke partijen de arbeidersbeweging uitbuiten in het belang van het parlementaire reformisme. Hun taak is de revolutionnaire gedachten in de organisaties van de arbeiders te doen doordringen, opdat de vakvereenigingen van arbeiders en boeren een macht worden, die in staat is, z e l f in de practijk en ter plaatse de algemeene onteigening systematisch door te voeren. In de practijk is de vraag, die de anarchisten zich voortdurend stellen, deze: Moeten wij ons aansluiten bij de reeds bestaande vakvereenigingen, of moeten wij trachten, andere vakvereenigingen te stichten, die een anarchistisch karakter hebben?" [2])

De vraag is interessant, en van organisatorisch standpunt ook in onze dagen nog van het grootste belang, want van de juiste oplossing van die vraag hangt het bestaan en het werken van de anarchistische beweging af.

Kropotkine helde over tot de opvatting, die twintig jaar later werd aanvaard, toen de syndicalistische Internationale werd gesticht. De eenen, zegt Kropotkine, vormen eigen vakvereenigingen, de anderen sluiten zich aan bij de reeds bestaande. „Anderen eindelijk, en dat was de meerderheid, vooral in Spanje, — werkten, terwijl zij lid bleven van de anarchistische groepen, voor de organisatie van onafhankelijke vakvereenigingen, en wisten als zij er het vertrouwen van de vakgenooten hadden gewonnen, te bereiken, dat deze samengingen met de anarchisten, en de anarchisten met de redactie van hun vakbladen belastten.

„...... Men kan dit echter zeggen: in geval een vakbeweging van haar leden eischt, dat ze het sociaaldemocratische program aanvaarden, is de plaats van de anarchisten niet in die vakbeweging, en moeten zij andere vakvereenigingen stichten, hoe klein deze ook mogen zijn, vakorganisaties in hetzelfde beroep, maar onafhankelijk van elke politieke voogdij." [3])

In onzen tijd worden de socialistische programmas ons niet altijd formeel opgelegd, maar in Frankrijk bijvoorbeeld voeren de reformistische vakvereenigingen openlijk een politiek van samenwerking met de kapitalistenklasse, van samenwerking met den Volkenbond, die trouwens daarenboven een statenbond is, en ondersteunen zij moreel de marxistische ideologie en tactiek. Men begrijpt, dat onder die omstandigheden de voorhoede van het fransche proletariaat tegen de reformistische C.G.T. in verzet komt, en

[1]) Idem, ibidem.
[2]) Listky Chljeb i Volja, No. 2, 1906.
[3]) Idem, ibidem.

andere organismen in het leven roept, al zijn deze ook kleiner. Om dezelfde reden ook is het noodig geweest in Duitschland een onafhankelijke vakbeweging te stichten, al was deze ook kleiner, die zich heden ten dage anarchosyndicalistisch noemt. Hetzelfde geldt voor Italië vóór de overwinning van het fascisme.

Het revolutionnaire syndicalisme verkrijgt burgerrecht, dank zij de onafgebroken activiteit van de anarchisten in de arbeidersbeweging der verschillende landen.

Op dit revolutionnaire syndicalisme komt Kropotkine in 1907 nog eens terug, toen hij het voorwoord schreef voor de brochure van K. Orgéiani, „Hoe en waaruit het revolutionnaire syndicalisme zich heeft ontwikkeld".[1])

„De enge samenhang tusschen den linkervleugel van de Internationale en het huidige syndicalisme, de eenheid van beginselen van anarchisme en syndicalisme, zoowel als de tegenstelling tusschen de beginselen van het marxisme en de grondgedachten van de sociaaldemocraten eenerzijds en het syndicalisme anderzijds komt in dit werk duidelijk naar voren"...... „De arbeidersmassas — schreef hij verder — moeten inzien dat het leven zelf de arbeidersbeweging terugvoert tot de grondbeginselen, die den grondslag van de revolutionnaire organisatie van het proletariaat vormden. Een dergelijke terugkeer zal rijk zijn aan consequenties, en daarom begroeten wij het met vreugde, dat de arbeiders wederom in hun roode vaandel schrijven: *De bevrijding van het proletariaat door de directe en aanvallende actie tegen de uitbuiters en degenen, die hen verdedigen.*"

Het is interessant te zien, hoe Kropotkine ieder jaar op dezelfde problemen, op dezelfde vragen terugkomt, en altijd weer opnieuw den engen samenhang tusschen anarchisme en syndicalisme naar voren brengt. Als van tijd tot tijd in de kringen der anarchisten twijfel opkomt over tactische en methodologische strijdvragen, laat Kropotkine de gelegenheid niet voorbijgaan zonder de kameraden er op te wijzen, dat de beweging in het verleden wortelt, en dat haar einddoel in de toekomst ligt.

„De anarchistische beweging is in de tweede helft van de 19de eeuw in een arbeidersmilieu ontstaan, daar moet zij dus worden voortgezet...... Evenals in 1793, was de gedachte van een anarchistische organisatie opgekomen uit de behoefte van het volk om verschillende takken van het stadsleven in zijn secties te regelen...... evenals ook in 1872 de hoop, eens een anarchistisch organisme te stichten, dat in staat zou zijn te leven, werd gewekt door het succes van de Internationale Arbeiders Associatie. In die Associatie zagen de arbeiders het milieu, dat zou kunnen dienen tot ontwikkeling van een anarchistische organisatie".

---

[1]) Verschenen in 1909.

„Daarom", vervolgt Kropotkine, „moet er onder de anarchisten geen twijfel bestaan omtrent het milieu, waar zij moeten werken. Klaarblijkelijk is hun plaats daar, waar de anarchistische beweging geboren is, daar, waar de eerste ontwikkeling van een anarchistische maatschappij zich zou kunnen voltrekken, in de Arbeidersinternationale".[1])

Dezelfde gedachten ontwikkelde hij nogmaals in twee artikelen, getiteld: „Anarchisme en Syndicalisme", verschenen in het engelsche anarchistische orgaan Freedom, in Juli en Augustus 1912.

Tenslotte vindt men die gedachten over de zelfwerkzaamheid van de arbeidersmassa, in enkele van zijn werken. Zoo herinnert hij er in „Moderne Wetenschap en Anarchie" aan, „dat tal van anarchisten daarom vanaf het opkomen van de Internationale tot in onze dagen een actief aandeel hebben genomen in de arbeidersorganisaties, die gesticht waren voor den directen strijd van den Arbeid tegen het Kapitaal...... Deze strijd wekt ook in de arbeiders de gedachte aan de vormen van een consumptie, een productie en een rechtstreeks ruilverkeer onder de belanghebbenden, zonder tusschenkomst van de kapitalisten en van den staat."[2])

Terwijl de wereldoorlog nog woedde, stelde Kropotkine zich reeds de vraag, wat de Internationale van de toekomst zou zijn, en zou moeten zijn:

„Wij moeten een arbeidersinternationale hebben, die zich niet bemoeit met de interparlementaire internationale van de sociaaldemocratie.
Daarbij moet die arbeidersinternationale zich in haar optreden niet bepalen tot de zuivere vakproblemen, zooals de vragen van het loon en den arbeidstijd, maar zij moet onomwonden het probleem van den maatschappelijken wederopbouw stellen......
„...... Twintig of dertig jaar geleden verzetten er zich duizenden oorzaken tegen, dat de gedachte van den maatschappelijken wederopbouw het hoofddoel werd van de syndicalistische beweging...... Maar tegenwoordig wordt die wederopbouw door de behoeften van het oogenblik zelve voorgeschreven......
„Om een einde te maken aan den oorlog is er dus slechts een middel: een einde te maken aan de uitbuiting door de kapitalisten en den staat, en om dat doel beter te kunnen bereiken moeten wij een internationaal verbond stichten niet van degenen die beweren te regeeren, maar van hen, die alle rijkdommen voortbrengen, en die zichzelf organiseeren om de door hen voortgebrachte rijkdommen te verbruiken......
„Wat het aandeel betreft, dat wij in een dergelijke arbeidersinternationale zouden kunnen nemen, dat zal afhangen van den vorm, die deze organisatie

---

[1]) „De Anarchie en haar Strijdwezen", Temps Nouveaux, 21 Augustus 1909.
[2]) Parijs 1913, blz. 99—100.

zal aannemen, en van de doeleinden, die zij zich stelt, maar het zou, naar het mij voorkomt, een ernstige fout zijn, als wij er ons niet mee bemoeiden."[1])

In 1917 ging Kropotkine weer naar Rusland. Hij zag, hoe de revolutie zich daar voltrok, hij gaf zich, om zoo te zeggen, op de plaats zelve rekenschap van de geweldige beteekenis van een georganiseerde arbeidersbeweging, die onafhankelijk is van elke politieke partij en zonder welke de revolutie zich nooit zal kunnen voltrekken.

Aan den brief, dien hij heeft geschreven aan de arbeiders van West-Europa, en die hij door bemiddeling van de engelsche arbeidersdelegatie, die in 1919 Rusland bezocht, heeft bekend gemaakt, spreekt Kropotkine van de onvermijdelijke reorganisatie, die de russische revolutie aan de orde heeft gesteld:

„Het welslagen van die reconstructie zal voor een groot deel afhangen van de mogelijkheid eener nauwe samenwerking tusschen de verschillende naties. Om dat doel te bereiken moet de arbeidersklasse van alle landen eng verbonden zijn, en moet de gedachte van een groote internationale van alle arbeiders ter wereld herleven, niet in den vorm van een vereeniging onder leiding van een enkele politieke partij, zooals dat het geval was met de Tweede Internationale, en zooals wij dat thans opnieuw zien van de Derde. Dergelijke vereenigingen hebben natuurlijk alle reden van bestaan, maar daarbuiten moet een verbond bestaan van alle vakvereenigingen ter wereld, van hen, die den wereldrijkdom voortbrengen, en die verbonden zijn, met het doel, de wereldproductie van haar huidige slavernij aan het kapitaal te bevrijden. Deze internationale moet alle anderen omvatten."[2])
De droom van de herleving van de groote Internationale liet Kropotkine niet met rust. Hij neemt zich het falen en de zwakheden van de russische anarchistengroepen ter harte. Hij treedt in nauw verband met de anarcho-syndicalisten van Moscou en Petrograd, en nog enkele weken voor zijn dood zendt hij hun de jonge menschen, die hem kwamen raadplegen.[3])
Wij zullen trachten, het standpunt van Kropotkine ten aanzien van de arbeidersbeweging en de taak der anarchisten in die beweging kort samen te vatten.
Wat de taak van de anarchisten moet zijn is klaar en duidelijk: deel te nemen aan de georganiseerde arbeidersbeweging, want daarvan hangt het welslagen van de sociale revolutie af. Geen enkele partij, geen enkele groep buiten de arbeidersbeweging zal het program van den opbouw na de sociale revolutie kunnen doorvoeren, en zelfs niet het destructieve program.

---

[1]) „De nieuwe Internationale", Uitgave van „Temps Nouveaux", Bulletin No. 3, September 1916.
[2]) Extranummer van de Temps Nouveaux, gewijd aan Kropotkine, Maart 1921.
[3]) Toen hij aan den schrijver van dit artikel twee brieven doorzond, die hij van twee jonge kameraden had ontvangen, liet Kropotkine ze vergezeld gaan van het volgende briefje: „Zou jij, of een ander, deze kameraden niet terecht kunnen helpen? Als het ernstige menschen zijn, zal de anarcho-syndicalistische richting hen het best bevredigen" (Zie ook mijn artikel „Kropotkine en het anarcho-syndicalisme" in No 2/3 van Rabotchy Poetj, April—Mei 1923).

In de laatste jaren van het leven van Kropotkine was de revolutionnaire beweging begonnen zich opnieuw te groepeeren en zich te ontwikkelen in de richting, die hij heel zijn veertigjarig optreden lang had aangewezen.

Nauwelijks enkele maanden na zijn dood is de Internationale Arbeiders Associatie gesticht, die in haar midden de arbeidersorganisaties vereenigde, die zich uitspreken voor het federalisme en tegen den staat.

De anarchisten, verlangend wat verder te kijken dan hun kleine groepen en studiekringen, hadden den grooten en eenigen weg gekozen, die tot de sociale revolutie leidt: zij hadden er den voorkeur aan gegeven, hun kennis, hun ervaring, hun pogingen en hun energie juist aan die zaak te wijden, die Kropotkine lief was: aan de zaak van de organisatie van het revolutionnaire wereldproletariaat, aan het tot stand brengen van de internationale, waarvan hij altijd sprak, tot den laatsten dag van zijn leven.

Eu de russische anarchisten? Hun toestand is vrij dubbelzinnig.

Men verwijt de anarchosyndicalisten, dat zij zijn afgeweken en nog steeds afwijken van de grondbeginselen van Bakoenine en Kropotkine. Deze beschuldiging is hun voor de voeten geworpen door de „zuivere" anarchisten, zoowel als door de „platformisten".[1]) Beiden zijn van meening, dat zij getrouw zijn gebleven aan de gedachten van hun voorgangers.

In werkelijkheid zien wij juist het tegendeel.

De „zuiveren" die het belang van principes, theorieën, en practijk van het

---

[1]) De „platformisten" vertegenwoordigen een richting onder de russische anarchisten, o.w. P. Archinov, die in 1926 hun opvattingen over de anarchistische beweging en anarchistische organisatie publiceerden (fransche uitgave: „Platforme d'organisation de l'union générale des anarchistes Paris, 1926: Platform van organisatie van het algemeen verbond van anarchisten). Dit ontwerp gaf bepaalde richtlijnen voor anarchistische organisatie en een anarchistisch program. Als voornaamste oorzaak van de miserabele toestand waarin de libertaire beweging zich bevindt, die geen werkelijke factor meer is in den strijd der arbeidersklasse werd het gebrek aan organisatorische praktijk aangewezen. Ook een verkeerd begrepen „individualisme", dat al te dikwijls het afwijzen van alle verantwoordelijkheid beteekende. De russische revolutie heeft getoond dat een organisatie van anarchisten die een concreet program uitwerkt noodzakelijk is. De door de „zuivere anarchisten" voorgestane „Synthese" — dit wil zeggen de vereeniging van alle anarchisten van verschillende richtingen — wordt verworpen. Een dergelijke organisatie van heterogene elementen — zoowel in theoretisch als in praktisch opzicht — zou slechts een mechanische vereeniging van individuen zijn die alle problemen van het anarchisme verschillend zien en uiteenvallen bij het eerste bewijs van leven. — Ook de anarcho-syndicalistische methode lost het probleem niet op daar het anarcho-syndicalisme zich in de eerste plaats een doordringing en versterking der arbeidersorganisatie tot doel stelt. Van belang is dit slechts als men daarnaast een algemeene anarchistische organisatie bezit. De eenige weg is daarom het stichten van een anarchistische organisatie met een duidelijk ideologisch, taktisch en organisatorisch program. Een dergelijke organisatie moet niet slechts dienen voor opvoeding en propaganda maar ook om leiding te geven. Ze moet voor de arbeidersbeweging een richtinggevende kracht zijn en het initiatief nemen voor alle vragen der revolutie.
Het juiste woord voor een dergelijke organisatie is in dit ontwerp zelf niet genoemd, maar later door Archinov — in een artikel in „Le Libertaire" — niet meer verzwegen:

anarchisme onderschatten, hebben zich een abstracte wereld geschapen, een soort ivoren toren, dien zij anarchie hebben genoemd. Zij wachten op de komst van den Messias, die ze zonder onderbrekingen en regelrecht in het beloofde land zal leiden.

De anderen, de „platformisten", de aanhangers van een anarchistische partij, met alles, wat daarmee samenhangt, die een begin willen maken met dit messianisme, en die protesteeren tegen de verstarring en het „pruttelen in het eigen vet" zijn eer tot het andere uiterste vervallen, in de richting van het overwinnende bolsjewisme, waarvan zij de tactiek, de strijdmethoden en de organisatievormen hebben overgenomen. Zonder het te bemerken hebben zij èn Bakoenine èn Kropotkine overboord gegooid.

Door de kinderachtige en naïve opvattingen over de sociale revolutie te verwerpen, en door te weigeren, Bakoenine en Kropotkine te bolsjewiseeren, heeft het anarchosyndicalisme er den voorkeur aan gegeven mee te werken tot het stichten van een beweging, die in staat is de verantwoordelijkheid voor den nieuwen dag op zich te nemen.

Het anarchosyndicalisme, — dat is de Internationale Arbeiders Associatie; dat is de Internationale die, terwijl ze haar optreden niet beperkt tot den dagelijkschen strijd om gedeeltelijke verbeteringen, het vraagstuk van de wederopbouw van de maatschappij, zooals Kropotkine het zoo juist heeft genoemd, voorop stelt.

ALEXANDER SCHAPIRO.

---

het doel is een centralistische anarchistische **partij**. Het behoeft dus niet te verwonderen dat deze opvatting niet veel aanhang onder de anarchisten verwierf hoe scherp en hoe juist de kritiek op de anarchistische praktijk en anarchistische organisatie ook was. De houding tegenover de arbeidersorganisaties is dezelfde als die der **bolschewistische partij**. Het orgaan dezer „platformistische" richting was tot voor kort „Djèlo Troeda", dat onder redactie van Archinov eerst in Parijs, later in de Vereenigde Staten verscheen. Sinds eenigen tijd verschijnt het blad onder redactie van den anarcho-syndicalist Maximov.
Er bestaat op het oogenblik geen „platformistische" organisatie meer. De laatste brochure van Archinov **„Het anarchisme en de diktatuur van het proletariaat"** (een brochure overigens die zoo goed als onvindbaar is en geschreven als rapport van de conferentie van anarcho-communistische groepen in Noord-Amerika en Canada) schijnt het einde van het „platformisme" te beteekenen, dat in den grond van de zaak een wegbereider was van het bolsjewisme. De anarchistische organisatie van Chicago, die „Djèlo Troeda" uitgeeft, publiceerde in het laatst verschenen nummer (Febr.-Maart 1932) een resolutie, waarin gevraagd wordt Archinov van de lijst der medewerkers van „Djèlo Troeda", dat hij zeven jaren redigeerde, te schrappen.
Niet slechts voor de anarcho-syndicalisten maar ook voor de „zuivere anarchisten" en aanhangers der „synthese" was dit ontwerp natuurlijk onaanvaardbaar. (vgl. **„Réponse de quelques anarchistes russes à la plateforme"** Paris 1927; Antwoord van enkele russische anarchisten....) Waarom deze opvatting — de vereeniging van alle anarchisten van diverse richtingen — die ook in Holland door veel anarchisten wordt aangehangen geen uitzichten biedt aan de „chronische desorganisatie" der anarchistische beweging een einde te maken en voor een constructieve vernieuwing der anarchistische praktijk niet in aanmerking komt hebben wij vroeger, elders, uitvoerig aangetoond. In welke richting deze vernieuwing — theoretisch en praktisch — slechts gezocht kan worden, en reeds plaats vindt, geeft overigens dit artikel over Kropotkine's opvattingen over de arbeidersbeweging reeds voldoende aan. (Red.)

SOCIALE REVOLUTIE EN ECONOMISCHE OPBOUW.

Het hier volgend artikel werd door Kropotkin aan een nieuwe russische uitgave van zijn „Woorden van een rebel" [met voor- en nawoord van den schrijver voor de nieuwe russische uitgave Petrograd — Moskou, Golos Troeda 1921] ongeveer 14 maanden voor zijn dood (Febr. 1921) geschreven.
De ervaringen en de lessen der russische revolutie zijn in dit nawoord van Kropotkin's bekendste werk, dat vijftig jaar vroeger en vóór de revolutie verscheen, samengevat. Red.

Het vraagstuk van den wederopbouw van het leven door de sociale revolutie, is in het laatste hoofdstuk van dit boek, slechts in zeer algemeene termen aangeroerd. Dit hoofdstuk moest, om zoo te zeggen, slechts dienen als een inleiding tot het tweede gedeelte van den ondernomen arbeid — het opbouwende gedeelte — waarmee ik mij eerst drie jaar later, nadat ik de gevangenis had verlaten, heb kunnen bezighouden. Maar daar dit hoofdstuk de sporen in zich draagt van een lange discussie, die in de spaansche, italiaansche en Jura federaties van de Internationale heeft plaats gehad over het vraagstuk: hoever de onteigening zich uit moet strekken, zou het goed zijn er hier reeds met een enkel woord op in te gaan.

Wij waren het er volkomen over eens dat de particuliere eigendom van den grond zijn tijd had gehad, en dat de toekomst behoorde aan het gemeenschappelijk grondbezit. Maar wij achtten het onrechtvaardig en onnoodig de boeren, die hun land zonder hulp van betaalde werkkrachten zelf bewerkten, van hun stukje grond te verjagen, hun huizen en erven af te breken, hun tuinen omver te halen en hun grond met de stoomploeg opnieuw te bewerken, zooals de staatsgezinde en centralistische socialisten zich dat dachten.

Een dergelijke gedachte werd in Frankrijk, in 1795, na den val van Robespierre en van de Jacobijnen, door den communist Babeuf verkondigd, die dit beginsel tot grondslag maakte van zijn „Conspiration des Egaux" (Samenzwering der Gelijken). Dezelfde idee werd later ook door Cabet ontwikkeld in zijn „Reis door Icarië" en onder zijn volgelingen moet men, in de periode van 1830—1840, de leden van de door Barbès en Blanqui gestichte geheime fransche genootschappen rekenen, evenals de leden van het „Verbond van Rechtvaardigen", een duitsche vereeniging, door Weitling gesticht, vanwaar ze overging in het „Communistische Manifest" van Marx en Engels. In dit Manifest was, evenals in de voorafgaande programma's der Blanquisten en van Babeuf, het doel van de sociale revolutie: de algeheele opheffing van het privaat bezit, en de overdracht daarvan in handen van den staat. Wat de productie betreft, moest men, als bij Babeuf, den algemeenen voor allen gelijken arbeidsplicht en, tot dit doel „de organisatie van industrieele legers, vooral met het oog op den landbouw" invoeren (§ 53). De staats-

gezinde socialisten in Frankrijk pleitten in de 80-er jaren voor deze zelfde industrieele legers.[1])

Natuurlijk konden wij een dergelijk onteigeningsprogram niet aanvaarden. Daar wij verschillende vormen op groote en kleine schaal, die de landbouw noodzakelijkerwijze in verschillend geaarde streken aanneemt, kenden (vooral in Frankrijk blijkt dat), konden wij de vernietiging van de kleine landbouwbedrijven niet als een vooruitgang beschouwen. Het voorschrift van Babeuf is niet alleen onrechtvaardig tegenover de kleine landbouwbedrijven, maar zij leidt onvermijdelijk tot den opstand van de dorpen tegen de steden en zou het heele land aan den hongersnood prijsgeven. Trouwens, het particulier initiatief in den landbouw op het oogenblik te vernietigen, zou onzinnig zijn al was het alleen maar omdat wij, juist aan de eigen onderneming en de persoonlijke gehechtheid aan den grond, tot dusverre de groote resultaten van den landbouw en de ontwikkeling van de intensieve grondbewerking in bepaalde deelen van Europa en Amerika te danken hebben. Het is om deze reden dat wij, zonder vooruit te willen loopen op de vormen, die de landbouw in de toekomst aan zal nemen, tot de slotsom kwamen, dat op dit oogenblik het streven van de revolutie gericht moest zijn, niet op de opheffing van het kleine landbouwbedrijf maar *op de vereeniging van de kleine landbouwbedrijven op alle punten, die om samenwerking vragen.* Deze houding ten opzichte van het kleine landbouwbedrijf heeft ons de bestrijding van de staatssocialisten bezorgd. Maar, naarmate deze met het werkelijke leven op het land in aanraking kwamen, zagen zij zelf — vooral in Frankrijk — spoedig in, dat juist het kleine landbouwbedrijf en het bezit van den grond in kleine stukjes Frankrijk zijn betrekkelijke welvaart (zonder zijn buren te hoeven plunderen) verschaften; de duitsche sociaaldemocraten kwamen tot dezelfde slotsom toen zij zagen wat de Elzas en verschillende streken in West-Duitschland aan het kleine landbouwbedrijf te danken hadden.

Nadat ik in het begin van 1886 de gevangenis had verlaten, begon ik in ons blad met een meer uitvoerige behandeling van het vraagstuk van den wederopbouw van de maatschappij door middel van een sociale revolutie. Daar ik bovendien wist, hoe sterk in de latijnsche landen het verlangen leefde naar het stichten van onafhankelijke gemeenten, had ik toen vooral

[1]) In dien tijd ontwikkelde zich in de prairieën van Canada en de Ver. Staten juist met behulp van dergelijke industrieele legers, die twee maal per jaar, — voor het ploegen en zaaien, en voor de oogst, — gerecruteerd werden, een economie, die hoogst noodlottig zou blijken te zijn. Het succes van deze enorme „reuze"-boerderijen maakte de bewondering gaande van de aanhangers van het staatssocialisme in Europa. Maar het was van korten duur. Tegen het einde van de XIXde eeuw, toen ik door de canadeesche provincie Manutoba reisde, was er geen spoor van deze boerderijen te zien; wat de prairieën van Ohio betreft, ik zag ze in 1901, bedekt met kleine hoeven en men zag in de velden een heel bosch van windmolens, die het water verspreidden voor de groentetuinen. Na twee of drie slechte tarweoogsten werden de groote hoeven verlaten, en de grond werd aan de kleine boeren verkocht, die nu van hun kleine boerderijen aanzienlijk veel meer verschillend soort landbouwproducten binnenhaalden, dan de „reuze"-bedrijven op konden brengen.

het oog op een groote stadsgemeente, die zich bevrijd zou hebben van het kapitalistische juk, in het bijzonder op Parijs met zijn uiterst intelligente en zelfstandige arbeidersbevolking, die, dank zij de lessen van het verleden, groote organisatorische capaciteiten bezat.

Deze artikelen zijn later, in 1892, als boek verschenen, waarvoor Elisée Reclus de titel „De verovering van het brood" had voorgesteld. Die naam was goed gekozen, want hij drukte de grondgedachte van het geheele werk uit, en wel dat in een tijd van sociale revolutie het hoofddoel niet moest zijn de politieke reorganisatie van de maatschappij, maar het vraagstuk van brood voor allen, het vraagstuk hoe aan de meest dringende behoeften van de bevolking te voldoen: voedselvoorziening, woning, kleeding, enz. Ik trachtte tegelijkertijd aan te toonen, dat de arbeiders van een groote stad zichzelf voor een vrij leven binnen het raam der vrije gemeente zouden hebben kunnen organiseeren, zonder te wachten tot dat leven voor hen geregeld zou worden door ambtenaren, al waren deze ook nog zoo bekwaam. Ongelukkigerwijze moet gezegd worden, dat de socialisten en de arbeiders in het algemeen, die de hoop op een mogelijkheid van revolutie in de naaste toekomst verloren hadden, niet genoeg belangstelling meer hadden voor de vraag, welk karakter aan de revolutie moest worden gegeven. Eerst vele jaren later, toen in Frankrijk de syndicalistische beweging wortel begon te schieten, verscheen een ander boek over hetzelfde onderwerp.
Onze kameraad Pouget heeft in zijn boek „Comment nous ferons la révolution" (Hoe wij de revolutie zullen maken) vastgelegd, hoe de sociale revolutie zich in Frankrijk zou kunnen voltrekken onder de leiding van de arbeiders-syndicaten; hoe, zonder iets te verwachten van hen, die zich al heel gauw van de politieke macht zouden meester maken, de arbeiders-syndicaten en de Congressen in staat zouden zijn de kapitalisten te onteigenen en de productie op nieuwe grondslagen op te bouwen, zonder dat deze daardoor ook maar een oogenblik zou behoeven te worden onderbroken. Het is duidelijk, dat, door middel van hun organisaties, alleen de arbeiders dat doel zullen kunnen bereiken; en hoewel ik met Pouget over verschillende onderdeelen van meening verschil, beveel ik dit boek in vol vertrouwen aan in de aandacht van al degenen, die inzien hoe onvermijdelijk en hoe nabij het probleem van den maatschappelijken wederopbouw is, dat de menschheid onder de oogen zal moeten zien.

Korten tijd nadat ik uit de gevangenis was gekomen, was ik verplicht Frankrijk te verlaten. Ik vestigde mij in Engeland, waar ik in de gelegenheid was het economische leven van een groot industrieel land in de practijk te leeren kennen en niet alleen uit de boeken, waarin de economen nu al meer dan honderd jaar steeds weer dezelfde vergissingen herhalen als hun voorgangers. Telkens als ik lezingen hield in de verschillende steden van Engeland en Schotland, maakte ik van de gelegenheid gebruik om langen tijd met de arbeiders te praten en om allerlei groote en kleine fabrieken en werkplaatsen, te bezoeken, kolenmijnen en groote scheepswerven, zonder de kleine werkplaatsen in de centra belangrijk voor de productie in 't klein,

als Birmingham en Sheffield, te vergeten. Ik heb ook de groote centra van verbruikerscoöperaties bezocht, zooals de „Wholesale Cooperative" in Manchester, als ook de pogingen tot coöperatieve productie, die zich reeds beginnen te vermenigvuldigen.

Terwijl ik mij op die manier op de hoogte stelde van het werkelijke leven, heb ik steeds de volgende vraag voor oogen gehad: „Welken vorm zou een sociale revolutie aan kunnen nemen, om zonder al te veel schokken de particuliere productie of de productie door de Naamlooze Vennootschappen ten bate van de winst, te doen overgaan in een productie en een goederenverkeer, georganiseerd door de voortbrengers en de verbruikers zelve, met het doel, zoo goed mogelijk in alle behoeften van de bevolking te kunnen voorzien?"

Het onderzoek van deze vraag leidde tot twee conclusies. De eerste was deze: dat de productie van de voedingsmiddelen en van alle producten, en vervolgens het ruilverkeer van deze producten, een zoo gecompliceerde onderneming vormen, dat de plannen van de staatssocialisten, die onvermijdelijk op partijdictatuur uitloopen, absoluut onvoldoende zullen blijken te zijn, zoodra men zal beginnen ze op het werkelijke leven toe te passen. Laten wij erkennen dat geen enkele regeering ooit in staat zal zijn de productie te regelen als de arbeiders er zich niet, door bemiddeling van hun vakbonden, in elken tak van industrie willen voorspannen. Want in elken tak van bedrijf doen zich — en dat zal zoo blijven — dagelijks duizenden moeilijkheden voor, die geen enkele regeering kan oplossen, noch voorzien. Het is absoluut onmogelijk om alles te voorzien. Het is noodig dat het leven zelf en de inspanning van duizenden verstandelijke krachten op de plaatsen zelve kunnen samenwerken aan de ontwikkeling van het nieuwe maatschappelijke systeem, en de beste voorwaarden vinden, waarin aan de duizenden uitingen van de plaatselijke behoeften kan worden voldaan. De theoretische schema's voor den wederopbouw zijn natuurlijk niet nutteloos in den tijd van voorbereiding. Zij schudden de gedachte wakker en noopen tot een ernstig nadenken over het gecompliceerde organisme, dat de geciviliseerde samenleving vertoont, maar aan den anderen kant vereenvoudigen deze schema's het probleem, dat de menschheid geroepen is op te lossen wel wat al te zeer, en als men moet beginnen met *die programma's* te verwerkelijken, zal men aan het ordenen van *het leven* nooit toekomen. Er zou een zoodanige débâcle uit voortvloeien, dat deze tot de meest brute reactie zou kunnen leiden.

Misschien doordat zij zich reeds langen tijd (d.w.z. vanaf de periode van de Chartistenbeweging van 1836—1848) met het probleem van de sociale reorganisatie hebben bezig gehouden, hadden vele engelsche arbeiders de volgende opvatting van het probleem. In de eerste plaats, zeiden ze, moeten we in alle takken van industrie, met inbegrip van de dokwerkers en de landarbeiders, groote machtige vakvereenigingen tot stand brengen.[1])

[1]) Vroeger, en tot aan het begin van de tachtiger jaren bestonden de vakvereenigingen slechts in enkele takken van bedrijf; de vrouwen b.v. hadden geen vakvereeni-

Vervolgens moet men deze door nationale en internationale vakbonden onderling verbinden, en dan, als ze een sterke macht geworden zijn, de geheele productie volkomen onder hun contrôle stellen, de overheersching van de kapitalisten uitschakelen, en in het totaal van de productie en van de consumptie zelf de orde handhaven in het belang van de geheele bevolking van het land.
Met andere woorden, de engelsche arbeiders maakten de ideeën, die reeds in 1830 bij Robert Owen waren doorgedrongen toen deze trachtte het „Verbond van Arbeiders" te stichten tot de hunne. Bijgevolg probeerden de engelsche vakvereenigingen met de vertegenwoordigers der fransche arbeiders deze gedachte te verwezenlijken toen zij, na hun samenkomst in Londen in 1862, de Eerste Internationale stichtten. Deze organisatie was, zooals men weet, een Internationale Associatie van Vakvereenigingen, die volkomen apolitiek was en een dubbel doel nastreefde: een strijd van elken dag tegen het kapitaal en het uitstippelen van de grondslagen voor een nieuw socialistisch systeem. Maar daar de „gemengde groepen" er ook in werden toegelaten, was het gevolg, dat er menschen in kwamen, die bij geen enkele vakvereeniging waren aangesloten, maar die den arbeid wenschten te bevrijden van het juk van het kapitaal. Deze Internationale heeft bestaan tot het einde der 70-er jaren, toen ze werd vernietigd door de onophoudelijke vervolgingen van de regeeringen en door de intriges der politieke partijen. De Tweede Internationale is niet meer een verbond van vakorganisaties: ze is het verbond geworden van de sociaal-democratische politieke partijen der verschillende landen.
Met het verdwijnen van de Eerste Internationale verdween in Engeland de macht, die in de gedachte harer stichters, het bewustzijn van de nabijheid der sociale revolutie en van de noodzakelijkheid harer voorbereiding door de arbeiders zelf, in de vakvereenigingen levend moest houden. De dagelijksche strijd der plaatselijke vakvereenigingen tegen de uitbuiters is in de plaats getreden van de meer verwijderde doeleinden; gezegd moet worden dat de meerderheid der actieve leden, die dag aan dag aan de organisatie der vakvereenigingen en hun stakingen werkten, het einddoel van de arbeidersbeweging, de sociale revolutie, uit het oog verloren. Eerst in de vijf of zes jaar, die aan den oorlog voorafgingen, voelde men de belangstelling voor dit fundamenteele probleem opnieuw herleven onder den invloed van een gelijksoortige opleving over de geheele wereld.
In die richting hebben vooral de syndicalistische bewegingen in Frankrijk en Italië invloed gehad, evenals de opleving, die men waar kon nemen in de Vereenigde Staten, waar zich onder den naam „Industrial Workers of the World" een vakbeweging ontwikkelde, die zich rechtstreeks den strijd tegen het kapitaal ten doel stelde, en de *overdracht van de geheele industrie uit de handen der kapitalisten in de handen der in machtige vakvereenigingen georganiseerde produceerders* beoogde. Ook de eerste revolutie in

ging, hoewel er meer dan 700.000 alleen al in de textielindustrie werkten; de schrijnwerkers lieten in hun organisaties slechts leden toe, die minstens tien pence per uur verdienden; en zoo verder.

Rusland in 1905 en de algemeen nerveuse toestand van het maatschappelijke leven in Europa in de jaren die aan den oorlog voorafgingen, hebben in deze richting meegewerkt. De verschrikkingen die de oorlog ons zoo juist heeft doen doormaken, de daaruit voortgevloeide ellende voor de geheele wereld, en ook de russische revolutie zullen zonder eenigen twijfel, en voor de geheele wereld, het probleem stellen van de noodzakelijkheid van een sociale revolutie.

Maar men zou over deze beweging heel wat meer moeten zeggen, dan ik hier kan doen. Ik kom dus terug op de gevolgtrekkingen, waartoe ik gekomen ben door het economische leven van Engeland te bestudeeren.

* * *

De tweede conclusie waartoe ik kwam, is de volgende: het economische leven van de beschaafde landen is opgebouwd op onjuiste grondslagen. De theorie, die de geleerde economen aanprijzen, bestaat hierin, dat de volkeren, die den aardbol bewonen, in twee categorieën verdeeld kunnen worden: de eene is door haar meerdere en betere opleiding geroepen zich vooral met de productie van allerhande zaken bezig te houden (textielwaren, allerlei soort machines, motoren enz.) de andere, met haar beperkte capaciteiten, is gedoemd, het voedsel voor de volken der eerste categorie en de grondstoffen voor hun fabrieken voort te brengen. Iedere cursus in de staathuishoudkunde verkondigt deze theorie; op deze manier heeft de engelsche bourgeoisie zich verrijkt; op deze manier zullen zich ook de andere landen verrijken, door hun industrie te ontwikkelen ten koste van de achterlijke volken.

Maar een grondiger studie van het economische leven en van de industrieele crises in Engeland en in de andere landen van Europa voert ons tot een andere gevolgtrekking. *Het is niet langer mogelijk* zich op de wijze van Engeland te verrijken. Geen enkel land wil en zal in den toestand blijven van leverancier van grondstoffen. Alle landen trachten een eigen fabrieksindustrie te ontwikkelen, en alle bereiken langzamerhand dit doel. De technische ontwikkeling kan nooit het privilege worden van een enkel land, anders dan door de naburige landen, die zelf hun kennis en industrie hopen te ontwikkelen, met wapengeweld te onderwerpen. Wat de neiging betreft om hen tot dit doel te onderwerpen — een neiging die zich gedurende de laatste veertig jaar en vooral in Duitschland heeft geopenbaard — deze heeft geleid tot de verschrikkelijke oorlog, die Europa en de Vereenigde Staten meer dan 6.000.000 gesneuvelden en meer dan 10.000.000 dooden, zieken en verminkten heeft gekost, zonder nog te spreken van de vernieling van België en Noord-Frankrijk of van de ongeloofelijke vernietiging van levensmiddelen, steenkool, en metalen, waar alle volkeren der beschaafde wereld op het oogenblik tekort aan hebben.

Intusschen is gedurende de laatste vijftig jaar een volk opgekomen, en heeft zijn plaats in den kring der beschaafde naties ingenomen: de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Dit volk heeft getoond, dat 80.000.000 inwoners

een staat van welvaart en van geweldige macht kunnen bereiken, zonder andere volken uit te buiten, maar alleen door op eigen gebied gelijkelijk landbouw en industrie te ontwikkelen, met behulp van machines, spoorwegen, vrije vakvereenigingen, en propaganda voor het onderwijs.[1]) Frankrijk heeft zich ook gedeeltelijk in die richting ontwikkeld, en deze treffende les, die voor de oogen van de geheele wereld werd gegeven, heeft tot een algeheele omvorming der bestaande staathuishoudkundige theorieën geleid. De weg tot de ontwikkeling van de welvaart der volken is gelegen in de vereeniging van landbouw en industrie, en niet in de verdeeling in landbouwdrijvende en industrieele volkeren. Een dergelijke onderverdeeling zou noodlottigerwijze de menschheid in voortdurende oorlogen sleepen ter verovering van markten en slaven voor de industrie. Ik heb deze omvangrijke en uiterst belangrijke kwestie in een reeks artikelen behandeld, die in de jaren 1890—1893 zijn verschenen, en later in een boek: „Velden, Fabrieken en Werkplaatsen". Om dit werk te kunnen schrijven, is noodig geweest vele aangrenzende problemen te bestudeeren en heel wat te leeren. Maar de voornaamste conclusie was deze: wij zijn bij lange na niet zoo rijk als men zou denken wanneer wij, door de straten van onze groote steden loopende, de luxueuse huizen der rijken zien en hun schitterende rijtuigen, de waanzinnige luxe voor de ramen der groote magazijnen, en de menigte rijk gekleede wandelaars. Engeland is het rijkste land van de wereld, maar als men al de ontvangsten uit zijn akkers, zijn kolenmijnen, zijn talrijke fabrieken en werkplaatsen bij elkaar optelde, en dit bedrag gelijkelijk onder het volk ging verdeelen, zou men slechts komen tot een bedrag van 3 shilling per dag en per hoofd, in geen geval van meer dan 4 shilling. Wat Rusland betreft, kwam men nauwelijks tot een bedrag van 50 kopeken (1 shilling) per hoofd en per dag. Hier volgt dus uit, dat de sociale revolutie, waar ze ook uitbreekt, vanaf den eersten dag als haar voornaamste taak moet beschouwen de productie aanzienlijk op te voeren. De eerste maanden van de bevrijding zullen onvermijdelijk het verbruik van levensmiddelen en allerhande koopwaren doen toenemen, en tegelijkertijd zal de productie verminderen; aan den anderen kant zal ieder land, dat zich in een toestand van sociale revolutie bevindt, omringd zijn door een kring van weinig vriendschappelijke en zelfs vijandige buren. — „Hoe zullen wij dan kunnen leven, als twee derde van het brood, dat Engeland noodig heeft, uit het buitenland wordt ingevoerd?", hebben de engelsche kameraden mij meer dan eens gevraagd. — „Hoe zullen onze fabrieken kunnen werken, om ons in staat te stellen brood te koopen, als wij onze grondstoffen niet in eigen huis hebben?" — En zij hadden gelijk. Toen ik de balans opmaakte van de voorraden, die zich in Engeland bevonden, — van wat men zou kunnen beschouwen als de reservevoorraad van een land, in staat van revolutie, — was de slotsom waartoe ik kwam vrijwel verbijsterend. Onmiddellijk na de oogst is er een voorraad aan koren voor drie maanden, maar vanaf

[1]) Een optimistische opvatting van K. over Amerika, die weinig in overeenstemming is met de feiten. Red.

Januari reikt de voorraad slechts voor zes weken. Van katoen is er nooit meer dan voor drie maanden, vaak voor slechts zes weken. Hetzelfde geldt in nog grooter mate voor alle halffabrikaten, die noodig zijn voor de verschillende industrieën (zooals bijvoorbeeld mangaan voor staal). In een woord: het industrieele Engeland leeft, met zeer onbeduidende voorraden, bijna van den eenen dag op den andere.

Maar Engeland is niet het eenige land dat zoo leeft. Onder de huidige verhoudingen van de kapitalistische economie leven bijna alle volken zoo. Het is nog niet lang geleden, dat Rusland een reeks wreede hongersnooden heeft doorgemaakt, waaronder tientallen millioenen zijner inwoners hebben geleden; en nu nog leeft meer dan een derde van de bevolking van Rusland en Siberië voortdurend in ellende, en heeft zelfs drie of vier maanden in het jaar gebrek aan brood, — zonder nog te spreken van het tekort aan alle andere producten, van hun primitieve landbouwwerktuigen, van hun half verhongerd vee, van het gebrek aan mest, en van het gebrek aan kennis.

Om kort te gaan: aangezien ruim een derde van de bevolking van alle landen van Europa in ellende leeft en lijdt aan gebrek aan kleeren en al het overige, zal de revolutie onvermijdelijk een verhoogde comsumptie met zich meebrengen. De vraag naar alle producten zal toenemen, terwijl de productie zal afnemen, en tenslotte zal dat uitloopen op de hongersnood, — honger naar alles, — zooals dat op 't oogenblik in Rusland het geval is. Er bestaat slechts één middel om een dergelijke hongersnood te voorkomen. Wij moeten allen begrijpen, dat, zoodra een revolutionnaire beweging in een land begint, de eenige redelijke oplossing zal zijn, dat de arbeiders der fabrieken en werkplaatsen, de boeren en alle burgers, van het begin der beweging af, het heele economische leven van het land in eigen handen nemen, dat zij het zelf organiseeren, en dat ze al hun krachten richten op een *snelle* vermeerdering van de geheele productie. Maar zij zullen van de noodzakelijkheid hiervan pas overtuigd zijn, als al de algemeene zorgen, het nationale huishouden betreffende, die op het oogenblik oudergewoonte aan een heele menigte ministers en commissies zijn overgelaten, in een eenvoudigen vorm en als hun eigen zaak ter kennis zullen worden gesteld aan ieder dorp en iedere stad, en aan iedere fabriek en werkplaats, als die eindelijk vrij gelaten zullen zijn, om hun zaken zelf te beheeren.

Zoodoende leidt de studie van het werkelijke leven der volkeren onvermijdelijk tot de conclusie, dat alle volken moeten trachten om in het eigen land een machtige ontwikkeling en vervolmaking van den landbouw (door intensieve bewerking van den bodem) en tegelijkertijd die van de fabrieks-industrie te bewerkstelligen. Er mogen geen volken zijn, bestemd om de anderen te dienen. Hierin, en ook in het inzicht, dat het onmogelijk is een sociale revolutie te volbrengen door middel van de dictatuur ligt de hoeksteen van het heele gebouw. Zonder dien te bouwen, zou beteekenen op zand bouwen. De hervormers hebben dertig of veertig jaar geleden, te weinig aandacht

besteed aan deze zijde van het leven. Maar nu, na de wreede lessen van den laatsten oorlog, zou het toch ieder ernstig mensch en vooral iederen arbeider duidelijk moeten zijn, dat dergelijke en zelfs nog wreedere oorlogen onvermijdelijk zullen zijn, zoolang zekere landen meenen er toe bestemd te zijn om zich te verrijken met de productie van afgewerkte fabrikaten, en onder elkaar de achterlijke landen zullen verdeelen, opdat deze laatsten de grondstoffen verschaffen, terwijl zij zelf de rijkdommen opstapelen ten koste van den arbeid van anderen.

Meer nog: wij hebben het recht te beweren, dat de wederopbouw van de maatschappij op een socialistischen grondslag onmogelijk is, zoolang de fabrieks-industrie, en dientengevolge het welzijn van de fabrieksarbeiders gebaseerd is op de uitbuiting van de boeren van hun eigen land of van andere landen, zooals dat heden ten dage het geval is. Men moet niet vergeten dat het tegenwoordig niet alleen de kapitalisten zijn, die den arbeid van anderen uitbuiten, en die „imperialisten" zijn. Zij zijn niet de eenigen, die hopen in Europa, in Azië, in Afrika en elders goedkoope arbeidskrachten te vinden om in het bezit te komen van de grondstoffen. Naarmate de arbeiders aan het politieke beheer van het land gaan deelnemen, worden ook zij besmet met het veroveringszuchtige imperialisme. De duitsche arbeiders hadden evengoed als hun meesters gehoopt, in den laatsten oorlog goedkoopere werkkrachten te vinden, zelfs in Europa, d.w.z. in Rusland en op het Balkanschiereiland, zoowel als in Klein-Azië en Egypte, en ook zij achtten het noodzakelijk Engeland en Frankrijk te vernietigen, die hen deze veroveringen beletten. En de engelsche en fransche arbeiders toonden zich van hun kant al even toegevend voor soortgelijke veroveringen van de zijde hunner regeeringen in Afrika en Azië. Het is duidelijk, dat onder deze omstandigheden nog een reeks van — nog bloediger en woester — oorlogen voor de geciviliseerde landen te voorzien zijn, als de sociale revolutie zich in deze landen niet voltrekt en men er het leven op nieuwe en meer sociale grondslagen op zal bouwen. Heel Europa en de Vereenigde Staten, met uitzondering van de minderheid die uitbuit, voelen de noodzakelijkheid hiervan.

Maar het is onmogelijk een dergelijke revolutie door te voeren door middel van dictatuur en staatsmacht. Zonder een breede reconstructie van beneden naar boven, — uitgevoerd door de arbeiders en boeren zelve, — zal de sociale revolutie gedoemd zijn bankroet te lijden. De russische revolutie heeft het opnieuw bevestigd, en het is te hopen, dat deze les begrepen zal zijn: dat overal in Europa en in Amerika, ernstige pogingen zullen worden gedaan om, in den boezem van de klasse der werkers — boeren, arbeiders en intellectueelen — de kaders te scheppen voor de toekomstige revolutie, die niet zal gehoorzamen aan bevelen van boven af, maar die in staat zal zijn zelf de vrije vormen voor het geheele nieuwe economische leven uit te werken.

P. KROPOTKIN.

DE GEVAREN DER NATIONALE IDEOLOGIE VOOR DEN BEVRIJDINGSSTRIJD VAN HET PROLETARIAAT. (Slot).

Werpen we een blik op de geschiedenis van Duitschland, dan vinden we daar een bevestiging van dezelfde historische verschijnselen. Al het groote, dat Duitschland op geestelijk gebied bereikt heeft, dateert uit den tijd van zijn zoogenaamde „nationale versplintering". Zijn klassieke litteratuur van Klopstock tot Schiller en Goethe, de bedwelmende kunst van zijn „romantische school", zijn klassieke filosofie van Kant tot Feuerbach, het bloeitijdperk van zijn klassieke muziek, van Beethoven tot Wagner, dit alles behoort tot die tijd. De oprichting van de nationale eenheidsstaat echter, die hier trouwens niet zoo radikaal doorgevoerd werd als in Frankrijk, beteekent de neergang der kultuur in Duitschland, de verlamming der scheppende krachten, de triomf van het militarisme en van een geestelooze bureaucratie, die een volk met oorspronkelijk groote aanleg als een willooze kudde opzweepte en in de afschuwelijkste ramp van onze moderne geschiedenis dreef.

En niet alleen in Duitschland. De geschiedenis van Italië, van Frankrijk, van Spanje, van Rusland enz. is slechts een herhaling van deze historische feiten. En dat is heel natuurlijk. Staten scheppen geen kultuur, zooals zoo dikwijls gedachteloos beweerd wordt, maar ze gaan dikwijls aan de kultuur te gronde. Staat en kultuur zijn onvereenigbare tegenstellingen. Een machtige staatsorganisatie is een hinderpaal voor elke kultureele ontwikkeling. Daar waar staten sterven, of waar hun macht tot een minimum beperkt is, bloeit de kultuur het beste. Politieke heerschappij streeft steeds naar gelijkvormigheid en streeft ernaar, alle gebieden der maatschappelijke werkzaamheid een bepaalde schablone aan te leggen. Daarmee treedt ze echter in onontkoombare tegenspraak met de scheppende krachten der kultureele ontwikkeling, die steeds naar nieuwe vormen en vormgevingen zoekt en die evenzeer op veelzijdigheid en menigvuldigheid is aangewezen, als de politieke macht op schabloneering en verstarring.

Tusschen het streven naar politieke macht van bevoorrechte minderheden en het kultureele werk van een volk wordt steeds een innerlijke strijd gestreden, daar beide naar verschillende richtingen streven, die zich vrijwillig nooit met elkaar laten vereenigen en die alleen door uiterlijke dwang en geestelijke verkrachting tot een schijnbare harmonie samengesmeed kunnen worden. Gelukt het den staat niet, het kultureele werken binnen het bereik zijner macht in bepaalde, voor zijn doel geschikte banen te leiden en daarmee de natuurlijke ontwikkeling af te binden, dan zal de kultuur vroeger of later de politieke band verbreken, die ze slechts als een belemmering voelt. Is echter de politieke machtsmachine sterk genoeg, om het kultureele leven gedurende langen tijd in bepaalde, door den staat gewenschte vormen te persen, dan zoekt dit andere zijwegen, daar het aan geen politieke grenzen gebonden worden kan.

Staten gaan nooit te gronde aan de oververfijning van hun kultuur; ze sterven, doordat het politieke machtsprincipe over alles heen woekert, waaraan langzamerhand alle levende krachten van het land opgeofferd worden. Want dit is de vloek van de macht, dat zij er voortdurend op uit is, haar heerschappij verder uit te breiden, onverschillig of het de macht van een kerk, een staat of een partij is. Het geheele gezag van een staat wordt gedragen door dit beginsel, dat langzamerhand alle krachten overwoekert en daardoor tot oorzaak van innerlijk verval wordt.

Rome ging niet ten onder aan een oververfijnde kultuur, zooals historici zoo dik-

wijls beweerd hebben, het ging te gronde aan zijn eigen macht, die als elke macht ernaar streefde, de grenzen van haar invloed voortdurend te verwijden, en daarmee ten slotte de ramp van haar eigen ondergang ontketende.

Want dit is het groote verschil tusschen kultuur en macht: iedere kultuur, in zooverre zij niet door politieke remmen al te zeer in haar ontwikkeling beïnvloed wordt, heeft een voortdurende vernieuwing van de scheppingsdrang, een steeds groeiende menigvuldigheid van scheppende werkzaamheid ten gevolge. Ieder geslaagd werk wekt de behoefte aan grootere volkomenheid en diepere vergeestelijking. Kultuur is steeds scheppend en zoekt steeds naar nieuwe vormen van werkzaamheid; zij gelijkt de boomen van het oerwoud, wier takken de aarde aanraken en daar steeds nieuwe wortels schieten.

Macht is nooit scheppend; ze maakt zich de scheppende kracht der kultuur ten nutte, om eigen naaktheid te bedekken, eigen aanzien te verhoogen. Ze werkt steeds vernietigend, daar ze er altijd naar streeft, alle verschijnselen van het maatschappelijk leven in het ijzeren keurslijf van haar wetten te persen. Haar geestelijke uitdrukkingsvorm is het doode dogma, haar physieke vorm: het brutaal geweld. De geesteloosheid van haar streven drukt een onmiskenbaren stempel op haar dragers en maakt ze geesteloos en bruut, ook wanneer die oorspronkelijk van goeden aanleg waren. Ze prikkelt den wil van haar vertegenwoordigers tot ziekelijke wellust, zoolang er voor hen nog iets bestaat, dat onderworpen kan worden. Verdwijnt dit, dan zoekt zij haar bezigheid in laffe genotzucht en krankzinnige verkwisting van haar bij elkaar gestolen goed. Zoo was het in Rome. Rome stierf aan zijn ziekelijk opgedreven machtshonger, die ten slotte iedere kultureele ontwikkeling verlamde en zijn ondergang meesleepte. Staten kunnen sterven; kulturen veranderen alleen maar en nemen andere vormen aan.

De moderne eenheidsstaat is niets anders dan de belichaming van het machtsprincipe der bezittende klassen, de zegepraal der gelijkvormigheid over de rijke veelvuldigheid van het leven van het volk, de triomf van geestelijke dressuur over de natuurlijke opvoeding en karaktervorming, het verdringen van het persoonlijkheidsgevoel door onnoozele blinde gehoorzaamheid — kortom de verkrachting der vrijheid door brutaal staatsgeweld en geestelooze schablone.

Dat had reeds Proudhon duidelijk ingezien, toen hij Mazzini, de krachtigste vertegenwoordiger der nationale eenheidsgedachte in Italië, deze woorden toevoegde: „Ieder oorspronkelijk karakter in de talrijke landstreken van een rijk gaat door de centralisatie — dat is de ware naam voor deze nationale eenheid — verloren. Een groote gecentraliseerde staat legt beslag op alle vrijheid der provinciën en gemeenten ten bate van een hoogere macht, de regeering. Wat is deze eenheid der natie in waarheid? Het opgaan der afzonderlijke volksgroepen, waarin de individuen leven en zich van elkaar onderscheiden, in een abstrakte natie, waarin niemand ademt en niemand den ander kent. Terwijl men de mensch de beschikking over zich zelf heeft ontroofd, heeft men, om deze reusachtige machine aan den gang te krijgen, een geweldige bureaukratie noodig met legio ambtenaren. Om haar naar binnen en naar buiten te beschermen, heeft men een staand leger noodig, officieren, soldaten, huurlingen — dat zal de toekomst der natie vertegenwoordigen. Deze grootsche eenheid heeft noodig roem, glans, weelde, gezanten, pensioenen, goed betaalde baantjes. In zoo'n nationale eenheidsstaat houdt alles de hand op. En wie betaalt de klaploopers? Het volk! Wie van de eenheid der natie spreekt, die bedoelt een natie, die aan haar regeering overgeleverd is.... Deze eenheid is niets anders dan een vorm van uitbuiting door de bourgeoisie onder bescherming der bajonetten.

Jawel, de politiek-nationale eenheid in de groote staten is de heerschappij der bourgeoisie. Dáárom juicht de bourgeois den eenheidsstaat zoo toe!"

De geniale franschman had de eigenlijke achtergrond van alle streven naar de zoogenaamde eenheid wel begrepen. Wat onze moderne staatssocialisten, van de sociaaldemocratie af tot de verschillende filialen van het russische bolsjewisme toe, zelfs nu nog niet zien kunnen, zag hij duidelijk van te voren want zijn blik was niet vertroebeld door blind geloof in den staat, waaraan onze moderne partijsocialisten lijden, die nog altijd in de huid van hun jakobijnsche voorvaderen zitten.

Ook het zoogenaamde „economische nationalisme", dat in den laatsten tijd sterk op den voorgrond treedt en niet alleen door burgerlijke economen, maar ook door welbekende socialisten voorgestaan wordt, komt uit dezelfde bron voort. Het europeesche kapitalisme geraakt tegenwoordig steeds erger in konflikt met de afzonderlijke nationale economische stelsels, wier enge vormen niet meer overeenstemmen met zijn hedendaagsch streven. Het ontstaan en de ontwikkeling der internationale trusts en kartels, is slechts een poging, om de door de nationale en politieke begrippen van het verleden geschapen toestanden te overwinnen. Wanneer men daaruit echter de gevolgtrekking maakt, dat men de produktiewijze der europeesche volkeren volgens hun bijzondere bekwaamheden en in overeenstemming met de hun door de natuur verleende eigenaardigheden behoorde om te vormen, dan is dat ook weer een ideologische veronderstelling, die haar eigenlijke bedoeling niet verbergen kan. De gedachte, om de produktie der verschillende landen te beperken tot die takken, waarvoor het lot hen door hun bijzonderen aanleg voorbestemd heeft, en iedere andere bezigheid uit te schakelen, is slechts een wederopleving van de gedachtengang der engelsche economen, dat de natuur bepaalde volken alleen voor de industrie en andere uitsluitend voor de landbouw geschapen had. In werkelijkheid wortelt ook dit zoogenaamde „economische nationalisme", dat evengoed als het politieke nationalisme een direkte aanslag op de kultureele ontwikkeling ler volkeren vormt, in de economische belangen van het moderne kollektieve kapitalisme, dat meent, door een dergelijke omzetting van de gezamenlijke produktie de winst te kunnen vergrooten. Een rationaliseering der industrie, die niet slechts op bedrijven, maar op geheele landen zal toegepast worden. Zooals voor het politieke nationalisme de mensch slechts bestaat ter wille van de natie, zoo bestaat hij voor de kapitalistische wereld slechts ter wille van de economie.

Wij zijn a n a t i o n a l i s t e n. Wij eischen het recht der vrije beschikking voor iedere gemeente, ieder gewest, ieder volk; en juist op dezen grond verwerpen wij de idee der nationale eenheid, als een waan. En wij zijn federalisten, d.w.z. voorstanders van een bond van vrije menschengroepeeringen, die zich niet van elkander afzonderen, maar elkaar wederkeerig doordringen en bevruchten en door duizenderlei relaties op geestelijk, economisch en kultureel gebied ten nauwste met elkaar vergroeid zijn. De eenheid, die wij nastreven, is een kultureele en maatschappelijke eenheid, die haar hechtste basis vindt in de steeds groeiende varieering harer uitdrukkingsvormen. Het is de eenheid, die wortelt in de vrijheid van alle menschelijke verhoudingen en die elke mechaniseering en geestelijke gelijkvormigheid principieel verwerpt.

Het vrije socialisme heeft steeds op het standpunt gestaan, dat ieder volk het recht heeft, zijn maatschappelijk en kultureel leven naar eigen goedvinden te regelen, en als zelfstandig lid van het groote geheel te werken. In de geschriften van Proudhon, Bakoenin en Kropotkin is deze opvatting duidelijk en ondubbelzinnig tot uiting ge-

komen; toch zijn wij van meening, dat dit standpunt een belangrijke aanvulling noodig heeft. Er is hierbij niet alleen sprake van een zuiver politieke of sociaal-ethische vraag, maar tegelijkertijd ook van bepaalde economische voorwaarden, die de afzonderlijke volksgroepen eerst hun politieke en kultureele onafhankelijkheid kunnen waarborgen. Dat een mensch op 't oogenblik als duitscher, rus of franschman geboren wordt, is eigenlijk maar een kwestie van toeval, zoodat hij redelijkerwijze geen recht heeft, trotsch of verdrietig te zijn. Op grond hiervan zijn immers de geheel kunstmatig opgezette theorieën van onze zoogenaamde rasonderzoekers en nationalisten van alle kategorieën en schakeeringen met hun idiote beweringen over het bestaan van uitverkoren en minderwaardige volkeren zoo grenzeloos kinderachtig en oerreactionnair wat hun uitwerking betreft. Maar het is eveneens slechts een toeval, wanneer een volk of een volksgroep zich in de loop der geschiedenis gevestigd heeft op een grondgebied, waarop men later natuurlijke schatten, als kolenmijnen, ertsen, oliebronnen enz. ondekte. Dit toeval geeft de bewoners van een dergelijk gebied volstrekt geen recht, monopolies op te richten en andere volken of menschgroepen, die niet met zulke natuurgaven gezegend zijn, in hun economische afhankelijkheid te houden. Wij komen hier aan een vraag, die nu slechts even aangeroerd kan worden, die echter voor de toekomstige ontwikkeling der menschheid van groot belang zal zijn.

Het geheele streven der kapitalistische economie is dáárom op zoo ongehoorde manier in strijd met de belangen van het volk en zoo buitengewoon schadelijk voor het wel en wee der maatschappij, omdat haar dragers in de verschillende landen de uitgesproken bedoeling hebben, alle natuurlijke rijkdommen der aarde, die de menschheid tot zegen strekken konden, te onderwerpen aan de heerschappij van hun monopolies en het eigen volk en alle andere volken in de ketenen der economische afhankelijkheid en slavernij te boeien.

Zoo was de duitsche grootindustrie gedurende den oorlog belust op de annexatie van de ertsgroeven Longwy en Brieux, om een kontinentale mijnbouwtrust te kunnen oprichten, en honderdduizenden moesten hun leven laten om dit doel te bereiken. Maar de duitsche grootindustrieelen verloren het spel, dat nu door de vertegenwoordigers der fransche grootindustrie verder gespeeld wordt met dezelfde misdadige middelen. En door iedere partij werd deze struikrooverspolitiek gecamoufleerd met de zoogenaamde „nationale belangen".

Wij zijn socialisten in de volste zin van het woord. Daarom verdedigen wij het beginsel, dat niet de mensch voor de economie, maar de economie voor de mensch moet bestaan. Daarom beschouwen wij de geheele aarde als één economisch gebied, dat voor ieders werklust en werkkracht moet openstaan en tot welks natuurlijke rijkdommen iedere menschengroepeering vrije toegang moet hebben. De internationaliseering der natuurlijke rijkdommen in de vorm van kolen, erts, olie enz. is een der belangrijkste voorwaarden voor de verwerkelijking van het socialisme en voor de bevrijding der menschheid van het juk van economische, politieke en sociale slavernij. Door wederkeerige verdragen moet de exploitatie dezer schatten aan alle volksgroepeeringen gewaarborgd worden, indien niet nieuwe monopolies en daardoor nieuwe verdeeling in klassen en ekonomische slavernij met al hun gruwelijke gevolgen in de maatschappij zullen plaats hebben. Slechts in dezen zin zal het den menschen gelukken, de tegenwoordige kapitalistisch-nationalistische reaktie den kop in te drukken en den weg te banen, naar een betere toekomst.

RUDOLF ROCKER.

„.... Ons anarchisten is het syndicalisme niet nieuw. Wij begroetten haar, toen haar tendensen in de beginselverklaring der Internationale Arbeiders Associatie, de Eerste Internationale, geformuleerd werden. Wij hebben ze begroet, toen ze in de Internationale door duitsche politieke revolutionnairen, die in deze beweging een hinderpaal zagen op hun weg naar de verovering van de politieke macht, werd aangevallen. Wij gaven de arbeiders van alle landen den raad, zoo te handelen, als de spanjaarden het hadden gedaan, die hun vakorganisaties in nauw contact met de secties der Internationale hielden. Sinds dien hebben wij met veel sympathie alle frasen der arbeidersbeweging gevolgd en wij weten, dat het, welken vorm de botsingen tusschen kapitaal en arbeid in de naaste toekomst ook mogen aannemen, de syndicalistische beweging zal zijn, die de oogen der maatschappij zal openen voor de plichten, die zij tegenover de scheppers van allen rijkdom te vervullen heeft. Het is de eenige beweging, die denkenden menschen een weg zal toonen, die voert uit het moeras, waarin de huidige ontwikkeling van het kapitalisme onze generatie gedreven heeft.

Het spreekt wel vanzelf, dat de anarchisten zich nooit verbeeld hebben, dat zij het waren, die de syndicalistische beweging haar opvatting betreffende haar plicht bij de wederopbouw der maatschappij hadden gegeven. Nooit hebben zij het belachelijke standpunt verdedigd, de leiders te zijn van de groote moreele bewegingen, die de menschheid leiden tot een ontwikkeling in den zin van vooruitgang. Maar wat wij in den volsten zin van het woord kunnen verantwoorden, dat is het feit, dat wij vanaf het allereerste begin de buitengewone beteekenis hebben erkend van de ideeën, die heden ten dage de grondslagen van het syndicalisme uitmaken. Dat zijn de ideeën, die in Engeland ontwikkeld zijn door Godwin, Hodgskin, Gray en hun volgelingen, in Frankrijk door Proudhon: de idee, dat arbeidersorganisaties op het gebied van productie, distributie en handel de plaats der bestaande kapitalistische uitbuiting en van den staat moeten innemen. En dat het de plicht en de taak is der arbeidersorganisaties, de nieuwe vorm der maatschappij uit te werken."

KROPOTKIN.

Mijn konklusie luidt aldus: als er perioden zijn van menschelijke ontwikkeling, waarin een konflikt onvermijdelijk is en een burgeroorlog geheel onafhankelijk van den wil van individuen moet uitbreken, moeten deze konflikten plaats hebben, niet op den grondslag van onbepaalde eischen, maar met een bepaald doel en dat niet ter wille van vragen van ondergeschikt belang, waarvan de geringe beteekenis toch aan den strijd zijn heftigheid niet ontneemt, maar op grond van ingrijpende, vèr strekkende ideeën, die de menschen in geestdrift brengen door de grootschheid van den nieuwen gezichtskring, dien zij hun openen. In dit geval zal het konflikt zelfs veel minder door de werking van de wapenen en kanonnen beslist worden dan door de kracht van den scheppenden geest, die te voorschijn treedt bij den nieuwen opbouw der menschelijke maatschappij. De beslissing zal hoofdzakelijk afhangen van de sterkte der krachten tot opbouw van de maatschappij, die op een oogenblik vrij baan krijgen, en van de waarde van het nagestreefde doel. Komen deze overeen met een hoogeren trap van ontwikkeling, dan krijgen zij grooter sympathie ook van de zijde van hen, die, als behoorende tot de andere klasse, vijandig staan tegenover elke verandering. Als het konflikt in zekeren zin op verhevener wijze plaats vindt, zal het de sociale atmosfeer zelf zuiveren en het aantal slachtoffers van beide zijden zal kleiner zijn, dan wanneer de strijd ter wille van kleiner soort doeleinden gestreden wordt, waarbij de lagere instinkten der menschen zich laten gelden.

„Gedenkschriften".

…ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

A. MÜLLER LEHNING:

DE SPAANSCHE REVOLUTIE

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 4 JULI 193[illegible]

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

A. MÜLLER LEHNING:
DE SPAANSCHE REVOLUTIE

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 4 JULI 1932

DE SPAANSCHE REVOLUTIE

INLEIDING

In dezen tijd van wereldreactie, wereldterreur en nieuw wereldoorlogsgevaar is de spaansche revolutie niet alleen feit van historische beteekenis, maar ook van groot belang voor de arbeidersbeweging internationaal. Het zijn nieuwe perspectieven die de omwenteling in Spanje voor de arbeidersklasse en voor het socialisme opent.

Van dag tot dag en van land tot land neemt de reactie toe, verspreidt het fascisme zich als een pest en worden alle regeeringsvormen meer en meer vervangen door de gecamoufleerde en openlijke dictatuur. Met den val van het monarchisme en de dictatuur in Spanje is een bres geslagen in de muur van dictaturen, die het wereldkapitalisme langzaam maar zeker en steeds onheilspellender om de arbeidersklasse optrekt en die internationaal de arbeidersklasse tot één gevangene maakt en het socialisme dreigt te verstikken.

Dat de jonge spaansche republiek alles in het werk heeft gesteld om de juist veroverde „democratische vrijheid" aan banden te leggen, dat spaansche sociaal-democraten zich weldra den treurigen roem verwierven van een Noske, dat het van een republikeinsch etiket voorziene monarchistische staatsapparaat tegen de revolutionaire arbeidersbeweging op het land en in de stad werd aangewend — dit alles kan de beteekenis van deze omwenteling, die slechts een politiek karakter droeg, niet verminderen; integendeel, het kan haar slechts bevestigen. Want dit alles bewijst, dat voor de arbeiders en boeren, de revolutie niet beëindigd was, toen een aantal politici, vakvereenigingsleiders en journalisten de ministerzetels hebben beklommen. Terwijl de politieke partijen steeds de revolutie beëindigd verklaren, zoodra de politieke macht in haar handen gevallen is, en zij die onder de leuze van het algemeen welzijn voor haar partij-belangen gebruiken, kan voor de onderdrukten en uitgebuiten de revolutie slechts beëindigd zijn, indien er géén partij meer is, die de belangen der arbeidersklasse behartigt; m.a.w.: wanneer de staat, dien iedere politieke partij veroveren wil, vernietigd is, om plaats te maken voor de organisatie der producenten zèlf.

De ontwikkeling sinds 15 jaar der sociaal-democratische democratieën en van de zoogenaamde proletarische dictatuur (die nooit iets anders geweest is dan de dictatuur van een politieke partij over het proletariaat, heeft bewezen, dat er langs dezen weg geen bevrijding der arbeidersklasse te verwachten is. De democratie is overal de wegbereidster geweest van de reactie en van fascistische regeeringsvormen van het kapitalisme; de bolsjewistische dictatuur heeft de revolutie gedood en de arbeidersklasse onder een regime gebracht van staatskapitalistische uitbuiting en terreur. De voorwaarde van het socialisme kan daarom geen andere zijn dan de uitschakeling van iedere politieke partij en dus van den staat uit het econo-

mische leven; de inbezitname van alle maatschappelijke rijkdommen door de producenten zelf: het organiseeren van het economische leven door de werkers met uitschakeling van den staat en van iedere politieke macht óver de arbeidersklasse.

Het is duidelijk hoezeer het noodzakelijke inzicht in deze voorwaarde voor een waarlijk socialistisch omvormingsproces der maatschappij, in alle landen bemoeilijkt is door de sind Marx gepropageerde en door een groot deel der arbeidersklasse aangehangen en in practijk gebrachte theorie van de „verovering der politieke macht". Het gevaar van de theorie en de practijk dezer opvattingen wordt niet daardoor verminderd, dat het streven van een deel der arbeidersklasse niet meer gericht is op de verovering van de macht van den democratischen burgerlijken staat, langs parlementairen weg, maar op de verovering van de macht door de stichting van een nieuw staatsapparaat, de zoogenaamde „dictatuur van het proletariaat".

In dit opzicht is de spaansche arbeidersklasse in haar strijd tegen staat en kapitaal, waarin zij zich de practische en moreele rijpheid moet verwerven, die alleen de waarborg is voor een zegevierende revolutie, in een gunstiger positie dan de arbeidersklasse in vrijwel alle andere landen.

Méér dan een halve eeuw is het socialisme in Spanje gekenmerkt door een anti-staatsgezinde, een bakoenistische traditie, die allereerst een dam opgeworpen heeft tegen het gevaar van verburgerlijking en van ver-sociaaldemocratiseering en die verder verhinderd heeft, dat de opvattingen van de verovering der politieke macht in bolsjewistischen zin noemenswaardigen aanhang onder het revolutionaire gedeelte der spaansche arbeidersklasse heeft kunnen verwerven.

De revolutionaire arbeidersbeweging in Spanje is syndicalistisch en anarchistisch, d.w.z.: zij is op economische basis georganiseerd, zij staat los van alle en tegenover alle politieke partijen en zij bestrijdt den staat. Daarom kan zij ook door geen politieke partij worden verdeeld en alle sectarische pogingen der communistische partijen van diverse schakeeringen zijn dan ook mislukt. De honderdduizenden revolutionaire arbeiders en boeren zijn allen vereenigd in de anarcho-syndicalistische organisatie der C.N.T. — de grootste sectie der syndicalistische Internationale, die de anti-staatsgezinde en federalistische traditie der Eerste Internationale weer opgenomen heeft en voortgezet.

De strijd der revolutionaire arbeiders en boeren, die tenslotte de monarchie en de dictatuur tot val heeft gebracht, is na de val van het gehate monarchistische regime voortgezet. De vervolging van de revolutionaire organisatie der spaansche arbeidersklasse is dan ook sinds het bestaan der „arbeidersrepubliek" met haar socialistische ministers niet minder hevig dan vroeger. Altijd weer worden de organisaties en de organen der C.N.T. verboden, haar meest actieve strijders vervolgd, bij honderden gevangen gezet en zelfs gedeporteerd.

Wat Malatesta lang geleden over de sociaal-democratische verovering van de staatsmacht schreef en sindsdien in alle landen waar de Macdonalds, de Vanderveldes, de Severings en Zörgiebels aan de macht kwamen bevestigd

werd, geldt in niet mindere mate voor de spaansche sociaal-democraten met hun leger en guardia-civil: „De gendarmen van Bebel, Liebknecht en Jaurès blijven altijd gendarmen. Wie over hen beschikt, zal altijd in staat zijn het proletariaat te onderdrukken en af te slachten. Daarom willen wij niemand de macht geven — noch de sociaal-democraten, noch ons zelf; want niemand kan in zoo een positie iets anders worden dan een canaille...... Bevrijdt u zelf door de organisatie van uw eigen kracht en ge zult vrij zijn. Maar als ge uw bevrijding van een regeering verwacht, — of die nu ook uit welwillende bourgeois of uit sociaal-democraten is samengesteld — dan zult ge voor altijd verloren zijn".

De strijd voor de sociale bevrijding, de strijd voor de revolutie ging en gaat ook onder het republikeinsche regime onverminderd voort. Dikwijls heeft het den schijn, dat de onophoudelijke stakingen, de chaotisch uitbrekende opstanden nú van het industrie-proletariaat dàn van de landarbeiders een onverantwoordelijke verspilling zijn van revolutionaire energie. Inderdaad: het gevaar van uitputting en het gevaar van ontmoediging bij het verloren gaan van deze geïsoleerde acties en opstanden, die voorloopig immers niet anders dan verloren kúnnen gaan is niet denkbeeldig. Anderzijds is het natuurlijk niet minder juist, dat deze acties, dat deze stakingen, dat deze opstanden, dat dit spontaan uitbrekend verzet onvermijdelijke en noodzakelijke voorpostgevechten zijn voor de revolutie: de momenten van het revolutioneerings-proces der massa, de symptomatische uitbarstingen in een land, dat zich op weg naar de revolutie bevindt.

Het is de taak en de onafwijsbare plicht van een revolutionaire organisatie als de C.N.T., deze uitbarstingen zooveel mogelijk te kanaliseeren, te coördineeren om ze vruchtbaar te maken voor het revolutionaire proces, dat tenslotte leiden moet tot de vernietiging van het geheele staatsapparaat: de voorwaarde van een revolutionairen wederopbouw van het economische leven. Hier het midden te vinden tusschen de vermijding van zinlooze putschitische daden, en het afwijzen van een vanzelfsprekend spontaan verzet, is een zaak van revolutionair inzicht en revolutionaire strategie. De sociale revolutie is geen staatsgreep en geen putsch, ze wordt niet uitgeroepen, maar ze breekt uit en dag, uur en verloop kan dan ook niet van te voren worden vastgesteld! Maar de vooorbereiding, de concreete, practische voorbereiding voor het oogenblik waarop de oude machten tot val zijn gebracht en het geheele maatschappelijke leven naar een nieuw maatschappelijk beginsel moet worden opgebouwd, is wèl mogelijk en zelfs een gebiedende eisch. De anarcho-syndicalistische beweging in Spanje heeft begrepen, dat deze voorbereiding een onmisbare voorwaarde is voor het welslagen van de sociale revolutie, die den staat voorgoed vernietigt en daardoor de grondslagen legt voor een maatschappij van vrijheid en socialisme.

Om een juister inzicht te geven in de revolutionaire problemen en van de situatie der arbeidersklasse in het algemeen, laten we eenige korte gegevens over de geschiedenis en de economische toestand van Spanje voorafgaan.

I

Spanje was om zijn rijke bodemschatten van oudsher een begeerlijke buit voor de verschillende veroveraars van het iberische schiereiland. Reeds de oudste kolonisten, die de heerschappij over Spanje voerden, de Phoeniciërs, omstreeks 1000 j.v.Chr. haalden er goud, zilver, koper en vooral tin vandaan.
Na de Phoeniciërs volgden de Grieken, Romeinen, West-Goten (5e tot 8e eeuw) en in het begin van de 8e eeuw na Chr. de Arabieren, onder wier heerschappij het land een periode van grooten economischen opbloei heeft gekend. Vooral in het Zuiden legden ze tuinen en plantages aan van groote vruchtbaarheid, de oude lood- en kopermijnen werden uitgegraven, ijzer en staal gewonnen, en veredeld; leer- en papierindustrie bloeiden op. In het jaar 1000 bereikte het kalifaat Cordova het hoogtepunt van zijn ontwikkeling. Het aantal inwoners van Spanje moet toen 70.000.000 bedragen hebben.
Van de elfde eeuw tot de vijftiende eeuw duurde de „Reconquista", de herovering van het land vanuit het Noorden, waarheen zich de rest van het oude gotische leger en van adel en geestelijkheid teruggetrokken hadden. Deze Reconquista vond plaats onder de leuze, het land van de moorsche heidenen te bevrijden, maar ging in werkelijkheid om de verovering van den grond, die weldra gepaard ging met onderlingen strijd der spaansche Grandes. Aan deze periode kwam pas een eind door het huwelijk van Isabella van Castilië met Ferdinand van Aragon, in 1479 en de verovering door deze beiden van Granada, het laatste bolwerk der Mooren, waarmee de grondslag tot den centralistischen eenheidsstaat — het ideaal der „Katholieke Koningen", werd gelegd.
Maar deze nationale eenheid is ondanks den kunstmatigen politieken band nooit geheel tot stand gekomen, dank zij het ontbreken der daartoe noodzakelijke medewerking der bevolking, hetgeen te begrijpen is daar de verschillende vorsten hun eenheidspogingen slechts hebben trachten te verwerkelijken door geweld en door stuk voor stuk alle oude locale vrijheden en bijzondere instellingen in de verschillende landstreken te vernietigen. De federalistische en autonomistische tradities werken tot op heden door en blijken een der onoplosbare problemen voor de huidige republiek, die weinig geneigd is met het eeuwenoude centralisme van Madrid te breken.
De absolutistische neigingen der spaansche koningen werden door de Habsburgers eerst ten volle gerealiseerd. Het huis Habsburg, dat van 1516, toen Karel V, (de spaansche Karel I) aan het bewind kwam, tot 1700 regeerde, bracht door zijn streven naar wereldheerschappij Spanje aan den rand van den afgrond. De rijkdommen, die uit het juist ontdekte en veroverde Amerika naar Spanje vloeiden, en alleen aan koning, adel en geestelijkheid ten goede kwamen, waren niet voldoende om de reeks van oorlogen, waarin het land verwikkeld werd, te bekostigen. Sinds het midden der 16e eeuw vinden min of meer gecamoefleerde staatsbankroeten regelmatig plaats. Onder de regeering van Philips II (1556—1598) komt het verval reeds aan den dag, onder

den laatsten Habsburger, Karel II, (1665—1700) is het volkomen. Het volk sterft letterlijk van honger. De bevolking van Spanje zou in dien tijd tot op 6.000.000 gereduceerd zijn. (Marvaud).

Onder deze omstandigheden konden industrie en landbouw zich niet ontwikkelen. Speciaal de belangen van den landbouw werden volkomen verwaarloosd. Sinds den tijd der Arabieren was aan de voor den spaanschen landbouw noodzakelijke kunstmatige bevloeiïng van het land niets gedaan. De landbouw leed ook onder gebrek aan arbeidskrachten, gevolg van oorlog en emigratie. De voorrechten der „mesta", de bezitters van groote rondtrekkende kudden, die hun vee overal, zelfs op het bebouwde land, mochten drijven, hebben den landbouw eeuwenlang ontzaggelijke schade berokkend. Eerst tegen het einde der 18e eeuw werden deze voorrechten afgeschaft. Het grootgrondbezit van den adel werd gedurende de 18e en 19e eeuw nog uitgebreid door den aankoop der boerenbedrijven, die zich onder de slechte omstandigheden niet konden handhaven. Het latifundiënbedrijf nam steeds grooteren omvang aan, en droeg er toe bij, het aantal emigranten te vermeerderen en de opbrengst te verminderen.

De landheeren hadden voor de noodzakelijke irrigatiewerken geen belangstelling; een uiterst oppervlakkige bewerking van den grond was hun genoeg. De bevrijdingsoorlog met Frankrijk in de 19e eeuw kostte nieuwe offers. Een nog zwaarder slag was kort daarna het verlies der koloniën in Zuid-Amerika.

In 1898 verloor Spanje na den oorlog met de Vereenigde Staten zijn laatste koloniën: Cuba, Portorico en de Philippijnen. Men begon nu eindelijk aandacht te schenken aan de „kolonisatie naar binnen" en een begin te maken met de ontginning van de rijke bodemschatten, om te trachten, den economischen achterstand bij de andere naties van Europa in te halen.

Tijdens den oorlog heeft de spaansche industrie zich koortsachtig ontwikkeld. Spanje werd met opdrachten overladen, terwijl de europeesche concurrentie op de spaansche markt ophield; ook niet oorlogvoerende landen aan wie de andere staten niet meer voldoende konden leveren deden hun bestellingen in Spanje. Op deze abnormale ontwikkeling volgde na den oorlog een terugslag, en een hevige crisis, die in 1921 haar hoogtepunt bereikte. Vele fabrieken moesten gesloten worden (plus minus 750 werden stilgelegd), andere bedrijven moesten ingekrompen worden. In het algemeen kan de spaansche industrie zich slechts door uitgesproken protectionistische maatregelen tegenover het buitenland handhaven.

Een belangrijk deel der industrieele ondernemingen (spoorwegen, mijnen, chemische en electriciteits-industrie enz.) is in handen van het buitenlandsche kapitaal. Voor den oorlog werd de totale waarde van deze ondernemingen geschat op 4 milliard pesetas.

Een belemmering voor de ontwikkeling der industrie vormt de treurige toestand van het verkeer. De aanleg van spoorwegen is ver bij het noodzakelijke achtergebleven, het materiaal verkeert in een betreurenswaardigen toestand. Het geheele spoorwegnet bedraagt slechts 16.000 K.M. op een

totale oppervlakte van 505.000 K.M^2., d.w.z. ongeveer 300 K.M. op 10.000 K.M^2. tegen ongeveer 900 in Frankrijk, 1100 in Duitschland, 1700 in België. De wijze waarop de meeste lijnen zijn aangelegd is in het geheel niet in overeenstemming met de werkelijke behoeften van het land, zoo zijn de verschillende kuststreken niet behoorlijk met elkaar verbonden, terwijl het geheele industrieele leven van Spanje zich daar concentreert. Daarbij komt nog dat het systeem van subsidie per K.M. tot een buitensporige verlenging der trajecten heeft geleid: La Coruna is per trein 831 K.M. van Madrid verwijderd, in werkelijkheid 630, de spoorwegafstand tusschen Valencia en Madrid is 500 in plaats van 320 op de kaart, Irun—Madrid 633 in plaats van 450 enz. Dat het terrein geaccidenteerd is, is voor dergelijke verschillen geen voldoende verklaring. (Marvaud).
Ondanks de nieuw ontstane industriecentra worden de rijke bodemschatten van Spanje in de verste verte niet ten volle geëxploreerd.
De ontwikkeling van de industrie sinds den oorlog heeft het revolutionaire verzet van de arbeidersklasse en de klassentegenstellingen in het algemeen verscherpt.

II

Den 14en Juli 1931 stortte de corrupte en vermolmde dynastie der Bourbons ineen. De actie der vooruitstrevende bourgeoisie en intellectueelen en der arbeidersklasse bracht het monarchisme ten val. Het bloedige imperialistische Marokko-avontuur had het verzet tegen de monarchie en tegen het wanbeheer der heerschende klassen in het algemeen, tot het uiterste doen toenemen. De dictatuur van Primo de Rivera, die den 13en September 1923 door een *pronunciamento* met medewerking en steun van den koning aan de macht kwam, ondermijnde onherstelbaar het monarchistische systeem. Primo de Rivera steunde op het leger, de geestelijkheid, de *guardia civil* en de sociaal-democratie. De leider van het sociaaldemocratische vakverbond, de huidige minister van arbeid, de sociaaldemocraat Largo Cabellero, liet zich door den monarchistischen generaal en dictator tot staatsraad benoemen.
Herhaaldelijk werden pogingen ondernomen het regime ten val te brengen, samenzweringen, meestal georganiseerd door militairen en politici. In 1930 trachtte de koning de steeds meer bedreigde monarchie nog te redden door Primo de Rivera af te danken en te vervangen door den generaal Berenguer, die tot taak had de constitutioneele monarchie door democratische maatregelen te herstellen.
In December 1930 vond de opstand van Jaca plaats, een gevolg van een overeenkomst tusschen alle republikeinsche partijen en militairen. De opstand brak stelselloos uit en werd niet ondersteund. In Catalonië braken stakingen uit. Een aktie der sociaal-democraten, die ondersteuning van den opstand hadden toegezegd, bleef uit. De kapiteins Galan en Fernandez werden gefusileerd hetgeen tot verscherping der volksbeweging bijdroeg. De gemeenteraadsverkiezingen van 10 April waren een vernietigende nederlaag voor het monarchisme. In Barcelona werd de Catalaansche republiek

geproclameerd, — ditmaal volgde Madrid. In de steden Barcelona, Sevilla enz. werden de gevangenissen bestormd en de politieke gevangenen bevrijd. Den koning bleef niets anders over dan het zinkende monarchistische schip te verlaten. De politieke macht ging over aan de republikeinsche bourgeoisie, en werd nu, in het belang van kapitalisten en grootgrondbezitters, uitgeoefend door republikeinen en sociaal-democraten met behulp van het monarchistische staatsapparaat.

Noch het staatsapparaat noch de sociale verhoudingen toonden vóór en na de revolutie eenig verschil. De peilers van het oude monarchistische systeem, het clericalisme, het feodalisme en het militarisme waren niet vernietigd; de middeleeuwsche macht van de kerk was niet gebroken; de feodale toestand op agrarisch gebied onveranderd; het geweldsapparaat van den staat, in het bijzonder de guardia civil, ongeschokt.

Men heeft de republikeinsche revolutie van April 1931 vergeleken met de russische van Februari 1917. Maar er zijn wezenlijke verschillen, die van belang zijn voor een juist begrip voor de revolutionaire ontwikkelingsmogelijkheden in Spanje. Oók de revolutie van Februari in Rusland beteekende het einde van een bankroet regime en van een corrupte dynastie. Eenerzijds toonde ook de Februari-revolutie het klassieke beeld van de politieke burgerlijke revolutie: Met behulp van de revolutionaire volksmassa's vernietigde de bourgeoisie het absolutisme om zich van de politieke macht meester te maken en die in haar belang te gebruiken. Maar voor de eerste maal in de geschiedenis lieten degenen, die hoofdzakelijk de revolutie gemaakt hadden, de burgerlijke usurpatoren der revolutie niet uitsluitend aan de macht. Zij deelden ook niet de macht, maar schiepen zich een van de nieuwe regeering volkomen gescheiden machtspositie. Naast de provisorische regeering van Kerenski ontstonden de sowjets. In deze klasse-organen kwam het sociale karakter der revolutie tot uiting. De Februari-revolutie was een politieke èn tegelijkertijd het begin van de sociale revolutie. De geschiedenis van Februari tot October is de geschiedenis van het doorzetten der sociale revolutie. In tegenstelling tot de spaansche revolutie werd onmiddellijk een bres geslagen in het heerschende machtsapparaat; het staatsapparaat was in Rusland in het voorjaar 1917 reeds uitermate ontredderd; de czaristische politie had over het geheele land geen invloed meer. De revolutie keerde zich van meet af aan niet slechts tegen het politieke regime; de val van het czarisme was niet alleen het sein voor een revolutionair verzet tegen den oorlog, maar ook voor den strijd tegen de bourgeoisie en den adel. Tegen czarisme en oorlog hield in: tegen kapitalisme en grootgrondbezit. Met de oplossing van het agrarische vraagstuk werd reeds, zonder op parlementaire wetten te wachten, een begin gemaakt: over geheel Rusland begon de strijd tegen het grootgrondbezit door de revolutionaire directe actie der boeren zelf.

Ook in Spanje was de drijvende kracht der revolutie de arbeidersklasse. Voorloopig echter is de macht der heerschende klasse slechts ten gunste van de bourgeoisie verschoven, de feodale macht is onveranderd gebleven. Op grond van de verkiezingsleuze van alle republikeinsche partijen en vooral

der sociaal-democraten geloofden de boeren, dat „de republiek" aan hun ellende een einde zou maken, het grootgrondbezit zou onteigenen en het land aan de landarbeiders zou geven. De republiek kwam met haar socialistische ministers, maar de grond bleef in handen dergenen, die hem ook onder de monarchie bezaten. Op meerdere plaatsen, vooral in Andaluzië en Estramadoera begon de directe actie. Land en landgoederen werden met geweld in bezit genomen, de woningen der grootgrondbezitters en ook dikwijls de oogst in brand gestoken. Tot nu toe waren het leger en de guardia civil steeds in staat, de orde te herstellen.
„Honderdduizenden landarbeiders zijn werkloos, de ellende is zoo schrikbarend — de kinderen sterven weg van ellende" —, berichtte de correspondent der N.R.C., „dat de hongerrevolten niet zullen uitblijven".
De revolutionaire stakingen der laatste maanden wijzen er op, dat de organisatie en het revolutionaire inzicht der verpauperiseerde landarbeiders met snelle schreden voorwaarts gaan. Men mag dan ook verwachten dat de komende „hongerrevolten" niet het karakter van wanhoopsdaden maar van een bewuste sociaal-revolutionaire aktie zullen dragen.
Eén jaar is meer dan voldoende geweest om hen te doen begrijpen, dat de hoop, die met den val van de feodale monarchie verbonden is geweest, ijdel was. Zij hebben begrepen, dat er van deze half feodale, sociaal-democratisch-kapitalistische republiek niets te verwachten is. Het agrarische vraagstuk zal niet door de republiek worden opgelost, de agrarische revolutie — en daarmee de sociale revolutie — kondigt zich reeds aan.

III

Om een inzicht te geven in landbouw en industrie laten we eenige statistische gegevens volgen.

Van de 7.5 millioen, die het arbeidende deel der bevolking uitmaken werkten in 1930 in:

landbouw	4.500.000
industrie	1.900.000
handel en verkeer	430.000
huiselijke en persoonlijke diensten	320.000
vrije beroepen en openbare diensten	318.000
leger en vloot	135.000

Voor de wereldproductie van kwikzilver levert Spanje alleen een derde deel uit de beroemde mijnen van Almadén aan de noordelijke helling van de Sierra Morena. Een vierde deel van de wereldproductie van lood komt uit Spanje. Ook de koperproductie is aanzienlijk. In de kopermijnen van Rio Tinto wordt door 15.000 arbeiders jaarlijks ongeveer 1.000.000 ton koper gevonden. In de steenkolenindustrie zijn meer dan 36.000 arbeiders werkzaam.

De productiviteit der verschillende industrieën bedroeg:

1925	staal	608.000	ton
1925	koper	48.325.000	K.G.
1925	zink	16.064.000	„
1925	kwikzilver	1.549.000	„
1925	tin	545.000	„
1925	zilver	93.000	„
1925	wolfram	148.999	„
1928	mangaanerts	13.700	ton
1928	kopererts	4.100.000	„
1929	ijzererts	6.100.000	„
1929	steenkool	6.900.000	„

De ijzer- en staalproductie is niet toereikend om de behoefte van het land te dekken. In 1930 bedroeg de invoer van ijzer en staal nog 316.500 ton. Van de industrie van afgewerkte producten is de textielindustrie (katoen, wol en ook zijde) de belangrijkste. In deze industrie, die zich hoofdzakelijk in Catalonië bevindt, werken 300.000 arbeiders. Het geïnvesteerde kapitaal bedroeg in 1927 bijna een half milliard pesetas. Naast de textielindustrie komen nog in aanmerking de leerindustrie, de papierfabrieken en de conservenindustrie (Er zijn ongeveer 1350 conservenfabrieken voor sardines en andere vischsoorten.)

Zoowel van grondstoffen als van afgewerkte producten overtreft de invoer nog steeds ver den uitvoer. Alleen in voedingsmiddelen is het exportcijfer hooger dan het importcijfer, vooral dank zij de vruchtbare „huertas" (tuinen) der Zuidelijke provincies (Murcia, Valencia), waar de zuidvruchten gekweekt worden.

OVERZICHT VAN IN EN UITVOER IN 1930:

Grondstoffen:		
invoer	851.558.000	pesetas
uitvoer	376.783.000	„
invoeroverschot	474.775.000	pesetas
Afgewerkte producten:		
invoer	1.207.800.000	pesetas
uitvoer	525.800.000	„
invoeroverschot	682.000.000	pesetas
Voedingsmiddelen:		
uitvoer	1.386.000.000	pesetas
invoer	379.600.000	„
uitvoeroverschot	1.006.400.000	pesetas

Ingevoerd wordt hoofdzakelijk ruwe katoen, machines, hout, koren, chemische producten, voertuigen, ijzerwaren, zijde, tabak, kolen.

Uitgevoerd wordt behalve ertsen, koper, lood en kwikzilver, voornamelijk wijn, vruchten, (sinaasappelen, citroenen, olijven, amandelen, druiven, rozijnen, kastanjes), olijfolie, conserven, groenten en kurk.

Spanje brengt de helft van de wereldproductie van olijfolie op. Men schat het aantal olijfboomen op 760 millioen.

In 1930 werd uitgevoerd aan:

vruchten voor	540.000.000	pesetas
wijn	334.000.000	„
olijfolie	291.000.000	„
groenten en planten	697.000.000	„

Hoewel Spanje dus in de eerste plaats een agrarisch land is en van de opbrengst van zijn landbouw moet leven, wordt bijna de helft van den grond niet gebruikt. Slechts 16.8% is akkerland, 1.4% wijngaard, 1.3% olijfboomgaard, 2.6% andere cultures en 29% steppen wei of bosch.
Het grootste gedeelte van het bouwland is afhankelijk van watertoevoer. De noodzakelijke irrigatiewerken ontbreken echter, de bewerking is hoogst primitief. De opbrengst per H.A. is dan ook meestal ver beneden die van andere landen.

AANBOUW EN OOGST VAN ENKELE LANDBOUWPRODUCTEN VERGELEKEN MET DIE VAN ANDERE LANDEN (1930) :

	Bebouwde oppervlakte in H.A.	Opbrengst in 100 K.G.	100 K.G. per H.A.
Tarwe			
Spanje	4.262.000	39.733.000	9.3
Frankrijk	5.343.000	62.901.000	11.8
Duitschland	1.781.000	37.889.000	21.3
Nederland	58.000	1.353.000	23.3
Gerst			
Spanje	1.776.000	22.011.000	12.4
Frankrijk	728.000	9.871.000	13.6
Duitschland	1.519.000	28.603.000	18.8
Nederland	31.000	757.000	24.4
Aardappelen			
Spanje	386.000	41.954.000	108.7
Frankrijk	1.413.000	134.290.000	95
Duitschland	2.804.000	170.996.000	167.9
Nederland	164.000	25.778.000	157.2

Behalve dat groote gedeelten van het land eenvoudig braak liggen, worden uitgestrekte landstreken voor onproductieve doeleinden als jachtterrein en stierenfokkerij (voor de stierengevechten) gebruikt. De groote landgoederen beslaan duizenden H.A. Zoo vindt men alleen in de provincie Salamanca 407 landgoederen van meer dan 5000 H.A. Geheele dorpen zijn dikwijls aan één heer pacht verschuldigd en aan zijn willekeur overgeleverd.
Ondanks de geringe bevolkingsdichtheid (45.6 per K.M.^{2} — in Nederland 232.9 per K.M.^{2}) brengt de landbouw niet voldoende op om in de behoefte te voorzien en moet er vooral koren worden ingevoerd. Nog steeds is Spanje de staat „van het land zonder menschen en van menschen zonder land". Jaarlijks emigreeren een 50.000 menschen, die geen bestaansmogelijkheid hebben. De meerderheid der bevolking op het land leeft voortdurend in de grootste ellende. De loonen der landarbeiders zijn te laag om in het noodzakelijkste levensonderhoud te voorzien. In de herfst van 1931 telde men in Andaluzië en Estramadoera ongeveer 200.000 werklooze landarbeiders. De hygiënische toestanden zijn in heel Spanje treurig. Het sterftecijfer is dubbel zoo groot als b.v. in Nederland. Op hetzelfde lage peil staat de volksontwikkeling: nog 60% der bevolking is analphabeet.

IV

De historische ontwikkeling van Spanje heeft een sterke federalistische, tegen den staat gerichte traditie geschapen. Onder de heerschappij der clerikale monarchie is het spaansche volk steeds een dankbaar object geweest voor de uitbuiting van adel en geestelijkheid. Waar het volk in verzet kwam, richtte dit verzet zich tevens tegen het centralisme van Madrid. Het is niet toevallig dat het federalistische en antistaatsgezinde socialisme van Proudhon de sterkste weerklank in Spanje vond. De federalistische republikeinsche gedachte had door den spaanschen schrijver Pi Y Margall grooten invloed gewonnen. Hij vertaalde ook de werken van Proudhon.
Reeds vanaf het midden der vorige eeuw ontstonden vakvereenigingen. Oorspronkelijk ten deele onder invloed van de federalistische republikeinen maakten zich de arbeiders meer en meer los van de burgerlijke partijen en kregen zij een eigen, zelfstandige ideologie.
Op het tweede congres der in 1864 gestichte Eerste Internationale te Brussel in 1868, was een vertegenwoordiger der spaansche arbeiders aanwezig. De opvattingen van Bakoenin, van het vrijheidlievende socialisme, vonden grooten weerklank in Spanje. In 1869 vereenigden de spaansche arbeiders zich in de spaansche federatie der Internationale en namen het anarchistische, collectivistische en atheistische programma van Bakoenin aan. De oude vriend van Bakoenin, Giuseppe Fanelli, ging naar Spanje en werkte mede aan den uitbouw der anarchistische beweging.
In den strijd, die weldra in de Eerste Internationale tusschen Marx en Bakoenin, tusschen het staatssocialisme en het antistaatsgezinde socialisme, uitbrak, stond de spaansche sectie, de grootste der I.A.A. aan de zijde van Bakoenin. Engels en Lafargue konden met hun intrigues aan dezen toestand evenmin iets veranderen als heden de communisten. In 1870 schreef Engels aan Marx: „Spanje zal men hun (de anti-autoritairen) wel moeten laten, althans voorloopig". In 1881 verscheen, na zeven jaar ondergronds gewerkt te hebben, de organisatie weer openlijk onder den naam Federación Regional Espanola. In het midden van 1882 telde zij reeds 40.000 leden. Sindsdien voerde de spaansche arbeidersbeweging een revolutionairen strijd tegen den staat en het kapitaal en stond altijd weer aan terroristische vervolging van de zijde der regeering bloot.
De „tragische week" te Barcelona, waar in 1909 de arbeiders in opstand kwamen tegen de koloniale roofpolitiek van het spaansche imperialisme, was een der hoogtepunten van dezen jarenlangen strijd. De barricadenstrijd kostte 500 dooden. Francisco Ferrer, de vrijdenker, paedagoog en anarchist, werd op aanstichten van de katholieke kerk op grond van een valsche aanklacht en na een eenzijdig gevoerd proces door de regeering van Alfons XIII gefusilleerd. Men wilde in hem zijn werk de „Escuela Moderna", de moderne school, en zijn strijd voor de geestelijke bevrijding der arbeidersklasse van het duistere katholicisme, treffen.
In 1911 vereenigde de economische libertaire arbeidersbeweging zich in de Confederación Nacional del Trabajo (C.N.T., Nationale

Verbond van den Arbeid). De geschiedenis der C.N.T. is de geschiedenis van den revolutionairen, onverzoenlijken strijd tegen staat en kapitaal. Steeds weer werd de C.N.T. verboden en onderdrukt. Zij werd de meest gehate organisatie in de oogen van alles, wat in Spanje clericaal en reactionair was. Vanaf het begin van 1924 tot aan den val van de militaire dictatuur van Primo de Rivera is de C.N.T. illegaal geweest om de terreur, die in 1922 en 1923 het hevigst woedde, te ontwijken. In deze jaren werden bijna 400 militanten der C.N.T.door de gele benden der kapitalisten in samenwerking met de politie, vermoord. De ley de fugas, de vluchtwet, was in werking, „waarbij men de gearresteerde syndicalisten uit den weg ruimde op den weg van het bureau van politie naar de gevangenis onder het voorwendsel dat ze zouden hebben willen vluchten", aldus de zeer exacte definitie van den correspondent van het fransche burgerlijke blad „Le Temps" (26 November 1931).
Dit vond plaats onder leiding van den militairen gouverneur van Barcelona, den beruchten generaal Anido, later minister van binnenlandsche zaken in de regeering van Primo de Rivera. De beantwoording van deze terreur door een individueele terreur is in den strijd een ondoelmatig middel gebleken; het heeft veel moreele en politieke verwarring in eigen gelederen gesticht. Honderden werden gewond, duizenden kwamen in de gevangenis. „De voornaamste leiders van het syndicalisme waren dood, min of meer ernstig gewond, of in de gevangenis" (Le Temps).
De C.N.T. werd illegaal. Een goede tijd voor de Unión General de Trabajadores (U.G.T., Algemeene Arbeidersverbond), het sociaaldemocratische vakverbond, brak aan. De U.G.T. en haar leiders ondersteunden de dictatuur. Bij dit monsterverbond van sociaal-democratie en monarchistische generaalsdictatuur beleefde de U.G.T. enkele jaren van tegennatuurlijken groei, maar nauwelijks verscheen de C.N.T. weer in het openbaar, of duizenden en tienduizenden keerden weer tot het anarchosyndicalistisch vakverbond terug.
Het moreele en politieke fiasco der sociaal-demokratie is volkomen. Met 123 parlamentsleden heeft zij een overwegenden invloed op de regeering en ook in de regeering. Aan haar is de woeste reaktie te danken waarmee de republiek de revolutionaire arbeidersbeweging heeft vervolgd. Zij is verantwoordelijk voor de beruchte wet tot bescherming der republiek, die in het leven geroepen is uitsluitend ter bestrijding der C.N.T. Maar met haar reactionaire politiek, met haar strijd tegen de revolutionaire arbeidersbeweging door middel van den staat en de guardia civil heeft zij zich zelf, en daarmee de republiek, ontmaskerd. Haar poging de C.N.T. te vernietigen is mislukt; ondanks en door alle vervolging en onderdrukking is de C.N.T. gegroeid. Degenen, die op de sociaal-democratie bij de eerste verkiezingen van de jonge republiek hebben gestemd op grond der republikeinsche en socialistische verkiezingsleuzen, hebben geen geloof meer in deze republikeinsche pleitbezorgers van de reactie. Tienduizenden arbeiders hebben intusschen reeds het sociaal-democratische vakverbond verlaten. Het staat vast, dat bij nieuwe verkiezingen de sociaal-democratische partij een vernietigende

nederlaag zal lijden en ver over de helft, mogelijk twee derde van haar huidige mandaten in de Cortes zal verliezen.
Terwijl de sociaaldemocraten tezamen met de bourgeoisie de bekende „verzoening van kapitaal en arbeid" trachtten tot stand te brengen en het socialistische probleem meenden op te lossen door de revolutionaire arbeidersbeweging te onderdrukken en door de guardia civil in werking te zetten zette de C.N.T. den strijd tegen den staat, tegen het kapitalisme en het feodalisme voort.
Enkele weken na den val der monarchie volgde de bestorming der kerken en kloosters, gevolgd door een stakingsgolf van ongehoorden omvang en hevigheid over het geheele land. De revolutionaire actie werd gevoerd onder leiding der C.N.T. Een der hardnekkigste stakingen was de maandenlang voortdurende loonstrijd tegen de telefoonmaatschappij, een amerikaansche onderneming, die naar de sociaal-democratische minister van financiën, Pietro, verklaarde, koning Alfons XIII en Primo de Rivera met vele millioenen omgekocht had, om het monopolie voor geheel Spanje te verwerven. De sociaal-democratische minister van arbeid, Largo Caballero, deed alles om de belangen der amerikaansche maatschappij te beschermen. De staking werd onwettig verklaard, maar dit werd door de syndicalistische arbeiders met directe actie en sabotage beantwoord: de kabels werden doorgesneden, de telefooncentrales opgeblazen. De staking moet aan de maatschappij 300.000 pesetas per dag gekost hebben. De sociaal-democratische minister van Financiën, Indalecio Prieto, heeft de maatschappij echter de schade vergoed uit 's lands kas.
In Barcelona staakten een maand lang de metaalarbeiders als protest tegen de gevangenhouding der politieke gevangenen. De geheele metaalindustrie lag stil. De strijd eindigde met de algemeene staking. Toen de politie het vakvereenigingsgebouw der bouwvakarbeiders beschieten wilde, boden deze zes uur lang gewapend weerstand tegen een groote overmacht der politie. In Juli 1931 volgde de opstand in Sevilla, waar de regeering met kanonnen het vergaderlokaal der syndicalisten liet beschieten. In het einde van het jaar braken in Noord-Spanje groote stakingen uit. In Gijon kwam het tot de bezetting van de bedrijven.
Een symtoom van de onrust op het platte land zijn de spontaan uitbrekende acties der landarbeiders, die in de verschillende provincies altijd weer uitbreken. Zoo kwam kort geleden, in aansluiting aan de langdurige en hardnekkig gevoerde landarbeidersstrijd in Andaluzië een dorp in de provincie Toledo — Villa Don Fadrique — tegen de feodale machthebbers in verzet. Op een goeden dag verzamelde zich de bezitlooze landbevolking, gewapend met hooivorken, bijlen en ook wapens om de macht in het dorp in handen te nemen en het communisme te proclameeren. De politie was machteloos. Drie dagen lang was men meester van het dorp, totdat men voor een overmacht van politie en guardia civil moest wijken, na een gevecht van tien uur waarbij drie dooden en meerdere gewonden vielen. Veertig mannen en twintig vrouwen werden gearresteerd.
In Januari van dit jaar brak in verschillende plaatsen in Catalonië een

spontane opstand uit. In Figols, een kleine arbeidersstad, namen de syndicalisten bezit van de stad en de mijnen, terwijl de politie en de burgerwacht werden ontwapend en de vrije commune werd geproclameerd. In de omliggende plaatsen Manresa en Salant enz. volgde men het voorbeeld van Figols, en proclameerde de sociale revolutie. Het werk in de mijnen werd voortgezet zonder ondernemers. De levensmiddelen werden zonder geld afgegeven. Maar de opstand bleef gelocaliseerd. In Barcelona poogde men de beweging door een staking te ondersteunen. De syndicalistische pers was echter verboden, de drukkerij door de politie gesloten, de organisatie van een succesvolle staking was onmogelijk. De regeering zond onmiddellijk troepen naar het gebied van den opstand. Ofschoon men over wapens beschikte, besloot men geen weerstand te bieden om onnoodig bloedvergieten te voorkomen. In geheel Spanje braken opnieuw stakingen en opstanden uit. De regeering greep de gelegenheid aan, om de C.N.T. buiten de wet te stellen.

Honderd en twintig anarchisten en syndicalisten werden, zonder dat hun eenig delict ten laste werd gelegd, gearresteerd en zonder proces en zonder de mogelijkheid van verdediging naar spaansch Guinea, aan de West-kust van Afrika verbannen. Met den opstand, die het voorwendsel was voor deze ongehoorde staatstereur, waarvoor zelfs de monarchistische dictatuur was teruggeschrokken, hadden de gearresteerden niets te maken. Hun eenige misdaad bestond daarin: anarchisten en militanten der C.N.T. te zijn. Zonder in de gelegenheid gesteld te worden van hun familie afscheid te nemen zette het schip „Buenos Aires" begeleid door een oorlogsschip 's nachts koers naar Afrika. De hygiënische toestanden aan boord waren onbeschrijfelijk. Een der gedeporteerden stierf onderweg, waarna de regeering een dertigtal terugzond. In het parlament sanctioneerde de geheele sociaal-democratische fractie dit fascistische optreden der republikeinsche regeering en stemde ze voor de deportatie! Intusschen organiseerde de C.N.T. een ontzaggelijke protest-actie, die ook door sociaal-democratische arbeiders ondersteund werd. In alle steden en dorpen vonden protestmeetings plaats. Tenslotte proclameerde de C.N.T. over geheel Spanje de algemeene staking. De regeering heeft intusschen toegezegd — met uitzondering van elf — alle gedeporteerden uiterlijk half Augustus naar Spanje terug te zenden.

Intusschen wordt de strijd tusschen de sociaal-democraten die aan de macht zijn en de C.N.T. hardnekkiger gevoerd dan ooit. In Juni vond de groote landarbeidersstaking plaats. De C.N.T. wees de instelling der „gemengde commissies", die over arbeidsconflicten zou beslissen en waarbij de staat het laatste woord zou hebben, af. Aanvaarding zou beteekent hebben: het opgeven van het recht van staking. In de geheele provincie Sevilla werd de C.N.T. verboden; ook in andere deelen van het land werden opnieuw de vakvereenigingsgebouwen gesloten. Ook het bureau der C.N.T., te Barcelona, werd opnieuw door de politie gesloten. Reeds meer dan twee maanden werkt het comite nacional ondergronds; de leden van het C.N.T. worden door de politie gezocht. Ofschoon de stakingen op het land reeds beëindigd zijn, blijft het verbod der organisaties der C.N.T. gehandhaafd,

hetgeen echter niet verhindert, dat de organisatie der landarbeiders wordt voortgezet.
Meer dan duizend militanten der C.N.T. zijn op het oogenblik in de republikeinsche gevangenissen. In het eerste jaar der republiek zijn meer dan 100 abeiders gedood en 365 min of meer ernstig gewond. Aan steun voor de slachtoffers der reactie laten het de spaansche arbeiders niet ontbreken: in enkele maanden werd voor de gedeporteerden niet minder dan 150.000 pesetas verzameld. (1 peseta is *f* 0.20) Alleen het catalaansche comité keerde in vier weken 27.500 pesetas uit. En dat, terwijl over het algemeen de finacieele toestand der organisatie, die slechts over één betaalden secretaris beschikt, zeer slecht is, hetgeen o.a. te wijten is aan de geringe bijdragen, een gevolg van het lage levenspeil in 't algemeen en ook door het feit dat op het oogenblik ongeveer 30% der leden werkloos zijn. In Andaluzië, waar de C.N.T. 350.000 leden heeft, betalen slechts 60.000 bijdragen. De verarming op het land is zoo groot, dat de landarbeiders geen centime kunnen missen.
De stakingen en opstanden, die over geheel Spanje — in de steden en op het land — onophoudelijk uitbreken, zijn een bewijs van de revolutionaire situatie, waarin zich de republiek bevindt, en van den revolutionairen geest der arbeidersbeweging. Het zijn de voorpostgevechten der revolutie. De arbeidersklasse in Spanje heeft begrepen dat ze niets van parlement, politieke partij en staat te verwachten heeft, maar dat de sociale bevrijding slechts het werk kan zijn van haar eigen directe revolutionaire actie.
Een groot deel der anarchisten is in een afzonderlijke organisatie, de Federación Anarquista Ibérica (F.A.I.) georganiseerd. De duizenden leden der F.A.I. die ten deele over eigen organen beschikt, zijn allen leden der C.N.T., zooals trouwens in Spanje van zelf spreekt.

V

Op het eerste congres der C.N.T. na de revolutie in Juni 1931 te Madrid waren 432 gedelegeerden — waarvan 130 kort geleden uit de gevangenis bevrijd waren — die 632.000 leden vertegenwoordigden, aanwezig. Sinds dien steeg het ledenaantal voortdurend. Op de conferentie te Madrid in December 1931 waren de volgende gewesten vertegenwoordigd:

Aragon	60.000	leden
Andaluzië	350.000	„
Asturië	20.000	„
Balearen	4.000	„
Midden-Spanje	12.877	„
Catalonië	250.000	„
Noord-Spanje	8.000	„
Levante	114.000	„
Galicië	20.000	„
Totaal	838.877	leden

Sindsdien is het aantal nog toegenomen. In het bijzonder heeft de houding der sociaal-democraten ten opzichte van de gedeporteerden aan de U.G.T. duizenden leden gekost. Zoo sloten zich in den laatsten tijd bij de C.N.T. b.v. aan: in Andaluzië 17 autonome en 14 U.G.T. organisaties met een totaal van 36.406 leden; in Levante 27 organisaties, waarvan het meerendeel tot de U.G.T. behoorde, met 15.000 leden; in Galicië 12 organisaties met 3000 leden; in midden-Spanje 13 organisaties met 5000 leden; en op de Canarische eilanden 11 organisaties met 5000 leden. Ook in Estramadoera zijn nieuwe organisaties gesticht. Het ledental der C.N.T. bedraagt nu dan ook ongeveer 900.000.
Op het congres der C.N.T. heeft men zich met groote meerderheid van stemmen uitgesproken voor de organisatie op industrieelen grondslag. Als basis voor de organisatie werden de industrie-syndicaten aangenomen. De industrie-syndicaten, die plaatselijk een kartel vormen, hebben zich gewestelijk en landelijk tot industriefederaties te verbinden. De arbeiders in fabrieken en werkplaatsen hebben „bedrijfs-organisaties" te vormen.
Het agrarische probleem werd uitvoerig behandeld. Sinds het bestaan der republiek heeft de C.N.T. een groote propaganda op het platte land ontwikkeld, en tienduizenden landarbeiders in landsyndicaten georganiseerd. Ten opzichte van het agrarische vraagstuk werden de volgende richtlijnen vastgesteld:

Het buitengewone Congres der C.N.T. was van meening, dat ten opzichte van het agrarische probleem de volgende twee gezichtspunten hadden te gelden:

1. de organisatievorm der landarbeiders,
2. het programma der directe en indirecte eischen der landarbeiders-organisatie.

Tusschen beide punten bestaat nauw verband, daar de constructieve mogelijkheden voor de groote revolutionaire opgaven, die de organisatie wachten, voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van de vervolmaking der organisatie. Wij bevinden ons op een voor de sociale ontwikkeling van Spanje beslissend oogenblik, waarin het agrarische vraagstuk voor verhoudingen wordt gesteld, die een oplossing met radicale gevolgen en diepgaande sociale veranderingen onvermijdelijk maken. Maar de ontwikkeling van die oplossing is bijna geheel afhankelijk van de kwalitatieve en kwantitatieve kracht der landarbeidersorganisaties. Hieruit volgt dat een der gewichtigste opgaven der C.N.T. hierin bestaat, het geheel der werkende massa's op het land (landarbeiders, daglooners, zetboeren en kleine pachters) wier arbeidsproducten door den fiscus, het grootgrondbezit en het op woekerwinst beluste handels- en bankkapitaal worden geroofd, te bereiken en te organiseeren. De zetboer is het slachtoffer van door den staat opgelegde belastingen, en van den woekeraar, die hem geld leent om hem op schijnbaar wettelijken weg van oogst en grond te berooven. De kleine pachter is het slachtoffer van een grenzenlooze uitbuiting door het grootgrondbezit.

Dientengevolge besloot het Congres:
dat de landarbeidersorganisaties der C.N.T. daglooners, landarbeiders, zetboeren en kleine pachters moeten samenbrengen in aparte secties, die zich door een gemeenschappelijken band van solidariteit tegen het front van uitbuiters vereenigen moeten;
dat de organisaties in de afzonderlijke provincies en in het geheele land in verbinding met elkaar moeten treden om gemeenschappelijk den strijd te organiseeren en om door statistische gegevens en door uitwisseling van gedachte elkaar te ondersteunen.

Wat het tweede punt betreft besloot het Congres:

1. Het programma der C.N.T. past zich aan bij de eischen van het oogenblik, die dienen om de geestelijke en materieele toestand van haar leden te verbeteren, echter met het principieele doel de kapitalistische maatschappij-orde te vernietigen en een maatschappij te grondvesten, die een einde zal maken aan de uitbuiting van den mensch door den mensch.

2. Het agrarische probleem, dat tegenwoordig in Spanje dringend om een oplossing vraagt, heeft, wat eigendom, uitbuiting en arbeidsvoorwaarden betreft, veel verschillende aspecten. Zoo is in Galicië, Asturië, en de Baskische provincie, in Catalonië en Levante het kleingrondbezit of het kleine pachtersysteem overheerschend. In Castilië en Aragon vindt men zoowel kleine boeren als grootgrondbezitters, terwijl in Andaluzië en Estramadoera het grootgrondbezit overwegend is, wat al dedelijk van buiten te zien is aan de groote heerenlandhuizen en de omheinde jachtterreinen van 5000 H.A. en meer.
Al deze verschillen moet men in aanmerking nemen, wanneer men t.o.v. de plannen voor agrarische hervorming der republikeinsche regeering zijn houding bepalen wil. Deze hervormingen beantwoorden in de verste verte niet aan de wenschen der uitgebuite landarbeiders. Als de regeering en de grootgrondbezitters niet kunnen komen tot een hervorming die de eigendomsverhoudingen op het land principieel verandert, dan is naar de meening van de C.N.T. het oogenblik gekomen om een radicale oplossing van het agrarische probleem op den grondslag der strengste sociale gerechtigheid en ten gunste van de uitgebuite landarbeidersmassa's, zetboeren en kleine pachters door te voeren.

In overeenstemming hiermee stelde het Congres zijn houding ten opzichte van het agrarische vraagstuk als volgt vast:

a. Onteigening zonder schadeloosstelling van het grootgrondbezit, dat tot gemeenschappelijk eigendom wordt gemaakt. Annuleering van de bestaande contracten en het sluiten van nieuwe overeenkomsten, die door de landarbeidersorganisaties in overeenstemming met de plaatselijke behoeften moeten worden vastgesteld.

b. In beslagname van het vee, het zaaizaad, en de landbouwmachines en werktuigen uit het bezit van den landheer wiens grond onteigend is.

c. Vrije overdracht van den grond aan de landarbeidersorganisaties, om er het vruchtgebruik van te genieten en hem collectief te bewerken en te beheeren.

d. Afschaffing van diverse betalingen en grondrente, van schulden en hypothecaire lasten, van die bezittingen, waarvan de grond door de eigenaars zelf, zonder gebruik van vreemde arbeidskrachten, voor hun eigen levensonderhoud bewerkt wordt.

e. Afschaffing der pachtbetalingen in geld of in natura, die de kleine pachters thans verplicht zijn af te dragen aan de grootgrondbezitters of aan de tusschenpersonen belast met de onderverpachting.
Al deze eischen moeten door een intensieve propaganda en met behulp van stakingen en verzet van iedere soort ondersteund worden, om den klassenstrijd tegen de landheeren, de groote pachters en den fiscus openlijk op het platte land uit te dragen en de werkende plattelandsbevolking organisatorisch en revolutionair voor te bereiden. De C.N.T. en de organen der C.N.T. zullen de landarbeiders bij hun werkzaamheid en in hun strijd practisch en moreel zoo veel mogelijk steunen.

3. Het Congres ziet de beteekenis en de noodzakelijkheid van practische en moreele verbeteringen binnen het raam van de kapitalistische maatschappijorde in, is echter van meening dat de strijd voor deze verbeteringen slechts een voorbereiding mag zijn voor den eindstrijd, die door een gemeenschappelijke actie van industrie- en landproletariaat een eind maakt aan het kapitalistische systeem met zijn onderdrukkings- en uitbuitingsinstellingen.

Dienovereenkomstig stelt de syndicalistische landarbeidersbeweging zich tot taak de breede massa's der landarbeiders voor te bereiden:

a. voor de revolutie

b. voor den socialen wederöpbouw in anarcho-syndicalistischen zin.

De voorbereiding der landarbeiders in overeenstemming met onze grondstellingen is de belangrijkste en de moeilijkste taak van het syndicalisme op het land. De belangrijkste omdat zonder haar de consequente ontwikkeling der sociale revolutie niet mogelijk is. De moeilijkste omdat hinderpalen van traditioneelen en van subjectieven aard de opvoeding der massa's van landarbeiders bemoeilijken. De syndicalistische landarbeidersbeweging kan en moet deze moeilijkheden overwinnen door duidelijke, diepgaande en onvermoeide propaganda van haar doelstellingen en door een opvoedende en organisatorische werkzaamheid, die bij de landarbeiders solidair gemeenschapsgevoel wakker maakt en hen in staat stelt in hun eigen belang met volle kracht aan het tot stand komen van een socialistische maatschappijorde mee te werken.

4. Het Congres verklaart, dat de socialisatie van den grond en van de voor de bewerking van den grond en voor de landbouwproductie benoodigde machines en werktuigen, evenals het beheer daarvan door de vereenigde producenten op het platte land, de noodzakelijke voorwaarde vormt voor

een socialistische huishouding, die de arbeidersbevolking het volle genot van haar arbeidsproduct waarborgt.
Het laatstgehouden plenum der C.N.T. hield zich bezig met de voorbereidingen voor den socialen wederopbouw na de revolutie. Men heeft voor dit doel commissies ingesteld, die voor iedere fabriek en werkplaats afzonderlijk en het geheele economische leven omvattende statistieken ontwerpen. Zij hebben tot taak, in iedere fabriek en productie-eenheid in het algemeen, (ook in den landbouw) de productiemogelijkheden vast te stellen; de afzetgebieden in binnen- en buitenland; de transportverbindingen; de herkomst der grondstoffen en hun prijzen; de hoegrootheid van het productievermogen en het aantal arbeiders, het voorkomen van nog niet geëxploreerde delfstoffen, enz. enz. Voor het uitwerken van deze statistieken zijn in ieder gewest bijzondere commissies gevormd, die landelijk samenwerken.

Over het geheele land beschikt de C.N.T. op het oogenblik over een 25-tal organen, waarvan de voornaamste zijn:

Cultura y Accion, Saragossa, Arragon,
Solidaridad Proletaria, Sevilla, Andaluzië,
La Voz del Campesino, Jerez-de-la-Frontera, Andaluzië,
Solidaridad, Gijon, Asturië,
Cultura Obrera, Palma de Mallorca, Balearen,
El Libertario, Madrid,
El Trabajo, Soria, Midden-Spanje,
Cultura Ferroviaria, Madrid,
Fraternidad, Madrid,
El Obrero de Petrolaos, Madrid,
Gas y Electrizidad, Madrid,
Solidaridad Obrera, dagblad in Barcelona,
Accion Social Obrera, Gerona, Catalonië,
Solidaridad Obrera, La Coruna, Galicië,
Solidaridad Obrera, Valencia, Levante,
Juventud Libertaria, Valencia, Levante,
Proa, Elda, Levante.

De uitgave van een tweede dagblad — dat een officieel orgaan der C.N.T. zal zijn en te Madrid zal verschijnen — is in voorbereiding.

VI

De communisten hebben in Spanje geringe beteekenis, die nog verminderd wordt door het feit, dat er drie verschillende, elkaar bestrijdende partijen bestaan, die alle aanspraak maken op het monopolie, de „dictatuur van het proletariaat" uit te oefenen: de „trotzkistische" partij, de „stalinistische" partij en het „Arbeiders- en Boeren-Blok" in Catalonië. De werkelijke invloed, dien zij hebben, is omgekeerd evenredig aan de voorstelling, die in de communistische pers van de bolsjewiseering van het spaansche proletariaat gegeven wordt.
Deze voorstelling is zoo van alle realiteit ontbloot, zoo grotesk en zoo

leugenachtig, dat men de arbeiders beklagen moet, die te goeder trouw op deze informaties zijn aangewezen. Alle revolutionaire acties, bestorming van gevangenissen,, stakingen enz. enz. — het zou alles gaan onder communistische leiding. Van week tot week zou de communistische invloed in de revolutionaire beweging toenemen.

Naar aanleiding van deze spaansche berichten in de communistische pers schreef de Solidaridad Obrera terecht: „Dat zijn geen gewone gelegenheidsleugenaars, maar eenvoudig specialisten in 't zwendelen".

Natuurlijk worden de syndicalisten met de bekende moskousche kwalificaties overladen: „anarchistische agenten der bourgeoisie", (hoofdartikel „Prawda" 16 April), „de hoofdsteunpilaren van het regeerende republikeinsch-sociaal-democratisch blok" (Prawda) „aan den spits van het spaansche imperialisme bevinden zich het anarcho-syndicalisme en het sociaalfascisme", enz.

De vooruitzichten der communisten worden niet hoog genoeg aangeslagen: „onder benutting van de ervaringen der internationale revolutionaire beweging en in het bewustzijn van haar groote historische verantwoordelijkheid zal de spaansche communistische partij zich snel tot een massapartij ontwikkelen en millioenenmassa's van werkenden in den strijd voor de spaansche radenrepubliek weten te organiseeren" (Prawda). Een ander bericht uit Madrid aan de communistische pers vermeldt: „de communistische partij is op het punt van de C.N.T. een scherp en slagvaardig strijdinstrument te maken."

Wanneer ondanks de berichten over de tienduizenden revolutionaire arbeiders, die de leuzen der communistische partij volgen, bij de verkiezingen een poover resultaat is bereikt, (bij de parlementsverkiezingen kreeg de communistische partij over geheel Spanje slechts 14.000 stemmen) leest men ook de volgende ontboezemingen, die weinig met de systematische berichten te rijmen zijn: „Het geringe stemmenaantal der communistische partij vindt zijn oorzaak in de anarchistische en anarcho-syndicalistische theorie en practijk" (Prawda). „Het is een feit", wordt verder aan de communistische pers bericht, „dat de communistische partij in Spanje niet overwinnen kan zonder eerst het anarchisme vernietigd te hebben. Tot nu toe is het anarcho-syndicalisme de sterkste kracht in de spaansche arbeidersbeweging".

Na het volledige fiasco van de verkiezingen in September, o.a. te Sevilla, (de zetel der „communistische C.N.T." die volgens opgaaf der communisten 75.000, later zelfs 120.000 leden zou tellen, terwijl de communistische partij in Sevilla 3466 stemmen verwierf), vermeldt een communistische correspondent uit Madrid: „Waar het anarcho-syndicalisme de massa's beheerscht, was de partij niet in staat de leuze van stemonthouding energiek tegen te gaan."

Toen na den val van de dictatuur van Primo de Rivera de C.N.T. haar organisatie weer begon op te bouwen, probeerden de stalinisten een splitsing tot stand te brengen. Onder het voorwendsel, dat de C.N.T. niet meer bestond, werd een nieuwe C.N.T. de „C.N.T. in wederopbouw", een soort R.V.O., gesticht, met haar zetel in Sevilla. De poging mislukte natuurlijk

volkomen. Een hoofdartikel van de Prawda van 7 Augustus 1931 wijst de spaansche partij op het geringe succes van haar sectarische tactiek, en schrijft onder anderen, dat „de stakingen in Spanje hoofdzakelijk door de anarcho-syndicalisten gevoerd worden en dat de anarcho-syndicalistische beweging sinds den val der monarchie belangrijk gegroeid is. De anarcho-syndicalistische C.N.T. groeide in dien tijd van 150.000 tot 800.000 leden, dat beteekent, dat de helft van het spaansche proletariaat in de rijen der anarcho-syndicalistische beweging staat". Daar de splitsingstactiek dus klaarblijkelijk mislukt is, en de communistische partij nog steeds niet de millioenenmassa's achter zich heeft, is het noodzakelijk „het gezicht koen en beslist den massa's toe te wenden, die zich in de anarcho-syndicalistische beweging bevinden, en onder hen een bolsjewiseerend werk te doen ter verovering van de massa." Echter, ook deze tactiek, — de C.N.T. „van binnen uit" te veroveren — die van het begin af aan door de trotzkistische communisten werd toegepast, heeft weinig succes gehad. Dat deze methode niet bevorderd werd door de stalinistische kwalificaties „agenten der bourgeoisie" enz. werd althans van trotzkistische zijde erkend.

„Het is noodzakelijk, schrijft het trotzkistische blad „La lutte de Classes", dat men zich rekenschap geeft van het specifieke karakter van het anarcho-syndicalisme. In de huidige situatie van Spanje is het niet voldoende de anarcho-syndicalistische leiders te beschuldigen agenten der bourgeoisie te zijn en bondgenooten van de guardia civil en de politie ......". Men moet erkennen, dat de massa's die van gezindheid en temperament revolutionair zijn, voor 95% de leuzen der C.N.T. volgen, en slechts voor 5% die van de communistische partij."

Een der dolste prestaties op het gebied van communistische bluf en communistische laster is van recenten datum. Te Hamburg vond kort geleden een door de moskousche Internationale georganiseerde congres der zeelieden plaats. Aldaar was een spaansche gedelegeerde, Joao Diaz genaamd, die beweerde de syndicalistische organisatie van Vigo te vertegenwoordigen. Deze „afgevaardigde" schreef in de „Rote Wacht" van Hamburg: „Vroeger volgde het proletariaat de anarcho-syndicalistische leiders, maar de arbeiders weten op het oogenblik dat de anarcho-syndicalisten agenten zijn van de bourgeoisie. Bij het uitroepen der republiek telde onze Roode Vakvereenigings Internationale geen enkel lid. Op het oogenblik heeft de R.V.I. in Sevilla 50.000 aangeslotenen, 200.000 in Andaluzië en 300.000 in geheel Spanje".

Dit alles wordt nog fraaier als men weet, dat — zooals intusschen bleek — deze Joao Diaz nooit een syndicalistische organisatie in Vigo heeft vertegenwoordigd, dat er in Vigo in het geheel geen communistische organisatie bestaat en dat men dezen stalinistischen afgevaardigde naar dit R.V.I.-congres aldaar in het geheel niet kent!

Naar aanleiding van deze mededeelingen in het communistische hamburgsche blad schreef de spaansche persdienst der I.A.A. een artikel waarvan wij hier enkele passages citeeren. Te meer daar ze weliswaar speciaal op dezen zwendelaar slaan maar tevens, meer in het algemeen, voor zijn communis-

tische geestverwanten van verschillende richtingen mogen gelden. En wij benijden de nederlandsche „Groep van Internationale Communisten" niet tot dit gezelschap lasteraars van de spaansche revolutionaire arbeidersbeweging te behooren.
Na het stuk van Diaz overgenomen te hebben vervolgt bovengenoemd artikel: „Wij willen de groteske bulf van dezen laffen en ellendigen kwaadspreker overal bekend maken. Men moet een geboren idioot zijn of eenvoudig een minderwaardig individu om dergelijke enormiteiten te beweren. Het is moeilijk te beoordeelen of we hier te doen hebben met onopzettelijke onnoozelheid waarmee men medelijden moet hebben of met bewust bedrog en cynisme, dat schaamteloos is.
Iemand, die in staat is te beweren — hetzij door aangeboren zwakzinnigheid, hetzij door moreele ontaarding — dat de anarcho-syndicalisten regeeringsagenten zijn, die is ook in staat om politiespion te worden. zoodra hij iemand vindt, die hem ervoor betaalt. In ieder geval moeten we erkennen dat zoo'n kerel een prima organisator is. In 15 jaar zijn alle communistische fracties bij elkaar er niet in geslaagd meer dan enkele honderden leden te verwerven. En deze Joao Diaz heeft, terwijl hij rustig in Hamburg zit, in 8 dagen tijd, 50.000 aanhangers te Sevilla en 200.000 in Andaluzië verworven om aldus de spaansche sektie der R.V.I. met 300.000 leden in het leven te roepen. Het is fantastisch. Als deze dappere Joao Diaz op deze wijze voortgaat dan zal de C.N.T. weldra geheel verdwenen zijn en de „diktatuur van het proletariaat" is nog slechts een kwestie van enkele dagen".
Het zal in de historie van het spaansche socialisme en van de spaansche arbeidersbeweging de onvergankelijke roem van de C.N.T. blijven, in de periode na den val der monarchie de spaansche arbeiders van een aanpassing aan en een verzoening met de burgerlijke republiek te hebben teruggehouden. Zij zal ook haar taak weten te volbrengen in de komende sociale revolutie, en de instelling van een staatssocialistische dictatuur weten te verhinderen.
Zooals in alle andere landen, waar de sociaal-democratie aan de macht komt, heeft deze ook in Spanje de belangen behartigd van de kapitalistische bourgeoisie. Zooals zij in Duitschland na den val van het absolutisme het geweldsinstituut van den staat en van zijn machtsmiddelen heeft weten op te bouwen, het militarisme heeft gerestaureerd, de rijksweer in het leven geroepen, kortom, de machtsmiddelen van de huidige reactie heeft geschapen, zoo heeft zij ook in Spanje het militaristische machtsapparaat van den staat niet slechts gehandhaafd, maar ook nog versterkt.
De *guardia civil*, een leger van tienduizenden gediciplineerde en zwaar gewapende soldaten, *een staat in den staat*, is een der hechtste steunpilaren der reactie en het grootste gevaar voor de revolutionaire arbeidersbeweging.
Voor den strijd tegen de reactie en haar revolutionaire taak is de C.N.T. van de medewerking van alle anarchisten verzekerd. De anarchisten in Spanje hebben sinds een halve eeuw getoond, dat ze niet slechts als anarchisten wenschen te leven, maar dat ze ook bereid zijn voor het anarchisme te sterven.

Deze onverzoenlijke strijd tegen alle verdrukking, tegen alle vervolging, ondanks alle terreur, sinds tientallen van jaren, en de heroïsche traditie van de C.N.T. verklaren mede de aanhankelijkheid aan deze organisatie van alles, wat in Spanje socialistisch, vrijheidlievend en revolutionair is.
De arbeidersklasse in Spanje heeft buitendien een bakoenistische traditie van meer dan een halve eeuw, een traditie, waardoor de haat en de afschuw tegen den staat diep geworteld zijn in het volk. Niet slechts een haat tegen het afschuwelijke staatsdespotisme van een corrupt clericaal monarchisme, maar ook een afschuw van de schijndemocratie van de kapitalistische republiek en van alle socialistische staatsdictatuur. Bakoenin's woord, dat de staat de dood is voor het socialisme, lééft in de spaansche arbeidersklasse. Bakoenistische traditie tenslotte beteekent ook, dat de revolutionaire arbeidersbeweging in Spanje op economische basis is georganiseerd, dat het vrijheidlievende, het anti-etatistische socialisme in de arbeidersklasse zijn uitdrukking vindt in syndicalistische vormen van organisatie en in syndicalistische methoden van strijd.
Een jaar van democratische republiek is voldoende geweest om te bewijzen, dat de val van een monarchistisch regime nog niet vrijheid en socialisme beteekent. Zooals in alle andere landen heeft de jonge republiek zich gehaast, de historische waarheid te bevestigen, dat de burgerlijke democratie niets anders is dan een doelmatiger staatsvorm voor de kapitalistische uitbuiting.
Het arbeidersbloed, dat in deze zoogenaamde „arbeidersrepubliek" gevloeid is, toont de onoverbrugbare kloof, die er tusschen de republiek en het socialisme is en bewijst, dat de republikeinsche revolutie slechts een étappe op den weg naar de uiteindelijke bevrijding van de arbeidersklasse is.
Voor dezen bevrijdingsstrijd heeft de spaansche arbeidersklasse in jarenlangen strijd, waarvan het heroïsme zonder voorbeeld is in de geschiedenis der moderne arbeidersbeweging, het voornaamste wapen gesmeed door zich tot een revolutionaire phalanx in de C.N.T. aaneen te sluiten. Zij heeft begrepen, dat de bevrijdingsstrijd slechts mogelijk is door een op economische basis georganiseerde arbeidersklasse, die niet alleen den strijd voert tegen het kapitalisme, maar ook tegen den staat in al zijn vormen en tegen iedere politieke partij onder welken naam ook.
De russische revolutie is dood. Met den dood dezer revolutie door de bolsjewistische staatsdictatuur zijn ook de groote verwachtingen begraven, die zij bij de onderdrukten van de geheele wereld had gewekt. Heden gaat de spaansche arbeidersklasse zijn October tegemoet. De historische taak van deze revolutie is het, niet slechts de uitgebuiten in Spanje tot hun volkomen bevrijding te voeren, maar ook, tegelijkertijd, de vrijheid en het socialisme in de geheele wereld voor den ondergang in een autoritair werelddespotisme te redden.
Alleen een nieuwe revolutie, de komende spaansche revolutie, zal in staat zijn, het wereldproletariaat, dat heden in kapitalistische reactie en fascisme verstrikt is, met nieuwe hoop te bezielen en tot nieuwe daden te inspireeren.

JULI 1932 A. MÜLLER LEHNING

[illegible]ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 5 SEPTEMBER 1932

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 5 SEPTEMBER 1932

ECONOMISCHE RECONSTRUCTIE

De reeks der korte artikelen, die hier volgt, werd speciaal geschreven voor het spaansche syndicalistische dagblad te Barcelona, de SOLIDARIDAD OBRERA, in verband met het feit, dat een der voornaamste vraagstukken der C.N.T. de praktische voorbereiding tot overname van het economische leven was. De artikelen staan in onmiddellijk verband met het plan tot voorbereiding van den socialen weêropbouw na de revolutie, aangenomen op het plenum der C.N.T., dat in December 1931 te Madrid plaats vond, en de daar genomen besluiten betreffende het praktische werk.

Na het verschijnen van het derde artikel werd het dagblad te Barcelona voor twee maanden verboden; een daaropvolgende ernstige ziekte van den vertaler van vier maanden maakte een voortzetting der serie onmogelijk. Ofschoon met het oog op Spanje geschreven, kunnen deze artikelen zonder twijfel ook van beteekenis zijn als leiddraad voor een algemeene discussie over deze vraag. Red.

I. GRONDSTELLINGEN

Wanneer een land besluit definitief te breken met een politiek regiem, waaraan het eeuwenlang verbonden is geweest, staat het volk er vanzelfsprekend op, dat elk nieuw sociaal systeem, dat het oude vervangen moet, opgebouwd zal worden op grondslagen, die principieel verschillen van die, welke tot dusver hun leven beheerscht hebben.

De revoluties uit het verleden hebben ons geleerd, dat in ieder afzonderlijk geval deze grondslagen inderdaad verschilden van die van voor de revolutie. Niettemin hebben in al die gevallen zich slechts de vormen van regeering en zekere methodes van administratie gewijzigd, zonder de fundamenten zèlf van het eeuwen oude maatschappelijke systeem te raken. De staat bleef het model van sociale organisatie en de uitbuiting de eenige vorm van de betrekking tusschen productie en consumptie.

Of het nu de groote fransche revolutie was van 1789, die den feodalen staat verving door den democratischen staat en de kapitalistische onderneming, of de groote russische revolutie van 1917, die de autocratischen staat verving door den bureaucratischen en de kapitalistische exploitatie door de staats-exploitatie (de staat is immers de eenige werkgever geworden), niets was veranderd voor den arbeider, voor den werker in het algemeen, voor degenen die produceeren.

De spaansche revolutie van 1931 is geen uitzondering. In den grond van de zaak kan deze revolutie zelfs geen aanspraak maken op dien naam. Het was een staatsgreep, die het politieke leven van het land omvormde van een autocratischen in een democratischen staat, maar die, zonder de minste radicale verandering, de kapitalistische uitbuiting van het werkende volk liet voortbestaan.

Deze „revolutie" van 14 April 1931 heeft dus noch de hoogte bereikt van

de revolutie van 1789, noch de diepte van die van 1917, terwijl zelfs die revoluties het streven van het volk in zijn geheel en van het stad- en landproletariaat in het bijzonder, slechts ten deele en zeer onvolkomen hadden verwezenlijkt.

De spaansche revolutie is dus nog in het verschiet. En men kan derhalve nu reeds deze allereerste vraag stellen: Wat moeten de richtlijnen zijn van zoo een revolutie?

Voor iemand die zich de moeite geeft over deze vraag na te denken, kan geen twijfel bestaan dat, om de resultaten van die revolutie voor de werkers doeltreffend te maken, men het geheele zwaartepunt der noodzakelijke toekomstige veranderingen juist moet verplaatsen naar die twee fundamenteele beginselen, die tot dusver intact gelaten zijn door alle revoluties van het verleden: de staat als politieke instelling van het maatschappelijk leven en het kapitalisme als economische instelling van het maatschappelijk leven.

De grondbeginselen van een sociale reconstructie, die dieper gaat dan die welke tot nu toe zijn verwezenlijkt, moeten dus zijn: vernietiging van den staat en vernietiging van het kapitalisme.

De politieke partijen, van welke kleur ook — en dat is een conditio sine qua non van hun bestaan — kunnen zich het probleem van de sociale reconstructie niet anders voorstellen dan vanuit de gezichtshoek van de onvermijdelijkheid — zij het slechts voorloopig — van een apparaat, dat leiding geeft en initiatief neemt tot maatregelen, die geschikt zijn om...... de politieke partij in kwestie in haar macht te bevestigen. Daar de besturende en intiatief nemende staat niet kan bestaan zonder de economische organisatie van het land, is hij genoodzaakt ten opzichte van die organisatie dezelfde methodes toe te passen als waardoor hij zelf wordt beheerscht. En zoo komt het dat onderdrukking en uitbuiting de onvermijdelijke grondslagen blijven van een maatschappij, die georganiseerd wordt door welke politieke partij ook. Wie zou dan daadwerkelijk die krachttoer kunnen verrichten om buiten iedere politieke partij en staat — dus uitbuiting — om, een maatschappij te organiseeren, die werkelijk geen onderdrukkingsapparaat bezit, en zich politiek, economisch en sociaal ontwikkelt, zonder dat daar de uitbuiting van den mensch door den mensch of door de machine onder 't beheer van een bepaalde groep menschen, bij te pas hoeft te komen?

Hierop is maar één antwoord; het dringt zich vanzelf op: zij, die onderdrukt worden, zij die uitgebuit worden; zij, die niet willen uitbuiten, noch onderdrukken. Dus — de werkers.

Maar om het werk van opbouw, dat bij uitstek een werk van organisatie is, te kunnen ondernemen, is een minimum van organisatorischen geest onder die werkers vereischt. Van dat minimum is niets, of zoo goed als niets te vinden in den toestand, waarin zich thans de vormelooze massa bevindt der arbeiders, die, ondanks alle onderdrukking en uitbuiting, die ze hebben moeten ondergaan en die ze nog steeds ondergaan, nóg niet de organische noodzaak hebben gevoeld om de handen ineen te slaan en zich te vereenigen om kracht te winnen.

Die geest kan alleen gevonden worden in den boezem der arbeiders-organisaties, d.w.z. daar, waar de arbeider zich reeds bewust is geworden van de onontkoombare noodzaak de „stootbrigade" te formeeren die, als het oogenblik gekomen is, de stoot kan geven die noodig is om het gebouw, dat op hem drukt en hem verstikt, omver te werpen.

Alleen omverwerpen?

Sinds tientallen jaren spreekt de arbeidersklasse en in de eerste plaats haar revolutionaire voorhoede helaas al over de vernietiging van het kapitalistische regiem, zonder te begrijpen, dat de vernietiging daarvan slechts mogelijk is, wanneer men zich duidelijk rekenschap geeft van de sociale vormen die dat regiem zullen moeten vervangen, en van de middelen en methodes, die geschikt zijn om die nieuwe vormen op te bouwen.

De russische revolutie heeft de eerste slag toegebracht aan die, gelukkig hoe langer hoe meer overleefde, ideologie van de spontaan volbrachte revolutie, die aan de wereld, als aan de Joden in de woestijn, het hemelsche manna zou brengen.

De arbeidersklasse, en dit keer ook haar revolutionaire voorhoede wier ondervinding der laatste jaren ontzaggelijk is verrijkt, geeft er zich reeds rekenschap van, dat het niet zoo zeer de „geest van vernietiging is, die den opbouwenden geest schept", maar dat het integendeel: de opbouwende geest is, die den wil schept en de zedelijke noodzaak om te vernietigen.

Men moet weten op te bouwen om te kunnen vernietigen.

Laten wij ons dus bezig houden met de problemen der sociale reconstructie, opdat de vernietiging van het regiem van staat en kapitalisme zich op redelijke wijze voltrekt.

Zeker, de revolutie wordt niet gemaakt. Ze komt op momenten, dat men haar het minst verwacht. Men kan niet „den datum vaststellen" van een revolutie; een onverwacht samen stooten van een menigte factoren, die gisteren nog ongevaarlijk waren, veroorzaakt heden de vonk, die alles doet ontvlammen.

Wat noodig is, is dat wanneer de schok plaats vindt, de arbeiders in hun organisaties voor strijd en reconstructie — op het oogenblik in hun vakvereenigingen — reeds voorbereid zijn, althans zooveel mogelijk, om op te bouwen.

Hoe meer de arbeidersklasse en haar revolutionaire voorhoede — de vakvereeniging — is voorbereid, hoe meer het werk van wederopbouw na de ineenstorting van staat en kapitalisme wordt vergemakkelijkt.

De revolutionaire voorhoede mag — om voorhoede te blijven — één ding niet vergeten: dat zij het gist moet zijn van de beweging. Laten wij het aan de socialisten en alle mogelijk soort reformisten overlaten om de vrijheidlievende aspiraties en verlangens van het werkende volk in slaap te sussen. Laten wij het zuurdesem zijn dat het deeg doet rijzen; laten wij dag aan dag de arbeidersklasse eraan herinneren, dat zij zèlf alleen haar leven

kan organiseeren, dat zij het zichzelf verschuldigd is zich te organiseeren; dat zij het zichzelf, dat iedere arbeider het zichzelf verschuldigd is om van heden af aan de hand te leggen aan het werk van de voorbereiding van de meest geschikte vormen om het huidige regiem te vervangen. Laten wij als eersten ons daarmee bezighouden.
De heele wereld voelt op het oogenblik, ook al geeft ze er zich niet bewust rekenschap van, de onvermijdelijkheid der sociale reconstructie. Maar terwijl de verschillende bourgeoisieën en kapitalismen der wereld doorgaan hun bouwwerk van uitbuiting „op te bouwen" op de ruggen der werkers; terwijl de rose of roode autoritaire socialisten doorgaan de onbewuste kudde te leiden in de woestijn van een dor en onvruchtbaar parlementarisme, waar zij weldra de weerlooze prooi wordt van haar ergste vijanden; ja, terwijl zelfs zekere anarchisten — nog verblind door een pseudo-revolutionaire, want: on-constructieve phraseologie van: in ieder geval barricades ...... en „dan zullen we wel zien" — uitsluitend denken aan wat tenslotte eerder een politieke staatsgreep is dan een sociale revolutie, is het aan de revolutionaire syndicalisten, de anarcho-syndicalisten, de beweging, die het libertaire, federalistische en anti-etatistische streven verbonden heeft met de revolutionaire tactiek van den klassenstrijd en van de organisatie, om, ondanks al de moeilijkheden van den tegenwoordigen tijd, het dringend noodzakelijke werk van practische voorbereiding te ondernemen, ten einde, als de gebeurtenissen ertoe leiden, de inbeslagname der sociale rijkdommen en haar exploitatie ten bate van de geheele menschheid te kunnen verwezenlijken.
Daar het probleem van een zegevierende revolutie onmiddellijk en practisch gelegen is in de economische organisatie van de maatschappij, moeten we nagaan van welken kant wij de studie van de economische opbouw van een land in staat van revolutie, moeten beginnen.

II. WAAR TE BEGINNEN?

Wij hebben gezegd dat het de economische organisatie is, waarvan het succes eener revolutie afhangt.
Inderdaad, wat is het onmiddellijke doel van een revolutie? Dat is, zooals van zelf spreekt, het peil van welstand van den arbeider te verhoogen. „Welstand" in moreelen, materieelen, lichamelijken, intellectueelen zin, enz. Maar wat hebben we aan een hooger moreel of intellectueel peil, als de maag leeg is? Men moet dus eerst de maag vullen. Dat is, grof gesproken, de heilige plicht van iedere revolutie. Pas daarna krijgen al de andere plichten van een diepgaande sociale revolutie recht van spreken. De begeleidende factoren zijn dus direct afhankelijk van het materieele welzijn. Het is niet zonder reden, dat men zegt dat een half brood een revolutie kan doen slagen — of mislukken.
Maar laten we een psychologisch verschijnsel niet vergeten, dat iedere revolutie begeleidt, waarvan althans de eerste stap: het omverwerpen van het gehate regiem, is bereikt. De arbeiders loopen de straat op, het enthousiasme kent geen grenzen, men zingt, men schreeuwt, men houdt betoogingen,

men gaat naar de bijeenkomsten, die gehouden worden van den ochtend tot den avond en van den avond tot den morgen......... om kort te gaan, *er wordt niet gewerkt*. Als de revolutie alleen maar deze stap heeft gedaan, — de politieke omvorming van het regiem — eindigt alles met „weer op orde te komen", de fabriek blijft aan den kapitalist, de bodem aan den grondeigenaar, de arbeider keert terug naar zijn machine, de boer naar de ploeg.

Maar als inderdaad de revolutie de politieke grenzen overschrijdt en werkelijk *sociaal* wordt, dan zal ook dàn de arbeider teruggaan naar de machine, maar er zal geen opzichter, patroon of directeur meer zijn om hem te zeggen wat hij te doen heeft. *Hij zal het zelf moeten weten.* Voordat immers de arbeider de gang van zaken van zijn fabriek of van zijn werkplaats weet en kent, is er heel wat kans op, dat de begonnen revolutie snel den kop in wordt gedrukt door hen, die van de fabriek op de hoogte zijn, door de patroons.

De arbeiders, die terugkomen op het werk in de fabriek, weten noch waar ze de grondstoffen vandaan moeten halen, noch welke bestellingen gedaan moeten worden, noch waar het geld te vinden is om het materiaal te koopen (vooral als dat materiaal moet komen uit een land, waar de revolutie nog niet is doorgevoerd)...... Zij zullen niet kunnen produceeren. De industrieën zullen stil staan. Dat beteekent hongersnood. Het is op dat moment dat de redder, — de dictator van morgen — zal komen, die brood zal beloven en die de revolutie zal aanwenden tot zijn eigen voordeel — persoonlijk of politiek, dat is niet van belang — en die het systeem van uitbuiting weer zal instellen.

Eenige experimenten in Rusland om fabrieken in bezit te nemen zijn op een verschrikkelijk fiasco uitgeloopen, daar de arbeiders niet de minste idee hadden van het beheer van een fabriek. En de totale mislukking van de bedrijfsbezetting in Italië heeft zeker het noodige bijgedragen tot de zegepraal van de mussoliniaansche dictatuur.

Het is dus noodig dat de arbeidersklasse het economische raderwerk dat de industrieele machine doet loopen, kent. Niet alleen omdat de arbeider het in beweging zal moeten zetten om alles te produceeren wat de bevolking noodig heeft, maar ook omdat men het geheele kapitalistische raderwerk zal moeten ombouwen, men zal één deel moeten verwijderen, een ander bewaren, een derde vervangen.

Samenvattend kunnen we zeggen:

Om de economische instellingen in bezit te kunnen nemen, moet men op zijn minst de fundamenteele methodes van administratie kennen.

Om een industrie, een fabriek, een werkplaats, de een of andere onderneming te kunnen beheeren, moet men die industrie, die fabriek, die onderneming kennen.

Om te kennen moet men zich op de hoogte stellen.

Om zich op de hoogte te stellen, dient men ieder radertje van het huidige economische leven te bestudeeren, want alleen door ze te bestudeeren zal

men zich gemakkelijk van de te vermijden fouten en te verwerpen methodes rekenschap kunnen geven.
Om met succes te studeeren, moet men van onder af aan beginnen, d.w.z. bij de kleinste economische eenheid.
Er zijn in de tegenwoordige maatschappij twee soorten van economische eenheid: de eene onder het beheer van particulier of staat, de ander onder dat van de arbeiders. Onder de laatste hebben we alleen de coöperatieve, en die is nog heel dikwijls gebaseerd op commercieele grondslagen, die er een soort gemengde instelling van maken, die in den grond kapitalistisch is en waarvan de winst verdeeld wordt tusschen de deelhebbende individuen, die door hun toevallige maatschappelijke positie behooren tot de uitgebuite klasse.
Onder de economische eenheid van particulier of staat, noemen we de fabriek, de werkplaats, de werf, de drukkerij, de bank.
De economische eenheid van arbeiders kan dus in de huidige samenleving alleen bestaan, door zelf te werken volgens de methode van uitbuiting en ondernemerswinst.
Wij zullen derhalve de raderen bestudeeren der kapitalistische economische eenheid, aangezien we daar den dag na een revolutie mee te maken zullen hebben. Of liever, wij zullen nagaan wat de arbeidersklasse moet bestudeeren in de kapitalistische economische eenheid, ten einde het minimum kennis, dat noodzakelijk is om er niet als vreemde tegenover te staan, te verkrijgen. Maar daar vóór zou de arbeidersklasse er zich goed rekenschap van moeten geven, wat zij zelf als constructieve macht beteekent. Met andere woorden, voor men begint met de balans van het economische leven van een land, moet men die van de economische organisaties der arbeidersklasse opmaken. Men moet de intrinsieke waarde van ieder vakverbond kennen. Men zal dan de macht — physiek en moreel — kennen van het reeds georganiseerde arbeiders- en boerenleger, dat in staat is het werk van opbouw te ondernemen en, als avant-garde, de groote nog niet georganiseerde massa mee te sleepen. Als dat voorbereidingswerk gereed is, zullen we weten waar we sterk en waar onze zwakke plaatsen zijn.
Men moet dus allereerst dit noodige werk van zelf-studie doen, zich zelf kennen, zich bewust maken van zijn eigen organische en organisatorische kracht.

III. DE VAKVEREENIGING

Om de macht van de georganiseerde arbeidersklasse zuiver te kunnen vast stellen, moeten wij ten eerste in aanmerking nemen: dat wanneer wij spreken over vakvereenigingen van *arbeiders*, wij onder *arbeider* verstaan, ieder, die loonarbeid verricht of het handenarbeid (in de fabriek, aan de machine, aan de ploeg), intellectueele arbeid (technici, ingenieurs, journalisten) of semi-intellectueele arbeid (beambten) is.
Vervolgens, dat wij geen enkel onderscheid maken tusschen vakvereenigingen, welke ook hun ideologische richting moge zijn.

Het is buiten twijfel, dat de politieke en godsdienstige invloed, die op de in christelijke vakbonden georganiseerde arbeiders en de marxistische invloed, die op de in reformistische vakvereenigingen georganiseerde arbeiders wordt uitgeoefend, onder de arbeiders tegenstellingen veroorzaakt, die noodlottig zijn voor de zegevierende ontwikkeling van een sociale revolutie.

Maar wij weten ook, dat ondanks deze opgedrongen ideeën en die slaafsche opvoeding, het feit zelf van een revolutie, waarvan de schok een bevrijdend karakter draagt, deze, politiek aan kerk en staat geketende, massa — of een groot gedeelte ervan — aan den kant van de zegevierende revolutie zal werpen.

Wij hebben de groote russische massa's, die slaafsch gehouden werden door de Orthodoxe kerk, de kerken zien verlaten om deel te nemen aan de revolutie. En wij hebben in Spanje de rijen van de C.N.T. zienderoogen zien groeien, ondanks monarchie, jezuitisme en dictatuur.

Wij moeten dus, alvorens onze aandacht te wijden aan de methodes van economische reconstructie, vaststellen hoeveel vakvereenigingen er over het geheele land verspreid zijn en daarbij uitgaan van de geografisch gegeven plaats als rekeneenheid: vaststellen hoeveel vakvereenigingen daar zijn van iedere ideologische richting en tot welke industrie of beroep zij behooren. Wij zullen waarschijnlijk op de eerste moeilijkheid stooten, doordat we sommige vakvereenigingen zullen ontmoeten, die volgens *beroep*, en andere, die volgens *industrie* georganiseerd zijn. Men zal er zich dan eerst recht rekenschap van kunnen geven, dat men op het terrein van den klassenstrijd tegenover een (kapitalistische) metaal-industrie b.v. die arbeiders uit allerlei verschillende vakken gebruikt — mecaniciens, timmerlieden enz. — onmogelijk een heele reeks van vereenigingetjes van die verschillende vakken kan stellen, waarvan slechts een heel klein gedeelte der aanwezige krachten werkelijk werkzaam is in deze of gene fabriek, terwijl die fabriek zelf een integreerend deel van één enkele industrie uitmaakt. Men zal dan uit eigen aanschouwing zien van welk een enorm belang het is voor de arbeidersklasse, voor de revolutionaire beweging, om tegenover het *industrieele* kapitalisme de krachten van het *industrieele* syndicalisme te organiseeren, — tegenover de metaalindustrie der ondernemers: de syndicalistische metaal-federatie.

Er zullen dus maatregelen genomen moeten worden, teneinde de bezetting van de bedrijven en van het economische raderwerk in het algemeen te vergemakkelijken, om zoo spoedig mogelijk de Vakbonden te reorganiseeren in Industrie Federaties. Deze reorganisatie zal de *eerste praktische stap* zijn op den weg naar de economische reconstructie door de sociale revolutie, want zij zal de onafgebroken voortgang van de productie vergemakkelijken en vereenvoudigen.

Zoo opent de documentatie over de georganiseerde krachten ons het uitzicht op practische mogelijkheden van onmiddellijke reorganisatie. Maar het is niet voldoende het aantal vakvereenigingen te kennen, men moet ook het aantal van de georganiseerde arbeiders weten, de kaders zelf van het ar-

beidersleger. Hier ook moet men de cijfers bestudeeren van elke vakvereeniging, tot welke ideologische richting ze ook behoort.
En om ten slotte de studie te completeeren zal men moeten weten hoeveel niet-georganiseerde arbeiders in iedere industrie, in ieder vak, in iedere fabriek werken.[1])
De burgerlijke en kapitalistische statistiek heeft zich niet al te zeer voor deze vraagstukken geïnteresseerd, behalve wanneer ze het totaal van arbeidskrachten moest weten dat het ondernemerdom noodig zou kunnen hebben.
Voor ons anarcho-syndicalisten zijn deze statistieken onontbeerlijk: zij zullen ons onze kracht aantoonen...... en onze zwakheden. En zijn zwakheden kennen is de eerste schrede naar de organisatie zijner krachten.
Maar ons werk houdt daarmee niet op. Integendeel, het begint dan pas zich te ontwikkelen, dit keer systematisch in de breedte en in de diepte.
Wij hadden gezegd, dat de industrieele reorganisatie onze eerste etappe was in ons plan van sociale reconstructie in zijn revolutionaire periode.
De tweede etappe komt uit de eerste voort: de organisatie der industriefederaties maakt dat de arbeiders veel meer vat hebben op de economische eenheid waarin ze werken — fabriek, werkplaats of werf. Het zal gemakkelijker voor hen zijn deze fabriek, die werf of werkplaats te controleeren, wanneer ze niet meer verspreid zijn over verschillende ongelijksoortige vakvereenigingen, maar allen lid zijn van een industrie, die hen allen in gelijke mate belang inboezemt en bezig houdt.
Want het zal nooit overbodig zijn om steeds weer te herhalen: om een fabriek, een bakkerij of wat dan ook te kunnen beheeren, moet men beginnen in een voor-revolutionaire, d.w.z. voorbereidende, periode deze fabriek enz. eerst te bestudeeren, vervolgens te controleeren.
Om de economische eenheid te bestudeeren en te controleeren, is het dus noodig dat de daarin werkende hoofd- en handarbeiders het orgaan van documentatie en contrôle scheppen.
Dat is de functie van de Fabrieks-raad.[2])

IV. DE FABRIEKSRAAD

Om reeds nu een begin te maken met de organisatie van deze tweede etappe van de wederopbouw is het noodzakelijk de rol van deze organismen in de voor-revolutionaire periode te omlijnen.
En in de allereerste plaats wat hun samenstelling betreft.
De fabrieksraad wordt gekozen door alle arbeiders van de fabriek zonder acht te slaan op de verschillende vakvereenigingen waarbij ze zijn aangesloten. Alle arbeiders, of ze georganiseerd zijn of niet, nemen deel aan de

1) Het zou niet overbodig zijn om die gelegenheid tevens te gebruiken om het aantal analphabeten of halve analphabeten (die alleen kunnen lezen) vast te stellen per geographisch centrum, per industrie en per ideologische richting. Dit zou van groote waarde zijn voor de ontwikkelings-opbouw, die de economische opbouw van een land in revolutie op den voet moet volgen.

2) Al de „industrieele” beschouwingen zijn natuurlijk onder dezelfde voorwaarden toepasselijk op de studie van de landbouw, waar de werkplaats en de fabriek vervangen wordt door de boerderij, de pachthoeve enz.

verkiezing van hun raad. En deze raad blijft geheel zelfstandig en onafhankelijk ten opzichte van welke organisatie dan ook buiten de fabriek.
Zonder twijfel: indien de meerderheid der arbeiders in de fabriek aangesloten is b.v. bij een reformistische vakvereeniging dan zal dat tot uitdrukking komen in de verkiezing van de fabrieksraad en zal deze raad de aanwijzingen volgen van die vakvereeniging. Maar om reeds dadelijk te beginnen met van iedere fabrieksraad een uitvoerend orgaan te maken van een vakvereeniging — waarschijnlijk van die vakvereeniging die het grootste aantal arbeiders in die fabriek bezit — dat is van het begin af aan tot wrijving en dikwijls tot politieke geschillen aanleiding geven, hetgeen slechts schadelijk kan zijn voor de ontwikkeling van de fundamenteele functies van den raad: de documentatie en de contrôle over het raderwerk van de fabriek in kwestie.
In Sovjet-Rusland waar de fabrieksraden onmiddellijke organen zijn van de vakvereeniging, wordt de contrôle over de fabriek een functie, die wordt uitgeoefend volgens de voorschriften van de vakvereeniging, in plaats van dat de arbeiders zelf en op hun eigen initiatief deze functie vervullen.
In de meeste gevallen overigens is het meerendeel der arbeiders van een fabriek in het geheel niet bij een vakvereeniging aangesloten. Deze ongeorganiseerden, die wij in de invloedsspheer van onze georganiseerde beweging willen betrekken, moeten niet vanaf den eersten dag dat ze geroepen worden om een raad te benoemen van de fabriek waarin ze werken, den indruk hebben, dat de werkzaamheid van hun eigen raad onderworpen zou zijn aan een organisatie buiten die fabriek, waaraan ze geen deel hebben...... maar waarmee zij tenslotte zullen instemmen, als hun vrijheid van handelen gelaten wordt en die organisatie door hen niet als een belemmering gevoeld kan worden.

De rol van de raden zal er, zooals we hebben gezegd, in de eerste plaats in bestaan zich te documenteeren. Het zou natuurlijk belachelijk zijn deze raden in het leven te roepen met het idee binnen enkele weken aan den ondernemer te kunnen zeggen, dat men hem niet meer noodig heeft. De inbezitname van het economische raderwerk kan niet gedeeltelijk geschieden. Om afdoende te zijn, moet zij zich over een geheel land uitstrekken en kan alleen óf onmiddellijk voorafgaan aan, óf onmiddellijk volgen op een sociale revolutie in de geheele verstrekkende beteekenis van dit woord.
Deze fabrieksraden, die vanaf het doorvoeren eener sociale revolutie een overheerschende rol zullen spelen in het plaatselijk economisch beheer kunnen in de voor-revolutionaire periode slechts een voorbereidende functie verrichten, die niet verder kan gaan dan het beheer van de ondernemers te controleeren.
Nu we deze rol hebben vastgesteld is het verder de plicht van de anarcho-syndicalistische organisatie om overal en in iedere economische productie-eenheid tot de samenstelling van deze raden aan te sporen.
Het is waar, men had beter gedaan tot het vormen dier raden op te wekken — wat b.v. Spanje betreft — reeds vanaf 15 April 1931, toen, door de ver-

warring die er heerschte bij de ondernemers, deze niet in staat waren geweest aan de eischen der arbeiders het hoofd te bieden. De vorming der raden als onafhankelijke en revolutionaire organismen is moeilijker gemaakt door het wettig verklaren van de „medezeggenschap" der arbeiders. Niettemin moet het bestaan van deze wettige en natuurlijk ondoeltreffende arbeiderscontrôle onze kameraden niet afhouden van het organiseeren van fabrieksraden, wier wettig bestaan — op gevaar van met de wet in strijd te geraken — door de uitbreiding der onafhankelijke grondslagen harer functies gebruikt moet worden ten bate van een revolutionair doel.

Overigens zal door de omstandigheden, waarin het practische revolutionaire voorbereidingswerk zich zal ontwikkelen, belangrijken invloed uitgeoefend worden op het functionneeren der raden in de richting zooals wij dat wenschen.

Van zooveel te meer belang is het voor ons om ook niet de minste gelegenheid voorbij te laten gaan om de grondslagen van het practische werk te versterken en uit te breiden.

De kaders van dit werk beginnen zich reeds af te teekenen naarmate wij met onze studies vorderen. Wij hebben een idee van wat het arbeidersleger, verdeeld in georganiseerden van alle richtingen en ongeorganiseerden, beteekent; van wat de vakvereenigingen zijn en doen. Wij hebben de vakvereenigingen gereorganiseerd op industrieel plan en wij zijn begonnen de fabrieksraden in het leven te roepen.

Maar er moet werk gegeven worden aan de industriefederaties, die we vormen. Welke moeten hare functies zijn?

V. DE INDUSTRIE-FEDERATIES

Het werk van de Industrie-Federaties bestaat in de voor-revolutionaire periode daarin zich te documenteeren en het werk der syndicaten van dezelfde industrie te coördineeren, om er een helder en nauwkeurig begrip van te krijgen, hoe die industrie nationaal functionneert.

Een ketting van industrie-federaties organiseeren en degelijk grondvesten, beteekent bijna de normale voortzetting verzekeren van het economische leven van een land na de revolutie op de nieuwe paden van een sociaal regime, dat op welstand en vrijheid gebaseerd is.

De reorganisatie der syndicaten met als basis de industrie en niet het vak (of het beroep) kan dus slechts als succesvol beëindigd beschouwd worden, als zij wordt aangevuld door de omvorming van nationale vakorganisaties in nationale industrie-federaties.

Het ontbreken van deze schakel in de systematische en van onder op gebouwde organisatie onzer revolutionaire krachten van economische reconstructie kan op het critieke oogenblik noodlottig zijn voor diezelfde reconstructie, aangezien geen één ander bestaand organisme in staat zou zijn de herkomst en vooral de bestemming der grondstoffen te weten en de behoeften aan het een of ander industrieel (of agrarisch) product van het geheele land of van ieder afzonderlijk gewest aan te toonen.

Het belang van de industrie-federaties niet inzien, is in werkelijkheid de

behoefte van het proletariaat niet kennen, het is de machine op achteruit willen zetten en terugkeeren tot den tijd toen er geen spoorwegen waren, noch gas, noch electriciteit; het is tenslotte ongewild de normale en snelle ontwikkeling van de sociale revolutie saboteeren.
De industrie-federatie — dat is in één woord de statisticus aan het hoofd van de revolutie. Geen enkele leidende functie bezittende, verschaft ze aan de produceerende organen een overzicht over de juiste toestand van de betreffende industrie, haar activa en passiva, het peil van de productiviteit en de snelheid waarmee de op de markt gebrachte producten worden verbruikt.
Deze functie is een eerste voorwaarde voor het goed functionneeren van de productie en voor de onderlinge regeling van de productie en de consumptie, welke van des te grooter belang is, omdat het toenemen van den welstand der bevolking een vrij aanzienlijke vermeerdering van de consumptie met zich mee zal brengen, die een oogenblikkelijke tegenwaarde en een even groote verhooging van de productie zal vereischen.
Het is dus noodig, dat de militanten en de massa der georganiseerde arbeiders zich gewonnen verklaren voor het standpunt, dat de reorganisatie in industrie-federaties een onvermijdelijke en uiterst noodzakelijke etappe is bij onze methoden van economische reconstructie.
De eerste taak van de georganiseerde arbeidersklasse is dus samen te vatten in de volgende werkzaamheden:

1. De arbeiderskrachten van het land nagaan, door de telling a) van de feitelijke sterkte der arbeidersklasse, b) van de vakorganisaties.
2. De vakvereenigingen reorganiseeren in industrie-syndicaten.
3. Raden van fabrieken, werkplaatsen enz. in het leven roepen.
4. Industrie-federaties organiseeren.

Maar gelijktijdig met deze reorganisatie der vakbeweging moet een ander niet minder belangrijk werk ondernomen worden — namelijk de waardebepaling van de nationale economische inrichting, van dat wat, heden bezit van particulieren, van den staat of van de ondernemers, eens het eigendom moet worden van de geheele gemeenschap. Hiermee zullen we ons direct in contact bevinden met het raderwerk van de productie.
Waar kan men deze aanwijzingen vinden? In de economische eenheid natuurlijk. Daar waar zich het geheel op baseert.
Het prototype van zoo een eenheid is de f a b r i e k, de m ij n.

VI. DE ECONOMISCHE INRICHTING

In ieder land bestaat een productie statistiek, die onderverdeeld is in vervaardigde producten, ingevoerde producten en uitgevoerde producten.
Deze statistiek zou ons dus de behoeften van de bevolking van een land kunnen geven, maar dat is niet het geval. Deze gegevens toonen ons slechts de f e i t e l ij k e c o n s u m p t i e van de bevolking. Deze is altijd belangrijk b e n e d e n de werkelijke behoeften van de bevolking. Dat verschil tusschen de werkelijke behoefte en de werkelijke consumptie is juist een overwegende factor bij de kapitalistische winst.

De „revolutionaire" statistiek moet als grondslag nemen niet zoo zeer de cijfers van de tegenwoordige productie (bekende gegevens, gewoonlijk gepubliceerd door de ministeries van handel), die beperkt en gecontroleerd wordt door de ondernemers, dan wel de verhouding tusschen de feitelijke bestaande economische inrichting van een land — aan machines, werktuigen, motorkracht, grondstoffen, enz. — en de werkelijke behoeften van den consument. Het is overigens de bepaling van deze factor, waarin men naar alle waarschijnlijkheid de oplossing zal vinden van het vraagstuk van de werkloosheid. Want daar de werkloosheid een bij uitstek kapitalistisch product is, zal de rationeele economische organisatie, waarvoor het opbouwende anarcho-syndicalisme ijvert, door een intensievere productie in een betrekkelijk korten tijd alle noodlottige gevolgen van die werkloosheid te niet doen.

Het is dus noodig dat de fabrieksraden — en waar die niet zijn, de vakorganisaties — de inventaris opmaken van de kapitalistische economische eenheid (fabriek, werkplaats, of mijn), van de herkomst der benoodigde grondstoffen en van de aanwezige hoeveelheid; van de tegenwoordige productie; van de administratie en de distributie; van het geïnvesteerde kapitaal; van de productiekosten; van de verkregen winst; van de arbeidskrachten, die worden gebruikt, en die welke noodig zijn om de fabriek met het aanwezig materieel volgens haar hoogste productie-vermogen te laten werken.

In den landbouw moet de boeren-raad inventaris opmaken van de granen, agrarische producten, landbouwmachines, enz.

Dat is de belangrijke taak, die op de fabrieksraden rust. Dat zijn haar voornaamste functies, waar van afhangt of de arbeidersklasse later in staat zal zijn het geheele raderwerk in bezit te nemen en te veranderen in overeenstemming met de principes en methodes waarop de toekomstige reconstructie zal geschieden.

Natuurlijk geeft de hier gegeven opsomming slechts de richting aan. De functies van de raden in de industrie en in de landbouw zullen uitgebreid worden naar gelang de grootte en de belangrijkheid van de economische eenheid. Hoe ingewikkelder het technische en commercieele raderwerk is van een fabriek, hoe ingewikkelder eveneens de functies van de arbeiderscontrôle zullen zijn. Zij zullen echter daardoor juist een beter begrip geven van de moeilijkheden, waarmee de weg der reconstructie is geplaveid, en hierdoor weer een grootere bekwaamheid in het oplossen van de problemen, die zich onvermijdelijk aan de arbeidersklasse zullen voordoen, op den dag dat deze zelf het economische leven van een land in revolutie, zal moeten gaan organiseeren.

De fabriek, het huis, de school, de tuin, de commune, de grond — dat zijn de cellen van den wederopbouw van economie, stad, opvoeding, ontspanning, landbouw en gemeenschap, dien de werkers zullen moeten ondernemen in hun zegevierende opmarsch naar een vrije samenleving. De kennis van ieder van die cellen van de menschelijke samenleving zal de organisatie van de

vrij-communistische maatschappij vergemakkelijken — ja, eerst mogelijk maken.
Wij moeten dus het doordringen in de economische, technische, financieele en commercieele raderen van de productie-eenheid (fabriek of boerderij) beschouwen als een noodzakelijk, nuttig, en om zijn latere resultaten uiterst vruchtbaar werk.
Maar er bestaan andere inrichtingen in de tegenwoordige maatschappij, die, hoewel zij in een vrije samenleving moeten verdwijnen, niettemin een uiterst belangrijke rol spelen in de tegenwoordige omstandigheden en dat nog zullen blijven doen in de periode, die onmiddellijk volgt op een revolutie, hoe succesvol die ook geweest moge zijn.
Het betreft het financieele stelsel, waarvan de bank de grond-cel is.
Laten wij beknopt nagaan in hoeverre deze instelling onze belangstelling verdient, en welke de voorloopige rol is, die wij haar zouden kunnen toewijzen.

VII. HET GELD

De sociale revolutie — zelfs al zou ze over de geheele aarde tegelijk plaats vinden — is geen verschijnsel waarvan het einddoel onmiddellijk volgt op de begin-periode. Het is geen omwenteling waarna alles onmiddellijk zijn nieuwe plaats vindt. Is de sociale revolutie in de destructieve periode een kwestie van uren, in de constructieve periode is ze een kwestie van j a r e n. Daaruit volgt, dat na de vernietiging van het oude regime, en voor een o n b e p a a l d e n tijd — die korter zal zijn, naarmate de revolutie dieper zal gaan — enkele verhoudingen in het land zelf en tusschen de landen onderling moeten blijven bestaan, zoolang er nog geen nieuwe vormen, meer in overeenstemming met de nieuwe sociale beginselen, zijn uitgewerkt.
Trouwens, de sociale revolutie zal niet in alle landen tegelijk uitbreken. De factoren, die tezamen een sociale revolutie kunnen te voorschijn roepen, zijn zoo ongelijksoortig in de verschillende landen, de graad van opstandigheid is zoo verschillend, aangezien die eveneens van allerlei bijkomende omstandigheden afhangt — van het temperament, van de karakters, zelfs van de revolutionaire propaganda, die vooraf is gegaan — dat het internationaliseeren van de sociale revolutie zich slechts geleidelijk kan voltrekken, naar mate de ideeën, die er aan ten grondslag liggen zich verdiepen en de revolutie in het land waar ze is uitgebroken met succes wordt doorgevoerd.
Men moet dus het gelijktijdig bestaan voorzien van een land in revolutie, bezig met de sociale reconstructie, en landen waar het kapitalisme en het staatsgezag nog heerschen.
Daar geen enkel land op het oogenblik in staat is zelf in de behoeften van zijn economisch en sociaal leven te voorzien, zal een systeem van uitwisseling uitgewerkt moeten worden, dat een land in revolutie in staat zal stellen datgene wat hem ontbreekt te verkrijgen door het op een vreemde markt te koopen.
Dit in aanmerking nemende, is de kwestie van den import zeer belangrijk,

omdat, wanneer de import den export ver te boven gaat, dit een debet-saldo beteekent voor het invoerende land, dat dus zal moeten b e t a l e n.
De kapitalistische landen nu, nemen in betaling slechts goud aan. Het is dus buitengewoon belangrijk, dat op den dag van de revolutie al het goud dat een land bezit, in handen gesteld wordt van de werkers om er inkoopfondsen mee op te richten.
Op het oogenblik houden de banken het goud onder zich, óf in de kelders van de bankinrichtingen van het eigen land, óf bij buitenlandsche banken, die het in dépôt bewaren.
Het is hier niet noodig in details te treden over het crediet-verkeer, over de verhouding tusschen de goudreserve en het papieren geld, dat in omloop is, enz. Maar wat noodig is, is in de eerste plaats de grondbeginselen van het bank-systeem te kennen, en te weten hoe groot de reserves zijn van de staatsbank en van de particuliere banken. En evenals het zegevierende proletariaat de economische uitrusting van het land in handen zal nemen om die te doen functionneeren ten bate van alle werkers, zal het de maatregelen moeten treffen om bezit te nemen vän het geheele netwerk van banken in het land, ten einde er gebruik van te kunnen maken, zoolang als die instellingen noodig zijn voor de economische en commercieele betrekkingen met landen, waarvan men bepaalde producten noodig zou kunnen hebben.
In elke bank moeten dus raden voor contrôle in het leven geroepen worden; de taak van die raden is precies dezelfde als die van de fabrieksraden.
De fout van de commune-leden van 1871 moet niet weer begaan worden. De bank is een bij uitstek kapitalistische instelling. Haar „productie" en haar „grondstoffen" ongecontroleerd laten, beteekent — vooral in de eerste periode van de reconstructie, die de zwaarste is — de kansen van de revolutie aanzienlijk verzwakken.
Het geld is de ziel van den oorlog, zegt men.
Het geld kan ook de ziel zijn van de revolutie, want de revolutionaire beweging moet er zich goed rekenschap van geven, dat, in verband met de toenemende behoefte van de bevolking, die tot een aanzienlijke opvoering van de industrieele en agrarische productie zal prikkelen, hoe meer middelen men zal bezitten voor den ruilhandel met de kapitalistische landen, die ons het materiaal, dat ons ontbreekt (zoowel in afgewerkte producten als in grondstoffen) moeten bezorgen, hoe sneller men de periode zal bereiken, waarin de noodzaak om te importeeren tot op het minimum is teruggebracht.

ALEXANDER SCHAPIRO

HET CATALAANSCHE STATUUT EN DE SYNDICALISTEN.

De catalaansche patriotten met Macia aan het hoofd hebben eindelijk hun zin gekregen. Den 15den Sept. is het catalaansche Statuut, waarbij Catalonië autonomie verkrijgt, in werking getreden. De zelfstandigheid van Catalonië is natuurlijk maar zeer betrekkelijk, maar rechtspraak en politie staan nu b.v. geheel onder eigen beheer; in October zullen de cortes van de nieuwe republiek bijeen geroepen worden....
De anarcho-syndicalistische arbeiders hebben zich steeds tegen de afscheiding van Catalonië verklaard, waarbij zij immers niets dan wisseling van meesters en een hoop nieuwe bureaucratische rompslomp te verwachten hadden. Begrijpelijkerwijze voelen zij er niets voor dat men door nationalistische propaganda den band tusschen de catalaansche arbeiders en hun spaansche kameraden tracht te verzwakken.

Het volgende artikel is ontleend aan de Solidaridad Obrera van 13 September:

DE ARBEIDERS EN HET STATUUT.

Onder dezen titel schrijft een journalist van een katholieke catalaansche krant te kwader trouw een heele reeks dwaasheden, waarin hij zegt, dat, nu het Statuut is goedgekeurd, de arbeiders zich opnieuw moeten oriënteeren en het gezelschap van slechte vrienden mijden. Het spreekt van zelf dat hij met deze slechte vrienden de C.N.T. bedoelt en dat het zijn wensch is, dat de arbeiders zich zullen oriënteeren in de richting van de katholieke arbeiders-organisatie.
Inderdaad, de catalaansche arbeiders moeten nogmaals hun gedragslijn vaststellen en zich tegen het Statuut van de catalaansche bourgeoisie verklaren. Zij moeten er zich rekenschap van geven dat voortaan niet alleen het ministerieele departement in Madrid de vervolgingen tegen de syndicaten en de anarchisten zal gelasten, maar dat daartoe in het vervolg ook de „Generaliteit" in Barcelona met enthousiasme haar medewerking zal verleenen.
Alle nationalisme en „vaderland-liefhebberij" is conservatief en traditionalistisch, waardoor het steeds in botsing moet komen met zijn antipode: het universeele gevoel van ons, arbeiders, die een gemeenschappelijk vaderland wenschen, het vaderland dat de geheele wereld omvat en waarin wij allen broeders zullen zijn. Met ieder nationalisme ontstaan nieuwe boeien, nieuwe despoten, nog meer nuttelooze bureaucratie en nog meer dwangmiddelen om de privileges van de uitbuiters en de rijken veilig te stellen. Om vasten voet te verkrijgen moet het nationalisme eerst de hindernissen overwinnen, die haar in den weg zouden kunnen staan, en dus in de eerste plaats de vrijheidlievende arbeidersbeweging.
Zonder twijfel: wij moeten ons oriënteeren. Of beter gezegd: wij hebben ons al georiënteerd. Wij weten dat wij nu een vijand meer hebben, een vijand, die des te gevaarlijker is, omdat hij zich dichter in onze buurt bevindt. Maar wij weten ook, dat wij hem met alle kracht moeten bestrijden. Dat is de houding van de arbeiders tegenover het Statuut.

ANARCHISME EN SYNDICALISME.

Het hier volgend artikel van Clara Meyer-Wichmann verscheen oorspronkelijk onder den titel: „Anarchisme en Vakbeweging" in de Vrije Socialist van 18 Febr. 1922. Het werd sindsdien niet herdrukt en niet opgenomen in de nagelaten werken: BEVRIJDING, MENSCH EN MAATSCHAPPIJ (beide verschenen bij Van Loghum Slaterus, Arnhem).

De persoonlijkheid en de geest van de schrijster — Cl. M. W. stierf 15 Febr. 1922 — lééft geheel, en werkt door, in deze werken, die tot het belangrijkste behooren, wat de socialistische literatuur in Nederland, sinds een halve eeuw heeft voortgebracht. Vele bladzijden van dit werk — zoo het „Oprichtingsmanifest van het Comite van actie tegen de bestaande opvattingen omtrent misdaad en straf", dat ook in den bundel „Bevrijding" is opgenomen — zullen onvergankelijk blijven in de cultuurgeschiedenis van het socialisme.

Buitendien verscheen (bij Erven Bijleveld, Utrecht) de bundel MISDAAD, STRAF EN MAATSCHAPPIJ, waarin met uitzondering van haar proefschrift, verzameld werd wat Cl. M. W. over strafrecht enz. heeft gepubliceerd. Met name ook op dit gebied heeft Cl. M. W. baanbrekend werk verricht; ook van burgerlijke zijde heeft men haar gezag en haar beteekenis erkend — „met haar ging — schreef nog kort geleden, naar aanleiding van den laatstgenoemden bundel, Dr. J. J. von Schmid — ongetwijfeld de meest origineele geleerde der Nederlandsche strafrechtwetenschap verloren". Het socialisme verloor in haar nog méér. Niet slechts een vrouw van uitzonderlijke begaafdheid, maar een persoonlijkheid, die in dezen zeer onmenschelijken tijd naar de Ligt, zeer juist en zeer schoon heeft opgemerkt, door haar werk en haar persoon de menschelijkheid heeft verdedigd.

Cl. M. W. heeft — en hierin ligt ook vooral haar beteekenis voor de socialistische arbeidersbeweging — het zedelijke en menschelijke probleem van het socialisme nooit dogmatisch, geïsoleerd en los van de arbeidersbeweging op den voorgrond gesteld, al was het zedelijke en het menschelijke in alles voorondersteld wat zij over theorie en praktijk van het socialisme schreef. Zij was „marxistisch" geschoold genoeg om de historische ontwikkeling van het socialisme als proletarisch socialisme te begrijpen, maar ook anarchistisch gezind en socioloog genoeg om tot het inzicht te komen, dat geen fatalistische en mechanische ontwikkeling, maar alleen scheppende zedelijke krachten en zelf-organisatorische werkzaamheid der arbeidersklasse het socialisme kunnen brengen. Vandaar ook dat

steeds meer haar geheele belangstelling en sympathie uitging naar het syndicalisme, dat voor haar niet slechts een „organisatieprincipe van de vakbeweging" was maar „een geheele maatschappijbeschouwing en een methodiek van den revolutionnairen strijd". In de theorie en praktijk van het syndicalisme heeft zij een „historische" vorm van het vrijheidlievende socialisme gezien. Red.

Wanneer van anarchistische zijde over de verhouding van anarchisme en vakbeweging gesproken wordt, dan gebeurt dit meestal in dezen zin, dat het anarchisme als het eeuwig-levend en eeuwig-beweeglijk beginsel ten koste van de vakbeweging als het meer zakelijke, materieele, vaste element verheerlijkt wordt. Iets dergelijks is ook het geval in De Ligt's verklaring op het Berlijnsche Congres, afgedrukt in „De Vrije Socialist" van 1 Febr. Toch geeft De Ligt m.i. zelf reeds het foutieve van een redeneering, waarbij eenige bestaande, concrete syndicalistische organisaties getoetst worden aan een eeuwig anarchistisch beginsel, dat bij oude Chineesche wijzen, Joodsche profeten, middeneeuwsche ketters, enz. wordt aangetroffen, aan, waar hij naast elkaar de woorden: „historisch syndicalisme" en „principieel anarchisme" gebruikt.
Te vergelijken zijn het historisch anarchisme met het historisch syndicalisme; — èn het principieel anarchisme met het principieel syndicalisme; ook kan men het principieel anarchisme met het historisch, reëel bestaande anarchisme, èn het principieel syndicalisme met het historisch, reëel bestaande syndicalisme vergelijken, en in beide gevallen vaststellen, dat de werkelijkheid heel wat beneden de idee gebleven is. Maar enkele aanwijsbare syndicalistische organisaties met „het" anarchistisch beginsel vergelijken — dat gaat niet.
Om nu bij het artikel van De Ligt te blijven en niet terug te gaan tot een artikel van Constandse van eenige maanden geleden, waarin, hoewel scherper, gedeeltelijk gelijksoortige gedachten werden uitgesproken, de fout begint al waar De Ligt zegt: „Echter gaat het m.i. niet aan, hiertegenover het syndicalisme als de ware organisatie te stellen. Rocker heeft met waardeering gesproken van den klassieken strijd van het fransche syndicalisme uit het begin dezer eeuw. Maar hoe was het in Frankrijk een tiental jaren later: in Augustus 1914, en tijdens den wereldoorlog?...... over het algemeen lijdt het fransche syndicalisme aan dezelfde nationalistische en bureaucratische ondeugden als b.v. het N.V.V. in Nederland".
Daargelaten nu dat bij deze gelijkstelling geheel over het hoofd is gezien, welk een waarlijk levende, energieke, en gistende oppositie er is in de C.G.T. (zoodat de C.G.T. dan ook o.i. niet eenvoudig met één der hollandsche organisaties kan worden op één lijn gesteld, noch met N.V.V., noch met N.A.S., doch een eigen karakter heeft) — dit daargelaten, worden hier de dwalingen en tekortkomingen van een syndicalistische organisatie kortweg op rekening van „het syndicalisme" gesteld, en bepaalde syndicalistische organisaties (of organisaties die uit syndicalistische zijn voortgekomen) met het syndicalisme verward. — „Het syndicalisme" is niet een „organisatie",

zooals De Ligt zegt, maar een organisatie-b e g i n s e l, en men kan den val en de ontrouw van tal van syndicalistische organisaties erkennen, zonder daarom de beginselen van federalistische organisatie en van socialiseering door de werkers zelven te verlaten. Wij staan bij dezen val en deze ontrouw eenvoudig voor het verschijnsel, dat we aldoor en overal in de geschiedenis zien: wat er van een beginsel wordt v e r w e r k e l ij k t, blijft beneden het oorspronkelijk gestelde ideaal. En dat hier, in deze algemeene levenswet, de oorzaak van de ziekte ligt, en niet in het één of ander speciaal tekort van het syndicalisme, wordt ook door De Ligt aangeduid, waar hij schrijft: „Er zijn in Nederland ongeveer evenveel „echte" syndicalisten als er bijv. „echte" christenen zijn". (Ook voor de anarchisten e.a. had hij gevoegelijk hetzelfde kunnen zeggen.)

Nu zijn er — en het genoemde artikel van Constandse was daarvan een uiting — die op grond van het tekort schieten van iedere „verwerkelijking" maar in het geheel niets meer „verwerkelijken" willen, die niets anders meer willen zijn dan drijfkracht, dan „zwaard en vlam". Zóóver gaat De Ligt niet; begrijpen we zijn artikel goed, dan kiest hij, o.i. juister, als gedragslijn: wél organiseeren, wél reëele economische strijdorganisaties scheppen, wél trachten andere vormen van productie en distributie op te bouwen — maar bij dat alles doordrongen blijven van het beginsel, dat iedere dergelijke organisatie „voortdurend vatbaar (moet blijven) voor wijziging, opheffing en principieele vernieuwing", of, kan zij dat niet — en in de werkelijkheid zal dat meestal het geval zijn — dat zij dan te haren tijd weer door nieuwe, jonge zal worden op zij geduwd.

Maar wie dit aanvaardt, dit eeuwige „stirb und werde"[1]), moet die niet óók erkennen, dat eenzelfde grondbeginsel zich in tal van organisatievormen openbaren kan? Dat dus, wanneer fransche anarchisten te Lyon het beginsel der economische zelforganisatie van de producenten verklaren aan te hangen, het evenzeer voor de hand ligt, dat zij het woord „syndicats" tot grondslag nemen, als het voor Amerikanen voor de hand zou liggen met de I.W.W. rekening te houden?[2]) Werkelijk, wanneer men tot het w e z e n van het oorspronkelijke fransche syndicalisme, van de I.W.W., van het gilde-socialisme, enz., teruggaat, en bijkomende factoren zooals het gilde-socialistisch „verbruikersparlement" en hun staatstheorie geen overmatige beteekenis toekent[3]), dan ziet men, d a t d i e a l l e u i t e e n z e l f d e b e g i n s e l l e v e n.

Dit dieper beginsel nu vormt m.i. wel degelijk de uitdrukking van wat, i n o n z e n t ij d, het anarchisme op economisch gebied in hoofdzaak meebrengt. In onzen tijd; want „het" anarchistisch beginsel — alleen als eeuwig vrijheidsbeginsel gedacht, is ijl; wij kennen het alleen in concrete, historische verschijningsvormen. Daarom meen ik, dat anarchisten in al de bovenge-

1) Sterf en word (Goethe).
2) Dat de motie van Lyon een gelouterd syndicalisme „als eenig gewenschte strijdorganisatie voor de wereldverhoudingen aangeeft", gelijk De Ligt zegt, is niet juist.
3) De Ligt zegt: „In Engeland bestaat het syndicalisme eenvoudig niet". Dit lijkt ons een miskenning van den invloed, dien het syndicalisme op gilde-socialisten als Cole en Russell en op de shopstewards-beweging gehad heeft.

noemde bewegingen en nog verscheiden andere (de oorspronkelijke radengedachte, de A.A.U., de shopstewards, enz.) het beginsel hebben te begroeten van een opbouw van vrij economisch leven, en van een gansch andere maatschappelijke organisatie dan óf kapitalisme óf staatssocialisme. Wanneer wij zoo het werkelijk, empirisch anarchisme van onzen tijd in verband brengen met het werkelijk empirisch syndicalisme (en verwante bewegingen), dan zal ons bovendien blijken, dat in deze verhouding volstrekt niet alleen het anarchisme de gévende is geweest.

Zéér terecht heeft reeds jaren geleden Cornelissen in een uitvoerige verhandeling (in het „Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik") gewezen op het abstract-individualistisch karakter van het anarchisme, toen dit nog overwegend in handen van kunstenaars en denkers was, en vóórdat het — in het syndicalisme — arbeidersbeweging geworden was. Hij ziet in het syndicalisme als het ware een latere, rijpere phase van het anarchisme. Een waren kant heeft deze opvatting zeker; een kant, die bij het uitsluitend den nadruk leggen op die beweeglijkheid, die het principieel anarchisme voor heeft op het historisch syndicalisme[1]), veel te veel wordt verwaarloosd. Dezen, dat voor de wording van nieuwe productie-verhoudingen juist van het allergrootste belang is de worsteling, om in de werkelijkheid van het economische leven tot massale, zelfstandige organisaties te komen in den geest van de spreuk der I.W.W.: "de nieuwe maatschappij binnen de schaal van de oude te bouwen".

CLARA MEYER – WICHMANN

MOET HET MENSCHDOM BEZUINIGEN?

NAAR AANLEIDING VAN HET RAPPORT-WELTER

Op 26 October 1931 werd een staatscommissie ingesteld met de opdracht, binnen zoo kort mogelijken termijn voorstellen aan de regeering te doen „als in verband met de noodzakelijkheid van een blijvende en aanzienlijke verlaging van het peil der rijksuitgaven dienstig zullen zijn te achten".

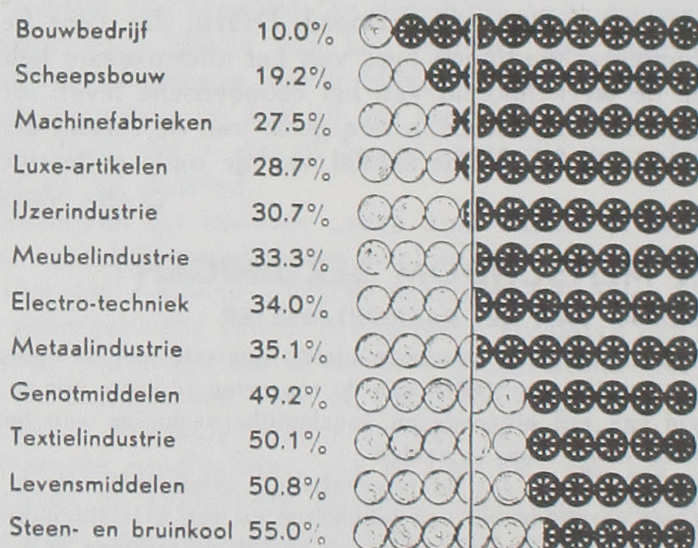
Na te hebben aangetoond, dat de internationale crisis zich ook in Nederland doet gelden, en tot een vermindering van inkomsten en van belastingopbrengst zal leiden, komt de commissie tot de conclusie, dat op de Rijksbegrooting voor 1933 een bedrag van ongeveer honderd millioen gulden bezuinigd zal moeten worden.

Wij willen in dit artikel de principieele vraag aan de orde stellen, of de crisistoestand inderdaad de noodzakelijkheid van bezuiniging oplegt, daarbij uitgaande van het standpunt, dat bezuiniging slechts gerechtvaardigd kan zijn, wanneer een tekort aan levensmiddelen ertoe dwingt of wanneer er een verbetering van de crisis uit kan voortvloeien.

Om deze vraag te beantwoorden is het in de eerste plaats noodig het karakter van de crisis nader te onderzoeken aan de hand van haar verschijnselen. In de eerste plaats constateeren we dan, dat de crisis een volstrekt internationaal karakter draagt: geen land blijft er voor gespaard. Zij openbaart zich voor de arbeidersklasse in de eerste

[1]) Het historisch anarchisme heeft dikwijls tientallen van jaren lang bij oude en half-versleten „waarheden" geleefd, en het principieel syndicalisme verdraagt zich met tal van verschillende organisatievormen.

plaats in den vorm van werkloosheid in een omvang, als we te voren nog niet hebben gekend. In Nederland wordt het aantal werkloozen officieel gerekend op 300 000. Dit beteekent, dat ongeveer een achtste gedeelte van de bevolking er rechtstreeks door wordt getroffen. In Duitschland bedraagt het aantal werkloozen 5 à 6 millioen, en treft rechtstreeks een vierde van de bevolking; in de Vereenigde Staten wordt het aantal werkloozen op 12 millioen geschat, hetgeen beteekent, dat bijna een derde van de bevolking er rechtstreeks mee te maken heeft. Onder deze getallen zij nog niet begrepen de gedeeltelijk werkloozen.
Met deze werkloosheid gaat gepaard het geheel of gedeeltelijk stopzetten van een groot gedeelte van de industrie. Bij Philips werken thans nog slechts 12 000 arbeiders, van wie velen slechts een gedeelte van de week, terwijl voor enkele jaren 24 000 man er een volle arbeidsweek maakten. In Nederland waren op 1 Januari 1932 niet minder dan 167 schepen met ruim 780 000 ton uit de vaart genomen, tegen 1 schip met 3 700 ton op 1 Januari 1930. Hoever de débâcle van het industrieele leven in Duitschland gevorderd is, wordt bewezen door het feit, dat daar nog slechts een derde van de geheele industrie in bedrijf is. Het Militär-Wochenblatt nr. 35 van 18 Maart 1932 geeft daarvan het volgende overzicht.

De witte raderen geven het gedeelte van de industrie aan, dat nog in bedrijf is; de zwarte raderen geven het gedeelte aan, dat stop is gezet. Gemiddeld staat twee derde gedeelte van de industrie stop, slecht een derde wordt benut.

Principieel is de toestand in alle landen hetzelfde: wij laten de menschelijke arbeidskracht van millioenen ongebruikt, wij laten een groot deel van de bedrijven, die in staat zijn in de behoeften van den mensch te voorzien, stil staan.
Als derde verschijnsel, dat met de beide eerste min of meer in oorzakelijk verband staat, constateeren wij geweldige voorraden van allerlei belangrijke levensmiddelen. In het begin van 1931 hadden de landen, die tarwe uitvoeren, 34 500 millioen K.G. ter beschikking, terwijl de behoefte van de landen, die tarwe invoeren, slechts 22 500 K.G. bedroeg, zoodat er, evenals het jaar er voor, 12 000 millioen K.G. overbleef. Er is een groot overschot aan rijst. Per jaar wordt ongeveer 30 000 000 zak koffie geproduceerd, — de oogst 1931-'32 bedroeg 35.8 millioen zak — terwijl slechts 24 000 000 zak wordt geconsumeerd, hetgeen ieder jaar een overschot geeft van

6 millioen zak (van 60 K.G.). Tot 1 November 1931 was van den oogst van dat jaar reeds 2 millioen zak koffie in zee geworpen. Een gedeelte werd als brandstof gebruikt. Desondanks is er op het oogenblik in Brazilië nog een koffievoorraad van 24 millioen zak, waarvan iedere week 300 000 zak in zee wordt geworpen tot de halve, misschien zelfs tot de geheele voorraad is verdwenen. In de Vereenigde Staten en Argentinië stookt men het graan in de machines, in Australië werden honderdduizenden schapen uitgeroeid om den vleeschuitvoer te beperken, in Mexico vernietigt men groote hoeveelheden bananen. In Egypte werden 100 000 ton katoen verbrand. In Spanje werden 40 wagons fruit met een waarde van 130 000 francs in zee geworpen. In Noord-Holland werpt men op een keer 145 000 bloemkolen op de mestvaalt, alleen in het Westland werd op één dag 100 000 pond tomaten vernietigd, met groote hoeveelheden andere groenten gebeurde hetzelfde, omdat er geen koopers voor zijn te vinden. Te Rotterdam kwam het reeds tot een vechtpartij tusschen de politie en het publiek, dat protesteerde tegen de vernietiging van snijboonen, tomaten en appels! Bovendien worden met hetzelfde doel, n.l. om ze aan de markt te onttrekken, groote hoeveelheden levensmiddelen opgestapeld. De vrees van Malthus, dat het menschdom sneller zou toenemen dan de levensmiddelen, is ongegrond gebleken, hetgeen duidelijk blijkt uit het volgende beeld, dat we ontleenen aan „Fernunterricht", Heft 7, 1932:

De figuren geven de gemiddelde productie per jaar weer. In de jaren 1919-29 werd dus gemiddeld per jaar vier maal zooveel katoen en vijf maal zooveel steenkool geproduceerd als in de jaren 1870-79, terwijl er anderhalf maal zooveel menschen waren.

De volgende getallen bewijzen hetzelfde:

	1870-1879 gem. per jaar	1919-1928 gem. per jaar	Stijging
Bevolking der aarde (in millioenen)	**1 290**	**1 880**	**46 %**
broodgraan en rijst (in millioenen tonnen)	**177**	**280**	**58 %**
wol „ „ „	**0.4**	**1.4**	**250 %**
katoen „ „ „	**1.2**	**5.1**	**300 %**
steenkool „ „ „	**283**	**1 280**	**350 %**
ruw ijzer „ „ „	**14**	**86**	**500 %**
suiker „ „ „	**3.9**	**25.4**	**550 %**
bruinkool „ „ „	**18**	**193**	**1 000 %**
petroleum „ „ „	**1.6**	**171**	**10 500 %**

Deze cijfers slaan op de werkelijke productie! Indien wij alle werkloozen aan het werk en alle bedrijven in gang zetten, dan zouden wij nog veel meer kunnen voortbrengen.
In 1930 produceerden de Vereenigde Staalfabrieken te Dusseldorf 25.7 millioen ton steenkool, terwijl ze 37.2 millioen ton zouden kunnen produceeren. Voor ijzer en staal waren deze cijfers respectievelijk 5.3 tegen 9 en 5.5 tegen 7.9 millioen ton. De engelsche textielindustrie werkte in 1913 met 770 000 weefgetouwen, in 1930 waren het nog slechts 700 000.
Tijdens de hoog-conjunctuur in 1928 werd de capaciteit der textielindustrie in de Vereenigde Staten slechts voor 40 % benut. Terwijl in het eerste halfjaar van 1930 in de Vereenigde Staten 1 556 000 auto's werden afgeleverd, waren het er in het eerste halfjaar van 1931 nog maar 1 110 000.
Het productievermogen der industrie wordt voor 1925 ongeveer 40 à 50 % hooger geschat dan vóór den oorlog; voor 1930-'31 wordt een stijging met 60 % aangenomen. De productie daarentegen was in 1929 ongeveer 40 %, in 1930 slechts 12 % hooger dan in 1913. Reeds in 1930 werd ongeveer een derde van het productievermogen over de geheele wereld ongebruikt gelaten. Wij zullen de oorzaken van dezen chaos in de productie laten rusten om uit bovenstaande feiten de volgende conclusies te trekken:
Het gebruik is geringer dan de productie.
De productie is geringer dan de bestaande productie-capaciteit.
De bestaande productie-capaciteit is kleiner dan de mogelijke productie-capaciteit.
Op grond van deze feiten is het zonder meer duidelijk, dat bezuiniging in dezen tijd en onder de bestaande omstandigheden klinkklare nonsens is. Want bezuinigen beteekent minder gebruiken. Dat moet men doen, wanneer er niet genoeg is, maar dwaasheid is het, vermindering van gebruik voor te schrijven, wanneer er van alles meer dan genoeg is, en zeer gemakkelijk meer dan genoeg kan worden voortgebracht. Is de wereld te arm om den kinderen behoorlijk onderwijs te geven, om volksziekten als tuberculose en geslachtsziekten te bestrijden, om allerlei andere sociale maatregelen te nemen in het belang van het menschdom? Geen sprake van. De wereld is zoo rijk als nimmer te voren!
En de bezuinigingsmaatregelen, die de commissie-Welter bepleit, zooals het ontslaan van 12 % der ambtenaren, het stopzetten of niet uitvoeren van groote werken, zullen de werkloosheid en dus de crisis slechts verergeren in plaats van verbeteren. De door haar voorgestelde verlaging van de loonen en salarissen en van de werkloozenuitkeeringen, evenals de bezuiniging van 15 % op materieele uitgaven, hebben slechts tot direct gevolg, dat er minder gekocht wordt, waardoor eveneens de werkloosheid en dus de crisis worden verergerd in plaats van opgelost.
Waarin bestaat echter deze crisis, die millioenen naar het leven staat? Waarom kunnen de fabrieken niet meer draaien, waardoor staan millioenen arbeiders op straat? Wie ontslaan de arbeiders? Wie zetten de bedrijven stop? Dat doen de ondernemers. Waarom? Wanneer? Ze doen dat, wanneer ze geen kans meer zien, winst te behalen. De Commissie-Welter noemt in haar rapport als een van de verschijnselen van de crisis, dat de beurswaarde van 89 der meest op den voorgrond tredende aandeelen aan de amsterdamsche beurs is gedaald van ruim 5 milliard op 2 September 1929 tot beneden de 1½ milliard op 4 Januari 1932.
Deze waardedaling van aandeelen beteekent niets anders dan dat de aandeelhouders in 1932 begrepen, dat er op geen stukken na kans was om door middel van de desbetreffende bedrijven op de daarin werkzame arbeiders en op het koopende publiek de winsten te behalen, die ze in 1929 nog wel verwachtten. Daarom daalt de waarde der aandeelen, waarin niets anders tot uitdrukking komt dan de kans in het gokspel, om

later te behalen winst. Maar de wezenlijke waarde van die bedrijven is volstrekt niet gedaald, want daarbij komt het er slechts op aan, of ze geschikt en in staat zijn producten voort te brengen en of daartoe de noodige bekwame arbeiders beschikbaar zijn. De crisis, die wij meemaken, is dan ook niets anders dan een crisis in de winstmakerij door ondernemers en aandeelhouders. Omdat de bedrijven voor hen geen winst meer opleveren, maar zelfs verlies dreigen te geven, zetten zij eenvoudig de bedrijven stop, die er immers in deze maatschappij niet zijn om de menschen van waren te voorzien, maar tot rechtstreeksch en uitsluitend doel hebben, winst te bezorgen aan ondernemers en aandeelhouders.
De huidige crisis is geen natuurramp, waartegenover de mensch machteloos zou staan. Zij is, evenals de oorlog, het werk van menschen; beide kunnen door den mensch overwonnen worden. En de mensch zal de crisis overwinnen. Maar de commissie-Welter kan dat niet. Niemand kan het, die het kapitalistische systeem van winstmaken wil handhaven. Want het is juist dat stelsel en de crisis in dat stelsel, die ons de misère van de crisis hebben gebracht.
Om de crisis te boven te komen zullen wij het kapitalistische stelsel zelf te boven moeten komen. Want zoodra de productie om de winst heeft plaats gemaakt voor de productie om de behoeften, zal blijken, dat er van crisis in het geheel geen sprake meer is, maar dat het menschdom er beter voor staat dan ooit te voren. Zie bovenstaande cijfers.
Door in groote meerderheid, hetzij onnadenkend, hetzij principieel de noodzakelijkheid van bezuiniging te aanvaarden, demonstreert de socialistische arbeidersbeweging haar reformisme en daarmee haar zwakte. Want mèt de commissie-Welter en mèt regeering ziet zij de crisis van het standpunt van den staat, van kapitalistisch standpunt, van een nationalistisch standpunt, terwijl de crisis slechts is te begrijpen en alleen is op te lossen van internationaal en socialistisch standpunt uit.

ALBERT DE JONG

Voor een nadere uitwerking van mijn gedachtengang mag ik den lezer verwijzen naar mijn brochure : **Het rapport-Welter van socialistisch standpunt beschouwd,** welke brochure binnen zeer korten tijd zal verschijnen.

LOONSTAKINGEN.

Van den kant der revolutionaire vakbeweging is al tientallen van jaren vooropgesteld, dat het er niet om ging, de loonen te verbeteren, maar het loonstelsel te vernietigen. In de oudere syndicalistische geschriften vindt men dan ook herhaaldelijk de loonstaking met een zekere minachting behandeld, wanneer zij vergeleken wordt met de staking van algemeen-revolutionair karakter. En een enkele maal is ook toen wel de meening uitgesproken, dat men eigenlijk geenerlei partieele of locale staking propageeren of steunen moest, maar alleen op het groote doel: de algemeene werkstaking, aan moest sturen.
Op het oogenblik gaan er — voornamelijk in het duitsche blad „Die Revolution", het orgaan der Allg. Arbeiterunion, Bezirk Ost-Sachsen (een blad waaraan ook eenige leden van de tot kort geleden bij de Landelijke Federatie van Sociaal-Anarchisten behoorende Haagsche afdeeling meewerken) — stemmen op, om aan loonstakingen, als zijnde in wezen geen revolutionair strijdmiddel, niet mee te doen. En er zijn er, die in hun protest hiertegen zóó ver gaan, dat zij dóór blijven werken der revolutionairen, ingeval een loonstaking uitbreekt, voorstaan.
Die zoo spreken gaan er van uit dat een strijdmiddel maar één karaktertrek heeft, „alles of niets" is. Maar in de werkelijkheid heeft de loonstaking allerlei aange-

zichten. Ze is een strijdmiddel van zeer betrekkelijke waarde; maar vergeten we deze twee dingen niet: voor de groote massa der arbeiders beteekent het aandurven van een loonstaking al een v o o r u i t g a n g, een begin van ontwakend verzet en ontwakende strijdbaarheid, en voor het kapitalisme als uitbuitingsstelsel zou waakzaamheid der arbeiders over hun levenspeil wel degelijk een rem in zijn herstel beteekenen.

Het afhouden van een loonstaking kan in een bepaalde historische situatie, bij een reeds vergevorderde en vrij algemeen verbreide revolutionaire gezindheid, goed en verhelderend werken; maar in vele jaren van langzame bewustwording zou deze tactiek eer tot gevolg hebben, dat de groote massa nóg meer zou inslapen en de verwijdering tusschen deze massa en wat men pleegt te noemen de „revolutionaire voorhoede" nog grooter zou worden; de massa zou, in plaats van boven de loonstaking uit te stijgen, eenvoudig daar beneden afzakken. In dergelijke tijden is het veel beter, op het begin van verzet, het begin van besef-van-levensrecht, dat in de loonstaking ligt, voort te bouwen; de feiten te laten aantoonen, hoe onvoldoende iedere loonsverhooging, laat staan ieder beletten van loonsverlaging werkt, om zóó, langs den natuurlijken weg van in den werkelijken strijd groeiend inzicht te komen tot den strijd tegen het loonstelsel als zoodanig, dan om dat instinctieve verzet ter handhaving van het levenspeil als niet-revolutionair-genoeg ter zijde te schuiven en terug te stooten.

Tegen het gevaar van o v e r s c h a t t i n g van de mogelijke resultaten der loonstaking moet aldoor gewaarschuwd worden, omdat deze overschatting tot reformisme leidt; maar iets anders is het om, absolutistisch, niet te willen zien dat de loonstaking voor velen een begin van bewustwording beteekent.

Maart 1922 „Vrije Communist". CLARA MEYER – WICHMANN

FEDERALISME

Nu hebben we er al meermalen op gewezen, dat het syndicalisme in den socialistischen strijd naast den economischen ook den psychischen factor sterk heeft doen naar voren komen; en wien het er niet alleen om gaat, of het in een bepaalde maatschappij of in een bepaalde strijdorganisatie „goed loopt", maar ook, in hoeverre daarin een rijk en veelzijdig menschelijk leven mogelijk is, die zal vanzelf zich tot het federalisme wenden. .... Wanneer alle andere richtingen hiertegen altijd een zelfde tegenwerping hebben, n.l. dat men op die wijze geen „macht" kan ontwikkelen, waarvoor immers „ijzeren discipline" zou noodig zijn, dan blijkt daaruit eenvoudig, dat zij psychologisch ten achter zijn, doordat zij meenen, dat men menschelijke verhoudingen door middel van „macht" en „discipline" willekeurig zou kunnen regelen gelijk de stukken op een schaakbord; — een rest van de oude mechanistische denkwijze, die in philosophie, psychologie en opvoedkunde al lang is overwonnen, maar op het gebied van het maatschappelijk leven blijkbaar nog vrijwel heerschende is.

...., „Iedere centralisatie kweekt onherroepelijk bureaucratie", heeft Sorel gezegd. Waaruit volgt, dat iedere doorgevoerde centralisatie, iedere minachting voor de zelfontwikkeling der samenstellende deelen, de kostbaarste goederen, de belangrijkste ontwikkelingsmogelijkheden van het proletariaat verstikt ter wille van het opportunisme van het oogenblik — anders gezegd, diens eerstgeboorterecht voor een schotel linzen prijsgeeft. Centralisme zal tenslotte altijd blijken verstarrend en dus conservatief te werken; vandaar Rocker's uitspraak: „wie revolutionair is moet federalist zijn".

(De theorie van het Syndicalisme) CLARA MEIJER – WICHMANN

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 6 NOVEMBER 1932

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 1 NUMMER 6 NOVEMBER 1932

INTERNATIONALE ASPECTEN VAN DE AGRARISCHE KWESTIE.

Het probleem om de landarbeidersmassa's in te lijven in het revolutionaire front, dat gevormd wordt door het industrieproletariaat eischt steeds dwingender een oplossing, die beantwoordt aan de belangen van de sociale revolutie. De revolutionaire gebeurtenissen, die zich in Europa gedurende en na den werldoorlog hebben voorgedaan, hebben duidelijk aangetoond dat het landarbeiderselement van buitengewoon belang is voor den revolutionairen strijd en de verwerkelijking van het socialisme. De ondervindingen van 1917 in Rusland, van 1918 in Duitschland en Oosterijk en van 1918—1919 in Hongarije, waar het achterblijven, het gebrek aan inzicht en de desorganisatie van de arbeidersmassa's op het land een onoverkomenlijke hinderpaal hebben gevormd voor de socialistische oplossingen, of grootendeels het neerslaan van de revolutie hebben veroorzaakt, zijn een veelzeggende waarschuwing in dit opzicht. In Sovjet-Rusland zelf moesten wij, ondanks de triomf van de officieele revolutionaire feiten en de betrekkelijke consolidatie van het dictatuur-regiem gedurende jaren, in werkelijkheid de ineenstorting van het socialisme zien, dat ten slotte niet alleen ligt aan het steriele cesarisme van de bolsjewistische dictators, maar ook en vooral in principe aan het achterblijven van de landarbeiders- en boerenelementen en de verkeerde strijdmethodes, die maar steeds getrouw onder deze menschen werden gepropageerd. Het is daarom noodzakelijk nu definitief te breken met de onachtzaamheid en verwaarloozing ten opzichte van de agrarische kwestie en de boerenbevolking, die wij tot nu toe in de revolutionaire arbeidersbeweging hebben kunnen waarnemen. De partijen van de 2e en 3e Internationale, d.w.z. de verpolitiekte arbeiders intrigranten groepen, die weinig waarborg geven voor een eerlijke en daadwerkelijke vertegenwoordiging van de belangen van het landproletariaat en die veel eerder een hinderpaal zijn voor iedere werkelijk socialistische oplossing van het agrarisch probleem, hebben moeite gedaan ijdele van demagogisch opportunisme getuigende agrarische programma's samen te stellen. Dit is des te meer een motief voor de internationale anarchosyndicalistische beweging, die niet lijdt aan partijambities noch aan eenig verlangen om welke proletarische groep dan ook uit te buiten, om zich tot taak te stellen de landarbeidersmassa's te leiden en socialistisch te oriënteeren, om op deze wijze met hen en het industrieproletariaat een groot revolutionair front te vormen, dat een ruime mogelijkheid opent voor de verwerkelijking van hun vrijheidlievende en volkomen socialisme, waarvoor de gelijktijdige revolutionaire en opbouwende samenwerking van stad en land een noodzakelijke voorwaarde is

OPHEFFING DER VERSCHILLEN BIJ HET LANDARBEIDERSELEMENT.

Terwijl op industrieel gebied de vorming van een proletarisch klassefront bijna automatisch tot stand komt door de gelijke omstandigheden van de kapitalistische productie, die de onafhankelijke handwerken van het voorkapitalistische tijdperk heeft opgeheven, en de elementen, die in de productie

een rol spelen heeft verdeeld in loonarbeiders aan den eenen kant, en kapitalistische eigenaars aan den anderen kant, is deze klassenonderscheiding veel minder scherp op agrarisch gebied. De oorzaak hiervan is voornamelijk gelegen in den half-feodalen toestand van den agrarischen eigendom en zijn productiemethodes, die, in plaats van één enkel type van gesalariëerde te scheppen, overeenkomend met den industrie-arbeider, buitendien nog andere, schijnbaar minder geëxploiteerde, klassen hebben bestendigd, waarvan voorbeelden zijn de kleine boer met eigen grond en de pachter. Een andere oorzaak, die deze klassenonderscheiding ingewikkeld heeft gemaakt, is het resultaat van de agrarische hervormingen, die in de eerste jaren na den oorlog in verschillende landen van Europa verwezenlijkt zijn uit vrees voor mogelijke revolutionaire woelingen. De sociale omwentelingen van de russische en midden-europeesche revoluties hebben aanleiding gegeven tot genoemde hervormingen in veertien landen van Europa (de Scandinavische, de Baltische en de Balkanlanden, en Polen, Oostenrijk, Tsecho-Słowakije en Hongarije) en zijn een aansporing geweest voor andere Europeesche naties en voor Japan, Indië en Indonesië en eenige landen van Amerika, om met deze hervormingen een begin te maken. Deze hervormingen, die bestaan in de verbrokkeling van de latifundiën en groote landgoederen ten gunste van de landbewoners en arme boeren, hebben ternauwernood den hachelijken toestand van de landarbeiders verlicht, die voor de „weldaden" van deze „liefdadigheid" van den staat in schulden kwamen, maar zij hebben er veeleer toe bijgedragen, om de klassenonderscheiding van de landbevolking op subjectieve wijze te verzwaren. Zij hebben den toestand van de landbevolking niet verlicht om een geheele reeks van redenen, van welke de voornaamste zijn: de te kleine stukken grond (meestal minder dan twee Hectaren, en slechts zelden grooter) en het feit dat de nieuwe „grondeigenaars" zich voor den aankoop van zaaizaad, trekdieren en landbouwwerktuigen in de schuld hebben moeten steken, welken last zij voortdurend met zich voortsleepen, zoodat, indien zij vroeger slaven waren van den rijken boer en van den grooten landeigenaar, zij het thans zijn van het financieele en commercieele kapitaal, dat hun op woekervoorwaarden crediet geeft en tegen hoogen prijs de industrieproducten verkoopt, en waaraan zij tegen willekeurig welken prijs — de nood dringt — hun eigen producten moeten afstaan. De genoemde agrarische hervormingen hebben den klassenstrijd op het land bemoeilijkt, doordat zij het eigendomsinstinct van een groot aantal landbewoners hebben opgewekt, zonder hen daadwerkelijk of zelfs maar betrekkelijk vrij te maken, en alleen den vorm van hun uitbuiting gewijzigd hebben, zonder de hevigheid ervan te verminderen; terwijl zij hen in ieder geval tot verwoede individualisten hebben gemaakt, niet in staat, een socialen geest en een waarachtig klassebewustzijn te handhaven.

In denzelfden toestand bevinden zich de kleine boeren van alle landen, gebogen onder den druk van belastingen, heffingen, tekort aan grond en afhankelijkheid van het financieele kapitaal, en de pachtboeren, afgebeuld door de op te brengen rente in levensmiddelen of in geld, welke rente vaak

stijgt tot 50% van den oogst en die des te grooter is, naarmate er een grooter contrast bestaat tusschen den groei der productiekrachten en de starheid van de vormen van privaateigendom.
Het front van de uitgebuiten op agrarisch terrein is dus kunstmatig afgedeeld in, op zijn minst, drie klassen: kleine boeren, pachters en daglooners, wier materieele en sociale toestand even ellendig is en onderling niet meer verschil toont dan dat, hetwelk in de industrie bestaan kan tusschen vaste en losse werklieden. Maar de eigendomsmentaliteit van kleine boeren en pachters maakt dat deze, niettegenstaande hun materieele behoeftigheid en hun in wezen proletarischen levensstandaard, zich superieur wanen aan de eenvoudige daglooners, welk vooroordeel hen belet gemeene zaak met de laatsten te maken en het voornaamste beletsel is voor de vorming van een klassefront op het land, in staat tot een defensieve of offensieve actie tegen de groote grondbezitters, het financieele kapitaal en den fiscus.
De vernietiging van al deze schadelijke vooroordeelen door middel van een geweldigen arbeid aan logische, gedocumenteerde voorlichting onder de uitgebuiten op het land (kleine boeren, pachters en daglooners) is een van de eerste taken voor het Syndicalisme, ten einde het landproletariaat voor zijn verdediging en bevrijding toe te rusten, door het uitroeien van kleinburgerlijke vooroordeelen en het ontmaskeren van de bedriegelijke mythe der zoogenaamde agrarische hervormingen, die niet anders zijn dan een manoeuvre van den Staat en het kapitalisme om te beletten, dat revolutionaire geest zich van de massa's der landbewoners meester maakt.

BINNENDRINGEN VAN HET KAPITALISME OP HET AGRARISCHE TERREIN EN PROLETARISATIE VAN DE LANDBEVOLKING.

De hoogst belangrijke arbeid van het winnen der groote massa's landbewoners voor den revolutionaire strijd voor het libertaire socialisme, kan niet tot een goed einde gebracht worden met een rhetorische uitrusting van triviale volzinnen en vergaderingsleuzen zonder direct en feitelijk verband met de belangen en levensproblemen van het land. De syndicalistische propaganda onder de landbevolking moet zich een soliede en succes belovende basis verschaffen in een diepe en tot de kern doordringende kennis van de agrarische kwestie. Dit vereischt, dat men statistisch goed is toegerust en over goede inlichtingen beschikt met betrekking tot alle agrarische factoren, en dat men de tendenzen van hun ontwikkeling juist beoordeelt. Onder deze factoren treden voornamelijk op den voorgrond de structuur van den agrarischen eigendom, de productievoorwaarden, de tusschenkomst van het kapitalisme en zijn invloed op de verdeeling in klassen van de landbevolking.
Het zou een bovenmate moeilijke taak zijn (en thans wellicht onuitvoerbaar bij gebrek aan gegevens en voldoende onderzoekingen), om concreet de draagwijdte van dergelijke factoren op internationale schaal te bepalen. Echter, de conclusie die het thans beschikbare materiaal aan gegevens veroorlooft te trekken, is het bestaan van drie typische groepen van landen, die

in zekeren zin overeenstemmen in de groote lijnen van hun agrarisch probleem.

Deze zijn: 1. Landen met een half-feodale agrarische structuur en primitief in hun productievoorwaarden, maar afhankelijk van het financieele kapitalisme in hun betrekkingen tot de markt en het crediet. 2. Koloniale en halfkoloniale landen, wier landbevolking lijdt onder de dubbele uitbuiting, die haar opgelegd wordt door de primitieve toestanden en door de heerschappij van het imperialistische kapitalisme. 3. Industrieele landen, wier vergevorderd kapitalisme begonnen is, in den landbouw binnen te dringen, en het erop aanstuurt, zijn mechaniseering en rationaliseering ter hand te nemen. Tot de eerste groep behooren de Scandinavische, Baltische en Balkanlanden, Polen, Oostenrijk, Hongarije, Italië en Spanje en Portugal, in Europa; Japan, in Azië; Argentinië, Mexico en andere Zuid- en Centraal-Amerikaansche landen. Tot de tweede groep behooren Indië, Indonesië, China, Korea, Egypte, Algiers, Marokko, Columbië, Nicaragua, Panama, Cuba, Porto Rico en de Filippijnen. In de derde groep komen de Vereenigde Staten, Canada, Frankrijk, Duitschland, Engeland en Australië.

De karaktertrek, gemeen aan de drie groepen, is het voortdurend toenemende binnendringen van het kapitalisme, in zijn verschillende vormen, in het agrarische gebied. Deze omstandigheid is van verstrekkend belang voor de beoordeeling van de agrarische kwestie vanuit een socialistisch gezichtspunt, daar zij toch de strekking heeft, de economisch-sociale voorwaarden van het leven op het land te vereenvoudigen en aan de factoren van uitbuiting een duidelijker relief te geven.

De toenemende indringing van het kapitalisme in de agrarische productie heeft tot onvermijdelijk gevolg een verergeren van de uitbuiting van den onafhankelijken landbewerker (kleine boer, pachter) of van den afhankelijken (daglooner), en een tendens, de primitieve productievormen te veranderen, om hen in overeenstemming te brengen met de ontwikkeling van de productiekrachten en de winstbegeerten van de bourgeoisie. Het is duidelijk, dat dit proces van kapitalistische verzadiging zich niet met even groote snelheid kan verwezenlijken, als waarmede het dit gedaan heeft op industrieel gebied, èn waarschijnlijk evenmin dezelfde vormen zal aangebied dat, wegens de uitgebreidheid van zijn voornaamste element, den grond, zich niet gemakkelijk leent tot concentratie van de productie. Zelfs zoo gezaghebbende marxisten als Otto Bauer en Fritz Baade, socialistische specialiteiten in agrarische kwesties, hebben dit moeten erkennen. Maar indien door verschillende omstandigheden (afstand, transportkosten en andere factoren van de landbouwproductie) de mammouthconcentraties van den grond op de basis van kapitalistische exploitatie te pletter slaan, zoo floreert toch evenmin het producententype van den kleinen boer of pachter, die, zoowel door de beperktheid van het terrein dat hij bebouwt als door zijn economischen noodtoestand, de moderne eischen op landbouwgebied met betrekking tot werkzame mestsoorten, uitgezochte zaden en machineriën niet in toepassingen kan brengen.

En zoo wordt sterker en ontwikkelt zich een landbouwexploitatietype van

m i d d l e f a r m of „groote boerenhoeve", waarvan het terrein schommelt tusschen vijftig en tweehonderd Hectaren, terwijl de grootere en kleinere eigendomseenheden óf in grootte afnemen, óf een moeizaam of veel minder rendabel economisch leven voortsleepen. Deze tendens in de ontwikkeling van den agrarischen eigendom gaat langzaam, maar zij voltrekt zich algemeen in de landen van vergevorderde kapitalistische ontwikkeling die wij in de derde categorie gerangschikt hebben. De technische en kapitalistische ontwikkeling begunstigt en accentueert haar. Ook in de koloniale en halfkoloniale landen en in die van half-feodale agrarische structuur voltrekt zich, hoewel nog langzamer, een gelijksoortige ontwikkeling onder den invloed van het financieele en commercieele kapitaal, ondanks de verzekering van Marx dat „zoowel het woekerkapitaal (Wucherkapital; het financieele kapitaal is een wettige vorm van den woeker) als het commercieele een productievorm exploiteeren, maar hem niet scheppen".[1]) Het is objectief niet te betwijfelen, dat de buitengewone ontwikkeling, verkregen door het kapitalistische crediet — zij het met meerder of minder woeker —, en door de handelsmaatschappijen tot aan- en verkoop van agrarische producten (p o o l s), de groeiende afhankelijkheid aantoont van den landbouw van het financieele en commercieele kapitaal, welks invloed zich niet beperkt tot een eenvoudige exploitatie vreemd aan de productievormen, maar tevens een wijziging van deze en van de eigendomsstructuur afdwingt. In dit verband is de volgende passage uit een werk van S. Dubrovski, directeur van het Internationale Agrarische Instituut te Moskou, interessant; deze vervalt, hoewel hij een orthodox marxist is, zonder het te willen in een ketterij, waar hij fundamenteel van Marx verschilt in zijn opvatting van de rol van het financieele kapitalisme:

„In alle landen, zonder uitzondering, zien wij thans den landbouw belast met enorme en groeiende schulden. Ten opzichte van de Vereenigde Staten van Amerika gedurende de laatste jaren, kunnen voorbeelden aangehaald worden van deze situatie, waaruit blijkt dat zij zich omgezet heeft in een van de voorwaarden voor de liquidatie van de kleine hoeven (f a r m s), ten gevolge waarvan de landbouwer-eigenaar tot pachter wordt en de f a r m e r langzaam aan zijn landen verliest. Dit proces voltrekt zich in alle deelen in meerder of minder mate, volgens de landen.

„Op deze wijze openbaart het crediet, onder de vlag van het financieele kapitaal, zich niet alleen als een middel tot verovering van den landbouw, maar evenzeer als een middel tot onteigening van de boeren door het financieele kapitaal. De boer verliest zijn gronden."[2])

En het staat vast, dat financieel kapitaal in deze zelfde beteekenis en met gelijke gevolgen de credietfaciliteiten zijn, die door de agrarische Syndicaten en de Credietcoöperaties verleend worden. Deze „verdienstelijke" instellingen zijn, wanneer het moment gekomen is, even onverbiddelijk als willekeurig welke woekeraar.

Zoo veroorzaakt de invloed van het financieele kapitaal dus een her-

---

1) Das Kapital, III, pag. 149.
2) Agrarprobleme, I. Band, pag. 17.

groepeering van den eigendom en een relatieve wijziging in de productievormen, geschikt om aan den grond een productiviteit te verleenen, die, behalve voor de behoeften van den landbouwer, voldoende zijn moet om de interest voor het crediet of de som voor de pacht op te brengen. De landbouwer ziet zich verplicht een grooter hoeveelheid waren voort te brengen, dat wil zeggen, dat hij een grooter deel van zijn oogst naar de markt moet brengen, door óf wel zijn oogst te vermeerderen of zijn eigen verbruik te beperken, ten einde zich de financieele middelen te verschaffen om aan zijn verplichtingen te voldoen. Dit proces leidt natuurlijk tot een verslechtering van den toestand van kleine boeren en pachters, waarvan velen de rijen der daglooners gaan vergrooten of naar de steden trekken, waar zij tot proletariërs worden.

In de landen waar de landbouw zich in het stadium van mechaniseering bevindt en een steeds sterker invasie van het moderne kapitalisme ondergaat, ontmoeten wij een iets scherper gemarkeerde klassenonderscheiding onder de landbevolking. Hier kan men reeds spreken van een industrialiseering van den landbouw met rationaliseeringsaspecten, op zoodanige wijze dat, indien tot voor enkele jaren de emigratie van de landarbeiders naar de steden het economisch evenwicht der bevolkingsgroepen in gevaar scheen te brengen, thans de groeiende toepassing van de techniek de oorzaak is van gedwongen arbeidsstilstand niet alleen in de industrie, maar evenzeer in den landbouw. Volgens een officieele statistiek, van Juni 1930, dat wil zeggen in het jaargetijde waarin, door de werkzaamheden voor den oogst, het werk op het land zijn grootste intensiteit bereikt, waren er toen in Duitschland 70.000 landarbeiders werkloos, ondanks het feit dat in den landbouw 300.000 vreemde arbeidskrachten minder werkzaam waren dan vóór den oorlog. En op 1 Mei 1931 was dit cijfer gestegen tot 257.083. Dit wordt duidelijk, als men er rekening mee houdt dat van 1907 tot 1925 het aantal stoom- of motorploegen vermeerderd was met 8.000, het aantal zaaimachines met 300.000, het aantal maaimachines met 700.000 en het aantal dorschmachines met 300.000. Deze mechaniseering zet zich voort en veroorzaakt de uitstooting van arbeidskrachten uit de landbouwproductie en de proletariseering van kleine boeren en pachters, die niet voldoende grond en kapitaal hebben om zich de vorderingen der techniek en den overvloed van werkzame meststoffen ten nutte te maken.

Al deze omstandigheden in de ontwikkeling van den landbouw moeten zeer aandachtig door de syndicalistische beweging op het land gevolgd worden, ten einde hieraan de leuzen inzake onmiddellijke eischen tot verbetering aan te passen, het anti-kapitalistische en anti-uitbuitingsfront te verbreeden, en de geëxploiteerde elementen op het land voor het revolutionaire en socialistische werk te winnen door hun de exploitatie te laten zien, waarvan zij onder het huidige stelsel het slachtoffer zijn.[1])

V. OROBON FERNANDEZ

---

[1]) Men vergelijke ook de agrarische revolutie der I.A.A. aangenomen op het 4e congres, 1932 te Madrid, afgedrukt in het 1e nr. van dit tijdschrift. (Red.)

ERRICO MALATESTA *) (4 December 1853—22 Juli 1932).

Als zoon van eenvoudige ouders, die vroeg stierven, groeide Malatesta zonder zorgen in het door Garibaldi van het absolutisme bevrijde Zuid-Italië der zestiger jaren op. Na het gymnasium afgeloopen te hebben, begon hij medicijnen te studeeren. Zijn idealistische opvattingen onderscheidden hem al vroeg van zijn studie-genooten. Zeker wilden velen in dien tijd liberaal zijn en sloten zich bij allerlei republikeinsche organisaties en partijen aan. De jonge Malatesta liet zich echter door geen van die stroomingen geheel meeslepen. Aanknoopend aan de vrijheid en de sociale gedachte, zooals hij die in de klassieke literatuur had leeren kennen, gingen zijn voorstellingen en droomen uit naar de ideale republiek. Tegenover die verwachtingen stelde de werkelijkheid hem teleur en om haar te bestrijden wilde hij zich bij de meest vooruitstrevende richting aansluiten, die hij toen kende: de geheime organisatie van Mazzini in Napels.

De leiders van die groep lieten dergelijke candidaten echter altijd eerst zeer nauwkeurig gadeslaan en zij merkten zeer juist bij Malatesta een onafhankelijke denkwijze en zelfstandigen wil op, die zich voor Mazzini's geest en wil niet zouden hebben willen buigen.... en hij werd niet aangenomen.

De Parijsche Commune, de 18de Maart, maakte een diepen indruk op Malatesta, die in studenten-demonstraties al op den voorgrond was getreden. In deze stemming werd hij door een der intiemste militanten der Internationale te Napels, de jonge advocaat Carmelo Palladino over de Internationale, zooals ze in Bakoenins opvatting leefde, onderricht en met vreugde en gloeiend enthousiasme trad hij tot de Internationale toe. Na de Parijsche Commune stond deze aan tal van vervolgingen door de regeering bloot, die de sectie van Napels in het bijzonder troffen. Deze in 1869 gestichte sectie beleefde in dien tijd een nieuwe opbloei; ze omvatte duizenden arbeiders en werd door de regeering, als het brandpunt van het italiaansche socialisme, opgeheven, bij welke gelegenheid de eerste gerechtelijke vervolging van Malatesta plaats vond. Deze stond reeds geheel midden in de propaganda onder de arbeiders en studenten en droeg er het zijne toe bij, dat Casiero, die door Marx en Engels naar Napels was gestuurd en geheel onder hun invloed stond, over de werkelijke situatie in de Internationale werd ingelicht en tenslotte na een lang bezoek bij Bakoenin in het voorjaar 1872 een der meest overtuigde tegenstanders van de autoritaire richting werd. Ook was Malatesta de drijvende kracht bij de hereeniging van de opgeloste sectie in de *Napolitaansche Arbeidersfederatie* waarvan hij de secretaris werd. Het programma dezer organisatie, onderteekend door *Errico Malatesta*, is het eerste, misschien uit gemeenschappelijke beraadslagingen ontstane, werk, dat ons van hem bekend is. Het behelst in wezen de opvattingen der Internationale van 1864 en de ideeën van Bakoenin reeds zoo, als Malatesta ze zestig jaar lang zou voorstaan.

Van Napels uit, breidde de beweging zich, met Malatesta's ijverige medewerking, in Zuid-Italië uit; ook in andere deelen van Italië ontstonden afdeelingen, totdat al deze krachten in Aug. 1872 op de conferentie van Rimini in de Italiaansche federatie werden samengevat. De definitieve breuk met de Algemeene Raad der Internationale te Londen volgde spoedig daarop.

Begin Sept. reisde Malatesta naar Zürich om Bakoenin op te zoeken, die al lang van hem afwist en hem vol vriendschap „Benjamin" gedoopt had, als afgesproken

---

1) Uitvoeriger materiaal over Malatestas leven (tot 1922) vindt men in Nettlau's Malatesta-biografie: ERRICO MALATSTA, DAS LEBEN EINES ANARCHISTEN von Max Nettlau, Berlin, 1922, Verlag der Syndikalist, 179 pag.

naam bij de correspondentie. Het was vlak na het Haagsche Congres; men beraadslaagde in Zürich druk over de tegenactie der anti-autoritairen en de Alliantie van Bakoenin, die op het Haagsche Congres zoogenaamd vernietigd was, werd nu eerst stevig gegrondvest. Malatesta was een van haar hechtste steunpilaren.
Bij de samenkomsten bij Bakoenin kwam hij in nauw contact met de spaansche militanten, waardoor hij hechte betrekkingen met de spaansche beweging, die hij uit de internationale tijdschriften al kende, aanknoopte. Naast Italië had Spanje steeds zijn grootste belangstelling. Hij had een groote waardeering voor de breede en vaste grondslagen, die de Internationale daar — dank zij vooral Fanelli — had geschapen.
In Italië wilden de jonge internationalisten de organisatie op eenzelfde stevige grondslag vestigen, iedere regelmatige arbeid werd echter door vervolgingen onmogelijk gemaakt. Zoo bracht Malatesta 54 dagen in de gevangenis door, alleen omdat hij naar het Congres te Bologna gegaan was. Korten tijd daarna werd hij, op reis naar Apulië, waar hij Casiero op wilde zoeken, weer gevangen genomen en bleef zes maanden opgesloten zonder dat een aanklacht volgde. Dezelfde willekeur belette iedere openlijke organisatie en propaganda, zoodat men tenslotte besloot een opstand voor te bereiden, die in den zomer van 1874 plaats zou moeten vinden.
Toen Malatesta uit de gevangenis kwam, sloot hij zich dadelijk bij die, tijdens zijn gevangenschap gemaakte, plannen aan en werd de ziel van de voorbereidingen voor Napels, Apulië, Calabrië en Sicilië. Deze opstandige beweging stond geenszins geïsoleerd; er werd met Garibaldi zelf, met revolutionaire Mazzinisten en anderen ernstig over beraadslaagd; verschillende woelingen tengevolge van het stijgen der levensmiddelenprijzen, en de algemeene ontevredenheid, gaven aanknoopingspunten.
De poging om den opstand in Aug. 1874 door te voeren, mislukte echter en Malatesta, die zelf een actie in Apulië had geleid, vluchtte naar Zwitserland, maar werd onderweg gevangen genomen. Na een groot proces te Triani, waarbij de beklaagde de algemeene sympathie won, werd hij in 1875 weer vrijgelaten.
Hierop volgde zijn laatste reis naar Bakoenin, zijn eerste naar Spanje om een gevangen kameraad te bevrijden, vervolgens een winter van actieve propaganda in Napels 1875—'76, en een begin met de reorganisatie der Internationale door een bijeenkomst te Rome, Maart 1876, waar Malatesta echter uitgewezen werd en gedwongen naar Napels terug te keeren.
Malatesta, meer dan ooit door politie-contrôle, bewaking in eigen huis en andere plagerijen bedreigd, besloot naar Egypte te reizen, waar veel italiaansche vluchtelingen en emigranten waren. Maar na den aanslag van Passanante[1]) werd hij ook vandaar verdreven, wist in Syrië te komen, waar hij echter door de italiaansche consuls werd vervolgd, tot hij tenslotte over Marseille naar Genève reisde. Daar ontmoette hij voor het eerst Kropotkin met wien hij een nauwe vriendschap sloot; dit was de tijd van de oprichting en het eerste verschijnen van de Révolté.
De intieme revolutionaire groepen, die in Zürich in Sept. '72 gereorganiseerd waren, en die op Bakoenins eerste revolutionaire kring van 1864 teruggingen, hadden zich tijdens Malatesta's gevangenschap in den zomer van 1877 in Chaux-de-Fonds vernieuwd, waarbij Kropotkin hun secretaris geworden was. Tot deze groep der z.g. „revolutionaire vriendenkring", of, in Bakoenins tijd „Fraternité internationale" (internationale broederschap) behoorde Malatesta al lang. Dit leidde tot een nauw contact tusschen Malatesta en Kropotkin zoodra zij elkaar in Genève ontmoetten, zonder dat echter de één ooit door de bijzondere ideeën en tactische opvattingen van den ander beïnvloed werd. Beiden waren onafhankelijke denkers en terwijl persoonlijke vriendschap en hun samenwerking in de engere revolutionaire kring hen nauw ver-

1) P. had een aanslag op den Koning gepleegd. (Red.)

bonden, waren zij wat betreft ideeën, tactiek, en beoordeeling der situatie bijna altijd verschillend van opvatting. Beiden vermeden zij echter iedere directe botsing, totdat in 1914 hun verschillende houding tegenover den oorlog hen na een zeer pijnlijk onderhoud voorgoed scheidde.

Reeds in het voorjaar van 1879 werd Malatesta om een manifest ten gunste van den ter dood veroordeelde Passanante uit Zwitserland uitgewezen. Hij leefde eenigen tijd in Roemenië, trok daarna naar Parijs, waar hij in de eerste fransche groepen doelbewuste propaganda maakte, tot hij ook hier werd uitgewezen. Hierop volgde een tijd in de gevangenis, omdat hij ondanks het verbod was teruggekomen, en intusschen nieuwe uitwijzingen bij een oponthoud in België en Zwitserland, zoodat in het voorjaar van 1881 het geheele continent voor hem gesloten was en hij in Londen moest wonen.

Hier was hij de meest actieve kracht van het internationale revolutionaire Congres van Juli 1881 en zou op het bureau van de daar gestichte internationale organisatie werken, maar de fransche anti-organisatorische richting maakte een werkelijk leven der nieuwe Internationale onmogelijk. Malatesta, die tenslotte niets meer in Engeland te doen vond, reisde in den zomer van 1882 naar Egypte, waar de opstand der Egyptenaren tegen de europeesche uitbuiting mogelijkheden van sociale actie scheen te bieden; die bleek echter bij nadere beschouwing en na enkele vergeefsche pogingen ondoorvoerbaar. Daarop wendde hij zich naar Italië om eindelijk den directen strijd tegen de ontbinding van de Internationale door de propaganda van het parlementaire socialisme (door Andrea Costa e.a.) op te nemen en de Internationale opnieuw te vestigen. In 1883 zat hij weer vele maanden gevangen. Vóór het proces in voorloopige vrijheid gesteld, begon hij door tal van vergaderingen en door het tijdschrift *La Questione Sociale* (De Sociale Vraag) — waaraan zijn bekendste brochure, het gesprek tusschen landarbeiders (*Fra Costadini*, Florence, 1884) ontleend is — met propaganda en organisatie.

Tenslotte kwam het proces in Rome, dat hem en eenige anderen een vonnis van meerdere jaren gevangenisstraf bezorgde, waartegen men vergeefs in beroep ging. Het gelukte Malatesta echter naar het buitenland te vluchten. Hij was nu weer van alle mogelijkheden tot actie in Europa beroofd, en in plaats van een eentonige verbanningstijd te Londen, gaf hij er de voorkeur aan naar Buenos Aires over te steken (omstreeks 1885).

Daar trof hij bekwame spaansche, italiaansche en andere kameraden, begon een actieve propaganda, die tot het stichten van groepen en syndicaten leidde, gaf een nieuwe *Questione Sociale* uit, om kort te gaan, zijn werkzaamheid staat daar aan het begin van een beweging, die sindsdien onafgebroken bleef bestaan. Hij zelf had zich, sinds de eerste londensche verbanning door practische handenarbeid, als mecanicien en electricien, zoo veel mogelijk onafhankelijk gemaakt.

In den zomer van 1889 keerde hij naar Europa terug om daar opnieuw propaganda te maken. Vanuit Nice verzond hij een oproep, waarop een programma en een tijdschrift *L'Associazione* volgden, die van groot belang zijn voor de ideeënontwikkeling en de organisatie-pogingen der anarchisten, al werd toentertijd ook het doel niet bereikt. Na een korte reis door Italië, op den terugweg in Lugano gearresteerd en ternauwernood aan uitlevering ontkomen, keert Malatesta weer naar Londen terug.

In November 1891 ging hij vandaar naar Spanje en maakte een groote propagandatocht door het heele land. Na den opstand der landarbeiders te Jerez moest hij over Portugal naar Londen vluchten, waar hij tot eind 1896 bleef. In dien tijd hield hij zich vooral bezig met het bevorderen van de betrekkingen tusschen de anarchisten

en de vakvereenigingen, die vooral sinds 1894 werden aangeknoopt. Eind 1893 begin '94 maakte hij een zeer gevaarlijke reis naar Italië, waar hij verwachtte dat uit de siciliaansche boerenbeweging de italiaansche sociale revolutie zou voortkomen.
In 1897 werd in Ancona de L'Agitazione opgericht, die Malatesta, die daar in het geheim leefde, redigeerde, tot hij na een stormachtige plaatselijke beweging in Januari 1898 gevangen genomen werd.
Een groot proces in April bracht hem in de gevangenis tot Augustus, daarna de verbanning eerst naar het eiland Ustica, vervolgens op Lampedusa, vanwaar hij in Mei 1899 naar Malta wist te ontkomen, waarvandaan hij naar Londen doorreisde. Nu werd hij uitgenoodigd in Paterson (New Jersey, U.S.A.) de Questione Sociale te redigeeren, hield in de Ver. Staten vele lezingen, en reisde in 1900 naar Cuba, waar zijn vergaderingen echter verboden werden. Van dat jaar af woont hij weer in Londen.
Al in 1895 had hij een internationaal organisatieplan gepubliceerd, dat hij in de jaren 1900—1901 weer scheen te willen opnemen, maar zijn voorstellen vonden geen gehoor. De eigenlijke oorzaak hiervan, was wellicht, dat men voelde, dat het hem niet eenvoudig om organisatorische groepeeringen te doen was, maar om groepeering tot een gemeenschappelijke revolutionaire actie en het geloof aan de mogelijkheid daarvan ontbrak toen bijna geheel. Malatesta was de gewone syndicalistische groepeering weer niet voldoende, en ook de algemeene staking kwam voor hem slechts in aanmerking, wanneer deze ernstig door de revolutie voortgezet zou worden.
Onder deze omstandigheden bezocht hij het Internationale Anarchistische Congres van Amsterdam 1907, in een sceptische stemming, en waarschuwde voor overschatting van het syndicalisme en van de algemeene werkstaking.
In 1913 ging hij weer naar Italië, waar een verdediging tegen de imperialistische stemming, die, zooals de tripolitaansche oorlog bewees, ook in vooruitstrevende kringen was doorgedrongen, noodzakelijk scheen. Van 1913—'14 voerde hij door het blad La Volontá (de Wil) in Ancona, dat hij redigeerde, en door vele vergaderingen in de meeste deelen van Italië een heftige propaganda. De groote protestbeweging in Juni 1914 in Ancona en spoedig daarop in de steden der Romagna, waaraan ditmaal ook jonge republikeinsche elementen meewerkten, droeg een bijzonder revolutionair karakter. Deze beweging, die in heel Italië weerklank vond, werd echter door de politieke socialisten en reformistische vakbondleiders gesmoord. Malatesta moest vluchten, en ging weer naar Londen. Toen brak de wereldoorlog uit, waar Malatesta geheel afwijzend tegenover stond, zoodat de breuk met Kropotkin onvermijdelijk werd.
Na den oorlog was Italië in sociaal opzicht in de grootste beroering. Men verlangde Malatesta's terugkeer, en de oprichting van een anarchistisch blad in Milaan. Dit keer liet men hem echter niet uit Engeland vertrekken, en slechts in het geheim wist hij op een kolenboot van Cardiff naar Genua te komen (Dec. 1919), waar hij door de geheele arbeidende bevolking met een onbeschrijfelijk enthousiasme begroet werd.
In die dagen en weken had hij misschien met succes het initiatief kunnen nemen tot een sociale revolutie en een beweging, als die van 1917 in Rusland, kunnen ontketenen. Hij heeft het niet gedaan, misschien was het wachten op hem.... Een Lenin, een Mussolini, grepen toen naar de macht, en deze viel hun toe. Het spreekt vanzelf dat Malatesta een dergelijken greep naar de macht niet wenschte. Of voor een vrijheidlievende beweging met vrijheidlievende doeleinden toenmaals voldoende krachten en impulsies aanwezig waren, is moeilijk te beoordeelen; genoeg, het is niet gebeurd.
In Milaan begon men nu met het dagblad Umanitá Nuova (De Nieuwe Menschheid) dat daar van 27 Februari 1920 tot 24 Maart 1921 verscheen. Malatesta schreef en sprak op vergaderingen. Voor het Congres van de Unione Anarchistica

Italiana te Bologna schreef hij een programma, de als brochure veel verspreide *Le Due Vie* (De Twee Wegen), waarin hij zijn opvattingen over de revolutie uiteen zet.
De sociale beroeringen namen toe en vonden hun hoogtepunt in de staking der metaalarbeiders en de bezetting door de arbeiders van vele metaalfabrieken. Er begonnen echter een steeds stijgende reactie en tal van fascistische gewelddaden tegenover te staan, terwijl de politieke en reformistische socialisten de acties zooveel mogelijk saboteerden. Zoo verschoven gaandeweg de machtsverhoudingen. Een demonstratie in Bologna was het voorwendsel voor verschillende massa-arrestaties, waarbij ook Malatesta gevangen genomen werd (17 Oct. 1920).
Hij werd in de gevangenis van Milaan zeer slecht behandeld en het vonnis werd steeds uitgesteld, zoodat hij en zijn medegevangenen op 18 Maart '21 een hongerstaking begonnen en enkele jonge kameraden als protest, voor het Dianatheater in Milaan bommen lieten ontploffen.
Eind Juli werden Malatesta en zijn kameraden vrijgesproken. De *Umanità Nuova* werd in Rome, waar Malatesta nu ging wonen, voortgezet. De beweging had echter haar élan verloren en moest zich steeds meer tegen de fascistische gewelddaden verdedigen.
Malatesta beleefde nog de vreugde in Sept. 1922, vijftig jaren na het Congres van St. Imier, aan een internationale bijeenkomst in Zwitserland deel te nemen. Een kameraad uit Tessina bracht hem langs eenzame bergpaden de grens over. Hij nam aan alle vergaderingen en besprekingen deel en kon in een auto wegkomen, juist toen de zwitsersche politie hem wilde grijpen.
Het is treurig te bedenken dat hij toen voor het laatst zijn lot in handen had. Overal op de zoo ongastvrij geworden aarde had hij zijn leven toch nog gelukkiger kunnen eindigen dan in het ongelukzalige Italië, waarheen hij terugkeerde en dat reeds twee maanden later, in November, aan het fascisme ten prooi viel.
In het voorjaar 1924 begon Malatesta met het mooie tijdschrift *Pensiero e Volontá* (Gedachte en Wil, dat tweemaal in de maand verscheen tot November 1926, toen de geheele onafhankelijke pers onderdrukt werd. Een aantal afleveringen werd in beslag genomen; in de laatste maanden bijna alle. Vele vragen werden er zakelijk in besproken en zijn eigen artikels hebben zijn meening over veel vraagstukken van theorie en practijk voor ons bewaard.

Na eind 1926 werd hij zelf steeds systematischer van al de buitenlandsche literatuur afgesneden, doordat zendingen van boeken, tijdschriften en brieven achtergehouden werden. Tot over zijn zeventigste jaar had Malatesta in Rome een werkplaats en verrichtte allerlei werkzaamheden als het aanleggen van electrische leidingen enz. totdat hem dit onmogelijk gemaakt werd, doordat de politie ieder huis waar hij werkte omsingelde en zijn opdrachtgevers bang maakte en lastig viel. Verder werd hij in zijn omgang beperkt, doordat alle menschen met wie hij op straat sprak en die hij of die hem groetten aangehouden werden, gefouilleerd en als verdachten behandeld, zoo niet mishandeld. In de laatste jaren, tot aan zijn dood toe, zaten steeds vier politiebeambten op een bank in de tuin van het huis en één op een stoel in de gang van de verdieping waar hij woonde, bij zijn deur. Zij volgden al zijn bewegingen; wie hem bezocht werd uitgevraagd, zoo niet op erger wijze lastig gevallen. Op dezelfde manier werd zijn familie behandeld.

In het laatst van zijn leven gold Malatesta's belangstelling vooral den italiaanschen strijd tegen het fascisme en de gebeurtenissen in Spanje, waarover men hem, met een zoo volkomen onzekere briefwisseling, helaas niet met voldoende nauwkeurigheid in kon lichten en zijn raad inwinnen.

Zijn geest bleef tot het eind toe even frisch. Zijn belangstelling bleef levendig; nauwelijks geloofde hij, eind Mei, aan den dood ontkomen te zijn of uit zijn brieven sprak een waren geeuwhonger naar nauwkeurige berichten over wat tijdens zijn ziekte was voorgevallen.

Malatesta's plaats in het anarchisme, zou op grond van vele zijner geschriften nauwkeurig uitgewerkt moeten worden. Hier volgen slechts enkele opmerkingen.

De indrukken, die Malatesta sinds 1871 voor oogen had, waren: de proletarische en agrarische ellende in Italië, de parijsche commune en haar vreeselijke onderdrukking, Bakoenin's ideeën, de spaansche Internationale met haar groote bloei en krachtig volhardingsvermogen, de opstandige acties van het Resorgimento en de sociaal zoo gebrekkige en politiek zoo autoritaire ideologie, die er aan ten grondslag lag, de toenemende reactie, het politieke socialisme der Marxisten en Marx' eigen afstootende intrigues en boosaardig karakter, gelijk Bakoenin ze beide had kunnen analyseeren. Uit dit alles kwam voort: een absolute verwerping van den staat, van de bourgeoisie van alle richtingen en van het autoritaire socialisme, en een geestelijk en sociaal vrij anarchisme in den geest van Bakoenin; tegelijkertijd de strijdbaarheid van de jeugd van het Resorgimento, en de wensch naar een sterke breede arbeiders-internationale, zooals de spaansche het door historische oorzaken werd. Hierbij kwam sinds 1876 de erkenning van het communistische verdeelingsbeginsel, maar nooit op de overdreven absolute wijze van vele latere aanhangers daarvan.

Hoe optimistisch en hoopvol Malatesta ook in vele opzichten mocht zijn, het was aan zijn wezen geheel vreemd om aan vormeloosheid, spontaniteit en onmiddellijk volmaakte verwezenlijking te gelooven. Een succes vereischt inspanning, inspanning vereischt stiptheid en betrouwbaarheid. In elk opzicht volgt Malatesta het natuurlijke gezonde verstand en geen dweepzieke verwachtingen. Malatesta heeft nooit den indruk gemaakt een overdreven organisator te zijn, maar even weinig kwam het bij hem op om iedere organisatie principieel te verwerpen.

Het anarchisme zou veel aan klaarheid gewonnen hebben, als zijn zienswijze meer bekend geworden was, die het zuiverst en schoonst in zijn latere artikels, vooral in *Pensiero e Volontá* naar voren kwam. Men kent het anarchisme niet, als men niet veel van zijn artikels, die kleine essays zijn, diep doordacht heeft. Het is te hopen, dat deze kleine geschriften spoedig verzameld zullen worden; hun tekst zou veel nieuws bieden. Zij staan, daar ze tot 1931—'32 toe gaan, den tegenwoordigen tijd veel nader dan de geschriften van Kropotkin, die in hun onbevangenheid eigenlijk in 1914 afsluiten, terwijl Malatesta, door den oorlog onberoerd, ook na den oorlog onbevangen zijn werk voort kon zetten.

In Proudhon tot 1864, Bakoenin tot 1873, Merlino tot 1893, Reclus tot 1905, Kropotkin en Landauer tot 1914 en Malatesta tot 1932, bezitten wij prachtige vertegenwoordigers van het anarchisme, die allen in de laatste jaren van hun werkzaamheid hoogtepunten bereikt hebben en ons daarna werden ontrukt.

MAX NETTLAU

BIJ DEN DOOD VAN MALATESTA.

Aan de Italiaansche arbeiders
Aan de Anarchisten en Syndicalisten van Italie

Malatesta is dood.
De tachtigjarige grijsaard, nog zoo krachtig en jong, met zijn helderen en sterken geest, die door het brutale geweld van het fascisme tot in zijn eigen kamer onder dwang en contrôle werd gehouden, verdwijnt op een moment, dat de wereldreactie tevergeefs naar een redmiddel zoekt.
Hij heeft niet de dageraad der bevrijding zien lichten aan den horizon van een Italië, dat door een bende onverantwoordelijke geweldenaren wordt geterroriseerd.
Hij heeft niet den uiteindelijken val mogen beleven van Mussolini, die nog bij den terugkeer van Malatesta in Italië in 1918, den treurigen moed had zijn bewondering te uiten „voor degenen, die op onbaatzuchtige wijze voor hun meening opkomen en niet vreezen ervoor te sterven", en aan Malatesta zijn „hartelijken groet" zond.
Het bevrijdingswerk blijft onvoltooid.
Maar Malatesta laat aan de huidige generatie het beeld na van een bewonderenswaardig leven van revolutionaire werkzaamheid en standvastige toewijding aan de Sociale Revolutie.
Malatesta, die de organisator was van de Internationale in Italië, heeft in de Internationale Arbeiders Associatie, de voorbereidster van het libertaire communisme gezien.
En Malatesta heeft juist gezien.
Op dit tragische uur, dat het wereldproletariaat van stad en land, op het oogenblik dat het italiaansche volk een der edelste figuren verliest, die de voor haar bevrijding strijdende menschheid heeft gekend, kan de Internationale Arbeiders Associatie, die het werk van de Eerste Internationale, van Bakoenin, van Lorenzo en Malatesta heeft voortgezet, slechts de gedachte van onzen grooten vriend herhalen: „het libertaire communisme zal geboren worden uit de schoot der revolutionaire Internationale van het onderdrukte proletariaat."
Wij groeten de italiaansche kameraden, die door het mussoliniaansche fascisme gevangen, verbannen en gedeporteerd zijn.
Wij groeten de strijders, die overal verspreid zijn, die vervolgd worden of zich verborgen moeten houden, maar die ondanks alles en ondanks allen den onverzoenlijken strijd tegen de monsterlijke onderdrukking van een bloeddorstig regime voortzetten.
Wij groeten de strijdorganisaties van het italiaansche proletariaat: het Italiaansch Syndicalistisch Vakverbond en de Italiaansche Anarchistische Unie en wij zeggen tot hen:
Houdt moed, kameraden, de overwinning is aan ons. Sluit U aaneen. Bereidt U voor op den eindstrijd. Hij zal niet lang meer uitblijven.
Malatesta is dood.
Leve de Sociale Revolutie!

De Internationale Arbeiders Associatie
26 Juli 1932

DE INTERNATIONALE POSITIE VAN DE SPAANSCHE NATIONALE FEDERATIE VAN DEN ARBEID (C.N.T.) *)

VOOR DE STICHTING VAN DE I.A.A.

Op een congres in 1919 had de C.N.T. gestemd voor een motie tot aansluiting bij de Derde Internationale van Moskou. Dit bewijs van sympathie voor het russische proletariaat, dat poogde een anti-kapitalistische maatschappij op te bouwen, was in dien tijd van groot belang. Het was een daad van solidariteit van de revolutionaire arbeiders van Spanje in een tijd toen West-Europa nog niets wist van de tirannie, die een politieke partij bezig was te vestigen onder het absurde voorwendsel het nieuwe leven van een land, dat juist begonnen was de waarde van de vrijheid te voelen, te onderwerpen aan de starre doctrinaire kluisters van pseudo-wetenschappelijke dogma's.
Het spaansche anarcho-syndicalisme wilde niets te maken hebben met de Amsterdamsche Internationale, die dag in dag uit de zaak van het proletariaat verried, het machteloos overleverde in de begeerige klauwen van het kapitalisme, tegelijkertijd de burgerlijke regeeringen van ministers voorzag en mede hielp met de uitvoering van wat — onjuist — sociale wetgeving genoemd wordt.
Evenmin behoorde het bij de Derde Internationale, voorzoover die een partij-organisatie, een bolsjewistische Internationale was. De leiders van Moskou begrepen dat zeer goed en een Internationaal Arbeiders Congres werd te Moskou samen geroepen. De C.N.T. zond er Angel Pestaña als haar gedelegeerde heen, opdat deze bij zijn terugkomst aan de spaansche arbeiders volledig verslag zou kunnen uitbrengen over alles betreffende het internationale arbeiders lichaam — de Roode Vak Internationale. Duidelijk bleek, dat de nieuwe Internationale slechts een werktuig was in de handen van de communistische partij...... neen, van de Russische Regeering. En de anarcho-syndicalisten, uitgesproken voorstanders van het vrije communisme, vijanden van iedere centralisatie, van iedere regeering, en met hen het geheele, tegen de marxistische dogmatiek gekante, spaansche proletariaat, vereenigd in de C.N.T., trokken hun moreele verbintenis met de nieuwe meesters van Rusland in en verklaarden, dat zij zich niet bij de Roode Vak Internationale aansloten.
Zoo was de internationale situatie van de spaansche C.N.T., voordat de syndicalistische conferentie van Berlijn samenkwam met het doel de grondslagen te leggen voor de Internationale Arbeiders Associatie.

VERVOLGINGEN TEGEN DE C.N.T.

De arbeiders van Europa en Amerika kennen de verschrikkelijke onderdrukking, waaraan de aan de C.N.T. verbonden arbeiders bloot stonden.

1) González, de schrijver van het volgend artikel is hoofdredacteur van het nieuwe dagblad „C.N.T.", officieel orgaan van de C.N.T., dat sinds 14 November te Madrid verschijnt. (Red.)

We zullen er niet bij stil blijven staan, opdat we niet in de verleiding komen om martelaren van ons zelf te maken. Ook jammeren wij er niet over en nog minder zijn we verontwaardigd. Wij hebben genadeloos gestreden tegen het kapitalistische regime in Spanje. En onze klasse-vijanden, die zeer veel sterker zijn dan wijzelf, hebben hun toevlucht genomen tot alle mogelijke middelen om ons te vernietigen. Hoe gevaarlijker in den klassenstrijd de onderdrukten worden voor de heerschende machten, hoe meedoogenloozer de onderdrukking. De onderdrukking van de C.N.T. door de regeering was logisch. Het was voor de spaansche staat een zaak van vernietigen of vernietigd worden...... en wij werden overwonnen. Maar het was een Pyrrhus overwinning. Ze sleepte haar eigen val achter zich aan. De militaire dictatuur van Primo de Rivera kon hierin geen verandering brengen, noch kan dit de burgerlijke republiek.
Onder de huidige republiek, bestuurd door socialisten, worden dezelfde methodes van onderdrukking tegen het anarcho-syndicalisme toegepast. Wij zijn daarom de verklaarde vijanden van alle Marxisten — zoowel van het Kautsky als van het Lenin type, van de Stalins als van de Trotzky's.

DE VERSCHILLENDE RICHTINGEN IN HET SPAANSCHE PROLETARIAAT.

Ondanks alles en iedereen gaat de C.N.T. door, haar invloedssfeer dagelijks uit te breiden. Het is nutteloos haar door eenige wet aan banden te willen leggen. Ze is als een vloedgolf, die zich over alle hindernissen op haar weg heenstort. De wet, bekend als de „8 April wet", die al de arbeiders-organisaties verplicht tot een strenge staats-contrôle, tot samenwerking der klassen — uitsluitend in het belang der bourgeoisie —, en tot gedwongen arbitrage, blijft — nadat ze is goedgekeurd door een constitueerende vergadering, waarin 116 socialistische afgevaardigden (waarvan drie ministers zijn en één President van de Cortes) zitting hadden, een doode letter, uit vrees voor een algemeene mobilisatie der revolutionaire krachten der C.N.T. Maar laten zij, die niet op de hoogte zijn van de ethnologische bijzonderheden van ons land, niet denken dat de C.N.T. een goed in elkaar grijpend geheel vormt, welks ledental stipt de verschillende, door de statuten voorgeschreven, verplichtingen nakomt. Men moet in het oog houden, dat voortdurend arbeiders uit de fabrieken ontslagen worden en rekening houden met de ellendige omstandigheden waarin ze leven, de brute vervolgingen, het verbieden van plaatselijke en gewestelijke federaties, de eindelooze stakingen die meestal een revolutionair karakter hebben, enz. enz. Het zou zelfbedrog zijn niet te willen toegeven, dat de achterstand in de betalingen der contributie, de moeilijkheid om statistische gegevens over ons ledental te verkrijgen, de afwezigheid van elke werkmethode, enz., het gevolg zijn van onze nationale eigenaardigheden: het is makkelijker om over het geheele land een algemeene staking te doen uitbreken, dan de contributies van de leden te innen. Wanneer wij het totaal zouden berekenen der arbeiders, die beïnvloed worden door de revolutionaire syndicalistische beweging, zooals

die in onze Federatie is vertegenwoordigd, en die bereid en gereed zijn om onder haar vaandel op te trekken, dan zouden we de twee millioen overschrijden. Als we het huidige ledenaantal tellen, hebben we er een millioen. Als we tellen hoeveel leden de contributie betalen, komen we op ongeveer 200.000. Men moet bedenken, dat de boeren bijna nooit hun contributie betalen, aangezien zij hun miserabel loon slechts twee of drie keer in het jaar ontvangen, terwijl ze de andere maanden van het jaar leven (als men dat zoo mag noemen) door het bebouwen van een ongelukkig stukje grond, dat ze hebben kunnen pachten, of door „confiscaties" van wat te vinden is op de bezittingen der groote landheeren, — confiscaties, die de bourgeoisie „roof" noemt en het proletariaat: onteigening. En men moet niet vergeten, dat de industrie-arbeiders, de mijnarbeiders en de zeelieden der koopvaardij een vreeselijke crisis doormaken, die in proportie grooter is dan in andere landen en waarbij het grootste deel der werkloozen in het geheel geen uitkeering krijgt, om niet te spreken over het nog grootere aantal arbeiders, dat niet meer werkt dan drie of vier dagen in de week.

De Algemeene Arbeiders Unie (U.G.T.), een arbeiderslichaam — volgens den naam althans — dat beschermd wordt door de kleine bourgeoisie, heeft, volgens de sociaal-democraten, een millioen leden. Er zijn er zeker niet meer dan 500.000. De socialistische partij, die het noodig vindt het geloof te verspreiden dat een arbeidersmacht achter haar staat, kan niet buiten die leugen. De bourgeois elementen van de republikeinsche „linkerzijde" weten het, maar ondersteunen de socialisten om de C.N.T. te „plagen". Speldeprikken! In ieder geval is de U.G.T. een aanzienlijke macht, met dezelfde organische defecten — in mindere mate — als de C.N.T. Ze bestaat uit mijnarbeiders, boeren, fabrieksarbeiders en beambten. Voor de republiek kwam, was ze bijna weggekwijnd. Nu krijgt ze de hulp van allen die met de machtigen samengaan: begunstiging door de Overheid, ondersteuning door kapitalisten, die hun arbeiders en beambten dwingen in de U.G.T. te gaan. En toch heeft geen enkele organisatie de C.N.T. verlaten om zich bij het socialistisch-regeerings-arbeiders-lichaam aan te sluiten, maar we kunnen een geheele lijst opmaken van die, welke de U.G.T. verlieten om zich te voegen bij de C.N.T. Er breekt geen staking uit of de U.G.T. kiest de zijde der autoriteiten „ter verdediging van de Republiek". Desniettemin ontsnappen de proletarische massa's die aangesloten zijn bij de U.G.T. aan de contrôle van de socialistische chefs; de arbeiders doen mee aan de stakingen zonder het hun leiders te vragen; de boeren doen aanvallen op het grootgrondbezit, onteigenen kudden varkens, schapen... en bestrijden de Guardia Civil!
De Nationale Congressen van de socialistische partij en van de U.G.T. hebben onlangs plaats gevonden. Over politieke problemen werd alleen gediscussieerd en al de beslissingen van beide congressen betroffen de „ondersteuning van de Democratische Republiek".

De positie van de staats-communistische elementen (een druppeltje commu-

nisme en heel wat autoritaire geest) kan men niet ander noemen dan catastrophaal. Een minimum van invloed en een maximum aan versplintering. De officieele partij, een blind werktuig van Moskou, is arm aan leden en voert een noodlottige tactiek. Aangezien ze niet in staat is de bevelen die ze ontvangt ten uitvoer te brengen, neemt ze haar toevlucht tot een schijnvertoon van groote gebaren, provoceert acties, die ze niet door kan voeren, faalt in alles wat ze onderneemt en ziet haar leiders terugroepen naar Moskou, waar deze verantwoording af moeten leggen.
Er is een „Arbeiders en Boeren Blok", waarvan Maurín de leider is, een nationalistisch catalaansch communist, die niet „in de lijn" is. Er is ook een linker oppositie, de Trotzkisten, eveneens buiten „de lijn". Ieder van die groepen verkettert de ander en zwaait met de marxistische bijbel van den God Marx en Lenin zijn propheet.
Maar één ding hebben ze allen gemeen:hetsmaden en belasteren van de C.N.T. en het zaaien van verwarring.

NAWOORD.

Dit is aan den vooravond van den tienden verjaardag van de I.A.A. de positie van haar spaansche sectie en de omgeving waarin deze zich ontwikkelt.
Ik weet niet of het mij gelukt is de kameraden van de andere secties van de I.A.A. een juisten indruk te geven van wat de C.N.T. is en vertegenwoordigt. Het spaansche proletariaat schrijdt voorwaarts. En het trekt op naar het Vrije Communisme. Bijna al de revolutionaire mogelijkheden van ons land liggen in de lijn van het Anarcho-syndicalisme.
Er is een innerlijke crisis binnen onze rijen. Het is slechts een teeken van groei en een reinigingsproces. We zullen haar spoedig te boven komen. Slechts de tragen zullen achter blijven. De C.N.T. zal haar opgang voortzetten, voorgegaan — maar nooit geleid — door de Iberische Anarchistische Federatie, de „FAI" zooals ze genoemd wordt...... met afschuw door de bourgeoisie en de Marxisten, met een beetje wantrouwen door zekere kameraden, met liefde door ons zelf en met hoop door de onderdrukten.

AVELINO GONZÁLEZ MALLADA

EENIGE BESCHOUWINGEN OVER DE GESCHIEDENIS VAN HET REVOLUTIONAIRE SYNDICALISME IN FRANKRIJK.

Het revolutionaire syndicalisme, zooals het in Frankrijk had wortel geschoten, had reeds vanaf het allereerste begin een groote aantrekkingskracht voor allen, die de economische en sociale verschijnselen van de laatste halve eeuw wenschten te bestudeeren.
Een overvloedige en steeds groeiende literatuur over het syndicalisme in 't algemeen en dat van Frankrijk in 't bijzonder houdt er zich mee bezig de ideologie, de taktiek, de methodes èn de doeleinden van het revolutionaire syndicalisme als het ware te reconstrueeren.
En uit den aard der zaak trachten de verschillende auteurs speciaal uit de ontwikke-

ling van die beweging in Frankrijk, de bakermat van het syndicalisme, de oorsprong en de ideeën te putten, die het syndicalisme tot een internationale macht maakten, waarmee het wereldkapitalisme genoodzaakt is hoe langer hoe meer rekening te houden.
Aan de lijst van boeken, die het syndicalisme in Frankrijk behandelen, zijn onlangs twee nieuwe werken toegevoegd. Ze zijn nog geen jaar geleden, bijna gelijktijdig verschenen en vullen elkaar aan, doordat het eene het revolutionaire syndicalisme tot aan den oorlog behandelt en het andere die beweging bespreekt vanaf den oorlog tot aan onzen tijd toe. Zoodoende kan men een overzicht in vogelvlucht verkrijgen over de geheele evolutie van die grootsche beweging, die tenslotte tot in alle landen is doorgedrongen en het wereldproletariaat heeft vervuld met geestdriftige verwachtingen van sociale vervullingen in de naaste toekomst.
De beschouwing dier beide werken interesseert ons trouwens nog om een andere reden dan die, dat ze ons een algemeen en volledig overzicht geven van het fransche revolutionaire syndicalisme: van zijn ontstaan, zijn snelle ontwikkeling, zijn hoogtepunt en zijn crisis gedurende den oorlog gevolgd door zijn moreele ineenstorting. Deze werken interesseeren ons, omdat hun auteurs en vooral de schrijver van het boek over de voor-oorlogsche periode, genoodzaakt geweest zijn om nauwkeurig de onderlinge afhankelijkheid te onderzoeken van het revolutionaire syndicalisme als klassetactiek en het communistisch anarchisme als filosofisch stelsel.
Zeker lag het voor de hand dit onderlinge verband te vooronderstellen. De voorvechters van het revolutionaire syndicalisme, de stichters van de georganiseerde arbeidersbeweging in Frankrijk zijn te vinden in den boezem van de anarchistische beweging. Pelloutier, Griffuelhes, Pouget, Yvetot en nog zooveel anderen — namen zonder welke geen historie van de arbeidersbeweging in Frankrijk geschreven zou kunnen worden — zijn de eerste fransche anarchisten, die men organisatoren zou kunnen noemen en die hun anarchistische opvatting van een vrije maatschappij, die zich zonder economische of door den staat veroorzaakte belemmeringen ontwikkelt, hebben willen overbrengen op het terrein van practische eischen en concrete programma's van wat sociaal te verwerkelijken is.
Het was dus onvermijdelijk, dat in de studie van het revolutionaire syndicalisme, ook wanneer die door niet syndicalistische schrijvers ondernomen zou zijn, die namen genoemd zouden worden. Maar in de werken, die op het oogenblik onze belangstelling hebben, is een poging gedaan het revolutionaire syndicalisme te bestudeeren juist vanuit de gezichtshoek van den ideologischen invloed van het anti-etatisme en het anarchistische principe. Het is dus leerzaam te zien, hoe deze auteurs zich van hun taak gekweten hebben.

De twee werken zijn:

J. Paul WIRZ: **DER REVOLUTIONARE SYNDIKALISMUS IN FRANKREICH,** Zürich, 1931 214 pag.

David J. SAPOSS: **THE LABOR MOVEMENT IN POST-WAR FRANCE,** COLUMBIA UNIVERSITY, New York, 1931, 508 pag.

Wirz heeft volkomen gelijk wanneer hij schrijft, dat het niet noodig is te zoeken naar de „stichters" van het revolutionaire syndicalisme. Het is onjuist om, zooals andere onderzoekers doen, als zoodanig Sorel, Lagardelle of anderen te noemen. Deze hebben, nadat de beweging reeds ontstaan was, haar slechts pseudo-wetenschappelijke grondslagen willen geven, zonder daar overigens ooit in geslaagd te zijn.
Voor de oorsprong van het revolutionaire syndicalisme hoeft men niet verder terug te gaan dan tot de Eerste Internationale. Waaraan men nog moet toevoegen, dat de beweging, die in het

laatste kwartaal van de 19e eeuw ontstond, in het leven geroepen is onder den directen invloed van den bakoenistischen, d.w.z. van den federalistischen en anti-etatistischen vleugel van die Internationale.

De schrijver geeft dit trouwens toe, maar is van meening, dat het anarchistisch federalisme van Bakoenin in Frankrijk uitdrukking had gevonden in twee richtingen: het **Anarchisme** en het **Syndicalisme.**

Deze foutieve indeeling is in het verleden vaak gemaakt, zelfs door anarchisten en syndicalisten, door de eersten omdat zij het anarchisme beschouwden als de meest volmaakte verschijningsvorm van de vrijheid van het individu, door de laatsten omdat zij in het syndicalisme een alles omvattende ideologie zagen, die „zich zelf genoeg was". Wirz verwijt Bakoenin als het ware „de revolutie te hebben gewild op zuiver politiek terrein". Wij zouden slechts hoeven te verwijzen b.v. naar de resolutie van het Congres van St. Imier van de Internationale (1872) over „Het karakter van de politieke actie van het proletariaat"[1]), om er ons rekenschap van te geven, hoe weinig dat verwijt verdiend is.

Trouwens wanneer hij komt tot het onderzoek van de „ideologie" van het revolutionaire syndicalisme, geeft de schrijver toe, dat deze veeleer een samenstelling is van gaandeweg uitgewerkte principes, dan een zuiver omschreven leer. Vier van die principes vormen de hoeksteenen van het revolutionaire syndicalisme: 1e. de constateering dat de vakvereeniging de grondcel is van de toekomstige maatschappij; 2e. de organisatie gebaseerd op het federalistische principe; 3e. de klassenstrijd, die moet leiden tot de overwinning van het proletariaat door de revolutie; en 4e. het anti-etatisme, **als consequentie van den klassenstrijd.**

Deze toevoeging is karakteristiek. Inderdaad, de klassenstrijd veronderstelt noodzakelijkerwijze de afschaffing van alle klasse-onderscheidingen. De staat nu, kan door de wijze waarop hij functionneert niet anders dan een nieuwe klasse scheppen, die een andere is dan die van de werkers: die van de ambtenaren in een monopolistischen staat, waar absoluut alle raderen van het economische, politieke en sociale leven van het land gecontroleerd worden en in werking gebracht door de daartoe aangestelde ambtenaren; die van de exploitanten en uitbuiters in een kapitalistischen staat, waar de opbrengst van den arbeid onder contrôle van den staat toebehoort aan de exploitanten.

De toevoeging van Wirz is dus gerechtvaardigd. Hier is men dus in en door de praktijk gekomen tot de bevestiging van wat de anarchisten hadden bewezen langs den weg der deductie, door de geschiedenis der menschheid en de rol van de staatsinstituten in de ontwikkeling van verschillende soorten van samenleving te bestudeeren.

Door deze aanvullende omschrijving van het anti-etatisme, brengt Wirz het syndicalisme nader tot het anarchisme gezien diens fundamenteel en voornaamste principe: de onverzoenlijke oppositie tegen den staat en tegen alles wat van den staat afkomstig is.

Maar gezegd moet worden dat in de fransche syndicalistische beweging dat anti-etatisme meer theoretisch was dan reëel. Wordt niet in de „Charte van Amiens" alleen maar de **neutraliteit** ten opzichte van den staat geproclameerd? En zien we niet hoe door een soort opportunisme de revolutionairen verklaren dat ze a- en niet anti-etatisten zijn?[2]).

Dit vraagstuk van den staat is pas na den oorlog reëel geworden, of liever na de russische revolutie, toen het voor allen duidelijk was geworden, dat een **staat**, al is het een proletarische, in niets verandering brengt aan de uitbuiting van het proletariaat en dat de klassenstrijd onvermijdelijk verandert in een strijd van de onderdrukte klasse tegen den onderdrukkenden staat.

Maar deze anarchistische grondslag van anti-etatisme bij de revolutionaire syndicalisten — ervan afgezien of die nu van dogmatischen of van proefondervindelijken oorsprong is — is voor Wirz geen beletsel om een enormiteit te beweren, die onvergeefelijk is, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat het hier een werk betreft, dat in 1931 is gepubliceerd. Wij citeeren (blz. 40—41): „De revolutionair-syndicalistische ideologie heeft inderdaad veel gemeen

---

[1]) Deze resolutie is zonder twijfel door Bakoenin geschreven. (Zie M. Nettlau, „Der Anarchismus von Proudhon zu Kropotkin", blz. 199.)

[2]) „Zij (de C.G.T.) is a-parlementair, zooals ze a-religieus en zooals ze ook a-patriottisch is". (Pouget: La Confédération Générale du Travail, Paris, 1908.)

met het anarchisme, maar is er wezenlijk aan tegenover gesteld. Ze komt ermee overeen wat haar traditioneelen strijd tegen den staat en zijn verschillende instellingen betreft. Ook de middelen, die het revolutionaire syndicalisme voorstaat zijn dezelfde als die van het anarchisme. De „directe actie" komt goed overeen met wat Bakoenin noemt „de emancipatie door de praktijk". Niettemin is het syndicalisme, dank zij zijn aanvaarding van een georganiseerde collectiviteit, waarnaar het streeft door een organisatie van de productie, tegengesteld aan het anarchisme. Dit des te meer, daar deze collective formatie verkregen moet worden, onder het regime van den tegenwoordigen staat. De werkzaamheid van het syndicalisme, die zich baseert op de inbezitname en het beheer van de productie, heeft niets meer met het anarchisme gemeen."

De auteur wacht trouwens niet lang met ons te onthullen waar hij gestruikeld is. Wanneer hij 't over het anarchisme heeft, spreekt hij alleen maar over Stirner, terwijl hij totaal vergeet, dat het revolutionaire syndicalisme is geïnspireerd en georganiseerd door anti-Stirnerianen als Pelloutier en de andere reeds genoemden. Buitendien is het voor een hedendaagsch schrijver op zijn minst onbegrijpelijk het anarchisme van Kropotkin niet te kennen, om niet te spreken over de latere belangrijke ontwikkeling in de anti-etatistische arbeidersbeweging.

Maar zelfs wanneer men zijn aandacht bepaalt tot het tijdsbestek, dat de belangstelling van den schrijver heeft, d.w.z. het einde van de 19e eeuw, dan was de houding van Kropotkin, Reclus, Pierrot en zooveel anderen ten opzichte van het syndicalisme, al voldoende om het individualistische en anti-organisatorische anarchisme duidelijk te onderscheiden van het communistische organisatorische anarchisme.

Het verwijt van den schrijver wordt echter steekhoudend, wanneer hij opmerkt dat het revolutionaire syndicalisme er zich meer mee heeft bezig gehouden de politieke methodes van maatschappelijke reorganisatie te becritiseeren, dan met practische oplossingen te geven, die deze methodes zouden kunnen vervangen.

Dit verwijt is gegrond en geeft nog steeds tot in onzen tijd aanleiding tot critiek en ontevredenheid. De verklaring was dan, dat men eerst het proletariaat den revolutionairen geest moest inblazen en dat pas, wanneer de arbeidersmassa's gerevolutioneerd zijn, het moment gekomen zou zijn om op het vraagstuk van een programma de aandacht te vestigen. Dit argument is leeg en zonder waarde, aangezien men nooit het niveau van „revolutioneering" vast kan stellen.[3])

Eerst onder den druk der gebeurtenissen, die op den grooten oorlog waren gevolgd, heeft het revolutionaire syndicalisme van alle landen zich, men zou haast zeggen, gedwongen gezien de problemen van den dag te bestudeeren en oplossingen voor te stellen, in overeenstemming met zijn revolutionaire taktiek en met zijn federalistische en anti-autoritaire opvatting. Zoo is het er toe gekomen de voornaamste grondslagen voor een programma van economische en sociale reconstructie te formuleeren, versterkt door een programma van revolutionaire actie. In Frankrijk zelf, helaas, waar het revolutionaire syndicalisme een hevige crisis van chronische bloedarmoede doormaakt, waarvan het einde nog niet in 't zicht is, — verre van dien —, weigert het syndicalisme (zonder meer) na van meening veranderd te zijn, de arbeidersmassa's van de C.G.T. te revolutioneeren en houdt zich even weinig met radicale oplossingen van het economische probleem bezig als ten tijde van de glorie-periode van de revolutionaire C.G.T. van voor den oorlog.

Laat ons echter niet vergeten, dat reeds in 1909, Pouget in samenwerking met Pataud getracht heeft een programma

---

[3]) Op het oogenblik speelt zich een omgekeerd proces in Spanje af, waar het „revolutioneeren" tot het uiterste is opgevoerd en waar het proletariaat op het kookpunt is. Daar wordt nu de noodzakelijkheid naar voren gebracht om van dezen revolutionairen geest niet eerder gebruik te maken dan totdat een programma tot in alle details zal zijn uitgewerkt en het voorbereidingswerk in de richting van een uiteindelijke oplossing voldoende zal zijn gevorderd. Even groote dwaling als de eerste. Men kan het peil van noodzakelijke voorbereiding nooit vaststellen, evenmin het tijdstip waarop de massa's „rijp" zullen zijn. De twee processen moeten zich hand in hand ontwikkelen. Het revolutioneeren moet het practische voorbereidingswerk op den voet volgen en dit werk moet op zijn beurt den revolutionairen geest der massa's wakker houden.

van eischen en van sociale reconstructie te schetsen in zijn boek **„Comment nous ferons la Révolution"**. (Hoe wij de revolutie zullen maken). En we kunnen er ons slechts over verwonderen, dat dit boek niet voorkomt in de literatuuropgave van Wirz, want het is onmogelijk deze poging om een beeld te geven van de sociale revolutie vanuit het gezichtspunt van het revolutionaire syndicalisme, niet te kennen; vooral waar Pouget een van de hechtste steunpilaren van de syndicalistische beweging in Frankrijk is geweest.

Wirz citeert Pouget trouwens vaak genoeg. Zoo wordt b.v. over de kwestie van het federalisme in de vakbeweging Pouget onder handen genomen, omdat hij op een vraag die hem gedaan werd, of het noodig was dat de C.G.T. de staking proclameerde, had geantwoord, dat de staking maar moest komen, het stakingsbevel van de C.G.T. zou wel volgen! Wirz probeert te bewijzen, dat de anti-autoritaire geest van het revolutionaire syndicalisme onvermijdelijk leidt tot individualisme in de vakbeweging en tot desorganisatie.

De vergissing is wederkeerig. Als, aan den eenen kant, Wirz meent, dat een revolutie niet kan slagen, tenzij de vakvereeniging „gezagsbevoegdheden" heeft over haar leden, — politieke hypothese van wederzijdsche betrekking tusschen partij en leden —, het vooroorlogsche syndicalisme aan den anderen kant heeft niet voldoende getracht het revolutionaire belang te laten gelden van een handelende minderheid, die op zekere oogenblikken de groote massa tot revolutionaire daden aanzet en op andere zelf het initiatief neemt van een actie, de massa met zich mee sleepend.[4]) In beide gevallen bestaat er inderdaad leiding van boven af, bewust of vrijwillig toegestaan door de massa. De rol van de handelende minderheid te ontkennen, is elke **organisatorische** activiteit van de arbeidersmassa van meet af aan onvruchtbaar maken.[5])

Men zou samenvattend kunnen zeggen, dat het revolutionaire syndicalisme in Frankrijk voor den oorlog een strijdperk vertoonde, waar de klassen elkaar ontmoetten, maar waar de arbeidersklasse, reeds bewust van haar moreele kracht zich nog geen rekenschap gaf, noch van de krachten die tegenover haar stonden, en van de strijdmethoden die gebruikt werden om haar te overwinnen, noch van haar eigen vormen van organisatie en methoden van strijd, geschikt om de kracht van den vijand te breken. Dit is overigens wat aan Wirz zijn taak vergemakkelijkt het syndicalisme te scheiden van het anarchisme op het punt van organisatie.... en het syndicalisme met het fascisme in verband te brengen door het feit dat die twee scholen het eens zijn over de methode van de directe actie!

Wirz heeft gelijk de sociale bewegingen te waarschuwen tegen het overheerschen van **middelen en methodes** boven **doeleinden.** Maar dat is juist het diepgaande verschil dat bestaat tusschen de syndicalistische (en anarchistische) directe actie, waarvan de methodes onmiddellijk voortvloeien uit het syndicalistische (en anarchistische) doel en de fascistische (of bolsjewistische) directe actie, waar over het algemeen het einddoel voortvloeit uit de toegepaste middelen en methodes, daar deze middelen en methodes tenslotte zelf het werkelijke doel worden.[6])

Laten we terloops opmerken, dat de directe actie voor economische of sociale verbeteringen in de bestaande maatschappij volstrekt niet in tegenspraak is met het gebruiken van dezelfde actie voor het uiteindelijk doel, de algeheele vrijmaking van het proletariaat. De strijd voor betere levens-

---

[4]) Hier valt wederom het voorbeeld in Spanje te overdenken. Stakingen, uitgebroken zonder voorbereiding, zonder doel, zonder voorafgaande overeenstemming, dikwijls buiten weten van competente syndicalistische organen, hebben zienderoogen het enthousiasme en het opstandige vermogen van de geheele syndicalistische beweging verzwakt. De staking „kwam".... maar liep nergens op uit en het officieele sein van de C.N.T. volgde niet of kwam te laat. Herinneren we ons in Frankrijk zelf, de critiek van Griffuelhes over deze kwestie („Voyage révolutionnaire").

[5]) Het is waar dat Pouget dat zelf erkent: „De bewuste minderheid heeft de verplichting te handelen **zonder rekening te houden met de weerspannige massa"** (Pouget: „La Confédération Générale du Travail"). Jammer dat Wirz het niet noodig heeft gevonden ook deze passage te geven, die in wezen „autoritair" is, zonder dat daarom Pouget ook maar in de verste verte de autoritaire tendentie van een politieke partij naderbij komt.

voorwaarden in het heden is geen compromis, zooals Wirz suggereert. Het is een baken op den weg, een onmisbaar baken, die het de arbeidersklasse mogelijk maakt eens wat ruimer adem te halen, zich eens wat beter te voeden, wat meer krachten te vergaren, meer weerstandsvermogen te krijgen en dientengevolge krachtiger aan te kunnen vallen bij een volgende gelegenheid. Evenmin is de taktiek van den opstand, in tegenspraak met den wil tot organisatie en economische reconstructie. De revolutie wordt aangevuld door de organisatie; de reconstructie is de resultante van de revolutie. Alleen beide methodes, elkaar aanvullend kunnen leiden tot de verwezenlijking van het einddoel.
Maar dit neemt niet weg, dat het revolutionaire syndicalisme in Frankrijk, ondanks zijn innerlijke tegenstrijdigheden, ontstaan door het zoeken naar een ideologisch politiek programma, dat de plechtige verklaring dat het syndicalisme zich zelf genoeg was, zou kunnen rechtvaardigen, onbetwistbaar een beweging van groote sociale draagwijdte heeft opgebouwd — in weerwil van de pogingen der pseudo-theoretici van het syndicalisme als Sorel en Lagardelle om oneenigheid te zaaien —, en dat het voor een eventueele sociale ontknooping waardevolle grondslagen heeft voorbereid, waarvan niemand had kunnen voorzien welk een weerklank ze zouden vinden.

Maar de oorlog sloeg dat alles stuk. En **D. J. Saposs**, de schrijver van het tweede bovengenoemde werk, tracht het ernstig — zelfs gevaarlijk gescheurde gebouw van het fransche syndicalisme weer op te trekken.
Laten we er dadelijk op wijzen, dat de methode van Saposs hierin verschilt met die van Wirz, dat de eerste zich vooral voor documenten en feiten interesseert, terwijl de laatste veeleer de idee, de gedachte, de wereldbeschouwing zoekt.
Saposs zoekt het niet zoo ver. Hij noemt de dingen gewoon bij den naam. Hij heeft zelfs de neiging hierin wat te overdrijven, waardoor hij de zaken wel eens wat al te simplistisch voorstelt.
Wat van het voor-oorlogsche syndicalisme is overgebleven, is voor hem slechts een groep met eenzelfde ideologie — een anarchistische groep. Voor hem is kort en goed de derde C.G.T. — de C.G.T.S.R. — een anarchistische groepeering, en de I.A.A. een anarchistische Internationale.
De schrijver heeft niet willen zien, dat het herstel van het syndicalisme in Frankrijk een historische noodzakelijkheid was. De C.G.T. van voor den oorlog was, in hetgeen ze voorstond: het federalisme en de oppositie tegen de partijpolitiek, anarchistisch van karakter. De C.G.T. van na den oorlog had, om de woorden van Saposs te gebruiken, rechts omkeert gemaakt: de poging althans om deze ommekeer ongedaan te maken was dus onvermijdelijk. Is hij er trouwens niet zelf verbaasd over, wanneer hij zegt, dat „in dit klassieke land van het syndicalisme, de georganiseerde arbeiders deze sociale leer zoo goed als verlaten hebben en dat nog slechts een handjevol haar huldigt"? De auteur ziet dus in de C.G.T.S.R. slechts „een theoretische school". En toch is de beginselverklaring van het Stichtings Congres van de C.G.T.S.R. (Lyon 1926) — waarvan hij meerdere belangrijke passages aanhaalt — niet het programma van een „theoretische school", maar wel degelijk dat van een arbeidersorganisatie, die de constructieve beginselen van de „Charte d'Amiens" weer opneemt, hen verdiepend door de ondervinding der laatste twintig jaren, en hen omvormend tot een sociaal systeem. Van theoretische en dogmatische scholen zijn we dus ver verwijderd.... heel wat verder dan b.v. de C.G.T.U., die inderdaad een dogmatische school is, voor zoover zij niets anders doet dan de bevelen uitvoeren van een politieke partij, die doortrokken is van een gecristalliseerd en verstard sociaal dogma.
Of de C.G.T.S.R. nu „een handjevol" is, dat de grondbeginselen van het revolutionaire syndicalisme „huldigt", dat vermindert in geen enkel opzicht de waarde van haar poging het fransche syndi-

[6]) Het is dit gebrek aan begrip voor de onderlinge samenhang tusschen doel en middelen, dat ertoe heeft geleid, dat zekere syndicalisten in Italië (en niet „de syndicalisten" zooals Wirz schrijft, waarmee hij meteen het heele Italiaansche syndicalisme bij het fascisme onderbrengt) en sommige anarchisten in Rusland in het fascisme resp. het bolsjewisme een geschikt middel hebben meenen te zien, om hun revolutionaire doeleinden te verwezenlijken, zich niet er van bewust, dat ze slechts een verminkte schaduw van een slecht begrepen ideaal achterna liepen.

calisme te herstellen. De toekomst alleen zal uitwijzen in hoeverre de taak, die zij op zich genomen heeft al of niet boven haar krachten zal gaan.
Maar om de waarheid te zeggen, Saposs behandelt niet, zooals Wirz, de ideologie. Hij verklaart van het begin af aan, dat hij de bespreking van de theorie ondergeschikt maakt aan een breedere behandeling van de praktijk en de werkzaamheid. Wij zijn dus op het terrein van cijfers, van congressen, van data.... een zeer interessant terrein, dat de schrijver chronologisch, zeer zorgvuldig, en met behulp van velerlei citaten heeft geordend op bijna 500 bladzijden. Wij zullen al die gebeurtenissen niet de revue laten passeren, temeer daar we zelf reeds in 1928 hun snelle loop vanaf het einde van den oorlog, hebben beschreven en samengevat.
Wij zullen echter stil staan bij enkele plaatsen in de documentatie, waar Saposs niet heeft kunnen laten, ondanks zijn wensch om buiten de „discussie" te blijven, deze of gene gedachte uit te drukken, die hem door de gebeurtenissen worden opgedrongen.
Een cardinale vergissing om te beginnen: „De ondernemers", zegt de schrijver, „in Frankrijk zoowel als elders, hebben zich georganiseerd om de georganiseerde arbeiders tegen te werken".
Helaas, wat had men er niet voor willen geven, als dat eens waar was geweest! De arbeidersklasse, die het initiatief neemt en de ondernemersklasse, die zich „gedwongen" ziet zich te verdedigen.
Ongelukkigerwijze heeft de arbeidersklasse tot nu toe de rol van trekschuit gespeeld. Haar klasseorganisatie volgde de ondernemersorganisatie in plaats van haar vooraf te gaan. Het is de ontwikkeling van het kapitalisme, die de arbeidersklasse gedwongen heeft haar strijdorganisaties te versterken. Het is de kapitalistische industrialisatie, die de arbeidersverbonden gedwongen heeft het industrieele organisatiesysteem aan te nemen, in plaats van het beroepssysteem van vroeger.
Saposs spreekt vervolgens over de verschillende scheuringen, die in de fransche vakbeweging van na den oorlog hebben plaats gevonden. Hij beschrijft met een verbazingwekkende nauwkeurigheid (voor een schrijver, die nooit aan die beweging heeft deelgenomen en die zelfs niet de taal spreekt van het land dat hij bestudeert) de verschillende phasen der diverse scheuringen, die van het vooroorlogsche syndicalisme — één-en-ondeelbaar als de republiek — een opeenhooping hebben gemaakt van heilige huisjes, die elkaar om het hardst verketteren.
De schrijver kan niet laten een beetje den spot te drijven met de splitsingzucht in naam van de eenheid aan den eenen kant, en de meeningsverschillen en verdeeldheid tusschen degenen die zich vereenigd hadden om de splitsing te niet te doen, aan den anderen kant.
De verwarring had inderdaad haar hoogtepunt bereikt.
„Men had kunnen verwachten", schrijft Saposs, „dat, toen men één keer de scheuring te boven gekomen was, de verschillende fracties, die de C.G.T.U. vormden, voorloopig hun theoretische geschillen zouden begraven en hun energie zouden wijden aan de versterking van hun positie. Maar de band, die hen vereenigde was door en door ondeugdelijk en hoewel een zuiver negatieve vijandschap ten opzichte van de leiders der C.G.T. hen had verbonden, bracht het probleem van de reconstructie hen onmiddellijk in een hevig conflict".
Het verwijt is niet juist gericht, want het is niet de splitsing, die verhinderd had kunnen worden, — zij werd door de kracht der dingen zelf onvermijdelijk. Het was de vereeniging met de communisten, die gevaarlijk was, want men kende hen reeds en men wist, dat revolutionaire syndicalisten en autoritaire communisten nooit in eenzelfde organisatie zouden kunnen werken.
De wereld was, na den oorlog, plotseling in het revolutionaire tijdperk getreden.
De russische revolutie weerklonk tot ver over de politieke grenzen van het oude keizerrijk. Voor de eerste keer in de geschiedenis van de arbeidersklasse stond men voor het practische probleem van de sociale reconstructie. Welk systeem moest den burgerlijken staat en het kapitalisme vervangen? Hoe moest dat systeem functionneeren? De antwoorden waren verschillend. „Door het democratisch parlementarisme en sociale hervormingen" zeiden de socialisten. „Door de dictatuur van het proletariaat" riepen geëxalteerd de communisten. „Door de directe organisatie van de arbeidersklasse", antwoordden anarachisten en syndicalisten.
Maar allen proclameerden tegelijkertijd de belangrijke, ja overheerschende rol

van de georganiseerde arbeidersklasse. Het kon niet uitblijven dat de arbeidersklasse doortrokken werd van de sociale opvattingen der theoretici van het socialisme. Daardoor werden splitsingen in haar midden onvermijdelijk. Het tijdperk van de revolutie eischt duidelijke, scherp omlijnde methoden en heldere, bondige formuleeringen.
De eenheid in actie zou onmogelijk worden en een vakorganisatie zou op het oogenblik geen socialistischen strijd kunnen voeren zonder een helder gedefinieerd programma van actie en van reconstructie. Welken vorm deze actie aanneemt, hangt af van de tengrondslag-liggende socialistische opvatting van de toekomstige maatschappij. Het revolutionaire syndicalisme is dus in dezen zin anarchistisch, dat het zich baseert op de anarchistische ideologie, om de vragen waarvoor het door de gebeurtenissen geplaatst wordt te beantwoorden. Wat geenszins beteekent, dat de C.G.T.S.R. een anarchistische organisatie is of dat de I.A.A. een anarchistische Internationale is.
Noch de anarchistische theorie, noch de anarchistische beweging heeft tot nu toe een programma van actie en van sociale revolutie geformuleerd. Zij hebben slechts de grondbeginselen en de richtlijnen van een dergelijke revolutie vastgesteld. Daartoe moest en kon hun rol trouwens slechts beperkt blijven.
Het revolutionaire syndicalisme in Frankrijk en elders heeft deze richtlijnen gevolgd en hen belichaamd in een **programma van economische en sociale reconstructie**, dat men overal min of meer tracht uit te werken al naar gelang van de beschikbare krachten en de ontwikkeling der arbeidersmassa's.
Dat is de samenhang van het communistische anarchisme met het revolutionaire syndicalisme. Onafhankelijk van elkaar, kunnen ze beide slechts bestaan, doordat het eene het andere aanvult.

A. SCHAPIRO

De syndicalistische beweging zou haar oorspronkelijk karakter verliezen en tot een gewone vakbeweging verlaagd worden op het oogenblik dat zij de groote beginselen van het vrijheidlievend socialisme, of om het nog duidelijker uit te drukken, van het communistisch anarchisme uit het oog verliezen zou. Als syndicalistische beweging zou ze dan niet meer bestaan; ze zou dan niet meer dan een gewone vakvereeniging zijn, die zich uitsluitend met loonkwesties en dergelijke bezighoudt. Ook dat zou zijn recht van bestaan hebben, maar de groote trek: de omvorming van de maatschappij in den geest van het vrijheidlievend socialisme, die juist aan de syndicalistische beweging haar eigenlijke beteekenis geeft, zou dan uitgeschakeld zijn.
Evenzoo zeg ik aan de anarchistische kameraden: als gij U ook in het vervolg in kleine groepen aaneensluit om uw werk te doen, dan is daar in het geheel niets tegen in te brengen. Dat werk is nuttig, het kan en moet gedaan worden. Maar vergeet één ding niet: met studiegroepen, debatvereenigingen, vrije uitgeverijen enz. verricht men wel een buitengewoon nuttig propagandawerk; maar een nieuwe maatschappij in den geest van het communistische anarchisme kan daarmee niet worden opgebouwd. Daartoe is iets meer noodig: het economische verband, de arbeidersbeweging. Ook het anarchisme blijft onvruchtbaar als het niet in de arbeidersbeweging wortelt, en de arbeidersbeweging blijft een vruchtelooze worsteling als zij niet door de groote idealen van het vrijheidlievende socialisme gedragen wordt. Daarom moeten beide bewegingen elkaar aanvullen, en hoe bereidwilliger en veelomvattender dat gebeurt, hoe sneller het uur van bevrijding zal slaan.

RUDOLF ROCKER

GROND-SLAGEN

1933

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

REDACTIE: ARTHUR MÜLLER LEHNING

[illegible]

A. SCHAPIRO

[illegible]

RUDOLF ROCKER

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

1933

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

REDACTIE: ARTHUR MÜLLER LEHNING

BOEKBESPREKING

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 1 JANUARI 1933

DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOSIATIE

Toen tien jaar geleden op het congres te Berlijn de Internationale der revolutionaire syndicalisten werd gesticht, kon men haar geen betere naam geven dan INTERNATIONALE ARBEIDERS ASSOCIATIE, om ook reeds in den naam tot uitdrukking te brengen, dat zij zich beschouwde als de organisatie, die het werk en de traditie der eerste Internationale Arbeiders Associatie, der zoogenaamde EERSTE INTERNATIONALE, weer op te nemen en voort te zetten had.

Het doel der in 1864 gestichte Internationale vond zijn klassieke formuleering in de statuten, die tot een der belangrijkste dokumenten behooren in de geschiedenis der moderne arbeidersbeweging en het socialisme. Het doel der I.A.A. — naar art. 1 der statuten — is de vereeniging en de samenwerking van alle bestaande arbeidersorganisaties, die zich tot doel stellen de bescherming, de vooruitgang en de volledige bevrijding der arbeidersklasse. Deze bevrijding moet door de arbeidersklasse zelf veroverd worden, aldus luidt de beroemd geworden zin, waarmee de statuten worden ingeleid. De strijd voor deze bevrijding is niet een strijd voor klassevoorrechten en monopolies, maar de vernietiging van de klassenheerschappij; de economische slavernij en de politieke afhankelijkheid der arbeiders is het gevolg van het feit dat de ondernemers zich de arbeidsmiddelen (produktiemiddelen) hebben toegeëigend; de pogingen tot bevrijding zijn tot nu toe mislukt door het gebrek aan eenheid der arbeiders in de verschillende beroepen in ieder land en door de afwezigheid van internationaal verband; want bevrijding der arbeiders is niet een plaatselijke of een nationale, maar een sociale zaak, die alle moderne landen betreft.

Dit waren de grondgedachten die als „beginselverklaring" der I.A.A. beschouwd kunnen worden.

De stichting der I.A.A. was niet het gevolg van een idee, dat aan een of ander geniaal brein ontsproten was. Ze was een gevolg van de behoeften, die in de arbeidersklasse zelf waren ontstaan. Voordat deze eerste internationale organisatie in 1864 tot stand kwam, waren reeds herhaaldelijk arbeiders van verschillende landen door „adressen" — „begroetingsschrijven" — of door delegaties met elkaar in verbinding gekomen. Het is b.v. bekend, dat in 1861 italiaansche arbeiders van uit Napels een „adres" aan de engelsche arbeidersklasse zonden. Dat er een zekere drang naar internationale verbindingen bestond blijkt ook wel uit het feit, dat de leuze „Proletariërs van alle landen vereenigt U" (waarmee Marx het „inaugurale adres" — een overzicht van de ontwikkeling der arbeidersklasse van 1848-1864 — eindigde, dat hij samen met de statuten ontwierp) reeds als motto voorkomt op het eerste nummer der „Kommunistische Zeitschrift", dat in September 1847 in Londen verscheen.

Ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling in 1862 in Londen kwam een groote fransche arbeidersdelegatie naar Londen. In het begroetingsschrijven door de engelsche arbeiders werd toen reeds de wensch uitgesproken om naar middelen te zoeken om toenadering der arbeiders der verschillende landen te bewerkstelligen, waardoor een internationale verbinding en vrienschapsbanden tusschen de arbeiders van alle landen gevormd zou kunnen worden. De wenschelijkheid van internationaal contact was voor de engelsche arbeiders ook gebleken in verband met de groote loonstakingen in deze jaren, in

het bijzonder in het bouwbedrijf. Een succesvolle strijd werd vrijwel onmogelijk gemaakt doordat de ondernemers met goedkoope arbeidskrachten van het vasteland iedere staking ondermijnden. Ook waren de loonen op het vasteland van Europa lager dan in Engeland, zoodat het voor de hand lag, dat de engelsche arbeiders poogden internationale verbindingen in het leven te roepen om den loonstrijd gemeenschappelijk te strijden.
In 1863 brak de poolsche opstand uit. De engelsche arbeiders belegden vergaderingen ten gunste van Polen. Ook in Frankrijk vond de poolsche beweging veel sympathie. De uitnoodiging der engelsche arbeiders, om een delegatie naar Londen te zenden voor een gemeenschappelijke meeting, vond gehoor. Deze vond 22 Juni 1863 plaats.
Na deze meeting kwamen de engelsche arbeiders met de fransche delegatie nog eens bijeen om de mogelijkheid van duurzame verbindingen te bespreken. Een comité werd gekozen, dat tot taak had aan de fransche arbeiders een „adres" te zenden.
Hierin werd tot samenwerking opgeroepen tot heil van de menschheid. Een broederschap der volken is noodig in het belang van den arbeid. „Want het blijkt dat, als wij betere arbeidsvoorwaarden veroveren door verkorting van den arbeidsdag of door loonsverhooging, de ondernemers ons met het invoeren van vreemde arbeidskrachten — Franschen, Duitschers, Belgen en anderen — bedreigen".
„Wij zeggen opnieuw: laten wij ons verbroederen. Laten wij de goede verstandhouding tot stand brengen tusschen allen die uitzien naar vrede, naar industrieele ontwikkeling, naar vrijheid en menschelijk geluk over de geheele wereld."
Tot slot wordt gewezen op de noodzakelijkheid iets te ondernemen „om de intriges der geheime diplomatie (die geesel der volken) te verminderen".
Het schrijven was door vijf londensche arbeiders „namens de arbeiders van Engeland" onderteekend, o.w. de voorzitter van den raad der vereenigde vakvereenigingen van Londen: George Odger. Dit „adres van engelsche aan fransche arbeiders" kwam pas eenige maanden na de meeting van 23 Juli gereed; het duurde weer eenige maanden eer de fransche arbeiders hun antwoord gereed hadden. Een fransche delegatie, o.w. de parijsche proudhonnistische arbeider Tolain, die ook reeds op de meeting van 23 Juli gesproken had, zal dit antwoord op een openbare vergadering voorlezen. Den 28sten September 1864 vindt deze meeting in St. Martin's Hall te Londen plaats. Tolain leest onder groot enthousiasme het fransche „adres". Het stuk eindigt met een oproep tot solidariteit. Als de arbeiders zich niet vereenigen, dan zal het huidige systeem tot een industrieele slavernij leiden, die erger is dan die, welke de groote fransche revolutie vernietigd heeft. „Wij arbeiders van alle landen moeten ons vereenigen om een einde te maken aan het funeste systeem, dat de menschheid in twee klassen dreigt te verdeelen...."
Nadat nog de franschman Le Lubez nadere inlichtingen geeft over de plannen der fransche arbeiders, die daarin bestaan, dat te Londen een centrale commissie zal zetelen met arbeiders uit verschillende landen, wordt bij acclamatie een motie aangenomen, waarbij het fransche „adres" als basis voor een internationale associatie wordt aangenomen en een comité gekozen wordt om de statuten van een dergelijke associatie te ontwerpen.
Dit comité telde over de dertig leden, o.w. behalve Engelschen, ook Franschen, Italianen, Polen, Zwitsers en Duitschers, onder wie Dr. Karl Marx.

II

Tot de vele legenden[1]) over de eerste Internationale behoort die van de rol, die Marx bij het tot stand komen van de I. A. A. heeft gespeeld. Men sprak er zelfs van dat Marx de I. A. A. zou hebben gesticht. Wat intusschen aan documentaire feiten over de voorgeschiedenis der Internationale bekend is geworden, — 't voornaamste is reeds in 1905 door Max Nettlau in Bernsteins „Dokumente des Sozialismus" gepubliceerd, — laat geen andere conclusie toe dan deze: dat Marx geen enkel aandeel aan 't tot stand komen der I. A. A.heeft gehad. Zijn eenig aandeel aan de voorbereiding van de meeting van den 28sten September bestond — naar hij zelf in zijn brief van 4 November 1864 aan Engels schreef — daarin, dat hij voor een duitschen spreker zorgde. „Ik assisteerde — schrijft hij in denzelfden brief — als stomme figuur op het podium."

De rol, die Marx heeft gespeeld, staat vast. Men moet echter aannemen — en de meening van Mehring is in dit opzicht waarschijnlijker dan die van Bernstein — dat Marx in de nieuwe organisatie onmiddellijk een welkome gelegenheid zag — en deze ook gebruikte — tot propaganda van zijn socialistische denkbeelden.

De ontwikkeling der I. A. A. zou trouwens bewijzen, dat Marx dit weldra op een wijze deed, die niet meer in overeenstemming was met het federalistisch karakter en de statuten der organisatie, hetgeen de splitsing en het einde der I. A. A. ten gevolge had.

Marx' groote verdienste en zijn historische daad blijft het, dat hij aan deze organisatie van zeer uiteenloopende groepeeringen onmiddellijk een principieel socialistisch program gegeven heeft, waarvan de grondbeginselen sindsdien richtinggevend zouden blijven voor iedere socialistische arbeidersbeweging. Het houdt in zich alle kiemen van een ontzaglijke sociale revolutie, „de omwenteling van al het bestaande en de schepping van een nieuwe wereld" zooals Bakoenin eens schreef.

Het eerste ontwerp, dat aan de commissie werd voorgelegd, door een aanhanger van Mazzini ontworpen, was in den grond van de zaak Mazzini's politiek program. Eichhoff schrijft hierover in zijn werk over de I. A. A., dat in 1868 verscheen, het volgende, waarmee hij tevens zeer juist het karakter aangeeft, dat de nieuwe organisatie had aan te nemen: „De statuten waren in streng centralistischen vorm vervat, zooals 't voor een politieke samenzwering past, maar die daarentegen van te voren de levensvoorwaarden van een internationale arbeiders associatie vernietigen zou, die niet tot taak heeft, een beweging in het leven te roepen, maar de reeds in verschillende landen aanwezige versplinterde klassenbeweging te vereenigen en te verbinden".

Karl Marx schreef — met de hierboven samengevatte grondbeginselen — een nieuw ontwerp, dat ook op het eerste congres in 1866 te Genève met eenige onbelangrijke wijzigingen werd aangenomen.

In de statuten werd o.a. bepaald, dat een „Algemeene Raad" gekozen zou worden uit de vertegenwoordigers der aangesloten landen. De voornaamste taak van dit internationale secretariaat, zooals men heden zou zeggen, moest de verbinding van alle aangesloten organisaties zijn, en eventueel ook het voor-

---

1) Een uitermate omvangrijke en niet steeds betrouwbare literatuur heeft daartoe bijgedragen, waartoe zoowel ware colportageromans, als van Onslow Yorke over de „geheime geschiedenis der Internationale" als marxistische werken, als dat van den sociaal-democraat Gustav Jaeck behooren.

bereiden van gelijktijdige acties. In de statuten werd de wenschelijkheid uitgesproken, dat in ieder land de verschillende arbeidersgroepen zich tot één organisatie zouden aaneensluiten. Na het congres in Genève worden nog de volgende congressen gehouden: 1867 te Lausanna, 1868 in Brussel, en 1869 in Bazel. Op deze congressen waren aanhangers van verschillende richtingen en opvattingen aanwezig. Op het congres te Genève was ook nog in de statuten opgenomen, dat iedere aangesloten organisatie haar eigen, zelfstandig karakter zou bewaren. Op de eerste twee congressen, in Genève en Lausanne, speelden de proudhonnistische ideeën nog een groote rol. Op de twee volgende congressen werden deze door de collectivistische ideeën geheel teruggedrongen. In plaats van opvattingen over wederzijdsch crediet, coöperatie, enz., om zoodoende het kapitalisme en den staat uit te schakelen, kwamen de ideeën van gemeenschappelijk bezit van productiemiddelen op den voorgrond.
In dit teeken stond het congres van Bazel, het belangrijkste congres, dat de Eerste Internationale heeft gekend. Bij de beschouwingen over de reorganisatie der maatschappij langs collectivistischen weg, kwam natuurlijk ook de rol, die de staat te vervullen had, ter sprake. De anti-etatistische gedachtengang beheerschte het congres. De grondgedachten van dat, wat men later syndicalisme zal noemen, worden hier geformuleerd, in tegenstelling tot het marxistische staatssocialisme.

Bakoenin is op het congres te Bazel aanwezig. Eenige maanden te voren was hij lid geworden van de sectie der I.A.A. te Genève. Hij had toen reeds een kwart eeuw van revolutionnairen strijd achter den rug, en was een internationale op zichzelf. In 1840 was hij 26 jaar oud, en aanhanger van Hegels philosophie, vanuit Rusland naar Berlijn gekomen. In 1844 is hij te Parijs, maakt kennis met Marx en alle andere bekende socialisten van dien tijd, vooral ook met Proudhon, voor wiens ideeën hij groote belangstelling heeft.
In 1847, in verband met een rede over Polen, uit Frankrijk uitgewezen op eisch van den russischen gezant, snelt hij bij het uitbreken der Februari-revolutie naar Parijs, is in Juni op het congres der Slaven in Praag, neemt deel aan den tsjechischen opstand, vlucht naar Breslau, neemt in 1849 deel aan den opstand in Dresden, wordt ter dood veroordeeld, uitgeleverd aan Oostenrijk, opnieuw ter dood veroordeeld, echter uitgeleverd aan Rusland, waar hij van 1851 - 1857 in de gevangenis zit, dan naar Siberië verbannen wordt, van waar het hem in 1861 gelukt, over Amerika naar Europa te vluchten.
Van 1864 - 1867 is hij in Italië, waar hij, nog voor dat de I.A.A. gesticht is, socialistische propaganda maakt en de eerste arbeidersbeweging in Italië in het leven roept. In deze jaren ontstaan de formuleeringen van Bakoenins federalistisch en anti-staatsgezind socialisme. Hij sticht tevens een internationale geheime organisatie (Fraternité internationale, internationale broederschap). Hij beïnvloedt de russische revolutionaire beweging en legt den grondslag van de I.A.A. in Spanje.
Aan de internationale congressen der „Liga voor vrede en vrijheid" — bijeengeroepen door de radicale democraten — in Genève en Bern, 1867 en 1868, nemen Bakoenin en zijn vrienden deel, en hier maakt hij voor 't eerst openlijk propaganda voor zijn program. Hij zag weldra in, dat van de „Liga" niets voor het socialisme te verwachten was. De geheime „Fraternité" vormt nu een openlijke organisatie, die onder den naam „Alliantie der sociale democratie", zich bij de I.A.A. aansloot. Bakoenin werkte nu voorloopig in Genève, en onder de ar-

beiders der Jura, in romaansch Zwitserland. In het orgaan der I.A.A. te Genève, de „Egalité" (de gelijkheid), schreef hij in 1869 de reeks der beroemd geworden artikelen, die tot de klassieke literatuur van 't anti-autoritaire socialisme, van het syndicalistische anarchisme behooren.
Na het congres van Bazel begon de beruchte strijd van Marx tegen Bakoenin en tegen allen, die in de Internationale bakoenistische ideeën voorstonden.
In September 1871 roept Marx te Londen — in plaats van een algemeen congres, dat had moeten plaatsvinden — een op slinksche wijze georganiseerde conferentie bijeen. Door de keuze der gedelegeerden en door 't niet uitnoodigen van geheele secties, stond van tevoren een „meerderheid" vast. Een resolutie werd aangenomen, waarbij men de politieke actie voor de aangesloten organisaties verplichtend wilde stellen. De bevoegdheden van den „algemeenen raad" werden uitgebreid.
In 1870 hadden de tegenstellingen en de persoonlijke strijd tegen Bakoenin in de romaansche sectie in Zwitserland tot een splitsing geleid. De bakoenistische meerderheid nam later den naam: Jurafederatie aan. Twee maanden na de londensche conferentie kwam deze federatie in congres te Sonvillier bijeen. Men besloot een rondschrijven aan alle organisaties der I.A.A. te zenden, waarin geprotesteerd werd tegen de centralistische en dictatoriale methoden van den „algemeenen raad" en waarin de bijeenroeping van een congres geëischt werd: de beroemde Juracirculaire van den 12den November 1871.
Marx antwoordde hierop met een pamflet: „De zoogenaamde splitsing in de Internationale", dat niets anders was dan een aaneenschakeling van onjuistheden en laster, Bakoenin betreffende. In September 1872 vindt dan het beruchte congres in den Haag plaats, waar Bakoenin „uitgesloten" werd met het practische gevolg echter, dat Marx zichzelf uitsloot. Het was het einde van de Internationale, zooals die sinds 1864 had bestaan.
In dezelfde maand kwamen de gedelegeerden van de spaansche, italiaansche, fransche, amerikaansche secties en van de Jurafederatie in St. Imier bijeen. Alle besluiten van het Haagsche congres werden afgewezen en de nieuwe algemeene raad niet erkend.
„Als redding en tot sterkere bevestiging van de eenheid van de Internationale" werd een solidariteitsverdrag gesloten, waarin o.a. gezegd werd, dat „de groote eenheid der Internationale niet op de kunstmatige en steeds schadelijke organisatie van een centralistische macht gebaseerd is, maar op de werkelijke gelijkheid der belangen en verwachtingen van het proletariaat van alle landen eenerzijds en op de spontane en geheel vrije federaties en secties van alle landen anderzijds." De belangrijkste der aangenomen resoluties was die over het „karakter van de politieke actie van 't proletariaat" — zonder twijfel van de hand van Bakoenin — die eindigt als volgt:

„Overwegende, dat iedere politieke organisatie niets anders zijn kan dan de organisatie van de heerschappij in het belang van een klasse en tot schade der massa's en dat het proletariaat, als het de macht zou willen veroveren zelf een heerschende en uitbuitende klasse zou worden, verklaart het congres van St. Imier.

1. dat de vernietiging van iedere politieke macht de eerste plicht is van het proletariaat;

2. dat iedere organisatie van een zoogenaamde voorloopige en revolutionaire regeering om die vernietiging te bewerkstelligen slechts een bedriegerij te

meer kan zijn en voor het proletariaat even gevaarlijk zou blijken als alle tegenwoordig bestaande regeeringen;
3. dat, na afwijzing van ieder compromis, om tot de doorvoering der sociale revolutie te komen de arbeiders van alle landen, buiten alle burgerlijke politiek om, de solidariteit van de revolutionaire actie tot stand moeten brengen".
Met deze resolutie had de „anti-autoritaire" richting haar standpunt geformuleerd. De poging van Marx om aan de Internationale zijn opvattingen over de politieke partij op te dwingen, vond niet alleen organisatorisch verzet: zijn opvattingen werden ook principieel afgewezen. Met de splitsing in de Internationale begon de ontwikkeling van twee onverzoenlijke richtingen in de arbeidersbeweging. De vraag: is de voorwaarde voor het socialism de verovering of de vernietiging van den staat, werd de groote strijdvraag, die heden nog niets van haar beteekenis heeft verloren. De historische ontwikkeling van de marxistische sociaal-democratie en het marxistische bolsjewisme, die de politieke macht hebben veroverd, hebben alles bevestigd wat door Bakoenin is voorzegd.
Na het congres van Den Haag en St. Imier, wezen ook nog de belgische, hollandsche en engelsche sectie het besluit van Den Haag af, zoodat van de schijnmeerderheid op het haagsche congres practisch niets overbleef. De poging der Marxisten het volgend jaar nog een congres te houden, liep op een fiasco uit.
De historische en principieele strijd tusschen Marx en Bakoenin is door Marx uitsluitend als een persoonlijke strijd gezien en gevoerd. Marx vatte de crisis in de Internationale te weinig marxistisch op, merkt Brupbacher op. Niemand, die van deze historie een studie heeft gemaakt — Marxisten niet uitgezonderd — heeft van de minderwaardige wijze waarop Marx dezen persoonlijken strijd tegen een politiek tegenstander heeft gevoerd, niet een pijnlijken indruk ontvangen. Het blijft een schandvlek in het karakter van Marx, die nimmer uit te wisschen is, hoogstens psychologisch te verklaren, schreef de Marxist Brupbacher over een door Marx over Bakoenin geschreven stuk en door den Marx-biograaf Franz Mehring werd erkend, dat deze strijd tegen Bakoenin de zwartste bladzijde vormt in het leven van den grooten socialistischen denker. (Wordt vervolgd.)

A.M.L.

DE ECONOMISCHE CRISIS

Wereldoorlog 1914—1918. Directe kosten 750—800 milliard mark. De directe, plus de indirecte kosten schat men op 1500—1600 milliard. Men berekent, dat 11 millioen menschen op het slagveld vielen. De directe kosten voor iederen moord bedragen ongeveer 75.000 mark. Wanneer de indirecte kosten medegerekend worden, dan kost iedere moord 150.000 mark. De wereldoorlog was de gerationaliseerde moordindustrie van het kapitalisme in haar volle activiteit en hoogconjunctuur. Grootendeels werd de oorlog op crediet gevoerd, dat beteekent, dat de komende generaties nog met schulden zijn beladen. Het na den oorlog vastgestelde betalingsplan voor Engeland omvat een periode van 140 jaar. De generaties van de 140 komende jaren zullen moeten ploeteren om de kosten van den oorlog te betalen. Uit de engelsche staatskas zal ieder uur, dag en nacht, een bedrag van 900.000 mark vloeien, ter bestrijding van de onkosten van dezen massamoord. De wereldoorlog was de massamoord met aandeelen en obligaties. De kapitalisten strijken er nog steeds de winst van op. Van de 124.934.421 millioen dollars, welke de Europeesche staten den 15en

December 1932 aan Amerika zouden betalen, moet Engeland 65,5 mill. dollars, Frankrijk 19,2 millioen, België 2,1 millioen, Polen meer dan 3 millioen betalen, en wel in renten. Voor amortisaties blijft er niet veel over.
Dit is een der rotste plekken van de kapitalistische crisis.

De vrede van 1918. De crisis begon in 1920 in Amerika. Na een paar jaren van omhooggaande conjunctuur, de periode van de hoogconjunctuur. Het hoogtepunt was in 1929. Dan de val in den afgrond. Langs min of meer gelijke lijnen volgen de andere landen van de wereld Amerika.

De crisis kwam en de rationalisatie begon. Deze moest de productie goedkooper maken en daardoor de consumptie doen stijgen; dit zou dan weer de productie vergrooten, de vraag naar arbeidskrachten vermeerderen en de werkloosheid zou zoo afgeschaft worden. De techniek vooal hield zich met de rationalisatie bezig. Zij maakte een geweldige vlucht mede. Wonderlijke geperfectionneerde machines werden gebouwd en het arbeidsproces werd in gejaagd tempo gemechaniseerd. Een oogenblik, maar ook slechts een oogenblik, was de rationalisatie in staat het economische leven op te doen leven. Toen volgde een nog grootere werkloosheid. Bij de berekeningen had men vergeten, dat voor vergrooting der consumptie, consumenten en verhoogde koopkracht noodig waren. De mechanisatie rationaliseerde de menschelijke arbeidskracht. De arbeiders waren onder de rationalisatie slechts gedeeltelijk consumenten, daar zij geen inkomsten hadden. Af en toe deed de hongerdood ze als consumenten geheel verdwijnen. De algemeene consumptiekracht schrompelde ineen. Gelijktijdig werd de productiviteit verhoogd. De wanverhouding tusschen productie en consumptie werd al grooter en grooter en verscherpte de crisis. De uitwerking van rationalisatie en mechanisatie begon haar kringloop. De door de rationalisatie vrijgekomen werkkrachten werden als consumenten min of meer uitgeschakeld. De honderd duizenden werkloozen groeiden aan tot millioenen, tot negen millioen.

De consumptie verminderde. De productie moest aan de verminderde consumptie aangepast worden. Dit geschiedde door het ontslaan van arbeiders. Deze hielden, geheel of gedeeltelijk, op consumenten te zijn. Weer zonk de consumptie. Dan weer een aanpassing van de productie aan de verminderde consumptie. Nieuwe massa-ontslagen van arbeiders. Nieuwe vermindering van het gebruik. Nieuwe productie-inkrimping. Nogmaals verhooging van het aantal werkloozen. Zoo ging het verder en hier staan wij nu.

De crisis in het landbouwbedrijf volgde op de crisis in de industrie. Rationalisatie. In den amerikaanschen landbouw steeg het aantal tractoren van 80.000 in het jaar 1919 op 852.000 in het jaar 1929. Er werden „combine-harvesters" ingevoerd, die maaiden, dorschten, het koren sorteerden en menschen overbodig maakten. De opbrengst werd grooter. Er werd een overschot aan producten veroorzaakt, die geen afzet op de markt konden vinden. De prijzen der landbouwproducten vielen geweldig. Men verbrandde tarwe, mais, koffie, wierp ze in zee, men vernietigde massa's vleesch- en vruchtenconserven, men gooide melk weg, men vernietigde katoenplantages, terwijl een leger van millioenen werkloozen honger leden. Maar de prijzen wilden niet omhoog. De amerikaansche farmers hadden niet eens zooveel geld, dat zij schulden of renten konden betalen. Het loonde niet meer landbouwer te zijn. Honderd-

duizenden farmers verlieten hun farms, zonder dat zij ervoor betaald kregen. De crisis en de rationalisatie joeg drie millioen menschen van het land weg. De crisis in den landbouw verscherpte de crisis in de industrie. De boeren konden geen industrie-producten meer koopen. In andere werelddeelen en landen speelde zich een zelfde proces in den landbouw af als in Amerika.

Op de crisis in de industrie en in den landbouw volgde onvermijdelijk de ineenstorting van den commercieelen en financieelen bovenbouw. In de jaren 1929, 1930 en 1931 staakten duizenden banken in Amerika hun betalingen. In de eerste 10 maanden van het jaar 1932 stortten nog 1199 banken met een gezamenlijk kapitaal van 580 millioen dollars ineen. De moeilijkheden werden vergroot door het gebrek aan vertrouwen van de spaarders. Men borg het geld liever in een kist op, zonder rente te krijgen, dan dat men het op de banken verloor. De crediet-crisis vergrootte de moeilijkheden van de ondernemers; het gevolg was opnieuw werkloosheid en crisis in de industrie. De bankcrisis bleek een permanent karakter te krijgen.

De algemeene crisis deed zich op ieder gebied van het openbare leven voelen. De openbare productie-ondernemingen werden er in meegesleept. De inkomsten van den staat namen af.
De vervrachtingen krompen in dezelfde mate in als de productie en het personenverkeer. De spoorwegen, vroeger een winstbron voor den staat, werd een onderneming waarop moest worden toegelegd. Dezelfde tendens kon men waarnemen bij de gemeenteondernemingen, bij gas- en electriciteitswerken, bij tram- en omnibusbedrijven enz. Een groote „desocialisatie" heeft plaats. Staats- en gemeenteondernemingen gaan over in particuliere, kapitalistische handen.
De belastingbronnen van staat en gemeenten raken uitgeput. Waar men komt faillisementen. Valuta's storten ineen. In dezelfde mate als de inkomsten van staat en gemeenten verminderen, stijgen de schulden. De ontzaggelijke massa's werkloozen kunnen niet geheel aan hun lot worden overgelaten, dat zou te gevaarlijk zijn. Waar werkloosheidsverzekeringen bestaan, kunnen deze het niet bolwerken. Als verzekeringsorganen gaan ze te niet.

De chaos en de hopelooze toestand worden door een krankzinnige douanepolitiek, door invoerverboden, contingenteeringen, autarchische tendenzen verergerd. Men verhindert den invoer van bepaalde waren uit het buitenland en maakt daardoor de arbeiders, die die waren fabriceeren in het land van uitvoer werkloos. Dat land wreekt zich door op zijn beurt den invoer van andere waren uit het invoerende land te verhinderen, waardoor de arbeiders, die zich met de vervaardiging dezer waren bezig hielden, werkloos worden. Een internationale uitbreiding der werkloosheid is het eenige resultaat.

Het internationale handelsverkeer stort in het jaar 1929 ineen. Van 1913 tot 1929 stijgt het wereldhandelscijfer 27 pct. Dan komt de terugval. In 1929 steeg de wereldhandel tot 10 millioen dollar, in 1930 was de omzet echter tot 48 milliard gedaald, in 1931 tot 34 milliard en in 1929 zou hij volgens schatting 25-30 milliard zijn. Sedert 1929 is dus de wereldhandel tot op de helft gezonken. De scheepvaart stort ineen. Tegenwoordig liggen 13 tot 14 millioen tonnen aan

schepen in de havens; zeelieden, stokers, machinisten, officieren der handelsvloten, havenarbeiders, handelsemployé's worden door de daling van den internationalen handel in werkloosheid en ellende gestort. De koopkracht krimpt in en daarmede ook de productie. Resultaat: grootere armoede, grootere ellende.
De inkrimping der wereldproductie aan ijzer was 1929 - 1931 43pct., van staal 41 pct. De industrieele productie daalde in Duitschland vanaf den tijd der hoogconjunctuur, 1928 - 1929, tot het crisisjaar 1932 naar schatting tot 62 pct. Duitschlands arbeiders, employé's en ambtenaren hadden in 1911 een inkomen van 11 milliard, in 1932 wordt hun inkomen op 6,5 milliard berekend. Deze getallen werpen een licht op de wassende armoede.
De werkloosheid heeft alleen in Duitschland en Amerika nu het getal 20 millioen bereikt. Hoe groot is zij in de geheele wereld? Waarschijnlijk tusschen 40 en 50 millioen!?

De crisis van het kapitalisme in industrie, landbouw, handel en financiën is noodzakelijkerwijze gevolgd door een politieke crisis; de crisis der politieke democratie. Het kapitalisme had niets tegen de democratie, toen deze in de jaren 1918 - 1919 het kapitalistische systeem in Duitschland en andere landen redde. Het kon geen beteren politieken zaakwaarnemer vinden dan de sociaaldemocratie. De arbeidersregeeringen in de na-oorlogsche jaren hadden gelegenheid, de machteloosheid der politieke democratie te demonstreeren. De revolutionaire aanvalspogingen van het proletariaat verminderden en het kapitalisme had zijn knechten niet meer noodig. Waar zij weerstand boden, werden zij met behulp van de economische macht, waarover de bezittende klasse altijd beschikt, verjaagd. Het is het kapitalisme niet altijd om „regeeren" te doen, maar het „heerschen" houdt het nooit op. De australische arbeidersregeering werd door het bank-kapitaal gedwongen zich tot de londensche geldmarkt te wenden. De noorweegsche arbeidersregeering werd in het jaar 1928, na 14 dagen door het bankkapitaal tot aftreden gedwongen. De engelsche arbeidersregeering werd door de macht en de trucs van het bankkapitaal afgezet. Heden worden overal pogingen gedaan, de democratie te liquideeren en tot dictatuur te komen. De vormen der politieke democratie zijn een hinderpaal voor het kapitalisme, ook wanneer het bestaan van het kapitalisme er niet door bedreigd wordt. De crisis berooft den kapitalisten een groot deel van hun winst. Nu zoekt het kapitalisme de economische toestand zonder inmenging der democratie te vervormen. Halfdictatorische regeeringssystemen verschijnen. In Duitschland het systeem Brüning. Een regeering die zonder rijksdag, met behulp van noodverordeningen regeert, de politieke democratie echter duldt. De sociaal-democratie, de ijverigste voorstandster van de politieke democratie, werkt er aan mee het graf te delven der democratie en de dictatuur vooruit te helpen. Na Brüning het systeem Papen, dat nog openlijker de dictatuur ten toon stelt. Nog grondiger liquideerde Papen de politieke democratie op den 20sten Juli, toen hij de pruisische regeering Braun—Severing door een luitenant met drie soldaten liet afzetten. Na Papen: Schleicher. Wij zien nieuwe politieke systemen met nog minder democratische vormen, die zich aan de behoeften van het crisiskapitalisme aanpassen.
De crisis van het kapitalisme is geen gewone conjunctuurcrisis. Een complex van velerlei oorzaken ligt daaraan ten grondslag. De technische ontwikkeling en de rationalisatie behooren tot de hoofdoorzaken. In Amerika werd het

hoogtepunt der productie in het jaar 1929 bereikt, terwijl het grootste aantal arbeiders, dat aan het productieproces deelnam, reeds in de jaren 1918 - 1919 bereikt was. Sindsdien is het getal arbeiders en beambten, bij de productie werkzaam, voortdurend verminderd, terwijl tegelijkertijd de productiviteit en de geproduceerde massa voortdurend toenamen.
Dat is een verschijnsel van groote beteekenis. Een grootere hoeveelheid waren moet worden afgezet, terwijl tegelijkertijd de koopkracht der massa's door het voortdurend uitstooten van werkenden uit het productieproces en door loonsverlagingen, vermindert. De massaontslagen en loonsverlagingen hebben tot gevolg, dat deze massa's geen deel kunnen hebben aan de voortgebrachte waarden. De arbeiders worden als koopers uitgestooten. Hoe kan men echter de steeds grootere hoeveelheden waren afzetten, als de koopkracht steeds kleiner wordt? Hierin ligt de innerlijke tegenspraak van deze ontwikkeling. Er ontstaat een steeds grootere kloof tusschen productie en consumptie, die tenslotte onvermijdelijk tot een crisis en catastrofe moet voeren. De „American Federation of Labour" liet onderzoekingen doen, die tot uitkomst hadden, dat de productiviteit in de laatste 30 jaren ongeveer 80 pct. is gestegen, terwijl het totaal-loon van de arbeiders slechts met 40 pct. toenam. De koopkracht van de werkende massa's wordt steeds kleiner en kleiner, naarmate de technische ontwikkeling voortschrijdt.
Dezelfde ontwikkeling vertoonde zich na het begin van de crisis van het jaar 1929. In de amerikaansche industrie werkten in Augustus 1932 slechts 56,1 pct. der in het jaar 1929 aangestelde arbeiders (losse arbeiders meegerekend), die een productievolume van 50,6 pct. voortbrachten.
Maar het totaalloon, dat den arbeiders werd uitbetaald, bedroeg slechts 35 pct. van het jaar 1929. Als het loon tot 35 pct. gedaald is, dan is ook de koopkracht tot 35 pct. gedaald. Het gevolg is een inkrimping van de productie, een steeds grootere spanning tusschen productie en consumptie, een ernstige crisis.
Het amerikaansche instituut voor onderzoek, Technocratie, verklaart, op grond van zijn onderzoekingen, dat men, om de productie te verhoogen tot op het niveau van 1929, slechts 55 pct. van de tegenwoordige werklooze arbeiders noodig heeft. Als de werkloosheid in Amerika op het oogenblik de 10 millioen overschrijdt, dan zou na zulk een verhooging der productie altijd nog een leger van 5 millioen werkloozen overblijven.
Er is geen uitzicht op dat de werkloosheid door een verdere uitbreiding van de productie zou kunnen worden verminderd, want dagelijks worden nieuwe machines van de grootste technische volmaking in het productieproces aangebracht en daardoor komen voortdurend menschelijke arbeidskrachten vrij. De technische ontwikkeling gaat zoo snel, dat de uitbreiding van de productie de werkloozen niet in zich op kan nemen, tengevolge waarvan de werkloosheid verder zal toenemen. Het instituut houdt het zelfs voor mogelijk, dat de werkloosheid in Amerika in twee jaren tot op 20 millioen gestegen zal zijn. Het stijgen van de prijzen der grondstoffen in den laatsten tijd heeft men als een teeken van natuurlijke opleving uitgelegd. Is dit gerechtvaardigd? De daling van de grondstoffenprijzen heeft sinds het begin van de crisis een beslissenden invloed gehad op de hoeveelheid waren, die men op de markt niet meer af kon zetten. Een „natuurlijke opleving" heeft tot voorwaarde, dat de voorraad verminderd wordt, anders drukken deze voorraden voortdurend de prijzen omlaag. Zijn de warenvoorraden kleiner geworden? Volgens prof. Hirsch is de hoeveelheid

grondstoffen in het jaar 1932 in verhouding tot de hoeveelheid van het jaar 1927 als volgt vermeerderd: tarwe met 123 pct., koffie met 265 pct., koper met 506 pct., zink met 245 pct., tin met 211 pct., ruwe zijde met 225 pct., rubber met 135 pct., en jutte met 506 pct. Deze getallen schijnen geen grond te geven om aan een natuurlijke opleving te gelooven. De prijsstijging zou het gevolg kunnen zijn van andere tijdelijke oorzaken, waarop een reactie zal volgen, zooals het op de tarwemarkt het geval was. De prijs voor tarwe steeg midden Augustus aan de beurs van Chicago *f* 51.— per ton, maar deze prijsstijging was kunstmatig en was niet het gevolg van een afnemen der tarwe-voorraden en daarom daalde de prijs tot 4 November weer op *f* 39.90.
De kapitalistische wereld gaat onder den rijkdom aan waren gebukt. Uit dezen overvloed spruit de nood der massa's voort. De spanning tusschen productie en consumptie en tusschen de geproduceerde massa en het arbeidsloon wordt voortdurend grooter. Een „natuurlijke" teruggang der crisis kan nog niet worden waargenomen. De werkloosheid stijgt nog steeds. De economische chaos wordt grooter. De politieke spanning verscherpt zich steeds. Wij hebben niet slechts met een kapitalistische crisis, maar met de crisis van het kapitalisme te doen. Het geheele systeem bevindt zich in een ontbindings-proces. Met het ontbindingsproces van het economische systeem gaat het ontbindingsproces der politieke vormen van dat systeem gepaard. De politieke democratie in dienst van de arbeidersklasse vermag niets, zij heeft haar kans gehad, haar tijd is voorbij. Nieuwe economische en politieke vormen verschijnen. Zal het 't collectief-kapitalisme of 't planmatige-kapitalisme en hierbij aangepast op politiek gebied de gedeeltelijke dictatuur zijn? Of zal het kapitalisme verdwijnen en het socialisme werkelijkheid worden? Zullen in dat geval de principes van de „dictatuur van het proletariaat" overheerschen, of zal de ontwikkeling in die richting gedreven worden, dat de economische strijdorganisaties der arbeiders op den voorgrond zullen treden en den strijd tot verwerkelijking van het socialisme voeren, waarop reeds enkele teekens wijzen? Indien dat het geval zou zijn, dan zullen door de krachten zelf dier ontwikkeling de principes van het syndicalisme aan de orde worden gebracht. Wij bevinden ons in een periode, waarin de syndicalistische beweging steeds meer het tijdstip nadert, waarop zij de geschiedenis zal hebben te maken.

ALBERT JENSEN

OVERZICHT

HET GROOTE PLAN — EN HET SOCIALISME

Den 7den Januari hield Stalin zijn groote rede over het resultaat van het fameuze vijfjarenplan in de vergadering van de hoogste instanties der russische communistische partij. Niet minder interessant dan deze, met citaten uit de burgerlijke pers en uit de werken van Lenin doorspekte, quasie zakelijke rede, was de reactie, die deze rede in alle kringen die min of meer met Sowjet-Rusland sympathiseeren heeft gevonden. Het bewijst de ongeloofelijke critiekloosheid en het peil van naïviteit en demagogie ten opzichte van de situatie in Sowjet-Rusland. Het vijfjarenplan-in-vier-jaar gelukt — en precies voor 93,7 pct. — zoo luidt de echo van de stalinistische communistische partijen en van de stalinistische „bolchevisants" in alle landen op een rede, die ongeveer de waarde heeft van de beruchte „communiqués" der generale staven in den

wereldoorlog. Wie aan de waarheid der officieele berichten waagde te twijfelen was een landverrader en indien de officieele terugtocht niet meer te ontkennen was, zoo was ook deze toch nog een overwinning daar ze slechts ten doel had betere strategische punten in te nemen. Het is dus niet te verwonderen, dat van het oorlogsfront van het vijfjarenplan uit het land waar geen andere meening gehoord wordt, dan die van den generalen staf, die steunt op het leger en op de G.P.Oe, overwinningsberichten komen. Maar wie zich niet laat verblinden en verbluffen, wie wat scherper toeziet en nauwkeurig luistert — die ziet en die hoort wat anders: in deze overwinningsfanfare klinkt reeds de wrange ondertoon van de ineenstorting en van het bankroet — voor honderd procent. Nóg zoo'n vijfjarenplan, dat voor 93,7 pct. gelukt en we zijn verloren — zoo zou men de lange rede van Stalin kunnen samenvatten. En dientengevolge wordt dan ook zoowel de agrarische als de industrieele koers voorloopig stopgezet, de industrialisatie en collectivisatie niet voortgezet en het tweede „vijfjarenplan" niet in werking gesteld.
Wat was het doel en de beteekenis van dat groote plan?
Na de economische ineenstorting van het „oorlogscommunisme" waarbij industrie, handel en verkeer, geheel in handen van den staat waren en de bolsjewiki door een waanzinnige agrarische politiek de geheele boerenbevolking tegen zich in 't harnas joegen, doordat gewapende benden (leger, Tscheka) levensmiddelen en graan met geweld requireerden, werd door Lenin in 1921 de N.E.P. de nieuwe economische politiek ingevoerd, waarbij de vrije handel ten deele werd hersteld, en een andere politiek ten opzichte van de boeren ingeslagen. Het oorlogscommunisme, dat nog in den tijd van den burgeroorlog viel, had Rusland economisch geruineerd. De volgende jaren herstelde het economische leven zich eenigszins, hoewel de positie der boeren door het prijsverschil tusschen de industrieele waren en de agrarische producten ongunstig bleef en de druk der regeering door belastingen in allerlei vormen een passief verzet in het leven riep.
Met de industrialiseering van Rusland in het begin van de uitvoering van het vijfjarenplan (October 1928) werd de N.E.P. geliquideerd en zou de grondslag gelegd worden voor een volledig socialisme, zonder kapitalistische concessies en onafhankelijk van het kapitalistische buitenland. Binnen enkele jaren moest Rusland in technisch en economisch opzicht de meest vooruitstrevende industrieele landen van het Westen inhalen en voorbijstreven en de economische ontwikkeling van deze landen van ongeveer een eeuw zou Rusland in 10 - 15 jaar doorloopen.
Eenerzijds zou de industrieele sector van het economische leven t.o.v. den landbouw uitgebreid worden. Anderzijds viel in dit plan het geheele gewicht op de „zware" industrie, de productiemiddel-industrie en niet op de „lichte" industrie, die de waren te produceeren heeft, die in de eerste plaats noodig waren.
De socialiseering van den landbouw, die volgens de organisatoren van deze „socialistische" „Planwirtschaft" pas het s o c i a l i s t i s c h e karakter aan het geheele plan gaf, bestond uit de organisatie der collectieve boerenbedrijven (kolchozen) en groote staatslandbouwbedrijven: „graanfabrieken", waar landarbeiders, evenals de arbeiders in de industrie, voor loon werken. De gewelddadige organiseering der kolchozen in 1930 is, na de „requireering" tijdens het oorlogscommunisme, de tweede groote misdaad tegenover de boerenbevolging, die het bolsjewistische regime op zijn geweten heeft. De catastrophale toestand der huidige levensmiddelenvoorziening is o.a. hierdoor veroorzaakt. Met

alle middelen van intimidatie en geweld heeft men de boeren in de kolchozen gedreven. Het roode leger werd tegen geheele dorpen ingezet — maar de boog was overspannen; de regeering kon zelfs niet meer volledig op het leger vertrouwen; met de beroemde jezuïtische rede „duizelig van 't succes" gelastte Stalin halt. Maar intusschen hadden de boeren uit wanhoop het vee in grooten getale afgeslacht, waarvan ook heden de gevolgen in vollen omvang nawerken. Naast de vleeschnood is door de mislukking der collectivisatie op tuinbouwgebied een nijpend gebrek aan groenten veroorzaakt. De collectivisatie en mechanisatie van den landbouw zou: 1. het „broodprobleem" definitief oplossen, 2. de mogelijkheid geven tot grootere uitvoer van levensmiddelen (men heeft ook nu nog den uitvoer van levensmiddelen geforceerd — en de naam die men voor den oorlog het rijke graanland gegeven heeft: „het hongerende Rusland" is ook nu weer van kracht); 3. de „kapitalistische" basis in den landbouw voor goed uitroeien; 4. buitendien werden door de mechaniseering van den landbouw de noodige „vrije" loonarbeiders beschikbaar voor de nieuwe industrie.
De industrialisatie zou met zich meebrengen: 1. een d a l i n g van de productiekosten van 35 pct. („een der beslissende en essentieele doeleinden van den industrieelen opbouw"); 2. een d a l i n g van de warenprijzen van minstens 25 pct. (daar de agrarische prijzen min of meer op hetzelfde peil zouden blijven, zou dit in het bijzonder ten gunste van de boeren zijn); 3. loonsverhooging voor de industrie-arbeiders; verbetering van levensvoorwaarden in het bijzonder der voedselvoorziening, zooveel pct. verhooging van vleesch en zuivelproducten enz. enz.

Het vijfjarenplan-in-vier-jaar is ten einde. Het resultaat? Van dit alles is niets terecht gekomen. Men heeft fabrieken gebouwd — niet om waren te produceeren, die 't volk noodig heeft, maar vooral: machine-industrie — en men heeft sowchozen, kolchozen en tractorenstations georganiseerd, maar van de „essentieele en beslissende doeleinden" is niets te bespeuren! deze doeleinden zijn niet slechts n i e t bereikt, maar zoo volkomen mislukt, dat men het recht heeft te zeggen, dat het geheele vijfjarenplan ondanks de 93,7 pct. volkomen is mislukt.
Onmetelijke sommen kapitaal zijn in de nieuwe industrie geïnvesteerd (21,5 milliard roebel inplaats van de oorspronkelijk vastgestelde 13,5 milliard) maar de rentabiliteit staat in geen enkele verhouding daarmee en in de voornaamste industrieën, die als grondslag voor de geheele economische opbouw dienen, zijn de productiekosten van maand tot maand gestegen, die alleen reeds het heele plan hebben ondermijnd. Daar de industrieën in Sowjet-Rusland trusten zijn, die naar het rentabiliteits- (winst-) principe produceeren, is natuurlijk ook van de daling der w a r e n p r ij z e n niets terecht gekomen.
Op een ongekende schaal, met een ongekend tempo en energie, heeft men een groot aantal industrieën in het leven geroepen. De moeilijkheden waren grooter dan men had voorzien. Tal van fabrieken zijn dan ook begonnen en niet afgebouwd; anderen zijn klaar maar niet in werking of functionneeren nauwelijks. Men heeft te kampen met gebrek aan materiaal, gebrek aan technici, aan geschoolde arbeidskrachten. De arbeidsverhoudingen zijn zoo slecht, woning en voedselvoorziening zoo onvoldoende, dat de arbeiders altijd weer de fabrieken verlieten en een goed heenkomen zochten. (Bij decreet werd dit verboden; de bewegingsvrijheid waarover de loonslaaf in Europa min of meer beschikt werd in Rusland afgeschaft en daardoor practisch een toestand

van industrieele slavernij geschapen. Sinds eenige maanden is een ander decreet van kracht, waarbij de arbeider voor één dag verzuim met ontslag gestraft wordt — en dat beteekent tevens het verlies van het recht op levensonderhoud —.)

Geen wonder, dat de door de bolsjewiki opgezweepte geestdrift van den eersten tijd voor andere gevoelens heeft plaats gemaakt. Ook de dictators zelf komen tot het besef, dat, hoezeer de statistiek ook klopt, men zich verrekend heeft. De statistiek geeft tenslotte cijfers, maar geen brood. En voor de doorvoering van staatsdecreten: hoeveel gezaaid en hoeveel geoogst moet worden, helpt zelfs geen G.P.Oe. Maar nog steeds zijn er naïeven en fanatici, die aan den waanzin gelooven, dat een socialistische reorganiseering der maatschappij doorgevoerd kan worden op de ruggen van de arbeiders en ten koste van de overgroote meerderheid van het geheele volk: van honderd millioen boeren.

Wat overigens geen geheim meer was, heeft Stalin in zijn rede openlijk erkend: dat een der voornaamste doeleinden van deze geheele industrialisatie het scheppen van een oorlogsindustrie was 1). Stalin zelf moest erkennen, dat de sowchozen en kolchozen nog niet „rendabel" zijn. De bezaaide oppervlakte is vergroot; de „socialiseering" met 5.000 sowchozen, 200.000 kolchozen en eenige duizenden tractorenstations is bereikt. Maar de opbrengst? De oogst is niet vermeerderd, ze is geringer geworden en tegen den dwang der regeering komt de boer opnieuw in verzet. Hij moet op grond van steeds wisselende decreten zoo en zooveel aan den staat afleveren; terwijl hij zelf niet voldoende te eten heeft en de noodige waren niet koopen kan. Ook de „gecollectiviseerde" boer is niet zonder meer bereid om object te zijn van staatsuitbuiting. In plaats van de aangekondigde verbetering is dit voedselvraagstuk steeds critieker geworden en leeft Rusland heden op den rand van den hongersnood.

De gestelde vooruitzichten in den landbouw hebben zich evenmin vervuld als in de industrie. De toestand der industrie-arbeiders is troosteloos. Men kan zeggen, dat de russische arbeidersklasse de meest uitgebuite arbeidersklasse in Europa is, die tevens als geen andere wordt onderdrukt en alle elementaire rechten en politieke vrijheden mist. De russische arbeidersklasse leeft politiek en sociaal in een toestand van slavernij onder een voortdurenden staat van beleg.

Bij het einde van het vijfjarenplan-in-vier-jaar zijn ook de loonen met 67 pct. gestegen, aldus Stalin in zijn rede van 7 Januari, wat 18 pct. meer is, dan in het vijfjarenplan was vastgesteld! Op een dergelijke plompe zwendel loopen waarschijnlijk alleen lezers van de „Tribune" en de „vrienden van Sowjet-Rusland" in! Verhooging van het loon met 67 pct., jawel! Maar de verhooging van de levensmiddelenprijzen? Wat zijn 67 pct. loonsverhooging bij een stijging van de „index" tot 200 en 300 pct.? — De eenvoudige waarheid is deze, dat alle levensvoorwaarden voor de arbeidersklasse en de geheele russische bevolking vandaag slechter zijn dan bij het begin van het vijfjarenplan, en van jaar tot jaar slechter geworden zijn.

Maar zelfs al waren de gestelde eischen en verwachtingen gerealiseerd wat betreft de „productiekosten", de warenprijzen, de opbrengst van landbouw, vee-

---

1) Van officieele zijde werd van den beginne af aan al gewezen op de beteekenis der chemische industrie voor de nationale verdediging.

teelt en tuinbouw; al was het loon verhoogd en de levensmiddelenvoorziening bevredigend — alles wat nu niet is — wat beteekende dat dan nog voor het socialisme? Wat heeft industrialisatie en mechaniseering van den landbouw met het socialisme te maken? Niets. — In Rusland wordt het geheele arbeidende volk uitgebuit door de bureaucratenklasse, die de staatsmacht in handen heeft en waar degenen, die lid zijn der heerschende partij, voorrechten genieten op alle mogelijke gebieden.
Het socialisme wordt gekenmerkt door de mate van politieke en geestelijke vrijheid en door de mate van beschikking over de productiemiddelen door de producenten zèlf. Wat heden in Rusland gebeurt, heeft dan ook niets met het socialisme te maken — het is de verschrikkelijkste vorm van staatsslavernij, die zich onder politieke vormen van een oostersch despotisme afspeelt.

Den 4den Maart 1920 schreef Kropotkin in een brief aan Lenin: „Om een einde te maken aan de tegenwoordige wanorde moet Rusland zich tot den scheppenden geest der plaatselijke krachten wenden, die, naar ik geloof, een factor bij de schepping van een nieuw leven kunnen worden. Hoe eerder men de noodzakelijkheid van deze oplossing verstaat, hoe beter. De menschen zullen dan meer geneigd zijn de nieuwe vormen van het sociale leven aan te nemen.
Maar wanneer de huidige situatie voortduurt, dan zal zelfs het woord socialisme een vloek worden, zooals het het woord gelijkheid nog veertig jaar na de heerschappij der Jacobijnen in Frankrijk was".
Sinds méér dan tien jaar is het bolsjewistische regime aan de macht en wendt de methodes aan, waartegen Kropotkin in dezen historischen brief heeft gewaarschuwd. Intusschen is de staatskapitalistische dictatuur altijd weer verscherpt en heeft de geest van het terrorisme orgieën gevierd. De crisis, waarin de gevoerde politiek op economisch gebied heeft geleid, heeft in de laatste maanden weer 'n geheele reeks van nieuwe verscherpte dictatuursmaatregelen veroorzaakt. De geest van enthousiasme en fanatisme, die het begin van het vijfjarenplan kenmerkte, heeft intusschen plaats gemaakt voor den geest van passief verzet, ontevredenheid, onverschilligheid — en bij den generalen staf van onzekerheid. Want tenslotte kunnen alle statistische gegevens uit de overwinningsbulletins natuurlijk niet dit eene feit wegcijferen: de ellende waarin het geheele volk verkeert.
Met de terroristische staats- en partijdictatuur was de geest der russische revolutie, de revolutionaire geest gedood en de voedingsbodem voor een socialistische ontwikkeling vergiftigd. Hoe mateloos de terreur ook is en hoe bezinningloos het fanatisme van de stalinistische en bolsjewistische aanhangers der dictatuur — vroeg of laat vindt dit alles zijn grens aan de logiek der feiten. Wij leven in een tijd van een alles overheerschend geloof in het geweld en in den staat en van een ware dictatuur-epidemie. Hoe langer deze duurt, des te erger zal het ontwaken zijn. Maar de tijd zal komen, waarop men zich — en de arbeidersklasse in de eerste plaats, — af zal wenden van den bolsjewistischen waanzin, die het socialisme verwezenlijken wil door middel van staatsdecreten, door middel van staatskapitalistische slavernij, door terreur en door G.P.Oe. Men moge dan een tractoren- en automobiel-industrie hebben (die tanks kunnen produceeren) en een chemische industrie (voor het gifgas) om althans in dit opzicht de kapitalistische staten in te halen en voorbij te streven, maar nooit zal men het socialisme met slaven opbouwen en de historie bewijst, dat een land, dat zich economisch op slavenarbeid baseert, geen bestand heeft; de

historie bewijst buitendien, dat tenslotte ook slaven eens in opstand komen tegen de tyrannie. En ook dit heeft de geschiedenis geleerd: dat de boer veel aan onderdrukking verdraagt, en het verzet langzaam groeit, maar àls het uitbreekt, dan breekt het ook uit als een vulkaan. De huidige crisis van het bolsjewistische regime — in het bijzonder op agrarisch gebied — is een episode in den grooten strijd tusschen den boer en den staat (en niet zooals een demagogische bolsjewistische phrase het voorstelt: tusschen den „koelak" en het socialisme). Van de vormen in dezen strijd (die zich b.v. reeds afteekent in de pogingen der kolchozen om zelfstandigheid te verwerven tegenover de staatsbureaucratie) zal het afhangen welke mogelijkheden de „derde revolutie", die eens komen zal, voor het socialisme in Rusland zal hebben.

A.M.L.

BOEKBESPREKING

H. B. WIARDI BECKMAN: **HET SYNDICALISME IN FRANKRIJK,** A'dam 1931, 228 pag.

Een derde, academische, studie over het fransche syndicalisme in het zelfde jaar verschenen!*) Evenals Wirz behandelt ook de nederlandsche schrijver het ontstaan en het verloop van het syndicalisme in Frankrijk tot aan het uitbreken van den wereldoorlog, toen het, reeds reformistisch ondermijnd, zijn moreele ineenstorting beleefde. De godsvrede met het fransche imperialisme begon. De revolutionaire, anti-militaristische C.G.T. werd ter beschikking gesteld van de generaals. Zooals het ontstaan, en de glorierijke periode van het revolutionaire syndicalisme verbonden blijft met den naam van den anarchist Pelloutier, zoo is de ineenstorting in 1914 en de ondergang in het reformisme vertegenwoordigd in den persoon van den sociaaldemocraat Jouhaux.
Een vergelijking van het duitsche en nederlandsche werk dringt zich op. Beckmans boek is uitgebreider, ook vollediger en volgt nauwgezet de historische ontwikkeling. Het is ook wellicht met meer inzicht in de behandelde materie geschreven. Het beschikbare materiaal aan literatuur, congresprotokollen, organen, enz. is nauwgezet verwerkt. In zijn verschillende phasen wordt de ontwikkeling vrijwel van jaar tot jaar vervolgd. Dat bij een dergelijke methode het geheel veel aan overzichtelijkheid moest verliezen was misschien onvermijdelijk; met name is de behandeling van de beginselen en de strijdmethoden — die steeds terloops, min of meer in verband met het historische verloop der beweging besproken worden — wat in het gedrang gekomen. In dit opzicht geeft de korte, zoo voortreffelijke, men mag zeggen: klassieke — studie van Clara Meyer Wichmann1) een bevattelijker overzicht en ook een beter inzicht dan Beckmans omvangrijk werk. Onbegrijpelijkerwijze blijft het bestaan van deze studie bij B. onvermeld.
Een hoofdstuk speciaal gewijd aan de theorie — zooals aan de „theoretici" — zou het geheel zeker ten goede zijn gekomen. Nu is buitendien het boek, op zich zelf reeds in een gematigde en rustige — soms wat al te gematigde2) — toon geschreven, zooals het een proefschrift betaamt, wat „vermoeiend", — om een woord te gebruiken waarmee de schrijver het oeuvre van een scherpzinnig en origineel denker als Sorel wat eenzijdig en niet gerechtvaardigd karakteriseert.
Met dat al: dit werk mag zeker aanspraak maken op meer dan de normale proefschrift-belangstelling, al zou de waarde voor den hollandschen lezer, die zich niet van de betreffende literatuur zelf op de

*) Vergelijk de boekbespreking in het laatste nummer van den vorigen jaargang.

hoogte kan stellen, verhoogd zijn indien de schrijver niet uitsluitend korte en kortste samenvattingen, aanhalingen en verwijzingen had gegeven, maar ook van tijd tot tijd een meer volledig text.3)

Aan de leer en den invloed der zoogenaamde „theoretici" heeft B., terecht, een speciaal hoofdstuk gewijd. Dat Beckman Sombarts ignorante opvatting over het „Sorelisme" en zijn dwaze beweringen over het syndicalisme in het algemeen,4) zou recht zetten sprak wel vanzelf. De vraag welken invloed Sorel op de ontwikkeling van het syndicalisme heeft gehad, wordt kort en bondig en volkomen juist beantwoord: „Een dergelijke invloed heeft niet bestaan". Ook Posse verwijst naar de gegevens van Sorels biograaf Pirou, waaruit blijkt, dat er een tegenstelling bestond tusschen de opvattingen van Sorel en de syndicalisten, die buitendien de werken van Sorel zoo goed als geheel niet kenden, „en zijn invloed op de beweging gelijk nul was"5). Desondanks vindt men in de werken van Sorel veel van de grondbeginselen van het syndicalisme terug. De centrale gedachte van het syndicalisme: dat de arbeiders eigen organen moeten scheppen in het economische leven om de functies van den staat en het kapitalisme over te nemen vindt men reeds zeer vroeg bij Sorel — in zijn 1898 verschenen **„Avenir socialiste des syndicats"** — geformuleerd.

Op de verhouding van Sorel tot Marx wordt door B. nauwelijks ingegaan. Het moge juist zijn, dat dit een speciale studie eischt — toch had men, waar reeds een speciaal, en overigens voortreffelijk hoofdstuk (al heeft B. den invloed van Lagardelle op de praktische beweging absoluut overschat; hij behoort in den grond van de zaak evenzeer tot de „theoretici" als Sorel en Berth), aan de leer der „Nieuwe School" was gewijd een principieeler behandeling — en zeker van een marxistisch schrijver — mogen verwachten. Sorels interpretatie van Marx is, hoe eenzijdig die ook mag zijn, belangrijk genoeg en uit de geschiedenis der socialistische theorieën niet meer weg te denken. Maar B. heeft geen groote waardeering voor Sorel. Hij vindt hem als polemist „onuitstaanbaar" en in zijn geschriften „meer spitsvondig dan origineel, meer afstootend dan overtuigend" en verwijt hem „gebrek aan samenhang". Maar een Italiaan heeft Sorel: „de laatste grootste schrijver van het hedendaagsche Frankrijk" genoemd6) en Posse7) noemt hem de „temperamentvolste en scherpste critische schrijver van den in Europa overheerschenden democratischen geest", en merkt terecht op, dat zijn polemieken levendig en agressief en in een voortreffelijk fransch geschreven, zich in hooge mate onderscheiden van zoo vele langademige en doodvervelende „marxistische" geschriften van zijn tijd — en van onzen tijd. Vooral Sorels bestrijding van Jaurès is een doorn in Beckmans oog. Wien het sociaaldemocratische legendebeeld van Jaurès voor oogen staat heeft allicht voor Sorels pamfletistische en polemische hoon niet veel over. Maar in Jaurès heeft Sorel zeer vroeg en zeer scherp de representant gezien van het verpolitiekte socialisme, van het gecorrumpeerde en corrumpeerende „democratische" parlementarisme, van het geheel burgerlijke arrivisme der sociaaldemocratie, van de partij van orateurs en aspirant-ministers, — kortom van de partij, wier overwinning, naar het profetische woord van Domela Nieuwenhuis, de ondergang van het socialisme zou zijn. In dezen Jaurès van na de Dreyfus-Affaire was dit alles voor Sorel, zooals voor Charles Péguy, reeds verpersoonlijkt. In de figuren als Paul Boncour, Varenne, Renaudel van de „partij van Jaurès" is Sorels hoon ook historisch gerechtvaardigd. Het socialisme was voor Sorel, erkent B., een zaak van moraal. Wie deze moreele maatstaf ook bij Sorels polemische geschriften aanlegt, zal tot een nadere conclusie komen dan B.

Hoe weinig critisch B. overigens tegenover het geheele complex van sociaal-democratische ideologieën staat moge nog uit het volgende blijken. B. geeft het volgende citaat van Sorel: „Politieke partijen zijn vereenigingen, die zich ten doel stellen, de voordeelen te verwerven,

die het bezit van de staatsmacht kan bieden, hetzij haar leiders gedreven worden door haat, hetzij zij materieel voordeel nastreven, hetzij zij hun machtsbegeerte willen bevredigen. Zij doen een beroep op de ontevreden massa, opdat deze hun de staatsmacht, het voorwerp van hun begeerte, in handen speelt". Deze scherpe, maar volkomen juiste, formuleering vindt B. een bewijs van het **„cynisme"** van Sorel. Maar wie onbevooroordeeld de ontwikkeling, met name der sociaaldemocratische partijen op den „weg naar de macht" vervolgt, wie ziet met welk een cynisme de leiders dezer „arbeiderspartijen" alle socialistische beginselen verlaten en verraden voor de linzengerechten der zoogenaamde „machtsposities", zal deze uiting van S. niet als cynisch maar veeleer als sociologisch kenmerken. Ze verschilt trouwens niet zoo veel van de definitie, die Max Weber, — dien ook wel B. niet van cynisme beschuldigen zal — van de politieke partij gegeven heeft8).

In hoeverre was Sorel Marxist? Sorel heeft die elementen in het marxisme naar voren gebracht die anti-staatsgezind zijn en die het accent leggen op den klassenstrijd op economisch gebied, die alleen gevoerd kan worden door de proletarische **klasse** en niet door een politieke **partij**. Het is niet te ontkennen, dat Sorel wat simplistisch alle jacobijnsche tendenzen in het marxisme eenvoudig afwijst als niet tot het „Marxisme van Marx" behoorend. Juist wat het wezenlijke van alle marxistische partijen geworden is: de verovering der politieke macht wordt door Sorel, als onmarxistisch verworpen.... Daardoor ontstond een theorie, die men een synthese van Marx en Proudhon zou kunnen noemen — een synthese overigens, die èn historisch èn theoretisch in den grond van de zaak veel organischer bij Bakoenin is te vinden.

Met een dergelijke eenzijdige interpretatie van het Marxisme, waar het geheele staatsprincipe eenvoudig wordt verworpen, is een uiting van Lagardelle verklaarbaar en zelfs aanvaardbaar: „Het syndicalisme is in wezen volkomen marxistisch". Want dit van politieke partij, parlement en staat bevrijde marxisme nadert zoozeer het (bakoenistische) anarchisme, dat men hier zonder bezwaar „marxistisch" door anarchistisch vervangen kan.

In hoeverre is het syndicalisme anarchistisch? — Een cardinale, en geenszins uitsluitend academische vraag. Beckman heeft, nog minder dan bij het marxisme, de vraag naar den invloed en den samenhang van het anarchisme met het syndicalisme bevredigend onderzocht. Het vormt de zwakste en tevens aanvechtbaarste zijde van zijn studie. Voorzoover deze vraag door B. terloops wordt aangeraakt is het niet zeer overtuigend en ten deele onjuist. In het algemeen kan men zeggen, dat B. zoowel den theoretischen samenhang van sociaal-anarchisme en syndicalisme, als den historischen invloed van de anarchisten op de syndicalistische beweging heeft onderschat.

Nog kort geleden schreef de „Sorelist" Berth: „Het revolutionaire syndicalisme is, zooals men weet, ontstaan tengevolge van het binnendringen van de anarchisten in de vakvereenigingen"9) en een der invloedrijkste leiders en propagandisten van het fransche syndicalisme, Pouget, kenmerkte het anarchistische karakter van het syndicalisme duidelijk genoeg met de woorden: „Ons doel is de vernietiging van de loonverhouding en daarvoor is noodig de vernietiging van alle onderdrukking, ook van den staat". Dat de „gelijkheid" slechts mogelijk is mèt de „vrijheid", dat de economische uitbuiting slechts opgeheven kan worden tegelijkertijd met de politieke onderdrukking, dat het monopolie van het bezit slechts vernietigd kan worden door tevens het monopolie van de macht te vernietigen — dat is anarchistisch, en in het bijzonder proudhonnistisch en bakoenistisch gedacht. Wel ontstond het syndicalisme na de commune als een geheel zelfstandige en nieuwe beweging, maar haar ideologie was principieel geen andere dan die van den bakoenistischen vleugel der Eerste Internationale.

Zoo kon James Guillaume, in het voorwoord van het vierde deel van

zijn geschiedenis der Internationale Arbeiders Associatie — het werk dat de belangrijkste documentaire bijdrage is tot de historie der Eerste Internationale — schrijven: „Wat is de C.G.T. anders dan de voortzetting der Eerste Internationale?"10).

Wat later tot de meest kenmerkende beginselen van het syndicalisme zou gaan behooren, werd op de congressen en in de secties der Internationale reeds geformuleerd. Syndicalistisch, men kan ook zeggen: sowjetistisch, was de uiteenzetting van Hins, de vertegenwoordiger der belgische sectie, op het congres te Bazel, over de rol der vakvereenigingen in het socialistische reorganisatieproces.11)

Ook de algemeene staking, die zulk een overheerschende rol in de syndicalistische propaganda zou spelen, werd in de Internationale voorgestaan. Niet slechts als middel om den oorlog te verhinderen — men denke slechts aan de beroemde resolutie van 1868 van het congres te Brussel — maar ook als het begin van de sociale revolutie. Duidelijk komt deze opvatting b.v. tot uitdrukking in 't artikel in „de Internationale", van 27 Mei 1869, het officieele orgaan der belgische sectie der Internationale, waar gezegd wordt, dat als de stakingen zich uitbreiden en steeds sneller op elkaar volgen de algemeene staking zich aankondigt, en bij de heerschende opvatting over de bevrijding der arbeidersklasse kan het niet anders of zulk een staking moet tot de ineenstorting leiden, die de nieuwe maatschappij doet geboren worden.12)

In dit verband is het van belang er op te wijzen, dat de algemeene staking — zooals trouwens ook de „directe actie" — een uiting was van het anti-parlementaire, antipolitieke en anti-staatsgezinde karakter van het syndicalisme. De algemeene staking moest niet slechts het kapitalisme ineen doen vallen, maar tevens het staatsorganisme. „Algemeene staking" beteekende buitendien, in zooverre deze met de sociale revolutie in verbinding gebracht werd, dat deze niet door middel van de politieke partij en den staat moest worden tot stand gebracht. Daarom kon Pelloutier, op het congres van Nantes in 1894, zeggen, dat de arbeiders moesten kiezen tusschen de politieke partijen en de algemeene werkstaking (die toen, en nog vele jaren nadien, door de marxistische partijen werd afgewezen). De algemeene werkstaking is dáárom zoo kenmerkend voor het revolutionaire syndicalisme omdat hierin de tegenstelling met het marxistische socialisme, dat als voorwaarde voor de overwinning der arbeidersklasse de verovering der **politieke** macht stelt, tot uiting komt. Hierop heeft B. nergens den nadruk gelegd, ofschoon een speciaal hoofdstuk aan den „zegetocht der algemeene werkstaking" gewijd is, en ondanks het feit, dat B. tot de conclusie komt, dat „het principieele verschil ten aanzien van dit probleem één van de voornaamste oorzaken was van de tegenstelling tusschen vakbeweging en socialistische partij". Het omvormingsproces der kapitalistische maatschappij in een socialistische kan volgens de syndicalistische opvatting slechts door de directe economische actie der arbeiders zèlf, zonder verovering van de staatsmacht worden tot stand gebracht.

Met andere woorden: deze opvatting der algemeene werkstaking hangt samen met de socialistische doelstellingen van het syndicalisme. Terecht heeft B. de opvatting als onjuist afgewezen, die het syndicalisme als een a-politieke beweging beschouwt: „De syndicalisten nemen het begrip politiek in den ruimsten zin; zij verwerpen slechts de parlementair-politieke methode om daarvoor de directe actie in de plaats te stellen. Meer nog: zij voelen zich als een afzonderlijke politieke beweging naast de officieele partijen" (pag. 96).

Inderdaad: door zijn eigen strijdmethoden en door zijn eigen socialistische doelstelling staat het syndicalisme niet alleen naast, maar tegenover alle socialistische partijen. Hiermee hangt ook het antiparlementarisme samen. Het antiparlementarisme en het daaruit voortvloeiend wantrouwen in de democratie en in den staat, vormen één van de essentieele kenmerken

van het syndicalisme", schrijft B. Maar is niet tevens en veel meer, het anti-parlementarisme een gevólg van het wantrouwen in, of liever: van het afwijzen van den staat?
Het beruchte geval Millerand en wat daarmee samenhangt, heeft ten slotte toch slechts de anti-parlementaire opvattingen in de arbeidersbeweging, die reeds aanwezig waren kunnen versterken, niet: in het leven geroepen. B. heeft er trouwens zelf op gewezen (pag. 19), dat men het geval Millerand niet moet overschatten en het geheele syndicalisme niet als reactie daarvan kan verklaren. Pelloutiers geheele arbeid valt immers practisch ook vóór 1899, het jaar van Millerands ministerschap; sinds jaren lieten de anarchisten reeds hun invloed in de syndicats gelden. Het reformisme der fransche socialistische partij heeft zonder twijfel de anti-parlementaire opvattingen versterkt; terwijl als de partij in de „oppositie" was en de demagogie dus vrijen loop kon laten, de onoverbrugbare kloof tusschen het syndicalisme en de socialistische partij wat kon worden vervaagd. Een werkelijke toenadering, om te zwijgen van een verbond van beide bewegingen kon natuurlijk niet plaats vinden. Naar gelang deze toenadering tóch plaats vond hield het syndicalisme op syndicalisme te zijn....
De strijd tegen de politieke partij, het parlementarisme en den staat kwam dus niet alléén voort uit de fransche verhoudingen, maar was onafscheidbaar verbonden met het doel der syndicalistische beweging: de opheffing van het loonstelsel, die echter niet volledig kan zijn, naar Pouget schreef, indien niet de uitschakeling van de onderdrukkingsmacht, die in den staat is geconcretiseerd eveneens volledig is.13)
De onvereenigbaarheid van het syndicalisme met de politieke partij is evident en Beckman onderschrijft de uiting van Lagardelle, die op grond van de besluiten van het congres der C.G.T. in 1901 te Lyon geen organisaties tot de C. G. T. toe te laten, die met een politieke partij verbonden waren, deze kenschetste als de „bewustwording van het syndicalisme". Maar wat voor organisaties gold, gold niet voor de leden: men kon lid zijn der C.G.T. èn lid van een politieke partij. De C.G.T. was wel a-parlementair, maar niet anti-parlementair, hoe sterk de anti-parlementaire uitingen ook waren en hoewel de C.G.T. (o.a. in 1904 bij de gemeenteraadsverkiezingen) manifesten publiceerde, waarbij zij haar aanhangers opriep, niet aan de verkiezingen deel te nemen.14)
De C.G.T. was „ongeacht". Zij wilde alle arbeiders vereenigen — ongeacht hun politieke opvattingen — maar tegelijkertijd stelde zij zich een socialistisch doel, dat met bepaalde politieke opvattingen, n.l. die der socialistische partijen volkomen onvereenigbaar was. De tegenstelling tusschen het neutrale ongeacht-beginsel en het syndicalistische doel is niet te loochenen. Aan deze tegenstelling, die in de „Charte van Amiens" haar bestendiging en haar klassieke uitdrukking vond, ging het fransche syndicalisme te gronde. Wel kon door het ongeacht-beginsel der C.G.T. een groote beweging tot stand gebracht worden — de C.G.T. telde voor den oorlog meer dan een half millioen leden — maar het maakte tevens de „toenadering" tot de politieke partijen mogelijk, die gelijken tred hield met de toename van het reformisme en later tot de scheuring leidde.15)
Het moge juist zijn, dat er een zekere inkonsekwentie in school in de statuten een a-parlementair, in zekeren zin neutraal, kortom een „ongeacht"-standpunt in te nemen en toch binnen de organisatie een anti-parlementaire propaganda te ontketenen, zoodat de reformisten konden schrijven: „zich buiten de politiek houden wil niet zeggen, de politieke actie bestrijden" en dat, als men overeengekomen was, de politiek buiten de vakbeweging te houden, men niet de anarchisten alleen het privilege kon toestaan, daar hun „politieke" opvattingen te propageeren. Dat klinkt, oppervlakkig gezien, heel redelijk, maar daarbij wordt over het hoofd gezien, dat tevens een doel werd nagestreefd, dat met de „politieke" opvattingen der anarchisten — bestrijding van politieke partij en staat — volkomen in overeenstemming was. De syndicalistische beweging was geen neu-

traal vakverbond. Want in de beroemde resolutie van het congres van Amiens van 1906 werd niet slechts gezegd, dat de C.G.T. buiten elke politieke school alle arbeiders vereenigt, die de noodzakelijkheid hebben erkend den strijd te voeren tot afschaffing van het loonstelsel, maar dit socialistische doel, dat het syndicalisme nastreeft naast den strijd voor betere levensvoorwaarden, wordt als volgt gepreciseerd: „Het syndicalisme bereidt de volledige bevrijding voor, die slechts mogelijk is door de onteigening der kapitalisten; als strijdmiddel staat het syndicalisme de algemeene staking voor en het is van meening dat de vakvereeniging, vandaag 'n strijdorganisatie, in de toekomst het orgaan van productie en distributie, de basis van de sociale reorganisatie zal zijn."

Deze uitermate belangrijke passage van de „Charte van Amiens", die B. overigens niet citeert — geeft duidelijk genoeg aan hoezeer het syndicalisme een „politieke" beweging was, die krachtens zijn, ook in deze resolutie, neergelegde, doelstelling, noodzakelijk tegenover de socialistische politieke partijen moest staan. Het a-politieke standpunt beteekende, zooals Pouget herhaaldelijk en duidelijk genoeg naar voren heeft gebracht geen politieke neutraliteit, maar de verwerping der parlementaire middelen om daarvoor andere in de plaats te stellen. Wanneer de socialistische reorganisatie door middel van de vakvereenigingen moest worden tot stand gebracht, dan hield dat de verwerping van den staat en van iederen vorm van staatssocialisme in.

De „toenadering" tot de socialistische partij door de reformisten op grond van het a-politieke standpunt beteekende dus een volkomen vervalsching van het gestelde doel; maar de inkonsekwentie lag in de resolutie — en in de historische ontwikkeling der beweging — zelf, om de leden buiten de vakbeweging vrij te laten aan andere acties deel te nemen, hen alleen te verzoeken die opvattingen niet binnen de vakbeweging te brengen. Wanneer B. schrijft: „geen militant heeft het na 1906 gewaagd, de charte van Amiens te verloochenen", dan moet men daar toch aan toe voegen: voor den vorm, om de eigenlijke beteekenis des te beter te kunnen omzeilen. Trouwens, weldra hield er zich niemand meer aan. De geheele beteekenis van het syndicalisme ligt hierin, dat de arbeidersklasse haar bevrijdingsstrijd op het terrein van het economische leven zelf voert en dat deze niet in de banen geleid wordt van de burgerlijke vormen der politieke partijen. Daarom kon Sorel in 1897 schrijven, dat de geheele toekomst van het socialisme in de ontwikkeling der vakbeweging besloten lag. De voorwaarde voor een zelfstandige ontwikkeling der arbeidersklasse lag in de ontkenning der politieke partij. Aan Pelloutier gelukte het, schreef Nettlau, wat nog niemand gelukt was: „groote arbeidersmassa's van de politieke hypnose te bevrijden en tot den werkelijken economischen strijd aaneen te sluiten."16)

De invloed van Pelloutier voor de ontwikkeling van het syndicalisme wordt ook door B. onderstreept: „Met Eckstein ben ik van oordeel, dat Pelloutier de eigenlijke grondvester van het syndicalisme is: niet alleen van de theorie, zooals Eckstein zegt, maar ook van de strijdmethoden". In zijn geschriften vindt men reeds alle essentieele kenmerken van 't syndicalisme: daar spreekt tevens de ervaren organisator en militant...." (pag. 100). Waarom B. op een andere plaats (pag. 53) Pelloutier dan ook een „idealistisch fanaticus" (!) noemt, is niet zeer helder, te minder waar ook weer van den „realistischen revolutionair" gesproken wordt (pag. 98), terwijl B. het merkwaardige van de figuur van P. vindt, dat deze in theorie welis waar anarchist, maar in de practijk een tactvol en bekwaam organisatieleider bleek! Dit merkwaardige had Pelloutier overigens met tal van anarchisten, die een invloedrijke rol in de C.G.T. hebben gespeeld, gemeen. Het is niet te ontkennen, dat de anarchisten — niet door anarchistische propaganda binnen de vakbeweging — maar door practisch syndicalistisch werk een grooten invloed op de vorming van het socialisme hebben gehad. De opmerking van B. dat men „van de zijde der anarchistische theoretici zich tever-

geefs tegen deze ontwikkeling trachtte te verzetten" waarvoor hij als bewijs vermeldt, dat Kropotkin weigerde een voorrede voor 'n brochure te schrijven, die de anarchisten opwekte lid te worden van de syndicaten, is volkomen onjuist. Het is overbodig hier nader op het standpunt van Kropotkin t.o.v. het syndicalisme in te gaan.17) De opmerking van B. is gebaseerd op een bewering van Lagardelle, die Kropotkin zelf reeds een „kleine insinuatie" heeft genoemd. In de „Temps Nouveaux" van 25 Mei 1907 heeft Kropotkin zelf op deze „insinuatie geantwoord18) — hetgeen blijkbaar Lagardelle niet verhinderd heeft zijn artikel onveranderd in den Aanhang van zijn „Socialisme et Syndicalisme" (1908) te doen herdrukken. In de hierboven geciteerde passage van de resolutie van Amiens blijkt hoe onvereenigbaar het doel der syndicalistische beweging en dat der politieke partij was. Dit anti-staatsgezinde en dus anti-parlementaire karakter van het syndicalisme komt ook duidelijk tot uitdrukking in de opvattingen over het reorganisatieproces der maatschappij. Zooals de „algemeene staking", die de revolutie moest inluiden, een uitsluitend **economisch** karakter heeft „dat de samenwerking met de parlementaire socialisten uitsluit". zooals Pelloutier schreef, zoo moest ook de wederopbouw na de revolutie een proces zijn, dat zich geheel buiten en zonder de politieke partij en den staat voltrok. Kenmerkend is daarvoor het punt van de agenda op het congres der Bourses-federatie van 1896 in Tours, luidende: „De rol van de Bourses du Travail in de toekomstige maatschappij". Wie het karakter van het syndicalisme wil leeren kennen en de onoverbrugbare tegenstelling met de politieke partij wil begrijpen, behoeft slechts het laatste hoofdstuk van Pelloutiers hoofdwerk te lezen, waar de twee rapporten, waarvan een van hem zelf, over dit punt, worden samengevat en gecommenteerd.19)

Niet de verovering der politieke partijen maar de omvorming van het economische leven door de economische arbeidersorganisaties zelf, zonder en tegen den staat dat is de grondgedachte van deze beschouwingen. Kenmerkend is ook in dit verband de enquête, die de C.G.T. in 1902 onder de aangesloten organisaties hield over de reorganisatie der vakvereenigingen na de revolutie en de rol die deze te vervullen zouden hebben. Een goed beeld geeft trouwens de hoogst interessante en eigenaardige „syndicalistische utopie", die Pouget met Pataud schreef over het verloop der revolutie.20)

Nog een enkel woord over Beckmans opmerkingen over het syndicalisme in het algemeen. „Het syndicalisme is in zijn volkomen vorm een fransche beweging", aldus B. Men kan de vraag stellen of de spaansche syndicalistische beweging niet een volkomener en zuiverder vorm van het syndicalisme is. Het historische verband met de Eerste Internationale en het theoretische verband met het bakoenistische anarchisme is in Spanje nooit verbroken geweest. Met nog meer recht dan van de C.G.T. zou men van de C.N.T. kunnen zeggen: wat is zij anders dan de voortzetting der Eerste Internationale? De inkonsekwenties en de gevaren die de Charte van Amiens met zich mee brachten, waren in Spanje van den beginne af aan buitengesloten. Voor de toenadering tot de politieke partij was geen bodem voorhanden. Men kan zeggen dat de syndicalistische beweging in Spanje anarcho-syndicalistisch **avant la lettre** was; men kan ook zeggen: de anarchistische beweging in Spanje was bakoenistisch.

„Het syndicalisme uit de periode 1900—1910 is dood" schrijft B. en hij schijnt te meenen dat dit voor het syndicalisme, dat Quack een derde strooming van het socialisme heeft genoemd, in het algemeen geldt. Zijn these luidt overigens: „Het syndicalisme is een jeugdverschijnsel van de anti-kapitalistische vakbeweging, behoorende bij een nog slechts op beperkte schaal doorgedrongen grootindustrieele ontwikkeling". Deze opvatting behoort bij een marxistische gedachtengang, waarvan men zich afvraagt of het de moeite waard is, die nog in allen ernst te bestrijden.

Natuurlijk is het syndicalisme ook „klein-burgerlijk". Deze kwalificatie van aanhangers van een partij, die

alleen met behulp van de kleinburgerij, door verkiezingshumbug en verkiezingszwendel, aan de macht kan komen (om de belangen der groote burgerij te behartigen), is wat grappig. Terwijl juist in het syndicalisme het **proletarische klassekarakter** der socialistische beweging tot uitdrukking komt en alleen op syndicalistischen grondslag de **klassenstrijd** mogelijk is, zooals Marx dien verstond.

Maar onze Marxisten zijn nog steeds van meening, dat de graad van socialistische rijpheid bepaald wordt door den graad der „grootindustrieele ontwikkeling"; waar geen grootindustrie is, kan volgens deze theorie geen socialistische beweging ontstaan; vandaar dat Eckstein schrijft: „het syndicalisme is een kinderziekte van de vakbeweging" — want breede lagen der arbeidersklasse staan dan nog onder den invloed van het klein-burgerlijke denken!" De waarheid is deze, dat de „volgroeide", n.l. de moderne vakbeweging zoo zeer onder den invloed van het grootindustrieele denken staat, dat zij alleen nog maar kapitalistisch denkt. Hetgeen voor onze vulgair historisch-materialistische geschiedenisphilosofen in het geheel geen bedenkelijk verschijnsel is, daar de kapitalistische ontwikkeling immers „vanzelf" op het socialisme uitloopt. Kort en bondig drukte Karl Kautsky dit aldus uit: „Wij gaan van de grondstelling uit, dat de ontwikkeling der moderne industrie met noodzakelijkheid tot 't socialisme leidt".21) Dat Amerika allesbehalve een socialistisch paradijs is en de revolutie juist in Rusland is uitgebroken zijn ondergeschikte historische feiten, die blijkbaar voor deze theorie van geenerlei belang zijn! En dat we juist in agrarische landen als Rusland (lang voor den oorlog) en Spanje sterke socialistische bewegingen vinden is een klein-burgerlijke en historische vergissing. Maar dat er in het land, dat het verst op den weg van de grootindustrieele ontwikkeling is voortgeschreden van een socialistische arbeidersbeweging weinig te bespeuren valt, geeft toch wel te denken in zake het verband tusschen een bepaalde socialistische beweging en socialistische „rijpheid", met de industrieele ontwikkeling. En is de russische revolutie niet het bewijs, dat de objectieve voorwaarde voor een socialistische revolutie niet zóó star aan een bepaalde ontwikkelingsgraad van het kapitalisme gebonden is als de marxisten dat steeds hebben beweerd?

Maar afgezien hiervan: zelfs de bewering, dat het syndicalisme bij een weinig ontwikkeld kapitalisme behoort (en hieruit de verschijning van de syndicalistische beweging te willen verklaren) is onjuist. In Spanje b.v. was juist de arbeidersbeweging in het **industrieele** gebied van Barcelona voor 100 procent syndicalistisch, terwijl het agrarische Castilië, tot voor kort, vrijwel geheel door de sociaal-democratie werd beheerscht. En in Zweden waar een invloedrijke syndicalistische organisatie bestaat is juist in het Zweedsche industriegebied in het Noorden — het ertsgebied van Kiruna — het syndicalisme relatief het sterkst.

Het heeft weinig zin nader in te gaan op de zonderlinge beweringen inzake Bakoenin, wiens socialistisch systeem beter bij de fransche handwerker en zijn arbeidsverhoudingen zou passen e.d. ongemotiveerde en nergens verklaarde uitingen meer. (Eckstein spreekt zelfs van Bakoenins „individualistische heilsleer".) Zoolang marxistische schrijvers nog steeds geen andere bron voor hun kennis inzake Bakoenin en het bakoenistische anarchisme kennen dan Marx' beruchte smaadschrift kan men dat beter laten rusten. Ook voor een beter begrip van het syndicalisme is hen een studie van Bakoenin aan te bevelen.22) Het zou w.s. te veel verlangd zijn om van den **sociaal-democraat** Beckman, ondanks de poging tot historische objectiviteit, een juist begrip van de blijvende beteekenis van het syndicalisme te verwachten; waarom het syndicalisme een heel andere en wijdere strekking heeft dan die van een vakbeweging, die ereis in Frankrijk ontstond, en waarom de kerngedachten van het syndicalisme blijvende beteekenis hebben, zooals Clara Meyer-Wichmann aan het slot van haar studie schreef.

Maar de arbeidersklasse zal, vroeg

of laat, tot de aanvaarding van deze „kerngedachten” moeten komen, zonder welke geen zelfbevrijdingsstrijd mogelijk is, of het resultaat van de groote komende conflicten, die niet meer lang kunnen uitblijven, zal een nieuwe nederlaag voor de arbeidersklasse zijn en slechts het begin van een tijdperk van nieuwe onderdrukking en nieuwe uitbuiting, in welken vorm dan ook.

A. M. L.

1) Mr. Clara Wichmann, De Theorie van het syndicalisme, 1920, 32 pag. Verscheen oorspronkelijk in Mr. Wiessings „Nieuwe Amsterdammer''. Later ook herdrukt in de bundel „Bevrijding'' pag. 122-155.

2) Over de slachting van de Commune leest men b.v. (pag. 21) dat men „niet kan ontkomen aan den indruk, dat de onderdrukking van de Commune met buitengewone hardheid is uitgevoerd''.

3) Een enkel voorbeeld: De „Charte van Amiens'' (pag. 144), waarvan een der belangrijkste passages niet wordt geciteerd.

4) Men vindt die in zijn oppervlakkige, in academische kringen met voorliefde gebruikte, zeer verbreide „Sozialismus und Soziale Bewegung'' en, onveranderd, ook in zijn latere omgewerkte „Proletarische Sozialismus''.

5) Ernst H. Posse, Georges Sorel, Zeitschrift für Politik, 1929, pag. 753-754.

6) Geciteerd in de inleiding van Berth bij: Max Ascoli „Georges Sorel'', Avant Propos par E. Berth, Paris, 1921, pag. 13.

7) t.a.p. pag 759.

8) Max Weber, Wirtschaft und Gesellschaft, Grundriss der Sozial-ökonomik (Tübingen 1925), Abt. III, I Halbband, pag. 167.

9) Edouard Berth, Le Syndicalisme révolutionnaire est-il encore possible? (Cahiers bleus, nr. 69, Paris, 1930) pag. 18.

10) James Guillaume, L'Internationale, Documents et Souvenirs, 1864-1878, Tome IV, 1910, pag. VII.

11) De vakvereenigingen zullen de productie organiseeren in iedere tak van industrie, waardoor de terugkeer tot de oude gecentraliseerde staat voor altijd onmogelijk zal zijn. De oude politieke systemen zullen worden vervangen door de vertegenwoordiging van den arbeid vergl. Guillaume, L'Internationale, Deel I, pag. 206.

12) Vergl. de inleiding van Dave, in Pelloutiers „Histoire des Bourses'' pag. 11.

13) Emile Pouget: La Confédération Générale du Travail. Paris (2e éd.) pag. 28.

14) Zooals ook het a-parlementaire N.A.S. voor den oorlog propaganda tegen de verkiezingen maakte.

15) Een ontwikkeling dus die te vergelijken is met die van het N.A.S. Met dit verschil, in de eerste plaats, dat hier te lande de sociaal-democratische partij reeds vroeger haar eigen reformistische vakbeweging naast het N.A.S. had georganiseerd, en het N.A.S. een ,,zelfstandige'' en ,,onafhankelijke'' revolutionaire beweging bleef, tot revolutionaire politieke partijen het N.A.S. tot ,,bijwagen'' trachtten te maken voor hun partijdoeleinden: eerst de S.P., dan de C.P. en tenslotte de R.S.P., hetgeen den jarenlangen strijd in het N.A.S. tengevolge had, dien men kent. De historische ontwikkeling van het syndicalisme in Frankrijk en Nederland bewijst dan ook duidelijk genoeg dat het syndicalisme alleen als anarcho-syndicalisme nog bestaanbaar is. (Vergl. hiervoor mijn brochure Anarcho-syndicalisme en mijn artikel ,,Van ongeacht-syndicalisme tot anarcho-syndicalisme'' in ,,De Syndicalist'' van 1 Nov. 1930).

16) M. Nettlau, Pelloutiers Platz in der Entwicklung des Syndikalismus, ,,Die Internationale'', 1927, pag. 52.

17) Vergl. het artikel van A. Schapiro over ,,Kropotkin en de arbeidersbeweging'' in dit tijdschrift, jrg I, pag. 25 en volgende.

18) ,,Ik weigerde het voorwoord te schrijven van deze brochure — aldus Kropotkin — niet omdat ik het met de grondgedachte oneens zou zijn geweest, maar omdat ik het oneens was met den vorm . . . . Als de Heer Lagardelle absoluut over mijn ideeën de vakbeweging betreffend had willen schrijven, had hij dan niet mijn artikelen in „Le Révolté'', en „Les Temps Nouveaux'' te zijner beschikking?''
„Daar waar de arbeidersorganisaties zich niet om den tuin hebben laten leiden door de heeren-van-de-verovering-van-de-politieke-macht maar hand in hand met de anarchisten bebben voortgestreden — zooals zij het in Spanje hebben gedaan — hebben zij eenerzijds onmiddellijk resultaten verkregen en anderzijds een groote propaganda gemaakt voor de sociale revolutie, die niet van de heeren van boven, maar van onderop, van de arbeidersorganisaties komen zal.
Wie de geschiedenis der anarchistische beweging sinds het einde der Eerste Internationale nagaat, kan constateeren, dat degenen der anarchisten, die steeds gedacht hebben, dat de arbeidersbeweging op de basis der vakvereeniging georganiseerd voor den directen strijd tegen het kapitaal — heden noemt men dat in Frankrijk syndicalisme en directe actie — de ware kracht vormt, die in staat is naar de revolutie te voeren en ze te verwerkelijken door de omzetting van de productie en de consumptie op de basis van de gelijkheid . . . . . Degenen onder ons die sinds 35 jaar deze ideeën hebben aangehangen zijn eenvoudig trouw gebleven aan de ideeën der Internationale. De Internationale was een groote syndicalistische beweging, die reeds alles bezat wat deze heeren (Lagardelle c.s.) in het syndicalisme meenen te ontdekken''.

19) Fernand Pelloutier, Histoire des Bourses . . . pag. 247-264.

20) Emile Pouget et Emile Pataud: Comment nous ferons la révolution. Kropotkin schreef er een voorrede bij. Evenmin als bij Wirz vindt men vreemd genoeg, dit werk bij Beckman vermeld. Het werd in meerdere talen vertaald; kort geleden verscheen nog een, door Rudolf Rocker vertaalde, duitsche uitgave onder den titel: Das letzte Gefecht, (ASY-Verlag).

21) Karl Kautsky, Die Agrarfrage, pag. 296.

22) Reeds voor den oorlog waren de zes fransche deelen der Oeuvres verschenen (Paris 1895-1913), sindsdien verschenen de drie duitsche Werke I. 1921; II. 1923, III. 1924; en de Obras completas, die in Buenos Aires verschijnen; de volledige uitgave werd vertraagd door de onderdrukking der argentijnsche organisatie der I.A.A. Een der beste en bruikbaarste inleidingen tot Bakoenin en de Internationale is nog steeds Brupbachers boek: Marx und Bakunin. Ein Beitrag zur Geschichte der Internationalen Arbeiter-Assoziation.

[illegible]ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

A. MÜLLER LEHNING: DE INTERNATIONALE [illegible]

H. W. G.: DE POLITIEKE ONTWIKKELING IN DUITSCHLAND

A. BERKMAN: [illegible]

A. MÜLLER LEHNING: OVERZICHT [illegible]

P. GANIVET: HET ECONOMISCHE WERK VAN CHR. CORNELISSEN

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG [illegible] NUMMER [illegible]

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 2 MAART 1933

DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOCIATIE

III

Na het congres van Den Haag, „waar enkele intriganten getracht hadden, de Internationale, die een vrije federatie van autonome groepeeringen was, te veranderen in een associatie, ondergeschikt aan de despotische autoriteit van een centrum" — aldus het rapport van het Jura Comité aan het congres van Genève van 1873 — waren de gedelegeerden van verschillende secties op 15 September 1872 in Saint Imier bijeengekomen, en hadden het „pact van vriendschap, solidariteit en onderlinge verdediging" gesloten.

Het congres had aan het Comité der Jura Federatie opdracht gegeven, het besluit van het congres aan de andere secties van de I.A.A. mede te deelen. Op het eerstvolgende congres der Jura Federatie in 1873, 27 en 28 April, werd besloten, om de andere secties tot het internationale congres op 1 September in Zwitserland uit te noodigen.

De Spaansche sectie, de grootste der I.A.A., sloot zich op het congres van Cordova, van 25-30 December 1872, bij het pact van Saint Imier aan. 331 Vakgroepen met 25.000 leden verklaarden zich tegen de besluiten van Den Haag. Op denzelfden datum vond het congres der belgische organisatie plaats. Naast Spanje en de Jura Federatie had de Internationale in België den grootsten invloed, en vormde de belgische bakoeninistisch gezinde beweging een der hechtste steunpilaren der I.A.A. De belgische sectie verklaarde de besluiten van Den Haag van geenerlei waarde, en erkende den generalen raad in New-York niet.

Eenige weken later besloot eveneens de engelsche sectie, waartoe vroegere vrienden van Marx, leden van den generalen raad behoorden, de besluiten van Den Haag, als zijnde in strijd met de statuten der Internationale, niet te erkennen. Ook de hollandsche sectie verklaarde zich met de besluiten van het congres van Saint Imier accoord. De italiaansche sectie, in haar eerste congres Augustus 1872 in Rimini bijeen, had van te voren al besloten, den generalen raad niet te erkennen en zond in het geheel geen gedelegeerden naar Den Haag.

Al deze secties, vrijwel de geheele Internationale, gaven aan den oproep der Jura Federatie gehoor. Op het congres van 1-6 September 1873 — het zesde congres der I.A.A. — te Genève, waren de Belgen met vijf gedelegeerden, o.a. Verrijcken en Victor Dave, Engeland met twee gedelegeerden, Hales en Eccarius, Spanje met vijf gedelegeerden, onder wien Viñas, Frankrijk met vijf, onder wien Paul Brousse, Holland door Van den Abeele, Italië door vier, onder wien Costa, en de Jura met tien gedelegeerden, onder wien Schwitzguébel, en James Guillaume, vertegenwoordigd.

Het congres veranderde de statuten der I.A.A. De beroemde inleiding werd vrijwel onveranderd gehandhaafd, alleen de artikelen over de interne organisatie werden in den geest van grootere zelfstandigheid der aangesloten organisaties veranderd.

Voortaan zou ieder jaar, tusschen twee congressen, een sectie belast worden met de voorbereiding en de organisatie van het volgende congres en met het opstellen van statistieken en de correspondentie tusschen de secties onderling. Belangrijke discussies vonden plaats over de algemeene werkstaking. Het derde congres van de I.A.A. in Brussel in 1868 had reeds de algemeene staking als middel tot oorlogsverhindering aangewezen. Nu werd de alge-

meene werkstaking ook als het voornaamste middel beschouwd om het kapitalisme ten val te brengen. Uitvoerige discussies ontstonden over de vraag, in hoeverre de algemeene werkstaking de sociale revolutie beteekende. In het bijzonder door de Belgen werd de tactiek der algemeene werkstaking verdedigd.

Een voorstel, om tot de Internationale alleen handarbeiders toe te laten, werd na lange discussie verworpen. Twee dagen later vond het congres van de marxistische Internationale plaats, waarvan krachtens het besluit van het Haagsche congres de algemeene raad naar New-York verlegd was; deze zelf was echter door geldgebrek niet in staat, een vertegenwoordiger te zenden. Het congres was dan ook een volledig fiasco.

De sindsdien gepubliceerde correspondentie van Marx, Engels, Becker en Sorge bewijst, dat de tegenstanders van Bakoenin trouwens zelf inzagen, dat hun strijd tegen Bakoenin en de poging der autoritairen ,de leiding over de Internationale te behouden, schipbreuk geleden hadden. Het marxistische congres van Genève beteekende practisch het einde van de Internationale van Marx.

De bakoenistische Internationale, die zich steeds en niet ten onrechte als de voortzetting der Internationale van 1864 beschouwd had, hield nog het volgende jaar, 1874, een congres in Brussel (het zevende congres der I.A.A.), in 1875 in Bern, en 1877 in Verviers.

In aansluiting op het laatste congres vond te Gent nog eenmaal een algemeen socialisten congres plaats, waar zoowel de gedelegeerden van het congres van Verviers als de vertegenwoordigers van de Marxistische richting aanwezig waren, en waar nog eens gepoogd werd, de staatssocialisten en de anti-staatsgezinden in een organisatie bijeen te brengen. Maar met meerderheid van stemmen werd het voorstel van Guillaume aanvaard, dat het „solidariteitspact", dat noodzakelijkerwijze de overeenstemming veronderstelde van algemeene beginselen en strijdmethoden, niet tusschen richtingen kan worden tot stand gebracht, die in beginsel en strijdmethoden niet eensgezind zijn.

De anti-autoritairen hadden op het congres te Verviers nogmaals hun houding ten opzichte der politieke partijen en den staat, en hun opvattingen over de economische actie in twee resoluties neergelegd, die ieder compromis met de marxisten vanzelf onmogelijk maakten.

Deze tegenstelling van het anti-autoritaire federalistische socialisme, dat door de overgroote meerderheid der Internationale aangehangen werd, en de staatssocialistische opvattingen van Marx — deze tegenstelling was de werkelijke oorzaak van de splitsing geweest, die Marx in zijn verblinden en persoonlijken strijd tegen Bakoenin, in wien hij niet den principieelen tegenstander heeft kunnen zien, had veroorzaakt. Deze tegenstelling vatte Bakoenin in het uitvoerige schrijven, waarin hij zich met het geheele conflict en de politiek der Internationale bezig hield — een brief van 23 Januari 1872 aan de italiaansche aanhangers der Internationale — als volgt samen:

„Marx is autoritair en centralistisch communist. Hij wil, wat wij willen, de volledige triomf van de economische en sociale gelijkheid, maar in den staat en door de staatsmacht, door de dictatuur van een sterke en om zoo te zeggen despotische voorloopige regeering, d.w.z. door de ontkenning van de vrijheid. Zijn economisch ideaal is de staat als eenige bezitter van den grond en bodem, en van alle kapitaal.

Wij willen dezelfde triomf van de economische en sociale gelijkheid door de afschaffing van den staat en van alles, wat volgens onze opvatting de voortdurende ontkenning van het menschelijke recht is. Wij willen den wederopbouw van de maatschappij en de constitueering van de eenheid der menschheid, niet van boven naar beneden, door de een of andere autoriteit, en door de beambten, ingenieurs en andere officieele geleerden, maar van beneden naar boven, door de vrije federatie van de van het juk van den staat bevrijde arbeiders-associaties van iedere soort."

Een duidelijke uiteenzetting van het verschil tusschen de beide richtingen die, uit den aard der zaak, heden evenmin als een halve eeuw geleden, te vereenigen zijn.

Met het einddoel van het socialisme voor oogen kon er geen verzoening zijn tusschen de politieke partijen, die immers alle den staat willen handhaven, en een op economische basis georganiseerde arbeidersbeweging, die als voorwaarde voor het socialisme den staat wil vernietigen.

Wij maken geen verschil, — aldus de resolutie van het congres van Verviers — tusschen de diverse politieke partijen, of ze zich socialistisch noemen of niet. Al deze partijen zonder onderscheid zijn een reactionaire massa, en het is onze plicht, ze alle te bestrijden.

Ten opzichte van de vakbeweging nam het congres de volgende resolutie aan, die duidelijk aantoont, met hoeveel recht men de bakoenistische Internationale als de ware voorloopster kan beschouwen der internationale syndicalistische beweging, zooals men trouwens Bakoenin als den voornaamsten grondlegger mag beschouwen van de syndicalistische theorie.

„Hoewel het congres volkomen het belang erkent van de vakvereenigingen, en de tot standkoming er van op internationaal gebied aanbeveelt, verklaart het congres, dat indien deze geen ander doel hebben dan de verbetering van de situatie van de arbeiders, hetzij door vermindering van den arbeidstijd, hetzij door verhooging van het loon, zij nooit tot de bevrijding van de arbeidersklasse zullen kunnen leiden, en dat de vakbeweging zich tot voornaamste doel moet stellen de afschaffing van het loonstelsel, d.w.z. de afschaffing van het patronaat, en het in bezit nemen van de arbeidsmiddelen door de expropriatie van haar bezitters."

Het Congres te Verviers was het laatste congres der I.A.A., maar de I.A.A. zelf bleef in den vorm van haar secties langer bestaan. In Italië begon pas na 1872 haar groote bloeitijd, ondanks de voortdurende onderdrukking en vervolgingen, die de reeks van beroemde processen tengevolge had.

Sinds de Commune was de Internationale in Frankrijk verboden en door de regeeringsvervolging ook verzwakt. Ook in Frankrijk vond een reeks van processen tegen de „internationalisten" plaats, o.a. het beroemde proces van 1882 in Lyon, waar ook Kropotkine veroordeeld werd.

In België werd de anti-autoritaire richting door het opkomen der parlementaire strooming, waartoe ook De Paepe overging, verzwakt.

In Spanje bleef de Internationale het langst bestaan. Men kan zeggen tot op den huidigen dag. Zij was de voorlooper der huidige CNT., die in 1911 werd gesticht. Na jaren van onderdrukking verscheen zij altijd weer opnieuw in het openbaar. Van 1881 tot 1888 organiseerde zij zich onder den naam Federación Regional Española. De laatste tien jaar der vorige eeuw heerschte er in Spanje opnieuw een hevige reaktie. Hoewel evenals in andere landen de

sociaal-democratische beweging en de aan deze ondergeschikte vakbeweging, de Unión General de Trabajadores, zich ontwikkelde, bleef een groot deel der arbeidersklasse de traditie der Internationale trouw. Al waren de syndicalistische organisaties gedwongen ondergronds te werken — ze waren over geheel Spanje verspreid en hun strijdmiddelen waren de economische en de directe actie in al haar vormen.
In Italië en in Spanje was de Internationale georganiseerd in den vorm die men later syndicalistisch zou noemen. Zij was in deze landen een zuiver syndicalistische beweging. „De Internationale was", naar Fabbri schreef, „niets anders dan het syndicalisme in actie."
Onder invloed van de anarchisten kwam, zooals bekend, het syndicalisme na 1890 in Frankrijk tot stand.
Na 1872 begon voor de sociaal-democratie de periode van de politieke parlementaire actie, in het bijzonder in Duitschland. Toch duurde het tot 1889, voordat de parlementaire richting zich opnieuw — op het congres te Parijs — in een nieuwe Internationale aaneensloot.

IV.

Kort voor den oorlog werden opnieuw pogingen ondernomen om de revolutionaire syndicalisten in één Internationale te vereenigen. In het bijzonder door toedoen van het Nederlandsche N.A.S. kwam van 27 Sept. tot 2 Oct. 1913 te Londen het eerste internationale revolutionaire syndicalistencongres tot stand.
De volgende landen waren met een totaal van 38 gedelegeerden, die 65 federaties of centrales vertegenwoordigden, aanwezig: Argentinië, Oostenrijk, België, Brazilië, Cuba, Engeland, Frankrijk, Duitschland, Nederland, Italië, Polen, Spanje en Zweden. De zeven Nederlandsche gedelegeerden vertegenwoordigden 5 N.A.S.-federaties: van textiel- en bouwvakarbeiders, gemeente werklieden, zeelieden en sigarenmakers. Die Freie Vereinigung Deutscher Gewerkschaften, waaruit de huidige F.A.U.D. is ontstaan, was door drie gedelegeerden, waaronder Fritz Kater, vertegenwoordigd. Albert Jensen was voor het Syndicalistisch Vakverbond van Zweden, de S.A.C., aanwezig. De syndicalistische organisaties van Italië en Argentinië waren eveneens als landelijke centrales vertegenwoordigd.
Van de groote syndicalistische organisaties ontbraken zoowel de syndicalistische organisatie van Noord-Amerika, the Industrial Workers of the World, als de Fransche C.G.T. Ten deele was het wegblijven van de I.W.W. te wijten aan de slechte voorbereiding van het congres, misschien ook aan de ook heden ten dage nog gehandhaafde fictie, dat de I.W.W., die practisch eigenlijk alleen in Noord-Amerika bestaat, een Internationale op zichzelf is.
Het niet aanwezig zijn van de C.G.T., de grootste syndicalistische organisatie van Europa, had andere redenen. De C.G.T. was bij het „Secretariaat van Berlijn" aangesloten. Het Secretariaat van Berlijn, het latere I.V.V., was een min of meer losse aaneensluiting van de reformistische vakbeweging der verschillende landen. De internationale congressen werden niet gehouden; de bijeenkomsten waren slechts bijeenkomsten van de secretarissen der nationale centrales. Taktiek en beginsel van de vakbeweging als zoodanig werd nauwelijks besproken. Eenerzijds was dit het gevolg van de opvatting der reformistische vakbeweging, dat de socialistische politiek uitsluitend op het

terrein lag van de sociaal-democratische partij, anderzijds bestond de vrees, dat de tegenstelling tusschen de verschillende vakvereenigingen door de bespreking van principieele kwesties van taktiek enz. toegespitst zou kunnen worden.

De C.G.T. was dan ook in Londen niet aanwezig. Wel waren een viertal afgevaardigden uit Frankrijk, die plaatselijke organisaties vertegenwoordigden, aanwezig, maar ook zij hadden bezwaar om een Internationale van revolutionaire syndicalisten te stichten. Zooals de meeste syndicalisten in Frankrijk van dien tijd en nog velen in den huidigen tijd, waren zij bevangen door het dogma der eenheid. In Frankrijk was binnen het raam der C.G.T. inderdaad de eenheid der arbeidersklasse op economisch gebied in groote mate verwerkelijkt. Er bestond geen splitsing tusschen de revolutionaire en reformistische richting. Vandaar ook dat men van meening was, dat het Secretariaat van Berlijn internationaal d a t moest zijn, wat de C.G.T. voor Frankrijk was: de aaneensluiting van alle vakbewegingen der verschillende landen, en dat van fransche zijde steeds de wensch werd uitgesproken dat ook in andere landen er slechts één vakbeweging zou bestaan.

Door en sinds den oorlog bleek ten slotte, ook in Frankrijk, dat de eenheid op een zeer lossen grondslag was opgebouwd; het bleek buitendien dat het belang der arbeidersklasse en de beginselen van het socialisme geenszins een eenheid t o t i e d e r e n p r i j s wenschelijk maakten. De splitsing tusschen reformisten en revolutionairen, die reeds in andere landen voor den oorlog had plaats gevonden, en de splitsing in het revolutionaire kamp die na den oorlog tusschen de aanhangers van Moskou en de politieke partij en de tegenstanders van de dictatuur en de aanhangers van het zelfstandige, revolutionaire anti-staatsgezinde syndicalisme tot stand moest komen, kon ook in Frankrijk niet uitblijven. Met dat al mag men de C.G.T. van vóór den oorlog niet zonder meer gelijkstellen met de reformistische vakcentrales die eveneens bij het Secretariaat van Berlijn waren aangesloten.

De zelfstandigheid der aangesloten organisaties binnen het raam der C.G.T. was belangrijk grooter dan die der reformistische vakbeweging in andere landen. Een bureaucratische oligarchie van vakvereenigingsleiders, zooals deze zich naar het duitsche voorbeeld in vrijwel alle landen heeft ontwikkeld, kende men in Frankrijk nog niet. De fransche vakbeweging stond buitendien losser van de politieke partij dan de andere reformistische centrales in Europa. Zij huldigde buitendien de strijdmiddelen der directe actie en stond critisch tegenover den staat en de parlementaire middelen. Zij was niet centralistisch in dezen zin, dat de leiding der geheele organisatie uitsluitend berust bij degenen, die het bureaucratisch apparaat in handen hadden en met de leuze der noodzakelijke discipline dit apparaat hanteerden. Aan de vrijheid van handelen en aan de zelfstandigheid der aangesloten federaties was een veel grootere speelruimte gelaten.

Om al deze redenen was het mogelijk dat de syndicalistische C.G.T. ook voor andere landen een dergelijken toestand als in Frankrijk voorstond en voor een aaneensluiting der revolutionaire syndicalisten naast en tegenover het Secretariaat van Berlijn niet zeer veel voelde.

Het Congres van Londen vond groote belangstelling ook in de burgerlijke pers, ten deele tengevolge van de groote revolutionaire stakingen, die juist in dien tijd in Dublin, Liverpool, Manchester, Londen hadden plaats gevon-

den en opnieuw de aandacht op de revolutionaire taktiek der vakbeweging hadden gevestigd.

Uit de meeste landen werden schriftelijk of mondeling rapporten ingediend over den toestand der syndicalistische beweging in de respectievelijke landen. Het eigenlijke doel, het stichten van een Internationale, werd slechts ten deele bereikt. Wel werd een soort van beginselverklaring aangenomen, die met algemeene stemmen als grondslag voor beginsel en taktiek werd geaccepteerd. Ze luidde als volgt:

„Het congres erkent dat de arbeidersklasse van alle landen onder gelijke verdrukking door den staat en het kapitalistisch systeem gebukt gaat; het verklaart zich voor den klassenstrijd en de internationale solidariteit en voor de onafhankelijke organisatie der arbeiders op federatieven grondslag;
het streeft naar de materieele en geestelijke verheffing der arbeidersklasse tot de eindelijke vernietiging van het kapitalisme;
het verklaart verder, dat de klassenstrijd een noodzakelijk gevolg is van het privaat-eigendom van productie- en distributie-middelen en beveelt algemeen het gemeenschappelijk bezit dezer middelen aan;
daarvoor is noodig de verdere uitbouw en ontwikkeling der organisaties zoodat zij in staat zijn de voortbrenging en verdeeling in het gemeenschappelijk belang te regelen; erkennende, dat de internationale vakorganisatie alleen dan den klassenstrijd met goed gevolg kan voeren als de arbeiders zich niet langer door politieke en godsdienstige meeningsverschillen laten verdeelen;
verklaart het Congres, dat de strijd een economische is, daarmede uitdrukkende, dat de organisaties hun doel niet trachten te bereiken door de hulp van regeeringslichamen of de dienaren daarvan, maar uitsluitend door de macht van de georganiseerde arbeiders zelf en hunne directe actie;
ten gevolge dezer verklaring roept het Congres de arbeiders van alle landen op, zich in federatieve onafhankelijke industrieele organisaties te organiseeren op den grondslag der internationale solidariteit om te komen tot algeheele bevrijding van de onderdrukking door den staat en 't kapitalisme."

Wanneer men deze resolutie inzake beginsel en taktiek met de huidige beginselverklaring der I.A.A. vergelijkt, dan ziet men hoe onder invloed van den oorlog en de russische revolutie het revolutionaire syndicalisme tot een meer bewusten en zuiverder grondslag van zichzelf gekomen is. Sinds het Congres van Londen in 1913 tot de Conferentie van Berlijn in 1922 heeft het syndicalisme ook in principieel opzicht een belangrijken weg afgelegd en is door de ontwikkeling der politieke verhoudingen wel gedwongen geweest om zich van iederen geest van het „ongeacht"-beginsel te bevrijden, wilde het zichzelf handhaven. Een voorstel om een Internationale van revolutionaire syndicalisten te stichten, werd door Duitschland ingediend en werd door de Hollandsche gedelegeerden ondersteund. Het voorstel werd echter niet aanvaard.

Ofschoon landen als Nederland, Duitschland, Ver. Staten, Zweden, Italië, waar in de vakbeweging een duidelijke splitsing tusschen de reformistische en revolutionaire richting was ontstaan, gemakkelijk tot een dergelijke aaneensluiting konden overgaan, heeft men rekening gehouden met de bezwa-

ren van fransche zijde, die een splitsing vreesde en heeft men slechts een „Commissie van Informatie" gesticht, wier taak het zou zijn de wederzijdsche betrekkingen der syndicalistische organisaties in de verschillende landen door middel van een regelmatige correspondentie te bevorderen; de arbeidersbeweging van statistische gegevens en feiten betreffende de syndicalistische beweging te voorzien; het steunen van acties voor internationale solidariteit; het organiseeren van internationale congressen; het publiceeren van een bulletin. Als bureau werd Holland aangewezen. Het volgende congres zou in 1915 in Amsterdam plaats vinden.

Door den oorlog werd dit echter verhinderd. De russische revolutie van 1917 bracht buitendien in de arbeidersbeweging diepgaande veranderingen teweeg, die ook hun invloed op de internationale aaneensluitingen en verbindingen deden gelden. De Tweede Internationale, die in 1914 practisch was ingestort, werd na den oorlog als Socialistische Arbeiders Internationale (S.A.I.) weer nieuw leven ingeblazen. Ook de reformistische vakbeweging sloot zich in 1919 in Amsterdam tot een Internationale, het I.V.V., aaneen. Intusschen werd in hetzelfde jaar de Communistische Internationale gesticht door de linksche elementen der vroegere sociaal-democratie, die reeds tijdens den oorlog de beroemde conferenties in Zwitserland (1915 in Zimmerwald en 1916 in Kienthal) hadden gehad. Na de russische revolutie nam de russische bolsjewistische partij het initiatief tot het bijeenroepen van een congres tot stichting eener revolutionaire Internationale. Dit congres vond in 1919 in Moscou plaats. De communistische partijen in de verschillende landen waren nog uitermate zwak. In landen als Italië, Spanje en Portugal werd de revolutionaire arbeidersbeweging door de syndicalistische organisaties samengevat, die allen met de russische revolutie sympathiseerden. Rusland was in dien tijd volkomen geblokkeerd, de verbinding zeer moeilijk.

Op het tweede congres der Communistische Internationale in 1920 waren ook tal van gedelegeerden van syndicalistische organisaties aanwezig. Lenin had gehoopt de syndicalisten voor zijn Internationale te kunnen winnen. In Rusland merkten weldra deze syndicalistische gedelegeerden tot hun verbazing, dat de russische communistische leiders, die alle moeite deden de buitenlandsche syndicalisten in de te stichten Internationale te vereenigen, ten opzichte van de russische anarchisten en syndicalisten een geheel ander standpunt innamen. De geheele macht in Rusland was reeds in handen van het gecentraliseerde staatsapparaat, waarover uitsluitend de bolsjewieken beschikten. De anarchisten en syndicalisten in Rusland stonden reeds buiten de wet en werden door de regeering van de dictatuur van het proletariaat vervolgd. Het verloop van het congres bewees dan ook weldra, dat van een samengaan tusschen de politieke communistische partijen en de revolutionaire syndicalisten geen sprake kon zijn.

Van bolsjewistische zijde werd nog een laatste poging gewaagd om de syndikalisten voor het bolsjewisme te winnen. Men besloot de vakbeweging formeel los te maken van de gestichte Internationale en een speciale vakbewegings-internationale, de R.V.I., te stichten. De communistische Internationale en de R.V.I. zouden wederzijds vertegenwoordigers aanwijzen.

De R.V.I. is natuurlijk nooit wat anders geweest dan een filiaal der communistische Internationale, zooals er sindsdien zoovele op verschillend gebied zijn gesticht. Het ware karakter der R.V.I. kan men niet beter aanduiden,

dan met de woorden van zijn secretaris, Losowsky, die ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der R.V.I. het volgende schreef:
„De geheele werkzaamheid van de secties der R.V.I. sinds haar bestaan bestond in de doorvoering der communistische politiek in de vakbeweging, in de verovering der massa's voor de Communistische Partij en de Comintern en de verbreiding van den invloed der communistische ideeën op steeds nieuwe groepen van arbeiders. Dat was de beteekenis van het ontstaan van de R.V.I. en deze werkzaamheid heeft ook de R.V.I. in het verloop van de tien jaar van haar bestaan doorgevoerd." 1)
Dat dit de beteekenis was van de R.V.I. was inderdaad van het begin af aan duidelijk. Vandaar dan ook, dat de revolutionaire syndicalisten over de geheele, die aan de economische organisatie 'n geheel andere beteekenis toekennen dan de politiek der Comintern door te voeren, niet bereid waren onder de dictatuur van Moscou een internationale te vormen.
De volgende internationale syndicalistische conferenties van December 1920 in Berlijn, October 1921 en Juli 1922, waar ook nog vertegenwoordigers der Russische vakvereenigingen aanwezig waren, bewezen dat een overeenstemming met Moscou onmogelijk was. Op het einde van het jaar 1922 vond dan het stichtingscongres van de I.A.A. plaats, die zoowel in haar beginselverklaring als in haar taktiek eens en voor goed met Moscou brak.

A. MüLLER LEHNING

---

1) Rotes Gewerkschafts Bulletin, Berlin, 26 Juli 1930, 10 Jahrgang, Nr. 46-47, A. Losowsky: Der zehnjarige Weg der RGI.

DE POLITIEKE ONTWIKKELING IN DUITSCHLAND

Sedert het begin van 1932 heeft in Duitschland een diepgaande verandering plaats gevonden. In dien tusschentijd is het fascisme, waartegen de „democratische" staat zich in het begin van 1932 nog flauw verzette, aan de macht gekomen, welke macht het nu zonder erbarmen gebruikt, om iedere afwijkende politieke meening uit te roeien.
Rijkskanselier Brüning, die met de steun der sociaal-democratie ongeveer twee jaar lang in Duitschland regeerde, dacht de crisis met deflatie-maatregelen te kunnen bestrijden. De prijs der goederen moest naar beneden, evenals natuurlijk de arbeidsloonen, huren enz. Op die manier moesten de duitsche waren in verhouding tot den goudprijs goedkooper worden, en zich op de wereldmarkt beter kunnen handhaven. Maar de daling der loonen ging veel vlugger dan de daling der prijzen. Het gevolg was, dat de binnenlandsche markt, die men grif opofferde voor de illusie van den stijgenden uitvoer, ineenkromp, een ineenschrompelen van de belasting-opbrengst, van de uitkeeringen voor de werkloozen, voor andere verzekeringen tot in het ondragelijke. De deflationistische politiek was een politiek van loonsverlaging, van ellende, van vermindering van de koopkracht, ze leidde steeds dieper in de ellende en bevorderde de werkloosheid.
Dat was koren op de molen van het nationaal-socialisme, dat zich somtijds radicaler voordeed dan het communisme, teneinde met zijn sociale phrasen het kleinburgerdom, de boeren, ja, zelfs deelen van 't proletariaat, te vangen. Zoo bleek dan bij gelegenheid van de presidentsverkiezing op 13 Maart 1932

een geweldige toename van het nationaal-socialisme, dat het tot meer dan 11 millioen stemmen bracht. Wel is waar kregen ook de communisten nog steeds 5 millioen stemmen, maar de verwachte geweldige groei van het aantal communistische stemmen bleef achterwege. Daar Hindenburg, de candidaat van de nog niet geheel en al fascistisch geworden burgerij, van de katholieken en van de sociaal-democraten niet ten volle de absolute meerderheid behaalde, moest op 10 April opnieuw een verkiezing plaats vinden Hindenburg werd op het randje af gekozen, en Hitler behaalde meer dan 14 millioen stemmen.
Toen eerst begreep de regeering Brüning de ernst van den toestand. Overal werd van den aanstaanden nationaal-socialistischen putsch gesproken. Het nationaal-socialistische particuliere leger van de stormafdeeling (S.A.) stichtte een eigen koerierdienst, en trof alle maatregelen, om den eindstrijd te strijden. Als de regeering zichzelf niet wilde uitschakelen, moest ze iets doen. Zij besloot, de stormafdeelingen en „Schutz Staffeln" (S.S.) der nationaal-socialistische partij te verbieden. Maar daarvoor was het reeds veel te laat. Men kon de vele honderdduizenden tellende stormafdeelingen, die in dienst van een millioenenpartij stonden, die reeds bloedige gevechten hadden geleverd, niet meer zonder meer ontbinden.
Niet alleen, dat de S.A. en de S.S. practisch bleven bestaan, maar in de kringen der Reichswehr en der politie-beambten, der industrieelen en der jonkers, ontstond een sterke oppositie tegen dezen maatregel. Daarbij kwam nog, dat Brüning de goederen der failliet-gegane ost-elbische jonkers, langzamerhand wilde verdeelen en als kolonisatiegebied voor kleine boeren wilde bestemmen. Dit zette de adel van Duitschland zoozeer tegen Brüning op, dat een soor tsamenzweering tot stand kwam, aan het hoofd waarvan een zekere heer Franz von Papen stond. Deze menschen maakten den ouden Rijkspresident Hindenburg wijs, dat het programma van Brüning „Bolsjewisme" was, en Brüning moest vertrekken. Dezelfde Brüning, die korten tijd geleden nog had meegeholpen, om Hindenburg te herkiezen!
Eind Mei 1932 trad Brüning af, eenige dagen later was het kabinet Von Papen reeds geconstitueerd. Driekwart der ministers waren baronnen, twee industrieelen. Het nieuwe kabinet legde een regeeringsverklaring af, die bijna zuiver nationaal-socialistisch gehouden was. Een der eerste daden van dit kabinet was de ontbinding van den rijksdag. Toen kwam een noodverordening, die het inkomen van de armen nog meer naar beneden drukte dan tevoren, de opheffing van het S.A. verbod, een drakonische verordening op de pers, de ontbinding van de sociaal-democratische regeering in Pruisen, enz. De verkiezingen van 31 Juli verschaften de regeering echter geen meerderheid. De Nazis bleken niet in staat, een belangrijg grooter aantal stemmen te halen dan op 10 April; daarenboven kwamen ze in conflict met Von Papen, zoodat dezen den zoojuist gekozen rijksdag onmiddellijk weer ontbond. De Nazis wenschten, dat Hitler Rijkskanselier zou worden, doch Von Papen wilde dit zelf blijven.

Op 6 November vonden opnieuw verkiezingen plaats. De politiek van Von Papen had weinig succes. De werkloosheid steeg, de arbeiders wilden de voortdurende loonsverminderingen niet langer aanvaarden, de communisten kregen weer meer stemmen, de Nazis wilden niets van Von Papen weten. Al deze dingen kwamen bij den uitslag der verkiezingen van 6 November

aan het licht. De Nazis kregen ongeveer 2 millioen stemmen minder. De K.P.D. kreeg 6 millioen stemmen. Von Papen kon dus nog minder dan te voren op een meerderheid rekenen. Toen moest hij gaan.
Zijn opvolger, generaal von Schleicher, was in wezen even fascistisch gezind als Von Papen, maar hij wilde een gematigde politiek toepassen om de katholieken met de Nazis te verzoenen en een meerderheid voor de regeering te scheppen. Schleicher verzachtte de noodverordening op de pers, hief de jongste loonsverlagingen weer op, en verzette zich niet tegen de vergaande amnestie, waartoe de Rijksdag besloot. De door Von Papen ingestelde speciale rechtbanken en tuchthuisstraffen verdwenen. Men meende algemeen, dat de kracht van het fascisme nu gebroken was, en het hoogtepunt van de terreur voorbij was. Maar het zou anders worden.
Hitler verklaarde categorisch, dat zijn partij slechts een regeering zou erkennen en gehoorzamen, waarvan hij zelf Rijkskanselier was. De feodale baronnen, wien Hitler in den grond der zaak te min was, die hem wilden gebruiken, maar niet wilden laten regeeren, moesten zich onderwerpen. Schleicher kreeg geen steun en moest gaan. Hitler, Von Papen en de leider van de duitsch-nationale partij, Hugenberg, vormden het nieuwe kabinet samen met den leider van een andere fascistische organisatie, den Stahlhelm. Dat was 30 Januari 1933. De Rijksdag werd onmiddellijk weer ontbonden. De persverordening werd, aanzienlijk scherper, weer van kracht. Maar dat ging het aan de macht zijnde fascisme nog niet ver genoeg. Om volkomen veilig te zijn, om de proletarische organisaties te kunnen verbieden en de verkiezingen naar hun hand te kunnen zetten, beraamden de nazis den Rijksdagbrand.

Dezen „aanslag op het duitsche volk" buitten de regeerende fascisten nu zoo onbeschaamd mogelijk uit, teneinde niet alleen de communistische, maar ook de sociaal-democratische en iedere andere socialistische beweging volkomen uit het openbare leven uit te schakelen, de leiders in groote getale te arresteeren, de aan de partijen behoorende gebouwen te sluiten, alles in beslag te nemen, enz. Het gevolg van dit schrikbewind en van de gewetenlooze propaganda, die met den Rijksdagbrand werd gevoerd, was een vermeerdering der nationaal-socialistische stemmen tot op 17 millioen, en het verkrijgen van een meerderheid voor de regeeringspartijen.
Toen voelden de fascistische leiders, dat zij de handen vrij hadden. Zij verklaarden, dat het communisme misdadig was, dat in Duitschland een revolutie had plaats gehad, en dat geen enkele oppositie tegen de regeering zou worden geduld. Al hun kracht wijdden zij vervolgens aan de doorvoering van dit terroristische program, en men moet zeggen, dat ze geen half werk geleverd hebben.

H. W. G.

RUDOLF ROCKER 60 JAAR

Een brief van Alexander Berkman.

Rudolf Rocker werd 25 Maart '73 in Mainz geboren en nam reeds op zeer jeugdigen leeftijd deel aan de socialistische beweging. De vervolging van de anarchistische beweging in het begin der negentiger

jaren dwong Rocker naar het buitenland te gaan. Te Parijs leerde hij de anarchistische beweging, die in dien tijd haar bloeiperiode beleefde, van nabij kennen. De regeeringsmaatregelen, naar aanleiding van de „propaganda van de daad" in de jaren 1892—94 richtten zich speciaal tegen de buitenlanders. Rocker werd uitgewezen en ging als zoovele andere revolutionairen naar Londen, waar hij o.a. Kropotkin en Malatesta leerde kennen. Engeland was ook het toevluchtsoord voor duizenden joodsche uitgewekenen uit Rusland (men schat het aantal joodsche arbeiders, die voor den oorlog in Engeland waren, op 200.000). Onder deze joodsche arbeiders in het Oosten van Londen heeft Rocker een geweldige anarchistische werkzaamheid ontplooid. Hij leerde jiddisch en het hebreeuwsche alphabet om hun krant, „Der Arbeiterfreund", te kunnen redigeeren. Hij neemt voor alles een werkzaam aandeel in de economische organisatie en den directen strijd der joodsche arbeiders. (Vergelijk het artikel van Alex. Schapiro over Rockers werk in „De Syndicalist" van 25 Maart 1933).
2 Dec. 1914 wordt Rocker gearresteerd, nadat hij in het bijzonder met Malatesta Kropotkin's standpunt ten opzichte van den oorlog had afgewezen en scherp tegen den oorlog had stelling genomen. In zijn „Hinter Stacheldraht und Gitter" (achter prikkeldraad en tralies) heeft hij den tijd van zijn gevangenschap op boeiende wijze beschreven. Na het uitbreken der duitsche revolutie keerde Rocker naar Duitschland terug. Hij stelde zich onmiddellijk met Frits Kater, den organisator der duitsche syndicalisten, in verbinding en legde den grondslag voor een anarcho-syndicalistische beweging. De beginselverklaring der FAUD., zooals ook die der IAA., is door hem geschreven. Aan het tot stand komen van de syndicalistische Internationale heeft hij een belangrijk aandeel genomen.

Naast een groote reeks van brochures schreef Rocker zijn belangrijke biografie van Most, die naast Nettlau's historische werken een der belangrijkste boeken is voor de historie der anarchistische beweging. Zoo juist heeft Rocker in het buitenland de laatste hand gelegd aan een omvangrijk werk over het nationalisme.

Wij geven hieronder een overzicht van de voornaamste publicaties die van Rocker in de verschillende talen verschenen zijn.

**Voor de duitsche Syndicalist schreef Berkman de volgende bijdrage, die voor het speciale nummer bestemd was, dat aan Rocker gewijd zou worden. Dit nummer kon niet meer verschijnen.
Alexander Berkman, Rus van geboorte, deed in 1892 een aanslag op een ondernemer in Amerika, als protest tegen de terreur tijdens de staking van de arbeiders in de staalindustrie in Pennsylvanië. Berkman werd tot 22 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Veertien jaar bracht hij in de gevangenis door. In zijn beroemde, in tal van talen vertaalde boek: „Gevangenisherinneringen van een anarchist", heeft hij dien tijd beschreven.
Tijdens den oorlog werd hij opnieuw tot twee jaar veroordeeld, wegens anti-militaristische propaganda. Einde 1919 werd hij uit Amerika, waar hij 30 jaar geleefd had, naar Rusland uitgewezen. Met Emma Goldman bereisde hij geheel Rusland. Oorspronkelijk verheugd aan den „socïalistischen opbouw" deel te nemen, merkte hij weldra dat de revolutie en het socialisme door het staatskapitalisme en de partijdictatuur waren gedood. Met Emma Goldman verliet hij Rusland. Een van zijn publicaties over Rusland verscheen ook in het nederlandsch (de russische tragedie). Zijn brochure over „Kroonstad" werd in meerdere talen vertaald. Een uitvoerig dagboek over dien tijd verscheen in 't engelsch (The Bolshewik Myth). Met Rocker was hij lange jaren intiem bevriend. Hij schreef het voorwoord tot Rockers werk over Johann Most, dien hij in 1888 in New-York persoonlijk leerde kennen.**

A. M. L.

Waarde kameraad W.

Je hebt me gevraagd iets te schrijven voor den zestigsten verjaardag van onzen goeden vriend en kameraad Rudolf Rocker, en zeer zeker zou ik blij zijn deel te nemen aan jullie gezamenlijke uiting van waardeering voor het werk en de persoonlijkheid van Rocker, want ik weet niemand, die die waardeering meer verdient.

Ik vind dat als een kameraad onze liefde en waardeering verdient, we daarmee niet moeten wachten tot na zijn dood. De levenden hebben onze liefde, onze medewerking en aanmoediging meer noodig dan de dooden.

Maar ik ben bang, dat mijn brief te laat komt.

Trouwens, sedert je me geschreven hebt, zijn er in jullie land dingen gebeurd, die je misschien gedwongen hebben je plannen te veranderen. Ik weet niet eens, of „Der Syndikalist" nog verschijnt, want ik heb al twee weken geen nummer ontvangen.

Met het oog op de laatste politieke ontwikkeling in Duitschland hebben jullie misschien besloten, de viering van Rudolf's zestigsten verjaardag uit te stellen. En ik kan me levendig voorstellen, dat op het oogenblik onze vrien-

den en kameraden niet in een stemming zijn om feest te vieren. De vreeselijke reactie, die in Duitschland woedt, is de ergste ramp, die men zich kan voorstellen.
Niet, dat andere landen zooveel vooruitstrevender zijn in den waren zin van het woord, maar men zou iets beters hebben kunnen verwachten van een land met ongeveer tien millioen sociaal-democraten en nog eenige millioenen communisten. Men vraagt zich af, hoe het hitleriaansche fascisme mogelijk is in een land met millioenen zoogenaamde revolutionairen. Bestaat er een overtuigender bewijs van het reactionaire karakter en den reactionairen geest van de duitsche sociaal-democraten — de partij, die gedurende langer dan vijftig jaar de duitsche generaties heeft getraind in het marxisme? Bestaat er een betere demonstratie van wat de uitwerking is van het marxisme zelf, dat zijn volgelingen heeft gediciplineerd in blinde gehoorzaamheid en aanbidding van den staat, van de legaliteit, van wet en orde?
Het heeft de duitsche massa's doen ontaarden en hen beroofd van alle revolutionairen geest en vrijheidsliefde. Het is geen overdrijving te zeggen dat de duitsche sociaal-democratie gedurende haar geheele bestaan slaven heeft gekweekt, en dat ze vooral sedert de revolutie van 1918 den weg heeft gebaand voor het hitleriaansch fascisme en voor een bloedige dictatuur.
Wat de communisten betreft, die zoowel de spreekbuis als de dupe zijn van Moscou, deze hebben meegewerkt om het initiatief en de zelfstandige activiteit van de arbeiders te vernietigen, en nu moeten ze de wrange vruchten plukken van hun eigen arbeid. Ze hebben meegeholpen oneenigheid en verwarring te stichten in de arbeidersbeweging, ze hebben hun volgelingen getraind in den geest en in de practijk van de onderdrukking, en hun geleerd, blindelings op hun communistische leiders te vertrouwen, en nu hebben die hen bedrogen en verlaten, zooals „leiders" gewoonlijk doen in de uren van beproeving en gevaar.
Het is een verschrikkelijke situatie, waarin de waarachtig radicale en revolutionaire elementen in Duitschland, en evenzeer hun kameraden in ieder ander „beschaafd" land zich geplaatst zien. Het heeft geen zin onszelf te bedriegen en de oogen te sluiten voor het feit, dat de reactionaire krachten overal sterker worden en overwinnen.
Het is dom zichzelf te misleiden met de valsche hoop, dat „het kapitalisme en de regeering vanzelf ineen zullen storten".
Het feit is, dat de regeering overal sterker en machtiger en meedoogenloozer is dan ooit tevoren. Haar kracht ligt in de onbewustheid, de kleinmoedigheid, en het gebrek aan klasse-bewustzijn van de groote massa's. In de staatsaanbidding en de slavenmoraal van de arbeiders ligt het steunpunt en de veiligheid van iedere regeering en dictatuur. Het marxisme en het leninisme hebben zich verbonden om de zwoegers „op te voeden" als de betrouwbaarste en meest loyale verdedigers van hun eigen onderdrukkers.
Wat het kapitalisme betreft, het is even onjuist te verwachten, dat het „vanzelf" ineen zal storten, als te gelooven, dat de „staat gaandeweg zal verdwijnen". Dat zijn marxistische dogma's, waarvan de geheele geschiedenis en de ondervinding hebben bewezen, dat ze even onjuist als gevaarlijk zijn voor iederen vooruitgang en doeltreffende werkzaamheid. We zijn er ver van vandaan, dat het kapitalisme „ineenstort"! Het moge zijn tegenwoordige vormen veranderen, maar de uitbuiting van de arbeiders door hun econo-

mische meesters zal doorgaan als te voren, zoolang de politieke overheersching en de staat zullen blijven bestaan. Is Sowjet-Rusland daarvoor niet het beste bewijs? Waarlijk, de omvorming van het huidige kapitalistische stelsel, waarbij de industrie zich in handen bevindt van particulieren, in het economische absolutisme van den staat zooals het in Rusland is, en langzamerhand in andere landen begint te komen, zal een nieuw feodalisme brengen, nog erger dan dat van de donkere middeleeuwen.
Tegenover deze situatie bevinden wij ons. Zij zal stellig werkelijkheid worden, tenzij de massa's gewekt worden uit hun verdooving en slaafsche gehoorzaamheid en gedrenkt worden met den geest van klassebewustzijn en eensgezinde samenwerking.
En wie anders kan dit werk verrichten dan de anarchisten en anarcho-syndicalisten? Alle andere partijen en sociale bewegingen zijn doortrokken van het gif van den staat, en dragen er toe bij dit populaire geloof in diens onmisbaarheid en reddende kracht te versterken en te bestendigen. Dus hebben we deze taak te vervullen. Het is ongetwijfeld een grootsche en moeilijke taak; het vraagt volharding, beginselvastheid en moed. Maar het ideaal van werkelijke en uiteindelijke bevrijding van de menschen van allen dwang is alle inspanning en opoffering waard, waartoe wij in staat zijn.
Laten wij voor alles niet vergeten dat het welslagen van ons werk allereerst afhangt van onze eigen klaarheid van inzicht, van ons geloof in en toewijding aan onze idealen en van betere organisatie en samenwerking onder onszelf. Het terrein voor ons werk is er — het is zoo groot als de wereld. — De gelegenheid is er ook, nu meer dan ooit. Want in elk land zijn er millioenen, die verdrukt zijn en naar een verandering uitzien. Maar die blindelings handelen en misleid worden en teleurgesteld in hun verwachtingen.
Tot deze millioenen moeten wij spreken. Een klare, moedige taal; en vanneer wij volharden en trouw blijven aan onszelve en aan onze idealen, dan zal de tijd komen dat zij ons met vreugde aanhooren.
Het is aan zulk een man dat ik thans denk — aan een, die altijd klaar en moedig gesproken heeft; die een menschenleeftijd lang heeft volhard en die nooit 't geloof verloren heeft en altijd loyaal bleef tegenover zichzelf en trouw aan de zaak, die hij diende; die onwrikbaar en vastberaden bleef, ondanks alle moeilijkheden, ontberingen en gevaar. Ik denk aan onzen kameraad en vriend Rudolf Rocker, en ik zou willen, dat mijn woorden bij machte waren alle genegenheid en bewondering uit te drukken, die ik gevoel voor dezen grooten strijder voor een Beteren Tijd. Rudolf Rocker heeft mijn leven bezield en verrijkt zooals hij door zijn persoonlijkheid en daadkracht de levens van duizenden anderen heeft bezield en verrijkt. Ik houd van hem als kameraad en ik houd van hem als van een der meest gave persoonlijkheden, die ik in mijn leven heb mogen ontmoeten. Menschen als hij veredelen de menschheid; op menschen als hij is de hoop van de menschheid gericht.

ALEXANDER BERKMAN.

Van Rocker is verschenen:
In het jiddisch:
Michael Bakoenin, een biografische schets. Leeds 1902.
Bijdrage tot de geschiedenis van de terroristische beweging in Frankrijk; 3 deelen. Londen 1908. Vertaald in het russisch.
Francisco Ferrer en de vrije opvoeding van de jeugd. Londen 1910.

Doel en beteekenis der coöperatie. Londen 1912.

In het zweedsch:
Kapp-Kuppen (De Kapp-putsch) Stockholm 1920.

In het duitsch:
Sozial-demokratie und Anarchismus; Berlin 1919. Vertaald in het zweedsch, noorsch en spaansch.
Keine Kriegswaffen mehr! Erfurt 1919 Vertaald in het zweedsch, noorsch, spaansch en jiddisch.
Die Prinzipiënerklärung des Syndikalismus. Berlijn 1920. Tweede druk, geheel omgewerkt, 1924. Vertaald in het hollandsch en spaansch.
Der Bankerott des russischen Staatskommunismus. Berlijn 1921. Vertaald in het spaansch. Eerste druk Buenos Aires 1921 (Bolchevismo y Anarquismo); tweede druk Barcelona 1922; derde druk Madrid 1922.
Uber das Wesen des Föderalismus im Gegensatz zum Zentralismus. Berlijn 1932. Vertaald in het russisch, poolsch, spaansch en bulgaarsch.
Johann Most. Het leven van een rebel. Berlijn 1923. Vertaald in het spaansch, chineesch en jiddisch.
Hinter Stacheldraht und Gitter. Berlijn 1925. Vertaald in het jiddisch.
Der Kampf ums tägliche Brot. Berlijn 1925. Vertaald in het spaansch, bulgaarsch, japansch, zweedsch en portugeesch.
Die Rationalisierung der Wirtschaft und die Arbeitersklasse. Berlijn 1927. Vertaald in het spaansch, zweedsch, poolsch en jiddisch.
Vom anderen Ufer. Berlijn 1926. Vele stukken daaruit in verschillende talen vertaald.
Die Sechs. Berlijn 1927. Vertaald in het jiddisch en in het spaansch.

In het hollandsch:
Syndicalisten houdt stand! Amsterdam 1930.

In het spaansch:
Soviet o Dictatura? Buenos Aires 1920.
La Asociación Internacional de los Trabajadores. Mexico 1925. Vertaald in het portugeesch en poolsch.
Germinal. Mexico 1925.
La Maldicion del Practicismo. Buenos Aires 1927.
Problemas Actuales del Anarquismo. Buenos Aires 1927.
Ideologia y Tactica del Proletariado Moderno. Barcelona 1929.

OVERZICHT

DE DUITSCHE CATASTROPHE

I

HET EINDE VAN DE PARTIJ VAN BEBEL

Den 17en Mei 1933 stemde de soc.-dem. rijksdagfractie voor de motie waarin de Rijksdag zich eensgezind achter de regeering van Hitler stelde; Hitler, die in zijn eindelooze redevoeringen voor en na den 30en Januari niet opgehouden had te verklaren, dat hij het als zijn voornaamste taak beschouwde,

het „Marxisme" in Duitschland uit te roeien zoo volkomen, dat na tien jaar niemand in Duitschland meer zou weten wat Marxisme was. Nooit is de nederlaag van een partij zoo smadelijk en het einde van een partij zoo karakterloos geweest als van de duitsche sociaal-democratie Sinds den 4en Aug 1914 heeft deze partij niets vergeten en niets geleerd.

„En nu maken wij waar, wat wij altijd gezegd hebben. In het uur van het gevaar laten wij het vaderland niet in den steek. Wij staan voor de onomstootelijke werkelijkheid van den oorlog. Heden hebben wij niet voor of tegen den oorlog te beslissen, maar over de vraag van de voor de verdediging van het land noodzakelijke middelen."

Aldus de verklaring van den sociaal-democraat Haase namens de soc.-dem. Rijksdagfractie, den 4den Augustus 1914. Ook toen kende de Rijksdag naar een keizerlijk woord geen partijen meer, maar alleen Duitschers. Maar toen sloot de sociaal-democratie den bloedigen godsvrede met de kapitalistische bourgeoisie, tegenover den buitenlandschen vijand, die z.g. „huis en hof" bedreigde. Ditmaal sloot zij den godsvrede met de beulen der Duitsche arbeidersklasse.

Deze republiek eindigde zooals ze begonnen was. Hoe had men ook van een sociaal-democratische republiek, die door de revolutie van 1918 ontstaan was, iets kunnen verwachten, die onder leiding plaats greep van lieden als Ebert en Scheidemann, waarvan de eerste verklaarde: „Ik haat de revolutie als de pest" en waarvan de tweede verklaard heeft: „Ik ben dankbaar dat men geconstateerd heeft dat Ebert en ik aan de November-revolutie niet schuldig zijn". Deze z.g. November-revolutie, waarmee de fascistische contra-revolutie heeft afgerekend, was dan ook niets anders dan een product van de militaire nederlaag en had geen ander doel dan de restauratie van de werkelijke machthebbers. Het kapitalisme, waarvan de grondslagen een oogenblik waren geschokt, werd weer hersteld en het groot-grondbezit waarop de monarchie had gesteund, werd niet aangetast. In plaats van het socialisme kreeg de duitsche arbeidersklasse, nadat de politieke macht veroverd was, de republiek van Weimar en een republikeinsche vlag. De sociaal-democraat Ebert kwam op het idee om de keizerlijke nationale hymne „Deutschland, Deutschland ueber alles" ook maar tot het officieele volkslied der nieuwe republiek te maken. Deze daad was symbolisch: een andere vlag, maar hetzelfde lied. Behalve de sociaal-democratische vakbeweging, was dit republikeinsche volkslied een van de weinige instellingen van de republiek van Weimar, die door de fascisten als volkomen geschikt geacht werden om in den nieuwen staat van het Derde Rijk overgenomen te worden.

Deze sociaal-democratische partij en deze sociaal-democratische vakbeweging waren organisaties die in laatste instantie nergens anders toe dienden dan duizenden en duizenden „beter gesitueerde arbeiders" aan een goed betaald baantje te helpen.

Partijfunctionarissen, staatsfunctionarissen, beambten, intellectueelen, dat was de kern van deze arbeiderspartij, die over een schitterend functioneerend apparaat, waaronder niet minder dan een 200 dagbladen, beschikte. Maar tot den strijd tegen het fascisme, daartoe was deze partij niet bereid en ook niet in staat.

Zij was geheel verbureaucratiseerd dank zij de volkomen macht der partij-

leiders over het apparaat. Tienduizenden van deze partij hadden materieel belang bij de instandhouding van de fameuze republiek van Weimar. Vandaar dat zij tot iedere concessie en tot iedere „tolereering" bereid waren om hun z. g. machtsposities te kunnen handhaven, waaruit ze tenslotte op 20 Juli 1932 door „een luitenant en twee man" werden verdreven.
„Menschen die getoond hebben zoo weinig met de macht, waarover zij beschikken, te kunnen omgaan", hoonde de fascist Goebbels, de tegenwoordige minister van fascistische propaganda, „zijn ook heelemaal niet waard dat zij de macht in handen hebben".
De duitsche arbeidersklasse heeft met haar sociaal-democratie geen geluk. De eene keer wordt haar 1 Mei-betooging door den sociaal-democratischen Polizeipräsident Zörrgiebel verboden, en de toch plaats vindende demonstratie in bloed gesmoord, de andere keer wordt zij wél door haar leiders opgeroepen tot een 1 Mei-demonstratie, maar onder de vlag van het hakenkruis.
Maar het mocht niet baten. Noch de verklaring van Wels, dat de sociaal-democratie toch al deze jaren haar nationale plicht heeft vervuld, noch zijn breuk met de Tweede Internationale, noch de verklaring van de leiding der sociaal-democratische vakbeweging dat zij bereid was om met den fascistischen staat samen te werken, konden verhinderen dat het fascisme zijn strijd „tegen het Marxisme" tot het eind toe ging. Het geheele vermogen der Marxistische arbeidersbeweging werd in beslag genomen, de pers verboden of gelijkgeschakeld, en het geheele apparaat door fascistische bestuurders bezet om aldus in den fascistischen staat ingeschakeld te worden.
Met eenige ontsteltenis heeft men zich afgevraagd hoe het mogelijk was, dat deze goed georganiseerde arbeidersbeweging, die in Duitschland over politieke partijen en een vakbeweging van millioenen en millioenen aanhangers beschikte, zonder slag of stoot, zonder protest en zonder verzet, voor Hitler het veld heeft geruimd en een golf van onderdrukking en van terreur over zich heen heeft laten gaan, die zonder weerga is in de geschiedenis der moderne arbeidersbeweging.

II
DE ROL VAN MOSCOU

Zooals de overwinning van Hitler het verraad heeft onthuld van de partij van de Noske's, Zörrgiebels, Wels en Leiparts en het wereldhistorische bankroet der sociaal-democratie heeft gedemonstreerd, zoo heeft het tevens het ware karakter en de ware beteekenis der Communistische Partij onthuld.
Het karakterlooze, gevaarlijke en misdadige opportunisme der Duitsche Communistische Partij, (die buitendien zooals alle communistische partijen in de eerste plaats de belangen van de buitenlandsche politiek van het staatskapitalistische Rusland te dienen heeft, belangen, die herhaaldelijk lijnrecht ingaan tegen die van de revolutionnaire arbeidersbeweging in de desbetreffende landen) is nergens zoo tot uitdrukking gekomen als in de nationalistische propaganda van deze partij.
Zooals de sociaal-democratie steeds de nationale belangen van de kapitalistische bourgeoisie boven die van de internationale socialistische belangen der arbeidersbeweging koos en in het uur van het gevaar staat en kapita-

lisme nooit in den steek liet, en natuurlijk nooit het nationalisme kon bestrijden, zoo heeft ook de Communistische Partij steeds gespeculeerd op de nationalistische instincten van het duitsche proletariaat en het duitsche kleinburgerdom, eenerzijds omdat voor deze partij een beginselloos opportunisme de leiddraad van haar politiek is, anderzijds uit machiavellistische overwegingen der Russische staatspolitiek.
Maar zooals het militairisme, behoort ook het nationalisme tot de meest wezenlijke kern der fascistische ideologie. Het fascisme te bestrijden zonder het militairisme, het nationalisme, zonder het geheele staatsprinciep en de diktatuur te bestrijden is de kern der fascistische ideologie onaangetast laten. Niet voor niets noemt de fascistische beweging zich in Duitschland: nationaal-socialisme.

Zooals de Russische staat altijd bereid geweest is om met de kapitalistische en fascistische bourgeoisie van andere landen economische en militaire bondgenootschappen aan te gaan, zoo hebben de communistische partijen, die door middel van de Komintern door deze regeering wordt beheerscht en gecontroleerd, deze politiek ook in hun eigen land tegenover hun bourgeoisie in praktijk gebracht. Vandaar de godsvrede van het turksche proletariaat met de reactionaire dictatuur in Turkije, toen tijdens den turksch-grieksehen oorlog dit in het belang van de aziatische politiek van Rusland was. Vandaar dat de duitsche Communistische Partij in 1923 gezamenlijk met de nationalisten de duitsche arbeidersbeweging tot den oorlog tegen Frankrijk ophitste. Vandaar dat Karl Radek den 28sten Juni 1923 in het Uitvoerend Comité der Communistische Internationale zijn rede hield over Leo Schlageter, „den dapperen soldaat der contra-revolutie", die een maand te voren wegens sabotage in het Roergebied door de Franschen was gefusilleerd. Juist dezer dagen heeft het fascistische Duitschland dezen dapperen soldaat van Karl Radek als den „eersten soldaat van het Derde Rijk" gehuldigd. De rede van Radek was 't signaal voor 'n oorlogszuchtige nationalistische propaganda der K.P.D. voor de „nationale revolutie", die volgens deze marxisten de voorwaarde zou zijn voor de economische bevrijding. De lezers van de „Rote Fahne", het orgaan der Communistische Partij kregen het buitendien in hun eigen blad van de conservatieve ideologen der nationalistische reactie bevestigd.

Het was de tijd toen nationalisten als Graaf Reventlow gelegenheid kregen om in de „Rote Fahne" te schrijven en uiteen te zetten, dat zij bereid waren om „ein Stück Wegs" met de revolutie te gaan. Ondanks alle verschil vond de „Rote Fahne" toch het gemeenschappelijke tusschen bolsjewisme en fascisme: n.l. de nationale bevrijding van Duitschland. „Wij communisten", aldus de „Rote Fahne", zeggen tot deze officieren: „Alle eerlijke elementen die Duitschland van het Fransche imperialisme bevrijden willen, moeten aan de zijde van het proletariaat strijden". Toen het Duitsche kapitalisme niet geneigd bleek den passieven oorlog aan de Rühr in een actieve te veranderen, schreef Karl Radek: „Als de duitsche bourgeoisie capituleert, zal de arbeidersklasse de belangen van het geheele volk verdedigen. Zij zal overwinnen doordat zij haar klassenstrijd met den nationalen bevrijdingsstrijd verbindt".
In onvervalschte fascistische terminologie keerde de K.P.D. zich in een oproep van 25 Juli tegen de regeering van de „nationale schande" en ver-

klaarde: „De strijd aan de Ruhr moet gevoerd worden en wij wijzen in principe geen enkel middel van dezen strijd af". De oorlogsleuze der K.P.D. luidde: „Voor het bondgenootschap met Sovjet-Rusland, tegen de Entente". Welk een vervalsching van alle proletarische en revolutionaire waarden: nationale revolutie ter wille van den oorlog tegen de Entente! Welk een ontaarding van de partij van Liebknecht en Rosa Luxemburg, die nog steeds gelooft het monopolie der revolutionaire gezindheid en der revolutionaire strategie te bezitten. Men weet hoe de Rijksweer met het Sovjetrussische Roode Leger steeds goede betrekkingen heeft onderhouden, hoe Sovjet-Rusland de Rijksweer wapens geleverd heeft, opdat deze ze tegen de revolutionaire communisten en arbeiders kon gebruiken, hoe de Rijksweer zijn gifgasfabrieken in Rusland heeft en hoe sinds het pact van Rapallo zoowel Duitschland als Rusland steeds met de mogelijkheid van een samengaan van Rijksweer en Rood Leger hebben gerekend.

In de volgende jaren na den Ruhr-oorlog kwam de verzoeningspolitiek van Stresemann, de politiek van Locarno, van Thoiry en van de overeenkomst der internationale groot-industrie „het ijzerpact". Voor de leuze: „Tegen de Entente" was het een slechte tijd. De conjunctuur was voor Volkenbond, ontwapening, verzoening. Het nationalisme kwam wat op den achtergrond en dus waren het ook slechte tijden voor de K.P.D. Met het resultaat van deze verzoeningspolitiek: de ontruiming van het Rijnland, was tevens het hoogtepunt ook bereids overschreden. Het vertrek der fransche troepen uit het Rijnland ging gepaard met een ware nationalistische orgie, een nieuwe opleving van het nationalisme begon.

Intusschen had de rationalisatie, die op de ruggen der arbeiders was doorgevoerd en door de soc.-dem. vakbeweging-leiders was toegejuicht, slechts een schijn van voorspoed gegeven. De rationalisatie in de bedrijven, het aaneensluiten en opheffen van ondernemingen, het vormen van nationale en internationale kartels en concernen, had de innerlijke tegenstellingen der kapitalistische economie niet kunnen opheffen. Tusschen de consumptie en productie waren dergelijke groteske wanverhoudingen ontstaan, dat het een hoon was zoowel voor de elementairste opvattingen der economie als voor maatschappelijke en menschelijke moraal.

De werkloosheid groeide intusschen van honderdduizenden tot millioenen. In de laatste drie maanden van 1925 steeg de werkloosheid in Duitschland van 340.000 tot 2.000.000. Sinds dien steeg zij verder met millioenen, en bedraagt heden naar schatting 8 millioen.

Sinds de Krach op de beurs in New-York in de herfst van 1929, het begin der economische wereldcrisis, groeide de crisis in Duitschland, die reeds eerder begonnen was, tot ongekende en vervaarlijke vormen aan. Deze kapitalistische crisis, deze nieuwe vorm der industrieele revolutie, deze ontwikkeling van het kapitalisme tot uitschakeling der vrije concurrentie en het vormen van een monopolistisch kapitalisme en van prijsdictatuur had een catastrophalen invloed niet slechts op de proletarische klasse der arbeidnemers, maar ook op den geheelen middenstand der kleine bourgeoisie. De economische en de sociale basis voor een ontwikkeling van een fascistische beweging in grooten omvang was daarmee gegeven. Het was dan ook pas in 1929 dat het nationaal-socialisme tot een massabeweging werd.

Tusschen socialistische frazen en kapitalistische geldschieters baande het nationaal-socialisme met zijn millioenen aanhangers zich een weg naar de macht. Hoe vager van program, des te duidelijker zijn demagogie. De leuzen: tegen 't Marxisme, tegen de joden, tegen Versailles, de fantastische voorspiegelingen van 'n nieuw en van ellende bevrijd Duitschland kon millioenen aantrekken, omdat het ontstond op de zeer reëele basis der economische ontworteling en van het bankroet der democratie.
Met de hoog-conjunctuur van het nationalisme braken ook weer betere tijden aan voor de bolsjewistische demagogie. Ook voor de K.P.D. was het nationalisme weer troef. De verkiezingsmanifesten der K.P.D. waren doorspekt met fascistische en nationalistische terminologie. Ook de K.P.D. was weer voor de „bevrijding van Duitschland", voor den „strijd tegen Versailles", tegen de „Young slavernij". Inplaats van den internationalen klassenstrijd ging het tegen het „Westersche kapitalisme". De proletarische en socialistische revolutie werd vervangen door de „volksrevolutie".
De Communistische Partij riep op tot deelname aan het nationalistisch volksreferendum in Pruisen, dat door de fascisten georganiseerd was om de sociaal-democratische regeering in Pruisen ten val te brengen. Op deze wijze bracht de Communistische Partij het eenheidsfront in practijk maar..... met de fascisten. Opnieuw bleek in deze episode van de z.g. „roter Volksentscheid" het gevaarlijke en misdadige opportunisme van deze partij, wier geheele politiek met haar verkiezingsdemagogie en revolutionair parlementarisme er slechts op uit was om massa-aanhang te verkrijgen. Was de conjunctuur voor het nationalisme gunstig, dan was ook de Communistische Partij weer nationalistisch: „Stemt K.P.D.!" Wij zijn ook nationalistisch. „Stemt K.P.D.!" wij zijn ook tegen Versailles. Wij zijn ook voor de nationale volksrevolutie." Maar ook deze politiek is heden bankroet. Ook al tracht Moscou door veel geschreeuw, zooals gewoonlijk, de aandacht af te leiden, en ook al heeft zij den 5en Maart, die de overwinning van het fascisme bezegelde, den dag van de definitieve catastrophe der Duitsche arbeidersbeweging, bij monde van de „Prawda" „een enorme politieke overwinning" der K.P.D. genoemd....
Het is niet zonder ironie der geschiedenis, dat het nationaal-socialisme aan de macht kwam langs den weg der democratie: het verkreeg zijn aanhang op den democratischen weg van verkiezingszwendel en verkiezingshumbug en van de massapartij; het vestigde zijn dictatuur langs zuiver parlementairen weg.
Door en met de verkiezingen van den 5den Maart, die practisch plaats greep onder een staat van beleg, onder een golf van terreur, is de democratie ad absurdum gevoerd. Desondanks is het de sociaal-democratie, zoo goed als trouwens de K.P.D. geweest, die nog onmiddellijk voor de verkiezingen, op een oogenblik dat de heele staatsmacht reeds in handen der fascisten was, de arbeidersklasse opriepen om den 5en Maart aan Hitler het „antwoord" te geven — met het stembiljet. De laatste rol die de democratie in Duitschland heeft vervuld is dan ook geen andere geweest dan de dictatuur in het zadel te helpen nadat de parlementaire democratie zichzelf reeds onder de door de sociaal-democratie getolereerde dictatuur van Brüning had uitgeschakeld en den weg voor het fascisme had vrijgemaakt.
Langs zuiver wettelijken weg vond de nationaal-socialistische revolutie

plaats. De Rijksdagverkiezing van den 5en Maart, op een oogenblik waarop het geheele staatsapparaat door het fascisme was veroverd en op fascistische wijze werd aangewend, was een wereld-historische farce der democratie. De deelname der twee groote politieke arbiederspartijen aan deze democratische en tegelijkertijd fascistische verkiezing was op zichzelf reeds het duidelijke bewijs van het volkomen bankroet der partij-politiek. Dat deze partijen met de zeven, resp. vijf millioen stemmen, die toch slechts een bewijs waren van de onmacht en de volkomen nederlaag der Duitsche arbeidersklasse, tevreden zijn en deze verkiezing beiden tot een groote overwinning verklaren, is op zijn best galgenhumor en goed beschouwd de „note gaie" van de tragedie der duitsche arbeidersklasse.
Inderdaad: 12 millioen hebben, onder een staat van beleg, door op arbeiderspartijen te stemmen, bewezen dat zij het fascisme niet wilden; daaraan is niet te twijfelen. — Het ongeluk is echter, dat deze millioenen gesuggereerd is, dat zij, door op S.P.D. of K.P.D. te stemmen, ook dit door hen niet gewenschte fascisme zouden kunnen verhinderen ...
Het is juist: de K.P.D. heeft den 30en Januari tot staking opgeroepen; het is echter ook juist dat in Berlijn, waar de K.P.D. de sterkste politieke partij was, geen enkel bedrijf stil stond. Men kan dit ook als tegenstander der K.P.D. zonder eenig leedvermaak constateeren. Maar het bewijst tevens den afgrond, die er bestond tusschen de reëele machtsverhouding en communistischen bluf, tusschen den werkelijken invloed der K.P.D. en de door de bekende manifesten, oproepen en manifestaties gewekten schijn.
En buitendien blijft het een feit, dat de K.P.D. door haar geheele sinds jaren gevolgde politiek: haar slaafsche lakeiendiensten voor de machthebbers in Moscou, haar hysterische revolutie-romantiek, haar huichelachtige eenheidsfront-phrases, haar onvruchtbaar „revolutionair-parlementarisme", haar verkiezingsdemagogie, haar karakterlooze en gewetenlooze propaganda, de revolutionaire arbeidersklasse heeft verzwakt en verward en de ideologische en practische basis voor een ànderen strijd dan die van het papieren stembiljet volslagen heeft ondermijnd.

A. M. L.

HET ECONOMISCH WERK VAN CHRISTIAAN CORNELISSEN

In zijn werkkamer te Plessis-Robinson, nabij Parijs, legt Christiaan Cornelissen de laatste hand aan de slotbeschouwingen van zijn „Traité général de science économique", (algemeene handleiding der economische wetenschap), de vrucht van 35 jaren werkzaamheid, waarneming en overdenking. Reeds zijn vijf deelen verschenen, die een uiteenzetting geven van zijn theorie over de waarde, het loon, het kapitaal, de winst en de grondrente 1). Op dit oogenblik werkt hij een rente-theorie uit, die met ongeduld wordt tegemoet gezien zoowel door zijn tegenstanders als door zijn leerlingen en door allen, die, zonder bepaald aanhanger te zijn van deze of gene theorie, hetzij uit den aard van hun beroep, hetzij als geinteresseerde leek, belangstellen in alles, wat het bankkapitaal betreft.

Het gezag van Cornelissen als econoom is heden onbetwist. Hij is de eenige fransch schrijvende econoom, die zich heeft losgemaakt zoowel van de opvattingen van Rodbertus en Karl Marx als van de utilitaire overwegingen van Stanley Jevons en Boehm-Bawerk, en die een algemeene leer heeft uitgewerkt die geheel oorspronkelijk is.

Cornelissen heeft daarenboven het zeldzame voorrecht gehad nooit van zijn taak te zijn afgeleid door de dagelijksche polemieken en strijdvragen en zelf de uitgave van zijn werk te hebben kunnen bezorgen.

Dank zij deze omstandigheden heeft hij de formeele en principieele tegenstrijdigheden kunnen vermijden, die het werk van Proudhon of Marx verzwakken, en die nog steeds moeilijkheden opleveren voor allen die hen lezen en verklaren. Zoo weet bv. ieder, dat de wijze van uitdrukken van Proudhon uit tactische overwegingen in de loop der jaren belangrijk gewijzigd is, en dat Proudhon, om zich beter te kunnen verdedigen tegen de aanvallen van zijn tegenstanders, onder het woord eigendom bijvoorbeeld achtereenvolgens verschillende en dikwijls zelfs tegenstrijdige dingen heeft verstaan. Aan den anderen kant heeft Marx tijdens zijn leven alleen het eerste deel van zijn boek „Het Kapitaal" kunnen uitgeven, zoodat wat hij in de andere, door Engels uitgegeven deelen zegt, zijn vroegere stellingen dikwijls weerspreekt en ondermijnt.

Wat zijn werk vertegenwoordigt, niet alleen aan geestelijke inspanning en volharding, maar ook aan materieele offers en aan ontberingen, weet slechts Cornelissen.

Maar wel kunnen wij het onmetelijke van zulk een taak naar waarde schatten. Wij kennen geen enkel economisch werk, dat zulk een logische eenheid aan zulk een overvloedig bewijsmateriaal, geordend volgens een zoo strenge en nauwgezette methode, paart.

Men kan Cornelissen's „Traité général de science économique" als een samenvatting der moderne economie beschouwen.

Geen leerstuk is zoo teer en geeft zooveel stof tot meeningsverschillen als de waardeleer. En toch is het de waardeleer, die den grondslag vormt voor elk onderzoek op economisch gebied.

„Inderdaad", merkt Cornelissen op, „kan een wetenschappelijk onderzoek naar de voortbrenging en de verdeeling der goederen niet ondernomen worden zonder een voorafgaand onderzoek naar hun aard en hun waarde voor den mensch". (deel II, pag. 3, uitg. 1933). Toen Cornelissen zich gesteld zag tegen-

over de twee groote scholen, die elkaar thans den voorrang betwisten, de een in naam van de theorie der grenswaarde (subjectieve waarde), de andere in naam van de theorie der productiekosten (objectieve waarde), is het zijn eerste werk geweest om langs inductieven weg de groote algemeene waardewetten los te maken uit de metaphysische windselen, waarin men ze had pogen te wikkelen.
Volgens hem ontstaat de ruilwaarde der goederen onder den tweeledigen invloed van de productiewaarde en de gebruikswaarde. Nu hangt de gebruikswaarde van de productiemiddelen af van de diensten, die deze goederen bewijzen bij de voortbrenging; en de gebruikswaarde van een industrieele of handelsonderneming is in den grond niets anders dan de geschiktheid tot voortbrenging, waarvan wij zoo juist gesproken hebben. Deze geschiktheid komt in onze kapitalistische maatschappij neer op het vermogen, winsten af te werpen voor haar eigenaars, d.w.z. haar „earning capacity". (deel I, pag, 417, uitg. 1926.)
Aldus stelt Cornelissen zich tegenover de economie, die, zooals Marx de productiekosten der waren of, zooals Boehm-Bawerk, haar nuttigheid en zeldzaamheid (beperktheid) gemaakt hebben tot den eenigen grondslag van haar ruilwaarde en marktprijs. Bovendien vat hij de leidende stelsels der economische wetenschap samen binnen het raam van zijn eigen theorie en ruimt hij een groote plaats in aan de groepeering en de coalitie van de partijen in den klassenstrijd en bepaalt nauwkeurig, tot welke grens deze belangrijke sociale factor op de algemeene wetten van het loon, van de winst en van de grondrente kan inwerken.
Toen Cornelissen aan de uitwerking van zijn Traité général begon, moest in een reusachtige leemte worden voorzien. Het werk van Marx dat de economische kennis van een heel tijdvak had samengevat, en zijn licht op de toekomst had geworpen, dat de klassieke economie tot haar hoogtepunt had gebracht, en tegelijkertijd aan de arbeidersbeweging geduchte wapens had verschaft, dat werk viel ineen onder de slagen, die het zichzelf toebracht. De tegenstrijdigheden tusschen het eerste en het later verschenen derde deel van Het Kapitaal werden door de antimarxisten handig uitgebuit; aan den anderen kant beijverden zij, die zich, zooals Bernstein, op Marx beriepen, zich om aan te toonen, hoe de feiten zich op andere wijze ontwikkelden als door den Meester was voorzien„ en hoe ongegrond zijn opvattingen waren over de opeenhooping van het kapitaal en de stijgende proletariseering der massa's, enz. In revolutionaire kringen, waar de invloed van Marx overwegend was, en zijn gezag als econoom onbestreden, volgde hierop een zeer ernstige verwarring. Thans, nu het socialisme is verdeeld in drie stroomingen, die onverzoenlijk tegenover elkaar staan, kan men zich moeilijk voorstellen, dat zelfs in de „anti-autoritaire" Internationale (1872—1877) en in de eerste anarchistische organisaties, waar de persoon van Marx zoo gehaat was, zijn economische theorieën zonder critiek werden aangenomen. Bakoenin zelf had trouwens het voorbeeld gegeven, zijn collectivisme was slechts een navolging van het marxisme. De verwarring ging diep en was algemeen. Er moest tegenop worden gekomen. Aangetoond moest worden, dat, zoo het marxisme niet alles inhield, wat men er in had meenen te zien, zoo het niet verdiende het wetenschappelijke socialisme te worden genoemd, gelijk men maar al te vaak had herhaald, in ieder geval de utilitaristen die, op grond van hun leer en van hun economische ontdekkingen, voorgaven de slavernij van het pro-

letariaat te rechtvaardigen, eveneens ongelijk hadden.
Dit aan te toonen, werd het belangrijkste werk van Cornelissen. Cornelissen is er in geslaagd op wetenschappelijke wijze, in het bijzonder met behulp van de statistiek, de wetten vast te stellen, die de voortbrenging en de circulatie der goederen beheerschen. Hij is er in geslaagd ze los te maken van elke politieke of sociale geestdrijverij, en van alle overdrijvingen, die de werken van de aanhangers van de arbeidswaarde- en de grenswaardeleer grondig hadden bedorven, hij heeft, om zijn eigen woorden te gebruiken, „de oude theorieën ter zijde gelaten om de economie de plaats te geven van een exacte wetenschap, en haar als zoodanig te behandelen."
En ter zelfder tijd is Cornelissen er in geslaagd aan te toonen, zelfs tegenover hen, die het meest tegen hem zijn ingenomen, dat de groote wetten der hedendaagsche economie, verre van de systematische uitbuiting der massa's door een minderheid van kapitalisten te wettigen, gericht zijn op een verandering van de verhoudingen tusschen de verschillende groepen der gemeenschap en dat de strekkingen en stroomingen van het huidige systeem leiden tot het libertaire communisme.
Een bijzonder verblijdend resultaat. Uit dit oogpunt is het laatste deel van zijn „Leer van het kapitaal en de winst", betreffende de algemeene evolutie van de gemeenschap, de plaatselijke en nationale stroomingen in de productie, de democratiseering van den staat en het doordringen van het socialisme bijzonder overtuigend. Men zou wenschen het geheel weer te geven, wanneer het niet te veel plaats zou vergen, zoo geschikt is het om te dienen als politiek program — dat des te hechter is, daar het gevormd is in een wetenschappelijken en objectieven geest — voor de geheele actie en voor alle eischen van het revolutionaire syndicalisme.

PIERRE GANIVET

---

1) Zoo juist verscheen van Cornelissen de tweede geheel herziene uitgave van het tweede deel van zijn Traité Générale de Science Economique, uitgever Marcel Giard, 16 Rue Soufflot, Paris: **Théorie du Salaire et du Travail salarié**, 724 pagina's.
Een samenvatting van de eerste uitgave van dit werk verscheen in het Hollandsch onder den titel: „Het Arbeidsloon, zijn Vormen en zijn Wetten", uitgever H. J. W. Becht, 1910, bij wien ook in 1903 zijn „Theorie der Waarde" verscheen.
Een Duitsche uitgave van het Arbeidsloon verscheen onder den titel „Der Lohn" in 1928 bij Meyer Halberstadt.
Van de andere deelen van zijn Traité Générale verscheen **Théorie de la Valeur**, de tweede geheel herziene druk in 1928, 480 pag.; deel III: **Théorie du Capital et du Profit**, 2 dln., 466 en 662 pag., 1926; deel IV: **Théorie de la Rente Foncière et du Prix des Terres**, 1930, 380 pag. Het vijfde en laatste deel: **Théorie de l'Intérêt et du Profit des Banques**, waaraan Cornelissen tegenwoordig nog werkt, zal later verschijnen. RED.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 3-4 MEI-JULI 1933

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 3-4 MEI-JULI 1933

OVER DEN STAAT [1]

I. De Staat en het Socialisme

Het doel van het socialisme was voor Marx en Engels de klassenlooze, dat wil zeggen, de staatlooze maatschappij. Door Marx en Engels zelf is herhaaldelijk uitdrukkelijk gezegd, dat er tusschen hen en de anarchisten, wat betreft het einddoel, geen verschil bestond. Van Godwin af hebben bijna alle belangrijke socialistische denkers de opvatting gehuldigd, dat het socialisme de politieke heerschappij in het maatschappelijk leven zou moeten doen verdwijnen om de maatschappelijke gelijkheid en de persoonlijke vrijheid weer te herstellen. De geciviliseerde staat, stelde Fourier vast, is niets anders dan een minderheid, de heerschende, die slaven bewapent om een meerderheid van ongewapende slaven in toom te houden. Het doel van Fourier was, om de productie te organiseeren door de „Phalansterieën", waarbinnen geen economische of politieke dwang zou heerschen, maar een in gemeenschappen georganiseerde arbeid, die de door den staat georganiseerde economische systemen moest vervangen.

St. Simon, wiens geheele streven naar zijn eigen woorden erop gericht was, aan alle menschen de meest vrije ontwikkeling te waarborgen, heeft de grondgedachte van het socialisme in de woorden samengevat: „Het heerschen van menschen over menschen moet vervangen worden door het beheeren van zaken."

Behalve deze twee is het Pierre Joseph Proudhon geweest, die de tegenstelling van socialisme en staat het diepst begrepen en het scherpst geformuleerd heeft. Zooals alleen Bakoenin na hem, heeft Proudhon bovendien het wezen van de autoriteit, den samenhang van religie en staat, begrepen: „God en de Koning, de Kerk en de Staat, dat is de eeuwige contra-revolutie." „Wie zijn Koning loochent, loochent zijn God", en omgekeerd.

Autoriteit, Regeering, Macht, Staat, al deze woorden beteekenen een en dezelfde zaak: ieder ziet daarin het middel om zijn gelijke te onderdrukken en uit te buiten en daarom zeggen zij: de sociale revolutie is het doel, de politieke revolutie het middel. Dat beteekent: geef ons het recht over leven en dood, over jullie persoon en goederen en wij zullen jullie vrij maken. Sedert meer dan 6000 jaar zeggen ons de koningen en priesters hetzelfde. Daarom was Proudhon de groote tegenstander van iedere politieke revolutie en verklaarde, dat het het doel van de revolutie niet is om de staatsmacht te veroveren of zelfs te vergrooten, zooals de naijverige partijen, die om haar strijden, wenschen, maar dat zij moet worden afgeschaft om door de industriëele organisatie vervangen te worden. Tegenover de politieke revolutionairen en Jacobijnen van zijn tijd die het gouvernementeele socialisme, het regeerings-socialisme, de revolutie door middel van de staatsmacht, aanhingen, stelt hij zijn revolutie van het volk, die iedere regeering af te schaffen heeft. Tusschen beide opvattingen is een afgrond. Proudhon waarschuwt de revolutionairen, na de revolutie den staat weer te herstellen: „Hoeden wij ons ervoor het lijk nieuw leven in te blazen."

---

[1] Fragment van een rede: De socialistische Staatsopvatting en het staatlooze Socialisme, gehouden voor „Gilde Freiheitlicher Bücherfreunde" den 17den Februari 1933 te Berlijn.

Want wanneer de revolutie ook maar ergens de regeering laat bestaan, dan zal zij spoedig overal weer verschijnen. Het herstel van den staat is de oorzaak, dat alle revoluties, die de vrijheid verwerkelijken willen, mislukt zijn, dat alle revoluties er steeds toe geleid hebben, de tyrannie weer in het leven te roepen. Wij zullen zien, dat in den grond van de zaak Marx en Engels geen andere opvatting voorstonden dan deze. Het doel van het socialisme is op de beroemde plaats in het communistische manifest van 1847 als volgt geformuleerd: „In plaats van de oude burgerlijke maatschappij met haar klassen en klassentegenstellingen komt een associatie, waarin de vrije ontwikkeling van een ieder de voorwaarde voor de vrije ontwikkeling van allen is."

Voor het ideaal van den sociaal-democratischen „volksstaat", het program en de leus der duitsche sociaal-democratie na 1879, voelden Marx en Engels dan ook weinig, daar zulk een volksstaat natuurlijk niet een staatlooze en dus ook geen socialistische maatschappij kan zijn. In een brief aan Bebel over het program van Gotha, in welks ontwerp de eisch van de vrije volksstaat opgenomen was, heeft Engels met volgende ondubbelzinnige en scherpe woorden de geheele idee van dezen volksstaat verworpen: „Men moet in het geheel niet meer over den staat spreken, vooral sedert de Commune, die reeds geen staat in den eigenlijken zin meer was. De volksstaat is ons door de anarchisten tot vervelens toe voor de voeten geworpen, ofschoon de publicatie van Marx tegen Proudhon en later ook het Communistische Manifest duidelijk zeggen, dat met de invoering van de socialistische maatschappij de staat zich vanzelf oplost en verdwijnt."

De overeenstemming met het anarchistische socialisme formuleerde Marx met de volgende woorden: „Alle socialisten verstaan onder anarchie het volgende: is het doel van de proletarische beweging, de afschaffing van de klassen, eenmaal bereikt, dan houdt de macht van den staat op, die er alleen maar toe dient de groote productieve meerderheid onder het juk van een minder talrijke uitbuitende minderheid te houden en de taak van de regeering gaat over in een taak van eenvoudige administratie."

Zooals men ziet: een formuleering van Marx over het socialisme die volkomen in overeenstemming is met de genoemde uitingen van St. Simon, Fourier en Proudhon.

Een ander citaat uit een artikel van Engels uit het jaar 1874, luidt: „Alle socialisten zijn het erover eens, dat de staat en met den staat de politieke autoriteit als gevolg van de komende socialistische revolutie, verdwijnen moet. Dit wil zeggen dat de openbare functies hun politiek karakter verliezen en in administratieve functies veranderd worden, die de sociale belangen te controleeren hebben.

De anti-autoritairen echter eischen, dat de politieke staat ineens afgeschaft moet worden, nog vóór de sociale verhoudingen afgeschaft zijn, die hem in het leven geroepen hebben."

Wij komen op de beteekenis van dezen laatsten zin (de sociale verhoudingen die den staat te voorschijn zouden hebben geroepen) nog nader terug en wij zullen zien dat het in dezen zin om de kernvraag van het geheele probleem van socialisme en staat gaat.

Er kan dus in het geheel geen twijfel over bestaan, dat Marx en Engels het socialisme als een staatlooze maatschappij opvatten, zooals ook uit hun theore-

tische opvattingen vanzelf spreekt. Daar volgens Marx de staat niets anders is, dan de uitdrukking van de klassentegenstellingen in de maatschappij, en daar het het doel van de socialistische beweging is, de klassentegenstellingen op te heffen, volgt daaruit vanzelf, dat met de opheffing van de klassentegenstellingen ook de staat moet verdwijnen. Zoolang er klassen bestaan, zal er een staat bestaan en zoolang er een staat is, zullen er klassen zijn.
Ik citeer nog enkele passages, waaruit de staatlooze opvatting van het socialisme bij Marx en Engels blijkt:
Marx schrijft in zijn „Ellende der Philosophie" het strijdschrift tegen Proudhon's „Philosophie de la Misère": „In de socialistische maatschappij zal er geen politieke macht in den eigenlijken zin van het woord meer zijn, omdat er geen klassen meer te onderdrukken zijn, daar alle klassen-tegenstellingen zijn opgeheven".
„De arbeidende klasse zal in den loop van de ontwikkeling de oude burgerlijke maatschappij door een associatie vervangen, die de klassen en hun tegenstellingen uitsluit en er zal geen eigenlijke politieke macht meer zijn, omdat juist de politieke macht de officieele uitdrukking van de klassen-tegenstelling binnen het raam der burgerlijke maatschappij is."
In het Communistisch Manifest lezen wij:
„Zijn in den loop der ontwikkeling de klassentegenstellingen verdwenen en is alle productie in handen van de geassocieerde individuen geconcentreerd, dan verliest de openbare macht haar politiek karakter. De politieke macht in den eigenlijken zin is het georganiseerde geweld van een klasse ter onderdrukking van een andere. Wanneer het proletariaat in den strijd tegen de bourgeoisie zich noodzakelijkerwijze tot klasse aaneensluit en door een revolutie zich tot de heerschende klasse maakt, en als heerschende klasse de oude productieverhoudingen opheft, dan heft het met deze productieverhoudingen de bestaansvoorwaarde van de klassen-tegenstelling, de klassen in het algemeen en daarmede zijn eigen heerschappij als klasse op."
In „Oorsprong van de familie, van het privaat-eigendom en van den staat", een der belangrijkste werken voor de opvattingen van Marx en Engels over den staat, schrijft Engels:
„De maatschappij, die de productie op de basis van vrije en gelijke associatie der producenten opnieuw organiseert, zet de geheele staatsmachine daar, waar ze thuis hoort: in het museum van oudheden naast het spinrad en de bronzen bijl."
Tot slot nog een, en wel het bekendste citaat in dezen samenhang, eveneens van Engels, uit zijn „Dührings Umwälzung der Wissenschaft":
„De eerste daad, waarin de staat werkelijk als vertegenwoordiger van de geheele maatschappij optreedt — het in bezit nemen van de productiemiddelen in naam van de maatschappij — is tegelijk zijn laatste zelfstandige daad als staat. Het ingrijpen van de staatsmacht in maatschappelijke verhoudingen wordt op het eene gebied na het andere overbodig en slaapt dan vanzelf in. Inplaats van de regeering over personen komt het beheer van zaken en de leiding van productieprocessen. De staat wordt niet „afgeschaft", hij sterft af. Hieraan is de phrase van „de vrije volksstaat" te meten, dus zoowel naar haar tijdelijke agitatorische rechtvaardiging, als naar haar uiteindelijke wetenschappelijke onvolkomenheid; hieraan eveneens de eisch van de zoogenaamde anarchisten, dat de staat van vandaag op morgen afgeschaft moet worden."

II. Het „afsterven" van den staat

Voor wij de vraag beantwoorden hoe en op welken weg en met welke middelen de afschaffing van den staat en daarmede de politieke onderdrukking, de afschaffing der klassen en daarmede de economische uitbuiting, kortom de organisatie van de klassenlooze en de staatlooze maatschappij naar de opvatting van Marx tot stand komt, moeten wij nader ingaan op de door Marx en vooral door Engels gevestigde theorie over het ontstaan van den staat.
Engels is van de opvatting uitgegaan, waarvan de juistheid na de definitieve resultaten van de nieuwere sociologie, in het geheel niet in twijfel getrokken kan worden, dat de staat niet sedert alle eeuwigheid bestaat. Er zijn maatschappijen geweest, die den staat en de staatsmacht niet hebben gekend. Op een bepaald niveau der economische ontwikkeling echter — en hier begint de voor de geheele marxistische theorie beslissende these van Engels — heeft de maatschappij zich in klassen gesplitst en door deze splitsing werd de staat noodzakelijk; staat en klassenindeeling, staat en klassen zijn dientengevolge correlate begrippen, en ook deze laatste opvatting is zonder twijfel juist.
De reeds door Hegel en St. Simon en door hun leerling Lorentz von Stein voorbereide begripsonderscheiding van staat en maatschappij is door Marx en Engels uitgewerkt. De staat is volgens Engels een product van de maatschappij op een bepaald ontwikkelingsniveau. Het bestaan van den staat is het bewijs dat deze maatschappij zich in een onmogelijke tegenstelling met zichzelf heeft verwikkeld, zich in onmogelijke tegenstellingen heeft gesplitst, die zij niet meer in staat is om te beheerschen. Het is zonder meer duidelijk, dat Engels hier teruggaat op de vooral door Hobbes ontwikkelde staatsphilosophie van het natuurrecht. Hobbes was een van de voornaamste grondleggers en verdedigers van de absolute monarchie. De oorlog was volgens de opvatting van Hobbes de ware natuur-toestand. Om zich tegen den ondragelijken toestand van den oorlog van allen tegen allen te beschermen, zou men zich met elkaar hebben verbonden en „den staat" gesticht hebben. Zooals Hobbes en met hem een heele rij van staatsphilosophen den oorsprong en de noodzakelijkheid van den staat op den oorspronkelijken strijd van enkelingen terugvoeren en op de noodzakelijkheid, dezen strijd in te dammen, zoo voert Engels de noodzakelijkheid van den staat op het bestaan van de uit de maatschappij ontstane klassen terug. Volkomen aansluitend bij de terminologie van Hobbes schrijft Engels:
„Opdat echter deze tegenstellingen, deze klassen met tegenstrijdige economische belangen, niet zichzelf en de maatschappij in vruchteloozen strijd verteeren, is er een in schijn boven de maatschappij staande macht noodig geworden, die het conflict onderdrukt, het binnen de perken van de „orde" houden moet; en deze uit de maatschappij ontstane, maar zich boven haar stellende, zich meer en meer van haar vervreemdende macht, is de staat."
Op de kortste wijze heeft Engels zelf in een brief uit het jaar 1890 over het historisch materialisme deze opvatting met de volgende woorden samengevat: „De maatschappij brengt bepaalde gemeenschappelijke functies voort, die zij niet kan ontbeeren. De hiertoe benoemde menschen vormen een nieuwen tak van de arbeidsverdeeling binnen de maatschappij. Zij krijgen daarmee bepaalde belangen, ook tegenover hun opdrachtgevers. Zij verzelfstandigen zich tegenover hen en de staat is er." Wij komen er nog op terug in hoeverre deze

bewering van Engels: „de staat is er" ook werkelijk met de feiten in overeenstemming is en zoo niet, in hoeverre deze geheele historisch-materialistische ontwikkeling of anders gezegd de empirisch dialectische ontwikkeling binnen het raam der marxistische sociologie, ten opzichte van den staat onhoudbaar is. Volgens de marxistische theorie zou de ontwikkeling van 't moment: „de staat is er" tot het oogenblik: „de staat sterft af" kort als volgt samen te vatten zijn: De ontwikkelingsgeschiedenis van den klassenstaat is de ontwikkeling van de geschiedenis zonder meer, die, naar de beroemde woorden van het Communistisch Manifest, de geschiedenis van klassenstrijden is. Die klassenstrijd is niets anders dan de strijd van de „productiekrachten" met de „productieverhoudingen", die de dialectische ontwikkeling van het economisch proces van de maatschappij vormt. De productiekrachten, die steeds de historisch gegeven productieverhoudingen moeten doorbreken, zijn op een gegeven oogenblik „rijp" geworden om van privaat eigendom in gemeenschappelijk eigendom over te gaan. De staat verandert de productiemiddelen in staatseigendom. Door deze daad wordt de tegenstelling tusschen staat en maatschappij opgeheven. De verandering van de productiemiddelen in staatseigendom is de laatste zelfstandige daad van den staat als staat. De grondslagen van de klassenlooze maatschappij zijn daarmee gelegd: „de staat sterft af".
De, oppervlakkig gezien, onverklaarbare tegenstelling hoe de voorstanders van het staatlooze socialisme tegelijk de grondleggers van het staatsgezinde socialisme en de theoretici van de staatsverovering konden worden, mag hierdoor verklaard zijn. Deze schijnbare tegenstelling is een gevolg van eenerzijds de economische theorie van het marxisme en anderzijds van de geheele marxistische „dialectische" geschiedenisopvatting.
Wij hebben gezien, dat volgens Marx het eigenlijk doel van de socialistische beweging de opheffing van de tegenstelling tusschen staat en maatschappij is. Eerst met de opheffing van de klassentegenstellingen en daarmee van den staat, is een socialistische maatschappij, d.w.z. een maatschappij van vrije persoonlijkheden mogelijk. Voor Marx was dit uiteindelijk resultaat niet een of ander philosophisch idee. Dit socialistisch ideaal, het doel van alle werkelijke socialisten, de staatlooze maatschappij, waar eerst het rijk der vrijheid begint, was voor Marx het logisch eindresultaat van de economische ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij. Op grond van zijn geniale analyse van het kapitalistische economische leven, had hij de wet van haar dialectisch proces ontdekt. Deze wet maakte hij absoluut: het gold voor de geschiedenis, waarvan de dialectische ontwikkeling voor hem met ijzeren noodzakelijkheid verliep. Met de wet van het dialectische empirisme geloofde hij een historisch dialectische wetmatigheid ontdekt te hebben en het verloop van de maatschappelijke ontwikkeling van te voren te kunnen voorspellen. Maar dit proces verliep niet met de immanente noodzakelijkheid, waaraan Marx geloofde. Het resultaat van zijn wetenschappelijk systeem, waarmee hij iedere utopie dacht overwonnen te hebben, gaf ten slotte een nieuwe „wetenschappelijke" utopie. De ontwikkeling van den staat, die naar zijn logische zelfopheffing leiden zou, is slechts de theoretische ontwikkeling van een utopisch dialectisme, „het afsterven van den staat", een abstract dialectische utopie.
De historische feiten toonen aan, dat het geheele proces in een andere en wel tegenovergestelde richting verloopt. Overal waar de arbeidersbeweging zich

onder den invloed van marxistische denkbeelden heeft ontwikkeld, en invloed gewonnen heeft op de vorming van den staat en van het maatschappelijk leven, zien we niets van een tendens waarbij de staat door de maatschappij wordt opgeheven, maar veeleer een proces waarbij de maatschappij door den staat opgeheven wordt!

Deze geheele ontwikkeling van de staatlooze maatschappij, dit geheele z.g. wetmatige proces, heeft overal een ongekende versterking van den staat met zich meegebracht. Waar de arbeidersbeweging de politieke macht heeft veroverd, is overal een op de burgerlijke dictaturen gelijkend, van deze niet meer te onderscheiden, staatsdespotisme in het leven geroepen.

De practijk van de marxistische arbeidersbeweging, die er slechts op uit was de politieke macht in den staat te veroveren, heeft steeds minder met het socialisme gemeen. Op den weg naar de verovering van den staat werd het socialisme door den staat veroverd en waar de sociaal-democratie tot macht gekomen is, heeft zich het profetische woord van Domela Nieuwenhuis bevestigd, dat de overwinning van de sociaal-democratie de dood van het socialisme zou zijn.

De wereldhistorische taak van het proletariaat, die daarin bestaan moest de klassen op te heffen, werd vervangen door een strijd om de verovering van de macht in den nationalen staat door de politieke partij. De politieke partij werd door Marx en Engels ten slotte als de noodzakelijke voorwaarde voor den bevrijdingsstrijd van de arbeidersklasse beschouwd.

In zooverre de voorwaarde tot de opheffing van den staat de verovering van de staatsmacht was, kon dit doel ook alleen maar door een *politieke partij* bereikt worden. De organisatie van de arbeiders als klasse werd daarmee vervangen door de politieke partij, een specifiek burgerlijke organisatievorm, waarvan het doel nooit anders was en nooit anders zijn kan dan om den staat te veroveren, den staat instand te houden en hem voor de belangen van de aanhangers van de tot macht gekomen partij te gebruiken.

Men behoeft slechts een oog te werpen op de politiek van alle dag om in ieder opzicht deze sociologische constateering bevestigd te zien. Daarom was het ook volkomen juist dat Marx in Augustust 1844 in de parijsche „Vorwärts" schreef:

„Waar er politieke partijen zijn, vindt ieder van haar de oorzaak van *alle* kwaad daarin, dat haar tegenstander *het roer van den staat* in handen heeft in plaats van zij zelf. Zelfs de radicale en revolutionaire politici zoeken de wortel van het kwaad niet in het *wezen* van den staat, maar in een bepaalden staats*vorm* in de plaats waarvan zij een *anderen* staatsvorm willen zetten."

Sindsdien heeft Marx onder den invloed van zijn economische theorie en van zijn utopistisch-maatschappelijk-dialectische geschiedenisopvatting niet meer de juiste consequenties uit zijn oorspronkelijk juiste opvatting over het wezen van den staat en het wezen der politieke partij getrokken. De practijk van de marxistische partijen heeft tot op den huidigen dag meer dan voldoende bewezen, hoe weinig de politieke partijen „de oorzaak van het kwaad" nog in het wezen van den staat zoeken, waar zij het krachtens hun structuur en hun wezen als politieke partij ook niet zoeken kunnen.

De oorspronkelijke socialistische doeleinden van de proletarische klasse ver-

anderen zich binnen het raam van de politieke partij op den weg naar de macht volkomen. De geheele instelling op de verovering van den staat en de werkzaamheid in den staat blijft natuurlijk niet zonder invloed. Zoowel de maatschappelijke ontwikkeling als de geestelijke instelling van de aanhangers van deze partij veranderen zich langzamerhand. Een tijd lang blijft dan nog de theorie van de staatlooze maatschappij als een abstracte ideologie bestaan. De gedachte van de staatlooze maatschappij vindt echter langzamerhand noch in de realiteit van de maatschappelijke verhoudingen, noch in de geestelijke instelling van den klassenstrijd, noch in het willen, noch in het denken, een basis. De gedachte van de klassenlooze en de staatlooze maatschappij, m.a.w. de socialistische gedachte, heeft geen werkelijkheid meer: z ij „sterft af"...... Men behoeft er zich dan ook niet over te verwonderen dat op het oogenblik geen sterveling meer gelooft aan het „afsterven van den staat". De verovering van de macht heeft zich daartoe beperkt, dat sociaaldemocratische functionarissen staatsfuncties veroverden om deze in het belang van de instandhouding der kapitalistische orde te gebruiken.

De officieele theoretici van de sociaaldemocratie hebben de socialistische opvatting van Marx en Engels inzake het staatlooze socialisme dan ook als een doellooze utopie uit hun theorie uitgeschakeld. De democratische staat is volgens deze theorie niet slechts de voorwaarde, de „hefboom" van het socialisme, maar het socialisme is volgens hen niets anders dan de verder ontwikkelde democratische staat. „De staat wordt niet overbodig" schreef Cunow in zijn boek over de maatschappij- en staats-theorie van Marx („Die Marx'sche Gesellschafts- und Staatstheorie") — „hij verliest niet, zooals Engels meent, een steeds grooter deel van zijn vroegere functies aan de maatschappij, maar hij neemt integendeel steeds meer sociale taken over, en breidt daardoor zijn regeeringsmachinerie (Verwaltungsmaschine) uit": Het socialisme is „organisatie en beheer" (Organisation und Verwaltung) en weliswaar niet in den economischen zin van St. Simon, maar in den politieken zin: de staatsorganisatie van de democratische republiek!

Men mag dus zeggen en zelfs op grond van de beslissende opvattingen en uitspraken van Marx en Engels, dat de sociaaldemocratie óók in theorie geen socialistische partij meer is, zooals zij het in de practijk al sinds lang niet meer is.

III. De „proletarische staat"

Hoe staat de revolutionaire vleugel van het Marxisme t.o.v. het vraagstuk van de staatlooze maatschappij?

Het is vooral Lenin geweest, die in zijn bekendste en beroemde, in Augustus 1917 geschreven, brochure: „Staat en Revolutie", de opvattingen van Marx en Engels over de klassenlooze en staatlooze maatschappij weer in het volle licht heeft geplaatst. Het was het doel van Lenin in „Staat en Revolutie" de ware leer van Marx over den staat weer te herstellen. Hij wilde niet slechts de anarchistische opvatting van Marx en Engels, die door de reformisten „vergeten" en „vervalscht" was, weer herstellen, maar voor alles bewijzen, dat de staat, die de laatste daad als staat te vervullen heeft, namelijk de productiemiddelen in handen van den staat te centraliseeren, niet de burgerlijk kapitalistische staat kon zijn maar een nieuwe proletarische staat, een nieuwe

centralistische staatsmachine, die niets anders is dan de dictatuur van het proletariaat, waarvan Marx herhaaldelijk heeft gesproken.

De theorie van Marx en Engels leert, volgens Lenin, dat niet de burgerlijke staat de productiemiddelen centraliseeren kan, maar dat deze eerst vernietigd worden moet, dat zijn geheele apparaat volledig stukgeslagen moet worden en dat een nieuwe staat voor den overgangstijd, de proletarische staat, in het leven geroepen moet worden. Eerst déze kan de voorwaarde voor het ontstaan van het communisme scheppen en eerst van dezen „proletarischen staat", zou alles gelden wat Marx en Engels over het afsterven van den staat hebben gezegd. Het proletariaat heeft de nieuwe staatsmacht noodig tot onderdrukking van de burgerlijke klasse en tot geleidelijke opvoeding van de groote massa's der bevolking tot het socialisme. Omdat de taak van dezen staat niet slechts de onderdrukking van de vijandelijke klasse, maar haar vernietiging is, moet deze staat nog beter georganiseerd en gecentraliseerd zijn dan de burgerlijke. Het vormen van een sterken proletarischen staat is daarom een van de voornaamste opgaven van het proletariaat.

Voor het z.g. herstel van de theorie van Marx wat het stukslaan van den ouden staat en de organisatie van een nieuwen betreft, heeft Lenin hoofdzakelijk gesteund op de brochure van Marx: „De burgeroorlog in Frankrijk". Marx schreef deze brochure in naam van den Generalen Raad der Eerste Internationale naar aanleiding van de Parijsche Commune — „deze voortaan historische ontkenning van den staat" zooals Bakoenin eens schreef.

Deze „burgeroorlog" is overigens een geheel onmarxistische burgeroorlog, die eigenlijk in het geheel niet in het marxistische systeem past, zooals ook vooraanstaande Marxisten erkend hebben. Terecht heeft Franz Mehring opgemerkt, dat deze burgeroorlog in tegenspraak is met de opvattingen, die Marx en Engels sinds een kwart eeuw hadden voorgestaan. Weliswaar hadden ook Marx en Engels van het verdwijnen van den staat gesproken, maar toch uitsluitend van een geleidelijke verdwijning, terwijl de Parijsche Commune er mee begonnen was om den staat volkomen te vernietigen, „den Schmarotzer Staat mit Stumpf und Stil auszurotten". Deze opmerking van Mehring is zonder twijfel juist. Een nauwkeurig tekstonderzoek van „Staat en Revolutie" levert buitendien het resultaat op, dat Lenin zich ten onrechte op den „Burgeroorlog" beroept. De nieuwe centralistische proletarische staatsmachine werd door Lenin uitgevonden en in de anti-staatsgezinde uiteenzettingen van den „Burgeroorlog", willekeurig ingevoegd. De theorie van Marx en Engels over het afsterven werd dan op dezen nieuwen proletarischen staat geënt.

Ons interesseert in dezen samenhang voor alles de vraag van het afsterven van den staat en de leninistische opvatting van de staatlooze maatschappij.

Lenin was geen Marx-geleerde en was geenszins van plan aan den vooravond van de October-revolutie zich met Marx-exegese bezig te houden. Lenin was een groot politicus, die scherper en juister dan zijn overige partijgenooten de werkelijke situatie in Rusland doorzag. Dientengevolge bracht hij niet slechts zijn politiek, maar ook zijn theorie met de feiten in overeenstemming. Rusland bevond zich in revolutie en de russische revolutionaire massa's, in de eerste plaats de boeren, waren bezig het staatsapparaat stuk te slaan en wierpen daarbij tegelijkertijd de geheele theorie van de marxisten, zoowel van de

mensjewiki als van de bolsjewiki, van de ontwikkeling van de democratische revolutie overhoop.
De revolutie vond niet plaats daardoor, dat het proletariaat de staatsmacht veroverde, maar daardoor dat de staat stukgeslagen werd, dat de arbeiders en boeren zich van de fabrieken en van den grond meester maakten en hun anti-staatsgezinde organen, de sovjets, in het leven riepen.
Zooals gezegd, Lenin had in de maanden van de „dubbele regeering" van Februari tot October, deze situatie juist beoordeeld en hij had tegelijkertijd begrepen, dat de doeleinden van de bolsjewistische partij, m.a.w. die van het orthodoxe marxisme, van het staatssocialisme, alleen op den weg over de sovjets te bereiken zou zijn. Voor de bolsjewiki was het alleen mogelijk om door middel van de sovjets de politieke macht te veroveren.
In verband met de historische russische situatie van 1917 is het verklaarbaar hoe Lenin de vernietiging van den staat uit den „Burgeroorlog" als een welkome marxistisch-authentieke opvatting gebruikte voor zijn nieuwe staatstheorie. Wie het economische program van Lenin aan den vooravond van de October-revolutie bestudeert, dat in den zin culmineert: „Het socialisme is niets anders dan een staatskapitalistisch monopolie", die begrijpt, waarom het bij de vernietiging van den staat niet blijven kon en waarom een nieuwe centralistische staat noodig was. De rol van den staat was door de opvatting over het staatskapitalisme bepaald. Daarom moesten ook de raden, die de uitdrukking van de anti-staatsgezinde revolutie waren, practisch vernietigd worden. Zij werden, inplaats van zelf organen te zijn voor den organischen opbouw van de maatschappij, slechts nog radertjes in de nieuwe staatsmachine, in de staatskapitalistische dictatuur en het staatsdespotisme.
Volkomen marxistisch orthodox en marxistisch utopistisch is Lenin wanneer hij van dezen staat beweert, dat hij zal afsterven. Daar voor Lenin, evenals voor Marx en Engels, een klassenlooze maatschappij de voorwaarde voor het socialisme is, — „het socialisme is de opheffing der klassen" (Lenin) — en daar de staat steeds de uitdrukking van de klassentegenstellingen is, moest ook voor Lenin met de opheffing van de klassen de staat verdwijnen.
„Het proletariaat heeft den staat slechts voorbijgaand noodig. Wij onderscheiden ons in de vraag over de afschaffing van den staat, dus als einddoel, absoluut niet van de anarchisten" schreef Lenin in „Staat en Revolutie". Om echter de staatlooze maatschappij mogelijk te maken, moet eerst een nieuwe staat gesticht worden. Om tot opheffing van de klassen te komen, is een voorbijgaande dictatuur noodzakelijk. „Het proletariaat heeft den staat noodig", herhalen alle opportunisten, sociaal-chauvinisten en Kautskianen en beweren dat dit de leer van Marx is; maar zij „vergeten", dat deze staat het als heerschende klasse georganiseerde proletariaat is en buitendien dat het proletariaat alleen den afstervenden staat noodig heeft, d.w.z. een staat, die van zoodanigen aard is, dat hij dadelijk af te sterven begint en in het geheel „niet anders kan" dan afsterven."
De dictatuur zou dus volgens deze theorie van Lenin slechts een voorbijgaand verschijnsel zijn en het afsterven van den staat zou volgens Lenin dadelijk beginnen. Om deze ontwikkeling te bevorderen, heeft men alle machtsmiddelen van den staat in een ongekende wijze versterkt en een staatsmacht georganiseerd, welke die van het Tsarisme verre overtreft. Sinds de 15 jaren

bolsjewistische dictatuur heeft men dan ook weinig van het afsterven van den staat gemerkt en kort en bondig vatte Stalin in zijn groote rede van 17 Januari van dit jaar over de resultaten van het 5-jaar plan dit probleem in de woorden samen:
„Het afsterven van den staat wordt niet door een verzwakking van de staatsmacht tot stand gebracht, maar door haar maximale versterking"!
Deze zonderlinge theorie, dat de staat, die volgens deze leer uit de klassenheerschappij ontstaat en wiens functie het handhaven van deze klassetegenstellingen is, juist het meest geëigende instrument zou zijn om deze zelfde klassen op te heffen en daardoor zichzelf overbodig te maken, heeft door de practijk haar absurditeit voldoende gedemonstreerd. Het ware karakter van den staat heeft zich onder bolsjewistische heerschappij niet veranderd, de onvermijdelijke maatschappelijke en psychologische gevolgen van iedere dictatuur zijn bij de z.g. proletarische dictatuur niet uitgebleven. De voorspellingen van Proudhon en van Bakoenin, dat de poging om het socialisme door middel van den staat te verwerkelijken, de reactie te voorschijn zou roepen, zijn bevestigd. Wie verwacht in alle ernst nog van een dictatuur, waarvan de meest karakteristieke eigenschappen een centralisme, een militarisme en een terrorisme zonder weerga zijn, ook maar een verzwakking van de staatsfuncties? Na de ervaringen van de bolsjewistische practijk, de leninistische bewering van het „onmiddellijk afsterven" van den proletarischen staat (die van zoodanigen aard is dat hij in het geheel niet anders dan afsterven kàn), nog te handhaven is niet alleen een zinlooze theoretische abstractie, maar eenvoudig plompe zwendel.
„Is het niet krankzinnig," heeft Kropotkin gevraagd, „dat er zelfs sprake van kan zijn de klassen af te schaffen, terwijl men de instelling in tact laat, die het werktuig was waardoor ze ontstonden en nog altijd het werktuig is opdat ze niet weer verdwijnen?" Hoe is het mogelijk, dat men altijd weer dezelfde afgoden aanroept, de dictatuur en den staat, opdat zij een uitweg wijzen uit de afschuwelijke economische misstanden, die juist deze staat geschapen heeft?
De staat, heeft Bakoenin opgemerkt, kan geen enkelen dag bestaan zonder ten minste één uitbuitende en bevoorrechte klasse te bezitten; de bureaucratie die, na de adel, de geestelijkheid en de bourgeoisie de laatst mogelijke vorm van den staat is.
De opvatting van de anarchisten is steeds geweest dat men, om de klassenlooze maatschappij te stichten, eerst den staat moest vernietigen, dat men om een einde te maken aan het economisch monopolie, tegelijkertijd ook het politieke monopolie van het geweld moest breken. De klassen en daarmee de uitbuiting zijn door den staat in het leven geroepen. De staat, schreef Bakoenin, is ontstaan „uit het huwelijk van willekeur, roof en plundering, uit oorlog en verovering".
De politieke heerschappij, de staat, maakt pas de uitbuiting mogelijk. Dat heeft ook Marx geweten toen hij in 1844 schreef: „Het bestaan van den staat en het bestaan van de slavernij zijn niet van elkaar te scheiden."

IV. Het ontstaan van den staat

We hebben gezien, dat Marx, Engels en Lenin, er den nadruk op hebben

gelegd dat hen, wat betreft het einddoel, niets van de anarchisten onderscheidde. Het verschil betrof slechts den weg hoe de afschaffing van den staat te bewerkstelligen is. In een reeds geciteerde passage van Engels uit een artikel van het jaar 1874 leest men: de anti-autoritairen echter eischen, dat de politieke staat in eens afgeschaft moet worden, nog voor de sociale verhoudingen afgeschaft zijn, die hem in het leven geroepen hebben."

Deze zin houdt de kern in van het geheele probleem. De sociale toestand, die den staat te voorschijn heeft geroepen, was, zooals wij zagen, de uit de maatschappij zelf ontstane klassendeeling, die den staat noodzakelijk maakte. De staat is m.a.w. volgens het beginsel van de „oorspronkelijke accumulatie" ontstaan. Eerst ontstonden de klassen, dan kwam de staat. „De staat is geenszins", schreef onmisverstaanbaar Engels, „een aan de maatschappij van buiten opgedrongen macht, maar organisch uit de maatschappij ontstaan."

Hier begint het marxistische dialectische proces, dat met de utopie van de zelf-opheffing van den staat eindigt, met de utopie van den staat, die van zoodanigen aard is, dat hij in het geheel niet anders dan afsterven kan. We hebben gezien dat en waarom dit dialectische proces, dit historische proces, een utopistisch proces is, dat het geen wetmatig proces is en geheel anders verloopt. We constateeren nu buitendien, dat het uitgangspunt van dit proces, het ontstaan van den staat uit de maatschappij, in zijn geheel onjuist is.

Wij weten nu, dat de staat geenszins op organischen weg ontstaan is, dat de oorspronkelijke accumulatie een sprookje is, en dat de bewering dat de staat niet door een aan de maatschappij van buiten opgedwongen macht ontstaan is, onhoudbaar is.

De onhoudbaarheid van de opvatting van Engels en daarmee van de geheele utopistische staatsopvatting van Marx, Engels en Lenin, is door de beslissende onderzoekingen van de vertegenwoordigers van de sociologische staatsleer definitief bewezen.

De sociologische staatsleer, d.w.z. de theoretische wetenschap van den historischen staat, die reeds in haar wezenlijke omtrekken door Gumplowicz werd uiteengezet, heeft in Franz Oppenheimer's System der Sociologie, waarvan het tweede deel „der Staat" vormt [1]), haar uiteindelijke en wetenschappelijke formuleering gevonden.

De uiteenzetting van Engels over de arbeidsverdeeling, het ontstaan van de klassen en de logische noodzakelijkheid van den staat, is een sprookje. Op dezelfde wijze heeft Hobbes zijn „Leviathan", het monster van den staat, geconstrueerd, om het nog verschrikkelijker gevaar, de verscheuring van de individuen in onderlingen strijd, te keeren.

Juist is het, dat de staat niet sinds alle eeuwigheid bestaat; maar hij is niet als een organisch product van de maatschappij ontstaan, doch bijna altijd door buiten-economische middelen en bijna altijd door buiten-economisch geweld: door roof, door oorlog, door onderwerping. De voorstellingen van de philosophen over den staat hebben langen tijd de historische feiten verward. Staten zijn nooit op een andere wijze ontstaan, dan wanneer twee heterogene sociale

---

[1]) Franz Oppenheimer, System der Soziologie, Band II, Der Staat, Jena, 1926.

groepen vijandelijk op elkaar stooten, waarbij de eene de andere overweldigt en onder zijn juk brengt. Van den beginne af aan is de staat nooit iets anders geweest dan een inrichting waardoor enkele groepen zich hun levensonderhoud door onderdrukten laten opbrengen.
Dus niet door de oorspronkelijke accumulatie, niet uit een aanvankelijken toestand van gelijkheid en vrijheid heeft zich de staat uitsluitend door innerlijke economische krachten vreedzaam ontwikkeld, maar geweld en verovering, buiten-economische krachten, hebben de verdeeling van de productiemiddelen en het eigendom veroorzaakt.
De lange, aan den staat voorafgaande, natuur-toestand, dien de menschheid gekend heeft, is niet langzamerhand in de geschiedenis overgegaan; maar met de stichting van de staten, die met verovering en het trekken begint, vangt een geheel nieuw tijdperk in de geschiedenis aan. De staatlooze maatschappij van de stam-organisatie kende den oorlog niet; de primitieve bevolking was niet oorlogzuchtig. De oorlog als blijvend verschijnsel ontstaat eerst op het oogenblik waar het mogelijk is buit, met name slaven, te winnen. Deze mogelijkheid bestaat niet, zoolang niets dan primitieve jagerhorden het gebied bewonen. Eerst op den trap van den akkerbouw, eerst door de onderwerping van de boeren door de herders (ook door de „zeevarende nomaden", de Vikings), is de voorwaarde voor het ontstaan van den staat gegeven. Overal waar een oorlogzuchtige stam over de grenzen van een van landbouw en stedencultuur levend volk breekt, wordt een staat gesticht.

V. Het staatlooze socialisme

Wij kunnen nog éénmaal samenvatten en de consequenties trekken: in overeenstemming niet alleen met de belangrijkste theoretici van het z.g. anti-autoritaire, het vrijheidlievende socialisme, maar ook met de voornaamste vertegenwoorders van het autoritaire socialisme, mogen we zeggen, dat alleen een staatlooze maatschappij socialisme heeten kan. Eerst waar de staat ophoudt kan het socialisme beginnen: het rijk van de vrijheid begint inderdaad eerst daar.
Wanneer er dus absoluut geen twijfel over bestaan kan, dat alleen door de afschaffing van den staat een socialistische maatschappij mogelijk is en dat, zoolang er een staat bestaat, er geen vrijheid bestaan kan, dan mogen wij zeggen, dat er ook in het geheel geen ander socialisme dan het staatlooze, het vrijheidlievende, het vrije socialisme bestaanbaar is. We hebben gezien dat het uitgangspunt van de marxistische staatstheorie een fabel is en dat daarmee het geheele geconstrueerde proces tot opheffing en tot afsterving van den staat een irreëel verloop neemt en onhoudbaar is.
Wij hebben aangeduid waarom dit z.g. wetenschappelijk proces volkomen utopistisch is en utopistisch verloopt. Het is een utopie en weliswaar de noodlottigste waaraan de arbeidersklasse ooit geloofd heeft, dat door de staatsverovering en door de staatsmacht een socialistische maatschappij gesticht zou kunnen worden, dat de dictatuur de vrijheid zou kunnen baren.
Wie heden gelooft, dat b.v. het bolsjewistische staatskapitalisme zich op den weg naar de staatlooze maatschappij bevindt, die kan niet meer geholpen worden. Het geloof dat een tot het uiterste gecentraliseerde en gemilitariseerde

staat, dat een despotische dictatuur eenvoudig vanzelf in de hoogere phase van het staatlooze communisme zou kunnen overgaan, is een van de meest hopelooze utopieën, waaraan de arbeidersklasse ten offer gevallen is.
Men heeft vergeten dat ten slotte de middelen die men aanwendt ook werkingen hebben en dat om een bepaald doel te bereiken, men niet ieder middel ongestraft gebruiken kan. De middelen kunnen niet door het doel geheiligd worden; niet om redenen van moraal en ethiek, maar om de eenvoudige logische en sociologische reden, dat er een dictatuur van de middelen is, omdat de aanwending van bepaalde middelen onvermijdelijk tot bepaalde resultaten leidt; om de eenvoudige reden dat men den weg niet van het doel kan scheiden. Daarom moeten de aangewende middelen beantwoorden aan het doel, waartoe zij moeten leiden, en moeten de strijdmethoden en strijdmiddelen gekozen en gewaardeerd worden naar hun doelmatigheid met het oog op dit doel, d.w.z. in hoeverre zij dit doel reeds in zich dragen. De strijdmiddelen moeten aan socialistische motieven ontspringen en in hun aanwending socialistisch werken.
Wanneer Gustav Landauer eens gezegd heeft: „Het socialisme is altijd en overal te verwerkelijken" dan is de diepe waarheid van dit onmarxistische woord deze, dat zonder een socialistischen geest en dat beteekent zooals wij zagen een anti-staatsgezinden geest, dat zonder een socialistische gezindheid het socialisme niet te verwerkelijken is.
Om al deze redenen zal nooit de staat bruikbaar zijn om een staatlooze maatschappij te stichten, zal nooit de staat een springplank kunnen zijn voor „de sprong van de menschheid uit het rijk van de noodzakelijkheid in het rijk der vrijheid", waarvan Engels gesproken heeft.

Wanneer men begrepen heeft dat alleen een maatschappij, die de ontkenning is van den staat, het socialisme mogelijk maakt, dat alleen de staatlooze maatschappij een waarborg is voor de vrije ontwikkeling van de persoonlijkheid, voor de vrije ontwikkeling van een bevrijde en vrije menschheid, dan is het niet minder noodzakelijk in te zien, dat deze toestand slechts in het leven kan worden geroepen door een reeds nu zonder compromis te voeren strijd tegen den staat en tegen de autoriteit, tegen het militarisme, tegen de dictatuur.
We zijn heden op den weg naar een steeds meer omvattenden staatsdwang, naar het einde van alle vrijheid, naar een universeel despotisme. Reeds wordt de grootste verovering der laatste eeuwen: de geestelijke vrijheid, bedreigd. Wat de kerk in den loop der eeuwen aan geestelijke onderdrukking aan gewetensdwang, aan vervolging en uitroeiing heeft tot stand gebracht, leeft nogmaals op in universeelen omvang in den staat. We hebben vandaag de inquisitie als staatssysteem.
Behalve het despotisme worden wij bedreigd door het barbarisme. De slavernij hebben we reeds: want hoe moet men den toestand, waarin we leven, anders noemen, waarbij millioenen menschen in ellende verkommeren, terwijl, omdàt er van alles teveel is: een wereld die hongert uit overvloed. Een toestand die in geen dierenmaatschappij mogelijk zou zijn.
Wie de slavernij niet wil, wie het barbarisme niet wil, kan den staat niet willen. „Zonder den oorlog zou er in het geheel geen staat bestaan. Door oorlogen zijn alle aan ons bekende staten ontstaan." Dit woord is van

Treitschke, een autoriteit op dit gebied. En zoo lang er staten bestaan, heeft Bakoenin aangevuld, zal de oorlog bestaan, want „de staat is de permanente onderdrukking naar binnen en de permanente oorlog naar buiten".

De kapitalistische wereld gaat een nieuw 1914, een niet voor te stellen catastrofe, een niet voor te stellen barbarisme tegemoet. Wanneer de arbeidersklasse haar wereldhistorische taak wil vervullen, die in de afschaffing van de klassen bestaat, wanneer zij zichzelf en daarmee de menschheid van de dreigende catastrophe wil redden, wanneer de arbeidersklasse aan de uitbuiting en de onderdrukking een einde maken wil, wanneer zij het despotisme en het barbarisme niet wil, wanneer zij de staatlooze maatschappij, het socialisme wil, dan zal zij zich los moeten maken van den staat en iederen staat zonder compromis den oorlog verklaren. Dan zal zij buiten den staat en tegen den staat haar eigen lot in eigen hand moeten nemen om den noodlottigen loop der wereld op het laatste oogenblik nog te keeren.

Wanneer de arbeidersklasse vereenigd en internationaal den staat vernietigt en dezen door de organisatie van den arbeid vervangt — om het heerschen van menschen te vervangen door het beheeren van zaken — dan zal dat, en dat alleen, de sprong zijn uit het rijk der noodzakelijkheid — het rijk van geweld en slavernij — in het rijk der vrijheid. Dan zal de zelf-bevrijding der arbeidersklasse een wereldbevrijding zijn.

De groote brandende vraagstukken waarvoor de arbeidersklasse heden gesteld is en waarbij het gaat om leven en dood, de vragen van oorlog, revolutie en socialisme, zijn niet op te lossen zonder een juiste socialistische oplossing van het staatsprobleem.

Maar hierbij gaat het in den grond van de zaak om de vraag van de opheffing van de slavernij, m.a.w. om de bevrijding van den arbeid. De socialistische maatschappij, de staatlooze en klassenlooze maatschappij, eischt de bevrijding van het dubbele juk: van de economische uitbuiting en van de politieke onderdrukking.

De ware socialistische staatsopvatting heeft dan ook Max Stirner begrepen, toen hij schreef:

„De staat is gebaseerd op de slavernij van den arbeid. Wordt de arbeid vrij, dan is de staat verloren."

A. MULLER LEHNING

HET MACHTSBEGINSEL IN DE GESCHIEDENIS

Er zijn in de geschiedenis duizenden feiten, die men niet uit zuiver economische oorzaken, of alleen uit economische oorzaken kan verklaren. Zeker, men kan ten slotte alles in een bepaald schema onderbrengen, maar het resultaat van dergelijke pogingen is altijd slechts een karikatuur van de werkelijke feiten. Er is waarschijnlijk geen enkele historische gebeurtenis, waarin niet ook economische factoren hebben meegewerkt. Zeer vaak treedt juist de invloed van de economische omstandigheden bijzonder sterk op den voorgrond, maar toch zijn ze nooit de eenige krachten die werken, of waarvan men zelfs maar zeggen kan, dat ze voor al het andere beslissend zijn. Bij alle gebeurtenissen van het maatschappelijke leven, zoowel in het verleden als in het heden, ziet men steeds een heele reeks oorzaken, die in de meeste gevallen zoo eng met elkaar verbonden zijn, dat het steeds volkomen onmogelijk is, een ervan geheel en al van de andere af te scheiden. Steeds weer betreft het een wisselwerking van verschillende oorzaken, die men in den regel wel alle duidelijk kan onderscheiden, maar zeker niet wetenschappelijk kan berekenen, wegen of meten. Er zijn in de geschiedenis feiten, die voor millioenen menschen en voor heele volkeren van de grootst mogelijke beteekenis zijn geweest, maar die men in geen enkel opzicht uit economische motieven kan verklaren. Wie zou bij voorbeeld durven beweren, dat de veroveringsveldtochten van Alexander van Macedonië door de toenmalige productieverhoudingen werden veroorzaakt? Alleen al het feit, dat het geweldige rijk, dat Alexander met het bloed van honderdduizenden aaneen heeft gesmeed, spoedig na zijn dood weer uiteen viel, is het beste bewijs, dat de militaire en politieke veroveringen van den macedonischen wereldheerscher niet op grond van de economische verhouding „historisch noodzakelijk" waren; en evenmin hebben zij de ontwikkeling van het productieproces op de een of andere wijze bevorderd. Bij de doellooze oorlogen van Alexander speelde de „wil tot de macht" een veel en veel grootere rol dan de productieverhoudingen van dien tijd. De drang, de wereld te beheerschen, had bij den machtswellustigen despoot inderdaad ziekelijke afmetingen aangenomen; zijn razende machtswaanzin was de drijvende kracht van de geheele politiek, die hij volgde, het leidende motief van al zijn oorlogszuchtige ondernemingen, die groote gedeelten van de toen bekende wereld met moord en brand vervulden. Het was ook zijn machtswaanzin, die hem de vereeniging van wereldlijke en geestelijke macht van de aziatische despoten zoo begeerenswaard deed schijnen, en in hem het geloof aan zijn goddelijkheid wekte.

De drang naar macht, die steeds van enkelingen of van kleine minderheden in de maatschappij uitgaat, is inderdaad als drijfkracht in de ontwikkeling der geschiedenis van het grootste gewicht. Aan de beteekenis en draagwijdte daarvan is tot nu toe veel te weinig aandacht geschonken, hoewel er vaak genoeg een beslissende invloed van is uitgegaan op de algemeene ontwikkeling der sociale en economische levensomstandigheden. Wie deze belangrijke factor in het historische gebeuren buiten beschouwing laat, zal de geschiedenis van Rome en van menigen anderen tijd, dien zal ook de geschiedenis van onzen eigen tijd steeds een verzegeld boek blijven.

In de geschiedenis der kruistochten hebben verhoudingen van economischen aard ongetwijfeld een niet te ontkennen rol gespeeld. De droom van de rijke landen van het Oosten zal voor menigen Jan zonder Land een sterkere aansporing zijn geweest, het kruis op te nemen, dan de religieuze overtuiging. Maar nooit zouden economische overwegingen alleen bij machte zijn geweest, eeuwenlang millioenen menschen uit alle landen in beweging te brengen, als zij niet doordrongen waren geweest van een geloofsbezetenheid, die ze steeds weer meesleepte, als het woord „God wil het!" weerklonk, zonder dat de meesten van hen zich er ook maar in het minst rekenschap van gaven, welke geweldige, schier onoverkomelijke moeilijkheden aan een zoo avontuurlijke onderneming verbonden waren. Hoe sterk dit onbedwingbare geloof op de menschen van dien tijd inwerkte, bewijst de zoogenaamde Kinderkruistocht (1212), die uitgezonden werd, toen de mislukkingen van de vroegere kruisvaarderlegers steeds duidelijker aan het licht kwamen en vrome ijveraars de nieuwe leer verkondigden, dat het Heilige Graf slechts kon worden bevrijd door onmondigen, die minder zwaar met de erfzonde waren belast, en met wie God aan de wereld een wonder wilde openbaren. Het waren voorwaar geen economische overwegingen, die duizenden ouders ertoe bewogen, het liefste wat ze hadden een zekeren dood tegemoet te sturen.
Maar ook het pausdom, dat aanvankelijk slechts ongaarne besloten had, de christelijke wereld tot den eersten kruistocht op te roepen, werd daarbij veeleer door politieke machtsredenen dan door economische overwegingen geleid. In den strijd om de opperheerschappij van de kerk was het voor de dragers daarvan zeer gewenscht, dat menig wereldlijk heerscher, die thuis dezen strijd in den weg stond, voor langen tijd in beslag werd genomen, in het verre Oosten, waar hij de kerk bij het doorvoeren van haar plannen niet kon storen. Inderdaad hebben anderen, in het bijzonder de Venetianen, spoedig ingezien, welke groote economische voordeelen de kruistochten voor hen hadden, en zij hebben zelfs van de kruistochten geprofiteerd, om hun heerschappij aan de dalmatische kust en over de Ionische eilanden en Kreta uit te breiden, maar om op grond daarvan te concludeeren, dat de kruistochten voort moesten vloeien uit de productieverhoudingen van dien tijd, zou grenzenlooze dwaasheid zijn, die door niets zou zijn te rechtvaardigen. Toen de kerk opriep tot den vernietigingsoorlog tegen de Albigenzen [1]), een strijd, die tientallen jaren duurde, vele duizenden menschenlevens kostte en het meest vrije, geestelijk meest ontwikkelde land van Europa in een woestenij veranderde, zijn hoog ontwikkelde cultuur en industrie vernietigde, zijn handel verwoestte en een gedecimeerde, bloedarme bevolking achterliet, werd ze zeker niet door economische beweegredenen gedreven. Wat de kerk daarbij nastreefde, was de geloofseenheid, welke aan haar streven naar politieke macht ten grondslag lag. Maar ook de fransche kroon, die later de kerk in haar strijd tegen de ketterij ondersteunde, werd daarbij in de eerste plaats door politieke overwegingen geleid. De kroon werd in dezen bloedigen strijd het erfdeel van de graven van Languedoc, waardoor haar het heele zuidelijke deel van het land in handen viel, wat haar, bij haar pogingen om de macht te centraliseeren, zeer tot voor-

---

[1]) Godsdienstige secte uit de 12de eeuw in Midden Frankrijk.

deel strekken moest. Het waren dus, zoowel aan den kant van de kerk als aan dien van de kroon, hoofdzakelijk politieke machtsoverwegingen, waardoor de economische ontwikkeling van een der rijkste landen van Europa gewelddadig onderbroken en een schitterend cultuurgebied in een woestenij veranderd werd.
De groote veroveringstochten der mohammedanen en in het bijzonder de inval der arabieren in Spanje, waardoor een zevenhonderdjarige oorlog werd ontketend, laten zich ook door de meest grondige bestudeering van de productieverhoudingen van dien tijd niet verklaren; en het zou een volkomen nuttelooze poging zijn, het bewijs te willen leveren, dat de ontwikkeling der economische verhoudingen de drijfkracht van dit geweldige geschiedkundige tijdperk zou zijn geweest. Hier zien we juist het tegendeel: na de verovering van Granada, de laatste burcht van de ondergaande halve-maan, ontstond in Spanje een nieuwe politiek-religieuze macht, onder wier verderfelijken invloed de geheele economische ontwikkeling van het land voor eeuwen teruggedrongen en gedeeltelijk zoo grondig belemmerd werd, dat de gevolgen ervan zich nog heden ten dage op het geheele Iberische schiereiland zeer duidelijk doen voelen. Zelfs de geweldige stroomen goud, die na de ontdekking van Amerika vele jaren lang uit Mexico en het vroegere Incarijk over Spanje werden uitgegoten, konden den ondergang niet tegenhouden; zij hebben dien slechts bevorderd. Door het huwelijk van Ferdinand van Kastilië met Isabella van Aragon werd de grondslag gelegd voor de christelijke monarchie in Spanje, waarvan de groot-inquisiteur de rechterhand was. De eindelooze strijd tegen de moorsche heerschappij, die onder de vaan der kerk werd gevoerd, had de moreele en geestelijke mentaliteit van de christelijke volken in Spanje van den grond af omgevormd, en het wreede religieuze fanatisme in hen gewekt, dat Spanje eeuwenlang in geestelijke duisternis hulde en iedere vooruitstrevende poging in de kiem smoorde. Slechts onder deze voorwaarden kon zich het verschrikkelijke kerkelijk-politieke despotisme ontwikkelen, dat, nadat het de laatste vrijheden der spaansche steden in stroomen bloeds had gesmoord, drie eeuwen lang als een nachtmerrie op het land drukte. Onder den tirannieken invloed van deze bijzondere machtsformatie werden de laatste overblijfselen der moorsche cultuur te niet gedaan, nadat men eerst de arabieren en joden uit het land had verdreven. Heele provincies, die vroeger bloeiende tuinen geleken, veranderden in onvruchtbare woestenijen, omdat men de door de mooren aangelegde waterwerken verwaarloosde en de wegen in verval liet geraken. En de industrie, die eens tot de eerste van Europa behoorde, verdween haast volkomen of keerde tot lang verouderde, oorspronkelijke methoden terug.
Volgens Fernando Garrido waren er in het begin van de 16de eeuw 16.000 zijdeweefstoelen in Sevilla, waaraan 130,000 arbeiders werkten. Aan het eind van de 17de eeuw waren nog slechts 300 weefgetouwen over. — Hoeveel er aan het eind der 16de eeuw in Toleda waren, is niet bekend; maar daar werd 435.000 pond zijde geweven en daarin vonden 38.484 menschen werk. Aan het eind der 17de eeuw was deze tak van industrie volkomen verdwenen. In Segovia waren einde der 16de eeuw 6000 weefgetouwen voor laken, dat als het beste in Europa werd beschouwd. In het begin der 18de eeuw was dit bedrijf zoo geslonken, dat men vreemdelingen moest laten komen, om den

inwoners van Segovia het weven en verven van laken te leeren. De oorzaak van het verval was de verdrijving der mooren, de ontdekking en kolonisatie van Amerika en het religieuse fanatisme, dat de werkplaatsen ontvolkte, en het getal der priesters en monniken deed toenemen. Toen in Sevilla nog slechts 300 weefstoelen over waren, was het aantal kloosters tot 62 gestegen en telde de geestelijkheid 14.000 priesters. *) En Zancada schrijft over die periode: „In het jaar 1655 verdwenen in Spanje zeventien gilden; tegelijk met hen handwerken der ijzer-, staal-, koper-, tin-, lood-, zwavel-, aluin-industrie en andere." **)

Maar ook de verovering van Amerika door de spanjaarden, die het iberische schiereiland ontvolkte en millioenen menschen naar de nieuwe wereld voerde, kan men geenszins louter en alleen op den „dorst naar goud" terugvoeren, hoe sterk de begeerte naar het vergaren van materieelen rijkdom ook bij den enkeling geweest mag zijn. Leest men de geschiedenis van de beroemde „Conquista", dan constateert men met Prescott, dat ze niet veel heeft van een getrouwe mededeeling van werkelijke gebeurtenissen, maar veeleer aan een der talrijke romans van het dolende ridderschap doet denken, die juist in Spanje zoo geliefd waren en gewaardeerd werden.

Het waren niet alleen economische oorzaken, die steeds weer nieuwe scharen roekelooze jonge mannen naar het sprookjesachtige Dorado aan den overkant van de groote watervlakte lokten. Als groote staten als Mexico en Peru, met hun millioenen inwoners en die daarenboven nog een tamelijk hoog ontwikkelde cultuur hadden, konden worden vermeesterd door een handvol avonturiers, die voor geen enkel middel en voor geen gevaar terugdeinsden, daar zij hun eigen leven niet al te hoog stelden, dan kan men dat alleen begrijpen, als men rekening houdt met het eigenaardige menschenmateriaal, dat in een zevenhonderdjarigen oorlog langzaam aan was opgekomen, en in voortdurend gevaar was gehard. Misschien gaat de opvatting, die de geheele sociologie door de kennis der psychologie meent te kunnen vervangen, te ver; maar dat de zielstoestand van den mensch op de vorming van zijn maatschappelijke omgeving een sterken invloed heeft, lijkt ons onbestrijdbaar.

Men zou nog honderd andere voorbeelden kunnen aanvoeren, waaruit duidelijk blijkt, dat de economische omstandigheden in het geheel niet het zwaartepunt van de geheele maatschappelijke ontwikkeling vormen, hoewel niet ontkend mag worden, dat zij in de sociale gebeurtenissen der geschiedenis een belangrijke rol spelen, die niet mag worden over het hoofd gezien, maar ook niet grenzenloos overschat mag worden. Er zijn in de geschiedenis tijdperken, waarin de beteekenis der economische omstandigheden op den gang van het maatschappelijke gebeuren verrassend duidelijk naar voren komt, maar er zijn ook andere perioden, waarin religieuze stroomingen of het streven naar politieke macht met blijkbare willekeur in den normalen gang van het econo-

---

*) Fernando Garrido „Das Heutige Spanien", seine geistige und aüsserliche Entwicklung im 19. Jahrhundert; duitsche vertaling door Arnold Ruge, Leipzig 1867. Veel materiaal bevat ook Garrido's werk „Historia de las clases trabajadoras" en zijn overige geschriften, die helaas niet vertaald zijn.

**) Praxedes Zancada, El Obrero en España; notas para su historia politico y social; Barcelona 1902.

mische leven ingrijpen en zijn natuurlijke ontwikkeling voor langen tijd volkomen verlammen.
Slechts een tijd, waarin het begrip vrede den menschen als een sprookje uit lang vervlogen tijden moest schijnen en waarin een eeuwenlange bloedige strijd, die met onverbiddelijke wreedheid werd gevoerd, de normale levenstoestand was, kon dat wilde geloofsfanatisme tot ontwikkeling brengen, dat zoo typeerend is voor de spanjaarden van dien tijd, en daarmee samen die ongemeene drang, die voortdurend naar daden snakte, ieder oogenblik bereid was, voor een overspannen begrip van eer, waaraan vaak iedere ernstige achtergrond ontbrak, de hand aan het zwaard te slaan, en uit innerlijke behoefte onvermoeibaar op zoek was naar avontuur.
Het is geen toeval, dat het type van een Don Quichot juist in Spanje moest ontstaan. Slechts een Cervantes, die zelf zooveel van den geest van den dolenden ridder in zich had, was in staat, over het dolende ridderschap het oordeel uit te spreken.
Historische gebeurtenissen als de Hervorming, de dertigjarige oorlog, de groote revoluties in Europa en vele andere, zijn als zuiver product der economische verhoudingen in het geheel niet of slechts zeer eenzijdig te begrijpen, hoewel geen verstandig mensch zal bestrijden, dat bij al deze gebeurtenissen feiten van economischen aard een rol hebben gespeeld en aan hun totstandkoming hebben meegewerkt.
Bedenkelijker wordt het echter, als men in de verschillende maatschappelijke rangen en standen van een zekere periode niets anders dan de vertegenwoordigers van zeer bepaalde economische belangen wil zien. Een dergelijke opvatting verengt niet slechts het algemeene gezichtsveld van den beschouwer, maar vervormt de heele geschiedenis tot een karikatuur, die met het werkelijke gebeuren geen overeenkomst meer heeft en voortdurend weer tot gezichtsbedrog moet leiden. De mensch is nu eenmaal niet slechts de drager van uitgesproken economische belangen. De burgerij in Engeland en Frankrijk, evenals in de meeste andere landen, waar ze een historische beteekenis heeft gekregen, is vooral in haar jeugd met kracht opgekomen voor geestelijke doeleinden, die in geen enkel opzicht door haar economische belangen waren bepaald, zelfs dikwijls daarmee in lijnrechte tegenspraak stonden. Haar strijd tegen de kerk, haar pogingen tot het stichten van een duurzamen vrede tusschen de volkeren, haar liberale of democratische opvatting over het wezen der regeering, waardoor haar vertegenwoordigers in fellen strijd kwamen met de overleveringen van „bij de gratie Gods", en vele andere dingen, waarvoor ze eens met enthousiasme streed, zijn daarvoor het bewijs.
Men voere niet aan, dat de bourgeoisie onder den steeds toenemenden invloed van haar economische belangen de idealen harer jeugd zeer snel vergeten of zelfs verraden heeft. Wanneer men de storm- en drangperiode van de socialistische beweging in Europa met de nuchtere belangenpolitiek van de tegenwoordige socialistische arbeiderspartijen vergelijkt, dan zal men zeer snel tot de overtuiging komen, dat de zoogenaamde vertegenwoordigers van het proletariaat niet de minste reden hebben, de bourgeoisie haar innerlijke ommekeer te verwijten. Geen dezer partijen heeft in de ergste crisis, die de kapitalistische wereld ooit heeft beleefd, ook slechts de geringste ernstige poging

gedaan, om op de bestaande economische verhoudingen in socialistischen geest in te werken. Nooit waren de verhoudingen rijper voor een omvorming der kapitalistische maatschappelijke orde volgens socialistische beginselen. Het geheele kapitalistische systeem is uit de voegen geraakt. De crisis, vroeger slechts een periodiek wederkeerend uitzonderingsverschijnsel in de kapitalistische wereld, is reeds jaren lang de normale levenstoestand geworden: crisis in de industrie, crisis in den landbouw, crisis in het muntwezen! Alles schijnt samen te werken om het volkomen ontoereikende van de kapitalistische economie te bewijzen. Dertig millioen werklooze menschen zijn tot een ellendig bedelaarsbestaan veroordeeld in een wereld, die aan haar overvloed te gronde gaat. Maar wat er ontbreekt is de geest, de socialistische inspiratie, die naar een grondige omvorming van het maatschappelijke leven streeft en zich niet tevreden stelt met kleinzielig lapwerk, dat de crisis slechts verlengen, maar niet opheffen kan. Nooit te voren is zoo duidelijk gebleken, dat de economische omstandigheden alleen het maatschappelijke bouwwerk niet kunnen veranderen, als niet in de menschen de zedelijke en geestelijke voorwaarden aanwezig zijn, waardoor aan hun verlangen vleugelen wordt gegeven en hun verstrooide krachten tot het gemeenschappelijke werk worden samengevoegd.
Maar de socialistische partijen en de vakvereenigingsorganisaties, die van haar geest doordrongen zijn, zijn niet slechts in gebreke gebleven, voor zoover het de economische omvorming der maatschappij betreft; zij waren zelfs niet in staat, het politieke erfdeel der burgerlijke democratie te bewaren, want zij hebben overal reeds lang verworven rechten en vrijheden zonder strijd prijsgegeven, en op die manier den opmarsch van het fascisme in Europa. zij het ook zonder het te willen bevorderd. In Italië is een der meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de socialistische partij de uitvoerder van den fascistischen staatsgreep geworden, en een heele reeks der meest bekende arbeidersleiders, met D'Aragona aan het hoofd, ging met wapperende vanen in het kamp van Mussolini over. In Spanje was de socialistische partij de eenige politieke organisatie van de oppositie, die vrede sloot met de dictatuur van Primo de Rivera, zooals zij ook heden in het roemrijke tijdvak van de republiek, die reeds lang rood ziet van het bloed van honderden vermoorde arbeiders, de beste verdedigster blijkt te zijn van de belangen der bourgeoisie, en aan iedere beperking der politieke rechten bereidwillig medewerkt.
In Engeland beleefde de wereld het zonderlinge schouwspel, dat de meest bekende en begaafde leiders der arbeiderspartij zonder meer in het nationalistische kamp overliepen en door hun treurige houding de partij, waartoe ze tientallen jaren behoord hadden, een vernietigende nederlaag toebrachten, waarbij Philip Snowden zijn vroegere kameraden het verwijt maakte, dat zij „de belangen van hun klasse meer lieten gelden dan de belangen der natie". Een verwijt, dat voor den tegenwoordigen Lord Snowden uiterst typeerend is, maar helaas niet toepasselijk op de leiders der engelsche arbeiderspartij, die nooit zonder voorbehoud voor de werkelijke belangen van hun klasse zijn opgekomen, daar ze tot dusverre nog altijd de voorzichtigheid als de hoogste moed plachten te beschouwen.
In Duitschland heeft de sociaal-democratische partij samen met de vakver-

eenigingen niet alleen de kapitalistische grootindustrie met alle kracht ondersteund bij haar zoogenaamde rationalisatiepogingen van het economische leven, die juist voor de duitsche arbeiders zulke catastrophale gevolgen hebben gehad, zij heeft zich tot dusverre ook steeds de beste bondgenoot betoond van een moreel ten onder gegane bourgeoisie, die zich onder de bescherming van deze partij langzamerhand weer van den schok kon herstellen, die de verloren oorlog haar had veroorzaakt. Zelfs een zoogenaamd revolutionnaire arbeidersbeweging als de K.P.D. maakte de leuzen van de nationalistische reactie tot de hare, om door deze erbarmelijke verloochening van alle socialistische beginselen het dreigende fascisme den wind uit de zeilen te nemen.
Deze voorbeelden, waaraan men nog vele andere zou kunnen toevoegen, bewijzen voldoende, dat de vertegenwoordigers van de overgroote meerderheid der georganiseerde arbeidersklasse niet het minste recht hebben, de bourgeoisie haar politieke onbetrouwbaarheid en het verraad aan haar vroegere idealen te verwijten.
De vroegere vertegenwoordigers van het liberalisme en van de burgerlijke democratie hebben, bij het veranderen van hun standpunt, altijd nog getracht, den schijn te redden, terwijl de zich noemende verdedigers van de zoogenaamde proletarische belangen hun vroegere ideeën niet zelden met onbeschaamde vanzelfsprekendheid hebben prijsgegeven, om het werk van den tegenstander op te knappen. Hun houding bij het uitbreken van den oorlog en gedurende den oorlog is daarvan een sprekende getuigenis.

RUDOLF ROCKER

DE CRISIS VAN HET KAPITALISME

Van Ernst Fischers „Krise der Jugend" verscheen onden den titel: De Jeugd in Nood een uitstekende nederlandsche vertaling. (Em. Querido, Amsterdam, 1933, 116 pag.). [1])
Het niet omvangrijke boek is naar zijn opzet een werk voor en over de jeugd. Het behandelt achtereenvolgens: de crisis der kapitalistische economie; de crisis der sexualiteit; de crisis der wereldbeschouwing. In dit laatste hoofdstuk wijdt de schrijver een aantal paginas aan het duitsche nationaal-socialisme. Wie ze aandachtig leest zal begrijpen, dat de overwinning van het duitsche fascisme niet alléén uit economische factoren te verklaren is en zal dan ook begrijpen hoe dit nationaal-socialisme in het bijzonder de jeugd voor zich heeft weten te winnen.
Dit boek doet een hartstochtelijk beroep op de jeugd voor het socialisme: „Veel te veel jonge menschen zijn momenteel slechts met hun eigen problemen, van de crisis der jeugd vervuld; in plaats van onafgebroken zichzelf te bevoelen en te betasten moesten zij eindelijk eens begrijpen, dat de crisis der jeugd slechts een uiting van de algemeene crisis van het

1) Met toestemming van den uitgever nemen we hier enkele pagina's uit het eerste gedeelte over.

kapitalisme is. Alle jeugdexperimenten, waarvan de inhoud slechts het lot der jeugd betreft, waarvan het resultaat slechts een proclamatie der jongeren is, moeten zonder succes blijven. De ziekte waaraan de wereld lijdt, is het kapitalisme. Slechts door de operatie van de revolutie en het genezingsproces van het socialisme, wordt deze ziekte overwonnen. Het komt aan op de socialistische beslistheid en vastbeslotenheid van de jonge generatie."

Maar dit boek is meer dan alleen een beroep op de jeugd. Het is niet alleen een boek voor en over de jeugd. De plaats van de jeugd in de huidige maatschappij en haar houding tegenover de crisis van deze maatschappij op alle gebied is een uitgangspunt voor den schrijver om de kernproblemen van het socialisme samen te vatten en daarvan op zeer begrijpelijke en eenvoudige wijze eigenlijk alles te zeggen wat daar in dezen tijd van gezegd worden kan.

Zelfs in het tweede hoofdstuk waarin de schrijver zich nog het meest uitsluitend tot de jeugd beperkt (en waarin de schrijver blijk geeft dit geheele complex op meesterlijke wijze te beheerschen en daarover schrijft in een beheerschte, heldere en open stijl, die kenmerkend is voor de sfeer, waarin hij dit soms troebele en steeds precaire onderwerp behandelt) zijn de formuleeringen en de conclusies niet alleen voor de „jongeren" van belang.

Het geheele boek boeit van het begin tot het einde, het is voortreffelijk en zonder veel theoretischen ballast geschreven, zonder daarbij oppervlakkig te zijn. Er zijn enkele zinnen, met name in het laatste hoofdstuk. die van vrij-socialistisch standpunt niet geheel aanvaardbaar zijn. Het is niet noodig er hier speciaal op te wijzen. Ze liggen voor de hand. Wie echter geen formalist is en zich dogmatisch op formules blind staart leest daar, in dit geval, gaarne over heen, terwille van den geest, die uit het geheele boek spreekt en die socialistisch is, in den volsten en eenigen zin van het woord, namelijk vrij-socialistisch. Dit boek wil dan ook in zijn geheel gewaardeerd worden en heeft recht op deze waardeering in de eerste plaats van de jeugd, maar ook van allen, die in het socialisme gelooven en in het socialisme den uitweg zien uit den economischen chaos en de geestelijke verwildering, waarin het kapitalisme de wereld heeft gestort en die weten, dat geen organisatie of partij, maar alleen een levende socialistische geest het socialisme brengen zal.

A. M. L.

De Crisis der kapitalistische Economie.

Een wereld is gestorven, maar zij heeft het niet gemerkt.

De wereld der kapitalistische economie, der burgerlijke bestaansvormen is dood; maar het lijk wordt met de kleuren van het leven geschminkt, wordt met pronk en praal opgebaard, wordt door de kerk gezegend en door de politie bewaakt. Niemand mag weten, dat er een lijk aan boord is; ofschoon de stank der ontbinding uit alle voegen stroomt en de zorg op de gezichten van hen-die-weten het groote geheim verraadt, moeten allen doen alsof er

niets gebeurd is. Het lawaai der machines en de muziek der macht overstemmen het zwijgen van den dood, maar de menschen hooren, dat het een dodenmarsch is, die door de techniek, door de instrumenten der snoode machten gespeeld wordt, zij proeven in al wat bestaat den bijsmaak van lijkengif. Het cadaver van het kapitalisme worde over boord geworpen! Het is déze eisch, die dringt door het lawaai der machines, door de muziek der macht.

De kapitalistische productiewijze heeft gefaald.

Zij was niet bij machte welvaart en overvloed te produceeren. Zij was niet in staat de behoeften der menschen te bevredigen, de ellende en de vertwijfeling meester te worden. Zij was niet in staat een godheid uit de machine te roepen, zij heeft er slechts demonen van gebrek, honger en haat uit te voorschijn gelokt. Met haar geniaal geconstrueerd, nauwkeurig functionneerend apparaat heeft zij weliswaar een overvloed van goederen geproduceerd — maar deze goederen gaan ongebruikt te gronde, worden in zee geworpen of in opslagplaatsen aan de muizen en motten prijsgegeven. Met haar wetenschappelijke methoden heeft zij wonderen verricht — maar zij heeft niet de steenen in brood, doch het brood in staal en het staal in geld veranderd. Aan den loopenden band heeft zij gefabriceerd, wat niemand voor het leven noodig heeft; wat allen missen kunnen, heeft zij voor enkelen in overvloed uit den grond gestampt, maar wat allen missen, heeft zij niet ter wereld kunnen brengen. De raderen ruischen, de transformatoren suizen, de reuzen-turbines donderen dag en nacht — en millioenen menschen vervloeken den ijdelen loop der machinerieën, vervloeken den nieuwen Midas, die alles tot geld maakt, wat hij aanraakt: het graan tot geld en niet tot voedsel, de kolen tot geld en niet tot warmte, de aarde tot geld en niet tot een woonplaats voor allen. Het kapitalisme produceert: ademloosheid, werkloosheid, moedeloosheid, hopeloosheid — alleen de levensmiddelen, die de massa's noodig hebben, produceert het niet. Het kapitalisme heeft gefaald.

Eén ding echter is het kapitalisme gelukt: het heeft alle bourgeois-idealen om hals gebracht en boven hun laatste rustplaats een grooten grafsteen opgericht — d e w i n s t. Tegenover alle idealen heeft het d e e c o n o m i e gesteld; de economie, het productiesysteem, was het idool, waaraan alle ideeën ten offer gebracht werden. „Vrijheid! Gelijkheid! Broederschap!" In hunne namen heeft de bourgeoisie den adel en de vorsten berecht. „Vrijheid?" De menschen hebben de vrijheid niet noodig, zij hebben het kapitalisme noodig, dat reëeler behoeften bevredigt! „Gelijkheid?" Dat zou de ondergang zijn van het kapitalistisch productiesysteem, dat allen ten goede komt. „Broederschap?" Schwärmerei van verblinde gekken, die niet begrijpen, dat de kapitalistische economie niet op de ziel, maar op de maag een beroep heeft te doen!"

De kapitalistische economie, alle „utopieën" verachtend, alle idealen verloochenend, heeft de menschheid één ding beloofd: het zou haar met materieele goederen zóó goed verzorgen, dat zij tevreden zou zijn en den broodgever zou prijzen. Deze belofte heeft het kapitalisme niet ingelost, het heeft getoond tot het vervullen van de eenige taak, die het zich stelde, niet in staat te zijn. Het heeft daarmede de doodstraf over zichzelve uitgesproken.

Géén uitvluchten thans, géén ideologische phrasen! H e t k a p i t a l i s m e i s n i e t s d a n e e n p r o d u c t i e w i j z e, in geen geval een wereld-

beschouwing; in den tijd van zijn opgang en van zijn trotschen bloei heeft het geweigerd met andere maten, dan die van het economisch succes gemeten te worden. Thans, waar dit succes slechts daarin bestaat, dat millioenen geen arbeid, honderden millioenen geen levensmogelijkheid kunnen vinden, probeert men het plotseling met het masker van een levensbeschouwing en met cultuurzwendelarij. Géén uitvluchten thans, geen ideologische phrasen! Den adel en de vorsten kon men tenminste met cultureele argumenten verdedigen, zij hebben hun macht met een idee bezield; het geld echter heeft niets met cultuur, niets met welke hoogere idee ook, te maken. Voor het kapitalisme kan geen geestdrift bestaan (behalve dan het gejuich van betaalde agenten); de Productiewijze is niets verhevens, de Winst niets eerbiedwaardigs, de Warenomzet niets ideëels: alleen het economisch succes zou het kapitalisme kunnen rechtvaardigen, alleen de algemeene welvaart zou het populair kunnen maken. De economische crisis, die wij thans beleven, verstoort de kapitalistische illusie; zij beteekent, dat het kapitalisme uitgediend heeft in den letterlijken zin des woords. Een productiesysteem moet functionneereen; wanneer het dat niet vermag, wanneer het de economische behoeften der massa niet bevredigen kan, deugt het slechts voor den dood. Het kapitalistische productie-systeem functionneert niet, het kan de economische behoeften der massa's niet bevredigen. Over boord met het cadaver! Weg met dit opgezwollen lijk!
Het kapitalisme heeft het zijne gedaan. Het heeft de techniek ter overwinning gevoerd. Het heeft de industrie, een wonderwerk van weldoordachten arbeid, opgebouwd en georganiseerd. Het heeft de menschen tot ontevredenheid opgevoed, hun levenseischen enorm verhoogd. Het heeft de beperkte voegen der oude staten en steden, der oude overleveringen, levensvormen en tradities uiteengereten, het heeft de ruimte, waarin ons levenslot zich voltrekt, wonderbaarlijk verwijd. Het heeft de oude cultuurkringen aan stukken geslagen en een Internationale der Moderne Beschaving tot stand gebracht. Het heeft de wereld ingewikkelder en tegelijk eentoniger, rijker en tegelijk armer gemaakt. Het heeft de massa der menschen verproletariseerd. Het heeft den handenarbeid vernietigd, het kleinburgerdom verpletterd, alle diensten en prestaties in loonarbeid veranderd. Het heeft, groeiend tot gigantische afmetingen, alles opgevreten, wat zijn groei bevorderde. Ieder nieuw succes was een nieuwe catastrophe. De laatste catastrophe beleven we thans, de rationalisatie, dezen triomf eener doelmatigheid, die doelloos het bestaan van millioenen vernietigt. Tragedie van het kapitalisme, dat alles wat het volbrengt onafwendbaar tot onheil wordt, dat alles onder zijn handen ontaardt en mislukt. Het heeft de arbeiders uit de gebondenheid van middeleeuwsche standen en toestanden bevrijd — en heeft hen aan ongehoorde onvrijheid en onderdrukking uitgeleverd. Het heeft den kleinburgers nooit gedroomde kansen op rijkdom getoond en heeft ze omlaag getrapt in de ellende van het proletariaat. Het heeft, niet vragend naar leeftijd en afkomst, de jeugd in zijn dienst genomen — en heeft ontelbaren jongen menschen alle levenskansen, heel de vrucht van hun arbeid ontroofd. Het heeft het werken tot het hoogste principe verheven — en ontelbare werkwillige menschen in voortdurende werkloosheid gestort. Het heeft honderdvoudig getoond, de kracht te zijn, die

steeds het goede wil, en steeds het kwade doet. Het sterft aan zijn innerlijke tegenspraak, aan de tegenstelling tusschen de planmatige productie, waar het naar streeft en de productieomwinst, die het niet prijsgeeft, tusschen de vermaatschappelijking, die zijn doel en de particuliere onderneming, die zijn wezen is. Slechts met de opheffing van zich zelf kan het zijn doel bereiken, kan het datgene verwerkelijken, waar het naar streeft.

Aan de vergiftiging van de wereld door het in ontbinding verkeerende kapitalisme lijdt de jeugd het meest: „De crisis van het economisch systeem wordt tot de psychische crisis der jeugd." Zij, die staalharde kracht noodig heeft, om zich in den chaos haar weg te banen, werd vanaf haar kindsheid ontzenuwd en verzwakt.

De oorlogskinderen zijn het, die nu opgroeien, die thans op het uit niets dan brokken bestaande materiaal van onzen tijd, hun kunnen beproeven zullen.

Deze kinderen werden met watercacao en havervlokkenbrij, met koolrapen en broodkorsten gevoed. Zij brachten in onverwarmde kamers hun eerste levensjaren door, zij werden met broodkaarten, melkkaarten, suikerkaarten de straat op gestuurd, zij dreven kettinghandel, zij lummelden zonder toezicht en zonder contrôle in den grooten tijd rond. Het leven was regelloos, doordrenkt met angst en zenuwachtigheid, zonder zekerheid of stabiliteit. Nood is een slechte opvoeder; hij leert de menschen bidden noch werken, zooals dat in sprookjes wordt beweerd, hij leert hun hoogstens kleine knepen en listen, het groote wantrouwen tegen alles en iedereen, de groote wetenschap, dat men het niet door vlijt en fatsoen, maar door sluwheid en meedoogenloosheid vér in de wereld brengt. Deze ondervoede, ziekelijke en zwakke generatie is uit de verschrikkingen van den oorlog en de distributie in de verschrikkingen der revolutie, ineenstorting en inflatie geraakt en van daaruit weer in de crisis. Zij was toentertijd nog te jong, om de revolutie als een wereldhistorische gebeurtenis, als het begin van een nieuwen tijd te beleven. Voor haar zette zich slechts de wanorde voort, de twijfel, de onzekerheid des levens, het urenlange wachten voor een levensmiddelenwinkel, het urenlang rondloopen en navragen, om een levensmiddelen„bron" te ontdekken, de primitieve ruilhandel met alle gebruiksvoorwerpen, de hamstertochten en smokkelondernemingen, die in dien tijd veelvuldig voorkwamen.

De familie, die de bourgeoisie zoo heilig is, was door den oorlog der bourgeoisie uiteengeslagen; de vaders en oudere broeders waren aan het front of onder de wapenen, de moeders hadden het hoofd vol voedingszorgen, konden slechts weinig aandacht aan de kinderen besteden, noodgedwongen nam de jeugdvereeniging vele functies der aan het vaderland geofferde familie over. Later, toen de familie weer aan elkaar gelijmd moest worden, konden de jonge menschen zich moeilijk in dezen vorm van gehoorzaamheid en onzelfstandigheid schikken, zij hadden er reeds lang een goeden plaatsvervanger voor gevonden, de jeugdbeweging en de sportbeweging.

Deze nieuwe wijze van zich uitleven heeft de jeugd lichamelijk, en voor een deel ook geestelijk, voor de ergste gevolgen der oorlogsellende behoed; jeugdbeweging en sportbeweging waren in den meest volstrekten zin des woords

de noodweer van een generatie. Het nut, dat zij stichtten, woog ruimschoots op tegen de schade, die zij aanrichtten.

Desondanks is deze jeugd week, gevoelig zonder weerstand, hoewel zij zich als driest en onbekommerd voordoet, hoewel zij zelfbewustheid en kranigheid poseert. Dat een psychologie, die om de begrippen „ontmoediging en minderwaardigheidsgevoelens" draait, overal ingang gevonden heeft, dat de bewering elke schoonheid, alle prestaties en productiviteit zijn niets dan de overcompensatie van een gebrek, van een zwakte, van een organische fout, zonder bedenking herhaald wordt, is daarvan een symptoom. Ja, deze jeugd is inderdaad ontmoedigd, lijdt werkelijk onder moordende minderwaardigheidsgevoelens, probeert waarlijk haar ondervoeding en neurasthenie te compenseeren. En deze jeugd, belast met de nalatenschap van den oorlog, vervolgd door de schaduwen eener ongelukkige kindsheid, moet thans in een door crisis geteisterde, met problemen doorkoortste wereld haar plaats vinden. Zij moet toonen, waartoe zij in staat is; maar juist dat, juist het afleggen eener proeve van haar kunnen, wordt haar durend onthouden. Scheppende arbeid, het beste geneesmiddel tegen „ontmoediging en minderwaardigheidsgevoel" wordt nergens haar deel; ergens onder dak te kruipen, ergens een slechte en slechtbetaalde betrekking te vinden, geldt als een geluk, waard om er naar te streven. De levensruimte is tot een minimum ineengeschrompeld.

Het economische wordt in de jeugd tot een psychologisch probleem. Een generatie, die men arbeid onthoudt, moet ontaarden; het kapitalisme onthoudt echter inderdaad de jonge generatie elken arbeid. Er bestaat tegenwoordig geen beroep, waarvoor niet gewaarschuwd wordt. Gedeelte uit een statistiek: in Weenen bezoeken 748.000 kinderen de lagere school, 17.000 jongeren bezoeken de handelsschool en scholen voor meer uitgebreid onderwijs, 23.000 jonge menschen loopen college aan de universiteiten. Een bij 77 beroepen ingesteld onderzoek heeft uitgewezen, dat slechts bij drie, nl. de chemigrafie, het kappersvak en de auto-industrie de toevoer van jonge krachten gewenscht is. Alle andere beroepen kunnen de jeugd niet gebruiken, verklaren, dat zij niet in de gelegenheid zijn, nieuwe krachten te werk te stellen. Gij wilt philosophie studeeren, medicijnen, jurisprudentie, werktuigkunde, electrotechniek? Hoedt U ervoor, het aantal aangeboden betrekkingen is véél te groot, gij begint aan iets, dat geen perspectief biedt. Gij wilt een beroep leeren, metaalbewerker, meubelmaker, elecrticien, kantoorbediende worden? Laat dat! Gij zult daarmede slechts het werkloozenleger vergrooten, gij hebt geen kans in den strijd tegen honderdduizenden! Gij wilt amtbenaar worden, bedrijfsleider, fabrieksarbeider? Overal wordt ingekrompen, nergens heeft men nieuwe arbeidskrachten noodig, nergens heeft men behoefte aan jullie bereidheid tot werken! Niet als mijnwerker, noch als musicus, niet als schoenmaker, noch als schoolmeester, niet als kleermaker, noch als kunstenaar, niet als typograaf, noch als tooneelspeler.

Tien millioen menschen heeft de oorlog verdelgd, twintig millioen verdelgt het kapitalisme er thans in den gifgasaanval der economische crisis, in het trommelvuur der werkloosheid. Of deze crisis permanent of voorbijgaand, of deze werkloosheid een acute of chronische ziekte is — wat kan het jullie schelen in je vertwijfelde situatie! Of zich het kapitalisme met een vijfden

stand van twintig of tien millioen werkloozen „herstelt", dat mogen de economen voorspellen. Gij zijt evenmin met de eene als met de andere profetie geholpen! Wat voor hén slechts een p r o b l e e m is, dreigt jullie n o o d l o t te worden; wetenschappelijke onderzoekingen bieden jullie geen uitkomst, uitkomst biedt alleen de omverwerping van een stelsel, dat slechts bestaan kan door jullie uit je omgeving te stooten. Gij ziet slechts dat eene: dat jullie kleeding en schoeisel aan flarden gaan en dat men jullie, desondanks, geen kleeren en schoenen laat produceeren; dat ge te weinig te eten hebt en dat men desniettemin de levensmiddelenproductie beperkt; dat de waren geen afzet vinden en dat men jullie des ondanks niet de mogelijkheid biedt, je aandeel te nemen in den overvloed, die bederft en verrot. Jullie inzicht in den waanzin der kapitalistische economie heeft meer wezenlijks dan iedere geleerde uiteenzetting, waarom de dingen zijn zooals ze zijn. De scherpzinnigste verklaring kan de waarheid niet verdoezelen, dat een maatschappijvorm, die dermate faalt, overrijp is aan stukken geslagen te worden.
Het principe, dat deze maatschappij vertegenwoordigt is een bittere hoon voor jullie: „Wie niet werkt, zal niet eten!" Een uitstekend, voor tegenspraak niet vatbaar principe — maar de p l i c h t tot werken kan slechts gelden, als het r e c h t op werk gewaarborgd is. Tegenwoordig wordt wel de p l i c h t tot arbeiden erkend, maar het r e c h t op arbeid wordt met voeten getreden. Werk wordt als een genade verleend. Wie de genade niet deelachtig wordt, moet tot zijn schade en schande dragen een „parasiet" te zijn, een individu, dat niet aan de openbare liefdadigheid, maar aan de openbare verachting prijsgegeven dient te worden. De laagheid der kapitalistische wereld komt in die woorden „maatschappelijke parasiet" het meest volkomen tot uitdrukking; het is, alsof men iemand, die bij een natuurramp have en goed verloren heeft, een minderwaardig mensch noemt, alsof men een boer, wiens oogst door hagel en storm werd vernield, een schoelje vindt, een burger tot een schooier wordt, wanneer een aardbeving zijn huis en haard verplettert, een mensch tot uitgeworpene der menschheid, als vuur en water al zijn bezittingen vernietigd hebben. Zeker, deze kapitalistische wereld wordt niet moe tot haar rechtvaardiging te beweren, dat iedere economische crisis een natuurramp is, die over de landen komt, als een lava-regen of een windhoos, in elk geval niet de schuld van het kapitalisme, doch een straf van den hemel is. Maar de slachtoffers van zulk een economische natuurramp worden als individuen gebrandmerkt, die geen aanspraak op hulp, doch geduldig zwijgen tot plicht hebben. Dat is het beginsel der burgerlijke ideologie. Haar houding tegenover het geheele proletariaat is geen andere dan die tegenover de onderste lagen van het proletariaat, den vijfden stand, de werkloozen. Proletariërs moeten er zijn, want het is een eeuwige noodwendigheid, dat de massa's hun arbeidskracht voor weinig geld verkoopen, tegelijk echter is het een teeken van minderwaardigheid, dat de proletariër niet een bourgeois, maar juist een proletariër is. De aanmatiging van de arbeidersklasse niet slechter te willen leven dan de bourgeoisie, is verwerpelijk, tegelijk echter is het een teeken van minderwaardigheid, dat de arbeider niet zoo goed gekleed, verzorgd en verwend is, als de bourgeois. Met het uitsluiten van de levensvoorwaarden, die noodig zijn tot het verwerven van cultuur, paart zich het verwijt van cultuurloosheid.

De schoft, die zijn kinderen straft, verklaart met een hooge borst, dat niets hem zoo tegen staat als de eigenaardig-angstige houding van het gestrafte kind. De bourgeois, die den proletariër uitbuit, vindt het onbegrijpelijk, dat de uitgebuitene niet net zoo tevreden en even goed opgevoed is als de uitbuiter. De wereld der uitbuiters, die millioenen menschen tot werkloosheid dwingt, levert de slachtoffers van haar stelsel doodleuk over aan den afschuw en de politie.

Maar dat alles is den leegloopers en verstoorders van het economisch leven nog niet genoeg; hun slachtoffers krijgen niet slechts de smarten der door hen veroorzaakte catastrophe te dragen, zij voegen er als een hoon nog de afpersing aan toe. Gelijk bandieten, die in het gebied van de aardbeving rooftochten organiseeren om munt uit de vertwijfeling te slaan, slaan zij uit de werkloosheid extra winst. Nood breekt wet. Welnu hij zal ook de ruggegraat en den opstandigen geest der werkloozen breken! Wij geven jullie arbeid, slechtbetaalden arbeid — en zoo lang als wij willen —, wij begenadigen jullie met een armzalig bestaantje — als jullie althans die genade wáárd zijt, als ge tot onze creaturen, spionnen, hielenlikkers wordt, wanneer ge u blindelings aan ons onderwerpt, wanneer ge onze (oppervlakkige) maatschappelijke en politieke meeningen als de juiste aanvaardt. Wij schenken jullie de genade van arbeid, voorwaardelijk althans, wanneer ge van alle zelfrespect afstand doet, wanneer ge immer indachtig zijt, dat wij weldoeners zijn, die werk als belooning, werkloosheid als straf uitdeelen. De winst der kapitalisten wordt tot de catastrophe der crisis, die millioenen menschen te gronde richt, maar de catastrope der crisis wordt tot winst voor de kapitalisten, die van hen, die zij slachtofferden, afpersen, wat deze anders als hun onvervreemdbaar bezit verdedigd zouden hebben.

Gij wilt arbeid? Hij wordt u niet als een *maatschappelijk recht*, doch als een *particuliere aalmoes* geschonken. Ge moet bedelen, moet kruipen, moet u schikken naar de wenschen van den werkgever, zooals men bedelt, kruipt en zich inschikkelijk toont, als men om een aalmoes verzoekt. Ge moogt een wereld, die u tot ellende en werkloosheid doemt, niet veroordeelen, ge moet haar bejubelen, omdat zij de wereld van uw werkgever is. Ge moogt niet meenen, dat ge u met uw arbeid zelfbewustheid en onafhankelijkheid verwerft, ge moet steeds bedenken, dat deze arbeid aan de brave kinderen wordt gegeven, den stouten echter ontnomen wordt.

Gij moet niet op uw initiatief, uw daadkracht vertrouwen, ge moet er steeds om denken, dat men tegenwoordig een positie niet meer veroveren, maar slechts binnensluipen kan. Niet het arbeidsvermogen, maar het aanpassingsvermogen stempelt een mensch tot bruikbaar arbeider, kantoorbediende, ambtenaar; niet de flinkheid, maar de gehoorzaamheid beslist. Zoo ge in 's rijks dienst wilt treden, moet het program der burgerlijke regeeringspartij uw kompas, de wereldbeschouwing der vooraanstaande autoriteiten uw richtsnoer zijn, anders slipt ge niet door de kier van de deur, waarachter men vooruit kan komen. Zoo ge in een kapitalistisch bedrijf tewerkgesteld wilt worden, moet ge van politieke smetten vrij, of door een burgerlijke partij aanbevolen zijn, moogt ge u de luxe van een opstandige levensbeschouwing niet permitteeren. Smijt uw principes en opvattingen in een hoek, als ge niet zelf

op straat gesmeten wilt worden; buiten wachten duizenden, die wellicht bereid zijn van meening als van een hemd te verwisselen, wijl zij sinds lang geen hemd meer hebben, duizenden, die bereid zijn liever hun karakter, dan hun keel aan den kapstok te hangen.
Onder een dergelijken druk moet de jonge generatie opgroeien, moet zij haar begaafdheid, haar eigen geaardheid ontplooien. De wereld, door radio en vliegtuig, door den adem der kolen en den polsslag der electriciteit tot monsterachtige grootte uitgedijd, is schrikbarend eng geworden; vijf werelddeelen werken aan het levenslot van alle menschen mee, maar de meesten dezer menschen zitten gevangen in het kleinst denkbare kringetje.
Vroeger kon de jonge proletariër, als zijn baantje hem niet beviel, zijn betrekking opzeggen, want de landwegen waren zijn element; hij was niet aan vaderland of -stad gebonden, liet den wind om zijn ooren waaien en vagebondeerde een tijd door de wereld; wanneer hij flink en geen gluiper was, veroverde hij zich wel ergens een positie. De elite der arbeidersjeugd is de straat opgegaan. Vrees voor een meester of voor de politie kende zij niet. De ware ellende begon pas, als de proleet voor zijn familie te zorgen had, als hij dientengevolge hokvast werd, als hij niet alles meer riskeeren kon. Deze vrijheid bestaat niet meer; nergens is werk te vinden, nergens laat men werkloozen toe, de algemeene werkloosheid bindt de menschen aan hun woonplaats. En àls de jonge mensch eindelijk ergens werk gevonden heeft, dan klemt hij zich ook aan 't beroerdste baantje vast, dan hoedt hij zich voor temperamentsuitbarstingen, die hem schade zouden kunnen berokkenen. Uit de monotonie van zijn bestaan vlucht hij in de sport, de bioscoop: het avontuur wordt steeds meer tot een „Ersatz". In allen, die heden ten dage werken mogen, leeft een p a n i s c h e n a n g s t v o o r d e w e r k l o o s h e i d; liever van alle trots en fierheid afstand gedaan dan werkloos worden; liever vernederingen van allerlei aard geduld, dan gaan stempelen, dan aan de hopelooze stompzinnigheid van het gedwongen nietsdoen, aan het luieren en hongerlijden te worden prijsgegeven! Al het stof van het afbrokkelende puin der maatschappij valt als het ware in de zielen der werkloozen, met een grauwe laag al datgene bedekkend wat kleur heeft, in een steenen korst klemmend al wat leeft. Dat deze jeugd zich vaak zoo onjeugdig, zoo als oude mannetjes gedraagt, is het gevolg van de „opvoedende" macht der werkloosheid.

DE ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE TE LONDEN.

„Wat timmerhout betreft, werd de bespreking van het vraagstuk tot October uitgesteld. Wat kolen aangaat, de behandeling werd verwezen naar den Volkenbond. Wat wijn aangaat — het vraagstuk werd in handen gesteld van het internationale bureau voor den wijnhandel. Wat betreft het vraagstuk der zuivelproducten — het internationale landbouwinstituut te Rome zal de vraag voorbereiden. Wat betreft tin — de beslissing werd overgelaten aan het internationale instituut voor tinproductie. Wat koffie aangaat — de belanghebbende landen worden verzocht hun voorstellen in te dienen bij het secretariaat der economische wereldconferentie. Wat graan betreft — men kon niet tot overeenstemming geraken."
Aldus de vertegenwoordiger der Sovjet-Unie op de laatste zitting der conferentie.

DE I.W.W. (INDUSTRIAL WORKERS OF THE WORLD) *)

Het hier volgend artikel van Clara Meyer-Wichmann over de IWW. verscheen oorspronkelijk in Mr. Wiessings „Nieuwe Amsterdammer". (Nr. 307, 309 en 311 van den laatsten jaargang, 1920). In verband met het beëindigen van de N. A. moest in het derde artikel met het aangeven van enkele hoofdpunten worden volstaan. De vraag van de aansluiting bij Moscou, die juist in dien tijd aan de orde was, zooals ook voor de andere revolutionair-syndicalistische organisaties (vergl. het artikel over de IAA. in nr. 2 van dezen jrg. van dit tijdschrift) kon nog niet definitief worden behandeld, daar het artikel in December 1920 werd geschreven. Daar het artikel echter een historisch overzicht geeft van het ontstaan en de ontwikkeling der IWW. heeft het niets van zijn waarde verloren. Wij drukken het hier onveranderd af. In een der volgende nrs. hopen wij een overzicht te geven van de ontwikkeling van de IWW. sinds 1920. Het artikel over de IWW. werd niet in de nagelaten werken van Cl. M. W. opgenomen en sindsdien niet herdrukt. Vergl. ook de redactioneele aanteekening over Cl. M. W. in nr. 5 van jrg. I van dit tijdschrift.
REDACTIE.

Het is een bekend verschijnsel dat omstreeks eenzelfden tijd op verschillende plaatsen, onafhankelijk van elkaar, onbeinvloed door elkaar, overeenkomstige bewegingen ontstaan, wanneer de maatschappelijke en geestelijke bodem waarop zij groeien in een eenigszins gelijksoortige phase verkeert. Denk aan verschillende middeleeuwsche religieuse en maatschappelijke bewegingen in Vlaanderen, Duitschland, Italië, aan de Protestantsche hervorming en hare voorloopers in Italië, Zuid-Frankrijk, Bohemen, Engeland, enzoovoorts. Toch vertoonen dan altijd dergelijke overeenkomstige verschijnselen weer kenmerkende verschillen, zoowel in aard en opbouw als in succes; en deze verschillen hangen natuurlijk samen met de milieux waarin zij ontstonden.
Naast het Fransch-Italiaansche syndicalisme staat het Amerikaansche. Deze beide hebben wel een gemeenschappelijke ideologische afstamming, n.l. de libertaire helft der Eerste Internationale [1]), maar deze „afstamming" heeft veel minder op de I.W.W. ingewerkt dan de reëele verhoudingen waaronder zij ontstond. Bovendien hebben de beide vormen van syndicalisme elkaar pas laat leeren kennen en vertoonen ieder duidelijk onderscheiden eigenschappen; eerst van 1908 af begon het Fransche syndicalisme eenigen invloed op de Noord-Amerikaansche beweging te krijgen; toen was dus het revolutionair syndicalisme in de praktijk der Fransche vakbeweging al een vijftien jaren werkzaam, terwijl de I.W.W. al drie jaren bestond en een veel langer voorgeschiedenis had.
Want natuurlijk heeft ook de I.W.W. een lange reeks van voorloopers gehad, wier lijn tot 1869 toe (de organisatie der „Knights of Labor", ridders van den arbeid) kan worden doorgetrokken. Onder die voorloopers hebben we te rekenen verschillende socialistische en anarchistische partijen of vereenigingen, die van 1871 af (Amerikaansche sectie van de Eerste Internationale) in

*) Industrie-arbeiders van de wereld.

1) Brissenden, The I.W.W., a study of Amer. Syndicalism p. 36: „Er is geen twijfel dat al de voornaamste ideeën van het moderne rev. unionisme, gelijk in de IWW. vertegenwoordigd, in de oude Int. Arb. Ass. kunnen worden teruggevonden." — Aldus blijkens citaat van Brissenden, ook „The Industrial Worker" van 18 Juni 1910. O.i. gaan de woorden „al de voornaamste" te ver en miskennen het verband tusschen de I.W.W. en de econom. verhoudingen der 20e eeuw.

Amerika ontstonden, en waarin zich, evenals elders, allerlei verschilpunten en schommelingen ten opzichte van den burgerlijken staat en zijn wetgeving, van het vraagstuk van centralisatie, van de verhouding tot de vakvereenigingen enz. voordeden.

Maar we hebben er ook en vooral onder te rekenen de groote industrieele organisaties, die op het eind der 19e eeuw hier en daar in Amerika ontstonden, en waarvan de bekendste is de W.F.M. (Westelijke Federatie van Mijnwerkers) [2]), die in 1893 werd opgericht, en in haar midden opnam niet alleen „mijnwerkers" in den engeren zin, maar „alle personen die in de mijnen en in verband met de mijnen (in and around the mines) in dienst zijn." In de tweede plaats moet hier worden genoemd de (1898 opgerichte) Western Labor Union, later American Labor Union geheeten, die voornamelijk uit ongeschoolde arbeiders bestond en eveneens beslist op industrieelen grondslag was georganiseerd, doch zich van de latere I.W.W. onderscheidde door sterker sympathie voor politieke actie.

Over het algemeen vinden we de belangrijkste voorloopers van de I.W.W. in de westelijke staten van Amerika, en speciaal in de grootbedrijven. (Dit laatste is van belang, omdat ten opzichte van het Fransche Syndicalisme o.a. door Sombart de meening is uitgesproken dat zijn strijdwijze zou samenhangen met de kleinbedrijfsvorm van het Fransche „atelier"; een meening waartoe Sombart gekomen is door eenzijdig op eenige tamelijk buiten de vakbeweging staande schrijvers te letten, en die reeds voor Frankrijk zelf weerlegd is door erop te wijzen, dat de eerste groote syndicalistische organisaties ook daar in het grootbedrijf zijn ontstaan).

Het manifest, dat den oproep tot de oprichtingsvergadering der I.W.W. (29 Juni—8 Juli 1905) begeleidde, bestond voor een groot deel uit een betoog over de onvoldoendheid der oude vak organisatie (craft-unionism), welke immers de arbeiders verdeelde naar hun vak, naar het werktuig waarmee in plaats van het bedrijf waarin zij werkten; een organisatie welker onvoldoendheid tegenover het zich steeds sterker aaneensluitende patronaat juist in Amerika, het land van trusts en kartels, bij uitstek gebleken was. Het oude craft unionism, waardoor de arbeiders van eenzelfde bedrijf tot een aantal verschillende vakvereenigingen behoorden, bevorderde splitsing der arbeiders-klasse en vorming van een arbeidersaristocratie, die op de minder- en ongeschoolden neerzag; dit alles nam in de Ver. Staten nog véél grooter afmetingen aan dan in Europa. En het veroorzaakte voortdurende onderkruiperij: toen er in Chicago een groote staking was in de bekende machinale slachterijen, staakten alleen de slagers, niet de machinisten, niet de stokers dierzelfde fabrieken; toen bij een spoorwegstaking de machinisten en stokers het werk hadden neergelegd, bleven de conducteurs „op hun post" en geleidden getrouwelijk de onderkruipende nieuwe machinisten over de lijn.

Tegenover al deze versnippering stelde de I.W.W. het beginsel van industrial unionism, organisatie van àlle arbeiders die in eenzelfde bedrijf werken — een beginsel dat, zooals we gezien hebben, vóór de oprichting der I.W.W. al in verschillende groote Amerikaansche organisaties was toegepast.

[2]) In deze W.F.M. heeft o.a. Haywood langen tijd gewerkt.

Speelt in de ontstaansgeschiedenis van het Fransche syndicalisme de ontgoocheling over het parlementarisme een groote rol, in die van het Amerikaansche vinden we vooral de bitterheid tegen de oude vakvereenigingen, samengevat in de A.F.L. (Amerikaansche Federatie van den Arbeid).

Dat eerste oprichtingsmanifest van de IWW. al legde er den nadruk op, dat èn in het kapitalistisch èn in het proletarisch kamp groote wijzigingen hadden plaats gegrepen en de verhoudingen niet meer waren als weleer: zoowel de onderlinge concurrentie tusschen de kapitalisten, als de vakverschillen tusschen de arbeiders waren aan het verminderen. Met deze veranderde omstandigheden, met deze verschuiving der constellatie moest ook de arbeidersbeweging onmiddellijk rekening houden; vandaar dat de IWW. in de plaats van het craft unionism predikte het industrial unionism, in de plaats van de versnippering in tal van vakvereenigingen het streven naar één groote organisatie (One Big Union), en tenslotte ook, — en dit is een zeer belangrijk punt — in de plaats van de vorming van allerlei arbeidersaristocratieën en bevoorrechte groepjes, d e o r g a n i s a t i e d e r o n g e s c h o o l d e n.

Ook hiermee knoopte de IWW. bij de economische ontwikkeling aan. De machine, zoo zegt zij in haar manifest, doet steeds meer het percentage der geschoolde arbeiders af — en dat der ongeschoolde toenemen [3]). Wilde men verhinderen dat dezen aldoor als een gewillige, onbewuste reserve-armee voor het kapitaal zouden gereedstaan, wilde men ook in hen bewusten vrijheidsstrijd wekken, dan moest de arbeidersbeweging zich voornamelijk instellen op het betrekken in haar organisaties van de ongeschoolden. Dit deed de IWW. door een voortdurende propaganda onder hen, en tevens door haar contributies opzettelijk heel laag te stellen. De IWW. nam ook kleurlingen (Japanners en „zelfs" negers) in haar organisatie op — in Amerika een belangrijk verschijnsel.

De Industrial Workers of the World (in de wandeling Wobblies genoemd) zijn dus voor alles Industrial Unionists. Dit industrial unionism is niet „bedacht", niet „uitgevonden", maar opgegroeid uit de nederlagen der oude vakvereenigingen (craft unions). En het is dan ook het éérst ontstaan in die industrieën, waar de patroons sterk georganiseerd waren en een aaneengesloten macht tegenover de vakvereenigingen vormden: de brouwerij en het mijnbedrijf. Eerst toen het industrial unionism er was in de werkelijkheid, kwamen uit de rijen der beweging eenige verderziende geesten op, die de algemeene beteekenis van deze nieuwe organisatiewijze begrepen, uiteenzetten, bewust maakten.

Maar het kenmerkende verschil tusschen de I.W.W. en de oude American Federation of Labor, met haar vakvereenigingen van geschoolden, haar goedgesalarieerde leiders en bureaucraten, haar streven naar overbrugging van den klassenstrijd (de Am. Fed. of Lab. verklaarde steeds zeer nadrukkelijk, n i e t socialistisch te zijn) was niet alleen de organisatievorm. Het lag ook hierin, dat de I.W.W. zichzelf een ander doel stelde: zij beschouwde haar industrial unions als de kiemen, die de nieuwe maatschappij voorbereidden

---

[3]) Zie voor Nederland (hoewel zich deze ontwikkeling natuurlijk in de Ver. Staten in nog sterker mate voordoet) het proefschrift van Dr. Th. v. d. Waerden „Geschooldheid en techniek".

„binnen de schelp van de oude" zooals haar beginselverklaring in de nieuwe redactie van 1908 het zegt. Met andere worden: gelijk op het oogenblik de shop-stewards-beweging in Engeland regelrecht afgaat op contrôle der industrie door de arbeiders-comité's (ook daar geheel op den grondslag van bedrijfsorganisatie gekozen), en vandaar regelrecht op de regeling en leiding der productie door de arbeiders, zoo beschouwt ook de I.W.W. zich niet alleen als een strijdorganisatie die bestaan en vechten moet zoolang de kapitalistische productiewijze nog heerscht; zij weet tegelijkertijd dat het háár organisatievorm is, volgens welken in het eerstvolgend tijdvak de organen voor de l e i d i n g der productie zullen worden opgebouwd.

Dit is het uiterst belangrijke van al deze nieuwe organisatievormen die wij thans in verschillende landen zien geboren worden: het Radenstelsel, de shop-stewards, de bouwgilden, het Amerikaansche Industrial Unionism — dat wij overal zien ontluiken organisaties, die zóó opgebouwd zijn dat zij inderdaad tot overneming der bedrijven geschikt worden.

Zoo kwam het dan ook, dat Lenin, toen hij van de geschriften van De Leon kennis nam, gezegd heeft: „De Amerikaan, Daniel de Leon, formuleerde voor het eerst de gedachte eener sowjet-regeering." [4])

Nu heeft echter in de geschiedenis van de I.W.W. de tragische breuk plaats gehad juist om hetzelfde punt, waarover op het oogenblik in Rusland de bolsjewiki en de richting van Kropotkine tegenover elkaar staan — om de verhouding van de economische strijdorganisatie en de partij.

Om dit te begrijpen, moeten wij, wat Amerika betreft, wat verder teruggaan. En daarbij op den voorgrond stellen, dat nooit de I.W.W., óók niet de anarcho-syndicalistische vleugel ervan die tegenwoordig d e I.W.W. vormt, (De Leon en de zijnen hebben eenige jaren na de scheuring een nieuwe organisatie, de W.L.I.U. opgericht), zoo scherp tegenover de politieke partij heeft gestaan en het anti-parlementarisme zoo op den voorgrond gesteld als de Fransche syndicalisten; het Fransche syndicalisme heeft veel sterker anarchistische invloeden ondergaan dan het Amerikaansche. Daarentegen spitste zich in Amerika de strijd tegen de reformistische vakbeweging tot het uiterste toe, juist omdat de A.F.L., ontstaan in een tijd toen de „skilled"-arbeid in de industrie nog overheerschende beteekenis had, reeds sterk en groot was toen de I.W.W. opkwam; terwijl in Frankrijk het revolutionair syndicalisme in een vroegere periode der vakbeweging, tegelijk met het ontstaan der locale federaties, was opgegroeid. [5])

In den tijd toen de oude, in haar wezen revolutionaire en door universeel solidariteits-bewustzijn gedragen, maar in haar vormen wat romantische organisatie der „Knights of Labor" in beteekenis begon te verminderen en het de gouden dagen waren voor de nuchtere „moderne", „practische" American Federation of Labor, toen al, in de jaren omstreeks 1890, vond de A.F.L. niet alleen een tegenstrooming in de vakbeweging, maar ook de marxistische

---

[4]) Aangehaald op blz. IV der inleiding bij de Duitsche uitgave van Daniel de Leon's rede: „Die Prinzipienerklärung der I.W.W."

[5]) Vergelijk Louis Levine, The development of syndicalism in America, in: Political Science Quarterly, XXVIII (1913), p. 476-477.

Socialist Labor Party tegenover zich. [6]) Eenige jaren na een definitieve breuk riep een deel der leden van de Soc. Lab. Party daarom een „eigen" vakbeweging in het leven, de „Socialist Trade and Labor Alliance", terwijl een ander deel het een juister tactiek vond, om i n de A.F.L. te blijven en „daarbinnen in te boren" om dezelve te revolutioneeren.
In het Westen van Amerika was eveneens scherpe strijd tegen de A.F.L., maar dáár ontwikkelden zich de nieuwe vormen: daar ontstond de industrieele organisatie en de beschouwing van de industrial union als de cel der toekomstige maatschappij.
Toen nu in 1905 de I.W.W. tot stand kwam, vormde deze een samensmelting van allerlei verschillende elementen, die gemeen hadden hun revolutionair karakter en hun streven naar nieuwe strijdwijze en organisatievormen voor de vakbeweging. En aan deze samensmelting dankt de I.W.W. haar oorspronkelijk beginselprogram van 1905, dat haar duidelijk van de A.F.L. met haar aanpassingstactiek onderscheidt, duidelijk de gedachte van voorbereiding van de socialistische productiewijze uitspreekt, maar in haar omschrijving van de verhouding tot de politiek blijk geeft met twee stroomingen rekening te hebben moeten houden. Deze beginselverklaring luidde [7]): „De arbeidersklasse en de ondernemersklasse hebben niets gemeen. Er kan geen vrede zijn, zoolang honger en gebrek onder millioenen arbeiders geleden worden, en de weinigen die de ondernemersklasse uitmaken alle goede dingen van het leven bezitten.
„Tusschen deze beide klassen moet een strijd worden gevoerd [totdat de arbeiders der wereld zich op het politieke zoowel als op het industrieele gebied vereenigen, en door middel van een economische organisatie der arbeidersklasse zonder afhankelijkheid (affiliation) van eenige politieke partij, dat nemen en houden wat zij door hun arbeid hebben voortgebracht]. [De beginselverklaring van 1908 zegt inplaats hiervan: „totdat de werkers van de wereld zich als klasse organiseeren, de aarde en het productie-apparaat in bezit nemen en het loonstelsel afschaffen."]
„De snelle ophooping van den rijkdom en de concentratie van het beheer der industrieën in àl minder handen maken het voor de vakvereenigingen (bedoeld zijn de oude „trade" of „craft" unions) onmogelijk om zich met de steeds groeiende macht der ondernemersklasse te meten, omdat de vakvereenigingen een toestand bestendigen en bevorderen, waarbij één groep arbeiders tegen een andere groep arbeiders in den loonstrijd kan worden opgezet, waardoor zij met elkanders hulp worden verslagen. De vakvereenigingen helpen de ondernemersklasse om de arbeiders te misleiden tot het geloof dat de arbeidersklasse gemeenschappelijke belangen heeft met de ondernemersklasse.
„Deze stand van zaken kan alleen veranderd en de belangen der arbeiders alleen behartigd worden door een organisatie die zoo is opgebouwd dat al haar leden in eenige industrie of in alle industrieën, het werk neerleggen tel-

---

6) Behalve deze is er in America nog een socialistische politieke partij, de „Socialist Party"; deze is niet marxistisch.

7) De vertaling die S. J. Rutgers in zijn artikel „Industr. Werkers van de wereld", Nieuwe tijd 1919, blz. 574 geeft, kan ik hier slechts gedeeltelijk volgen, omdat Rutgers geeft de vertaling der n i e u w e beginselverklaring na de scheuring tusschen de anarcho-syndicalisten en de De Leonisten door de eerstgenoemden aangenomen.

kens als er een staking of uitsluiting is in één der departementen (afdeelingen) daarvan, en zoodoende een onrecht tegen é é n als een onrecht tegen a l l e n opvatten." [8])

[Daarna volgt in de beginselverklaring van 1908: „Inplaats van de conservatieve stelling: „een billijk dagloon voor een eerlijke dagtaak" moeten wij in ons vaandel het revolutionaire wachtwoord schrijven: „Afschaffing van het „loonstelsel". Het is de historische zending der arbeidersklasse het kapitalisme op te ruimen. Het leger van de productie moet worden georganiseerd, niet alleen voor den strijd van-dag-tot-dag met de kapitalisten, maar ook voor het overnemen der productie wanneer het kapitalisme zal zijn omvergeworpen. Door ons te organiseeren op industrieelen grondslag vormen wij de structuur van een nieuwe maatschappij binnen de schelp van de oude."]

Vergelijking van de oude en nieuwe beginselverklaring der I.W.W. doet zien, dat in de nieuwe verdwenen is „de vereeniging der arbeiders van de wereld op het politieke gebied". Het schrappen van deze woorden was de formeele, statutaire neerslag van een langdurige en hartstochtelijken strijd tusschen twee richtingen in de oude I.W.W.; een strijd die op het congres van 1908 op de uitdrijving van De Leon (den Marxist) en de zijnen uitliep. Het is een eigenaardigheid van het politieke leven, dat de gewichtigste principieele botsingen plegen te worden uitgevochten niet „als zoodanig", maar in den vorm van administratieve kwesties; en zoo werd De Leon weliswaar in werkelijkheid verbannen omdat hij tevens leider de S.L.P. was [9]) en op economisch gebied een minder radicale richting voorstond, maar verbannen op grond van weerzin der arbeiders tegen tal van politieke gevechten die zich in de I.W.W. tusschen S.L.P.'es en S.P.'ers hadden afgespeeld en overheersching van politieke partijen vreesden, maar had die uitdrijving schijnbaar plaats op grond van het feit, dat hij verscheen als afgevaardigde van een afdeeling, die hij niet had mogen vertegenwoordigen.

De uitsluiting werd aanvankelijk door de De Leoniten niet erkend; zij bleven zich óók I.W.W.'ers noemen, en werden jarenlang als „Detroit-I.W.W.'ers" (zoo genaamd naar de plaats van hun „hoofdkwartier") onderscheiden van de „Chicago-I.W.W.'es", totdat, in 1915, de De Leoniten den naam van Workers' International Industrial Union (W.I.I.U.) aannamen. Zij zijn een kleine groep gebleven, in ledental en invloed geringer dan de anarcho-syndicalistische vleugel. Hun standpunt onderscheidt zich van dat van den anarcho-syndicalistischen vleugel der I.W.W. doordat zij 1e. niet zóó uitsluitend i n d u s t r i a l unionists zijn, maar in sommige opzichten nog meer organisatie naar afzonderlijke v a k k e n willen bevorderen; 2e. parlementaire actie voorstaan; 3e. minachten de directe-actie en sabotage-tactiek der Chicago-I.W.W.'ers, die door hen als „Bummery" [10]) wordt gequalificeerd.

We raken hiermee aan het karakter der directe actie van de I.W.W. Deze heeft inderdaad bij hen, veel meer dan in Frankrijk, gewelddadige vormen

---

8) Dit laatste was een spreuk der Knights of Labor.

9) De Leon behoorde echter tot hen, die de politieke organisatie (de partij) a l s h u l p m i d d e l bij den economischen bevrijdingsstrijd beschouwde en was dus zijnerzijds weer wel te onderscheiden van een andere groep, die geheel uit het politieke kamp kwam en de industrial unions als versterking van den politieken strijd steunden.

10) Bluf (Red.)

aangenomen; de sabotage, niet alleen in haar zachtere vormen van lijdelijk verzet en langzaam werken tijdens conflicten („go slow" of „go canny"), maar ook in den vorm van vernieling, is door de I.W.W.'ers gepredikt èn in practijk gebracht — ondanks de in tal van vormen weerkeerende spreuk, dat de Knights of Labor geen geweld (bedoeld is hier geweld tegen zaken, sabotage dus) predikten doch het toepasten, en dat de I.W.W.'ers het wel prediken, maar niet toepassen. [11]) Rücksichtlose, soms ook individueele daden van verzet meebrengende opstandigheid ontwikkelde zich vooral in het Westen, met zijn dikwijls geïsoleerde bedrijven en zijn arbeidersbevolking, die uit ongeschoolden van velerlei nationaliteiten bestond. De meer „beschaafde" en gematigde arbeiders van het Oosten en speciaal de aanhangers van De Leon hebben die mannen uit het Westen — die niet alleen groote maandenlange stakingen volhielden, maar ook eindelooze veroveringstochten voor het recht van het vrije woord ondernamen door, telkens in een andere gemeente, een propagandarede op straat te houden en zich dan te laten gevangennemen, — die er dikwijls wild en verwaarloosd uitzagen en zich opgewonden gedroegen — als „lompenproletariërs" geminacht. Ook in de Chicago-I.W.W. zelf deed en doet zich spanning voor tusschen de Oostelijke en Westelijke afdeelingen; terwijl de Oostelijke vinden dat in de I.W.W. genoeg tegen leidersmacht en bureaucratie gewaakt is, willen de Westelijken verdere decentralisatie, meer autonomie van de plaatselijke groepen, en aan het „hoofdkwartier" niet anders dan administratieve functies toekennen. Zoo vormen die Westelijke afdeelingen de meest doordrijvende, de meest driftige, de meest „lastige" maar ook degenen waarin het het meest gist, die het hevigst gevreesd en het gruwzaamst belasterd en bestreden worden door het Amerikaansch...... democratisch...... bewind [12]).

„De aard van het terrein waar de I.W.W. gewerkt heeft moest de agressieve methode, waartoe zij van het begin af aan dreigde, nog meer naar voren brengen," schrijft Louis Levine in zijn reeds aangehaald artikel. [13]) „Een kamp van stakende spoorwegwerkers kon niet dezelfde diplomatieke en langzame tactiek volgen als b.v. een typografenbond. De houtbewerkers van de Zuidelijke staten, de arbeiders uit de fruitkweekerijen van Californië, de textiel-

---

[11]) S. J. Rutgers in zijn artikel over de IWW. (Nieuwe Tijd 1919, blz. 578) vreest dat de sabotage, tot algemeen systeem geworden, zal leiden „tot verheerlijking van den sterken man, tot persoonsvergoding en tot individueele actie, die de dood beteekenen van een sterke arbeidersorganisatie, en die dubbel gevaarlijk zijn nu ook het Imperialisme leidt tot de moraal van den krachtmensch" — Ter overdenking!! Ook vreesde Rutgers (t.z.p.), „dat op deze wijze niet een nieuwe vorm van democratische organisatie (spatieering van Rutgers) kan worden opgebouwd".

[12]) Bekend zijn de strafvervolgingen op grond van allerlei artikelen tegen tal van I.W.W.ers vooral tijdens den oorlog; bekend de bevestiging, nu onlangs, van het vonnis tegen Haywood en 95 anderen, bekend de uitdrukkelijke strafbaarstelling van „Criminal Syndicalism" in verschillende Noord-Amerikaansche Staten. — Daarnaast schijnt de verspreiding van hun bladen te worden belemmerd: op een verzoek om een oud nummer van „The Industrial Worker" ontving ik ten antwoord: „Ik weet niet hoe de politie in Holland optreedt, maar in „het land der vrijen en het tehuis der slaven" heeft de politie de gewoonte ongeveer eens in de maand een inval in het kantoor van The Ind. Worker te doen. Vandaar dat het nummer dat u wenscht hier niet meer is. Voorzoover ik weet bestaat er in den heelen staat Washington nog één exemplaar van......

[13]) Polit. Science Quarterly XXVIII (1913), blz. 472.

arbeiders van Nieuw-Engeland of de kellners der hôtels en restaurants van een Amerikaansche stad kunnen noch op onvervangbaarheid door vakkennis, noch op weerstandsfondsen bouwen. In het geval van ongeschoolde arbeiders vereischt een staking een snelle en beslissende beweging, een gesloten aanval over de heele linie, die de plannen èn de fabrieken der ondernemers stop zet. Het doel van de staking is bereikt als de reëele eischen vervuld zijn; de z.g.n. „erkenning van de organisatie" is van minder belang waar de organisatie zèlf onvast is. Onder deze ongeschoolden bestaat de organisatie vandaag, om morgen door het vertrek der arbeiders uiteen te vallen. Maar zij dragen de kiemen van het industrial unionism met zich mee naar andere streken en verspreiden het zoo onder andere arbeiders. De nieuwe methoden der I.W.W. na 1908 werden als volgt samengevat: „Geen erkenning der organisatie", „snelle aanval", „korte en agressieve stakingen", „geen arbitrage".
Deze aard van de I.W.W. en van hare leden moet in het algemeen bij de beoordeeling van haar tactiek in het oog worden gehouden. In de „Trib." van 7 Dec. j.l. verscheen onder het opschrift „Isolement, verdeeldheid, onmacht" een artikel van W.Z. Forster (vermoedelijk is bedoeld dezelfde W.Z. Forster, die reeds in 1911 propaganda voor revolutionaire actie binnen de oude Am. Fed. of Lab. voerde), overgenomen uit La Vie Ouvrière [14]), waarin als groote fout der I.W.W.'ers betreurd werd, dat zij niet in de A. F. of L. waren gebleven, om daarin te „boren", en haar van binnenuit te revolutioneeren — een opvatting die ook door Tom Mann reeds lang geleden gedeeld werd. Hunne opmerkingen hebben zeker een kant van waarheid. De I.W.W. is een in aantal zwakke groep gebleven. In Brissenden's nauwgezet en door objectiviteit uitmuntende boek vindt men op blz. 359 de cijfers; het ledental der I.W.W. is jarenlang niet boven de 20.000 gekomen, bereikte in 1916 de 60.000 en wordt over 1917 als 200.000 vermeld — welk laatste cijfer door Brissenden als zeer twijfelachtig beschouwd wordt. De I.W.W.'ers schijnen n.l. wel eens „gekleurde" cijfers te geven. Brissenden vertelt een, zooal niet historische dan toch teekenende, anecdote: hoe Prof Hoxie, na uitgebreide statistische onderzoekingen, met opgestoken zeilen het kantoor van St. John, den alg. secretaris der I.W.W. binnenstuift en zegt: „Nu heb ik je, St. John, jullie hebt maar 14.300 leden". „Je liegt het, Hoxie", antwoordt St. John, „we hebben er 14.310"). In verhouding tot het arbeiderstal van Amerika en tot het ledental der A. F. of L. vormen de I.W.W.'ers dus een kleine voorhoede. Brissenden neemt aan dat ruim 190.000 arbeiders op 't een of ander tijdstip lid van de I.W.W. geweest zijn en er dus eenigen invloed van hebben ondergaan — de kiemen met zich hebben meegedragen en verder verspreid, waarvan Levine in zijn boven afgedrukt citaat sprak. Maar juist voor de ongeschoolden, die door de I. W. W. werden georganiseerd, was — door de zeer hooge bijdragen en het leerling-stelsel — de toegang tot de A. F. of L. nagenoeg of heelemaal afgesloten!
Zij, die de tactiek van „binnen in boren" voorstaan, doen dit omdat zij meenen, dat de I.W.W.'ers in de A. F. of L. als een ferment zouden kunnen wer-

---

[14]) Volgens de Trib. „La Vie Ouvrière" van 12 Nov. In dat nummer heb ik het artikel niet kunnen vinden, de datum zal dus door een drukfout verkeerd zijn weergegeven.

ken. Vergeten zij niet te veel dat de I.W.W.'ers ook als afzonderlijke organisatie als een ferment hebben gewerkt?
Waarom anders is dit kleine groepje zoo vervolgd, zoo bestreden, indien niet omdat men voelde en begreep, dat het invloed oefende op breede kringen van arbeiders, zoowel door zijn organisatievorm als door zijn strijdwijze? [15])
Het laatste halfjaar is de I.W.W. zeer in beweging geweest omtrent de vraag van de aansluiting bij de Derde Internationale.
In het voorjaar had de toenmalige G(eneral) E(xecutive) B(oard), de Algemeene Uitvoerende Raad dus, besloten tot aansluiting bij de Derde Internationale. [16]) De nieuwe G.E.B. meende echter, dat die vraagstuk door de leden, bij referendum, beslist moest worden, en annuleerde dus de aansluiting. Het referendum liep over drie voorstellen, ter keuze:
I. De I.W.W. sluit zich aan bij de IIIe Internationale.
II. De I.W.W. sluit zich niet aan en bericht dat haar positie het haar onmogelijk maakt zich aan te sluiten op de wijze als in Zinovjeff's oproep aangegeven, maar dat zij (de I.W.W.) is voor een Economische Industrieele Internationale.
III. De I.W.W. sluit zich onder voorbehoud [17]) bij de Derde Int. aan, als volgt: de I.W.W. neemt geenerlei aandeel aan parlementaire actie, en behoudt zich het recht voor haar eigen tactiek op grond van Amerikaansche toestanden te ontwikkelen."
Zoowel het 2e als het 3e voorstel, hoewel met elkaar in strijd, hebben in de G.E.B. een meerderheid behaald. En een inzender in Solidarity wijst dan ook op het groote gevaar, dat dit drieledige referendum eveneens tot gevolg zou hebben aanneming van twee met elkaar in strijd zijnde moties. Om deze reden en verscheidene andere (dat aansluiting geheel buiten het kader der I.W.W. viel, en verwerping der aansluiting door de bourgeosie verkeerd zou worden uitgelegd), werd de G.E.B. dringend verzocht het referendum weer in te trekken. Tenslotte vinden we — terwijl op 30 Nov. de referendumbiljetten in handen van het hoofdbestuur moesten zijn [18]), — in de Industr. Worker van 13 Nov. een motie van de afd. Minneapolis, die het G.E.B. verzoekt heen te gaan.
Zoo schijnt dus nog alles in gisting te zijn. Wellicht is in Amerika de beslissing reeds gevallen.
In het verleden van de I.W.W. is de onafhankelijkheid van iedere politieke

---

[15]) De vraag naar de tactiek der IWW. in deze is natuurlijk alleen definitief te beoordeelen voor wie geheel met de practische mogelijkheden der beweging in Amerika bekend is. Het is dus allerminst mijn bedoeling, iets hieromtrent te decreteeren; wèl er op te wijzen dat ook deze zaak twee kanten heeft en zoo eenvoudig niet is als tegenwoordig, in een overal-propageeren van het strijden in de massa-organisaties, wel eens wordt gemeend.

[16]) Zie „Industr. Worker" 30 Oct. 1920 en verder „Industr. Worker" en „Solidarity" van de laatste maanden in het algemeen.

[17]) Het Bulletin Communiste van 4 Nov. 1920 acht een dgl. aansluiting onder voorbehoud onaanneembaar en geheel in strijd met het karakter der IIIe Int.

[18]) Om deze reden lijkt ons het telegram van Price uit Berlijn in de Trib. van 4 Dec. opgenomen, dat de I.W.W. zich thans bij den Int. Raad der Vakbonden van Moskou zou hebben aangesloten, nog niet zonder meer overtuigend.

partij gedurig en zeer vast naar voren gebracht. Dit beginsel ligt in de organisatie en de mentaliteit der I.W.W.'ers zeer vast verankerd en spreekt ook nu nog uit alle polemieken over het vraagstuk van de aansluiting. Maar de Comm. Partij van Amerika is klein en Rusland is verre, zoodat in het bewustzijn van menigen I.W.W.'er aansluiting bij de Derde Int. méér het karakter zal dragen van grijpen van een broederhand van revolutionaire arbeiders dan van een overgave aan politieke leiding. In dat licht zou een mogelijke meerderheid vóór de aansluiting zijn te verklaren. Hoogstwaarschijnlijk zou zij echter een nieuwe scheuring in de I.W.W. teweegbrengen.
Of zij plaats heeft — dan wel of de I.W.W. haar actie als industrieele organisatie blijft voeren en de russische arbeiders op háár wijze steunt, n.l. door weigering van munitiefabricage en -vervoer voor de Entente — zullen wij binnen weinig weken weten.

C. WICHMANN

OVER SABOTAGE.

De bedenkingen inzake de sabotage, die in noot 11 in het artikel over de IWW. (pag. 84). tot uiting komen, lijken mij weinig steekhoudend.
De sabotage kan een uitermate doeltreffend strijdmiddel zijn, indien deze in direct verband met den klassenstrijd wordt aangewend. De voorwaarde is, dat zij niet onnoodig, en verantwoordelijk wordt aangewend, zoodat de overige bevolking, die niet direct bij het confict is betrokken, de sabotage niet vijandelijk, maar met sympathie begroet. Indien de voorwaarden van een staking voor de arbeidersklasse gunstig zijn, en een staking „normaal" verloopt is er voor sabotage geen reden. Wanneer echter een conflict scherpere vormen aanneemt, een lange duur de weerstandskracht der arbeiders dreigt te breken, de gezamenlijke macht der ondernemers en van den staat wordt gemobiliseerd, dan is de sabotage gerechtvaardigd en kan doelmatig zijn.
Een klassiek voorbeeld van doelmatige sabotage is die van de bouwvakarbeiders in Barcelona tijdens de groote staking van dit jaar, die enkele maanden duurde. Op een geweldige schaal zijn hier sabotagedaden gepleegd, die met niet minder groote discipline als vakkundigheid zijn uitgevoerd. De scherpste bewaking van de bouwwerken heeft niet kunnen verhinderen dat de eene explosie op de andere volgde en meerdere in aanbouw zijnde gebouwen — o.a. een politiekazerne — met den grond zijn gelijk gemaakt. Bij deze geheele reeks van sabotagedaden is niet alleen geen enkel slachtoffer gevallen, maar ook geen enkele der daders door de politie gevat. Een onschuldiger vorm van sabotage vond in de eerste dagen van de staking plaats: een groep stakers maakte zich gewapend met de gebruikelijke arbeidswerktuigen en dus oogenschijnlijk als werkwilligen op weg en begon een der hoofdverkeerswegen naar Barcelona open te breken. Na gedanen arbeid gingen ze naar huis.
Wanneer de sabotage dus als onderdeel van den strijd organisatorisch en verantwoordelijk bewust en gecontroleerd wordt aangewend en men de sabotage niet alleen weet te beginnen maar ook te beëindigen en ze niet het karakter van willekeurige „individueele acties" heeft, behoeft er van demoraliseerende werking geen sprake te zijn. Integendeel. Voor dezen vorm van sabotage mag men aan de woorden van Sorel herinneren: „Het proletarische geweld verschijnt aldus, in zooverre het uitgeoefend wordt zuiver en alleen als een uiting van het klassenstrijdsentiment, als een zeer schoone en zeer heldhaftige zaak; het staat in dienst van de diepste en meest wezenlijke belangen der beschaving; het is misschien niet de meest geeigende methode om directe materieele voordeelen te behalen, maar het is in staat de wereld van het barbarisme te redden.

A. M. L.

DE IAA EN DE IWW.

Op het laatste congres der IWW., de syndicalistische organisatie van N.-Amerika, werd besloten met de IAA. te onderhandelen in hoeverre een practische samenwerking tot stand gebracht kon worden. De IWW. houdt ook heden nog aan de fictie vast, dat zij zelf een Internationale, een wereldorganisatie is. Practisch heeft zij vrijwel alleen in de U.S.A. bestaan, waar trouwens haar invloed en ledental in de laatste jaren belangrijk gedaald is. De IAA. heeft overigens nooit gepoogd naast de IWW. een sectie te vormen, daar het de IAA. er niet om te doen was tot iederen prijs een organisatie te hebben maar om de **arbeidersklasse te organiseeren** voor den strijd tegen staat en kapitalisme en voor een sociale reconstructie. Daarom heeft zij ook steeds de italiaansche, zweedsche, spaansche en russische kameraden opgeroepen zich bij de IWW. aan te sluiten. De IAA. heeft in haar laatste briefwisseling met de IWW. erop aangedrongen dat de IWW. hetzelfde zou doen voor de andere landen waar de IAA. haar organisatie heeft, te meer waar de enkele groepen, die de IWW. elders heeft of heeft gehad, als in Zweden, Hongarije, Stettin (die overigens steeds enge verbindingen met de FAUD., de duitsche sectie der IAA. heeft gehad) nauwelijks als sectie beschouwd kunnen worden. De Zeelieden Organisatie der IWW. heeft overigens op het congres der IWW. voorgesteld, dat de IWW. zich bij de IAA. zou aansluiten. de eenige organisatie der IWW. in Zuid-Amerika, in Chili, was zoolang zij bestond bij de IAA. aangesloten, zooals trouwens ook de chileensche CGT.

Wij drukken hier het begroetingsschrijven van de IAA. aan het congres der IWW. af en het antwoord van het congres. Red.

Kameraden, Aan het Congres der Industrial Workers of the World, Chicago.

De Internationale Arbeiders Associatie wil het jaarlijksch Congres der IWW. niet laten voorbijgaan zonder haar meest kameraadschappelijke en hartelijke groeten te zenden. Zij hoopt dat, niettegenstaande de crisis op elk gebied die Amerika — evenals alle andere landen der wereld — doormaakt, de revolutionaire elementen in Amerika het zich tot een plicht zullen rekenen vast aaneengesloten stand te houden, en wat meer is, hun organisatie sterker te maken en een beroep te doen op hen, die zich afzijdig houden, om mede te werken aan de moeilijke, reusachtige taak, welke den revolutionairen arbeiders wacht.

De IAA. spreekt de hoop uit, dat de vergadering, doordrongen van de dwingende eischen van het oogenblik, de werkers van Amerika met kracht zal oproepen tot een uitgebreide georganiseerde activiteit voor het revolutionaire syndicalisme en tegen de verouderde, ondoeltreffende en compromissen sluitende reformistische vakbewegingen.

Waar men ook moge denken dat de wereldcrisis, die overal den arbeid smoort, op uit zal loopen, het lijdt geen twijfel dat het kapitalisme bankroet is. En wat nog belangrijker is en van groote beteekenis; ook de Staat gaat met rasse schreden zijn ondergang tegemoet.

En dit geldt voor alle landen — zij het de V.S. of Engeland, Frankrijk of Duitschland.

Het internationale kapitalisme is niet bij machte het sociale leven te organiseeren. Het brengt het in verwarring. Ook de politieke staat heeft, hetzij nationaal, of internationaal, bij monde van den Volkenbond, zijn volslagen onmacht getoond om een einde te maken aan de schreeuwende onbillijkheden, die het huidige politieke en economische systeem aankleven en die de hoofdoorzaak vormen van de wereldcrisis.

En ook het Communisme — of liever het Bolsjewisme — heeft bewezen dat vrijheid en gelijkheid niet kunnen worden opgebouwd op slavernij, onderdrukking en uitbuiting.

Zoo moet, met het ineenstorten van het kapitalisme, ook de macht van den staat als zoodanig ineenstorten.

Deze groote les van de wereldcrisis moet voor de arbeidende klasse van elk land en van alle landen een aanleiding zijn twee allerbelangrijkste conclusies te trekken.

Ten eerste — dat de bevrijding der arbeidende klasse het werk m o e t zijn van de arbeiders zelf. Geen politieke partij, onder welke vaan ook, en hoe revolutionair haar leuzen ook mogen zijn, heeft het recht de georganiseerde arbeidersklasse voor zich op te eischen.

In dit opzicht zijn de Industrial Workers of the World, van het allereerste begin, hun grondbeginsel trouw gebleven. De gebeurtenissen hebben dezen grondslag van de ontwikkeling der arbeidersbeweging slechts bekrachtigd.

Ten tweede — dat tegen de internationalisatie van het kapitalisme, tegen het verbond der staten, de nauwe samenwerking der revolutionaire arbeidersgroepen over de geheele wereld, een onontkoombare noodzakelijkheid wordt, opgedwongen door de behoeften zelf van het dagelijksch leven.

Zelfs de amerikaansche regeering, in haar ijdel streven zich buiten de europeesche „verwikkelingen" te houden, moet toegeven dat zijzelf een onafscheidelijk deel uitmaakt van deze verwikkelingen en dus ook van de nasleep daarvan.
De amerikaansche arbeider staat voor een dergelijk dilemma, en hij is even verantwoordelijk voor de strijdende belgische mijnwerkers, als de europeesche arbeider verantwoordelijk is voor de dappere mijnwerkers uit Kentucky. Want er is één voorwaarde die boven alles gaat: alleen door samenwerking kunnen wij standhouden en zullen wij in staat zijn ons einddoel te bereiken: de Sociale Revolutie, die, hoewel zij niet noodzakelijk over de geheele wereld tegelijkertijd hoeft uit te breken, niettemin een wereldomwenteling is, die op een bepaald punt van de aarde wordt begonnen, maar waarin ieder arbeider van elk land zijn aandeel moet dragen.
Het is hoog tijd, dat de arbeiders der geheele wereld zich erop bezinnen waarop in de toekomst de activiteit der revolutionaire groepen dient gericht te worden. Laten wij slechts twee punten noemen. Op het gebied van practische maatregelen, binnen het raam van het kapitalistische régime, is de eenige maatregel, die een aanmerkelijke verbetering kan brengen in de huidige omstandigheden der arbeidersklasse door den last der chronische werkloosheid te verminderen, de eisch van — en de georganiseerde strijd voor — den zes-urendag en een arbeidsweek van 33 uur, doorgevoerd voor een land in zijn geheel, zonder ook maar eenige vermindering van loonen, salarissen en arbeidsvoorwaarden. En wat de organisatie betreft, zoo is het dringendste probleem de versterking der internationale broederschap der arbeidersklasse teneinde zich daadwerkelijk, op internationale schaal, te kunnen verzetten tegen elke poging om opnieuw een moorddadige oorlog te ontketenen, en de opstelling van een uitgebreid en weloverwogen plan van sociale wederopbouw, waarvan de hoeksteen zou zijn de in bezitname der productie- en distributiemiddelen door de arbeiders, georganiseerd in hunne gedecentraliseerde, libertair-revolutionaire verbanden.
De IAA. heeft deze cardinale punten in haar internationale actie voorop gesteld en hoopt dat deze hoofdpunten instemming zullen vinden bij de revolutionaire arbeiders in Amerika.
De IWW. succes toewenschend in haar taak, de arbeidende klasse in Amerika bewust te maken en te organiseeren, reikt de IAA. U de collectieve hand van het internationaal georganiseerde revolutionaire proletariaat en doet een beroep op U, Uw krachten — op organisatorische wijze — met de onze te vereenigen,in onze gemeenschappelijke taak: de Internationale Bevrijding.
Op voor de sociale revolutie! HET SECRETARIAAT DER IAA.

Antwoord van het Congres aan de IAA. Chicago, 22 November 1932.

Kameraden,
Wij, gedelegeerden van het 20ste Congres van de IWW. hebben van uw begroetingsschrijven aan ons Congres met sympathie en belangstelling kennis genomen. Wij zijn het met den geest van uw brief in alle opzichten eens.
In naam van de leden van de IWW. zenden wij den revolutionairen arbeiders der IAA. onze solidaire groeten.
Het standpunt der IWW. is gedurende meer dan 27 jaar hetzelfde geweest als dat der IAA. De IWW. heeft zich steeds met alle kracht tegen de z.g. arbeiders-politici gekeerd en hun toegeroepen hun handen van de vakbeweging af te houden. Evenals gij, zijn de leden van de IWW. van de wereldbeteekenis van den klassenstrijd doordrongen; samen met U zijn ook wij van meening dat, als de arbeidersorganisaties door beroep of door nationaliteit begrensd worden, zij tegenwoordig niet in staat kunnen zijn de arbeidersklasse tot een succesvollen strijd tegen het wereldkapitalisme te leiden, dat zij onbekwaam zullen zijn de historische zending van het proletariaat te vervullen, die in de vernietiging van de loonslavernij en de politieke dictatuur bestaat.
Ook zijn wij het met U eens, dat een nauwe samenwerking van de revolutionaire arbeidersorganisaties der geheele wereld noodzakelijk is. Deze vereeniging is voor den grooten strijd der arbeidersklasse een vereischte. In overeenstemming hiermee draagt het Congres het bestuur van de IWW. op, met U de vraag van een practische samenwerking tusschen de IAA. en de IWW. te bespreken.
Het 20ste Congres der IWW. zendt U en door U het revolutionaire proletariaat der IAA. zijn broederlijke groeten.
Op voor de bevrijding van het proletariaat!

Namens het Congres:
LOUIS TRACEY.
WILLIAM LINDSAY.

OVERZICHT

DE SOCIAALPOLITIEKE TOESTAND IN POLEN

De politieke gebeurtenissen in het buitenland van de laatste maanden hielpen de poolsche regeering, om de aandacht der massa's van haar eigen toestand af te leiden en droegen er ook nog ten zeerste toe bij, de nationalistische strooming in het eigen land te versterken. Overal worden korte en krachtige berichten verspreid, en onder het motto: „Wij geven geen handbreed van ons grondgebied prijs" wordt de stemming van het publiek georganiseerd. Zoo komt het patriotisme, dat in Polen onder den druk der ellende reeds veel van zijn jeugdige kracht had ingeboet, weer naar voren. Om met de „stemming in de massa's" niet in conflict te komen, hebben de leiders der oppositie het eveneens als hun plicht beschouwd bij verschillende gelegenheden hun nationalistische gezindheid te betuigen, waarbij ze dan de dictatoriale regeering te verstaan geven, dat het op dit oogenblik noodig is de innerlijke wrijving in het land zelve uit den weg te ruimen, en vrij baan te maken voor de democratie, daar alleen de democratie tegen de herziening der tractaten was en is en ook in staat zal zijn alle krachten samen te vatten om de grenzen te verdedigen. In een scheeve verhouding kwamen ook de communisten te staan, die tot dusverre in overeenstemming met de leninistische oplossing van het nationale probleem, voorstanders waren van de afscheiding van Silezië en Pommeren van Polen, en de inlijving van deze gebieden bij Duitschland, om welke reden zij tot op heden in Polen van landverraad werden beschuldigd. De communisten hadden deze tactiek gevolgd, omdat zij de voor de communisten gunstige verkiezingsuitslagen in Duitschland voor goede munt namen, en iederen dag de revolutie in Duitschland verwachtten. Onder de huidige ontwikkeling van de gebeurtenissen in Duitschland werd de leninistische tactiek onbruikbaar, en om nu niet met één slag met de vroegere politiek te moeten breken, kwamen ze eerst op voor een plebisciet in Pommeren en Silezië, om ten slotte, met terzijde stelling van dit netelige punt, zoo snel mogelijk over te gaan tot de orde van den dag.
De oorlogsstemming is in het geheele land zeer sterk voelbaar, men spreekt over den oorlog als over een onvermijdelijke zaak; daarbij staan de zaken geheel anders dan in vroegere jaren. Vroeger was alle aandacht op Rusland gevestigd, daarentegen tracht nu de regeeringspers uiteen te zetten, dat een oorlog van Duitschland tegen Polen onvermijdelijk een oorlog tegen Rusland zou beteekenen, en dat het in het belang van Rusland is, dat de poolsche grenzen onaangetast blijven. Rusland gaat op het oogenblik met deze opvattingen accoord, wat wel daaruit blijkt, dat een hoofdartikel in de „Gazeta Polska" over het viermogendhedenpact, waarin het boven omschreven standpunt tot uitdrukking werd gebracht, door de geheele sowjetpers zonder commentaar werd overgenomen. Door de zaken zoo aan te pakken tracht men in Polen den te verwachten oorlog een sociaal karakter te geven, waardoor men meent, den revolutionnairen klassenstrijd en het antimilitarisme den wind uit de zeilen te nemen. Bij de tegenwoordige mentaliteit van het poolsche proletariaat, dat door het optreden en de werkzaamheid van de partijen, ten aanzien

van den politieken klassenstrijd en de revolutie zijn belangstelling verloren heeft, zal een eventueele oorlog niet op dien tegenstand stooten, die men op grond van de heerschende ellende en ontevredenheid eigenlijk zou kunnen verwachten. Het is helaas maar al te zeker, dat de sociaal-democratie, evenals in vroeger jaren, het patriotisme hooger zal stellen dan het socialisme, en van den kant der communisten is, zooals altijd en overal, geen georganiseerd verzet te verwachten, er bestaat integendeel nog de mogelijkheid, dat als Polen zich met Rusland zou verbinden, de communisten den oorlog als een revolutionnairen oorlog zouden beschouwen en iedere poging om den oorlog te verhinderen in dat geval als contrarevolutie zouden betitelen. Maar de gunstigste factor voor den oorlog is de hier heerschende meening van de massa, dat de partijen verraad hebben gepleegd en te kort zijn geschoten, en dat alleen een oorlog, waarin de massa wordt bewapend, daarin verandering zou kunnen brengen. Het is een gevaarlijke redeneering, die echter meer en meer de geesten gaat beheerschen.

Hoe gaarne de regeering ook de aandacht van de groote massa van den binnenlandschen toestand zou willen afleiden, gelukt haar dit niet, want de ellende neemt hier met den dag toe, en het aantal werkloozen is in den laatsten tijd nog sterker toegenomen. Het officieele aantal werkloozen is 300.000, in werkelijkheid echter telt men in de steden, als men de gezinnen meerekent, 3 millioen werkloozen, en in de dorpen zijn er nog meer. Op het platteland is de ellende grenzenloos. Vandaar, dat er den laatsten tijd veel opstanden op het platteland zijn geweest, die steeds in bloed werden gesmoord. In vele streken van het land riepen de boeren de staking uit, en wilden zij geen levensmiddelen aan de stad leveren, als protest tegen de hooge prijzen der kartels. De regeering trad met alle kracht tegen de boeren op, waarbij de organisatoren achter slot en grendel kwamen.

Daar men echter met repressaillemaatregelen den nood niet kan keeren, tracht de regeering in te grijpen en heeft te dien einde een arbeidsfonds in het leven geroepen, door middel van een nieuwe belasting op de geheele arbeidende bevolking. Dit fonds moet 100 millioen opbrengen, die dan voor openbare werken zullen worden gebruikt. Men wil twee vliegen in een klap slaan. Den werkloozen werk geven, en tevens het land verrijken. Men is reeds begonnen met een nieuwen spoorweg Warschau-Radom. Er zijn reeds een paar honderd arbeiders aan het werk gesteld, wien een loon van 3 zloty [1]) per dag wordt uitbetaald, waarvan 15 groschen worden afgetrokken voor sociale verzekeringen, terwijl de treinreis naar het werk 60 groschen kost, zoodat de arbeider slechts 2.25 złoty overhoudt, waarvan hij zichzelf en zijn gezin moet onderhouden, want in de eerste plaats worden huisvaders aan het werk gezet. Ongehuwden worden in arbeidsbrigaden opgenomen en in kazernes ondergebracht, waar ze te eten krijgen en 1 zl. per dag, waarvan hun echter slechts de helft wordt uitbetaald, terwijl de andere helft voor hen op de spaarbank wordt gebracht. Maar de heeren hebben buiten den waard gerekend. De arbeiders werken, naar ze betaald worden. Alle berekeningen en plannen zijn allang naar de maan. De aanleg van den nieuwen spoorweg, waaraan men met zooveel enthousiasme is begonnen, vordert slechts uiterst

[1]) 1 Zl. = ongeveer 28 cent.

langzaam, en zelfs de burgerlijke pers moest het fiasco van de regeering erkennen. De eenigen, die er bij gewonnen hebben, zijn alleen een paar regeeringsgezinde menschen, die goedbetaalde posten hebben gekregen. De arbeidersklasse ziet echter in dit arbeidsfonds het pogen der regeering om de loonen in het land nog meer naar omlaag te drukken. Men wil een situatie in het leven roepen, waarbij men de loonen, die de regeering aan de werkloozen betaalt bij de openbare werken, als standaardloon voor de geheele industrie kan doen gelden. De industrie- en mijnbaronnen lieten niet lang op zich wachten. Zij begonnen overal den arbeiders hun contracten op te zeggen, waarbij ze in het geheel geen collectieve contracten meer met de arbeiders wilden afsluiten en een loonsverlaging van 25 tot 30% eischten. Daarbij kwam nog, dat de arbeiders zelfs op hun karig loon tot twee maanden toe moesten wachten. Dit alles had hier in de laatste maanden verschillende groote acties ten gevolge, die een zeer indrukwekkend karakter droegen. Voor het laatste kwartaal van 1932 meldt de officieele statistiek 167 stakingen, waarin 280.000 arbeiders betrokken waren en in totaal 750.000 uur werd gestaakt. De grootste acties van den laatsten tijd waren een staking van de textielarbeiders in Lodz en omgeving, waar tot 50.000 arbeiders in staking waren, en in de kolenmijnen, waar de ondernemers een loonsverlaging van 30% wilden doorvoeren. Bij de vroegere stakingen hebben de enkele vakvereenigingen die er zijn, een verraderlijke rol gespeeld. Vandaar, dat de arbeiders voortdurend trachtten de vakvereenigingen uit de stakingsleiding uit te schakelen en zij stakingscomités vormden, waarin arbeiders van alle richtingen werden gekozen. Toen nu de vakvereenigingen inzagen, dat ze door deze tactiek hun invloed onder de arbeiders kwijt raakten, hebben ze een nieuwen weg ingeslagen. Zij trachten nu zich aan de spits van de acties te stellen en deze te leiden. Zoo hebben alle vakvereenigingen in de textielindustrie in Lodz zich vereenigd, om de staking door te zetten. Het ging om drie dingen: handhaving van het collectieve arbeidscontract, handhaving van het loon op het peil van 1928, en stipte uitbetaling van de loonen. De vakvereenigingsleiders ondersteunden ditmaal de actie der arbeiders, daar het om de collectieve contracten ging, zonder welke de vakvereenigingen hun beteekenis verliezen. De strijd duurde meer dan een maand. Bij de demonstraties werden tien arbeiders vermoord. In de stad was de staat van beleg afgekondigd, maar de arbeiders lieten zich niet afschrikken en waren op hun qui-vive, daar ze de vakvereenigingsleiders niet vertrouwden. Onze kameraden in Lodz hebben buitengewoon actief aan deze staking deelgenomen. Ze waren werkzaam in de stakingscomités en als afgevaardigden en drongen aan op algemeene staking. Na vijf weken werd de staking met een gedeeltelijke overwinning van de arbeiders opgeheven. De overwinning is slechts gedeeltelijk, doordat de reformisten slechts met woorden voor solidariteits-acties en algemeene werkstaking waren, maar in werkelijkheid alles in het werk stelden, om een solidariteitsactie op groote schaal onmogelijk te maken.

In het kolendistrict is de strijd in de twee groeven Klimontov en Mortimer vermeldenswaard, waar ongeveer duizend arbeiders werkzaam zijn, die in de nabijheid van deze groeven hun nederzettingen hebben. Deze mijnen behooren aan fransche kapitalisten, en deze hadden besloten, de mijnen onder water te

zetten. De regeering gaf daartoe haar toestemming, maar de arbeiders verklaarden, dat ze het niet zouden toelaten. Zij bleven beneden in de mijn en verklaarden, niet naar boven te zullen komen, voor de regeering hun zou waarborgen, dat de mijnen in werking zouden blijven, en dat, zoo er menschen zouden worden ontslagen, deze een uitkeering zouden krijgen, en ook verder hun woningen en tuintjes zouden mogen behouden. Toen op den derden dag de regeering en de kapitalisten nog geen beslissing hadden genomen, gingen de arbeiders van de mijn „Klimontov" in hongerstaking. Elf dagen lang bleven de arbeiders zonder te eten onder den grond. De heele publieke opinie kwam in opstand, zelfs de burgerlijke pers stelde zich aan den kant van de stakers, en de regeering moest de kapitalisten dwingen, een door de regeering gewaarborgde verklaring af te geven, dat de groeven niet onder water zouden worden gezet, de arbeiders zoo eenigszins mogelijk in andere mijnen te werk zouden worden gesteld, en dat de oude arbeiders een pensioen zouden krijgen, en zij ook verder in hun woningen mochten blijven. Toen eerst verlieten de arbeiders, volkomen uitgeput door den honger en door de onderaardsche gassen, hun posten onder den grond.
De poolsche arbeidersklasse treedt op het economische slagveld van den klassenstrijd steeds energieker op, maar haar strijd zal eerst het gewenschte resultaat hebben, als de idee der solidariteit en van de algemeene werkstaking tot het bewustzijn der massa's zal zijn doorgedrongen. Zoo staken nu bij voorbeeld reeds vijf weken de textielarbeiders in Bialystok, zonder dat de strijd meer algemeen wordt. De kapitalisten trachten daarentegen de arbeiders een voor een aan te vallen, ze uit te putten, en ze zoodoende makkelijker tot toegeven te kunnen dwingen.
Vandaar, dat de anarcho-syndicalisten van Polen al hun aandacht concentreeren op de propaganda voor de solidariteits- en algemeene werkstaking, en op de noodzakelijkheid van het gewapende verzet. De regeering is in haar onbeschaamdheid en brutaliteit tegenover het strijdende proletariaat zoo ver gegaan, dat van een recht van vereeniging, of onverschillig welk ander recht, geen sprake meer kan zijn. Stakende arbeiders worden gevangen genomen, menschen, die er verdacht uitzien, worden gevangen genomen, woningen worden 's nachts overvallen en doorzocht. In de gevangenissen wordt verschrikkelijk geslagen en de rechtbanken veroordeelen voor colporteeren tot zes jaar. Een afgevaardigde in het parlement drong er bij de regeering in de Sejm op aan, dat de politie niet eerst de demonstranten zou waarschuwen, maar er dadelijk op los zou schieten. Als belooning werd hij kort daarop tot onderminister voor sociale voorzorg benoemd. Op het oogenblik zijn er ongeveer 15.000 politieke gevangenen. Het gevangenis-regime is moordend voor de gevangenen. Onder de arbeiders gaan daarom steeds meer stemmen op: Wij moeten ons verzetten. Onze organisatie tracht deze stemming voortdurend meer tot uitdrukking te brengen door de arbeiders practisch te organiseeren voor den revolutionairen strijd.

W.

DE POLITIEKE TOESTAND IN SPANJE

IAA. Het huidige tijdvak van het politiek-sociale leven der spaansche republiek toont duidelijk het klassekarakter van het nieuwe regime, dat al hopeloos aan het aftakelen is. Achter de Aprilrevolutie heeft men een dikke punt gezet. Men spreekt van consolidatie van hetgeen veroverd, van versterking van wat bereikt is. Zij, die zoo spreken, zijn natuurlijk de van de politieke macht profiteerende groepjes. De spaansche arbeiders kunnen en willen niets te maken hebben met deze consolidatie-pogingen, die ten doel hebben hun ellende blijvend te maken en die een door en door kapitalistisch systeem willen steunen.
De consolidatie betreft het onmiddellijke uitgangspunt van de tegen het proletariaat gerichte bestuursdaden der regeering Azaña. Theoretisch wil men de „democratie" op hechten grondslag stellen. Practisch bevatten de middelen, die voor deze consolideering worden aangewend, een verontrustende neiging tot het fascisme. Tegenover de revolutionaire eischen van het proletariaat, vormen democratie en reactie een eensgezind front. De sociale ontwikkeling in Spanje geeft hiervan opnieuw het sprekendste voorbeeld. Hier heeft het proletariaat sinds lang de sluiers van het democratisch-politieke spel verscheurd en den socialen strijd op den voorgrond gesteld. Tot het doen van dezen positieven en revolutionairen stap was geen groote geestelijke inspanning noodig. Het was genoeg, dat de arbeidersklasse aan den lijve de gevolgen der „democratie" ondervond.
Na een republikeinsch bewind van twee en een half jaar, dat gesteund en benut is door burgerlijke en sociaaldemocratische politici, constateeren wij, dat men weliswaar honderden wetten in elkaar zet, dat men dozijnen nieuwe organisaties in het leven heeft geroepen en duizenden beambten heeft aangesteld, maar dat de werkloosheid in steeds sneller tempo verergert, dat de toestand der arbeidende klasse wanhopig is, dat de agrarische hervorming een schijn is, die de ellende der landarbeiders niet kan verzachten en dat de eigendomsopvatting nog even absoluut feodalistisch is als ten tijde der Bourbons. Daarom kan de burgerlijke democratie, enkel en alleen een melkkoe voor de zgn. „linksche" politici, geen wortel schieten en sterft aan haar eigen onvruchtbaarheid. Niemand gelooft meer aan haar, behalve de ministers, afgevaardigden en ambtenaren, die van haar leven. Noch arbeiders, noch kapitalisten hebben de minste sympathie voor dit politieke misbaksel. Het kapitalisme stelt geen prijs op de democratische methoden, alleen in revolutionaire tijden aanvaardt het ze, en het ziet verlangend uit naar de „ijzeren vuist", zooals die in midden-Europa in zwang is. En het proletariaat boet zwaar voor zijn fout van April 1931 — het verlangt ernaar die te herstellen bij de eerste historische gelegenheid, die zich voordoet.
Nu de democratie heeft afgedaan en een periode van overgang is ingetreden, strijden de twee voornaamste machten op sociaal gebied erom, de doorslaggevende factor te zijn bij de nieuwe ommekeer, die te wachten staat. Het is dus logisch. dat de strijd tusschen de arbeidersmassa's en de kapitalisten thans bijzonder heftige en scherpe vormen aanneemt.
De Confederación Nacional del Trabajo, de krachtige anarchosyndicalistische

organisatie van het spaansche proletariaat, heeft de beteekenis van de huidige politieke ontwikkeling goed begrepen.
De krachten, die het fascisme nog zoo kwaad niet vinden, winnen terrein, daarbij meer of minder rechtstreeks gesteund door de republikeinsch-socialistische regeering. De thans aan het bewind zijnde linksche politici zijn er zelf van overtuigd, dat zij hun tijd hebben gehad en dat rechts georiënteerden aan de regeering komen, aan wier aartsreactionaire gezindheid niet getwijfeld kan worden. Niettemin heeft de coalitie Azaña—Prieto—Caballero aan de naar het fascisme neigende politici een volmaakte onderdrukkingsmachinerie willen achterlaten, om welke reden zij in alle haast en kort voor haar aftreden met de stemmen der sociaaldemocraten er verschillende wetten heeft doorgejaagd, waarvan de bepalingen de arbeidersklasse van elke bescherming berooven. Onder deze zijn de belangrijkste de wet op de vakvereenigingen van 8 April, ontworpen door den socialistischen minister Largo Caballero, die beoogt een einde te maken aan de vrijheid van vereeniging, maar ondanks haar afkondiging, door de CNT. niet erkend wordt. Verder de wet op de landlooperij en sociaal-schadelijke elementen en de wet op de openbare orde — beide zijn zoo gevaarlijk reactionair, dat zelfs de reformistische organisatie onder haar gevolgen te leiden zal hebben, wanneer de socialistische ministers eenmaal uit de regeering zullen zijn getreden.
Het proletariaat van de confederatie vecht vertwijfeld tegen het dreigend fascisme, dat den horizon verduistert en het tracht de vraag over een wisseling van regime, die thans heel Spanje bezig houdt, ten haren gunste op te lossen. De CNT. vindt den onverzoenlijken vijand, de republikeinsch-socialistische regeering, en de natuurlijke haat van het kapitalisme tegenover zich.
De regeering laat haar onderdrukkingsapparaat tegen de Confederatie niet ongebruikt. Hoe gewelddadig deze onderdrukking is, bewijzen de 9000 sociale gevangenen en de 300 gesloten syndicaatslokalen. En de ondernemersklasse wendt tegen de CNT. haar economische onderdrukkingsmiddelen aan. Ook de socialisten maakten deel uit van dit tegen de confederatie gerichte front. Van den kant van de ministeries van binnenlandsche zaken en van arbeid is op het oogenblik een grootsch opgezette aanval op het anarchosyndicalisme aan den gang. Ondanks alles stelt de spaansche arbeidersmassa steeds meer vertrouwen in de CNT., door middel waarvan zij zich op den grondslag der directe actie, dapper verweert in den strijd tegen de vijandige coalitie. De politieke onderdrukking beantwoordt zij met algemeene stakingen en grootsche protestbetoogingen, de economische onderdrukking beantwoordt zij met stakingen voor loonsverhooging en verbetering der arbeidsvoorwaarden. De regeering gebruikt de onderdrukking der CNT. als uitgangspunt voor manoeuvers, die haar politieke leven moeten verlengen. Een van deze, en zeker de meest dwaze en belachelijke, was het onlangs ontdekte „complot", dat tot voorwendsel diende om een paar honderd strijders der CNT. op te sluiten, die tezamen met „fascistische elementen" een afschuwelijk complot tegen de republiek zouden hebben beraamd. Met deze streek wilde het „sociaalazañisme" eens laten zien, dat het evengoed als de politie in staat was de CNT. in discrediet te brengen, door te insinueeren dat deze met de fascisten heulde. Hiermee maakte de regeering zich echter grenzeloos belachelijk. Het heele land

barste in daverend gelach uit, toen het van dit ijselijk complot hoorde. En 10 dagen na deze opzienbarende gevangennemingen zijn alle strijders der CNT. door de rechtbanken weer vrij gelaten, zonder dat zij ook maar in één geval vervolgd konden worden.
Ondanks dit alles gaat het hard achteruit met het driemanschap Azaña—Prieto—Caballero. Zijn politieke grondslag stort ineen en de na hen komende politici zullen het reactionaire werk van het sociaalazañisme nog verscherpen. De CNT., als eenig bolwerk in Spanje tegen het fascisme en de reactie, heeft dagen van harden strijd voor den boeg. De keuze tusschen fascisme of sociale revolutie staat vooraan op het programma van het politieke leven in Spanje. Het proletariaat der Confederatie, gehard door voortdurenden strijd, zal zich ongetwijfeld in deze historische tijden opgewassen betoonen tegenover zijn opgave.

..

DE OPVOEDENDE WAARDE VAN HET SYNDICALISME

In de vorige hoofdstukken is herhaaldelijk sprake geweest van ontslagen na een verloren staking, van arrestaties en gevangenisstraf, van dooden en gewonden bij botsingen met de gewapende macht. De gegeven voorbeelden zouden met vele tientallen kunnen worden vermeerderd. Er was moed voor noodig om met deze voorbeelden voor oogen telkens opnieuw den strijd te beginnen. Het syndicalisme vroeg ten deze van de arbeiders veel meer dan een reformistische strijdmethode, daar door het ontbreken van financieele middelen elke staking ellende beteekende en er geen mogelijkheid bestond, na een staking de ontslagenen ook maar eenigszins te steunen.
Daarnaast moeten genoemd worden de offers aan tijd en energie, die de vakorganisatie altijd van de arbeiders vraagt. Ongetwijfeld is het in de eerste plaats het verlangen naar beter arbeidsvoorwaarden en een hooger levenspeil, dat de arbeider in zijn syndicaat brengt. Maar het zal altijd gemakkelijker en voordeeliger blijven, zich niet te organiseeren en den strijd aan anderen over te laten; de ongeorganiseerde deelt bij een overwinning in de voordeelen en ontgaat bij een nederlaag de nadeelen. Zoo bevat dus ieder syndicaat reeds in zeker zin een elite; personen die durf hebben en die verder zien dan het meest directe eigenbelang. Geen beschrijvingen, geen reeksen van cijfers, en feiten, zullen ooit een buitenstaander kunnen duidelijk maken, welk een som van persoonlijke offers in de vakactie door de massa der ongenoemden wordt gebracht. De arbeider, die zich bij een syndicalistisch syndicaat aansloot, vond daar geen verzekeringsfondsen; hij aanvaardde den strijd met al zijn risico's zonder veel kans op onmiddellijk voordeel. Hij leerde er, zich te laten leiden door overwegingen van kameraadschap en solidariteit. Wat natuurlijk niet wil zeggen, dat het menschelijk egoïsme en de zorg voor het persoonlijk belang — het „vooruitkomen in de wereld" —, die het kapitalisme alle menschen als hoogste wijsheid voorhoudt, bij de leden der C.G.T. op slag zouden zijn uitgeroeid. Voor velen echter beteekende de aansluiting bij een syndicaat het uitkomen boven een leven, waarin alleen plaats was voor materieele zorgen en materieel genot; hun leven kreeg nu zin, daar hun geest althans iets vatte van de historische beteekenis van hun strijd voor een rechtvaardiger maatschappelijke orde.
Wij mogen dus zeker spreken van de opvoedende waarde van het syndicalisme.
(Het syndicalisme in Frankrijk). H. B. Wiardi Beckman.

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

OVERZICHT

CHR. CORNELISSEN: NA DE ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE TE LONDEN

E. K. NOBUSHIMA: DE SOCIALE TOESTAND IN CHINA EN JAPAN

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

dat men te Genève op zoek was naar de quadratuur van den cirkel. Terwijl de vrede als de eeuwige jood, gejaagd werd van de eene Conferentie naar de andere en de volken en in het bijzonder de arbeidersklasse, dank zij de sociaaldemocratie, in spanning gehouden werden met de „organisatie van den vrede", bereidden alle staten in het geheim en in het openbaar den oorlog voor. Intusschen hebben de wapens nooit gerust evenmin als de bewapeningsindustrieën. Tenslotte werd het dreigende en langzamerhand onafwendbare gevaar door de leidende staatslieden zelf erkend. Het onvermijdelijke resultaat van den wedloop in bewapening werd van de tribunes van de nationale en internationale parlementen openlijk verkondigd. Een laatste poging, die alles in de schaduw zou stellen wat tot nu toe in dit verband was geprobeerd, zou ter elfder ure den fatalen loop naar den afgrond keeren.

Den 2den Februari 1932 werd de Wereldconferentie voor Ontwapening geopend. De plechtigheid ging gepaard met het overhandigen van de op lastwagens getransporteerde ontwapeningspetities van pacifistische organisaties en werd verhoogd door het klokkengelui van de geneefsche kerken. Niet minder dan 64 staten, die ongeveer 1700 millioen menschen vertegenwoordigden, dus zoowat de geheele wereld, waren aanwezig. Tot de gedelegeerden van deze conferentie, die eens en voor goed de pest van oorlog en militarisme zou opruimen, behoorden, behalve de noodige diplomaten en ministers, ook tal van technische experts in ontwapening, nl. 28 generaals, 15 admiraals en eenige honderden officieren van generale en admirale staven. „Wij hebben een historisch oogenblik bereikt", kon dus terecht de sociaaldemocraat Henderson zeggen, toen hij deze monsterconferentie opende. Een klein incident vertraagde pijnlijk genoeg het aanvangsuur: Japan stoorde zich namelijk niet aan de historische oogenblikken van den heer Henderson en maakte zelf historie en tevens een einde aan deze pacifistische comedie voordat ze nog goed en wel was begonnen. De ironie van het noodlot en van de geschiedenis wilde namelijk, dat het pacifistische klokkengelui van Genève begeleid werd door het kanongedonder van het japansche bombardement van Shanghai.

Deze Wereldontwapeningsconferentie eindigde zooals ze begonnen was: als een tragische farce van de heerschende staatslieden, waarvoor de volken

---

laatste uitvindingen en de meest voortgeschreden techniek. Hiervoor wordt de industrie door den staat betaald. Verder hield de Rijksweer er een „Heeresleitung" op na, waarvoor 11 millioen Mark uitgetrokken was en waar 982 personen werkten, terwijl hetzelfde instituut in 1913 voor het pruisische leger 619 telde. Daar verder Duitschland de meest ontwikkelde en modernste chemische industrie en dus gifgasindustrie ter wereld bezit, het grootste luchtvaartnet in Europa heeft en verder oorlogsindustrieën in het buitenland voor zich laat werken begrijpt men wel, dat de ontwapening van Duitschland een legende is. De 100.000 man Rijksweer worden buitendien door een militaristisch gedrild politieleger van 180.000 man aangevuld. De nationalistische organisaties, die — alweer sinds Noske — in Duitschland ononderbroken hebben bestaan, waren militaire organisaties: de baltische troepen, die Noske gebruikte om de revolutie van 1918 neer te slaan, de „Orgesch", de „Freikorpsen", de „Selbstschutz"-organisaties, de „Zwarte Rijksweer", de Organisation C." — de „Ehrhartbrigade" — (die reeds een tien jaar geleden zong: „Hakenkreuz und Stahlhelm, schwarz-weiss-rotes Band enz."), de groote,

straks het bloedig gelag zullen betalen. Wie kon in allen ernst gelooven, dat deze tot de tanden gewapende, met elkaar rivaliseerende staten den vrede konden organiseeren? Wie kon in allen ernst ontwapening verwachten van regeeringen, die natuurlijk allen den vrede willen handhaven, maar nog méér alle grondslagen van het huidige systeem, dat met ijzeren noodzakelijkheid naar den oorlog drijft? Hoe kàn een wereld ontwapenen, voor wie bewapening even noodzakelijk is als winst — en heden zelfs: oorlogswinst — voor de kapitalistische onderneming. Hoe zou Nederland Indonesië, Frankrijk Indo-china, Japan Korea, enz. enz. één dag langer kunnen overheerschen, hoe zou in een woord de huidige wereld van uitbuiting en imperialisme één dag langer kunnen bestaan zònder het geheele militaristische geweldsapparaat van den staat?

Wie kan zelfs aan de subjectieve eerlijkheid en behoorlijkheid, om zoo te zeggen, aan het burgerlijk fatsoen gelooven van deze ontwapeningsgedelegeerden, die confereeren en studeeren hoe en wanneer er ontwapend moet worden, terwijl hun opdrachtgevers tegelijkertijd een oorlogsindustrie onder hoogdruk laten werken, den oorlog, die de Volkenbond niet kon of niet wilde verhinderen, pas goed mogelijk maken, omdat er bij de munitietransporten naar het Oosten flink te verdienen is?

Bij deze politieke lakeien vergeleken, zijn hun opdrachtgevers: de ondernemers der „bloedige internationale", de industrieelen, die in oorlog hándelen, de kapitalistische hyena's, die van lijken leven, nog eerbare lieden.

Maar Duitschland heeft nu plotseling deze fameuze Ontwapeningsconferentie gesaboteerd. Het duitsche militarisme is nu weer het groote gevaar, terwijl toch de „laatste" oorlog er alleen voor gediend had om het „pruisische militarisme te vernietigen" en de „democratie te redden". Een oorlogsgevaar is het oorlogszuchtige nationaalsocialisme inderdaad. En de andere staten hebben nu weer een uitstekend motief voor hun eigen militarisme en oorlogsvoorbereiding, want Duitschland is nu de spelbreker in het pacifistische geneefsche gezelschap — van misdadigers, die nu allen om het hardst schreeuwen: „Houdt den dief"! Maar ook zonder Duitschland hielden de heeren er met elkaar een wereldoorlogsbudget op na — om den vrede te handhaven — van 12.000 millioen gulden. En stonden er voor dit doel o.a., behalve de gifgasfabrieken:

---

door Hindenburg gepatroneerde, Stahlhelm enz., die tenslotte allen in den grooten stroom van het nationaalsocialisme en de militaire SA.- en SS.-organisaties zijn overgegaan of er door zijn verzwolgen.

Vandaar dan ook, dat reeds jaren geleden Groener, de minister van oorlog van de sociaaldemocratische regeering Herman Müller, (o.a. de man van het geheime memorandum, dat aan den bouw van den Pantserkruiser voorafging) in een rede, gehouden den 15den Maart 1925, kon zeggen: „Het duitsche leger is het beste leger van de wereld". Want dit beroepsleger, in de grond van de zaak een kaderleger, en van hooge militaire kwaliteit, is juist wat de moderne oorlogstechniek vereischt.

Wat tenslotte aan de actieve gereedheid tot den oorlog ontbrak heeft Hitler tot stand gebracht. De nationalistische opzweeping en de terroriseerende en patologische vermilitariseering van het geheele volk, die die van 1914 niet alleen evenaardt maar overtreft, heeft in het barbaarsche staatsdespotisme van de fascistische dictatuur een ongekende hoogte bereikt.

20.000 oorlogsvliegtuigen, 6000 tanks, 43.000 kanonnen, 250.000 machinegeweren, 115 slagschepen en 2.000 kruisers gereed.
Zonder twijfel is het nationaalsocialisme een gevaar voor den vrede of juister: de nationalistische dictatuur onder het hakenkruis heeft het proces, dat met noodlottige zekerheid naar den oorlog leidt, versneld. Hitler beteekent: revanche. Het fascisme beteekent: oorlog. Maar niet het duitsche fascisme alléén. Ieder fascisme beteekent de uiterste opvoering van het militarisme en van den militaristischen geest, de uiterste opzweeping van het nationalisme en het chauvinisme.
O o r l o g is de philosophie en het laatste woord van het fascisme en niet ten onrechte was Mussolini dan ook van meening, dat alleen „bloed" de raderen der wereldgeschiedenis beweegt". Het fascisme is niet anders dan de staatspolitiek van een kapitalisme, dat geen anderen uitweg uit de kapitalistische crisis ziet dan den imperialistischen oorlog. Hoe langer de crisis duurt, de werkloosheid aanhoudt, de economische oorlog scherpere vormen aanneemt, de bewapeningen in steeds sneller tempo toenemen des te meer neemt in alle landen het fascisme toe. Alleen door bloed en geweld kan het kapitalisme zich nog voor den opstand der massa's beschermen en hèt ten doode opgeschreven systeem nog wat verlengen.
Maar den oorlog verhinderen kan het niet. Wie het nog niet wist, zal het nu, dank zij Genève hebben begrepen. „De Volkenbond of de oorlog" heeft eens Briand, de ware representant van den „geest van Genève", gezegd. Wie het na het vertrek van Japan nog niet had begrepen, begrijpt het misschien na het vertrek van Duitschland: indien er alleen tusschen Volkenbond en oorlog te kiezen is, dàn is er geen keus meer. Dan is het pleit beslecht. De keus is dan ook deze: wereldfascisme en wereldoorlog of sociale revolutie. Daarom heeft de arbeidersklasse te kiezen tusschen den strijd tot vernietiging van het kapitalisme en den staat of nog eens: millioenen dooden.

JAPAN EN RUSLAND [1])

De alarmeerende toestand in het Oosten is het bewijs, dat de onvermijdelijke catastrophe, die de wereld in vuur en vlam zal zetten niet alleen nader en nader komt, maar iederen dag een feit kan worden.
De japansche veldtocht tegen China, de verovering van Mandsjoerije, die den 18den September 1931 begon, het bombardement van Shanghai, de bezetting van Jehol, was pas het voorspel. Japan stoorde zich evenmin aan de protesten van den Volkenbond als aan het plechtig onderteekende Kellogg-Pact. Anderzijds verhinderde het protest van den Volkenbond niet, dat zijn aangesloten leden het noodige oorlogsmateriaal naar het Oosten transporteerden. Het oogenblik leek Japan gunstig om zijn imperialistische politiek, die niets anders was dan een voortzetting van de koloniale roofpolitiek van de kapitalistische staten in de 19e eeuw in Azië, door te zetten. Sinds een halve eeuw streefde

[1]) Vergelijk ook het Overzicht in Grondslagen", Jrg. I, nr. 1 en 2, Het Conflict in Moekden en Genève en Oorlog in Shanghai.

Japan er naar een groot deel van China tot een japansche kolonie te maken. In 1895 sloeg het zijn eerste groote slag, maar werd door de andere europeesche imperialistische machten verhinderd na de overwinning zijn roofplannen geheel uit te voeren. De japansch-russische oorlog in 1905, de bezetting van Korea in 1910, het afgeperste verdrag van China in 1915 en de verovering van Mandsjoerije in 1931, waren de verschillende etappes. Terwijl het economische leven in Japan zich nog niet hersteld heeft van de kostbare mandsjoerijsche veldtocht, (die aan Japan 100.000 man en 2 milliard yen heeft gekost), worden nieuwe avonturen voorbereid, waarvan de gevolgen nog niet te overzien zijn. Door een ongetoomd militarisme voortgezweept, is er voor de japansche imperialistische neigingen geen halt en geen grens.
Sinds Japan als protest tegen de platonische verklaring van den Volkenbond, die geenszins verhinderde, dat Japan een groot deel van China veroverde [2]), het Instituut van Genève verliet, is het koortsachtig voort gegaan met de opvoering van zijn bewapening. De heerschende geest vertolkte Generaal Araki met de volgende woorden: „Het japansche leger is vast besloten intact te blijven en houdt rekening met de feiten zooals ze zijn en niet met vage en sentimenteele theorieën." Reeds heeft Japan aangekondigd, dat het de vlootverdragen van Washington en Londen, waarbij de wedloop van de bewapening ter zee in bepaalde grenzen werd gehouden niet zal verlengen, indien het niet met de Ver. Staten en Engeland gelijk wordt gesteld. De geweldige vlootmanoeuvres, die dezen zomer plaats vonden waren een oorlogsdemonstratie; 168 oorlogsschepen en 160 marinevliegtuigen namen er aan deel. De concurrentiestrijd van Japan en Amerika in China, die slechts een onderdeel is van den grooten strijd om de hegemonie in den Pacific, werd door de japansche invasie uitermate verscherpt. De opmarsch naar Peking en de dreigende verovering van Noord-China zou de annexeering beteekenen — ook al zou deze gecamoufleerd worden onder den schijn van een onafhankelijken noord-chineeschen staat — van een gebied, waar de Ver. Staten van Amerika — zooals trouwens ook Engeland — enorme economische belangen hebben.
„De stemming van de japansche regeeringskringen, merkte Trotzki voor kort op, is in hooge mate te vergelijken met die van de tsaristische bureaucratie aan den vooravond van den russisch-japanschen oorlog". M.a.w. met even groote onverantwoordelijkheid als zelfoverschatting drijven de heerschende machten het land in den oorlog.
Sovjet-Rusland, dat geen oorlog wil, wiens bestaan door een oorlog zonder meer wordt bedreigd, maar zich, zooals alle andere staten, koortsachtig op het onvermijdelijke voorbereidt — zoowel in militair als politiek opzicht [3]) — houdt er een buitenlandsche politiek op na, die niet alleen gedicteerd wordt door de staatskapitalistische belangen van den Sovjetstaat, maar die buiten-

[2]) Hetgeen voor de nationalistische regeering van Nanking blijkbaar geen bezwaar is om op het oogenblik weer de vriendschappelijkste betrekkingen met Tokio te onderhouden.

[3]) De vriendschap met het fascistische Italië, waaraan Sovje-Rusland in ruil voor de bouw van oorlogsschepen de olie levert, de sinds korten tijd uitstekende betrekkingen met de Pilsudski-

dien belast is met de imperialistische erfenis van het tsarisme. De contrarevolutionaire practijken en de machiavelistische politiek van Moskou dragen ook in Azië hun vruchten. Moskou ondersteunde de nationalistische bourgeoisie van China, hielp haar bij den opbouw van haar militarisme, dat, in 1927, de militaire dictatuur van Tsjang Kai Tsek mogelijk maakte met als gevolg de weergalooze, moorddadige terreur tegen arbeiders en boeren. Het is hetzelfde militarisme, dat heden den voortdurenden strijd voert tegen de zgn. chineesche „Sovjetgebieden", waar legers van gewapende boeren met min of meer succes zich verdedigen tegen de troepen van Nanking, die de belangen van de grootgrondbezitters hebben te verdedigen. Terwijl in het japansch-chineesche conflict de russische sympathieën — al was Rusland officieel neutraal — aan de zijde van China staan en de Komintern tot ondersteuning van China en de chineesche arbeiders en boeren zelf tot den revolutionairen nationalen bevrijdingsoorlog tegen Japan oproept, sluit het stalinistische bewind een verdrag met Japan tot levering van russische olie, voor de japansche vloot! En op het oogenblik worden de russische arbeiders en boeren bedreigd door de japansche luchtvloot, waarvoor Stalin de olie geleverd heeft.
De directe aanleiding voor het huidige conflict is de Oost-chineesche spoorweg, die gedeeltelijk onder russisch beheer staat en in russisch bezit is, en die Moskou op den kortsten weg met Wladiwostok verbindt. Daar deze spoorweg dwars door het gebied loopt dat Japan practisch heeft geannexeerd, is het verklaarbaar dat Japan hem geheel in bezit wenscht te nemen. Maanden geleden reeds vonden onderhandelingen plaats, waarbij Rusland geneigd bleek den spoorweg te verkoopen. Over den prijs kon men het blijkbaar niet eens worden. Intusschen vonden tal van incidenten plaats. Arrestaties van russische beambten, waartegen Rusland tevergeefs protesteerde. De publicatie van documenten, waaruit zou blijken, dat de maatregelen, die in dit verband waren genomen direct op bevel der japansche autoriteiten uitgevoerd waren, heeft de japansch-russische tegenstelling plotseling gevaarlijk toegespitst. Het in bezit nemen van den spoorweg door Japan zou niet slechts het einde beteekenen van de russische invloedsspheer in Noord-Oost-China tot aan de Stille Zuidzee, maar een gewapend conflict met zich mee kunnen brengen aan de russische grens.

---

sche dictatuur in Polen (waar de communistische beweging bloedig wordt onderdrukt, hetgeen niet verhindert, dat de Sovjet-diplomaten hartelijk worden ontvangen en Karl Radek in het officieuse regeeringsorgaan uiteen kan zetten welke vriendschappelijke gevoelens Rusland tegenover Polen koestert, het opzienbarende bezoek van fransche politici, in 't bijzonder van den franschen minister van luchtvaart, die gelegenheid had om zijn bewondering over de ontwikkeling der russische aviatiek uit te spreken, aan Moskou, enz., enz., hebben slechts één doel: de politieke en militaire voorbereiding gezamenlijk met de andere kapitalistische — en met voorliefde fascistische — staten op den komenden wereldoorlog. Vandaar, dat we er herhaaldelijk op hebben gewezen, dat de communistische demagogische leus: „verdediging van de Sovjet-Unie" niets anders beteekent dan een poging om de arbeidersklassen der verschillende landen reeds bij voorbaat partij te doen kiezen in den imperialistischen oorlog, namelijk de partij van die kapitalistische staten, die met Sovjet-Rusland en het roode leger verbonden zijn. Men weet hoe een der voornaamste doeleinden van het vijf-jaar-plan, dat op de rug der russische arbeiders en boeren is doorgevoerd, het in het leven roepen was van een oorlogsindustrie. Met name voor tanks, vliegtuigen en gifgassen.

Welk een europeesch en dat wil zeggen wereld gevaar er dreigt, indien Rusland in een oorlog verwikkeld wordt is duidelijk. Een japansch-russische strijd zou trouwens niet alleen de voortdurend smeulende oorlog in China aanwakkeren, maar het geheele oost-aziatische probleem, waarvan de kern de japansch-amerikaansche tegenstelling is, acuut maken [1]). Breekt dit onvermijdelijke conflict aan den Pacific uit, dan beteekent dit natuurlijk de ontketening van den wereldbrand. Vandaar dat vanuit Mandsjoerije de lawine naar twee kanten kan beginnen te rollen.

DE SOCIAALDEMOCRATIE IN SPANJE

De sinds lang verwachte en onvermijdelijke val van de regeering Azaña-Largo Caballero-Prieto, is een feit. Na een kort tusschenspel van de regeering Lerroux is het parlement ontbonden en zijn nieuwe verkiezingen voor den 9en November uitgeschreven. De verkiezing zal een tweedeelig kenteeken dragen: een versterking der reactie en een zware nederlaag der sociaaldemocratie. Ze zal een consolidatie van alle geheime en openlijke reactionaire machten der spaansche republiek beteekenen. En een duidelijk moment zijn van de contra-revolutionaire ontwikkeling. Het huidige parlement, dat na de val van het monarchisme tot stand kwam en wiens voornaamste taak het was om Spanje een republikeinsche grondwet te geven, had zich allang overleefd. Maar de sociaaldemocratie, die niet in twijfel is over het lot wat haar te wachten staat, was weinig geneigd dit lot door een ontbinding van het parlement te verhaasten. Haar wanhopige politieke intrigues hebben er op het laatste oogenblik toe bijgedragen, het leven van de Cortes te verkorten. Voor de verwerkelijking van de leus van den ex-minister van arbeid, den sociaaldemocraat Caballero, staatsraad onder Primo de Rivera: „indien dictatuur dan de onze", was het reeds te laat. Indien de sociaaldemocratie de staatsgreep, waarmee zij speelde had pogen uit te voeren had zij trouwens de revolutionaire arbeidersmassa van de CNT. op post gevonden en op straat.
Als voorbeeld voor de republikeinsche grondwet heeft, bedenkelijk voorteeken, de „meest vrije", namelijk die van Weimar gediend. Behalve de duitsche grondwet namen de sociaaldemocraten ook de rol van de Noskes ten voorbeeld. De partij der *enchufistas* — der baantjesjagers — zooals geheel Spanje de sociaaldemocratie alleen nog maar noemt — heeft dezelfde rol vervuld als de sociaaldemocratie van alle landen: den weg vrij te maken voor de

[1]) Wanneer op het oogenblik de bolsjewiek Litwinof als gast van President Roosevelt op het Witte Huis zal worden ontvangen en de officieele erkenning van Sovjet-Rusland door de Ver. Staten weldra een feit zal zijn, dan is dat — behalve in verband met de groote kapitalistische belangen, die amerikaansche ondernemers (als Ford e.a.) bij het Stalin-concern hebben en de wensch er een grooter afzetgebied voor de amerikaansche industrie te vinden — vooral met het oog op den critieken toestand in het wereldoorlogscentrum van het Verre Oosten, waar de toenemende japansch-amerikaansche èn japansch-russische imperialistische tegenstelling zonder twijfel tot het monsterverbond tusschen Moskou en Wall Street zal leiden.

reactie en voor het fascisme. De spaansche sociaaldemocratie is buitendien een klassiek voorbeeld van het „fascisme van links". Sinds de sociaaldemocratisch-republikeinsche regeering aan het bewind is, is er geen democratisch grondrecht dat niet is verkracht; zijn er geen politieke vrijheden die niet door fascistische uitzonderingswetten zijn afgeschaft; zijn er geen reactionaire wetten, die niet door de sociaaldemocratie zijn geinspireerd, gevoteerd en doorgevoerd, althans afgekondigd. Want de wet van den 8sten April, de wet van Caballero, die poogde de directe actie door wettelijke maatregelen te vervangen, de wet waarbij door den staat „gemengde Commissies" werden ingesteld om de arbeidsconflicten te beslechten, bleef zooals zooveel andere wetten op papier, omdat de arbeiders van de CNT. hardnekkig geweigerd hebben de wet te erkennen en in de praktijk haar doorvoering eenvoudig hebben onmogelijk gemaakt.

Zooals overal heeft de sociaaldemocratie lakeiendiensten bewezen aan de bourgeoisie en zooals in alle andere landen wordt ze er nog slecht voor bedankt ook. En het zullen weldra de sociaaldemocratische arbeiders zijn, die mede het slachtoffer zullen worden van de fascistische wetten, die de sociaaldemocratie in het leven heeft geroepen. Zooals de Eberts en Noskes hebben de spaansche sociaaldemocraten niets nagelaten om met alle slechts denkbare middelen de revolutionaire arbeidersbeweging te onderdrukken, met name de strijdorganisatie der spaansche arbeiders en boeren, de syndicalistische CNT. Voor alle schanddaden en alle bloedbaden in de „arbeiders republiek" is de sociaaldemocratie verantwoordelijk: voor het bloedbad van Casas Viejas [1]), voor de 331 dooden, voor de schandelijke deportatie naar Afrika van 120 syndicalisten en anarchisten en voor de 9.000 gearresteerde syndicalisten en anarchisten, die bij den val van de regeering nog in de republikeinsche gevangenissen waren, voor de onderdrukking der syndicalistische organisaties, de verboden vergaderingen, de honderden gesloten vakvereenigingen, de onderdrukking, de vervolging en confiscatie van de syndicalistische pers. [2])

Natuurlijk is de macht van het kapitaal ongebroken en heerscht zooals onder de dictatuur. De monarchie is ten val gebracht maar de grootgrondbezitters zijn gebleven. Precies zooals in Duitschland heeft de sociaaldemocratie, toen zij aan de macht was „vergeten" het grootgrondbezit te onteigenen, of liever: ze was er niet toe bereid, daar zij het beginsel van den eigendom niet wilde aanranden. En zonder deze aantasting is het „sociale vraagstuk" in Spanje, evenmin als elders, nu eenmaal niet op te lossen. Men kan natuurlijk wel op hongerende en revolteerende boeren, de guardia civil af sturen, maar deze kunnen hoogstens hun bloeddorst, maar niet den landhonger der boeren bevredigen. Het agrarische vraagstuk wacht dus nog op een oplossing. En deze zal

---

[1]) Casas Viejas, een bergdorpje in Andalusië, waar 23 boeren onder de persoonlijke leiding van den chef der Guardia de Asalto, die op last van de regeering handelde, op een beestachtige wijze werden vermoord.

[2]) Van de 263 nummers, die van de „CNT." — het madrileensche dagblad, officieel orgaan van de CNT. — verschenen, werden onder het sociaaldemocratische bewind 67 nummers in beslag genomen!

alleen de gewelddadige expropriatie, de sociale revolutie kunnen zijn. De geheele door de sociaaldemocratie versterkte [3]) militaire politiemacht van den kapitalistischen staat zal op den duur niet in staat zijn te verhinderen, dat de meest uitgebuite en geproletariseerde massa in Europa met het feodalisme zal afrekenen: als de boeren van Andaluzia en Estremadoera zullen opstaan heeft het uur van de kapitalistische republiek geslagen. De brand van kloosters en kerken in de eerste dagen der republiek zal een kinderspel en een onschuldig voorspel zijn bij de afrekening met de Middeleeuwen, die dan zal volgen.

Een nieuwe phase in de ontwikkeling der spaansche republiek is begonnen. De rol der sociaal-democratie is uitgespeeld. De kapitalistische bourgeoisie heeft deze hulptroepen niet meer noodig. De domineerende positie, die de sociaaldemocratie in het parlement had, is met de ontbinding van het parlement geeindigd. De politieke macht, die zij door gunstige omstandigheden, door de republikeinsche revolutie, verwierf en die zij als onvervalschte O.W.-ers van de macht heeft gebruikt, is gebroken en haar invloed in de arbeidersbeweging ondermijnd. Zij zal met het door haar beheerschte vakverbond, de UGT., nu zij niet meer over het machtsapparaat van den staat beschikt en niet meer door politie, justitie, guardia civil en asalto wordt gesteund weldra merken, dat zij een arbeidersbeweging tegenover zich vindt, die vast besloten is om met haar af te rekenen. Voor de CNT. geldt het woord van Nietzsche: Wat mij niet te gronde richt, maakt mij sterker.

De machten van het verleden — de kerk, de agrariërs, het militarisme — wier invloed door de republikeinsche revolutie op den achtergrond werden gedrongen, gelooven hun uur reeds weer gekomen. De komende politieke ontwikkeling zal echter niet in het teeken staan van een strijd om den staatsvorm, maar ze zal eenerzijds gekenmerkt zijn door een verscherping van de sociale tegen-

---

[3]) Het oorlogsbudget van de spaansche republiek voor 1933 is het hoogste sinds 1927 (na den oorlog in Marokko). Het bedraagt 534.6 millioen pesetas, hetgeen b.v. vergeleken met het laatste jaar der monarchie een verhooging is van 116 millioen. (De republikeinsche reorganisatie van het monarchistische leger bestond in de afschaffing van een aantal overbodige hoogere officieren (5.589 in totaal), die met een hoogere graad, dan ze hadden, met pensioen gingen en waarvoor in 1933: 101 millioen uitgetrokken was.)

Een der propaganda-leuzen van de sociaaldemocratie tijdens de monarchistische dictatuur was de eisch van de afschaffing van de guardia civil, het gehate politieleger van het monarchisme, van ongeveer een 40.000 man. Eenmaal aan de macht, was er natuurlijk geen sprake van afschaffing; integendeel: terwijl in het laatste jaar van de monarchie het budget voor deze steunpilaar van de dictatuur 97.5 millioen pesetas bedroeg, werd voor hetzelfde doel in 1933 achttien millioen meer uitgegeven: 115.4 millioen. Deze guardia civil was echter voor het republikeinsch-sociaaldemocratisch bewind nog niet voldoende; hetzij dat het „moordcorps", zooals het reeds onder de monarchie heette, té veel moordde, hetzij dat het uit republikeinsche overwegingen niet al te betrouwbaar was — men richtte een geheel nieuw politieleger naast de guardia civil op: de guardia de asalto — eveneens een militair georganiseerd politieleger van ongeveer tienduizend man, dat met voorliefde door de regeering tegen de revolutionaire arbeiders wordt ingezet. Want op het leger kan men niet zeer vertrouwen in dat opzicht......

De militaire uitgaven zijn, sinds de sociaaldemocratie aan het bewind was, bij 1930 vergeleken, met een kleine 200 millioen verhoogd! Het totaal bedrag voor 1933 is 1.113.936.408 Pesetas. (212 millioen gulden)

stellingen en anderzijds door den onderlingen strijd van de politieke groepeeringen der reactie — in de eerste plaats agrariërs en de kapitalistische bourgeoisie — om de vraag hoever de contra-revolutie voorloopig zal gaan en welke vormen ze zal aannemen.

DE RIJKSDAGBRAND

Of het na het nu nog hangende proces mogelijk zal zijn een definitief oordeel te vellen over den dader en de omstandigheden van den Rijksdagbrand, zal men weldra weten. Vast staat in ieder geval, dat de dader geen provocateur is en dat de mede aangeklaagde communisten onschuldig zijn. De vreemde houding die Van der Lubbe aanneemt en die een tragische wending geeft aan dit sensationeele proces en deze geheele zaak laat te veel hypothesen toe om de onopgehelderde vragen bevredigend te kunnen beantwoorden. Waarom zwijgt hij? Het is een mysterie. Waarom gebruikt hij niet de tribune van de rechtzaal te Leipzig, van waar hij tot millioenen kan spreken, voor de propagandistische rede, waar iedereen op wacht, die men van een revolutionair verwacht en die weliswaar zijn daad niet zou kunnen rechtvaardigen, maar zijn motieven zou verklaren? Maar zelfs: al zou hij spreken — het kan het oordeel over de daad zelf niet meer wijzigen. Dit oordeel staat vast. Deze daad was waanzinnig. Ze had geen revolutionaire en geen propagandistische beteekenis. En wanneer er zulk een afgrond is tusschen het beoogde doel en de werking, als in dit geval, dan kan zelfs de openlijke verklaring van de motieven, achteraf, geen propagandistische beteekenis meer hebben. Want niet, dat de dader gehoord, maar dat de daad begrepen, niet dat de dader spreekt, maar dat de daad vanzelf spreekt, althans voor zichzelf spreekt, is de beslissende maatstaf voor de al of niet rechtvaardiging van een terroristische daad.
Voor een ieder, die niet blind en verblind is en ook maar het geringste inzicht heeft in de politieke machtsverhoudingen in Duitschland in de dagen, die onmiddellijk aan den 5den Maart voorafgingen, staat het vast, en stond het van te voren vast, dat een daad als deze niet anders kon werken dan ze gewerkt hééft. Bij de gegeven politieke constellatie kon ze slechts de fascistische greep naar de macht versterken en versnellen. Scherp en zonder omwegen gezegd: den 27sten Februari den Rijksdag in brand te steken was een contra-revolutionaire daad.
Toen Hitler op het tooneel van den brand verscheen moet hij gezegd hebben: „Dit is een door god gegeven signaal”. Ik twijfel er niet alleen aan, dat Hitler in dit geval meende wat hij zei, maar ook dat hij van zijn standpunt volkomen gelijk had dit te zeggen.
Als protestdaad tegen de verparlementariseering der duitsche arbeidersbeweging, die haar naar den afgrond heeft geleid, kon ze door de breede massa's niet worden begrepen. Als signaal voor een revolutionair verzet kwam ze op dat oogenblik niet meer in aanmerking. De verdedigers van deze daad mogen toch aannemelijk maken, dat de duitsche arbeiders de beteekenis ervan zouden hebben begrepen en dat deze daad revolutioneerend zou hebben gewerkt! Men

moge aantoonen, dat één arbeider door deze daad, op zijn marxistische dwaalwegen is teruggekomen en op den 5den Maart niet naar den stembus is gegaan. Hetzij dan dat hij door de terreur, waarvoor de Rijksdagbrand het signaal was, daarin verhinderd werd...... Men loochene, dat de algemeene opvatting onder de a r b e i d e r s onmiddellijk is geweest: dit is een provocatie.

Men heeft de naïeve vraag gesteld of Hitler zonder den Rijksdagbrand soms niet aan de macht zou zijn gekomen. Zonder twijfel: de overwinning van het fascisme was niet meer af te wenden. De noodlottige loop der gebeurtenissen was niet meer te keeren. De arbeidersbeweging was reeds verslagen. De nederlaag was bezegeld, toen ze zich voor de zesde maal in het jaar opmaakte om naar de stembus te gaan...... Maar men moet eenvoudig historische feiten negeeren, men moet volkomen onwetend zijn over de politieke situatie in de dagen, die aan de verkiezing voorafgingen, om te kunnen loochenen, dat de meerderheid, die de regeering kreeg zonder den brand onmogelijk geweest zou zijn; om te loochenen, dat de brand, die het signaal was voor den fascistischen storm, de terreur in dezen omvang pas mogelijk heeft gemaakt en een reeks van catastrophen heeft veroorzaakt, die anders zouden zijn vermeden.

De verdedigers van Van der Lubbe willen het doen voorkomen alsof deze „antiparlementaire" terroristische daad een stoot zou geven of gegeven hebben tot een nieuwe gezindheid in de arbeidersbeweging en in dezen geest inspireerend zou hebben gewerkt. Wij verklaren dit ronduit voor ficties. Inderdaad: een nieuwe strijdwijze is noodzakelijk en het ontstellende en onherstelbare bankroet der beide marxistische partijen zou aanleiding moet zijn voor de arbeidersklasse internationaal om haar taktiek en politiek te herzien, wil zij nieuwe nederlagen, die anders onvermijdelijk zijn, voorkomen.

De historische waarheid is echter jammer genoeg deze: dat er van zulk een herziening der strijdmethoden, dat er van een nieuw socialistisch inzicht weinig te bespeuren valt.

Wanneer degenen, die de terroristische daad van den 27sten Februari verdedigen beweren, en overigens ten onrechte, dat men deze daad alleen dáárom een provocatie heeft genoemd, omdat de marxistische partijen een „zondebok" wilden vinden om de verantwoordelijkheid van hun eigen verraad en lafheid af te wenden, dan zeggen wij: wanneer er op het oogenblik zoo weinig van te merken is, dat de arbeidersklasse de consequenties van de volslagen ineenstorting van de duitsche arbeidersbeweging trekt, wanneer zij zich nog steeds laat misleiden door dezelfde partijpolitiek, die ook in andere landen tot den ondergang zal leiden, dan is dat wellicht mede te danken aan de brandstichting, die als rookgordijn kon dienen, waardoor de w a r e o o r z a k e n van de nederlaag konden worden verduisterd.

Wie wil, dat de arbeidersklasse van de duitsche tragedie leert, wie de politiek, die tot den ondergang heeft geleid wil ontmaskeren, zal dit dan ook moeten doen, ondanks en niet: dank zij de daad van Van der Lubbe. Want de ware oorzaken van de overwinning van het fascisme kunnen door den brand slechts worden verduisterd en niet verhelderd. Daarom keere men zich, méér dan tegen Van der Lubbe, allereerst tegen de Van der Lubbes.

A. M. L.

DE VERWORDING DER RUSSISCHE REVOLUTIE

Een arbeidersraad houdt op vrij en van eenige beteekenis te zijn als de vrijheid van pers niet langer bestaat, en die toestand hebben wij nu al meer dan twee jaar, — onder het voorwendsel, dat we nog in staat van oorlog verkeeren. Maar er is nog meer.

De arbeiders- en boerenraden verliezen hun beteekenis als de verkiezingen niet zijn voorafgegaan door een vrije verkiezingscampagne en ze onder de pressie staan van een partij-dictatuur. Natuurlijk, de gewone verontschuldiging is, dat de dictatuur onvermijdelijk is om het oude regime te bestrijden. Maar waar de revolutie is doorgevoerd om een nieuwe maatschappij op te bouwen op een nieuwe economische basis, beteekent een dergelijke stand van zaken eenvoudig een stap terug. Het beteekent de doodsklok van het nieuwe systeem.

De methodes om een reeds verzwakte regeering omver te werpen, zijn de oude en nieuwe geschiedenis welbekend.

Maar het is noodig nieuwe vormen van leven te scheppen, speciaal nieuwe vormen van productie en ruil, zonder daar voorbeelden ter navolging van te bezitten; als alles opnieuw gebouwd moet worden, en als een regeering het op zich neemt iederen burger van een lamp te voorzien en zelfs van een lucifer om die lamp mee aan te steken, en het dan niet volbrengen, kan, zelfs niet met een ongelimiteerd aantal ambtenaren, — dan wordt die regeering tot een last.

Ze ontwikkelt een zoo formidabele bureaucratie, dat de fransche bureaucratie, die de hulp noodig heeft van 40 ambtenaren om een boom te verkoopen, die bij een storm op den hoofdweg is gevallen, hierbij vergeleken een kleinigheid is. Dat is wat wij leeren in Rusland. En dat is wat gij, arbeiders van het Westen, met alle mogelijke middelen moet vermijden, als het succes van een werkelijke sociale reconstructie u ter harte gaat. Zendt uw afgevaardigden hierheen, en ziet hoe de sociale revolutie in de practijk van het leven werkt.

De ontzaggelijke constructieve arbeid, die een sociale revolutie vereischt, kan niet door een centrale regeering worden volbracht, zelfs wanneer deze tot gids meer hulp heeft dan enkele socialistische en anarchistische handboeken.

Deze arbeid vereischt kennis, hersens, en vrijwillige samenwerking van een heel leger van plaatselijke en gespecialiseerde krachten; die alleen kunnen den strijd aanbinden met de heele verscheidenheid van economische problemen, zooals ze zich plaatselijk voordoen.

Deze samenwerking te verwerpen en alles over te dragen aan het inzicht van partijdictatoren, beteekent de kernen van onafhankelijkheid van ons leven: de vakvereenigingen en de plaatselijke coöperatieve organisaties vernietigen, door hen in bureaucratische partijorganen te veranderen, zooals op het oogenblik gebeurt. Dat is de manier de revolutie **n i e t** te volbrengen, haar verwezenlijking onmogelijk te maken.

En dat is waarom ik het mijn plicht acht U te waarschuwen geen van deze methodes over te nemen......

(Uit: Brief aan de arbeiders van West-Europa. Dmitrow, Rusland, 1919).

P. KROPOTKIN

LEVE HET FRANSCHE LEGER!

Een der speciale correspondenten van de fransche pers die de fransche politici op hun russische reis hebben vergezeld, schreef aan zijn blad (Le Petit Marseillais) hoe aangenaam het op het oogenblik voor de franschen was om in Rusland te zijn, en beschrijft de feestelijkheden, die voor de fransche gasten gegeven werden:

„Het was voor ons een eigenaardig oogenblik toen tijdens een eerelunch, die de voorzitter van de moskousche sovjets, Bogdarin, aan de hooge fransche gasten in het Gemeentehuis van Moskou aanbood, de commandanten van het Roode leger de kreet aanhieven: „**L e v e F r a n k r i j k! L e v e h e t f r a n s c h e l e g e r!**"

NA DE ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE TE LONDEN

De heele wereld is het er over eens — zoowel de heftigste voor- als tegenstanders, — dat de internationale economische conferentie te Londen een mislukking is geweest. Zal zij meer succes hebben wanneer zij binnen enkele maanden haar werk weer opvat? Het komt mij niet waarschijnlijk voor en ik zal trachten mijn meening op de volgende pagina's uiteen te zetten:
De londensche conferentie had tot taak twee fundamenteele internationale problemen op te lossen: 1. het stabiliseeren van de munt, de eerste voorwaarde om den ruilhandel tusschen de verschillende landen in geregelde banen te leiden; 2. het uit den weg ruimen van de moeilijkheden die de douanetarieven den internationalen handel overal in den weg leggen. Waarom zijn de besprekingen van het eerste probleem zoo jammerlijk mislukt en hebben zij alleen de tegenstelling tusschen de landen, die den gouden standaard handhaven en die, welke hem hebben verlaten, nog scherper naar voren gebracht? Dood eenvoudig door het kapitalistisch egoïsme, dat de voortbrenging en den handel in de verschillende landen in handen heeft, een bekrompen egoïsme, moge het nationalistisch zijn, dan wel groepsegoïsme of doodgewoon persoonlijk egoïsme.
Wij moeten er allereerst met nadruk op wijzen, dat handel tusschen verschillende landen redelijkerwijze alleen mogelijk is, wanneer er een gemeenschappelijke maatstaf bestaat voor de waarde der verschillende ruilwaren. Fransche, hollandsche, deensche boeren staan hun vee niet af, citroen- en sinaasappelkweekers in Spanje, katoenbouwers in het zuiden der V.S. of rijstplanters in Indië staan hun oogsten niet af, als zij er niet zeker van zijn, voor hetgeen zij ter markt brengen, waren terug te krijgen, die evenveel waard zijn of verondersteld worden evenveel waard te zijn.
Dit grondbeginsel levert ontelbare moeilijkheden op, wanneer alle volken ter wereld verklaren, hun eigen weg te willen gaan door zelf waarde en prijs der goederen, die zij op de internationale markt brengen, te bepalen. Er moet een gemeenschappelijke maatstaf zijn voor de waardemeting, op dezelfde manier b.v. als wij in den meter een onveranderlijke lengtemaat bezitten, of, in de kilogram, een gemeenschappelijke gewichtsmaat hebben.
Wij hebben noodig, en wij zullen noodig hebben onder welke vorm van gemeenschap ook, een gemeenschappelijke waardemeter, met uitsluiting van andere en zoo min mogelijk onderhevig aan schommelingen. Eeuwenlange ervaring leert, dat het goud voor deze functie bijzonder waardevolle eigenschappen heeft, die het doen uitsteken boven elk ander goed, om de waarde der goederen te meten. Zijn eigen waarde is veranderlijk, maar minder dan van eenig ander goed. Men zal altijd gedwongen blijven om, als gemeenschappelijke waardemeter, een der edele metalen te kiezen, zilver, goud, of, wie weet, in de toekomst misschien platina!
Verder merken wij op, dat al deze feiten van des te meer gewicht zijn, naarmate het ruilverkeer een meer internationaal karakter krijgt. In onzen tijd is het niet meer voldoende vertrouwen te stellen in de verschillende gouden munten, die elk hun eigen gehalte hebben: wij kunnen, als gemeenschappelijke

waardemeter, niet buiten de gram of het ons goud met een vast karaat. Het goud zal in steeds mindere mate rechtstreeks diensten bewijzen in het internationale ruilverkeer, d.w.z. dat steeds meer gebruik zal worden gemaakt van indirecte middelen ter betaling: chèques, wissels, gireeringen, enz.; niettemin zal het metaal als meter of alleen als aanwijzer van waarden, blijven bestaan en zal zelf een zoo vast mogelijke waarde moeten bezitten. Ook in een socialistische of libertair-communistische gemeenschap, wanneer de voortbrenging zooveel mogelijk zal zijn aangepast aan het verbruik, zal dit zoo blijven.

Ook onder die omstandigheden zal het nog noodig zijn precies de productie-waarde der goederen te kennen, evenals hun gebruikswaarde (met betrekking tot de behoeften van het verbruik) om hun ruilwaarde tusschen verschillende streken en landen te kunnen vaststellen. Deze waarde moet worden uitgedrukt in den vorm van gemunte koopwaar. [1])

Gaan wij thans na, wat er gebeurd is vóór en tijdens de internationale economische conferentie te Londen: Al vóór deze conferentie had Engeland den gouden standaard losgelaten. Dat wil zeggen, dat het papieren pond-sterling, dat wettig betaalmiddel is, bij de Bank van Engeland niet meer inwisselbaar was tegen goud en in het internationale handelsverkeer in waarde schommelde, terwijl de bank van Engeland geen goud meer afgaf. Engeland hoopte op deze manier te kunnen concurreeren met de landen, die den gouden standaard handhaafden, met name met de Vereenigde Staten, het land van den goud-dollar. Zien wij naar de gebeurtenissen in Canada: Dit is volkomen „engelsch", maar de Canadeezen gaven het moederland duidelijk te verstaan, dat zij meer belang hadden bij den dollar dan bij het pond-sterling.

Engeland, met haar groot aantal werkloozen, dacht alleen aan de britsche belangen en meende ten koste van andere landen haar buitenlandsche afzet te kunnen vergrooten.

Hoewel de prijzen der engelsche koopwaren, uitgedrukt in pond-sterling, op deze wijze konden dalen, werden, daar de salarissen en loonen der arbeidende klasse ook achteruit gingen in evenredigheid met de waarde van het pond-sterling, de arbeiders, beambten en boeren in werkelijkheid beroofd van een kwart, zoo niet van een derde van hun verdiensten (al naar de noteering van het £ ter beurze).

Het komt er dus op neer, dat Engeland geregeld aan buitenlandsche importeurs van engelsche goederen tot een derde van de waarde der goederen cadeau doet, daar deze in engelsch papiergeld betaalbaar zijn. Om bestellingen te krijgen, moest Engeland meestal produceeren onder de kostprijs der zelfde waren, die in landen met den gouden standaard werden geproduceerd. De engelsche kapitalisten konden dit doen ten koste der arbeidende massa's in hun eigen land.

---

[1]) De discussie over het geldprobleem in de socialistische maatschappij is nog niet geëindigd. We beschouwen de opvattingen van den schrijver als een waardevolle bijdrage tot dit probleem — Red.

Op den duur werkt een dergelijke manier van doen uiterst schadelijk voor de heele bevolking. Maar het kwaad kon alleen door een internationale overeenkomst uit den weg worden geruimd en om daartoe te geraken werd de economische conferentie van Londen bijeen geroepen.

Maar de Vereenigde Staten bleven niet werkeloos toezien bij den aanval van Engeland op de internationale markt. Ook in Amerika overheerscht kapitalistisch egoïsme en nationalistisch egoïsme al het andere, ook het verlangen om tot overeenstemming te komen met de europeesche landen.

Op 19 April 1933 vaardigde president Roosevelt, daartoe gemachtigd door het parlement, een uitvoerverbod voor goud uit en verklaarde aldus den gouden standaard prijs te geven.

En gedurende den geheelen loop der londensche conferentie hebben wij den $ in koers zien dalen zooals wij dat tevoren het £ hadden zien doen.

Het was de genadestoot voor de londensche conferentie, omdat nu juist de grondslagen vernietigd waren, waarop de internationale handel uiteindelijk had kunnen worden geregeld. Het nationalistisch eigenbelang had alle pogingen om tot een internationaal accoord te geraken ten opzichte van de verwarring op geldgebied, onmogelijk gemaakt.

En nu het tweede probleem van internationale samenwerking, geen monetair probleem, maar een probleem van productie, dat onmiddellijk diende te worden opgelost, wanneer men in ernst uit de economische wereldcrisis wilde geraken. Sinds alle landen achtereenvolgens hun grenzen hebben omringd met stevige tolbarrières van allerlei aard, tot zelfs invoerrechten, die den handel onmogelijk maken, ligt de heele internationale handel verlamd. Dit gaat zoover, dat de grootste kapitalistische ondernemers, in het bijzonder de vertegenwoordigers van kartellen en trusts in de zware industrie, tegenwoordig de eersten zijn, die zoo al niet geheele afschaffing, dan toch een sterke verlaging verlangen van de douanetarieven in alle landen. In de Europeesche Douane Unie, die ten doel heeft de afschaffing der douanetarieven in alle landen van Europa, gaan groote industrieelen als De Wendel, samen met professoren in economie en handelsexperts.

Ook hier kan alleen internationale samenwerking de situatie redden. Maar ook hier ziet men, dat de wijnbouwer alleen aan zijn wijn denkt en de bezitters der hoogovens alleen aan steenkool, ijzer en staal. In alle landen in en buiten Europa letten de heerschende klassen alleen op de „nationale" belangen, waarmee zij hun klasse- en familie-belangen bedoelen.

Wij moeten den toestand, waarin de volkeren zich heden ten dage bevinden, nauwkeurig bezien: na het einde van den wereldoorlog hebben de overwinnaars Duitschland al zijn koloniën afgenomen en het tegelijkertijd zware herstelbetalingen opgelegd. Om elk jaar de benoodigde sommen bijeen te kunnen brengen, moest het „Reich" een paar milliard mark meer aan goederen uitvoeren, dan het invoerde. Maar in plaats van het land te helpen en in de gelegenheid te stellen zich van zijn verplichtingen te kwijten, die het vredesverdrag van Versailles het oplegde, hebben alle vroegere oorlogvoerenden, te beginnen met de Vereenigde Staten en ten slotte de aan Duitschland grenzende landen, Frankrijk, België, Tschecho-Slowakije, Polen enz., achtereen-

volgens hun grenzen voor de duitsche waren gesloten en op die manier de bevolking van Duitschland tot wanhoop gebracht. De door Hitler geleide beweging is het gevolg geweest van deze algemeene politiek van nationaal egoïsme.
In verschillende andere landen van Centraal-Europa, die even verarmd zijn als Duitschland door vier jaren wereldoorlog, gevolgd door de huidige crisis, is de toestand volstrekt niet beter dan in Duitschland. En overal heerscht een geest van benepen en bekrompen nationalisme. Hoe kan men verwachten, dat onder deze omstandigheden de wereld er in zal slagen zichzelf te redden en uit de moeilijkheden kan komen, waarin wereldproductie en -verbruik zijn geraakt?
Elk ontwikkeld mensch begrijpt wel, dat de afschaffing der douanerechten en de vrije goederenruil tusschen alle landen een voorwaarde sine qua non voor het herstel van allen is. Maar elk land wil wachten tot de buurman zijn invoerrechten verlaagt en de grootindustrieelen in ieder land bekommeren zich niet om den ondergang van de industrieën der naburige landen.
De algemeene mentaliteit ten opzichte van nationale en internationale productie is het ook die algemeene ontwapening belet. Alle kapitalistische regeeringen zijn er aan medeplichtig; maar allen verlangen, dat de buurman eerst ontwapent.
Gevolgtrekkingen: De toestand, waarin zich op 't oogenblik de landen bevinden waar de kapitalistische beschaving het verst is voortgeschreden, schijnt mij overeenkomst te vertoonen met die, waarin Frankrijk zich eenige jaren voor de groote revolutie van 1789 bevond. Onder Lodewijk XVI mislukten de hervormingspogingen van het ministerie Turgot op jammerlijke wijze door de benepen en zelfzuchtige gezindheid der beide „Standen", adel en geestelijkheid, die geen van beiden van plan waren ook maar één van hun voorrechten op te geven. De minister-hervormer moest aftreden (12 Mei 1776) en zijn opvolgers, Necker inbegrepen, waren niet opgewassen, zoowel tegen den koppigen tegenstand van adel en geestelijkheid als tegen de algemeene ontevredenheid van den „derden stand", d.w.z. van de massa's.
In soortgelijke omstandigheden bevinden wij ons tegenwoordig in alle moderne landen. De arbeidersmassa's zijn wanhopig, zoowel in de Nieuwe Wereld als in het oude Europa. Maar de klasse van kapitalisten en grondeigenaren zijn niet van zins iets van hun voorrechten, iets van hun feodale rechten met betrekking tot het eigendom en de voortbrenging, op te geven. De economische conferentie te Londen heeft een egoïsme en verstoktheid aan den dag gelegd, welke lijkt op die, die Voltaire, Rousseau en de Encyclopedisten, toen zij de heerschende klassen van hun tijd becritiseerden, hebben gegeeseld. Ik ben absoluut overtuigd van de onmacht der thans heerschende klassen om de wereld, en daarmee tegelijkertijd zichzelf, te redden.

CHRISTIAAN CORNELISSEN

HET SOCIOLOGISCH STAATSBEGRIP

Wat is de staat dan wel volgens sociologische begrippen? De geschiedenis van het woord zegt het ons reeds. Het komt uit het italiaansch van de Renaissance-periode. Daar beduidde het den, meestal door middel van geweld tot heerschappij gekomen, vorst met zijn aanhangers: „De heerschers en hun partij heeten lo stato, en deze naam nam dan vermoedelijk langzamerhand de ruimere beteekenis aan van het geheel van een bepaald gebied". Zoo had Lodewijk XIV met zijn hoovaardig woord: „L'Etat c'est moi" [1]) gelijk, in een dieperen zin dan hij zelf vermoedde. In het duitsche woord „Hofstaat" (hofhouding) leeft de oude beteekenis nog voort.

Dit is „de wet, waarnaar de staat in het aanzijn geroepen is", en van dezelfde geaardheid is hij gebleven. Hij is in oorsprong volkomen en in wezen op de eerste trappen van zijn bestaan bijna volkomen een maatschappelijke orde, die door een overwinnende groep aan een overwonnen groep menschen is opgedrongen met het eenig doel de heerschappij der eerste over de laatste te regelen en te beschermen tegen opstanden binnenslands en aanvallen van buiten af. En deze heerschappij had geen ander einddoel dan de economische uitbuiting van de overwonnenen door de overwinnaars.

Geen enkele primitieve „staat", uit welk tijdperk der wereldgeschiedenis ook, is anders ontstaan; waar een betrouwbare overlevering anders spreekt, gaat het enkel om een samensmelting van twee reeds ten volle tot ontwikkeling gekomen primitieve staten tot één organisatie van meer samengestelden aard; of er is hoogstens sprake van een menschelijke variant van de fabel waarin de schapen den beer tot koning kozen, om hen tegen den wolf te beschermen, maar dan heeft zich ook in dit geval de staat naar vorm en wezen hetzelfde eindtype ontwikkeld als de zuivere „wolfsstaten" die onmiddellijk als zoodanig ontstonden.

Zelfs het weinigje geschiedkennis, dat onze jeugd bijgebracht wordt, is al voldoende, om deze algemeene bewering te staven. Overal dringt een wilde oorlogszuchtige volksstam het land binnen van een minder krijgshaftig volk, vestigt er zich als adel en sticht er zijn staat. In het Tweestroomenland [2]) golf na golf en staat na staat; Babyloniërs, Amorieten, Assyriërs, Arabieren, Meden, Perzen, Macedoniërs, Parthen, Mongolen, Seldschoeken, Tartaren, Turken; aan den Nijl: Hyksos, Nubiërs, Perzen, Grieken, Romeinen, Arabieren, Turken: in Griekenland de voor het beschreven proces uiterst kenschetsende staten der Doriërs, in Italië: Romeinen. Oost-Gothen, Langobarden, Franken, Noormannen, Duitschers; in Spanje: Karthagers, Romeinen, West-Gothen, Arabieren; in Gallië: Romeinen, Franken, Bourgondiërs; in Brittannië: Saksen en Noormannen. Golf op golf van onbeschaafde veroveraarsstammen wordt evenzoo uitgegoten over Indië, tot aan Insulinde toe, en over China; en ook in de europeesche koloniën treft men overal, waar maar een gezeten bevolking bij de verovering voorhanden was, hetzelfde type van staat aan, b.v. in Zuid-Amerika, en in Mexico. Waar echter dit element der bevolking ontbreekt, waar slechts zwervende jagersstammen worden aangetroffen, die men wel vernietigen kan maar niet onderwerpen, daar behelpt men zich door het voorwerp van uitbuiting, de heeredienstplichtige menschenmassa, van verre te importeeren: slavenhandel!

FRANZ OPPENHEIMER

(Uit „De Staat" vert. door F. v. d. Wissel, uitgeg. door Erven J. Bijleveld, Utrecht).

---

[1]) „De Staat dat ben ik." (Red.)

[2]) Mesopotamië, tusschen Euphraat en Tigris. (Red.)

ÉNKELE BESCHOUWINGEN OVER DEN SOCIALEN TOESTAND IN CHINA EN JAPAN

Het volgend artikel van onzen japanschen kameraad E. K. Nobushima, secretaris van de japansche sectie der IAA., geeft een bevattelijk overzicht van enkele voorname kenmerken van de sociale verhoudingen in Japan en China, dat van belang is voor een juister begrip van de huidige politieke situatie in deze beide landen.
Voor de arbeidersklasse van het imperialistische Nederland, dat, dank zij zijn koloniale bezit onmiddellijk bij het wereldconflict in den Pacific is betrokken, is het van groot belang de politieke ontwikkeling in het Verre Oosten aandachtig te volgen. — Red.

Sinds het begin van de militaire actie van Japan in Mandsjoerije hebben ook in de japansche arbeidersbeweging eenige veranderingen plaats gegrepen. In overeenstemming met de richting van de heerschende klasse bekeerden een aantal sociaaldemocraten zich tot het nationale socialisme, hetgeen een scheuring in de sociaaldemocratische beweging veroorzaakte. Zoowel de sociaaldemocratie (met uitzondering van de linker vleugel, die echter weinig invloed in de vakbeweging heeft) als de nationale socialisten ondersteunen de militaire actie van Japan in Mandsjoerije. Het eenige verschil tusschen hen bestaat hierin, dat de eersten beweren hun ondersteuning afhankelijk te maken van de voorwaarde, dat de actie beperkt wordt tot de verdediging van de nationale belangen in Mandsjoerije (hetzelfde argument, dat Japan voor den Volkenbond gebruikte), terwijl de anderen ze onvoorwáárdelijk aanvaarden.
Intusschen hebben ook een aantal communistische leiders zich tot het japansche nationalisme bekeerd en de Comintern, die niets anders is dan een speelbal van de russische regeering, den rug toe gekeerd. De superioriteit van de japansche natie eischte volgens hun opvatting de opbouw van een socialistische maatschappij op nationale basis en om dezelfde redenen verklaarden zij een oorlog tegen China of tegen Amerika als een vooruitstrevende oorlog. Zoodat de strooming binnen de arbeidersbeweging, die bewust iedere militaire actie onder alle vormen en onder ieder voorwendsel bestrijdt, uitermate gering is.
Voor het begin van de actie in Mandsjoerije bestond er tusschen de bourgeoisie, die voor een parlementair regime was en de militaire kaste, voorstander van een bureaucratische regeering, een strijd om de politieke heerschappij. Het was een lange strijd. Het leger en de marine van Japan, zooals ook haar grondwet, waren oorspronkelijk naar pruisisch voorbeeld gevormd. Het gaf aan de militaire klasse een groote macht; ze vormden in de nationale regeering een eigen onafhankelijke regeering, die dikwijls tegenover de eerste in verzet kwam. Dit was een gevolg van het historische feit, dat niet de bourgeoisie, maar de militaire kaste, die het feodale systeem ten val bracht, er een modernen staat van maakte. Tengevolge daarvan waren en zijn veel voordeelen in handen van deze kaste gebleven. Maar dit pruisische systeem werd

door de nederlaag van Duitschland teruggedrongen en de democratische geest ontwaakte. Deze ontwikkeling naar de democratie werd versneld, doordat in 1926 de tegenwoordige keizer den troon besteeg. Het Vlootverdrag van Lonwerd geratificeerd, ondanks de heftige oppositie van de kant van de maritime kringen. (Ze namen wraak door den Minister-President te vermoorden.) De militaire en maritime kringen begonnen de bourgeoisie en het parlementaire regime, dat hoe langer hoe invloedrijker werd, te becritiseeren. Ze beweerden o.a. dat Japan, dank zij de slappe buitenlandsche politiek van de bourgeoisie, die er slechts op uit was om haar produkten te verkoopen, zijn belangrijke voordeelen en veroveringen in China verloor. In het belang van het herstel van hun eigen voordeelen en van de bureaucratie deden de militaire kringen een beroep op het nationale sentiment van de arme bevolking. Onder de leus: „Onze belangen zijn in gevaar" bestreden zij de diplomatie van de bourgeoisie, die niets deed om de anti-imperialistische actie in China tegen te gaan. Terwille van de belangen, die in gevaar waren, werd Mandsjoerije plotseling door de militaire klasse bezet tot verrassing van de parlementaire politici, die er niet op waren voorbereid. Een financieele paniek greep plaats en de regeering werd ten val gebracht. De militaire kringen waren niet bevredigd met de vorming van het nieuwe cabinet, ondanks zijn agressieve buitenlandsche politiek, daar het door de parlementaire meerderheid gevormd was. Het werd opnieuw ten val gebracht door een staatsgreep, waarbij de Minister-President Inukai vermoord werd. Een coalitie-regeering tusschen de militairen en de parlementairen werd gevormd door admiraal Saito.

Een opmerkelijk feit bij de industrieele ontwikkeling van Japan is de relatieve zwakte van de bourgeoisie. Japan is een van de grootste maritime, militaire en luchtmachten van de wereld, maar zijn algemeene industrieele ontwikkeling is in vergelijking daarmee op een laag plan. Het beteekent, dat Japan al zijn krachten geconcentreerd heeft om in het bijzonder zijn militaire industrie perfect te maken. In Japan worden oorlogsschepen, geweren en oorlogsmateriaal bijna allen gefabriceerd in staatsfabrieken. IJzer wordt geproduceerd door de staatshoogovens, waarvoor het erts o.a. uit Mandsjoerije gehaald wordt. De helft van de zelf-geproduceerde olie wordt geleverd door een half-officieele maatschappij. De spoorwegen, de telefoon, radio en post zijn in handen van den staat.

De kolenmaatschappijen in particuliere handen kunnen niet concurreeren met die van Mandsjoerije, waar de kolen door een half-officieele maatschappij gedelfd worden. Het zout is een staatsmonopolie, met het gevolg dat de soda-industrie afhankelijk is van de staat. Deze verbindingen zijn min of meer in alle takken van de japansche industrie na te gaan, met uitzondering van de textielindustrie. Het feit, dat de industrie in Japan, in het bijzonder de zware industrie, eng verbonden is met het militarisme en de bureaucratie, heeft ook bijzondere gevolgen voor de arbeidersklasse. Het meest gemoderniseerde en het meest ontwikkelde deel van de arbeidersklasse zijn min of meer de arbeiders in de militaire industrieën. Hun onmiddellijke belangen zijn verbonden met die van het militarisme en dit is de reden waarom de „realistische" arbeidersleiders, de sociaaldemocraten en de nationale socialisten in staat zijn een voorname rol in de vakbeweging te spelen.

Proudhon heeft gezegd, dat het volk alleen revolutionair wordt, wanneer het overtuigd is, dat een verdere ontwikkeling voortdurende ellende met zich mee zal brengen. In alle oorlogen, die Japan gevoerd heeft is het overwinnaar gebleven en iedere oorlog, in het bijzonder de wereldoorlog gaf aan Japan nieuwen voorspoed, een vergrooting van zijn grondgebied en van zijn macht, ontwikkelde zijn industrie en verhoogde het levenspeil van de bevolking. Het is dus wat moeilijk voor het volk, althans voor de moderne arbeidersbevolking, in het militarisme een voortdurende ontwikkeling naar de ellende te zien.
De heerschende opvatting van de sociaaldemocraten en van de nationale socialisten is dan ook niet de volledige bevrijding van alle onderdrukte volken, of de algemeene vernietiging van het militarisme, maar de reorganisatie van leger en vloot en de dienstbaarmaking aan het geheele volk van de algemeene belangen, die in vreemde landen verworven zijn, dank zij „het bloed dat door de arme arbeiders en boeren vergoten is". Ze zijn aanhangers van een staatssocialisme, socialisme van het imperialistische proletariaat.

II.

De tegenwoordige nationale regeering in China is het gezamenlijk werk van grootgrondbezitters, militaire chefs, (juister: bandieten-hoofdmannen) en kapitalisten (woekeraars, om de waarheid te zeggen). De groote massa der boeren heeft er geen deel aan en gaat er onder gebukt. China is een groot agrarisch land, waar een groot deel van de agrarische bevolking geen land bezit om het te bebouwen. Van de 336.000.000 menschen, die de totale landbevolking uitmaken, zijn er 232.000.000 d.w.z. 70% die geen land bezitten en pachtboeren en landarbeiders zijn.
Daar al het akkerland is geconcentreerd in de handen van grootgrondbezitters, bandietenleiders en woekeraars, is er een heftige concurrentie om de pachtboerderijen en deze concurrentie voert de pachtrente tot zijn hoogste punt op. Ongeveer tusschen 50 en 70% van de geheele opbrengst van den grond wordt aan rente afgedragen. Wanneer men in aanmerking neemt het lage peil van de technische ontwikkeling op landbouwgebied en het kleine boerenbedrijf van China dan is het duidelijk, dat deze hooge rente reeds alleen moordend is. Maar dit is nog niets vergeleken bij het systeem van directe en indirecte belastingen, die de heerschende klasse aan de arme boerenklasse oplegt om de „administratieve organen" en het leger in stand te houden. De indirecte belastingen worden geheven op alle gebruiksartikelen en de directe belastingen worden gewoonlijk van te voren opgeëischt. In het vorige jaar werden in enkele deelen van China de bewoners gedwongen de belasting voor het jaar 1936 vooruit te betalen!
Het aantal soldaten, d.w.z. bandieten, is enorm groot. Op iedere tien burgers van de chineesche republiek komt een soldaat, waaruit volgt dat China het meest militaristische land van de wereld is. Alle directe en indirecte belastingen worden gebruikt voor militaire doeleinden.

Er zijn in Europa en Amerika een aantal orientalisten, die de gelegenheid hebben gehad eenige boeken over de taoïstische en confuciaansche philosophen, de ideologen van het chineesche absolutisme, te lezen en die, getroffen door hun diepe wijsheid, onmiddellijk bereid waren te gelooven in den vrede, de solidariteit, vrijheid en broederlijkheid, die in het sociale leven van het chineesche volk zouden heerschen en daarvoor in groote bewondering waren. Ze mogen gelooven, prijzen, bewonderen zooveel als ze willen. Maar de realiteit is anders. In werkelijkheid is het sociale leven van het chineesche volk wanorde, omdat het beheerscht en onderdrukt wordt door tradities, onwetendheid, bijgeloof en voor alles door de hevigste uitbuiting. De werkelijke chinees is wild, want sinds eeuwen wordt hij door honger opgezweept. Alleen de vrees en de terreur maken den chinees onderdanig, en van het chineesche volk het meest onderdanige van de wereld.

De sociale toestand in de steden staat vrijwel op hetzelfde lage peil. Met uitzondering van de handwerkers zijn er weinig modern geschoolde industriearbeiders. Een groot deel van de arbeidende massa uit de stad wordt gevormd door de massa-emigratie van de dorpen. En hun leven in de stad is dan ook niets anders dan een verbreiding van de ellende van het platte land.

Het opiumschuiven is er zeer verbreid en ondermijnt hen geestelijk en lichamelijk. Daar de productie en de import van de opium gemonopoliseerd zijn in de handen van de regeeringen (niet van d e regeering) wordt er van de opiumschuivers een zware belasting geheven. De belasting op de opium maakt een belangrijk deel van de inkomsten van de regeerders uit. Vandaar dat het opiumschuiven systematisch wordt aangewakkerd. Bijna iedere arbeider is er aan verslaafd om zijn eeuwenlange en erfelijke ellende te vergeten.

Natuurlijk is deze arme bevolking in de stad en op het land bereidt om vuur en vlam te vatten en in deze bereidheid ligt een voortdurende oorzaak van de sociale onrust en van den voortdurenden burgeroorlog, die in China heerscht en waarin de westersche orientalisten alleen maar een strijd tusschen militaire chefs zien, geloovend in het „vredelievend sociale leven van het chineesche volk". De strijd tusschen de militairen is in werkelijkheid een deel of de consequentie van den voortdurenden burgeroorlog, die sinds eeuwen in de chineesche maatschappij heeft gewoed.

China staat dan ook voor een radicale sociale revolutie, die de basis van het tegenwoordige sociale systeem, waarop de huidige Kuomingtang-regeering is opgebouwd, bedreigt. Om deze basis te handhaven hebben de tegenwoordige regeerders van de Kuomingtang in navolging van hun voorgangers en in navolging van Japan, dat Pruisen geïmiteerd heeft, gepoogd om in het volk vijandelijke gevoelens tegenover het buitenlandsche imperialisme wakker te roepen. Het imperialisme moet dus een doodelijke vijand zijn van het chineesche volk. Maar men vergete niet, dat iedere regeering in China, zonder eenige uitzondering zich met het imperialisme verbindt, om zijn positie tegenover het volk te versterken. Het is dus duidelijk dat deze agitatie en deze aanvallen tegenover het imperialisme een voorwendsel zijn om de aandacht van het volk af te wenden en om de revolutie te verhinderen. In werkelijkheid heeft de anti-imperialistische beweging in China aan de belangen van de

imperialistische landen geen ernstige schade toegevoegd.[1]) De energie van het revolteerende volk werd slechts uitgeput. De imperialisten verstaan dit zoo goed, dat zij niet aarzelen bij iedere gelegenheid hun volledige sympathie voor deze „nationale ontwaking van China" uit te drukken. Temidden van iedere anti-imperialistische agitatie zijn de imperialistische en de inheemsche regeeringsklassen met elkaar verbonden om openlijk of in het geheim hun wederzijdsche veiligheid te waarborgen. De vreemde imperialisten en de chineesche regeerende klassen hebben elkaar noodig, want beiden wenschen het chineesche volk uit te buiten en het huidige sociale systeem van China te vereeuwigen. Het imperialisme kan niet bloeien in China zonder de hulp van zijn regeerende klassen en de inheemsche heerschende klassen kunnen zich niet handhaven zonder de hulp van het buitenlandsche imperialisme. Van de geruchtmakende anti-vreemdelingen beweging in China is dan ook niets anders terechtgekomen dan een ineenstorting van de revolutionaire energieën van de onderdrukte en in ellende levende bevolking.

---

[1]) Zonder twijfel is dit niet geheel juist. De chineesche boycot in 1925 tegen Engeland heeft de engelsche handel op Azië een zwaren slag toegebracht. Het bombardement van Shanghai in Februari 1932, beoogde de chineesche boycot, die den japanschen handel had stil gelegd, te breken. Toch zijn de conclusies, die de schrijver in dit verband aan het slot van zijn artikel trekt volkomen juist. Het anti-imperialisme van het inheemsche kapitalisme houdt op, zoodra de eigen heerschappij in gevaar is. In dit opzicht is het kapitalisme — en niet alleen in het Oosten! — steeds internationaal. De — voor europeesche politieke opvattingen onbegrijpelijke — tegenwoordige vriendschappelijke betrekkingen tusschen de regeering van Nanking met Tokio bevestigen volkomen deze opvatting. Met dat al mag men niet uit het oog verliezen, dat het opkomende inheemsche kapitaal in de landen, die voor hun zgn. nationale onafhankelijkheid strijden, steeds de anti-imperialistische, de anti-vreemdelingen beweging gebruikt om haar eigen positie tegenover het vreemde kapitaal of de vreemde overheerschers te versterken. De steun der arbeidersbeweging is daarom gemakkelijk te winnen, omdat het sociale verzet van het proletariaat zich in de eerste plaats richt tegen den vreemden kapitalist, die tevens de vreemde overheerscher is. De sociale en nationale strijd gaan in elkaar over. Maar de ontwikkeling in China van de laatste jaren heeft in het bijzonder en op tragische wijze bevestigd, dat de onderdrukte rassen bij nationale onafhankelijkheid niet gebaat zijn. Want deze verandert slechts de vlag van de uitbuiting. De ware bevrijding der onderdrukte rassen kan slechts de sociale bevrijding zijn: de vernietiging van iedere inheemsche en vreemde uitbuiting en de vernietiging van iederen inheemschen en vreemden staat. Vandaar, dat in tegenstelling tot de contra-revolutionaire practijken en de macchiavellistische belangenpolitiek van het stalinistische Sovjet-Rusland — het niet de taak is van het blanke proletariaat den strijd voor de nationale onafhankelijkheid (die steeds uitloopt op het in het zadel helpen van een gekleurd kapitalisme) te ondersteunen, maar dat het de taak is van het blanke proletariaat zich met het gekleurde proletariaat te verbinden voor den strijd tegen ieder kapitalisme, ieder imperialisme en iederen staat. Voor het blanke proletariaat beteekent een dergelijk verbond in de allereerste plaats de onvoorwaardelijke breuk met zijn eigen imperialistische bourgeoisie. —Red.

INLEIDING TOT DE BEGINSELVERKLARING DER I.A.A.

Wat volgt is de inleiding tot de beginselverklaring en de statuten der Internationale Arbeiders Associatie, de in 1922 op het stichtingscongres der IAA. werden aangenomen. Ze heeft niets aan actualiteit verloren.

De eeuwenoude strijd tusschen uitbuiters en uitgebuiten heeft dreigende afmetingen aangenomen. Het kapitaal, dat door den ontwrichtenden wereldoorlog en door de groote russische revolutie als ook door de daarmee samenhangende revoluties in Duitschland en Hongarije korten tijd in zijn grondvesten was geschokt, steekt den afschuwelijken kop opnieuw op. Ondanks den innerlijken strijd, die de bourgeoisie en het kapitalisme der verschillende landen verdeelt, heerscht steeds de grootste overeenstemming als het er om gaat zich met vereende krachten op de arbeidersklasse te werpen en deze voor de zegekar van het kapitalisme te spannen. Het kapitalisme is uitstekend georganiseerd. Hoewel het gedwongen is geweest, zijn eigen bestaan te verdedigen, gaat het thans aan alle kanten tot den aanval over op de arbeidersklasse, die door bloedige oorlogen en mislukte revoluties geheel is uitgeput. Deze aanval heeft haar diepere oorzaak in de twee volgende omstandigheden: in de eerste plaats in de verwarring van gedachten en principes, die in de rijen der arbeidersklasse bestaat, in de vage begrippen omtrent het doel van de arbeidersbeweging in het heden en in de toekomst, in de splitsing in talrijke, vaak elkaar bestrijdende kampen, met één woord in de zwakheid en de desorganisatie van de geheele arbeidersbeweging.

Ten tweede en wel voornamelijk in de jongste teruggang van de russische revolutie, die bij haar uitbreken in November 1917 door de hooge beginselen, die toen verkondigd werden, bij het proletariaat groote verwachtingen wekte. De russische revolutie werd echter later tot een gewone politieke revolutie, die er alleen maar voor diende, de veroverde, politieke staatsmacht in handen te houden der communistische partij, wier eenig doel het was, het geheele economische, politieke en sociale leven van het land in haar handen te monopoliseeren.

Deze ineenstorting en dit verworden van een sociale revolutie tot een politieke moest noodzakelijkerwijze tot een onjuist beeld leiden en heeft tot een overschatting van het staatssocialisme geleid, welke zijn weerslag vond in de ontwikkeling van een staatskapitalisme, dat in uitbuiting en heerschzucht volkomen de gelijke is van ieder ander burgerlijk regime.

De noodzakelijkheid, het kapitalisme in Rusland weer in te voeren, bracht een versterking van het wereldkapitalisme met zich mee. Het staatskapitalisme onder den naam van communisme heeft het burgerlijke kapitalisme voor den ondergang bewaard, door dit laatste te hulp te roepen, naar het heette — om de revolutie te redden.

Aan deze twee destructieve elementen: de verwarring in de rijen van het proletariaat en het kapitalistische bolsjewisme heeft het landbouw- en industriekapitaal het toenemen zijner krachten en de mogelijkheid van zijn hernieuwing te danken.

Er bestaat tegen den brutalen aanval van de internationale uitbuiters van alle schakeeringen slechts één middel: de onmiddellijke aaneensluiting van de proletarische massa's in een strijdorganisatie, die het geheele revolutionaire gedeelte der arbeidersklasse aller landen tot een machtig blok vereenigt, waartegenover alle pogingen der kapitalisten moeten falen, en dat tenslotte alle tegenstanders onder zijn geweldigen druk verplettert.

Reeds zijn verschillende pogingen in deze richting gedaan.

Twee van die pogingen hopen nog te zullen slagen. Het zijn de Internationale van Amsterdam en die van Moscou. Beide echter dragen in zichzelf de vergiftige kiem der zelfvernietiging. De Internationale van Amsterdam heeft een zuiver reformistisch karakter. Zij staat op het standpunt dat de eenige oplossing van het sociale vraagstuk in de verzoening van kapitaal en arbeid, in de eenheid van belangen aller klassen gelegen is, en bestaat in een vreedzame revolutie, die geduldig zal worden afgewacht en zich zonder geweld of strijd met toestemming en goedvinden van de bourgeoisie zal voltrekken.

De Internationale van Moscou staat op het standpunt, dat de communistische partij in hoogste instantie over alle revoluties moet waken, en dat deze toekomstige revoluties slechts met den tooverstaf van genoemde partij zullen uitbreken en doorgevoerd kunnen worden. Het is te betreuren, dat er in de rijen van het georganiseerde, klassebewuste, revolutionaire proletariaat nog stroomingen zijn, die ondersteunen, wat in theorie en practijk onhoudbaar is gebleken, n.l. het instituut van den staat. Het bestaan van den staat beteekent het bestaan van slavernij, van loonstelsel, van het instituut der politie en van politieke onderdrukking. Dit alles vinden wij ook bij de zoogenaamde dictatuur van het proletariaat, die de kracht der directe actie remt, de ware souvereiniteit van de arbeidersklasse onderdrukt en daardoor niets anders kan zijn dan de ijzeren dictatuur van een politieke groep over het proletariaat en de opperheerschappij van het autoritaire communisme. Dit is de ergste vorm van gezag: het Ceasarisme in de politiek en de volkomen vernietiging van het individu.
Tegen het offensief van het kapitalisme aan den eenen kant en tegen de politikanten van alle schakeeringen aan den anderen kant moeten de revolutionaire arbeiders der geheele wereld een waarachtige Internationale Arbeiders Associatie oprichten. Ieder lid dier Internationale moet zich ervan bewust zijn, dat de uiteindelijke bevrijding der arbeiders slechts dan mogelijk is, als de arbeiders zelf als arbeiders in hun economische organisaties erop zijn voorbereid, niet slechts bezit te nemen van den grond en van de fabrieken, maar ook, om deze gezamenlijk zoo te beheeren, dat de productie kan worden voortgezet.

DE VRIENDSCHAP VAN MOSKOU EN ROME

De correspondent van de Temps te Rome bericht aan zijn blad (25 Oct.): Eenige russische oorlogsschepen zullen eind van deze maand te Napels aankomen als tegenbezoek van de twee italiaansche onderzeebooten, die in de lente Batoem en Sebastepol hebben bezocht.
Een program van feestelijkheden ter eere van de officieren en van de bemanning is georganiseerd. De sovjet-russische gezant te Rome, vergezeld van de mititaire- en marine-attaché, zullen zich voor deze gelegenheid naar Napels begeven.

VOORBEREIDINGEN AAN DEN PACIFIC

Voor de uitbreiding van de japansche vloot zou het zgn. aanvullende program, naar uit Tokio aan de Temps (5 Nov.) gemeld wordt ongeveer 500 millioen yen uitgetrokken worden. Het uitbreidingsplan zal omvatten: 2 lichte kruisers, 2 moederschepen voor vliegtuigen, 14 torpedojagers, 6 onderzeeërs, 1 mijnenlegger, 8 torpedobooten. Buitendien zou een som van 160 à 200 millioen yen gebruikt worden voor de uitbreiding van de maritime luchtvloot. Acht nieuwe eskaders zouden geconstrueerd worden.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 4 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 2 NUMMER 6 193

DE SPAANSCHE VERKIEZINGEN EN DE CRISIS DER REPUBLIEK

I.

De gemeenteraadsverkiezingen van den 12den April 1931 waren de directe aanleiding tot de revolutie, die het monarchisme ten val bracht. De parlementsverkiezing van den 19den November 1933 kondigde het einde aan van de sociaaldemocratische republiek. Al was de drijvende kracht der republikeinsche revolutie ook de arbeidersklasse geweest, toch had ze slechts een uitsluitend politiek karakter: de staatsvorm veranderde, de politieke macht werd verschoven, maar de sociale verhoudingen bleven onveranderd, en de grondslagen der kapitalistische maatschappij onaangetast. Het snelle vertrek van den gehaten koning maakte alleen reeds een einde aan het zoo anachronistische systeem van het monarchisme. Maar zijn burocratie en zijn geweldsapparaat werden zoo goed als onveranderd door de republiek met haar sociaaldemocratische ministers overgenomen. Deze „republiek der arbeiders" was dan ook niets anders, dan een burgerlijk-kapitalistische staat met half feodale grondslagen buitendien.
Het was onvermijdelijk, dat de sociale conflicten heviger werden, want „sociale wetten" lossen natuurlijk de sociale problemen niet op. De reactionaire wetten en de staatsterreur tegen de revolutionaire arbeidersklasse verscherpten slechts de politieke tegenstellingen en bracht de onzekere basis, waarop de regeering steunde aan het licht.
Nadat het gemeenschappelijke doel, de val van het monarchisme bereikt was, bleek weldra hoe weinig hecht de republikeinsche eenheid was. Bij de verkiezingen van den 28sten Juni 1931, waarbij de sociaaldemocraten een bondgenootschap met de andere republikeinsche partijen waren aangegaan, veroverde de partij van Largo Caballero 117 van de 470 kamerzetels, en werd daarmee de sterkste partij in het parlement [1]). De rechtsgerichte radicale partij van Lerroux, die over 93 zetels in het parlement beschikte, ging weldra in de oppositie en bleek niet meer bereid de regeering, die door Azaña gevormd was, en waarin de drie sociaaldemocratische ministers een domineerende invloed hadden, te ondersteunen. De regeering kon wel op een parlementaire meerderheid rekenen, maar haar onvermijdelijke val was een kwestie van tijd. Het vooruitzicht van nieuwe verkiezingen met als gevolg de nederlaag der sociaaldemocratie was voor de regeering aanleiding genoeg de steeds dreigende ontbinding van het parlement, dat overigens alleen gekozen was om aan de republiek een nieuwe grondwet te geven, zoo lang mogelijk uit te stellen. Intusschen was dit parlement in staat geweest niet minder dan 400 wetten aan te nemen, waarvan de meeste natuurlijk alleen op papier staan en waarvan andere zoo aartsreactionair zijn, dat een fascistisch bewind ze niet zou

---

[1]) De sociaaldemocratische partij in Spanje is uitermate zwak. In April 1931 telde zij b.v. in Madrid 1250 leden, in November 1933: 5250. Voor den verkiezingsstrijd steunt zij, ook financieel, hoofdzakelijk op het reformistische vakverbond, de UGT.

verbeteren [2]). Evenmin als in Duitschland, waar de sociaaldemocratie „vergeten" had het grootgrondbezit af te schaffen, heeft de sociaaldemocratie in Spanje dit cardinale vraagstuk opgelost.

II.

10 October werd de Cortes ontbonden en werden nieuwe verkiezingen voor den 19den November uitgeschreven. Onder de leus „tegen het Marxisme" trok de vereenigde reactie van katholieken, agrariërs en monarchisten in den verkiezingsstrijd. Op de verkiezingsplakkaten der sociaaldemocratie werd daarentegen tot revolutie opgeroepen „door middel van de Stembus". Zooals in dezen tijd gebruikelijk is waren dus alle sluizen der demagogie weer wijd geopend: Voor de eerste maal stemden in Spanje ook de vrouwen, zoodat door alle partijen een beroep „op de moeders" kon worden gedaan!
Het geheele personeel van de ecclesia militans werd in het belang van de reactie gemobiliseerd. Alleen te Madrid werden, naar de „Heraldo de Madrid" berekende, een 25.000 monniken, nonnen en andere kerkdienaren, naar de stembus gedreven!
De verkiezingsoverwinning van rechts was zoo onverwacht groot, dat het zelfs de overwinnaars verontrustte. Men erkende dat Spanje op dit oogenblik noch voor een herstel van de monarchie, noch voor een fascistische staatsgreep rijp was. Maar de verkiezingen hebben getoond, dat de reactie ook in Spanje en marche en dat het fascistische gevaar zelfs acuut is.
De nederlaag van de linksche partijen was vernietigend. De verschillende kleinere republikeinsche partijen, die met elkaar in de oude kamer over 125 zetels beschikten kregen nu met elkaar nog slechts 18 mandaten! De nederlaag van de sociaaldemocratie was niet minder catastrophaal: zij verloor de helft van haar zetels. De sociaaldemocratische fractie in de nieuwe cortes van 478 afgevaardigden telt 58 leden......
De uiterste rechterzijde beschikt in de kamer alleen over 210 zetels. Lerroux, wiens radicale partij 104 afgevaardigden telt en die zonder twijfel de regeering zal vormen, kan dit alleen door de directe ondersteuning of „tolereering" door de katholieke reactie. In de overtuiging dat Lerroux slechts een rol als die van Brüning vervult en dat het uur van een onbeperkte macht der reactie, van het fascisme, zal komen zal zij dien steun ook geven.

III.

De CNT. heeft van den beginne af aan de deelname aan de verkiezingen afgewezen. Zij heeft niet slechts haar leden opgeroepen niet te stemmen, maar ze heeft door haar pers en door haar openbare vergaderingen — met als hoogtepunt een monstermeeting van 75.000 arbeiders in Barcelona — een

---

[2]) Het reactionaire katholieke orgaan „El Debate" merkte 2 December 1933 in verband met de positie der CNT. in Catalonië op, dat iedere poging tot revolutie eigenlijk bij voorbaat zou kunnen worden onmogelijk gemaakt, alleen al door de aanwending van de door de sociaaldemocratie aangenomen wetten.

actie tegen de verkiezingen gevoerd, die zonder weerga is in de geschiedenis der arbeidersbeweging. Op grond van haar beginsel, van haar traditie en van haar tactiek, die den staat afwijst en dus ook het parlement en de politieke partij, riep zij de arbeiders in de stad en op het land tot massale stemonthouding op. Tegenover het argument dat deze stemonthouding tot resultaat zou hebben, dat de verhouding van links en rechts daardoor ten gunste van de reactie zou verschuiven, kon zij in de eerste plaats wijzen op het feit, dat de parlementaire meerderheid en met name de sociaaldemocratie, die twee en een half jaar lang het bewind in handen had gehad, dat de „regeering van Casas Viejas" niets anders was geweest dan een „fascisme van links". Het was werkelijk te veel verlangd van een sociaaldemocratie, die de meest actieve strijders der CNT. naar Afrika had verbannen, die duizenden en duizenden militanten der CNT. had gevangen gezet, haar pers verboden, haar vakvereenigingen gesloten had, te verwachten dat zij ter wille van het fascistische gevaar op deze partij zou stemmen. Maar afgezien van haar principieele opvattingen over het socialisme en dus over de tactiek in den proletarischen bevrijdingsstrijd, en afgezien van de practijk der sociaaldemocratie in Spanje, kon zij wijzen op een recent voorbeeld, dat, waar sprake is van het fascistische gevaar, werkelijk niet over het hoofd kan worden gezien: op het historische feit, dat in Duitschland, waar de invloed der anarchosyndicalistische beweging gering was en deze geen millioenen stemmen in de waagschaal had te leggen, de deelname van vrijwel de geheele arbeidersklasse aan de verkiezingen, de dertien millioen stemmen op de twee proletarische politieke partijen allerminst een probaat middel gebleken is om het fascisme te keeren! Alle pogingen de revolutionaire arbeidersbeweging aan de schijnmanoeuvre van den verkiezingsstrijd te doen deelnemen zijn mislukt.

Aan den vooravond van de verkiezingen deed het orgaan der sociaaldemocratische partij „El Socialista" een wanhopig beroep op de arbeiders van de CNT.: „In uw hand, kameraden van de Confederacion Nacional del Trabajo, ligt de mogelijkheid van de revolutie. In den ochtend van den 20sten November zal men weten of het fascisme of de revolutie overwint. Als het parlement, dat gekozen wordt en de regeering die er uit voortkomt er een van het centrum of van rechts is, laten wij er ons dan op voorbereiden in de gevangenissen en de concentratie-kampen te gaan...... als het resultaat een sterke socialistische meerderheid is, dan is de revolutie gered."

Welk een fictie, wel een historische onhoudbaarheid, welk een principieele vergissing te beweren, dat de revolutie door een sterke sociaaldemocratische fractie zou kunnen worden gered! Welk een politieke verblindheid te beweren, dat de arbeidersklasse slechts te kiezen heeft tusschen den weg naar het concentratiekamp en den weg naar de stembus!

En zelfs, nadat de nederlaag reeds een feit was, nadat de overwinning van de reactie bezegeld was, riep de sociaaldemocratische partij op dezelfde wijze, met dezelfde woorden, als haar duitsche zusterpartij op den 5den Maart, de arbeidersklasse nogmaals op om bij de herstemming van den 3den December, die zelfs de parlementaire verhoudingen niet meer kon veranderen „met het stembiljet de reactie te verslaan".

IV.

Natuurlijk heeft ook de stalinistische partij, evenmin als elders, niets uit de ervaringen van de duitsche nederlaag geleerd. Zij heeft overigens in Spanje geen beteekenis. De moskousche gramofoon resoneert er minder dan elders; des te erger het hysterische geschreeuw, de bluf, de laster en de machtelooze haat en woede tegen het anarchisme, en zijn „misdadige tactiek der stemonthouding". Het spreekt vanzelf, dat ook volgens deze stalinistische historisch-materialisten, de overwinning van de reactie hoofdzakelijk aan het anarchisme te wijten is. „Er zijn tal van overeenkomsten tusschen het anarchisme en het fascisme. De houding van het anarchisme tegenover de Sovjet-Unie, tegen het marxisme en de Communistische Partij, tegenover het eenheidsfront", enz.; „. . . . de misdadige tactiek van de stemonthouding heeft voor een groot gedeelte de enorme stembusoverwinning van het fascisme veroorzaakt", aldus „Mundo Obrero", het intelligente communistische orgaan, dat verschijnt bij de gratie van een regeering, die in het belang der „wereldrevolutie" nog heel andere „overeenkomsten" met het fascisme in tal van landen sluit. De belachelijke demagogie van deze partij zonder proletarischen aanhang, bleek overigens uit het feit, dat zij bij de herstemming te Madrid, waar zij geen eigen candidaten kon opstellen, daar zij bij de eerste stemming geen voldoende aantal stemmen gekregen had, practisch tot „de misdadige tactiek" der stemonthouding overging. Een trotzkistische groep, die voorstelde op de sociaaldemocratische lijst te stemmen werd om deze reden met het geheele stalinistische scheldvocabulair van contrarevolutionaren enz. overladen, hetgeen echter voor de consequente stalinistische revolutionairen geen bezwaar was om elders, te Malaga, met dezelfde partij der „sociaalfascisten" en buitendien met een der burgerlijke partijen (!) een verkiezingseenheidsfront tot stand te brengen, waardoor overigens ook de eenige communistische afgevaardigde werd gekozen.

Het oppervlakkige argument, dat de stemonthouding der CNT. het fascisme aan den drempel van de macht heeft gebracht kan alleen eenige waarde hebben voor degenen, die de politieke ontwikkeling van een land vanuit het standpunt der verkiezingsdemagogie bezien, voor wie de strijd van kapitaal en arbeid een zaak is van het optellen van stemmen en het verdeelen van parlementszetels, voor wie, met communisten gelooven, dat men op de revolutie kan „stemmen", voor wie gelooven, dat de haarden van het fascisme met stembiljetten kunnen worden gedoofd, voor wie nog steeds niet begrepen hebben, dat het spel der burgerlijke democratie aan zijn eind gekomen is, voor wie gelooven, dat de sociale politieke ontwikkeling van een land bepaald wordt door de loterij van de stembus!

De waarheid is natuurlijk deze, dat de stemonthouding van honderdduizenden revolutionaire boeren en arbeiders de reëele machtsverhoudingen niet heeft veranderd, maar deze hoogstens aan het licht gebracht. Ze heeft daardoor bijgedragen tot een verheldering èn tot een versnelling van het revolutionaire proces, dat vroeg of laat onvermijdelijk moet leiden tot het acute probleem, waarvoor de arbeidersklasse in Spanje, zooals in alle andere landen zich gesteld ziet: fascisme of sociale revolutie.

Zooals de 5de Maart 1933 in Duitschland een overal zichtbaar symptoom was van het bankroet van de marxistische partijpolitiek in al haar schakeeringen, zoo is de massale stemonthouding van den 19den November een demonstratie van internationale beteekenis geweest van de arbeidersklasse in den strijd tegen het fascisme. Want door deze stemonthouding, deze bestrijding van alle politieke partijen is tevens de fictie bestreden, dat het fascisme door middel van het stembiljet kan worden gekeerd, zijn de methoden en de tactiek afgewezen, die in andere landen de arbeidersklasse naar de catastrophe hebben geleid en op het oogenblik naar de catastrophe leiden.
Tevens hebben deze verkiezingen buitendien het bewijs geleverd hoe weinig steekhoudend het argument is van communistische en van revolutionair-socialistische partijen, die, hoewel ze de burgerlijke democratie afwijzen, toch de verkiezingen meenen te moeten gebruiken in het belang van hun partijpolitieke doeleinden en in verband daarmee de ontdekking van het „revolutionaire parlementarisme" hebben gedaan. De CNT. heeft het bewijs geleverd, dat men zeer goed de „agitatie der verkiezingen" gebruiken kan — geen politieke partij is in staat geweest b.v. massameetings te beleggen van een omvang en een beteekenis als de anarchosyndicalistische organisatie — zònder er aan deel te nemen, integendeel juist om de suggestie te bestrijden, dat het stembiljet het lot der proletarische klasse, het lot van een land, zou kunnen bepalen.
Duizendvoudig in de stad en op het land heeft de CNT. herhaald:
Arbeiders stemt niet; niet in het parlement kan het fascisme worden bestreden, alléén de sociale revolutie kan het definitief overwinnen; slechts door de vernietiging van het kapitalisme en den burgerlijken staat, alleen door de in bezitname van de fabrieken en van het land door de arbeiders en boeren kan het gevaar van het dreigende fascisme voor goed worden afgewend; slechts een directe revolutionaire actie kan de spaansche arbeidersklasse voor het lot van Italië en Duitschland redden.
En dit alles geldt niet voor de spaansche arbeidersklasse alléén!......

7 Dec. 1933. A. MÜLLER LEHNING.

De grondslagen van de tegenwoordige buitenlandsche politiek van Sovjet-Rusland zijn volkomen begrijpelijk; deze is de opgedwongen erkenning van een realiteit, n.l. van de ineenstorting van de Communistische Internationale. De vormen van deze buitenlandsche politiek zijn echter dikwijls in hooge mate bedenkelijk. En in ieder geval nooit opwekkend voor de socialisten buiten de Sovjet-Unie. De sovjetregeering heeft waarschijnlijk geen andere keus. Maar daarentegen zouden de russische arbeidersorganisaties de mogelijkheid hebben hun onvoorwaardelijke solidariteit met de anti-fascistische massa's te verklaren, juist wanneer de sovjet-commissarissen gedwongen zijn met fascistische dictators te dejeuneeren. Hoe zou het zijn, wanneer juist nu de arbeidersorganisaties van de Sovjet-Unie, die immers door geen arbeidersvijandelijke regeering daarin gehinderd worden — in openbare groote demonstraties hun verbondenheid met de onderdrukten van Duitschland en Italië zouden uiten?

„Die Neue Weltbühne".

HET ITALIAANSCHE FASCISME

Wij ontleenen aan Die Neue Weltbühne van 30 November 1933 het volgende artikel: „Wunderland Italien" door Herman Eschwege.

„Duitschland is Italië niet", met deze fraze hebben de duitsche linksche partijen in dien tijd, die een eeuwigheid achter ons schijnt te liggen, in werkelijkheid slechts tien maanden geleden is, zich van de gevaren van het nationaalsocialisme afgemaakt.
Dat is vergeten. Ontzet over Hitlers barbarisme, maar niet bereid om het fascisme als wereldbeweging te begrijpen, troost men zich door de gelogenstrafte leuze om te keeren; nu heet het: „Italië is Duitschland niet". De Duce in gesprek met den opperrabbijn van Rome; geen concentratiekampen, alleen een paar verbanningseilanden; militaire opvoeding van de jeugd, maar geen openlijke oorlogshetze, — dat zijn heden ten dage al creditposten op Italië's rekening in het grootboek der europeesche cultuur. Men voelt het ontbreken van jodenpogroms als een verlossende daad. Terugkeer tot het romeinsche ceasarisme verdraagt men in Europa gemakkelijker dan Wodancultus [1]).
In Maart hoorden de italiaansche fascisten met oprechten afschuw de radioreden van Hitler en Goering aan. Mussolini's stem is ongetwijfeld klankvoller dan die van Hitler, maar zij verkondigt hetzelfde oorlogzuchtige evangelie. Wie, om enkele onbeduidende verschillen, Italië en Duitschland niet gelijk wil stellen, weigert daarmee het fascisme als wereldbeweging te zien, en mag er zich niet over verwonderen, dat het Westen niets van de ineenstorting van de duitsche sociaaldemocratie leeren wil, zooals deze niets van de ontwikkeling in Italië geleerd heeft. Want — niet waar? — Zwitserland of Frankrijk zijn toch Duitschland niet? Zij zijn het wel!

„De duitsche sociaaldemocratie is een reus, die met zijn machtig lichaam nog geen maagd bezwangeren kan." Zoo spotte in het jaar 1914 Mussolini in een lezing over de rol van de kracht in de politiek. De eerste fascist, die toen al, toen hij nog in socialistische kleeren stak, theorieën en programma's verachtte, deed de kernachtige vergelijking op straat op, zijn epigonen wisten met dezelfde virtuositeit de scheuren in hun kromme gedachtengang onder allerlei vreemdsoortige beeldspraak te verbergen.
Waarheen voeren de krachtpatsers en wilsathleten, niet geremd door inzicht of tenminste door twijfel, niet door theorieën en programma's geleid, de door hen geknechte volken? Naar welstand, zeggen zij; tenminste uit de crisis, van het stempellokaal naar de werkplaats.
Dieper de crisis in, zeggen wij. En daarbij nog in den oorlog. Mussolini zoowel als Hitler.
Feiten, niets dan feiten. De italiaansche banken begonnen ongeveer tegelijk met de duitsche te kraken. De belastingbetalers ondergingen tezamen een aderlating van over de zeven milliard lire, om door een — saneering ge-

---

[1]) Aanbidding, vereering van het Germanendom. Wodan was de oppergod der oude Germanen. — Red.

noemde — bloedtransfusie den doodstrijd van de sinds lang op apegapen liggende industriekolossen tenminste nog wat te rekken. Financiering door wisselruiterij door den staat, — daaruit bestonden de constructieve plannen van Brüning, Hoover en Mussolini. Daar de italiaansche kranten niet ont-hulden, maar verheimelijkten, kwam het buitenland weinig van de italiaansche moeilijkheden te weten en hield ze voor gering. De waarheid is, dat de hongersnood uit overvloed, crisis genaamd, Italië in haar greep had, voor ze in de rest van de wereld merkbaar werd. Ze begon met de stabiliseering van de lire, die later plaats vond dan de stabiliseering van de andere valuta's, namelijk eerst in 1927. Italië is de stabiliseeringscrisis nooit te boven gekomen; onmerkbaar ging ze in de wereldcrisis over.
Nummer één in iets, waarop nooit gepocht werd, en daarin niet alleen nummer één. Italië ging de wereld vóór — in loonsverlaging. De inhoud van het loon-zakje werd kleiner van het oogenblik, dat Mussolini aan de macht kwam. Ofschoon het universeele middel tegen de crisis, Brünings patentgeneesmiddel, in Italië reeds als voorbehoedmiddel was toegepast, was aan het uitbreken van de hongerziekte niet meer te ontkomen. Nadat in het vorige jaar de vak-vereenigingen waren gelijkgeschakeld, begon in 1927 de algemeene aanval op de loonen. De tarieven werden van toen af een vierde tot twee vijfde omlaag gedrukt. De geschoolde mechaniker, die in 1927 een dagloon van 32 lire mee naar huis bracht, is nu — het regime zegt het zelf — met 22 lire tevreden. De voorzitter der fascistische vakvereenigingen verklaarde in Juli van dit jaar, dat behalve de kortingen en de tarieven nog bijzondere loons-verlagingen op het programma waren gezet. De arbeiders krijgen nieuwe beroepsnamen, en dan vallen zij in een andere categorie van de tariefover-eenkomst. Bedenkt men, dat de verkorte arbeidsduur daar nog bij komt, dan blijkt, dat het loon minstens is gehalveerd.
De bewonderingswaardige kracht van het fascisme werd tegen de arbeiders aangewend. Ondanks de vervalschte statistieken neemt de officieel erkende werkeloosheid nog steeds toe; men erkent, dat er thans 900.000 werkloozen zijn.
Het absolute cijfer is kleiner dan in andere landen, dat is zeker. Maar volgens de officieele opgaven zijn er in Italië ook slechts 4.3 millioen industrie-arbeiders. Niet opgenomen worden in de statistiek de jongeren en de af-gevloeiden. En terwijl de nationaalsocialisten thans de loonen drukken, door vrouwenarbeid te vervangen door die van mannen, maar deze slechts het loon der vrouwen betalen, volgen hun italiaansche vrienden den omgekeerden weg: zij brengen vrouwen in de bedrijven, verdringen de mannen en sparen het loonsverschil.
Den industriemagnaten gaat het daardoor niet beter. Hongerige kippen leggen geen eieren, uitgemergelde arbeiders leveren weinig winst op. De koopkracht van het volk krimpt te meer in, naarmate ook de landbewoners verarmen. Boeren worden daglooners. De „landpolitiek", het plan van het neerzetten van boeren, is al lang in Italië een misleiding gebleken, zooals het dat binnen-kort in Duitschland zal blijken te zijn. De totaalschuld van de landbouw bedraagt tusschen de negen en tien milliard lire. De „graanoorlog" komt in

Italië evengoed als in Duitschland den grootgrondbezitters ten goede, zonder het land-proletariaat te baten.
Kleine opstanden zijn niet zeldzaam; onlangs probeerden bijvoorbeeld een groep vertwijfelde inwoners van Tiviolo di Cantanzaro het stadhuis in brand te steken en den burgemeester te lynchen. Honderd van hen werden gevangen genomen; desondanks gebeurde zeer spoedig daarop hetzelfde in Miglierina. De kranten vermeldden er niets van. Ook de arbeiders zijn onrustig. In de provincie Ferrara vonden onlangs massa-arrestaties plaats.
De ondernemers reserveerden de zeer bekrompen binnenlandsche markt voor zich door middel van tolmuren. De handel met het buitenland is in de eerste zeven maanden van dit jaar weer met 13% achteruit gegaan en heeft thans het laagtepunt bereikt van 1919, het jaar van de uitputting na den oorlog. Nieuwe loonsverlaging moet het mogelijk maken het buitenland meer waar voor minder geld aan te bieden. Dit heeft ook wel resultaat, maar het gaat op kosten van de binnenlandsche koopkracht. Binnenkort zullen de Italianen zich nog alleen kunnen helpen door het buitenland hun waren met geweld op te dringen.
Onloochenbaar is echter de opbloei van één industrie: de metaalproductie. Meer ijzer, meer staal. Wie heeft dat noodig? Dë bewapeningsbedrijven arbeiden door onder hoogen druk. Juist als in Duitschland. Ondanks de vredesbetuigingen van Mussolini, die trouwens meermalen worden onderbroken door oorlogzuchtige klanken. Op 28 October zei Mussolini: „Italië moet trachten, de eerste te worden op aarde, ter zee en in de lucht".
Reeds vroeger schreef Mussolini in een beginselverklaring:
„In het bijzonder gelooft het fascisme...... noch aan de mogelijkheid, noch aan het nut van een eeuwige vrede. Het wijst daarom het pacifisme af, dat een opgeven van den strijd en een laagheid tegenover den offervaardige inhoudt. Alleen de oorlog brengt alle menschelijke energie tot de hoogste spanning en durkt het volk, dat den moed heeft hem in de oogen te zien, het ware adelsmerk op het voorhoofd."
Daar Italië den ineengestorten Volkenbond thans den doodsteek wil geven schijnt zijn bewapening op het oogenblik niet toevallig te zijn: kolonisatiegebied in Tunis en exportmarkten in den Balkan — heeft het italiaansche fascisme noodig als lucht om te leven.
Het fascistische kracht-regime, niet in staat om de machtige verwoesters van het economische leven uit den weg te ruimen, richt zich alleen tegen wat zwak is.
Mussolini's oorspronkelijk program eischte: opheffing der Naamlooze Vennootschappen, instelling van gekozen arbeidersvertegenwoordigingen, overlating van de industrieele en openbare bedrijven aan de organisaties van het proletariaat, progressieve vermogensbelasting, onteigening van de rijken. In Juli 1923 zag het aan de macht gekomen fascisme dat de proletariërs zwakker zijn dan de kapitalisten. Het schafte toen de successierechten af en sprak zich uit voor het particuliere bedrijf en het particulier initiatief. Het subisidieerde de grooten en verdrukte de kleinen. Uit de middellagen recruteerde het de temmers om de proletarische beesten te temmen en het neergeslagen eigen

volk te dresseeren om vreemde volken neer te slaan. De dressuur is bijna voleindigd.
De balans sluit overigens ook in het staatshuishouden met een groot deficit: De openbare schulden bedroegen eind September 97,5 milliard lire! Toch is het minderwaardige product „fascisme" exportartikel geworden. De schanddaden, die in het italiaansche fascisme even goed zijn voorgekomen als in het duitsche nationaalsocialisme — al hebben ze zich over een langer tijdsbestek verdeeld —, hebben niet afgeschrikt. Waarom? Zeker, de dierentemmer, die met de zweep werkt, is minder geliefd dan de dresseur, die de weerspannige leeuwen met een paar klontjes suiker in toom houdt. Maar brengt het circus zóó weinig op, dat de dieren met een leege maag moeten optreden, dan helpen helaas alleen nog de zweep en de revolver, om de orde in het circus te bewaren.

De gemeenschap wordt het best gediend door vrije en verantwoordelijke persoonlijkheden; offert de mensch zijn inzicht, zijn geestelijke zelfstandigheid, m.a.w. zijn persoonlijke verantwoordelijkheid voor wat hij doet of niet doet, op terwille van wat de leiders dier gemeenschap beslissen, dan begaat hij een onrecht aan die gemeenschap, hoe edel hij het ook kan hebben bedoeld, hoe zwaar hem het offer ook kan zijn gevallen. Een onrecht, omdat zij daalt wanneer zij een gemeenschap wordt van blinde volgelingen in plaats van zelfstandige, mènschelijke menschen. Dit is het tragische van het maatschappelijke, dat hier zooveel gezondigd is in verblinding, dat hier zoo menig goed-bedoeld offer is gebracht aan een slechte zaak uit gebrek aan inzicht; dat hier de zelfzucht is gediend, onwillens en onwetens, door hen die hun eigen persóónlijke zelfzucht ten offer brachten aan een grooten Moloch, dien zij hielden voor een hoogere wet dan die van hun eigen geweten.

(Mensch en Maatschappij) CL. MEYER WICHMANN.

DE ONTWAPENINGSCONFERENTIE.

Of het fransche dagblad of de heer Henderson de waarheid heeft gezegd — dat heeft niets te maken met de kwestie van de ontwapening. Het is van weinig belang of de ontwapeningsconferentie al of niet een voorzitter heeft: ze is dood.

DAILY EXPRESS.

DE OOST-CHINEESCHE SPOORWEG

In aansluiting met het artikel in het vorige nummer: Japan en Rusland, ontleenen wij aan den Persdienst van de I.T.F. nog de volgende beschouwing over den Oost-chineeschen spoorweg.

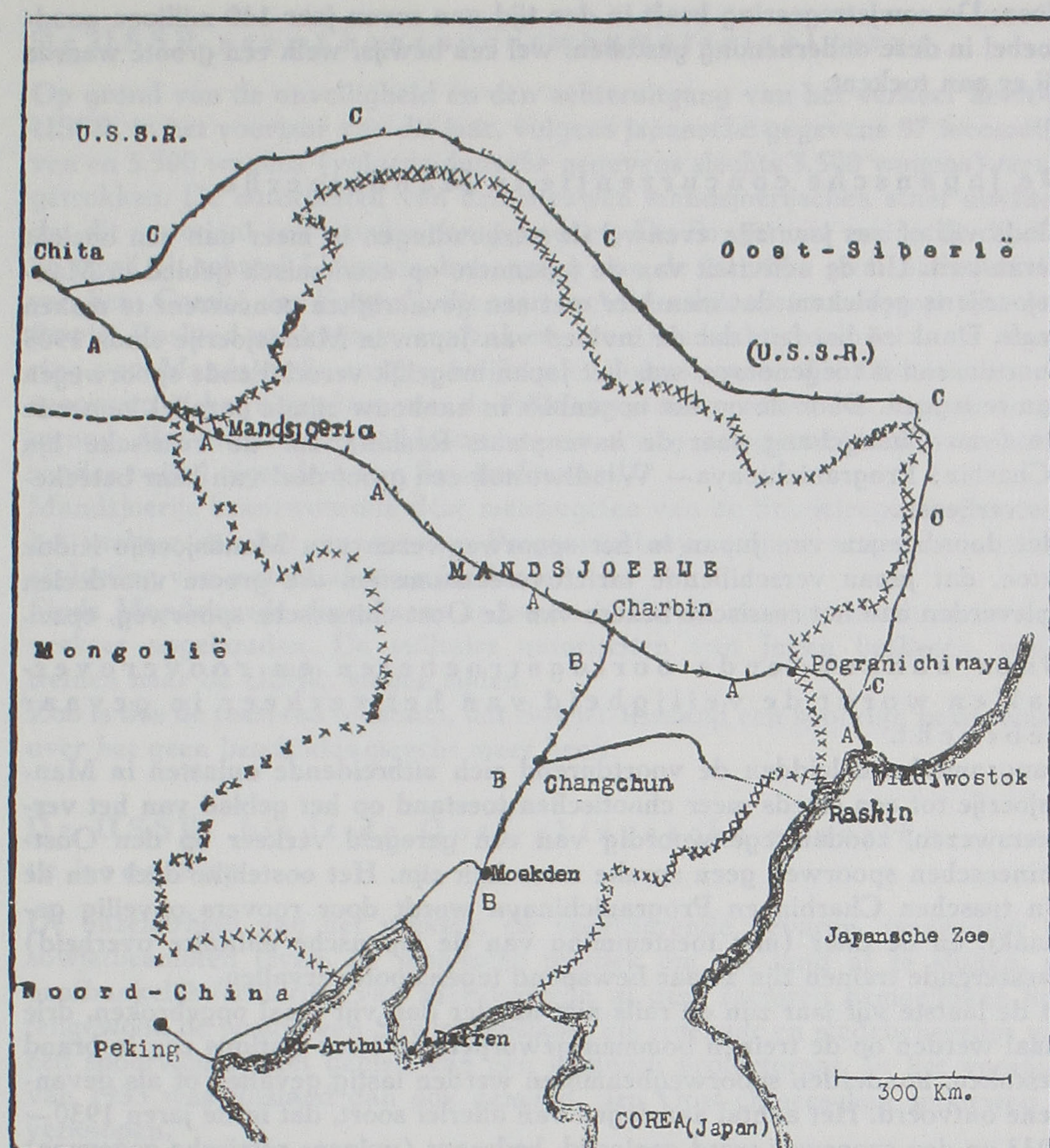
De strijd om de 924.000 K.M.² groote chineesche provincie Mandsjoerije begon in 1896, toen het tsaristische Rusland met de zoogenaamde Cassim-conventie de concessie kreeg tot het bouwen van den Oost-chineeschen spoorweg. Mandsjoerije, dat tegenwoordig in den vorm van een „onafhankelijken staat", een japansch protectoraat vormt, telt 26 millioen inwoners, waaronder meer dan 20 millioen chineezen. De twee voornaamste spoorwegen zijn de Zuid-mandsjoerijsche en de Oost-chineesche.

De Zuid-mandsjoerijsche Spoorweg

De Zuid-mandsjoerijsche spoorweg, in 't begin dezer eeuw met amerikaansch kapitaal aangelegd, gaat in het jaar 1905, na het einde van den russisch-japanschen oorlog, over aan de japanners (Port Arthur tot Changchung). Laatstgenoemden kochten de rechten van de amerikaansche maatschappij „Harriman Railroads Corporation" voor de som van een milliard dollar. In artikel VII van het verdrag van Porthmouth, dat een eind maakte aan den oorlog, is bepaald, dat de Zuid-mandsjoerijsche spoorweg alleen voor handelsdoeleinden mag worden gebruikt. De Zuid-mandsjoerijsche spoorweg, die, met behulp van het russische gedeelte van de Oost-chineesche lijn, Charbin Changthung (zie bijgaand kaartje, waarop alleen het allernoodzakelijkste is aangegeven), Port Arthur met Charbin (500.000 inwoners) verbindt, heeft van het begin af aan bij de pogingen van Japan, om in China door te dringen, een buitengewoon groote rol gespeeld.

De Oost-chineesche spoorweg

Deze lijn, in Japan de Noord-mandsjoerijsche spoorweg genaamd, werd in de jaren 1896—1902 aangelegd. Zij heeft voor Noord-Mandsjoerije even groote strategische en economische beteekenis als de Zuid-mandsjoerijsche spoorweg voor Zuid-Mandsjoerije. Deze spoorweg verbindt Mandsjoeria (Westgrens van Mandsjoerije, doorgangspunt van de van Chita komende treinen) met Pogranichinaya (oostelijk grensstation, vanwaar de treinen naar Wladiwostok vertrekken). De Oost-chineesche spoorweg vormt een aanzienlijke bekorting van de transsiberische lijn, die langs de russisch-mandsjoerijsche grens loopt. De Oost-chineesche lijn met enkelspoor heeft de russische spoorbreedte overgenomen. Op de belangrijkste punten (Charbin en Tsisitkar) zijn uitstekend ingerichte stations met een omvangrijk rollend materiaal opgericht. Tot in den jongsten tijd vormde deze lijn voor Sowjet-Rusland een uitstekende kapitaalbelegging. Volgens betrouwbare schattingen zou ze een waarde hebben van 350 millioen goudroebel, volgens optimistische schattingen zelfs van 600 mil-

XXX Mandsjoerijsche grens

----- Russisch-Chineesche (Mongoolsche) grens

A Oost-Chineesche spoorweg

B Zuid-Mandsjoerijsche spoorweg

C Trans-Siberische spoorweg

——— Japansche breedte van het spoor

┴┴┴ Russische breedte van het spoor

lioen. De sowjetregeering heeft in den tijd van zeven jaar 140 millioen goudroebel in deze onderneming gestoken, wel een bewijs, welk een groote waarde zij er aan toekent.

De Japansche concurrentie in Mandsjoerije

Sinds vijf of zes jaar zijn evenwel de verhoudingen in meer dan een opzicht veranderd. Uit de activiteit van de japanners op economisch gebied in Mandsjoerije is gebleken, dat men hier met een gevaarlijken concurrent te maken heeft. Dank zij het feit, dat de invloed van Japan in Mandsjoerije sinds 1905 voortdurend is toegenomen, was het Japan mogelijk verschillende spoorwegen aan te leggen. Door de op het oogenblik in aanbouw zijnde parallel loopende lijn (van Changchung naar de havenplaats Rashin) zal de russische lijn (Charbin) Progranichinaya— Wladiwostok een groot deel van haar beteekenis verliezen.
Het doordringen van Japan in het spoorwegwezen van Mandsjoerije leidde ertoe, dat Japan verschillende tariefovereenkomsten, die groote voordeelen opleverden aan het russische beheer van de Oost-chineesche spoorweg, opzei.

Door aanhoudende oorlogstroebelen en rooverovervallen wordt de veiligheid van het verkeer in gevaar gebracht.

Langzamerhand leidden de voortdurend zich uitbreidende onlusten in Mandsjoerije tot een steeds meer chaotischen toestand op het gebied van het verkeerswezen, zoodat tegenwoordig van een geregeld verkeer op den Oostchineeschen spoorweg geen sprake meer kan zijn. Het oostelijke deel van de lijn tusschen Charbin en Progranichinaya wordt door roovers onveilig gemaakt, en de daar (met toestemming van de japansche militaire overheid) passeerende treinen zijn zwaar bewapend tegen roofovervallen.
In de laatste vijf jaar zijn de rails niet minder dan vijf maal opgebroken, drie maal werden op de treinen bommen geworpen, en twee stations zijn in brand gestoken, honderden spoorwegbeambten werden lastig gevallen of als gevangene ontvoerd. Het aantal aanslagen van allerlei soort, dat in de jaren 1930—1933 op den spoorweg werd gepleegd, bedraagt (volgens russische gegevens) meer dan 3000. Een vertegenwoordiger van de Manchester Guardian, die er heen werd gestuurd om bemiddelingspogingen aan te wenden, heeft verklaard, dat naar zijn schatting ongeveer 40% van den bebouwbaren grond langs de spoorlijn braak lag wegens de terreur, die door de rooverbenden werd uitgeoefend.

Het beheer van den Oost-chineeschen spoorweg

De laatste jaren werd China langzamerhand uit het beheer van den Oostchineeschen spoorweg, vroeger russisch-chineesch, later, ondanks protesten van chineesche zijde, russisch-mandsjoerijsch, d.w.z. russisch-japansch weggedrongen.

De USSR. neemt haar spoorwegmateriaal terug

Op grond van de onveiligheid en den achteruitgang van het verkeer heeft de USSR. in het voorjaar van dit jaar, volgens japansche gegevens 87 locomotieven en 5.500 wagens (volgens duitsche gegevens slechts 3.500 wagens) teruggetrokken. De autoriteiten van den nieuwen mandsjoerijschen staat eischten. dat dit materiaal zou worden teruggegeven. De Sowjetunie weigerde dit. Op 26 April j.l. schreef L'Avenir, het orgaan van de fransche groot-industrieelen van het „Comité des Forges", die men toch waarlijk niet van sympathie voor Sowjet-Rusland zal kunnen verdenken: „van juridisch standpunt is de regeering van Mandsjoerije zonder twijfel niet in haar recht. De Oost-chineesche spoorweg is het eigendom van de Sowjetregeering, alleen het bestuur is gemengd. Het uit den Oost-chineeschen spoorweg teruggetrokken materiaal is zonder twijfel eigendom van Sowjet-Rusland."
Mandsjoerije beantwoordde deze maatregelen van de Sowjetregeering door al het verkeer aan het grensstation Progranichinaya stop te zetten om verdere afvloeiïng van materiaal te verhinderen.
Sinds Mandsjoerije door Japan is bezet, heeft elk rechtstreeksch spoorwegverkeer opgehouden. De militaire autoriteiten van Japan beslissen, welke treinen naar de USSR. mogen rijden.
Zoo is dus de toestand ontstaan, dat Sowjet-Rusland een spoorlijn bezit, waarover het geen beschikkingsrecht meer heeft.

De USSR. biedt de Oost-chineesche spoorlijn te koop aan

De onzekerheid van het verkeer, de voortdurende gevaren, waaronder de sowjetbeambten leven, de japansche politiek om het land af te sluiten, de onafhankelijkverklaring van Mandsjoerije, al deze factoren bemoeilijken buitengewoon de positie van Sowjet-Rusland, als eigenaar en medebeheerder van een spoorweg op het gebied van een japansch protectoraat. In het voorjaar van 1933 was Rusland dan ook geneigd, den Oost-chineeschen spoorweg te verkoopen.
Er werden onderhandelingen gevoerd met Japan. „De houding van Japan, inzake den Oost-chineeschen spoorweg is van dien aard," schreef Mr. C. C. Wang, de voormalige chineesche directeur van den Oost-chineeschen spoorweg, „dat Sowjet-Rusland of zijn belangen bij den spoorweg moet opgeven, of ze met geweld verdedigen. Het gaf de voorkeur aan de eerste oplossing, die de minst slechte, of in elk geval de minste brute is."

En China?

De regeering van Nanking bestrijdt echter, dat Sowjet-Rusland het recht zou hebben dien spoorweg aan iemand anders dan aan de Nanking-regeering zelf te verkoopen. In de tachtig jaar geldende concessie, te beginnen bij de opening van de lijn in het jaar 1903, is de mogelijkheid opengehouden, dat China de spoorweg voor het afloopen van de concessie zou kunnen terugkoopen.

De Sowjet-regeering heeft hierop geantwoord, dat het de Nanking-regeering en de onder haar staande autoriteiten reeds 18 maanden lang onmogelijk is gemaakt, ten gevolge van de bezetting van Mandsjoerije door de Japanners, haar rechten te doen gelden en de in de verdragen geregelde verplichtingen (bescherming van het spoorwegmateriaal enz.) na te komen.
Overigens heeft Rusland aangeboden den spoorweg weer aan China te verkoopen, maar door den huidigen politieken toestand is dat onmogelijk geworden.

De waardevermindering van den Oost-chineeschen spoorweg.

Hoewel de waarde van den Oost-chineeschen spoorweg op 350—600 millioen goudroebel geschat wordt, (het orgaan van de europeesche spoorwegadministratie schat ze op 411.691.976 goudroebel, waarbij dan is inbegrepen een som van 178.579.604 goudroebel, die de tsaristische regeering had voorgeschoten om de bedrijfstekorten te dekken), verlangde de Sowjet Unie slechts een prijs van 250 millioen, en later zelfs van 200 millioen.
Op deze wijze tracht de Sowjet-regeering in den vorm van een handelstransactie een politiek probleem op te lossen; mislukt het haar, dan bestaat er groot gevaar, dat een nieuw wereldconflict in het leven geroepen wordt.

En misschien gaat het dagen, juist nu, nu de nacht zóó ondoordringbaar donker lijkt. Want in de internationale verhoudingen, èn in verband daarmee ook in de verhoudingen der regeeringen tot het eigen volk, heerscht de negatie van alle zedelijkheid op het oogenblik zóó tot het uiterste opgevoerd, dat het haast niet erger kàn.
Hier heerscht de verwarring van een zuiver egoïstisch groepenbelang met een algemeenheid, een idee. Men meent een ideaal te dienen, wanneer men de belangen van den eigen Staat door moord en list en leugen tegen die van een anderen Staat verdedigd. Maar de verwarring is nog veel grooter: men meent het eigen volk te dienen door dien moord en leugen, en dient in waarheid maar een kleine minderheid; dient de groep van geldhandel en oorlogsindustrieelen. Er is hier een krankzinnige vermenging van phrase en van egoïsme, en men vraagt zich af, welke van de twee hier eigenlijk de heerschende factor is: het egoïsme, dat menschen er toe drijft om hun medemensch in een ander volk geringer te achten dan zich zelven, in plaats van te begrijpen, dat geen der nationale facetten van den menschelijken aard eenzijdiglijk bestrijding verdient; het egoïsme, dat het belàng van den eigen Staat een heilig belang durft achten, en zoo gewelddadig is, van zoo'n „heilig" belang te willen dienen met alle denkbare misdaden; — òf de absolute kortzichtigheid die er in ligt dat men zich laat wijsmaken, dat men voor een ideaal, voor vrijheid of cultuur strijdt, wanneer men terwille van de meest materieele, zij het ook onder ideologieën schuil gaande, gemaskeerde belangen onvrij en oncultureel handelt.
Het is een vermenging van benauwende zinsbegoocheling en schrikkelijke laagte van moraliteit, die hier aan den dag is gekomen.

(Mensch en Maatschappij.) CL. MEYER-WICHMANN.

DE STAAT EN DE ARBEIDERSBEWEGING

De uit den bevrijdingsstrijd der arbeidersklasse opgroeiende doelstellingen stroomden, gewild of ongewild, op den Staat toe; zij zijn bij hun voortzetting tot op het huidige leven, bij hun materialisatie in den huidigen Staat, geworden tot diens sterkste machtsvergrooting. Zij hebben zich uit middelen tot bevrijding omgevormd tot groote middelen van binding aan het bestaande. De geestelijke richtlijn en het poneeren van middelen heeft door de wijze, waarop men den tegenstander zag, de plaats, waar men hem zocht en de plaats waar men den bondgenoot hoopte te vinden, aan het apparaat der middelen een eigen zuiver genuanceerd leven verleend, een leven dat heden ten dage tot geheel andere doeleinden voert, dan die, welke dit apparaat in het aanzijn riepen.
Men had den Staat geroepen als een tegenwicht tegen de winst-economie en men had hem zich gedacht, als zuivere, voor de gemeenschap heilzame organisatie, tegen deze winzucht. In waarheid is hij heden ten dage door al de economische taken, die men hem heeft opgedragen, misschien de grootste — in ieder geval een geweldige — winstmaker der kapitalistische wereld zelf, enorme overschotten, tot een half milliard toe, uit zijn groote bedrijfscomplexen trekkend, daardoor met die wereld samen gegroeid en mede door de modernste vormen der half-private, half-publieke ondernemingen, door het phantastische bedrag der schulden, die hij als groot-bedrijfsondernemer bij het kapitaal moest maken, nauw geinteresseerd bij haar op en neergaande bewegingen, verknocht met haar wel en wee en, door veelvuldige wederzijdsche betrekkingen, sterk afhankelijk van den goeden wil van de grootste formaties van het kapitalisme.
Kortom: het tegendeel van een anti-kapitalistisch principe naar de toekomst verwijzende formatie, veeleer slechts een met bijzondere rechten en plichten uitgerust lid der kapitalistische wereld!
Men heeft deze organisatie verwijd, haar steeds nieuwe menschenmassa's als arbeidskrachten toegestopt in de hoop, deze daardoor niet slechts aan de nekslagen van de vrije kapitalistische markt te onttrekken en in hun bestaan te verzekeren, doch om ze in 't algemeen een menschwaardiger leven te verschaffen. Maar er is dit gebeurd, dat deze arbeidskrachten, welker „emancipatie van het kapitalisme" men tot stand bracht door ze staats-socialistisch in te schakelen, heden ten dage onvrijer en afhankelijker zijn en op hun eigen lot minder invloed uitoefenen, dan welke proletarische menschenmassa's der particuliere economie ook. Heden ten dage baat het hun, deze staatsarbeiders, niets dat zij in alle voor de gemeenschap noodzakelijke bedrijven van hun stakingsrecht afstand hebben gedaan: hun organisaties worden wegens politieke neigingen, waarvan zij verdacht worden, vervolgd; met de door hen gekozen leiders wordt over de arbeidskwesties niet verhandeld, de arbeidsvoorwaarden worden gedicteerd gelijk in de bedrijven waar de baas het ergste baas is in eigen huis, en de slavernij van het arbeidsrecht, voor de opheffing waarvan in het vrije kapitalisme allen, zelfs de conservatiefste sociaalpolitici, tientallen jaren storm hebben geloopen, vindt haar eigenlijk bolwerk in de staatsbedrijven.

ALFRED WEBER.

OVERZICHT

FASCISME EN SOCIAALDEMOCRATIE IN OOSTENRIJK

IAA.) Na Duitschland: Oostenrijk. De oostenrijksche democratie is afgeschaft en de fascistische dictatuur — naar italiaansch voorbeeld — reeds een feit. Hoewel zij het voorbeeld van Duitschland voor oogen had, heeft de sociaaldemocratie bij deze ontwikkeling werkeloos toegezien. Om het invasiegevaar van het duitsche nationaalsocialisme af te weren, heeft ze Dollfuss als „het kleinere kwaad" geduld.
Den strijd tegen de gelijkschakeling van Oostenrijk heeft Dollfuss gebruikt om zijn eigen dictatuur op te richten. De oostenrijksche arbeidersbeweging dreigt hetzelfde gevaar als de duitsche. Evenals de duitsche sociaaldemocratie tot aan den 5den Maart toe deed, stuurt de oostenrijksche, in dit uur van het grootste gevaar, altijd nog maar *verklaringen, proclamaties en dreigementen* de wereld in: wat ze eventueel wel doen zou als de dictatuur zou probeeren tot het uiterste tegen de arbeidersbeweging op te treden. Maar intusschen werd het parlement naar huis gestuurd, de arbeiderspers onder censuur gebracht, de fascistische strijdorganisaties (Heimwehr) voor wettig verklaard, de sociale „veroveringen" der revolutie ongedaan gemaakt, de gelijkschakeling der vakvereenigingen afgekondigd, en de vrijheid van vergadering practisch opgeheven. Wat van de vrijheid van drukpers is overgebleven, toont ons het beste het volgende voorbeeld. Van de resolutie, die de Labour Party in Hastings over den toestand in Oostenrijk heeft aangenomen, kon de weensche Arbeiderskrant de in den volgenden zin gespatieerde woorden, wegens de censuur niet opnemen:
„De conferentie betuigt haar solidariteit met de oostenrijksche sociaaldemocratische partij en de oostenrijksche vakvereenigingen, *die strijden tegen de gevaarlijke inbreuk van het tegenwoordige dictatoriale regime op de burgerlijke en persoonlijke vrijheid, de vrijheid van drukpers, de rechten der vakvereenigingen en op het bestaan van democratische instellingen in het algemeen.*"
Om den toestand te kenschetsen is het voldoende om eenige plaatsen aan te halen uit de rede, die Friedrich Adler, de secretaris van de Tweede Internationale aan den vooravond van het congres te Hastings gehouden heeft:
„De regeering voert den strijd tegen Hitler-Duitschland, maar zij heeft dezen strijd van begin tot het eind gebruikt *als dekking*, om de oostenrijksche arbeidersmassa's hun met moeite verkregen sociaal-politieke veroveringen weer afhandig te maken, om de democratie aan kant te doen en Oostenrijk tot een fascistischen staat te maken. In zes maanden werd consequent, stap voor stap de democratie ondergraven. Sedert den 7den Maart is het parlement niet meer bijeen geroepen. De regeering stapt zonder eenige scrupules over de Grondwet, waaraan zij trouw heeft gezworen, heen. Zij heeft alle rechtszekerheid te niet gedaan, alle vrijheidsrechten van het volk verkracht. De sociaaldemocratische parlementsleden hebben Dinsdag in een proclamatie

aan het volk bekend willen maken hoe zij den toestand zien. Gij kunt hier, in de krant die ik U toon, het duidelijkste zien, hoe het in Oostenrijk gesteld is. Een groote witte vlek is op de plaats van de proclamatie verschenen, geen enkel woord ervan mocht in Oostenrijk gepubliceerd worden. Er is in het geheel geen vrijheid van drukpers meer. De censuur is erger dan in den ergsten tijd van het absolutisme in den oorlog. Iedere krant, die voor de belangen der arbeiders opkomt, moet eenige uren voor het verschijnen aan de censuur worden voorgelegd en vaak gebeurt het dat ze achteraf nog eens in beslag wordt genomen.
Openbare vergaderingen zijn verboden, de arbeiders zijn aangewezen op conferenties, waartoe ieder persoonlijk moet worden uitgenoodigd. Het gerechtshof, dat tot taak heeft regeeringsverordeningen, die in strijd zijn met de grondwet te annuleeren, is door de regeering Dollfuss gedwongen haar functie neer te leggen. Iedere rechtszekerheid is te niet gedaan, de regeering oefent een werkelijke dictatuur uit.
Deze toestand is in de eerste plaats benut om de stad Weenen een enorm zware financieele schade toe te brengen. Door een reeks verordeningen van de regeering werden aan de stad Weenen reeds meer dan 100 millioen oostenrijksche schillingen — ongeveer 30 millioen gulden — ontnomen. De bedoeling is het voorbeeldige werk van het weensche stadsbestuur onmogelijk te maken. De verordeningen hadden door het bovengenoemde gerechtshof moeten worden opgeheven, maar de regeering Dollfuss heeft zich daardoor gevrijwaard door het gerechtshof op te heffen.
Al deze krenkingen en verkrachtingen van het recht hebben de oostenrijksche arbeiders zes maanden lang geduld, zonder zich tot een demonstratie van hun gerechte verontwaardiging te laten vervoeren...... De ideologie van Dollfuss staat op hetzelfde niveau als de ideologie van Hitler. Velen meenen, dat het oostenrijksche fascisme zich niet tot dezelfde bestialiteiten zal laten verleiden als het Hitler-fascisme. Wie deze illusies heeft, kan bitter teleurgesteld worden.
Stap voor stap triomfeert in Oostenrijk het barbarisme. De regeering Dollfuss wilde het onderscheid tusschen haar en het Hitler-regime maandenlang daarmee bewijzen, dat zij verklaarde: in Oosenrijk zijn geen concentratie-kampen. Op 23 September verscheen de verordening waardoor de concentratiekampen werden ingevoerd. In deze kampen kan ieder, zonder dat een beschuldiging van een bepaald strafbaar feit tegen hem is ingediend, geïnterneerd worden, en men heeft reeds verklaard, dat een deel van die kampen voor Nazi's bestemd was, een ander deel voor communisten en andere politieke richtingen. Daar er in Oostenrijk bijna geen communisten zijn, is het duidelijk, dat deze concentratiekampen voor de sociaaldemocraten worden voorbereid."
En wat doet de oostenrijksche sociaaldemocratie om het dreigende gevaar af te wenden? Want aan het doel der huidige regeering behoeft niet getwijfeld te worden.
„In de plaats van een democratische grondwet", zegt Adler, „moet een fascistisch regime gesteld worden." De arbeiders van Oostenrijk willen de demo-

cratie in stand houden, zij willen het algemeen kiesrecht en zij staan tegenover een minderheid, die steunend op de wapens van soldaten en politiemannen de grondwet buiten werking heeft gesteld en op den duur vernietigen zal. „De vakvereenigingen en de partij hebben verklaard", vervolgt Adler, „dat zij besloten hebben aan deze gewelddaden tegenstand te bieden, dat zij den weg, die tot het treurige lot van de arbeidersbeweging in Duitschland geleid heeft, niet zullen gaan. Zij hebben verklaard, „dat in vier gevallen de algemeene staking met al haar consequenties zou moeten uitbreken: ten eerste, als een gelijkschakeling van de vakvereenigingen plaats zou vinden, ten tweede wanneer de sociaaldemocratische partij verboden zou worden, ten derde als aan Weenen haar zelfbestuur ontnomen zou worden en ten vierde als men zou trachten door middel van een staatsgreep of van terreur de grondwet te veranderen."

Intusschen heeft het fascisme zijn aanval voortgezet. De poging tot gelijkschakeling van de vakvereenigingen is met den aanval op het spoorwegpersoneel begonnen. De openbare demonstratie van de sociaaldemocratische zangvereeniging, waaraan 60.000 personen deelnamen, werd beantwoord met de ontbinding van de vereeniging. Het commentaar van de Arbeiderskrant, het officieele orgaan van de sociaaldemocratie, was aanleiding dat de straatverkoop van de krant voor een maand verboden werd. Op de rede van burgemeester Seitz, merkte het Montagsblatt op: „de leiders van het oostenrijksche marxisme begrijpen niet, dat een volkomen verandering in Oostenrijk heeft plaats gevonden. De tijd van de groote redevoering is voorbij."

Wij gelooven dat de fascistische krant gelijk heeft. Het oogenblik voor de aangekondigde daden is gekomen. In den eerstvolgenden tijd zal reeds de beslissing vallen. Wij vreezen, dat de volgende woorden van den gedelegeerde van de belgische sociaaldemocratie op het congres der Socialistische Arbeiders Internationale te Parijs op de vraag: de tactiek der Internationale Arbeidersbeweging ten tijde van de fascistische reactie, ook voor de oostenrijksche sectie van de Tweede Internationale zal gelden: „Dat heeft de ervaring van onze duitsche kameraden bewezen, dat zij tot het einde, tot aan de uiterste mogelijkheid den wettigen weg wilden volgen en op den dag, dat dat niet meer ging, waarop zij eindelijk wilden strijden, reeds niet meer tot den strijd in staat waren. Als wij hetzelfde doen, dan zal ook ons lot hetzelfde zijn."

DE ONDERDRUKKING VAN DE ARBEIDERSBEWEGING IN ARGENTINIË

IAA.) De onderdrukking van de arbeidersbeweging van anarchistische richting, begonnen door Generaal Uriburu, wordt thans in nog heviger mate door den nieuwen dictator, Generaal Justo, voortgezet. Men wil om elken prijs de arbeidersbeweging van de FORA. (Federación Obrera Regional Argentina, de argentijnsche sectie der IAA.) vernietigen en den anarchistischen invloed, die bij de arbeidersmassa's van het land diep is doorgedrongen, te niet doen.

De dictatuur Uriburu ontketende tegen onze beweging een golf van terreur, die ettelijke jaren duurde. Ieder middel werd in dien tijd goed bevonden om de oude vakorganisaties van het argentijnsche proletariaat neer te slaan.
Het eenvoudige feit een manifest te hebben opgesteld was reeds voldoende om ter dood veroordeeld te worden — zooals, enkel en alleen om dit misdrijf, geschiedde met Joachim Pénina — of om in de verschrikkelijke gevangenissen geworpen te worden van Usuhaia (Vuurland) waar de kameraden aan een behandeling onderworpen zijn, die doet denken aan de inquisitie. De tot de FORA. behoorende organisaties werden geheel verboden en de meest vooraanstaande kameraden werden vogelvrij verklaard. De anarchistische pers en de arbeiderspers werden onderdrukt en hun redacteuren werden gevangen gezet of verbannen.
De tegenwoordige dictator wijzigt de tactiek van zijn voorganger. De zuiver militaire tactiek van generaal Uriburu is vervangen door een „wettelijke" methode, die onze beweging heeft blootgesteld aan een nog niet gekende, „legale" vervolging.
Toen na den val van Uriburu en het buiten werking stellen van de reactionaire wetten van den staat van beleg, het moreel hersteld was, werd de arbeidersbeweging der FORA. in het geheele land weder van groote beteekenis, hetgeen groote onrust teweegbracht onder de heerschende bourgeoisie, die begreep, dat het weer tot kracht komen der arbeidersorganisaties een gevaar voor haar voorrechten beduidde.
Van dit oogenblik af deed de regeering haar uiterste best om weer te vernietigen, wat de arbeiders juist bezig waren weer met verwonderlijke snelheid op te bouwen. De vervolgingen tegen de leiders der arbeidersbeweging begonnen weer als ten tijde van Uriburu. Een groot aantal kameraden werd gedeporteerd, maar ditmaal niet op onwettige manier, maar op grond van een oude wet, die in dezen tijd weer van kracht werd gemaakt. Te zelfder tijd gelastte de regeering van rechtswege de sluiting der syndicaatslokalen der FORA., voornamelijk van de strijdvaardigste organisaties, zooals b.v. het bakkersyndicaat en het syndicaat van de chauffeurs en autowasschers van Buenos Aires, waarbij ook nog een phantastisch proces op touw werd gezet tegen een aantal vooraanstaande strijders van deze organisaties wegens „geheime organisatie". Zoo zag de arbeidersbeweging zich ondanks alle „wettelijke" schijn, buiten de wet gesteld en van alle rechten beroofd. In het daarop volgende proces tegen onze kameraden uit het bakkersbedrijf werden ettelijke kameraden door de rechters veroordeeld tot straffen tusschen twee en vier jaar gevangenis: alleen wegens het feit van lid geweest te zijn van een sinds 40 jaren bestaand syndicaat, dat door de tegenwoordige regeering als illegaal werd beschouwd. Zoo tracht men onder het mom van een schijnbare legaliteit de anarchistisch getinde arbeidersbeweging te vernietigen. Wanneer men geen wet kan vinden om het ingrijpen der politie mee te rechtvaardigen, dan legt men aan het parlement nieuwe wetten tot onderdrukking voor, die terstond worden aangenomen.
Wat het recht van vergadering betreft, zoo staat de politie alle vergaderingen toe, maar tegelijk spoort zij de fascistische militie, die door de dictatuur

in het leven geroepen werd, aan, om de bijeengekomen arbeiders bij verrassing te overvallen: dit is een door en door macchiavellistisch systeem, het recht van vergadering niet te knotten, maar het feitelijk buiten werking te stellen, zonder dat de regeering daarvoor kan worden verantwoordelijk gesteld.
Later kondigde de regeering naar aanleiding van een gefingeerd complot den staat van beleg af en hief alle politieke en sociale vrijheden op. De anarchistische publicaties werden verboden, de syndicaten ontbonden en verschillende kameraden werden gevangen genomen en naar Usuhaia getransporteerd. Een paar maanden later, na het opheffen van den staat van beleg, werd de uitgifte van de Protesta weer toegestaan, het oude blad van Buenos Aires, dat door de anarchisten over de heele wereld in hooge mate wordt gewaardeerd. Men paste echter dezelfde middelen toe als bij de vergaderingen. De uitgave van ieder nummer van de Protesta beteekent een waar offer, want de politie stelt zich tegenover de werkplaatsen op en arresteert alle kameraden. Ons dagblad heeft dus theoretisch het recht om te verschijnen, maar men verhindert de practische mogelijkheid. Volgens de brieven van onze kameraden is de onderdrukking zoo groot, dat men van tijd tot tijd ook het personeel van de drukkerij gevangen neemt, waar de krant gedrukt wordt. Men wil de stem van het oude, in aanzien staande anarchistische dagblad verstikken, om de revolutionaire arbeidersorganisatie van Argentinië te kunnen vernietigen. Men kan echter vaststellen, dat de FORA. en al de verschillende lichamen van de anarchistische arbeidersbeweging, ondanks de terreur, die tegen hen ontketend is, de reactie het hoofd weten te bieden.
Kort geleden kwam een propaganda-afdeeling der Nazi's uit Duitschland naar Buenos Aires. Bij deze gelegenheid besloot de geheime organisatie der dokarbeiders tot de staking; deze beweging nam zulk een omvang aan, dat ze zich, zooals zelfs de burgerlijke pers moest bekennen, uitbreidde tot in alle industrieën, en de geheele hoofdstad stil legde. De duitsche fascisten en hun argentijnsche geestverwanten, die aan de haven waren gekomen om hen te ontvangen, werden door de arbeiders op de vlucht gejaagd.
De argentijnsche anarchistische arbeidersbeweging is een van de sterkste op de wereld. Zij kan voor het moment tot illegaliteit veroordeeld worden, maar zelfs in die omstandigheden zal ze werken om nieuwe krachten tot het verder voeren van den strijd te verzamelen. Zij zal steeds onder het volk de liefde tot de vrijheid propageeren en zoo het vuur aanblazen, waarin alle tyrannie verteren zal.

DE STRIJD TEGEN DE DICTATUUR IN PORTUGAL

IAA.) Zoodra de dictatuurregeering haar decreten over de verandering van de vakvereenigingen in staatsorganen in de Gazeta (Staatsblad) had gepubliceerd, ontstond in alle arbeiderskringen een groote opwinding. Een opwinding, die doet voorzien, dat de regeering, als zij van 31 December af, de uit Italië geimporteerde wetten op de corporatie zal afkondigen, niet alleen niet haar doel zal bereiken, maar zelfs haar eigen bestaan op het spel zet.

Zoodra de Confederacion General del Trabajo, de portugeesche sectie der IAA., van deze plannen der dictatuur vernam, bereidde zij zich voor op een groote nationale beweging tegen de voorgestelde plannen.
De regeering wil de revolutionaire kracht der syndicalisten vernietigen, want zij weet, dat deze zelfs na zeven jaren van de ergste onderdrukking de gevaarlijkste vijanden der dictatuur blijven.
Nadat de regeering de bovengenoemde wetten in de pers had gepubliceerd, verdubbelde de revolutionaire organisatie van het portugeesche proletariaat haar actie ertegen. Alle gevaar trotseerend, ontwikkelt de CGT. een groote activiteit tegen de dictatuur.
Hoewel de actieve strijders scherper vervolgd worden, wordt het heele land overstroomd met pamfletten van allerlei aard, die aan de protestbeweging een openlijk revolutionair karakter geven. De beweging wordt met enthousiasme door breede lagen van het proletariaat ondersteund.
Om aan haar beweging tegen de dictatuur een grooteren omvang te geven en haar doeltreffender te maken, noodigde de CGT. de Roode Vakvereenigings Internationale en het Internationale Verbond van Vakvereenigingen uit om deel te nemen aan de beweging der CGT. De sociaaldemocratische organisatie stemde toe en nam zonder meer deel aan het werk, terwijl de communistische organisatie weliswaar niet wilde deelnemen aan een door de CGT. opgericht centraal comité, maar niettemin alle voorbereidingen treft om haar leden aan te sporen de beweging eensgezind te steunen.

„ITALIË IS DUITSCHLAND NIET"....

Ongeveer in het midden van het jaar 1925 gingen Mussolini en het fascisme over tot het offensief tegen de vrijmetselarij. Toen hij nog socialist was, had Mussolini in de loges een gevaarlijk milieu van contra-revolutie en patriottisme gezien. Het congres van de partij in 1924 had hij laten uitspreken, dat het lidmaatschap van de vrijmetselarij onvereenigbaar was met het lidmaatschap der socialistische partij. Toen hij eenmaal den Rubicon van den klassenstrijd was overgetrokken en een „beroepspatriot" was geworden, had hij heel wat geld geput uit de kassen van de loges. Nu hij zag, dat de vrijmetselarij zich tegenover zijn dictatuur plaatste, ging hij tot den aanval over.
Deze nieuwe phase van Mussolini's politiek werd den 3den October 1925 door een nieuw bloedbad te Florence gekenmerkt.
Het fascistische plaatselijke blad had het volgende laten afdrukken:
„De vrijmetselarij moet worden vernietigd en de vrijmetselaars mogen niet langer burgerrecht in Italië hebben. Om dit doel te bereiken, zijn alle middelen goed, van den knuppel tot de revolver." Deze woorden werden door daden gevolgd.
Onder de fascisten bevonden zich verscheidene renegaten van de loges. Deze liepen over van ijver, leverden de adressen van hun vroegere kameraden en organiseerden de bewaking en de spionnage.
Zonder eenig wettig mandaat drongen de fascistische benden de huizen van burgers binnen, die er van verdacht werden aanhangers van de vrijmetselarij te zijn, gingen tot nauwkeurige huiszoekingen over, verhoorden de bewoners, gebruikten geweld en eischten vaak verklaringen van berouw.
Dertien bureaux van advocaten en notarissen, een kliniek, de appartementen van de socialistische afgevaardigden Targetti en Baldesi en van talrijke andere burgers werden geplunderd en in brand gestoken.

Benden zwarthemden trokken door de stad, rosten de burgers af, die hun hoofd niet ontblootten voor hun emblemen van den dood, plunderden de winkels en appartementen van tegenstanders van het regiem en eischten dat zij de nationale vlag zouden uitsteken.
Toen de nacht op de stad daalde, werden brandstapels gemaakt van de meubels en boeken uit de geplunderde woningen. Dronken van wijn en haat, voerden de leden van de militie helsche rondedansen uit om deze brandstapels onder het slaken van „vivats" op Mussolini en Dumini, den leider der regeering en den moordenaar van Matteotti. Dat alles eischte moord en bloed.
Een half uur voor middernacht belegerde een bende fascisten het huis van Gaetano Pilati, een in den oorlog verminkten socialistischen afgevaardigde. Geen kreet, geen woord werd vernomen. Een ladder werd tegen het balcon geplaatst. Met een schouderstoot werd het venster verbrijzeld. Mijn arme vriend en kameraad had zich reeds te bed begeven en sliep. Hij had nauwelijks tijd om zich in zijn bed op te heffen, toen de revolverschoten hem troffen. De moordenaars vertrokken, zooals ze gekomen waren, zonder een woord te zeggen, hun wapens dreigend gericht op de vrouw en den zoon van den socialistischen afgevaardigde.
Gaetano Pilati stierf na drie dagen van lijden. Zijn laatste woorden waren: „De oorlog heeft mij verminkt, de fascisten hebben mij vermoord." Zijn moordenaars, die formeel werden herkend, werden gearresteerd, doch vrijgesproken.

PIETRO NENNI.

(Uit: „Zes jaren burgeroorlog in Italië", uitg. N.V. Arbeiderspers, Amsterdam.)

BOEKBESPREKING

Dr. W. van Ravesteyn: Het Socialisme aan den Vooravond van den Wereldoorlog. Eerste deel (Zevende deel van „De Socialisten" door Mr. H. P. G. Quack), Amsterdam, 1933, 442 pag.

In het woord vooraf wordt gemeld — hetgeen trouwens ook duidelijk uit de titelpagina blijkt — dat dit werk een („zij het bescheiden") voortzetting wil zijn van „De Socialisten". Jammer genoeg moeten wij, eveneens: vooraf, onmiddellijk constateeren, dat dit noch naar de letter noch naar den geest het geval is.
Jammer genoeg: want er is alle reden voor een voortzetting, en ook van een aanvulling, van de bekende zes deelen van „Quack". Hoewel dit werk nu reeds enkele tientallen jaren geleden werd geschreven, is het allerminst verouderd. Wel is natuurlijk de literatuur over de socialistische theorieën en de socialistische bewegingen sindsdien ontzaggelijk uitgebreid. Met name in de laatste twintig jaar is de belangstelling voor de historie van het socialisme in hooge mate toegenomen. De eerste bibliographische werken van beteekenis — Stammhammer, Nettlau — zijn door systematische onderzoekingen aangevuld. De werken der belangrijke socialisten zijn in den laatsten tijd opnieuw uitgegeven, ten deele voor het eerst verschenen. Men denke aan de groote Proudhon-uitgave en de monumentale Marx-Engels publicatie, aan de „Werke" van Bakoenin, enz.
Speciale bibliotheken en instituten werder met het oog op de verzameling en de bestudeering van de socialistische literatuur in het leven geroepen. Een systematische razzia naar socialistische boeken, brochures en kranten vond plaats. Frankfort, Moskou en Tokio waren de voornaamste concurrenten bij deze boekenjacht, die zich zoowel tot de groote collecties der particuliere verzamelaars als tot de bouquinisten aan de Seine uitstrekte.
Tal van nieuwe bronnen zijn intusschen ontdekt, die tot aanvulling of tot correctie aanleiding geven. Wie eenigszins met deze literatuur op de hoogte is bewondert des te meer de wijze waarop de schrijver van „De Socialisten" deze literatuur heeft beheerscht,

die minder gemakkelijk dan vandaag, noch in bibliographieën noch in bibliotheken te vinden was. Quacks werk is niet alleen het beste, dat in dien tijd geschreven kon worden — het is ook vandaag nog het beste wat op dit gebied bestaat. Was het niet in het nederlandsch geschreven, dan zou het een wereldvermaardheid bezitten, terwijl het nu slechts door de specialisten op dit gebied in het buitenland wordt gekend. Een werk als dat van Max Beer b.v., dat na den oorlog werd geschreven en in tal van talen is vertaald, is met een werk als Quack niet te vergelijken. Daarvoor is het op tal van plaatsen te aanvechtbaar, te partijdig en dikwijls van een oppervlakkigheid, die men van den schrijver van het meesterwerk over de geschiedenis van het engelsche socialisme niet zou hebben verwacht.

Een voortzetting van Quack, resp. een aanvulling en een correctie zou dus zeker te begroeten zijn. Een dergelijke aanvulling zou zich natuurlijk bij de opzet van de verschenen zes deelen moeten aanpassen en ook de compositie, de groote lijn, de stijl — de soms wel wat al te litteraire stijl voor een werk dat aanspraak kan maken op wetenschappelijke standing — onaangetast laten. Deze aanvullingen zouden aan het slot der verschillende hoofdstukken kunnen verschijnen bij een eventueelen herdruk, of, wat met het oog op de vele bezitters van dit steeds onveranderd herdrukte werk wellicht gewenschter is: in één aanvullende band samen te vatten zijn.

Daarnaast zou de historie van het socialisme, in de eerste plaats die der socialistische beweging, voortgezet moeten worden. Maar zulk een voortzetting behoort dan ook een voortzetting te zijn.

Het nu gepubliceerde werk: **Het Socialisme aan den Vooravond van den Wereldoorlog** kan als zoodanig werkelijk niet gelden. Dit boek de wereld in te zenden als zevende deel van De Socialisten is een uitgave onder valsche vlag. Wij kunnen de firma Van Kampen, daarmee werkelijk niet gelukwenschen. Het bezit in een uitgeversfonds van een werk als Quack brengt verplichtingen mee; zoowel tegenover den schrijver en het werk zelf, als tegenover de talrijke lezers, die dit standaardwerk kennen, raadplegen, bezitten.

Dit eerste deel is, naar de schrijver in het Voorwoord vermeldt, een poging „de socialistische beweging in het algemeen, de marxistische in het bijzonder, uit een wereldhistorisch oogpunt te bezien". Dit gebeurt dan in een reeks hoofdstukken, die noch onderling noch met het onderwerp zelf verband houden. Reeds het eerste hoofdstuk is in dit opzicht kenmerkend voor het geheele boek. Indien men de moeite genomen heeft zich door het labyrinth van citaten heen te worstelen, weet men nog niet goed waar men nu eigenlijk staat en welke conclusies aan dit alles te verbinden zijn. Evenmin is het helder, waarom dergelijke speciale problemen zoo onoverzichtelijk en zoo uitvoerig worden besproken. Een chaotisch hoofdstuk, zooals het heele boek. In hoofdstuk III wordt het probleem van het „groepssubjectivisme" voortgezet (daar, naar de schrijver aan het eind van het tweede hoofdstuk opmerkt — we zijn op pag 62 — we „middelerwijl" nog niet toe zijn aan de beantwoording van de vraag welke ons in het voorgaande steeds heeft bezig gehouden: is er een objectief kenmerk, zijn er objectieve kenmerken om tot de waardeering van een bepaald groepssubjectivisme te geraken) aan de hand van tal van, — zonder twijfel interessante — citaten van Benedetto Croce, Alfred Weber, Troeltsch. Het volgende hoofdstuk: Marxisme en Philosophie bestaat voor het grootste gedeelte uit een opstel van Korsch over het historisch-materialisme. Het vijfde hoofdstuk begint met een samenvatting van een studie van Groce over Hegel en wordt voortgezet door Lukács' studie over „De Kategorie der Totaliteit" naar aanleiding van Rosa Luxemburgs werk „Die Akumulation des Kapitals".

Ook in het volgende hoofdstuk blijft Lukács nog aan het woord. De vijftig pagina's van dit hoofdstuk zijn een vertaling van een deel van Lukács' werk „Geschichte und Klassenkampf".

Na een kort hoofdstuk, dat uit citaten en samenvattingen van Sjestof bestaat wordt de lezer in hoofdstuk VIII vertrouwd gemaakt met de kategoriën van Max Weber:

vijftig pagina's vertaling van „Wirtschaft und Gesellschaft". De uitzonderlijke beteekenis van Max Weber trekken wij natuurlijk niet in twijfel, en geen moderne sociologie is meer denkbaar zonder hem. Maar aanvechtbaar lijkt mij toch wel de bewering waarmee blijkbaar de vertaling van een geheel gedeelte van een boek van Weber wordt gemotiveerd, dat „de kennis dezer kategorieën van Max Weber onmisbaar is voor het begrip der concrete geschiedenis van de afzonderlijke socialistische bewegingen waarmee in dit een begin is gemaakt door de critische beschouwingen over het amerikaansche socialisme." Overigens: wie zich met deze problemen bezig houdt kent natuurlijk Weber, kent althans duitsch om hem in het origineel te lezen, zoodat de schrijver zich de moeizame taak had kunnen besparen deze geenszins gemakkelijke literatuur, — hetzelfde geldt ook van Lukács — in het nederlandsch te vertalen.

Ook de dwingende logiek van het volgende hoofdstuk getiteld: „de theoretische verwarring in het kamp van het officieele Marxisme in het begin der XXe eeuw" — citaten van de „Antikritik" van Rosa Luxemburg, citaten van Radek's polemiek met de reformisten en austro-marxisten — is werkelijk niet in te zien. Het gaat hier over bepaalde problemen van het vooroorlogsche marxisme wier beteekenis toch pas goed begrepen kan worden in verband met de historie van de socialistische beweging zelf, waartoe voorloopig dit boek nog maar een „inleiding" is.

Zooals gezegd: het geheele boek hangt aan elkaar als los zand. Op zijn best zou men het nog als een verzameling kunnen beschouwen van sociologische opstellen (verzameld door Van R.), die zich min of meer met historische problemen bezig houden. Maar de aaneenschakeling van deze op zichzelf belangrijke citaten en geheele studies maakt het boek onleesbaar en onverteerbaar. (200 pagina's van het boek zijn citaat!). Met de voortzetting van Quack heeft dit werk niets te maken. Het mist ook alle voordeelen van Quack: overzichtelijkheid, leesbaarheid. Terwijl ieder ontwikkelde arbeider Quack kan lezen is dit bij het „zevende deel" nauwelijks nog het geval voor ontwikkelde intellectueelen. De onmogelijke stijl van den schrijver draagt trouwens daartoe bij. [1])

Waar men bij uitzondering de opvatting van den schrijver zelf leert kennen, zooals bijv. op pagina 321, waar heel eenvoudig neergeschreven wordt, dat de persoonlijkheid, „resp. een gegeven aantal persoonlijkheden het is die de geschiedenis maakt", is er ook al weinig reden voor instemming. Bij zulk een geschiedenisbeschouwing vraagt men zich met eenige ongerustheid af wat ons het achtste deel van Quack zal brengen. Slordige beweringen over het „syndicalisme, welks theoretisch leider Sorel" zou zijn (pag. 4) en over de 1e Internationale, die „door K. Marx en F. Engels werd gegrondvest" (pag. 76) e.d., zou men buitendien in een historisch werk over het socialisme niet moeten aantreffen.

A. M. L.

---

[1]) Men leze bijv., men trachte althans den volgenden zin (pag. 51) te lezen: „Het socialisme in zijn verschillende stroomingen, waarvan door een eigenaardigen loop der geschiedenis — vooral der politieke geschiedenis — de Duitsche, d.w.z. de Marxistische, na 1870 de machtigste zou worden, stelt gedurende de decenniën, waarin het langzaam maar zeker doordringt in de diepe massa's der nieuwe, door de industrieele ontwikkeling na 1830 ook op het vasteland van Europa geschapen klasse, het proletariaat, maar meer nog in de klasse van economisch steeds meer bedreigde handwerkers en ambachtslieden, alsmede in de gelederen van het heele en halve intellect, als ideaal aan zijn adepten den vrijen, romantischen mensch, zooals die op het hoogtepunt der Romantiek het, ook toen natuurlijk slechts in zeer enkele exemplaren voorkomende type, maar dan toch het algemeen geaccepteerde type was van den idealen mensch, niet meer Europeaan alleen, maar reeds wereldburger, van omstreeks 1830."

INDEX OP JAARGANG I-II

van persoonsnamen en tijdschriften
Verwijzingen naar elders voorkomende namen
zijn cursief.

De romeinse cijfers verwijzen naar de jaargang,
de arabische naar de bladzijde.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A. M. L.

[illegible]

INDEX OP JAARGANG I-II

van persoonsnamen en tijdschriften
Verwijzingen naar als auteur voorkomende namen zijn cursief

De romeinse cijfers verwijzen naar de jaargang, de arabische naar de bladzijde.

narchistiese uitgaven · postbus 1329 · amsterdam